13
25 B
16
VITT EMANUELE

13- 23, 6,

A III b 53

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM

IN QVO QVIDQVID CIRCA PRIVILEGIA CLERICORVM in Curijs vtriuſque fori in dubium reuocari poteſt, diſtinctè, & quam breuiſſimè dilucidatur auctoritatibus multis, atq; multis adductis, præſertim Recentiorum.

AVCTORE

PAVLO SQVILLANTE

I.C. NEAPOLITANO

PROTHONOTARIO APOSTOLICO,

Cathedralis Eccleſiæ Neap. Canonico, eiuſq; Curiæ, ex Conſultoribus vno.

Nuper in ſecunda hac editione à multis mendis, quibus antea ſcatebat, expurgatus, ſuoq; nitori reſtitutus.

Indice duplici, altero Priuilegiorum, & altero Materiarum.

BIB. S. A. V. ROM.
BIB. S. A. V. ROM.

SVPERIORVM LICENTIA, ET PRIVILEGIO REGIS.

NEAPOLI. Per Vincentium de Francho. M.D.C.XXXV.

Expenſis Dominici Vecchi Bibliop. ſub ſigno ſanctiſs. Nominis, IESV.

EMINENTISS. AC REVERENDISS. PRINCIPI

D. FRANCISCO BONCOMPAGNO

S. R. E. CARDINALI AMPLISSIMO,

ET NEAPOLITANAE VRBIS

ARCHIEPISCOPO MERITISSIMO.

IN conſtructione Tabernaculi (Cardinalis Eminentiſſime) toti hæbreorum populo, orbiq; toto ſacratiſſimi, celeberrimi, Religioſiſſimi: impleuit Deus Opt. Max. eiuſdem ſupremus Diuinus Archetypus, ſapientiæ, intelligentiæ, ac ſcientiæ ſpiritu, Beſeleelem illum, vt ſacer Exodi proloquitur textus, qui ad illius efformationẽ excogitaret quidquid fabrefieri poſſet ex auro, & argẽto, ex ære, marmore, & gemmis, & diuerſitate lignorum; Non ſatis hæc, ſic profatur Deus ipſe. dediq; ei ſocium Ooliab, qui facient omnia, quæ præcepi. At proh Deus immortalis; ad quid Beſeleeli ſocius? num ſine Ooliabi

ſocietate conſummari tabernaculum, perfici egregium illud opus non valuiſſet? certe ſat erat ſapiētiæ comitatus, intelligentiæ ſocietas, quid non ſcientiæ lumen à te luminum Patre in illum immiſſum deſuper, præſtaſſet conſilij, præbuiſſet auxilij, efficiētiæ adminiſtraſſet? attamen adhibens ſocium, ſodalem addens, conſocians comitem, idipſum inſinuare videris, melius eſt duos eſſe ſimul, quam vnum, habent enim æmolumentum ſocietatis, ſi vnus ceciderit ab altero fulcietur; væ ſoli. Verum ſublimius quid in hac ſocietate latet, ſi enim à ſacræ interpretibus linguæ inueſtigemus., quid hæc præſeferant nomina, & Beſeleelem idem eſſe, ac in vmbra Dei, Ooliabum autem ſonare idem quod Protectio mea, Pater; accipiemus conſonum certe operi ſacro nominum etymon, quod non niſi in vmbra Dei, nec ſine protectione Patris vtique cæleſtis perfici potuiſſet.

Nemo eſt, qui neſciat Præſul Eminentiſſimè) Eccleſiaſticum Virum ſacrum eſſe Dei tabernaculum Orbi toto, cęloq; toto multo ſacratius, celebrius multo, quod vel ipſi omnium terribilium terribiliſſimo Tartaro terrori eſt, ac formidini: quid ni tabernaculum dixerim illum, qui medius poſitus eſt inter terrã, & cęlum, quod illi reddat propitium, ex quo Diuina promanent oracula, & veluti ex montibus æternis illuminans mirabiliter Deus, ſuſcipiatur pax populis. Quis abnuet tabernaculũ Dei appellare illum, qui totus ex auro puriſſimo compactus folgorem vndique vitæ ſanctitatis emittat, quin & cõgeminato præfulgens lumine Diuinarum, humanarumq. rerum, quæ ſe mutuo contuentur, humanis à Diuinis non diſcrepantibus, Cherubica ſuper Propitiatorium refert ſimulacra. Nec deſunt, quæ illud miro decorabant honore, legis Tabulæ, Mannæ vrna, Aaronis frondens virga: ſunt autem hæc, Diuinæ legis tum cognitio, tum obſeruantia, quæ requiruntur ex ore, & manibus Sacerdotis, cuius eſt Diuinum conficere, & fidelibus tradere Manna; qui inſuper validiſſimę nititur Eccleſiaſticæ auctoritatis virgę frondentis ſemper, numquam areſcentis.

Quor-

Quorſum hæc? velut Beſeleeli tributa tibi à Deo tāquam Maieſtatis ſuæ Præcelſæ, ac Diuinæ (dicam audacter) bono ſocio; Sapientiæ, Intelligentiæ, & Scientiæ plenitudo ad ſanctam fidem propagandam, Eccleſiam Dei illuſtrandam, Sedem hanc Neapolitanam, tanto cum decore, vt agis, regendam; Sed ſtatim, ac ego prælibatarum aliquid ſcientiarum ſummis hauſi labijs, ac libello alteri, qui de obligationibus fuit clericorum, publicam conceſſi lucem, occultum ilico in corde ſenſi radium exoriri alterum, vt in hoc etiam collaborarem, qui de Clericorum Priuilegijs diſceptaret; & iure quidem optimo; vt quorum patefeceram onera, non reticerem honores; quorum explicaueram in ferendis obligationum oneribus labores, exponerem, & præmia; ac demonſtrarem tot Priuilegijs liberos, qua libertate Deus ipſe, & ſacroſancta eos Mater ditauit Eccleſia. Elaboratum eſt opus, & in vmbra Dei tantiſper completum, iam communi edēdum eſt luci, ſed Te Patronum huic Opuſculo ſtatui, Eminentiſſime Cardinalis BONCOMPAGNE, vtpotè in ſacris doctrinis, cęleſtibusq. arcanis Diuinum Oliabum; vtq. vel ab ipſo cognomine manifeſtum fit, Dei, Eccleſiam tuentis, ac dirigentis optimum ſocium: quæq. tua benignitas eſt, defenſorem, ac Dominum libello huic meo adhibui: Tu Pater, ac Protectio mea, tu Currus veræ ſapientiæ, & auriga eius. Aquauiuæ antepræceſſori tuo Vrbis, Orbisq. Cardinali, & Ciuitatis huius Paſtori inclyto, opus alterum illud de Obligationibus Clericorum dicaui; verè Aquauiua, quæ largiter fluens Protectionis aquis inaquoſa libelli abundè rigauit; Te nunc optimum cęli Rectoris Socium, humillime expoſtulo, vt hunc, Cardinalis Eminentiſſime, noſtręq. Vrbis digniſſime Antiſtes, ne deneges accipere, ac fouere. Tibi Principi optimo, Benefactori meo, cui Canonicatus inſignia accepta refero, Diuino Ooliabo labores hoſce offero, conſecro, Dico. Suſcipe benignè, vt ſolent Principes munuſcula, tuitionē offer tuam, nam væ ſoli. opuſculum iſtud tot orbis terrarum ſpatia peragrabit viarum inſcium, ignorat ſemi-

tas,pericula non præuidet: at ſub tali nitidiſſima face,ſecurus erit. Ito igitur libelle; ito, ſi cecideris, habes te ſubleuantem Eminentiſſimum Cardin. BONCOMPAGNVM, à quo erigeris,ſi corruas,ſi dormieris foueberis, ſi quiſpiam reſiſtet tibi,neutiquam præualebit. Amplitudini tuæ Deus Opt.Max.ad communem huius, totiuſque Eccleſiæ vtilitatem longiſſimum tribuat vitæ curſum, optimæq. valitudinis incolumitatem.

Amplitudinis Tuæ Eminentiſs.& Reuerendiſs.

Humillimus,& addictiſs. ſeruus

Paulus Squillante.

STVDIOSO LECTORI.

EN tibi (*Studioſe* Lector) *opus alterum de* Priuilegijs *Clericorum. Primo, quod fuit de eorumdem obligationibus, non incongruum; optaſſem ne, & huic etiam cōcederetur lux; ſed & amicorum violentis precibus, & à communi vtilitate abreptum eſt è manibus. Ecce igitur in publicum prodit, qualecumque ſit, libenti animo ſuſcipe; ſpero fortaſſe non prorſus inutile. Quippe elaboratum non modo in euoluendis* Doctorum *monumentis, ſed etiam collectum ex non paucis, quas à me petiere quamplures, eiſque tranſmiſi in hac materia, conſultationibus, dum Vicarij, & Locumtenentis* Generalis *perſonam geſſi in* Epiſ*copatu, tum Larinen, apud* Reuerendiſs. D. D. *Ioa. Thomam Euſtachiũ è Congregatione* Oratorij *Neap. ad reſignationis vſq; tempus in manus eiuſdem, à quo acceperat* Pontificis *ſel. recor.* Pauli Papæ *V. quo ſeruus hic* Dei Liæ *fere impatiens, actiuaq. vita turbationes non ferens, ac vita contemplatrici addictus, mancipatusque, ad eamdem, quam ex Pontificis, non niſi iuſſione reliquerat, reuerſus eſt* Congregationem, *vt in nidulo ſuo moreretur. Tum etiam in Regio Arianen. Epiſcopatu apud bon. memor. Eminentiſs. & Reuerendiſs.* D. D. Octauium Rodulfum *S. R. E. Cardinalem eiuſdem Ciuitatis Antiſtitem. Tum denique in Epiſcopatu Auerſano apud Illuſtriſs. & Reuerendiſs.* D. D. *Carolum Caraſam ex Principibus Rocellæ; Ciuitatis eiuſdem meritiſſimum Præſulem, tunc temporis* S. D. N. D. *Vrbani* Papæ *VIII. Nuntium apud* Cæſaream *Maieſtatem.* Non *igitur, non tibi gratum opus futurum credo, vtpotè ex tot annorum praxi deſumptum, Suſcipe, perlege, & ſi quid boni inueneris in eo, æternæ adſcribe ſapientiæ, cuius eſt totum, quod eſt optimum; nam quidquid non boni,* Eccleſiaſtica *litura deletum volo, tuaq; charitatis pallio te obducturum confido* Vale.

ELENCHVS

Singulorum Priuilegiorum, quæ in hoc tractatu ex ordine continentur.

PRimum Priuilegium,obtinendi,& exercendi iuriſdictionẽ eccleſiaſticam in foro interno. fol. 1.

Secundum Priuilegium,obtinendi, & exercendi iuriſdictionem eccleſiaſticam in foro externo. 38

Tertium Priuilegium,percipiendi decimas. 98

Quartum Priuilegium,obtinendi beneficia eccleſiaſtica. 113

Quintum Priuilegium,obtinendi penſiones eccleſiaſticas. 194

Sextum Priuilegium,canonis,ſi quis ſuadente 17.q.4. 204

Septimum Priuilegium,fori eccleſ. 233

Octauum Priuilegium,immunitat.& exemptionis à gabellis, exactionibus,& tributis laicalibus. 283

Nonum Priuilegium,vt non poſſint cogi ad hoſpitandum milites. fol. 301

Decimum Priuilegium.Cap.Odoardus,de ſolution. 302

Vndecimum Priuilegium,participandi in diuinis tempore interdicti fol. 313

Duodecimum Priuilegiũ,diſponẽdi liberè de bonis aduentitiis. 316

Decimum tertium Priuilegium, teſtandi ſine ſolemnitatibus iuris ciuilis. 324

Decimumquartum Priuilegiũ,vt non poſſint cogi eſſe tutores. 325

Decimumquintum Priuilegium,vt non poſſint puniri propter crimen læſæ Maieſtatis à patre commiſſum. 329

Decimumſextum Priuilegium, vt non poſſint exhæredari ex cauſis

ingra-

ingratitudinum. 331
Decimum ſeptimum Priuilegium, vt iurent tacto pectore. 333
Decimumoctauum Priuilegium, vt clericus filiusfamil. poſſit eſſe in iudicio ſine conſenſu patris in cauſa ſpirituali, vel beneficiali. 333
Decimum nonum Priuilegium, vt clericus habens iuſpatron. Eccleſiaſticum, ſiue tanquam beneficiatus, poſſit infra ſex menſes præſentare in eo capellanum. 333
Vigeſimum Priuilegium, vt clericus filiusfamil. ſtudens, quamuis nō ſit Doctoratus ante patris obitum, non teneatur cōferre libros cum alijs fratribus. 335
Vigeſimum primum Priuilegium, vt poſſint opponere exceptionē non numeratæ pecuniæ, etiam elapſo biennio. 335
Vigeſimum ſecundum Priuilegium, vt non teneantur iurare de calumnia per ſe ipſos. 335
Vigeſimum tertium Priuilegium, vt ſi clericus ſit actor coram iudice laico, non teneatur cauere, nec ſatiſdare de expenſis. 336
Vigeſimum quartum Priuilegium, quia licet laicus in cauſa pecuniaria teneatur præſtare cautionem de iudicio ſiſti; aliter tamen eſt in clerico. 337
Vigeſimum quintum Priuilegium, quia fideiuſſor de iudicio ſiſti liberatur, ſi is, pro quo fideiuſſit, ſit effectus clericus. 338
Vigeſimum ſextum Priuilegium, vt clericus non poſſit capi pro repræſaliis. 339
Vigeſimū ſeptimum Priuilegium, vt pater non poſſit propter nimiā paupertatē vendere ſeruitiū filii clerici, ſicut poſſet filii laici. 339
Vigeſimpm octauum Priuilegium, vt clericus non teneatur canere palinodiam. 339
Vigeſimum nonum Priuilegium, vt pro delicto non puniatur pęna ſanguinis. 339
Trigeſimum Priuilegium, vt clericis non imponatur pęnitentia ſolemnis, quæ fit cum ignominia. 339

CATALOGVS DOCTORVM
quorum doctrinæ Auctor innititur.

Abbas Panormit.
Achill.de Graſſis
Aegidius ConincK
Alber.de Roſa
Albericus Oliua
Alciatus
Aldrete
Alexander Moneta
Alexander de Neuo
Alexander de Imola
Aloyſius Riccius Epiſ. Vici Equenſis.
Alphonſus de Leone
Ancharanus
Andr.Gayl
Andreas Tiraquellus
Andreas de Iſernia
Andreas Molfeſius
Angelus
Antoninus Sanctus
Autoninus Diana
Antonius Capycius
Antonius de Butrio
Antonius Gabriel
Antonius de Virgilio
Anton.Piagg.
Antonius Ragueius
Aragona
Archidiaconus
Armendariz
Armilla ſumma
Aſtenſis ſumma
Aufrer.
Auguſtinus Barboſa
Auguſtinus Sanctus
Auila
Azo.
Azorius.
Baiardus ad Clar.
Baldus
Balthaxar Benedellus
Bartholom.à Metina
Bartholom. Vgolinus
Bartholom àS.Fauſto
Bartholom. Gauantus
Bartolus
Benedictus Aegidius
Bertacchinus
Bolognettus
Bonauentura Sanctus
Boſſius
Bouadilla
Burſatus
Butrigarius
Cabellin.
Caccialupus
Caetanus Cardin.
Cagnolus
Camillus Præſid. de Curte
Camillus de Laratha
Camillus Borrellus
Campagna
Capella Tholoſana
Caprauilla
Caputaquenſ.
Carauita
Carolus Regens Tapia Marchio Belmont.
Carolus de Graſſis
Carolus Grimaldus ad Tartaglia
Caſſaneus
Caualc.
Cepolla
Corduba
Cornel.Benincaſa
Corneus
Corrarius
Coſmus Philiareus
Crauetta
Creſcentius
Curtius Iunior
Decianus
Deciſiones Rota
Decius
Didacus Couarruuias
Dynus
Directorium Inquiſit.
Dominicus
Domitius Chamerota
Duarenus
Durandus
Emanuel Sà
Emanuel Rodriq.
Fabius de Anna Cōſiliarius.
Federicus de Senis.
Felynus
Ferrett.
Firma.
Follerius
Franciſcus Cardinalis Toletus
Franciſcus Suarez
Franciſcus Mazzia
Franciſcus Pegna
Franciſcus Leo
Franciſcus Antonius de Iudice
Fraxinellus
Fulgoſius
Fuluius Regens Cōſtātius March.Corleti

Galettus
Geminianus
Gometius
Gonſalez
Gramaticus
Gratian. Rot. Marcb.
Gregor. Sayrus
Gregorius de Valētia
Gregorius Lopez
Guglielm. de Bened.
Guido Papa
Henriquez
Hieronymus à Sorbo.
Hieronymus Epiſ. Cāpanilis
Hieronymus Lamas
Horatius Gābarupta
Hoſtienſis
Iacob. de S. Georg.
Iacobus Sbrotius.
Iacobus de Graffijs.
Iacobus Benium.
Iaſon
Ignatius Lopez de Salcedo
Imola
Innocentius
B. Ioannes à Capiſtr.
Ioannes de Amicis
Ioannes de Deo
Ioannes à Metina
Ioannes Gutierrez
Ioannes de Anania
Ioannes Garſ. Gallec.
Ioan. Garſ à Saabedra
Ioaunes Monacus
Ioa. Aloyſ. Mormil.
Ioannes Andreas
Ioannes Malderus
Ioannes Cruz
Io. Andr. Georg.
Io. Anto. de Nigr.
Io. Baptiſta de Thoro
Io. Frāc. de Pōt. Regēs
Io. Maria Bellectus
Io. Maria Nouarius
Io. Paulus Galterius
Ioſeph de Seſſe
Iulius Clarus
Lancellottus
Lazarius
Lælius de Zanchis
Leonardus Leſſius
Leonardus Duardus
Lucas de Penna
Ludouicus Lopez
Ludouicus Miranda
Maceraten.
Maiolus
Mantica Cardinalis
Maranta
Marc. Ant. Genuenſ.
Marc. Ant. Blanc.
Marcell. Megalius.
Marcellus Calà
Marc. Anton. Cucbus
Marius Giurba
Marius Alterius
Marſil.
Martinus de Ledeſma
Martinus Fornarius
Martinus Laudenſ.
Maſcardus
Maſſobrinus
Maſtrillus
Maſullus
Mattheſilan.
Mattheus Brunus
Melchior Zambrano
Menochius
Minadois
Molina
Monaldus
Muſcatellus
Nald.
Natta
Nauarrus
Neapodanus
Neguſantius
Nicolaus Garcia
Nicol. Carbonus
Nuntius Tartaglia.
Onufrius
Padill.
Paludanus
Pauinus
Paul. Montan.
Paulus Comitolus
Paulus Laymann.
Paulus Galterius
Petrus de Bellapert.
Petrus Magdalen.
Petrus à Soto
Petrus Cenedus
Petrus Rebuffus.
Petrus de Ledeſma
Petrus Duenas
Philippus Francus
Pichard.
Pinell.
Pyrrus Alſanus
Poſſeuin.
Proſper Farinacius
Proſper de Auguſtino
Puteus
Rebuffus
Ricciullus
Riminaldus

Ri-

Ripa
Robertus Bellarminus Cardinalis.
Rocc. Placentinus
Rolandus
Romanus
Roſella ſumma
Ruinus
SAlas
Salicetus
Salonius
Sebaſtianus Vantius
Seraphin.
Sigiſmundus Scacc.
Siluanus
Silueſter Aldobrandi.
Silueſtrina.ſumma
Simanca
Soan.de Paz.
Soccinus Iunior
Soccinus Senior
Sotus
Speculator
Spino
Stephanus Gratian.
Stephan. Quaranta
Staphileus
Surdus
TAbiena
Theſaurus
S.Thomas de Aquino
Thomas Sanchez
Thomas Triuiſanus
Thomas Zerola
Thomas Valaſcus
Thom.Actius
Tuſcus Cardinalis
VAlerius Reginal.
Valenzuola Reg.
Vaſquez
Vega
Veſtrius
Villaut
Vincentius Præſid.de Franch.
Vincentius Filiucius
Vincentius Honded.
Viuius
Vrſillus ad Aſſlict.
ZAbarella Cardinalis.

SATVS PHILIPPVS NERIVS CONGREGATIONIS ORATORII FVNDATOR

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM

Priuilegia à iure Clericis conceſſa, nonnulla eſſe non eſt, cui manifeſtum non ſit; Præcipua tamen in hoc tractatu ſimul collecta dilucide, & quam breuiſſime referemus. Addita reſolutione quamplurimorum dubiorum frequentius occurrentium in ſingulis hiſce Priuilegijs: Allatis etiam diuerſorum Auctorum doctrinis præſertim recentiorum.

CAP. PRIMVM.

De priuilegio obtinendi, & exercendi iuriſdictionem Eccleſiaſticam in foro interiori.

SVMMARIVM.

1 *Iuriſdictio Eccleſiaſtica, aut ordinatur ad forum internum, aut externum.*

2 *Iuriſdictio fori interni ordinaria, aut delegata eſt.*

3 *In quibus reperitur iuriſdictio ordinaria, vel delegata.*

5 *Quid interſit habere ordinariã, vel delegatam.*

6 *In delegante, quid requiratur, vt validè poſſit delegare.*

8 *Forum conſcientiæ, & forum pœnitentiæ, an ſit idem.*

10 *An, & quando habens hanc iuriſdictionem ordinariam, vel delegatam poſſit abſoluere à cenſuris extra ſacramẽtalem confeſſionem.*

11 *Qui ſint capaces huius iuriſdictionis in foro interno.*

12 *An clericus coniugatus.*

14 *Quãdo conferatur hæc poteſtas*

iuriſdictionis in foro interno ſacramentali.

15 *Abſolutio à peccatis collata ab eo qui nõ eſt verè ſacerdos, vel ſolum poteſtatem conſecrandi accepit, an ſit valida.*

16 *Simplex ſacerdos in articulo mortis abſoluere poteſt, & quare.*

17 *An idẽ ſacerdos ſimplex à p. v. poſſit abſoluere.*

18 *Vel à pecc. mort. aliàs confeſſis.*

19 *Quid ſi talis ſacerdos ſimplex fuerit excommunicatus vitandus.*

20 *An articulus, & periculũ mortis pro eodem accipiãtur, quo ad hunc effectum, vt pœnitens poſſit à quocumque ſacerdote abſolui, & quando id contingat.*

28 *An neceſſarium ſit periculum eſſe prope, nec vitari poſſe.*

30 *An in eodẽ articulo mortis poſſit abſoluere quiuis ſacerdos, quantumuis præciſus, degradatus, & hæreticus.*

31 *An idẽ poſſit ſimplex ſacerdos, quamuis adſit Parochus, aut ſuperior.*

32 *An idem ſit non eſſe copiam legitimi Confeſſoris, & eſſe, ſed eum non poſſe, aut nolle.*

33 *Sacerdos in hac re non debet eſſe nimis ſcrupuloſus, an oportunè adueniat expoſitus, vel licentia ſuperioris pro abſolutione à caſibus, & cẽſuris, ne periculo infirmum exponat.*

34 *An poſſit abſoluere eo caſu ſimplex ſacerdos, ſi adſit approbatus, ſiue in illa, ſiue in altera diœceſi.*

35 *An ſi approbatus ſit excommunicatus, vel ſuſpẽſus, vel præciſus ſit potius eligendus ſimplex, & catholicus quacumq. cenſura innodatus, ſit præferendus hæretico, & inter innodatos diuerſis cẽſuris, quis præferendus ſit, & num. 36.*

37 *An cenſeatur non adeſſe copiã Superioris, quando infirmus nequit ipſum adire, nec accerſere, etſi Confeſſor poſſit ipſũ adire.*

39 *Quid ſi deficiente approbato, cœpit ſimplex audire, vel deficiente ſuperiore, inferior, & poſtea hi veniant, & num. 40.*

42 *Quid ſi æger in ea cõfeſſione mẽtitus ſit ſacerdoti ſimplici, & abſolutus, & ſuperueniat approbatus, & quid de peccatis oblitis, & nu. 43.*

44 *Abſolutus in tali articulo à ſimplici ſacerdote ſi ſuperuixerit non tenebitur peccata etiam reſeruata iterum cõfiteri, ſed pro cenſuris reſeruatis manebit obligatus ſe præſentare ſuperiori cui erant reſeruata.*

46 *Si non ſe præſentat, ceſſante impedimento, an in eandem cenſuram, vel ſimilem incidat.*

45 *Quæ ſint cenſuræ, a quibus exi-*

ſtens

ſtens in mortis articulo abſolui poteſt.
An infirmo, qui non potuit petere abſolutionem peccatorũ, poſſit abſolutio cenſurarum impendi.
48 Quãdo quis cenſeatur obtinuiſſe hanc iuriſdictionem fori interni.
49 Qua forma delegetur hæc iuriſdictio.
50 An ſufficiat tacita licentia, quæ habetur ex ratihabitione.
52 Si Ordinarius, vel Parochus videns, & tacens alienum ſacerdotem audire cõfeſſiones ſubditorum non conſentiat interius, an valeãt illæ confeſſiones.
53 An licentia audiendi cõfeſſiones ſacerdoti alibi vitando, ſed in eo loco occulto, valeat.
54 An quandoq; ſufficiat, vt hęc licentia petita ſit, & non obtẽta.
55 Qui poſſint hanc iuriſdictionẽ fori interni delegare.
An irregularis.
56 An Parochus delegatus curæ Parochiæ ad nutum Epiſcopi.
57 Quibus poſſit committi, ſeu delegari hæc iuriſdictio fori interni.
58 Circa quę debeat eſſe approbatio Epiſcopi, vt delegari poſſit hæc iuriſdictio.
59 An ſacerdos cenſeatur approbatus, ſi admittatur ab Epiſcopo ſciente ipſum non eſſe idoneum.
60 Et quid ſi ab Epiſcopo fuit iudicatus idoneus, cum re vera non eſſet idoneus.
An debeat eſſe in ſcriptis, & gratis approbatio.
62 An approbatio prædicta debeat eſſe ab Epiſcopo pœnitentis, vel ipſius confeſſarij.
Qua pęna puniatur regularis audiens confeſſ. abſq. licentia, & approbatione Epiſcopi.
63 Approbatio Epiſcopi nõ eſt delegatio iuriſdictionis, ſed aliquid præuium ad illam.
Epiſcopus poteſt aliquem ſimpliciter approbare, & ad tempus ei delegare iuriſdictionem.
64 An talis approbatio ſemel conceſſa reuocari poſſit.
65 Nouus Epiſcopus an poſſit vocare ad examen approbatos à prædeceſſore, et approbationes, etiam regularium reuocare.
Refertur quædam declaratio Sac. Congr.
65 Regulares quando approbentur ad tempus limitatum.
Regularis approbatus in vna Diœceſi non cenſetur approbatus in alijs.
Moniales ſtirtute iubilei, an poſſint eligere confeſſarium ſimpliciter ab Ordinario approbatum, non tamen quoad Moniales.
67 Hæc iuriſdictio poteſt committi alicui clerico, nõ vt per ſe illa

vtatur, ſed vt illam alijs ſacerdotibus committat, & ſic eam habet Vicarius *Epiſcopi non ſacerdos.*

68 *Delegari non poteſt validè hæc iuriſdictio ſuſpenſis à iuriſdictione, vel excommunicatis vitandis, & num.* 81.

69 Sed, *an ſacerdoti irregulari, vel ſuſpenſo ab ordine, vel interdicto perſonaliter.*

70 Parochus *an, & quibus poſſit delegare hanc iuriſdictionem pro ouibus ſuis,*

71 *An Parocho, qui fuit declaratus inſufficiens defectu ſcientiæ.*

72 *An ſacerdoti approbato pro certis perſonis tantum.*

73 *Et an* Parochis, *& ſacerdotibus* approbatis *ab alio* Ordinario.

74 Referũtur *quædã declarationes* Sacræ *Congregationis.*

75 *Quam ſit durabilis hæc iuriſdictio ordinaria, vel delegata.*

77 *Quid de conceſſa ad beneplacitum dignitatis, vel perſonæ concedentis.*

Vel ſi fuerit cõceſſa pro vno anno ad beneplacitum.

78 *Quid ſi hæc delegata iuriſdictio fuerit reuocata, & ignoretur reuocatio, vel adſint duæ opiniones probabiles circa iuriſdictionem confeſſarij.*

79 *An ceßet hæc iuriſdictio per delictum hæreſis.*

80 *An duret hęc iuriſdictio in delegato, ſi delegans poſt delegationem fuerit ſuſpenſus à iuriſdictione, vel excommunicatus vitandus.*

81 *Iuriſdictio delegata ab excommunicato, an valeat.*

82 Hæc *iuriſdictio exerceri non poteſt à ſuſpẽſo à iuriſdictione, et excommunicato vitãdo*

Et *quid ſi communiter ignorabatur eſſe vitandum, an valeat abſolutio ab eo data.*

83 Vel *ſi pęnitẽs ſolum ſciebat eſſe vitandum.*

84 An *habens hanc facultatem ad tempus poſſit eo trãſacto proſequi confeſsionem anteà ceptam.*

85 An *poſſit pęnitẽs eligere alium confeßarium ſi vnus prenũciauit reſcriptum diſpẽſationis à* Sac. *Pęnitentiaria obtentum eſſe ſubreptitium, vel idemmet confeßarius illud exequi velit mutata ſententia.*

86 *An hæc iuriſdictio fori interni expiret morte Epiſcopi, vel amotione eiuſdem concedentis.*

89 *Religioſus generaliter approbatus in diœceſi, ſi ab ea recedat, & poſtea iterum redeat, an teneatur nouam approbationem, & licentiam petere.*

90 *Quid dicendum de* Parocho *delegante alteri* Parocho, *vel ſacerdoti approbato.*

93 *An hæc iuriſdictio exerceri poſ-*

ſit

ſit extra territorium, erga ſubditos proprÿ territorÿ, ſiuè diœceſis.

94 *An quis poſſit abſoluere ſubditum extra diœceſim ab excõmunicatione.*

96 *An hæc iuriſdictio exerceri poſſit in propria diœceſi, ſiue territorio erga alterius ſubditos iter agentes per eius territorium.*

97 Et *quid ſi extraneus iteragat ſolum ad finem euitandi proprium* Parochum, *& alteri confitendi.*

98 An *ſacerdos generaliter approbatus in diœceſi poſſit abſoluere omnes ad ſe accedentes, etiam ſi accedant animo euitandi proprium Parochum.*

99 *An religioſi approbati ab Ordinario poſſint confeſſiones, etiam extraneorum audire,*

100 An, *& quomodo habens, hanc iuriſdictionem in foro interno, poſſit abſoluere iteragẽtes, & peregrinos à caſibus reſeruatis* Prælato *pœnitentis.*

102 Et *quid ſi aliquis frauduleter acceſſerit extra diœceſim, vt abſolueretur à reſeruatis.*

103 *Et quid ſi non haberet caſus reſeruatos ſuo Epiſcopo, ſed ſolum in diœceſi in qua confitetur.*

104 *Et quid ſi talis pœnitens alterius diœceſis eſſet aliqua cenſura innodatus.*

105 *De diſpenſatione ab irregularitatibus ex delictis occultis prouenientibus, & de abſolutione ab aliÿs caſibus iuxta decretum* Sacr. Conc. Triden. *remiſſiuè.*

PRimum igitur (vt hinc exordiar) Clericorum Priuilegium eſt obtinendi, & exercendi iuriſdictionem eccleſiaſticam ligandi, atque ſoluendi à Chriſto Domino ſuæ Eccleſiæ relictam, Math. 18. Ioa. 20. cap. omnis vtriuſque ſexus, de pœnit. & remiſſ.

Quæ duplex eſt, vna, quæ ordinatur ad forum externũ, hoc eſt
1 ad gubernandum Eccleſiam per iudicia, pœnas, præcepta, & alia neceſſaria ad regendum hominũ Rempublicam, de qua in ſequenti cap. Altera, quæ ordinatur ad forum internum quod pertinet ad conſcientiã, & bonum interuum animarũ, de qua ſummatim hic agẽdum proponimus, quatenus pertinet ad forum ſacramentale.

Hæc autem iuriſdictio, aut eſt or-
2 dinaria, aut delegata.

Ordinaria eſt illa, quæ competit ex proprio officio, & munere
3 eccleſiaſtico, & hæc reperitur in Summo Pontifice, cui facta electione per Cardinales, Chriſtus confert iuriſdictionem vni-

vniuerſalem; In ſummo Pęnitentiario eiuſdem Pontificis; In Epiſcopis, Archiepiſcopis, & alijs in ordine Hierarchico ſuperioribus, habentibus proprias diçceſes; In Pęnitẽtiario maiori Cathedralis Eccleſiæ, In Parochis, & alijs, quibus ex officio competit cura animarum.

Delegata iuriſdictio eſt illa, quæ alicui competit ex delegatio-
4 ne ab habente iuriſdictionem ordinariam, aut poteſtatem delegandi, qualem habent Sacerdotes deputati ad audiendas confeſſiones, quibus non competit ius ex officio audiẽdi confeſſiones.

Et ad hanc reduci poteſt iuriſdictio ex conceſſione iuris, quã habet ille, qui abſoluit aliquẽ, cui à iure, vel ex priuilegio cõceſſa eſt facultas eligendi confeſſarium.

Quid autem interſit habere hãc
5 ordinariam, vel delegatam iuriſdictionem.

Dico, illud præcipuum diſcrimen eſſe, quia habens ordinariam, poteſt eam alijs delegare, ſeu cõmittere, cum illam habeat ex officio iure proprio, & in ſe ipſo radicatam; Habens verò delegatam, ſeu commiſſam, nõ poteſt eam delegare niſi ſpecialiter hoc ei conceſſum fuerit, cum nihil habeat propriũ, vt manifeſtè colligitur ex *cap. fin. §. fin. de offic. deleg & ibi Panorm. num. 3. & gl. in verb. commiſſum*, & notant *Sayr. de cenſur. lib. 2. c. 19* & alij.

Vt autem delegans poſſit ſuam iuriſdictionem delegare, neceſ-
6 ſe eſt vt eã poteſtatem habeat non ita impeditam, quin actũ ſuum exercere valeat, ſaltem vt factum teneat: ideò ſi ipſe delegãs fuerit cenſura excommunicationis, vel ſuſpenſionis innodatus, & publicè denunciatus, vel publicus percuſſor clerici, iuxta Extrauag. ad euitanda, non poterit validè eam alteri delegare; cũ hæ cenſuræ impediãt vsũ ſpiritualis iuriſdictionis, ſecus ſi nõ fuerit denũciatus, quia etſi peccet vtẽdo in tali ſtatu iuriſdictione, tamen valida erit delegatio, vt dixi in *tract. de oblig. cler. p. 3. num. 90.* & tradunt Suarez de *cenſ. diſp. 2. ſect. 4. num. 2.* & poſt alios *Martin. Bonacin. eod. tract. de cenſ. diſp. 2. q. 2 punct. 5. § 2. n. 5.* & dicemus inferius num. *69*.

Quibus vero poſſit delegari hæc
7 iuriſdictio, dicemus n. *57*.

Eſt tamen aduertẽdum circa hãc poteſtatem fori interni, quod
8 illud interdum vocatur forum conſcientiæ, interdum verò forũ pęnitentiæ, quæ duo (ſecundum aliquos) non conuertuntur, quia forum cõſcientiæ generalius eſt, & comprehendit

forum

forum pęnitentiæ; nam illud etiam eſt quodam forum conſcientiæ;latius verò extẽditur, quia multi ſunt effectus ad cõſcientiam pertinentes, qui extra Sacramentum pęnitentiæ fieri poſſunt, ſicut eſt abſolutio à cenſura, vel diſpẽſatio ab irregularitate,vel cõceſſio,vel adeptio indulgẽtiæ,&c. forum autem pęnitentiæ eſt forum ſacramentalis iudicij pęnitẽtiæ, quod eſt magis limitatum;vnde fit ſecundũ eos,vt conceſſa in foro pęnitẽtiæ non ſolũ pro foro conſcientiæ tm̃ valeant; ſed etiam nõ poſſint exerceri, niſi per ſacerdòtem audiẽtem confeſſ. & iudicantem in foro conſcientiæ. Conceſſa vero in foro conſcientiæ, etiam extra Sacramentum Pęnitentiæ ad ſecuritatem,& fructum ſolius conſcientiæ exerceri poſſint,etiam per nõ ſacerdotem quandiù per hominis miniſterium applicãda ſunt, vt in abſolutione à cẽſura. *ita Ròdriq. tom.*1.*quaſt. regul. q.* 20. *ar.*7. *Henriq.lib.*7.*cap.*13.*nu.*2.*Auila de cenſ.p.*1.*c* 7.*diſp.*3.*dub.*13 *Sanch.lib.*4.*ſum.c.*43.*num.*17. *&* 18.*& alij.*

*Suarez vero in tract.de legib.lib.*8 *c.*6.*num.* 15.exiſtimat forum pœnitentiæ non eſſe limitatũ ad forum Sacramentale pęnitentiæ,quia illa reſtrictio, nec in proprietate verborum,nec in communi vſu habet fundamentum,neque in re ipſa,cum pęnitentia etiam eccleſiaſtica non tantum ſacramẽtalis, ſed extra ſacramentum, aliquod etiam iudicium pœnitentiale exerceri poteſt. Sed vnicam tãtum differentiã cenſet conſtituẽdam eſſe inter forũm pęnitentiæ, & conſcientiæ, ſcilicet, quod forum conſcientiæ per ſe non ſupponat culpam, nec ordinetur ad remittendũ, vel vindicandum aliquem defectũ, vel aliquod vinculũ apud Deum,multa enim conceduntur in foro conſcientiæ per ſe propter bonum, vel fauorem concedendum,& non propter malum tollendum. Forum autem pœnitentiæ dicitur in ordine ad tollẽdum aliquod vinculum, vel malũ apud Deum, ſiue illud tollatur per propriũ ſacramentum pœnitentiæ,ſiue per alios actus, & hanc differentiam rectè fundari in proprietate verborum, & in vſu, firmat Suarez cit. loc.

Infertur igitur; quod quãdo priuilegiũ,ſiue facultas abſoluendi conceditur in foro pęnitẽtiæ per illa verba ſignificari, non extendi ad forum contẽtioſum,& externum, ſed limitari ad forũ conſcientiæ, quia eſt communis vſus; & ſenſus illorum verborũ,ac etiã ſignificari illam conceſſionem dari

ad

ad aliquod malum, vel vinculũ apud Deum tollẽdum. An verò illud vinculũ per talem cõceſſionem ſit tollendum in ipſo Pęnitentiæ ſacramento, nec nè, per ea verba minimè explicatur, ſed iuxta vinculi qualitatem eſt explicandũ, nam ſi fuerit vinculum culpę, requirit forum Sacramenti; ſi vero fuerit vinculum pœnæ, aut cẽſuræ ſine Sacramẽto tolli poterit impoſita pęnitẽtia ſalutari, quod eſt exercere aliquod iudicium pęnitentiale, *ita Suar. cit. num. 16.* & ſequitur *Mart. Bonacin. de cenſur. diſp. 1. q. 3. punct. 6. n. 8.* quidquid in cõtrarium probare conetur *Garcia de benef. par. 11. c. 10. nu. 139.*

Vnde ſequitur, quod habens facultatem abſoluendi à cenſuris in foro pęnitentiæ, poſſet etiam abſoluere extra confeſſionem iniuncta pęnitentia ſalutari, cum hæ cenſuræ ſint materia, ad quam per ſe non requiritur abſolutio ſacramentalis. Similiter habens facultatem diſpenſandi in foro interno, poſſet id exequi extra confeſſionem; ſicut etiam Epiſcopus, qui à *Sacr. Conc Trid. ſeſſ. 24. c 6. de reform* habet facultatem abſoluendi à quibuſcumque caſibus occultis in foro conſciẽtiæ, poteſt abſoluere extra cõfeſſionem, vt dicemus infra *c. 4. num. 181.* nam illa verba [vt abſoluatur in foro conſcientiæ] nõ important, vt abſolutio ſit in ſolo pęnitentiæ foro, ſed vt nullatenus pro foro externo proſit, quãuis *Auguſt. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſ. p. 2. alleg. 39. num. 8.* aliter ſentiat.

An autem habens limitatam facultatem à ſuperiore à cenſuris abſoluendi tantum in Sacramentali cõfeſſione, vel cõfeſſionibus auditis, poſſit abſolutionem conferre extra cõfeſſionem.

Negant *Nauar. cap. 26. num. 31. Vinc. Filiu. tract. 11. c. 9. quæſit. 8. num. 294. Sayr. lib. 6. cap. 11. num. 105. Vaſq. de excommun. dub. 20. num. 9.* & alij, nam facultas, & iuriſdictio eſt exercenda, iuxta concedentis facultatem.

Sed *Sanch. dicto lib. 8. de matrim. diſp. 34. num. 29. & in ſumma lib. 4. c. 54. num. 16. Coninch. d. 14. dub. 16. nu. 253.* quos etiam refert *Bonacin. de cenſ. diſp. 1. q. 3. pun. 6. num. 7.* & alij exiſtimant probabile, abſolutionem cenſurarum impendi poſſe extra confeſſionem; quamuis in conceſſione facultatis dicatur, auditis confeſſionibus abſoluatur à peccatis, & cenſuris annexis, quia illa particula [auditis confeſſionibus] refertur ad abſolutionem à peccatis, quæ requirunt abſolutionẽ ſacra-

ſacramentalem, & hanc opinionem nouiſſimè ſequitur *Barthol. à S. Paulo in tract. de indulg lib. 4. q. 114.* vbi alios refert.

His præmiſſis, vt huius priuilegij ſtrictim, & dilucidè vtiliora, & neceſſaria pateant, de nonnullis breuiter diſcutiemus, & præcipuè.

Qui ſint capaces huius iuriſdictionis in foro interno ſacramentali, num. 11.

Quando conferatur hæc iuriſdictionis poteſtas in eodem foro interno ſacramentali, n. 14.

Vtrum ante, vel poſt adeptam eccleſiaſtici muneris poſſeſſionem, num. *48*.

Qua forma, vel modo delegetur hæc iuriſdictio, num. *49*.

Qui poſſint hanc iuriſdictionem fori interni delegare, num. *55*.

Quibus committi, vel delegari poſſit huiuſmodi iuriſdictio fori interni, num. 57.

Quã ſit durabilis hæc iuriſdictio, num. *75*.

An expiret morte, vel ceſſatione officij concedentis, nu. *86*.

An poſſit exerceri extra territorium erga proprios ſubditos, num. *93*.

An in territorio erga alterius ſubditos, num. *96*.

PRIMA DVBITATIO.

11 QVI ſint capaces huius iuriſdictionis in foro interno ſacramentali.

Dico, ſolũ ſacerdotes eſſe huius iuriſdictionis capaces, vt poſſint eamdem validè exercere, cùm ad exercitium talis iuriſdictionis character ſacerdotalis in exercente ſimpliciter neceſſarius ſit. eademq. iuriſdictione poſſunt eſſe capaces alij clerici nondum ſacerdotes, propter aliquod officium, vel dignitatem obtentam, vt Epiſcopatus, Vicariatus, vel beneficij Parochialis, nõ tamẽ, quoad exercitium, ſed vt eam valeant alijs ſacerdotibus delegare, ſeu committere, vt illam exerceant in eorum ſubditos & hoc tradũt omnes DD. ita S. *Thom. in addit. ad 3. p. q. 8. ar. 3. Onufrius de ſigillo ſect. 3. quaſt. vnica dub. 5. Vaſq. q. 93. ar. 1. dub. 1. Mart. Bonac. tract. de ſacram. diſp. 5. q. 7 pun. 1. & punct. 4. §. 1. num. 12. Sayr. de pœnit. c. 24. num. 1.* & alij communiter.

An autem clericus coniugatus cum vnica, & virgine, habitũ, & tonſuram clericalem deferens, poſsit eſſe Vicarius Epiſcopi, vel alias obtinere hanc iuriſdictionẽ, vt illam alijs ſacerdotali charactere inſignitis

delegare valeat.

Negat Sbrotius de offi. Vicar. q. 31 num. 5. Berth. in repert. verbo clericus coniungatus, Aug. Barboſa, qui alios refert de offic. & poteſtate Epiſcopi par. 3. alleg. 54. num. 6. & Io. Maria Bellectus diſquiſit. cleric. tit. de fauore cler. reali §. 3. n. 20.

Quid verò dicendum ſit de irregulati, vel aliqua cenſura irre-
13 tito, patebit ſolutio ex dicendis inferius num. 68. & in cap. ſeq. num. 50. vbi etiam nu. 12. de viro religioſo, & aliis verba faciemus.

SECVNDA DVBITATIO.

14 QVando conferatur hæc iuriſdictionis poteſtas in foro interno ſacramentali.

Dico, breuiter, quod poteſtas abſoluendi confertur in ipſa ordinatione Sacerdotis per illa verba [accipite Spiritum ſanctum, quorum remiſeritis peccata, remittũtur eis.] Iuriſdictio vero, ſiue ſubiecta materia, in quã põtas illa exerceri debet, confertur per hominẽ, cum dat ſubditos, & per conſequens in foro conſcientiæ curam animarum, ſiue per delegationem, ſiue per alicuius muneris Eccleſiaſtici collationem, per quod aliquis paſtor, & ſuperior aliorum conſtituitur, alii vero eius ſubditi efficiuntur, ita Suar. 4. tomo diſp. 16. ſect. 3. num 7. Metina Codice de pœnit. tract. 2 q. 35. concl. 3. Valentia tom 4. diſp. 7. q. 16. puncto 1. Vaſquez de pœniten. q. 93. art. 1. dub. 2. à num. 5. Chamerota de Sacramentis tract. 7. de confeſſ. dub. 12. fo. 477. Dom. Riccius dec. 22. par. 4. num. 2. Bonacina, de pœnit. diſp. 5 q. 7. puncto 1. nu. 5. & alÿ, & prædicta roborantur ex verbis, Sacr. Concil. Trid. ſeſſ. 14. cap. 7. ibi, quoniam.

Vnde eſt obſeruandum, quod ſacerdos, cui Epiſcopus poſt or-
15 dinationem nõ dixit illa verba [Accipite Spiritum ſanctũ; quorum remiſeritis peccata, &c.] non poſſet valide à peccatis abſoluere, licet obtineat hãc iuriſdictionem ordinariã, vel delegatam, ſiue ſubditos, vt dictum eſt, cum requiratur ea poteſtas prius tradita in ordinatione, vt per D. Thom. in addit. ad 3. par. q. 8. ar. 3. Vaſq. d. q. 93. art. 1. dub 2. Suar. cit. loco, Bonacina cit. puncto 4. nu. 5. & alios communiter.

Neque erit valida abſolutio data ab eo, qui non eſt Sacerdos, quamuis communi errore, & titulo colorato exiſtimetur Sacerdos, quia adeſt impedimentum iuris diuini, quod ab Eccleſia ſuppleri non poteſt, nã poteſtas abſoluendi à peccatis iure diuino, competit tã-

tum

tum veris ſacerdotibus, ita *Sanch. lib. 3. diſp. 22. Bonacina tract. de matrim. q. 2. punct. 8. num. 36.* & alij.

Dices, ſi ſimplex ſacerdos in ſua ordinatione non recipit hanc
16 iuriſdictionem, vt dictum eſt num. 14. cur poteſt abſoluere conſtitutum in articulo mortis à peccatis, & cẽſuris reſeruatis, iuxta decretũ *Sacr. Conc. Trid. ſeſſ. 14. c. 7. de ſacram. pœniten.*

Reſp. quod eo caſu, ſimplex ſacerdos abſoluit non ex vi characteris ſacerdotalis tantum, ſed quia habet iuriſdictionem delegatam in eo articulo, ex cõceſſione Eccleſiæ, ita *Suar. 4. tomo diſput. 26. ſect. 4. num. 8. Sanch. in ſumma lib. 2. c. 13. nu. 1. Vaſquez q. 93. ar. 1. dub. 3. & 6. nu. 5.* Nauar. *c. 27. num. 271. Bonacina de Sacramen. diſp. 5. q. 7. pun. 1. num. 9. & alij.*

An autem ſimplex ſacerdos poſſit ex vi ſuæ ordinationis, ſaltẽ
17 à pec. ven. abſoluere?

Aliqui affirmant, moti ex eo, quia iuriſdictio non eſt neceſſaria ad abſoluendum à pec. ven. cũ non ſit materia neceſſaria.

At vero cum *Suar. dicta diſp. 26. ſect. nu. 5. Vaſq. & Bonac.* qui alios refert, dicendum eſt, non ex vi characteris ſacerdotalis tantum poſſe à pec. ven. abſoluere, ſed quia ex conceſſione eccleſiæ, habet iuriſdictionem delegatam abſoluendi à p. v. cum Miniſter in hoc ſacramẽto nihil operari poſſit, niſi habeat ordinariam, vel delegatã iuriſdictionem, iuxta præfatam doctrinam Sac. Concil.

Et quamuis ſimplex ſacerdos poſſit à p. v. abſoluere, non tamen poterit abſoluere ab excommunicatione minori, vt dixi in *tract. de obligat. cleric. par. 3. num. 124. cum Suar. diſput. 7. ſect. 4. nu. 17.* qui hoc admittit in Parocho nondum ſacerdote, licet aliqui aliter ſentiãt de ſimplici ſacerdote.

Hinc etiam conſtat eũdem, ſimplicem ſacerdotem poſſe abſoluere à pec. mor. iam alias
18 confeſſis ſacerdoti approbato, cum ſit eadem ratio, quę in materia p. v. *ita Nauar. cap. 4. num. 5. Coninch diſp. 8. dub. 2. nu. 17. Bonacina cit. loc. Eman. Sà verb. abſolutio num. 5. Graf. lib. 1. c. 17 num. 6. Valentia 4. tomo diſp. 7. q. 10 punct. 2. circa fin. &* Suar. *cit. num. 5.*

Qui ex prędictis infert, ſimplicem
19 ſacerdotem excommunicatũ vitãdum, non poſſe à prędictis peccatis abſoluere, cum ſit priuatus iuriſdictione.

Huius occaſione ſunt plura notanda, & Primò licet *Sotus 4 diſt. 18. quæſt. 4. art. 4. Zero-*
20 *la in praxi cap. 15. quæſito 7. Valentia loco citato, & alij apud Vaſquez quæſt. 93. art. 1.*

dub.3. num. 5. mortis articulum,in quo poteſt ſimplex Sacerdos abſoluere, vt dictum eſt num.*16.* ſtrictè intelligant, vt ſumatur pro ſolo mortis articulo,qui tunc tantum cõtingit,quando mors eſt in fieri,& ita certa, & ꝓxima,vt moraliter certa ſit,& ferè ineuitabilis,ſiue id ex cauſa naturali ꝓueniat,vt morbo, ſiue ex cauſa violenta, vt ſi quis morte plectendus ſit; Tamen verius eſt,vt probant, & tenẽt *Suar. 4 tomo diſput.26 ſect.4 num.3 Coninch diſp.8 num 17.* & alij quos referunt *Zambrano de caſibus articuli mortis prælud. 1 n.7 & Bonac. de ſacr. diſp.5. q.7.puncto 1.num.10.* quò ad
21 hunc effectum,ſumi pro eodẽ, articulum, & periculum mortis,atq; ita, ſicut in mortis articulo poteſt quilibet Sacerdos abſoluere ab omnib. peccatis,& cenſuris,ita in periculo mortis;Ratio eſt, quia cum cauſa huius conceſſionis fuerit neceſſitas pœnitentis,ne abſque remedio in æternum pereat,merito talis erit reputanda neceſſitas periculi mortis;Si quidem in ea ad confeſſionem obligat ius diuinum, perinde, ac ſi in articulo mortis;& morale periculum ita in malis debet caueri, ac euẽtus ipſe,ac propterea peccat mortaliter,qui ſe exponit periculo culpæ læthalis; Tunc autem cõtinget hoc periculum, quãdo eſt probabile dubium de morte,& frequenter in eo caſu euenire ſolet; vt cum fœmi-
22 na partui appropinquat, & experta eſt imminens ex partibus periculũ vitæ; vel eius
23 eſt complexionis, vt id periculum veriſimiliter timeatur;vel
24 eo anno ſolent communiter parientes periclitari.Item tem
25 peſtas grauis exorta, vel nauigationis periculoſæ, aut cõflictus in bello, aut in itinere
26 prædonibus interficere ſolentibus expoſiti aggreſsio; aut cum quis in morbum incidit
27 periculoſum, qui maiori ex parte mortem ſolent inferre, vt docent *Suarez dicta ſect. 4. Ioa. Maria Bellectus par. 1. diſquiſit. clericalis tit de diſciplina clericali §. 1. num. 48. fol. 8. Bonacina de cenſur. diſput. 1. q. 3. punct. 3. num. 4. Zambrano dicto prælud. 1. à n. 1.* qui alios citat *D. Carolus de Graſſis de effectibus clericatus effect. 9. nu. 153. Vaſquez de pœniten. q. 93. art. 1. dub. 5. & Sanchez in ſumma 1. tomo lib. 2. cap. 13. num. 1. qui num. 3.* ait, duplici cum limitatione eſſe accipiẽdum,quod eſt dictum,æquiparari articulum, & periculum
28 mortis;Prior eſt,cum periculum mortis propè eſt, & velut in fieri, ſecus quando diutius mor-

mortem differendum, eſt ferè certius, in quo tẽpore poteſt occurrere oportunitas habẽtis facultatem legitimè abſoluendi. Quod tũc ceſſet neceſſitas, quæ cauſa fuit huius cõceſſionis; ita *Zambrano nu.* 8. *Couarru.4.decretal.* r.*par.*§.11 *num.8.& Cordub.in ſumma q.*18.*punct.*2.*dicto* 4.Poſterior eſt, vt mortali neceſsitate cogente abſoluẽdus in id pericu-
29 lum incidere debeat, vt ſi neceſſe illi ſit ex cauſa vrgenti, nauigationem periculoſam, aut prælium, aggredi, quando enim propria ſponte aggreditur, non dicitur conſtitutus in periculo mortis, ſed ipſe vult ſe cõſtituere, ita *Cordub.cit.loc.*

Secundo, eſt notandum, quod in hoc articulo, ſiue periculo mortis, quiuis ſacerdos, quam-
30 uis excommunicatus, irregularis, aut degradatus, vel hæreticus, ceſſante periculo peruerſionis, poteſt abſoluere ab omnibus peccatis, & cenſuris, vt notant *Zãbrano*, *multis citatis, de caſibus in articulo mortis cap 4 dub.4.num.* 20. *Bellectus cit.num.*27 *fol.*7.& alij, & dicemus inferius *num.* 35.

Tertio eſt notandum, quod prædicta conceſsio facta cuilibet ſacerdoti pro articulo, ſeu periculo mortis, vt poſsit abſol-
31 uere omnibus caſibus, & cenſuris, vt ſupra num. 16. intelligenda eſt, quando deeſt copia Superioris potẽtis abſoluere, & proprij Sacerdotis, ſeu alterius expoſiti ad confeſsiones audiendas, ſecus ſi adeſſet ſuperior, cui reſeruatur, & ſi ipſe abſit, debet etiam abeſſe Sacerdos expoſitus, nam in Sacroſancto Conc. Trid. dicto c. 7. dicitur, quod ſemper fuit cuſtoditum in Eccleſia, vt quilibet Sacerdos in eo articulo abſoluere poſſit, quare ius nouum non condidit, ſed approbauit conſuetudinem; at ea conſuetudo ſolum obtinuit, vt quilibet Sacerdos poſſit abſoluere, quando non eſt prædictus recurſus, vt conſtat *Conc. Carthagin.*3 *canone* 32. *& refertur in cap.presbyter* 26. *q.*6. item quia idem Conc. Trid. dicit, id eſſe indultum ratione neceſſitatis, ne æger abſque confeſſione decedat, quæ in hoc caſu ceſſat, ita *Sotus* 4. *diſtinct* 18.*q.*4.*art.*4.*Vgolin.de cenſur.tab.*1.*cap.*4.§.5. *Suarez* 4. *tomo diſp.* 26. *ſect.*4. *num.*4. *& tomo* 5.*diſp.*22.*ſect.* 1. *num.* 62.*Molina*, referens ſic declaraſſe Greg. XIII. *tomo* 4. *de iuſtitia diſp.*63.*Zambrano de caſib.articul.mort.cap.*4.*dub.*4. *num.* 3. qui nonnullos alios refert, *Azor.tom.*1.*lib.*8.*inſtit. moral.cap.*19.*q.*5. *Bonacina*,

de

de cenſur.diſput.9.q.3.punct.3.num. 3. *Sanchez in ſumma dicto lib.* 2. *cap.* 13. *num.* 7. Quãuis, quod poſſit in eo articulo ſimplex ſacerdos, etiam præſente cõfeſſario approbato,& confeſſarius approbatus etiam pręſente alio ſuperiore, ægrum abſoluere ab omnibus caſibus,& cenſuris, probabile cenſeant D.*Ricc. decis.* 26.*par.* 4.*& Antonin.*Diana,qui alios refert.*reſolut.moralium par.*1. *tract.*5.*reſolut.*5.*fol.* 122. cum Concil. abſolutè, & indiſtinctè dicat, omnes Sacerdotes ea poteſtate gaudere in eo articulo.

Eſt tamen aduertendum, quod idem erit, non adeſſe legitimũ confeſſarium,& adeſſe,& nolle,vel non poſſe audire confeſ-
32 ſionem exiſtẽtis in eo articulo, quia in vtroque caſu militat neceſſitas,ac verum eſt nõ dari copiam cõfeſſoris,vt tradit Zambra.d.dub.4.num. 24. ex omnium mẽte, & declaratione Illuſtriſſ. DD. Cardin. *qui cum Henriq. de pęnitent. lib.*6.*cap.* 11. *num.* 3. *& Sanchez dicto cap.*13.*num.* 8. ait,
33 ſimplicem Sacerdotem,non debere in hac re eſſe nimis ſcrupuloſum, ſed in dubio,an oportune aduenict Sacerdos expoſitus, debere abſoluere, ne periculo infirmum exponat.

Sic etiam poſſet ſacerdos abſolutionem impendere caſuum, vel cenſurarum, quando dubitatur, Vtrum pęnitens in articulo mortis exiſtens expectare poſſet, & ſuperuenire, donec facultas obtineatur à Superiore, nulla alia facultate expectata,nam Superior, non cenſetur velle caſus reſeruare,cum periculo damnationis alterius, ita *Reginald. lib.* 9. *num.* 10. *Gambarupta de caſib. reſeru.pagin.*35.*Sanchez cit.* & alij apud *Bonacinam de cenſur. diſput.*1.*q.*3.*pun.*3. *num.* 6. *& Molin.*4.*tomo de iuſt. tract.* 3. *diſp.*63.

Quarto eſt notandum,quod non poſſet abſoluere ſimplex ſacer-
34 dos,ſi adeſſet ſacerdos, qui in alia diæceſi Parochus, aut approbatus eſſet ad audiendas cõfeſſiones,non tamen in illa, quia licet hic reſpectu huius diæceſis ſit ſimplex ſacerdos, tamen alicubi eſt approbatus; atq. proinde potius ius habet, quam ſacerdos oĩno ſimplex, nullibi approbatus,vt tradunt *Suarez* 4.*tomo dicta diſput.*26. *ſect.*4.*num.*4 *Zambrano cap.*4. *d.dub* 4.*nu.*16.*Sanchez d.lib.* 2. *cap.*13.*num.*10. *& Bonacina de cenſur.diſp.*1.*q.* 3. *puncto* 3. *num.*7.

Quinto eſt notandum, quod ſi adeſſet ſacerdos excommuni-
35 catus vitandus,ſeu ſuſpenſus, aut

aut præciſus, non poſſet abſoluere ſi adſit ſimplex ſacerdos quia illis eſt interdictum hoc miniſterium, niſi in caſu extremæ neceſſitatis, quæ tunc non occurrit, eo quod adeſt ſimplex ſacerdos, ijs impedimẽtis non affectus, vt dixi cum *Suar. de cenſur. diſp.* 11.*ſect.*1.*num.* 12.*in tract. de oblig. clericorum par.*3.*num.*11. *& tenent Vaſq. de pęnit.q.*93.*ar.*1.*dub.* 4.*nu.*9. *& Bonaci.cit.*

Quod ſi adeſſet ſacerdos catholicus, quocũque impedimento affectus, eſt præferendus hæretico, vel ſchiſmatico, & inter

36 catholicos, irregularis eſt pręferendus excommunicato vitando, quia tunc cum tali excommunicato non poteſt participari, atque ſuſpenſus, vel interdictus, eſt præferendus irregulari, quia illa ſunt minora impedimenta, & omnes hi ſacerdotes catholici, ẽt excommunicati vitandi ſunt anteponendi degradato, eo ꝙ hic maximo impedimẽto laboret, ita *Zambrano de caſibus articuli mortis dicto cap.*4.*dub.*4.*num.* 22.*Sanchez dicto cap.* 13. *num.* 10.*Bonacina dicta diſput.* 1. *q.* 3.*pun.* 3. *num.* 7. *Vaſq. loc.cit. Nugnus in addit.ad* 3 *par.q.*8. *ar.*6.*dub.*4.*& alij.*

Sexto eſt notandum, quod tunc cenſendum erit non eſſe copiam ſuperioris, vt poſſit Sacerdos inferior abſoluere a

37 reſeruatis in articulo, ſeu periculo mortis, vt ſupra, quando nec conſtitutus in eo periculo poteſt perſonaliter ſuperiorem adire, nec eum commode accerſere, quia aut non veniet, aut magna nota erit, *ſecundum* Henriq *de pęnit. lib.* 6.*c* 9.*num final. & alios apud* Sanch.*in ſumma dicto lib.* 2. *c.* 13.*num.*14.

Et licet *Zambrano dicto cap.* 4. *dub.*4 *num.*15.*& dub.*6. *num.* 4. quem ſequitur *Bonacina de cenſur.diſp.*1.*q.* 3. *puncto* 3. *num.*5. ſupponat, non dici deeſſe copiam ſuperioris, quando infirmus etſi illum adire, nec accerſere poſſit, poteſt tamen confeſſor illum adire, ac facultatem petere, atque ita, ait, ægrum in eo periculo conſtitutum, qui præſentem ſuperiorem habere nequit, debere per literas, aut confeſſarium, aut alium petere facultatem à ſuperiore, vt ab eo reſeruato abſoluatur, niſi periculum ſit in mora; tamen vt notat Sanchez, quẽ etiam ſequitur *Anton.Diana reſolu.moral. par.*1. *tract.*5.*reſol.*5.*fol.*123. hoc o-

38 nus adeundi ſuperioris ad abſolutionem obtinendam, non eſt grauamen confeſſoris, ſed ipſius pęnitentis in pęnam ſui delicti, dum ergo pęnitens ſuperiorem adire nequit, vel eũ

ac-

accerſere, dicetur verè impeditus, & carere ſuperioris copia; nec inquit Sanchez, placet vt per literas petat eam facultatem, quia exponeret ſe periculo ſui criminis detegendi, ſi, vel literæ amitterentur, vel ab alio aperirentur, atque ob id periculum Doctores non obligant ad peccata ſcribẽda, ne memoria excidant. Quamuis Bonacina cit. dicat, quod hoc periculum caueri poteſt admonendo confeſſarium, vt ipſe ſcribat tacito nomine pęnitentis.

Septimo eſt notandum, quod ſi deficiẽte ſacerdote approba-
39 to, ſimplex ſacerdos confeſſionem conſtituti in articulo, ſeu periculo mortis, vt ſupra, audire cepit, vel inferior approbatus, defectu ſuperioris, cui caſus reſeruantur, & ante abſolutionẽ adeſſet ſuperior, vel legitimus cõfeſſarius, poſſet ſimplex confesſionem cæptam perficere, quia veram habebat iuriſdictionem, quando alio deficiente cepit audire, nec eius aduentu expirat, cum res uon ſit integra; non enim ſimplici Sacerdoti, hoc caſu conceditur iuriſdictio ad tempus, ſed omnia iura abſolute eam ipſi concedunt, quando deeſt copia expoſiti ad audiẽdas confeſſiones, &c. ita *Henriq. dicto lib. 6. cap. 11. num. 8. Sanch dicto lib. 2. cap. 13. num. 15. Bonacina dicta diſp. 1. de cenſur. quaſt. 3. num. 3. & alij.*

Si vero talis pęnitentes haberet caſum reſeruatũ ratio-
40 ne excõmunicationis, & ante abſolutionem ſuperueniret ſuperior, cui erat reſeruata excommunicatio, non poſſet Sacerdos, ſiue ſimplex, ſiue expoſitus ſit, qui cepit audire confesſionem, abſoluere ab illa excommunicatione, ſed id à ſuperiore ſuperueniẽte præſtandum erit, & deinde Sacerdos ille, qui cepit, poſſet à peccatis abſoluere, Ratio eſt, quia, cum hoc caſu confeſſarius teneatur pęnitenti iniungere, vt quam primum
41 commode poterit legitimo Superiori ſe præſentet, *cap. eos qui, de ſentent. excommun. in 6.* Tenebitur vtique ſi tunc adſit, & commode poſſet pęnitens ſe illi præſentare, vel ſaltem per confeſſarium, vel per alium petere facultatem abſolutionis obtinendæ, cum nulla alia ratione hoc caſu concedatur facultas abſoluẽdi ab illa excommunicatione reſeruata, niſi quia tempore, quo eſſet præſtanda abeſt ſuperior, vel habens facultatem abſoluendi, ita *Sayr. de cenſur. lib. 2. capit. 20. num. 27. Sanchez cit. cap. 13. num. 15. & Bo-*

& Bonac.dicta diſp.1.q.3.puncto 3.num.3.

Quod ſi iam ſimplex ſacerdos in eo articulo à peccatis abſoluit, non poſſet ſuperueniente legitimo cõfeſſore audire pec-
42 cata oblita, vel quæ æger non potuit fateri, vel exiſtimatum eſt eum non poſſe, & ſic à reliquis, quæ manifeſtare in confeſſione potuit, fuit abſolutus, quia eſt noua confeſſio, & à priori independens. ita *Suar. 4.tomo diſput.23.ſect. 1. num. 2.Bonac.in.cit. loc. & Sanchez dicto lib.2.c.13.n.15.qui n.16.* exiſtimat, quod ſi pęnitens in eo articulo ſimplici ſacerdoti
43 mentitus eſt in ea cõfeſſione adhuc poſſet detecto illo mẽdacio à Sacerdote illo ſimplici iterum abſolui, quia is veram habuit iuriſdictionem ad priorem illam confeſſionẽ, & dum abſolutio validè non eſt præſtita, non cenſetur finita.

Octauo eſt notandum, quod talis cõſtitutus in articulo mortis, abſolutus à ſimplici ſacer-
44 dote à peccatis, & cenſuris ẽt reſeruatis. vt ſupra, ſi poſt abſolutionem obtentam ſuperuixerit, non tenebitur, vt communiter tradunt Doctores, quibus accedunt *Coninch.de pęnit.d.8.dub.2. & Bonacina num.19.* eadem peccata, etiam reſeruata iterũ confiteri, & ab ɡis abſolutionem de nouo obtinere, cum abſolutè, & ſimpliciter fuerit abſolutus à ſimplici Sacerdote ex iuriſdictione, quam delegatam habebat pro illo articulo, in quo, vt dicitur, *in Sac.Concil.Trid.ſeſſ. 14.c.7.* nulla eſt reſeruatio, iuxta communem vſum eccleſiæ; ſed à cenſuris reſeruatis, licet tunc
45 vere abſoluatur, ita vt ſi moriatur, vel conualuerit alia abſolutio non requiratur; tamen conualeſcens manet obligatus ſe præſentare illi ſuperiori, cui cenſuræ erant reſeruatæ humiliter ab eo ſuſcepturus mandatum eius, & nouam pęnitentiam, ſi iniungat, & ſi id non faciet, reincidet in eamdẽ excommunicationem, *cap. eos qui de ſent.excommun.in 6.Ita Sot. in 4. diſt.8.quæſt.4.art.4. Nauarr.cap.26.num.26.Auila de cenſur lib.2.cap.20.num.27. Suarez 4.tomo diſpu.30.ſect.3. num.6.& 5.tomo diſput.7.ſect. 1.num.5.& Sanch.in ſumma lib.2.cap.13.num. 27. qui cenſet eum Abb. in cap. de catero de ſent.excom. & Suar. 5 tom. diſp.2.ſect.1.nu.62.* prædictum,
46 non incidere in eamdem cenſuram numero, ſi impedimento ceſſante nõ ſe præſentauit, nec ob eam cauſam; ſed in aliã ſimilem, ob nouam illam inobedientiam, & dici in tex. in eamdem cenſuram, quia ſimilis eſt, & reſeruata, vt prior

erat. ita etiam docet *Coninch. diſp.14.dubio 16. num. 216.& Bonaci.dicta diſput.1.q.3. puncto 3.num.16. qui alios refert.*

Nono, & tandem eſt notandum, quod cenſuræ, à quibus iuxta Sac.Conc.Triden. citato loco quilibet ſacerdos eo caſu, po-
47 teſt abſoluere, ſunt eæ ſolæ, quæ Sacramentis ab ægro recipiendis, & ſepulturæ eccleſiaſticæ obſtant; Quales ſunt excommunicatio, interdictum perſonale, ſuſpenſio à Sacramentorum prędictorum receptione, & ab eccleſiaſtica ſepultura non autem irregularitas, ſuſpenſio ab ordine, officio, vel beneficio, quia licet non ſic reſtringat Sac. Conc. Trid tamen ratio, quam affert ne hac occaſione aliquis pereat, apertè deſignat ſic limitandum. ita *Zambrano de caſibus articuli mortis cap.4. dubio 4.num. 17. Sanchez dicto lib.2.c.13.num.12. & Bonaci. de cenſur.diſpu.1.q.3. punct.3. num* 8.

An autē infirmo, qui non potuit petere abſolutionem peccatorum, posſit, abſolutio cenſurarum impendi?

Affirmat *Bonacina cit. loco num. 10 ex Suar.diſp.7 ſect. 7.nu.7. Nauarr. cap. 27. num. 271. & Reginald. lib. 9. num. 8.* vt recipere poſſit reliqua ſacramenta, ac in loco ſacro ſepeliri ex ratione allata, modo ſit capax reliquorum Sacramentorum.

Idemq.tenet Sanch. loco citato, & ibi etiam dicit, an in eo articulo poſſit clericus abſoluere à cenſuris deficiente ſacerdote, vel laicus, ſi nec etiam adſit clericus, vt per eum.

TERTIA DVBITATIO.

Ex quo dictum eſt in præcedenti dubitatione num. 13. huiuſmodi iuriſdictionem fori interni extra Sacramentum Ordinis dari, &c. Quando ergo, quis cenſeatur eam obti-
48 nuiſſe, per collationem ſolum dignitatis, vel muneris eccleſiaſtici; an verò poſt adeptam poſſesſionem eiuſdem dignitatis, vt Epiſcopatus, beneficij, Parochialis, & ſimilium?

Reſp.tunc cenſeri obtinuiſſe hāc iuriſdictionem, quando poſt collationem, etiam poſſesſionem adeptus fuit dignitatis, beneficij Parochialis, vel alterius muneris eccleſiaſtici, per quod competit ex officio cura animarum.ita *Suar. 4. tomo diſp.16.ſect.3.nu.18.*

Sic etiam poſt delegationem, & conceſſionem habentis poteſtatem ordinariam, vel facultatem delegandi, vt dicemus inferius num.55.

QVAR-

QVARTA DVBITATIO.

QVia in eadem ſecunda dubitatione num. 12. diximus hanc iuriſdictionem dari per
49 extrinſecam hominis conceſſionem, ſiue delegationem. Qua igitur forma, vel modo delegetur hæc iuriſdictio pro foro interno.

Dico, quod nulla forma in hoc requiritur, niſi, vt delegans habens legitimam poteſtatem explicet ſuam voluntatem alicui eam delegandi, ſeu committendi, ſiue oretenus, ſiue in ſcriptis, quia per hoc ſufficienter cenſetur conceſſa. ita *Suarez 4. to. diſp. 25. ſect. 1. nu. 14. & alij.*

Sed an licentia tacita, quæ ha-
50 betur ex ratihabitione, ſuffi ciat.

Negant *Anton. 3. par. tit. 17. cap 4 Adrian. q. 5. de confeſſ.* & alii, quibus accedit *Suarez dicta diſput. 25. ſection. 1. num. 14.* & mouentur ex eo, quia ſpes futuræ ratihabitionis non ſufficit ad concedendam hanc iuriſdictionem de præſenti, prout neceſſario requiritur, cum Sacramentum pęnitentiæ non pendeat ex futuro euentu, nec dari poſſe exiſtimant ratihabitionem de præſenti, cum ratihabitio proprie reſpiciat tempus futurum.

Alij vero cenſent, ſufficere licentiam tacitam, quę habetur per ratihabitionem de præſenti, quando, ſcilicet, ſciente, & tacéte Ordinario, vel Parocho, potentiq. contradicere, quis hanc iuriſdictionem exercet, ſeu audit confeſſionem, quia illa ſcientia, & patientia inducit conſenſum, & legitimam licentiam. ita *Angel verbo confeſſio 3. num. 30 Sylu. confeſſor 1 quæſt 6. Caietan. abſolutio ex parte abſoluentis verſ. licentia, Victoria de confeſſ. num. 153. Sot. 4. d 18. q. 4. ar. 3. Nauarr. cap. 9. num 6. & alij, quos ſequitur Sanchez de matrimon. lib. 3. diſput. 35. num. 21. qui addit cum Henriq. lib. 6. de pęnitent. cap. 13. num. 13.* eam præſentiam cum taciturnitate non
51 eſſe approbationem, & licentiam ſimpliciter, ſed pro eo actu, quia licet daret licentiam expreſſam ad audiendam illam confeſſionem, non eſſet licentia ſimpliciter. quamuis *Bonacina de ſacrament. diſp. 7. quæſt. 7. puncto 4. §. 1. num. 14.* dicat, quod taciturnitas, & patientia ſuperioris per ſe loquendo non ſuffiçit, vt talis ſacerdos validè abſoluat, ſed requiritur ſignum aliquod externum, ex quo ſufficienter colligatur ſuperiorem ratam habere abſolutionem, ſeu facultatem concedere ad abſoluendum.

An autem, ſi Ordinarius, vel Parochus videns, & tacens alienum ſacerdotem audire con-
52 feſſiones ſubditorũ, non conſentit interius, valeant illæ cõfeſſiones.

Negat *Petrus de Ledeſma de matrimon. quæſt. 45. ar. 5. punct. 3. dub. 4 fol. 192. concluſ. ſecunda*, in ſimili caſu; quando Ordinarius fictè concedit licentiam alicui ſacerdoti audiendi confeſſiones; quia cum dicta licentia inualida ſit, titulus eſt nullus, & in ſimili idem tenet *Medina tract. de confeſſ. quæſt. de multipl. licen. alien. confiten.* vbi ait, ſi *Prælatus* videns, & tacens alienum ſacerdotem audire confeſſiones, & re vera non conſentiat, nec det licẽtiam, excuſari ratione probabilis ignorantię; at confeſſionem eſſe inualidam defectu iuriſdictionis.

Sanchez tamen *de matrim. lib. 3. diſput. 22. num. 64.* exiſtimat, vtroque caſu, validam eſſe cõfeſſionem; nam primo caſu cõcurrit licentia collata à legitimo ſuperiore, ciuſque nullitas eſt occulta, atque ita adeſt cõmunis error cum titulo præſumpto, ſicuti licentia audien-
53 di confeſſiones concesſa excommunicato alibi vitando, inualida eſt, ſed dum in hoc loco eſt occulta excõicatio, validæ ſunt confeſſiones auditæ virtute talis licentiæ, ratione communis erroris, vt probat idem *Sanch. diſput. 22. num. 9. & ſequitur* Bonacina *de matrimon. quæſt. 2. pun. 8. num. 33.* In poſteriori autem, quia ratihabitio de præſenti reputatur in iure, & apud Peritos vera licentia, ſicut licentia expreſſe conceſſa, & ita concurrit titulus præſumptus, & cõmunis error, & eam ratihabitionem de pręſenti reputari legitimam, dictum eſt ſupra num. 51. ex eodem *Sanch. lib. 3. diſp. 35. num. 20.*

Sed vtrum quandoque ſufficiat
54 vt hæc licentia petite ſit, & nõ obtenta.

Minime fatendum eſt, quia ſola petitio huius facultatis nõ eſt ſatis ab obtinẽdam illam, imò ex illa negatione conſtat, nolle dare facultatem, nec voluntas debita, ſeu potius obligatio volendi in certis caſibus, ſufficit ad conferendam alteri hanc iuriſdictionem, niſi adſit voluntas, quia aliud eſt debere, aliud eſt facere. ita *Suarez 4. tomo diſput. 27. ſect. 4. n. 20.*

QVINTA DVBITATIO.

55 QVi poſſint hanc iuriſdictionem fori interni dilegare?

Dico, quod omnes habendes eãdem iuriſdictionem iure ordinario

nario; poſſunt eam delegare, & habentes delegatam cum ſpeciali facultate eam ſubdelegandi, vt dictum eſt ſupra n. 5. Quibus autem poſſint Parochi delegare, dicemus inferius num. 7.

Sed quid ſi aliquis ex prędictis ſit irregularis, an poſſit alteri hãc iuriſdictionem delegare.

Et poſſe, cenſet *Suar. de cenſur. diſput. 40. ſect. 2. nu. 45. & dixi in tract. de obligat. cleric. par. 6. num. 14.*

An autem Parochi non proprietarij, quos Epiſcopi conſtituũt
56 & ad nutum ipſorũ amoueri poſſunt, vt curã totius Parochiæ regant; vt quia proprius Parochus nõ eſt ſacerdos, vel quia ipſe Epiſcopus eſt immediatus Parochus totius Diœceſis, vel alicuius Parochiæ, poſsint aliis delegare hanc iuriſdictionem, prout poſſet Parochus proprietarius.

Et dicendum eſt, non poſſe delegare omnem curam, ſed ſolum aliquas cauſas Parochialis officij, & ſic poſſent delegare alteri ſacerdoti aſſiſtẽtiam matrimonio, quia ſunt delegati ad vniuerſitatem cauſarum, cum præficiantur ad omnes cauſas Parochialis officii in tota parochia, vt dicemus in cap. ſequenti num. 33. ita *glo. in clem. 1. de priuil. verbo preſbyteri, Nauar. cap. 27. nu. 102. & alij apud Sanch. de matrim. lib. 3. diſp. 31. nu. 13.*

SEXTA DVBITATIO.

57 QVibus poſſit committi, ſeu delegari hæc iuriſdictio in foro interno.

Pro ſolutione præmittẽdum eſt, quod hæc iuriſdictio duobus modis poteſt committi, vel vt ipſemet delegatus illa vtatur, vel vt alijs eam committat, ſeu ſubdeleget. Hoc poſito.

Dico, Primo modo, ſolum delegari poſſe ſacerdoti, cum ipſe ſolum poſſit per ſe exercere actum huius iuriſdictionis, vt dictum eſt num. 11. vt autem recte, & valide fiat delegatio, neceſſe eſt, vt talis ſacerdos ſit idoneus, quoad ſciẽtiam, prudentiam, & probitatem huic muneri neceſſariam, & vt ſit approbatus, iuxta diſpoſitionem Sacri Concil. Trident. *ſeſſ. 23. cap. 15. de reform. Vgolin. de offic. & poteſt. Epiſc. par. 2. cap. 34. V aſq q. 93. art. 3. dub. 3. & alij.*

Approbatio autem prædicta debet eſſe per examen, aut alia
57 ratione ab Epiſcopo, iam cõfirmato, & habente ſubditos, iuxta Trident. cit. aut à Vicario generali, qui perſonã Epiſcopi ſuſtinet, & ipſius vices gerit, aut à Capitulo ſede vacante, quod ſuccedit in iuriſdictio.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

dictionem Epiſcopi, *cap. dum olim. de major. & obed.* aut ab alio habente iuriſdictionem Epiſcopalem in populum exẽptum à iuriſdictione ordinaria, hic enim habet iuriſdictionem Epiſcopalem, conſequenter ad ipſum pertinet approbare ſacerdotes in ſuo territorio. ita *Sanchez lib. 3. de matrimon. diſput. 29. num.* 14. *Reginald. lib* 1. *num.* 180. *Vaſquez quaſt.* 93. *ar.* 3. *dub.* 3. *Bonacina de ſacrameu. diſp.* 5. *q.* 7. *pun.* 4. *§.* 1 *nu.* 9. *& alij apud Sanchez cit.*

59 Vtrum vero cenſeatur ſacerdos approbatus, & conſequenter idoneus ad audiendas confeſſiones, qui fuit approbatus, & admiſſus ab Epiſcopo ſciente illum non eſſe idoneum.

Suarez diſp. 28 *ſect.* 1. *num.* 7. *Reginald lib.* 1. *num.* 197. *& poſt alios Bonacina citata diſput.* 5. *quaſt.* 7. *puncto* 4 *§.* 1. *num.* 29. probabilius exiſtimant, non cenſeri approbatum, nam Sac. Conc. Trident. dicto cap. 15. exigit, vt ſacerdos, qui beneficium Parochiale minime habet per examen iudicetur idoneus, hic autem verè non iudicatur idoneus, ſed fictè, cum Epiſcopus interius ſentiat, & iudicet non idoneum; vnde Sacr. Conc. ibi requirere videtur approbationem cum iudicio, & iudicium cum approbatione; ideſt interius iudicari debet idoneus, & exterius approbari, & hanc opinionem ſequitur nouiſſimè *Barth. à S. Fauſto in tract. de indulg. lib.* 4. *q.* 79.

60 Sed quid dicendum ſit, quando Epiſcopus iudicat idoneũ aliquem ſacerdotem, & illũ tanquam idoneum approbat, ſed re ipſa non eſt idoneus; an valida cenſenda ſit talis approbatio.

Et validam eſſe, fatendum eſt, ea ratione, quia Sacrum Concil. requiritur talem approbationem, qua ſacerdos idoneus iudicatur; hic autem idoneus iudicatur, cum Epiſcopus putet ipſum eſſe idoneum, quamuis re ipſa non ſit idoneus. ita *Suarez, Bonacina, & Reginal. locis citatis, quibus accedit* Bar. *à S. Fauſto cit. q.* 80.

Ad validitatem autem approbationis, non requiritur, vt detur in ſcriptis, cum id non requirat Sacrum Concil. ſed vt gratis concedatur, quamuis ſi gratis non concederetur, valida eſſet; illicitè tamen concederetur, quia Sac. Conc. non irritat approbationem aliter conceſſam, ſed ſolum præcipipit gratis dari, vt notant præcitati Doctores, & alij.

Conſultius tamen eſſet in ſcriptis dari approbationem prædictam, vt confeſſarius poſſit

eam

eam exhibere, quoties expedierit, aut opus eſſe iudicauerit.

Sed an ſacerdos debeat approbari ab Epiſcopo pęnitentis, vel ipſius confeſſarij.

62 Et in hoc dico, eſſe approbãdum ab Epiſcopo ipſiuſmet confeſſarij, tum quia approbatio eſt actus iuriſdictionis, qui exercetur in ſubditũ; ergo approbatio faciẽda eſt ab Epiſcopo, cui ſubditus eſt confeſſarius, qui approbatur; tum etiam ex declaratione Sac. Cõgr. vt refert *Conincb. diſp. 8. dub. 7. nu. 50.* & ſequitur *Bonacina loco cit. num. 15.*

Poſſet quoq. Epiſcopus approbare ſacerdotem alterius diœceſis, ſi aliqua ratione fiat ſubditus ipſi Epiſcopo; vt ſi fiat ei ſubditus ratione alicuius miniſterii, ad quod obligatur in ipſius Epiſcopatu, aut ratione domicilii, aut habitationis pro aliquo tempore, pro quo ſaltem poſſet illum approbare; tũ quia hoc nullo iure prohibetur; tum etiã, quia ſic vſus, & praxis indicat, vt patet in Regularibus, qui licet ſint exẽpti à iuriſdictione Epiſcopi; nihilominus fiunt ipſi aliquo modo ſubditi ratione domicilii, vel habitationis in territorio Epiſcopi, quæ ſubiectio eſt ſufficiens, vt approbentur. ita *Bonacina cit. Reginald. lib. 1. num. 187.* & alii, quibus accedit *P. Alphonſus de Leone de offic. & poteſta. confeſſ. tempore iubilei extraordinar. quaſt. 4. num 28.*

Qua autem pęna puniri debeat Regularis, qui abſque licentia, & approbatione Epiſcopi; fidelium confeſsiones audiret, habes apud D. *Ricc. par. 2. dec. 145.*

63 Eſt tamen notandum, quod approbatio Epiſcopi, non eſt delegatio iuriſdictionis, ſed aliquid præuium ad illam; cũ approbatio nil aliud ſit, quam quædam publica ſentẽtia, ſeu authentica conteſtatio de ſufficiẽtia talis ſacerdotis ad audiendas cõfeſſiones, quam ſacrum Concil. Trid. voluit eſſe neceſſariam diſpoſitionem, vt ſimplex ſacerdos ſit proxime capax huius iuriſdictionis, & eligibilis per priuilegia; Ideo poſſet Epiſcopus aliquem approbare, & ei nõ delegare iuriſdictionem; nam conceſſio iuriſdictionis, eſt veluti quædã gratia, quam liberaliter facit Epiſcopus. Approbatio vero, eſt veluti opus iuſtitiæ, vel poſſet aliquem ſimpliciter approbare, & ei delegare iuriſdictionem ad tempus, vel vita ſua durante, & tunc licet per mortem Epiſcopi ceſſet iuriſdictio, non tamen approbatio. ita *Suarez 4. tomo diſput. 28. ſect.*

ſect.4.num.22. & per Bonacin. cit.quæſt.7.pun.4. §.1.num.31. Coninch.de pœnit. diſp. 8. dub. 7.num.49.& alios.

64 An autem huiuſmodi approbatio ſemel conceſſa reuocari poſſit.

Dico, cum *Suarez dicta diſp. 28. ſect.8.nu.1.Vaſquez q.93.ar.2. dub.4.Bonacin.de ſacram. diſp. 5.quæſt.7. pun.4. §.1.num.16.* approbationem prædictam poſſe reuocari,donec tamen reuocetur ſemper durare,ita vt nec per mortem concedẽtis extinguatur; ſicut de præſentatione mendicantium facta Epiſcopo, docuit *Nauarr, c.27.nu.266.* & ratio eſt,quia hæc non ſolum eſt gratia, ſed etiam iuridica declaratio,quæ ſuam vim retinet,quamdiù nõ reuocatur;poſſet tamen reuocari ex iuſta cauſa, vt tradunt Suar. & Bonacin.cit.loc.cum fundamentum talis approbationis nõ ſit immutabile; nam fundatur in ſcientia, moribus, & alijs conditionibus neceſſarijs ex parte cõfeſſoris ad hoc miniſterium conuenienti modo exhibendum; poteſt autem ſacerdos mutari, quoad hæc omnia.

Et confirmatur à ſimili, ex *capit. accepimus de ætat. & qualitat.* in illis verbis [niſi fortè poſtquam promoti fuerint, reddiderint ſe indignos:]poſſet igitur,qui idoneus erat,fieri non idoneus, ergo, & approbatio eius reuocari.

65 Vnde nouus Epiſcopus, vt ſuæ conſcientiæ ſatisfaciat, poſſet vocare ad examen omnes approbatos à prædeceſſore, & quod idoneos non repererit reprobare,atque ita,approbationes reuocare, vt per Suar. loc. cit. qui hunc modum,ait, non tamen facile eſſe admittẽdum in eodem Epiſcopo, qui approbationem dedit, quamquam in rigore habere videtur hanc poteſtatem in ſuos ſubditos, quod ex *Bulla Pÿ Quinti, edita in anno 1571. incip.Romani Pontificis,*colligi Poteſt; nam ſpeciali priuilegio conceditur, ibi, Mendicantibus, vt ſemel tantum ab eodem Epiſcopo examinari poſſint, ergo ſecluſo priuilegio habet Epiſcopus hoc ius, vt ibi ſupponi videtur. Quod ſi approbatio conceſſa fuerit ſine præuio examine, poſſet etiam Epiſcopus ſemel à ſe approbatos in examen vocare: imò etiam, quoad Mendicantes hoc videtur ſupponi in dicta *Bulla Pÿ Quinti,* ibi. *Qui ſemel ab Epiſcopo præuio examine approbati fuerint,&c.* & ſic, quod à ſucceſſore Epiſcopo, pro quiete ſuæ conſcientiæ poſſent,etiam Regulares de nouo examinari,

ri,vt per *Suarez loco cit. nu.*5. & ſequuntur C*ampanil. in diuerſorio rubr.* 12. *cap.* 13. *num.* 70. *& Miranda in ſuo manuali q.*45. *ar.*7. *concluſ. vnica tom.* 1.

Intellige autem de Regularibus, qui ſecularium, etiam Sacerdotum confeſſiones audire intendunt, qui ab Epiſcopo illius diœceſis, in qua audituri ſunt confeſſiones ſunt approbãdi, iuxta diſpoſitionem præfatam Sac. Conc. Trident. nam Religioſorum confeſſarius a ſuo Superiori eſt approbãdus, vt per *Eman. Sà ver. confeſſor num.*4. *& D. Ric. p.*4. *dec.* 326. *num.*6.

Quæ Bulla Pij V. eſt in viridi obſeruantia, nec fuit reuocata per reductionem priuilegiorũ ad terminos S. Conc. Trid. per Greg. XIII. fel. rec. ſicut declarauit Sacra Congregatio, vt referunt C*ampanil. loc. cit. & Nouar. concl.* 2. *de confeſſ ſacram. &c.*

Henriquez tamen in ſumma lib. 6. *de pœnit. c.*6. *§* 6. cenſet ſucceſſorem non poſſe reuocare, niſi exiſtente cauſa, illaq; cognita, & ꝓbata, nominatimq; facta, itaut neq. generalis ſufficiens ſit reuocatio; & notat etiam P. *Alph. de Leone d. q.* 4. *nu.*31.

Pro corroboratione cuius opinionis refert Nouar. loc. cit. declarationem Sacrę Cõgreg. ſequentis tenoris.

Cum Sacra Congregationi Cardinalium negotijs Epiſcoporum, & regularium præpoſitorum innotuerit confeſſarios regulares grauiter conqueri, quod ab Archiepiſc. Epiſcop. locorumuè Ordinarijs ab audiendis confeſſionibus, quauis de cauſa diſcriminatim ſuſpendantur, & propterea ſæpè contingere, vt ab eiſdem Archiepiſ. Epiſcop. & locorum Ordinarijs, omnibus ſimul vnius conuentus confeſſarijs cõfeſſiones audiendi facultas adimatur. Illuſtriſſimi Patres rati vix fieri poſſe, vt hæc ſine ſcãdalo, magnaq. animarum pernicie contingant re mature perpenſa ad omnem ſcandali materiam ſubmouendam, & quo magis ſpirituali piarum mentium conſolationi conſulatur, ſtatuunt, ac decernunt Archiepiſcopis, Epiſcopis, alijsq. Ordinarijs locorum ad quos confeſſarios Regulares alias ab ipſis libere approbatos ab audiendis cõfeſſionibus ſuſpẽdere poſt hac minime licere niſi ex noua cauſa, eaq. ad confeſſiones ipſas pertinentes, aut ob non ſeruatum interdictum ab ipſis Ordinariis poſitum. Statuunt inſuper eoſdem Archiepiſcopos, Epiſcopos, locorumq. Ordinarios confeſſiones audiendi facultatem omnibus ſimul vnius conuentus regularibus confeſſariis eadem ſa-

era Congregatione inconſulta nullo pacto adimere poſſe. Quod quippe decretum, vt ijdem Illuſtriſſimi Patres opportunum, & neceſſarium duxerũt, ita inuiolabiliter iubent obſeruari. Romæ 20 Nouembris 1615.
A *Mar.Epiſ* Hoſt. *Card. Gall.*
V. *Theatin. Secr.*

Eſt tamen obſeruandum, quod Regulares ad confeſſiones ſe-
66 cularium audiendas, non ſolũ poſſunt ab Epiſcopo, & Examinatoribus approbari generaliter, ſi idonei reperti fuerint, ſed etiam ſi nõ adeo idonei reperiuntur, ſi petierint ſe admitti arbitrio Ordinarij, relinquitur ipſos cum limitata facultate, prout magis expenire videbitur, probare, & admittere; hoc eſt, ad determinatum tempus, ad certum locũ, & ad certum genus perſonarum, vt declarauit Sacra Congregatio, ita *Gutt. canon. queſt. lib. 1. cap. 27. num. 18. Mirand. in d. manual. prælat. q. 45. ar. 10 concl. 1. & Suar. d. diſp. 28. ſect. 7. dub. 6.*

Eſt quoque obſeruandum, Religioſum approbatum in vna diœceſi, non cenſeri approbatum in alijs diœceſibus; vt tradunt *Siluest. confeſſ. 1. §. 14. Eman. Sà eod. verb. n. 5. & per Ioa. Crux de ſtat. relig. lib. 2. c. 6. dub. 5. & Bar. à S. Fau. l. 4. q. 75.*

Et hodie ex cõſtitutione S.D.N. D. Vrbani Papæ VIII. *12. Septembris 1628.* ſunt reuocata omnia priuilegia quibuſuis Religioſis, Societatibus, &c. audiendi ſecularium cõfeſſiones abſque Ordinarij examine, & approbatione.

Item eſt obſeruãdum, quod Moniales, quibus virtute iubilei conceditur facultas eligendi ad libitum cõfeſſarium ab Ordinario approbatum, nõ poſſent eligere confeſſarium ſimpliciter approbatum, non autem quoad Moniales, abſque expreſſa Ordinarij licentia, cũ ſit prohibitus acceſſus ad Moniales, vt tenent *Suar. d. diſp. 28. ſect. 3. nu. 3. Rodriq. in ſumma p. 1. c. 60. num. 4. Barth. à S. Fauſto in tract. de indulg lib. 4 q. 78. P. Alph. de Leone de offic. confeſſ. temp. iubil. extraor. q. 2. nu. 15. & alij*, prout ſic ẽt fuit reſolutũ in facti contingentia in Curia Arch. Neap. vt teſtatur D. *Ric. p. 4. dec. 326.* licet aliter ſentiãt *Bonac. de ſacr. diſp. 5. q. 7. pun. 4. §. 1. nu. 22. & alij.*

Secundo modo, poteſt alicui cõmitti hæc iuriſdictio, nõ vt per
67 ſe illa vtatur, ſed vt eam alijs committat, licet hæc non videatur proprie delegatio iuriſdictionis, cum delegatus ſit ad exercẽdam iuriſdictionem, & ſic eam habet Vicarius Epiſcopi, nondum ſacerdos, qui eam exercere nõ poteſt, cum

careat

careat ſacerdotali charactere, ſed tantum alijs Sacerdotibus delegare, ita *Suar. 4. to. diſp. 25. ſect. 2. n. 2.*

Eſt tamen aduertendum, quod hęc iuriſdictio valide non poteſt delegari ſuſpenſis à iuriſ-
68 dictione, vel excommunicatis vitandis, vt etiam dicemus nu. 81. prout, nec habens ordinariam, eam poterit validè exercere, vel delegare, ſi eodem impedimento fuerit detentus, vt dixi in *tract. de oblig. cler. p. 3. n. 88. & par. 4. nu. 26. & per Bonaci. qui alios refert in tract. de cenſu. diſp. 2. q. 2. pun. 4. n. 3.*

An autem poſſit eadem iuriſdi-
69 ctio valide delegari alicui Sacerdoti irregulari.

Affirmat Suar. 5. tom. d. 40. ſect. 2. nu. 45. & dixi in tract. *de oblig. cler. par. 6. nu. 14.* cum non ſit incapax talis iuriſdictionis, neque ſit aliquod ius, quod illam delegationem nullam, & irritã faciat; ſed ſolum poſſet eſſe inualida, ſi per deceptionem obtineretur, vel per ſubreptionem, tanquam gratia ſubreptitie obtenta, quamuis ordinariam iuriſdictionem de nouo non poſſet obtinere, cũ non poſſit ei valide conferri beneficium, officium, ſeu prælatura.

Habentem verò hanc iuriſdictionem ordinariam, ſiue delegatam ante irregularitatem, exiſtimat, illam non amittere abſolutè, & ſimpliciter ipſo facto per irregularitatem: ſed non poſſe licitè illa vti per ſe ipſum, abſoluendo Sacramentaliter à peccatis, cum ſit priuatus ordinis executione: & non poteſt, vti illa iuriſdictione, quin ordine vtatur, & ſaltem grauiter peccaret, ex hoc capite, licèt probabilius cenſeat, validam eſſe talem abſolutionem, quantum eſt, ex parte eius, ideſt ſi in pęnitente non inueniat obicem contrarium ſubſtantiæ Sacramenti; nam nihil deeſt ex parte miniſtri, quod ſit de ſubſtantia, & valore talis abſolutionis, ideo licet ſit prohibita, erit valida; ſicut eſt valida conſecratio, & adminiſtratio cuiuſcunque alterius Sacramenti, ita *Suarez loc. cit.* Qui num. *46.* probabilius idem dicendum eſſe cenſet de ſuſpenſione ab ordine, nam ſi præciſa ſit, non impedit executionem iuriſdictionis, ſed ordinis tantum; & ideò neque hanc iuriſdictionem tollit, ſed ſolum concomitanter prohibet talem illius vsũ, quod non ſatis eſt ad irritandum actum. Idemque iudicat dicendum de interdicto perſonali Sacerdotis abſoluentis, quia ſecluſa excommunicatione, non videtur per ſe tollere iuriſdictionẽ; nam talis inter-

dictus, ſi ſit ordinarius, poteſt
ſuam iuriſdictionem delegare,
& alios actus iuriſdictionis va-
lidè exercere, & nullum eſt ius
quod tribuat hunc effectum
tali cenſurę ſecundum Suarez
loco cit. licet *Bonacina de ſa-
cram. diſp. 5. q 7. punct. 4. §. 1.
nu.* 8. ſimpliciter dicat iuriſdi-
ctionem, tam ordinariam, quā
delegatam impediri per ſuper-
uenientem excommunicatio-
nem, vel ſuſpenſionem, vel
per interdictum ab officio, vel
iuriſdictione, modo, qui huiuſ-
modi cenſura detinetur vitan-
dus ſit, in tantum, quod non
poterit valide actus iuriſdi-
ctionis, tàm ordinariæ, quàm
delegatæ exercere, & conſe-
quenter neque abſoluere ex-
tra mortis articulū, niſi adſit
communis error, & titulus
coloratus, vt dicemus inferius
num. *83.*

Eſt quoque obſeruandum, quod
Parochus non poteſt ſuam iu-
riſdictionem delegare pro ſuis
ouibus, niſi aliis Parochis, vel
70 Sacerdotibus approbatis ab
ordinario, iuxta diſpoſitionem
S. C. Trid. dicta *ſeſſ. 23. c. 17. de
reform.* Vnde à fortiori, non
poterit eam delegare alicui,
qui dimiſerit beneficium Pa-
rochiale, quia Concilium re-
quirit, vt habeat beneficium;
nec Parocho, qui fuerit inſuf-
ficiens declaratus à ſuo Epiſ-
copo, ex defectu ſcientiæ, vel
morum, & propterea eum
71 prohibuit, & dedit ei coadiu-
torem, (nam aliàs pro ſolo
arbitrio Epiſcopus non poſſet
priuare Parochum hac appro-
batione dum beneficium reti-
net, cum illam habeat à iure
communi) quia non cenſetur
expoſitus, nec idoneus, & li-
cet non ſit beneficio priuatus,
eſt tamen iuſte impeditus, Cō-
cil. autem debet intelligi de
habente benefic. & vſum eius
ſine iuſto impedimēto, neque
etiam Sacerdoti approbato
72 ad tempus, vel pro certis per-
ſonis, quia eo tempore tran-
ſacto, & præter illas perſonas,
non cenſetur approbatus ab
ordinario, ita *Suar. 4. tom. diſp.
28. ſect. 4. nu. 12 & 20. & ſect.
7. nu. 3. Rodriq. tom. 1. c. 60. nu.
4. Ric dec. 34. p. 4. & alii apud
Bonacin. de ſacram. diſp. 5. q. 7.
pun. 1. §. 1. nu. 24.*

Quibus autem Parochis, & Sa-
73 cerdotibus approbatis, poſſit
hanc iuriſdictionem delegare,
diſſentiunt doctores.

Nam Suar. cit. diſp 28 ſect. 4. n. 17
exiſtimat, poſſe Parochum ſuā
iuriſdictionem delegare omni-
bus Parochis, etiam alterius
diœceſis cum Conc. Trid. in-
definite loquatur, ſed non om
nibus Sacerdotibus approba-
tis ab alio ordinario, quam ab
ordinario loci, vbi erit exercē-
da

da hæc iuriſdictio; Cur autem poſſit omnibus Parochis, non autem omnibus ſacerdotibus approbatis iuriſdictionẽ prædictam delegare, cum Concil. indefinitè loquatur de vtriſq; non reddit diſparitatis rationem.

Guttierez verò lib. 1. canon. quæſt. c. 27. nu. 21. cui accedit Garcia p. 5. c. 8. num. 132. cenſet eam delegare poſſe Parochis tantum eiuſdem diœceſis, vbi delegans habet beneficium Parochiale, nõ autem aliis Parochis extra diœceſim, & ſacerdotibus tãtum approbatis ab Ordinario loci, vbi exerceri debet hæc iuriſdictio, & pro roboratione huius opinionis referũt idem *Gutier. & Eman. Rodriq. in expoſ. Bullæ §. 5. & Gar. cit. & n. 87.* duas reſponſiones Sacræ Congr. quarum prima eſt in hæc verba. *An obtinens Parochiale beneficium, vbique cenſendus ſit idoneus*
74 *abſque alia Epiſcopi approbatione, ita quod audire poſſit confeſſiones eorum, qui non habent priuilegium, ſed Parochorum conſenſum Congregatio reſpondit, non poſſe*. Secunda eſt in hæc verba, *Congregatio Concilii reſpondet, approbatum ab alio, quã à Valentino Epiſcopo in diœceſi Valentina nõ cenſeri approbatum ab Ordinario* ita etiam docet *Vgolin. de offic. & poteſt. Epiſ. p. 2. c. 34.* dicẽs eſto Sacerdos ab alio alterius diœceſis Ordinario ſit approbatus, ſi in alia diœceſi pœnitentiæ Sacramentum adminiſtrare velit, probatus etiam ab Ordinario eſſe debet, alioquin ſi contrarium diceremus, in vna diœceſi approbatus, in toto orbe terrarum probatus eſſet, quod abſurdum eſſet, & idcirco non dicendum, *l. nam abſurdum ff. de bon lib.*

SEPTIMA DVBITATIO.

75 QVam ſit durabilis hæc iuriſdictio?

Dico, quod ordinaria durat, donec, quis retinet dignitatem, vel munus eccleſiaſticum, cui eſt annexa ea iuriſdictio; in tãtum, quod nec morte concedentis expirat, cum ſit gratia facta, excepta ea, quæ fuit conceſſa Vicario Epiſcopi, ex quo coheret iuriſdictioni Epiſcopi tanquam acceſſoria, & extincta principali, extinguitur acceſſoria. ita *Sanchez lib. 3. de matrim. diſp. 39. num. 13. Suar. diſp. 28 ſect. 8 & alii.*

Delegata vero iuriſdictio, ſi fuerit conceſſa ad tempus præfi-
76 xum, pro illo tempore durabit, ſed ſi fuerit conceſſa abſq; temporis limitatione, durabit vſq; adeo non fuerit reuocata, *Suar. cit. Vaſq. q. 93. art. 3. dub. 5.*

5.*nu.2. Zerola in prax. de pœniten.c.16.quæſit.2. Bonacin.de ſacram.diſp.5.q.7.pun.3. nu.2. & punct.4.§.1.n.7.*

Quid autem dicendum ſit, de cōceſſa ad beneplacitum dignita-
77 tis,vel perſonæ concedentis.

Pro ſolutione dico,quod ſi fuerit conceſſa ad beneplacitum cōcedentis,eius morte extinguitur; Secus verò ſi ad beneplacitum dignitatis. ratio diuerſitatis eſt, quia morte perit voluntas perſonæ,non autem dignitas,quæ eadem in ſucceſſore reputatur.

Quod intelligendum eſt,ſi dignitas perpetua ſit, & ſucceſſorē habens, non autem ſi nō eſſet perpetua,vt eſt legatus Pontificis,& Vicarius Epiſcopi,quibus mortuis, vel ceſſantibus ab officio extinguitur eorum dignitas,vt etiā dicemus cap. ſeq.num.136.& 140.ita *glo.in cap. ſi gratiosè de reſcrip. in 6. Couar.lib.3.var.reſol.c.15.nu. 4.Sanch.lib.3.de matr.diſp.27. nu.8.& diſp.28.nu.50.Suarez de legib lib.8.c.32.nu.2. & alij.* Quamuis ſi prædicti gratiam concederent ſimpliciter,abſq; temporis limitatione,non expiraret per obitum; vel finito eorum officio,vt tradit Sanch. dicta diſp.28.num.84. & dicemus cap.ſeq.nu.151.

An autem ſi talis iuriſdictio, & facultas fuerit conceſſa pro vno anno ad beneplacitum, expiret,ſi intra annum concedens moriatur; ſic etiam an elapſo prædicto anno expiret, ſi cōcedens viuat; an vero duret, quoad vixerit concedens, vel vſquequo ab illo non reuocetur.Applicanda ſunt,quæ dicemus in ſeq.cap.n. 140.

Sed quid ſi hęc iuriſdictio delega-
78 ta,fuerit reuocata, & ignoretur talis reuocatio.

Et dicendum eſt, non eſſe irrita, ſed ad huc valere geſta per talem cōfeſſarium,quando adeſt communis error, & communiter ignoretur talis reuocatio, vt tradunt paſſim Doctores ex *l. Barbarius ff. de off.Præt.* quia dum concurrit communis error, & titulus à legitimo ſuperiore collatus, eiuſque extinctio eſt occulta, Eccleſia ſupplet iuriſdictionē, ita *Leſſ.lib.2 cap.29 dub.8.Bonacin. qui alios refert,de pęnit. diſp.5.q.5.ſect.2.pun.3.Suar.4. tom.diſp.26.ſect.2.& aliꝫ*. Qui idem dicunt, quando adſunt, duæ opiniones probabiles de iuriſdictione confeſſarii,quarū vna defendit Sacerdotem habere poteſtatem abſoluendi, & illi opinioni adheret Sacerdos, cum militet eadem ratio.

Si vero talis iuriſdictio abſoluendi erat limitatè conceſſa per annum,ipſo expleto,aliqui dicunt

cunt ad huc valere geſta per ipſum concurrente communi errore, vt per *Henriq. lib. 6.c. 6.* quamuis contrarium ſentiat *Maſcar.* 1 *to. concl.* 138. & alij quibus accedit *Bonac. de matr. q.2.pun.*8.*nu.*29. ex eo, quia non videtur adeſſe ſufficiens titulus, cum potius ſit contra formam datam.

Sed vtrum ceſſet hæc iuriſdictio
79 ordinaria, vel delegata, per delictum hæreſis.

Thomas Sanch in ſum. to. 1. *lib.* 2. *c.* 9. *nu.* 10, exiſtimat, quod minime ceſſat, donec talis hæreticus nominatim denuncietur excommunicatus, prout dicemus de iuriſdictione in foro externo, in cap. ſeq. num. *86.* & per *Bonaci. de legib. diſp.* 3. *q.* 4. *pun. vlt.* §. 5. *nu.* 8.

Sed an duret hæc iuriſdictio in delegato, ſi delegans poſt delegationem fuerit ſuſpenſus à
80 iuriſdictione, vel excommunicatus vitandus.

Dico, hoc caſu durare delegati iuriſdictionem, in hoc foro cōſcientiæ, nec eſſe ſuſpenſam, etiam re integra, prout eſt ſuſpenſa iuriſdictio in foro externo, vt dicemus in cap. ſequenti num. *118.* cum ſit gratia iam facta, vt dicemus in ſequenti dubitatione: ſecus autē
81 eſſet dicendum de eadem iuriſdictione delegata, poſtquam delegans fuerit prædictis cenſuris innodatus vitandus; cum tunc nulla ſit huiuſmodi delegatio. ita *Suar. 4. tom. diſp. 26. ſect. 3. n.* 10. *& alij.*

Si vero habens hanc iuriſdictionem ordinariam, vel delegatā, fuerit cenſuris innodatus vi-
82 tandus; non poterit, nec licitè, nec validè illam exercere, vt per Doctores communiter, quibus accedit *Bonacin. de ſacram. diſp.* 5. *q.* 7. *pun.* 4. §. 1. *nu.* 8. & dictum eſt ſupra num. *68.* vbi etiam de irregulari, ſuſpēſo ab ordine, & interdicto perſonaliter.

An autem abſolutio à tali Confeſſario ordinario, vel delegato data, valeat.

Reſpondetur valere, ſi in eo loco communi errore habebatur pro vero confeſſario, nec credebatur excommunicatus vitandus, nec pęnitens ſciebat illum eſſe excommunicatum, quia hoc caſu Eccleſia ſupplet iuriſdictionem, ita *Sanchez lib.* 3. *diſp.* 22. *num.* 46. *Reginal. lib.* 1. *nu.* 117. *Bonacin.*
83 *de matrim. q.* 2. *pun.* 8. *nu.* 31. *& alij,* qui tamen exiſtimant, pęnitentem nō eſſe validè abſolutum, ſi ſciebat prædictum confeſſarium eſſe vitandum, quamuis in eo loco haberetur pro legitimo Confeſſario, & non vitando, & hoc non defectu iuriſdictionis, cum Sacerdos eo caſu illam habeat per

erro-

errorem communem, cũ titulo colorato; ſed ratione participationis in diuinis cum excommunicato vitando; participans enim cum tali excommunicato in diuinis, p.m. niſi excuſetur ratione neceſſitatis, vel alio iuſto titulo, vt per eos

Quid autem, ſi hęc iuriſdictio fuerit delegata ad tempus, an eo
84 tempore tranſacto duret, re non integra; hoc eſt, an exerceri poſſit cũ aliquo, qui ante quam tempus conceſſæ iuriſdictionis expiraret, cepit confeſſionem, & aliqua iuſta cauſa eam non compleuit.

Affirmat probabiliter *Petrus de Ledeſma in ſum. ſacram. cap. 12. poſt quintam concluſ. dub. 2. quem refert Sanch. in ſum. 1. to. lib. 2. c. 13. n.* 15. quia nõ ceſſat iuriſdictio confeſſoris, quoad confeſſiones ceptas, ſicuti iuriſdictio delegata in foro externo non ceſſat per mortem delegantis, re non integra, vt dicemus in ſequenti cap. dub. 10. nu. *93.* & *115.* ita etiam nec iuriſdictio fori interni.

Quid vero dicendum ſit, de diſpenſationibus, quæ Confeſſori expediendæ committuntur in foro conſcientiæ per ſacræ
85 pœnitentiariæ reſcriptum, vbi pęnitẽs ſemel literas præſentauit alicui confeſſario, An poſſit eo dimiſſo alterum eligere, ſi pronunciauerit diſpenſationem eſſe ſubreptitiam, & an idem confeſſarius poſſit diſpenſationem ipſam, re melius inſpecta, mutata ſentẽtia exequi. dicemus oportuniori occaſione in ſeq. cap. nu. 212.

OCTAVA DVBITATIO.

86 AN huiuſmodi iuriſdictio fori interni delegata expiret morte Epiſcopi, vel eius amotione concedentis.

Quidam eam expirare exiſtimãt, & ducũtur ex eo, quia hęc poteſtas eſt delegata ad exercendam iuriſdictionem, & res eſt integra, quoad omnes eas perſonas, quorum confeſſiones non ſunt ceptæ audiri; at poteſtas iuriſdictionis delegata, perit morte concedentis re integra, vt dicemus c. ſequenti dub. *10.* nu. *115.* ergo. ita *Paludan. 4. 17. q. 4. ar. vlt. concl. 7. n. 25. & D. Anton. 3. par. tit.* 17. *cap. 9.*

Sed quamuis hæc opinio probabilis ſit, tamen probabilius eſt, eam iuriſdictionem non expirare, ſiue conceſſa ſit ab Epiſcopo, ſiue à quouis alio Ordinario potente eam concedere; nam omnia iura decidentia poteſtatem iuriſdictionis delegatæ perire, morte delegantis, re integra, agunt de poteſtate cõtentioſa, qua-

lis

lis non eſt hæc: illa enim non computatur inter gratias, ſed inter literas iuſtitiæ; hęc autem inter gratias, quare eius duratio, non eſt metienda iuxta literarum iuſtitiæ naturam, quæ gratiæ ſi factæ ſunt, non expirant concedentis morte, & confirmatur, quia & ſi licentia audiendi confeſſiones, fit in pœnitentium fauorem, cōputatur merito inter gratias factas, quia, cum non conceda- tur reſpectu perſonæ determi-
87 natæ, in peculiarē illius fauorem, ad ipſiuſuè petitionem, reputatur potius gratia facta ipſiſmet ſacerdotibus, vtpote, quæ in maximum eorum fauorem redundat, & ſtatim, ac ipſis conceditur, eſt perfectè conceſſa à nulliuſque executione depēdens, quæ gratiæ factæ definitio eſt: at gratia facta non expirat concedētis obitu, licet res ſit integra, vt dicemus in cap. ſequenti num. *136*. Denique quia ita praxis ipſa teſtatur, quippe Epiſcopo mortuo, ſolent confeſſarij ab
88 ipſo expoſiti audire cōfeſſiones, donec licētia, ſeu delegata iuriſdictio à capitulo, aut à ſucceſſore Epiſcopo reuocetur, ita *Henriq. lib. 6. de pęnit. c.6. nu.7. Graff. deciſ. aur. lib.1. c.13. nu.49. Sayr. de cenſ. lib.7. c.14. nu.7. Sanch. lib. 8. de matr. diſp.28. n.72. Garc. p.6. c.2. nu. 320. Campanil. in diuerſ. rubr. 12. c.13. nu.69. Domitius Chamerota de ſacram. tract.7. de confeſſ. dub.27. fol.488. Barboſ. de off. & pot. Epiſ. p.2. alleg.25. nu.21. & alij.*

Hinc fit, quod Religioſus, qui ſemel fuit generaliter approbatus, ſi recedat à dięceſi, in qua
89 fuit ſimpliciter approbatus, & poſtea iterum redeat, non tenetur nouam quærere approbationem, & licentiam, etiam ſi interim fuerit mutatus Epiſcopus in illa diœceſi, modo non fuerit reuocata, ex iuſta cauſa, vt diximus nu. 64. ita *Beneuen. in prax. de ſacram. pęni. c.16. quæſit.2. verſ.5. Barboſ. cit. loc. Zerol. in prax. de ſacram. pęni. c.16. quæſit.2 & alij apud Bonaci. de ſacr. diſp.5. q.7. pun.4. §.1 n.16.*

An autem idem dicendum de Pa-
90 rocho delegante alteri Parocho, vel ſacerdoti approbato, iuxta relata num. 73.

Negat *Palud. diſt.17. q.4. nu.25.* Id autem affirmare non audet *Suar. 4. to. diſp.26 ſect.3. n 12.* ſed ait conſulendam eſſe conſuetudinem, quia videtur hoc pendere ex tacita, aut expreſſa Epiſcopi voluntate.

Sanch. vero li.7. diſp.28. n 7. in fi. exiſtimat caſu, quo Parochus
91 poſſit dare eam licentiam, nō expirare concedentis morte, quia eſt gratia facta, ac proin-

de eius naturam ſequitur. Denique *Garc.cit.c.2.n.* 325. ſimpliciter ait, idem eſſe in iuriſ-
92 dictione à Parocho delegata ad audiẽdas confeſſiones ſuorum ſubditorum, ac delegata ab Epiſcopo, cum talis delegatio habeat rationẽ gratiæ.

NONA DVBITATIO.

AN hæc iuriſdictio fori interni exerceri poſſit extra territoriũ erga ſubditos propriæ diœceſis; & ſic an poſſit
93 Epiſcopus, vel Parochus, vel alter Sacerdos abſoluere extra diœceſim, in qua fuit approbatus.

In hac dubitatione communiter Doctores docent, poſſe Epiſcopum, aut Parochum abſoluere ſuos ſubditos inuentos, vel ſecum ductos extra diœceſim. Ratio eſt tum, quia, cum *in cap. omnis vtriuſque ſexus de pœnit. & remiſſ.* fiat mentio ſacerdotis, cui peccata confitenda ſunt, non vero fiat mentio loci, ſequitur, non eſſe determinatum locum, & territorium, in quo ſubditi poſſunt ſuo Epiſcopo, vel Parocho ſua peccata confiteri, tum etiam, quia hæc iuriſdictio, quæ abſq; ſtrepitu iudicii exercetur, poteſt extra territorium, & diœceſim exerceri, argum. *text. in cap. fi. de off. deleg. ita Sanch. de matr. lib. 3. diſp. 34. nu. 2. Suar. 4. to. diſp. 25. ſect. 1. nu. 17. de Graff. in pract. caſ. reſeru. lib. 1. c. 4. nu. 57. ConincK. diſp. 8. dub. 3. n. 22. Ledeſ. 2 p. q. 7. ar. 5. dub. 9. & alij communiter.*

Et aduertendum eſt, quod ſi Parochus, qui habet caſus reſer. audit ſuum ſubditum, in alieno Epiſcopatu, caſum habentem, ibi, reſeruatum, ſed non reſeruatum in Epiſcopatu Parochi, poſſet eum abſoluere, quia, cum hic Parochus, abſoluat auctoritate ſui Epiſcopi, ſubditum ſuum legitimè confitentem, & caſus à ſuo Epiſcopo non ſit reſeruatus, validè abſoluit. ita *Poſſeui. de off. curat. c. 7. num. 49.* quem etiam refert, & ſequitur *Barboſ. p.* 3. *alleg. 52. n. 16.*

De alijs autem confeſſariis habentibus hanc delegatam iuriſdictionem, diſſentiunt Doctores.

Aliqui enim putant, non poſſe extra diœceſim, in qua fuerunt approbati, exercere hanc iuriſdictionem, & abſoluere, vt tenent *Silu. verb. confeſſor. 1. quæſit. 14. Zerol. de ſacr. pœnit. in prax. c. 16. quæſit. 3. cum pleriſque alijs relatis per Sanch. d. diſp. 34.*

Alij vero contrarium cẽſent, rationibus ſupra adductis, cum hæc iuriſdictio ſit ſuper perſonam ſubditam, quæ iudicanda

eſt abſque ſtrepitu iudicij, & ideo, qui eam habet, ſiue iuriſdictionem ordinariā, ſiue delegatam, poterit erga ſuos ſubditos, vbicumque voluerit, illam exercere, & ius dicere. ita tenent *Ledeſ.d.q.7.ar.5.dub.9. Angles Flor.1.par.q.3.de confeſſ.ar.8.dub.4.fol.295. Victoria ſumma de confeſſ.num.151. Sotus 4 diſt.18.q.4.ar.3.Sanch. dict.l.3.diſput.34. num.2. Bonacina de ſacr.diſp.5.q.7.pun.2.nu.10.& de legib.diſp.1.q.3. pun.6.num.9 Coninch cit.loco, Suar.d.tom.4.diſp.35.ſect.1.n.17.& alij.*

Et eſt notandum, quod habentes hanc iuriſdictionem, ſicut poſ-
94 ſent intra territorium, in foro pęnitentiæ, ſuos ſubditos abſoluere ab excommunicatione minori, & à maiori lata in iure, & nō reſeruata, vel ab homine generaliter, & nō reſeruata ſatisfacta parte, vt tradunt *Sotus diſt.22.q.2.ar.3.&* alii, & notat *Molſ. in ſumma tract.7.c.6.nu.60.* nam ab excommunicatione lata ab homine contra particularē perſonam nō abſoluit, niſi excōmunicator, vel ſucceſſor eius, aut ſuperior, qui non abſoluit irrequiſito excōmunicatore, ſi ex officio procedit, ac etiam parte citata, ſi ad eius inſtantiam fuerit lata, vt per *Abb.in cap.per tuas de ſent. exco. Tol. lib.2 c.17.num.9.Vaſq dub.2 nu.8.Valen.4.to.d.7 q.17.pun.8.Bonaci.de cenſur.diſp.1 q 3. pun.1.nu.5.& alios.* ita etiam poſſent extra territorium, ſecundum E*man. in bulla* § 9. *num.54. & alios*. Quamuis per ſuperiorem poſſit, quis à cenſuris abſolui, etiam extra diœceſim ſine ſtrepitu iudiciali in foro conſcientiæ, vt dicemus in ſequenti cap. num. 58.
Sed vt aduertit *Garc. de beneſ.p.5. c.8.num. 132.* ſtante decreto S.C.*Trid.ſeſſ.25 c.15. de refor.*
95 iſti delegati debent eſse approbati in diœceſi, in qua audiunt huiuſmodi confeſſiones, nec ſufficit approbatio alterius Epiſcopi, etiam ſi ille ſit Epiſcopus confeſsoris, vel pęnitentis, & ita etiam tenent *Io Gutt.canon.quæſt.lib.1.c.27. Vgol.de off.& pot.Ep.p.2.c.34. Zerol.in prax pęnit.cap.16.q.3. & Sorb.in comp. mendic. verbo abſol.pag.52.* & in hoc affert Garcia declarationem Sacræ Congreg. quam refert, & vidiſse ait, *Man.Rodriq in expl. bull.cruc.d § 9.nu.5.* prout dictum eſt ſupra num. 74.

DECIMA DVBITATIO.

AN hæc iuriſdictio exerceri poſſit in propria diœceſi, ſiue territorio erga alterius
96 ſubditos, & ſic an habens hāc

iuriſdictionem, ſiue ordinariã, ſiue delegatam, poſſit abſoluere ſubditum alterius Prælati, iter agentem per eius territorium.

Dico, ex cõmuni doctrina, poſſe illum abſoluere à caſibus non reſeruatis, & hoc ex tacita Prælatorum conceſſione, conſuetudine introducta. ita *Sotus diſt.* 18 *quæſt.* 4 *art.* 2. *Conimk. diſp.* 8. *dub.* 8 *n* 61. *Bonacin. de ſacr. diſp.* 5. *q* 7. *pun.* 2. *n.* 5 *Vaſq. q.* 93. *ar.* 1. *dub.* 4. *nu.* 4. *& alij.*

Hæc tamen ſententia, limitatur à præfatis Doctoribus, modo
97 extraneus iteragat bona fide, ideſt modo iter non faciat in fraudem legis, ea ſolũ de cauſa, vt poſſit alijs confiteri, & euitare proprium Parochum.

Obſeruandum autem eſt, quod ſacerdos generaliter appro-
98 batus ad omnes audiendos in aliqua diœceſi, poſſet omnes illius diçceſis ad ſe concurrentes audire, etiam ſi ad ipſum accederunt animo vitãdi proprium Parochum, vt per *Bonaci. d. diſp.* 5. *q.* 7 *pun.* 1. *n.* 7.

Obſeruandum quoque eſt, Sixtũ Quintum conceſſiſſe facultatem Religioſis audiendi con-
99 feſſiones extraneorum, ſi ad ipſos confeſſarios accedant cauſa confeſſionis, modo religioſi ſint approbati ab Epiſcopo loci, ipſi vero Religioſi non poſſunt ad aliam diçceſim proficiſci, vt ibi confeſſiones audiãt, niſi ſpeciali priuilegio gaudeant. *Suarez diſp.* 28 *ſect.* 7. *nu.* 11. *Reginal. lib.* 1. *nu.* 204. *Rodr. quæſt. regul. q.* 40. *nu.* 62. *& alij apud Bonacin. cit. loco num.* 8. qui idem dicit de alijs confeſſarijs habentibus talem facultatem à ſede Apoſtolica, vel à legitimo ſuperiore.

Sed dubium eſt, an habens hanc iuriſdictionem, ſiue ordinariã,
100 ſiue delegatam, poſſit abſoluere extraneos iteragentes, aut peregrinos à caſibus reſeruatis prælato ipſius pœnitentis.

Et in hoc diſſentiunt Doctores, nam quidam negant, moti ex eo, quia licet per tacitam *Prçlatorum* conceſſionem, conſuetudine introducta, vt ſupra, generaliter cenſeatur conceſſa omnibus expoſitis hæc facultas abſoluendi ſuos ſubditos in quacumque diçceſi, tamen in hac generali conceſſione non comprehenduntur caſus reſeruati, iuxta *tex. in c.* 2. *de pçnit. & remiſſ. in* 6. *ita Sotus in* 4. *diſt.* 18. *q.* 2. *art.* 4 *& Medin. lib.* 1. *c.* 10.

Alij vero probabilius cenſent, poſſe talem pçnitentẽ ibi confiteri, & abſolui, quia hoc ipſo, quod quis verſatur in alieno Epiſcopatu, poteſt ibi more

re incolarum illius loci abſolui, & ita intelligenda eſt conſuetudo prædicta, vnde huiuſmodi pœnitens poterit abſolui à Prælato illius diœceſis, vel alio confeſſario, ſiue habeat facultatem abſoluendi à reſeruatis, ſiue non, dum peccata alteri Epiſcopo reſeruata, ibi non ſint reſeruata, cum iudicandus ſit iuxta ritum diœceſis, in qua confitetur.

Si vero eadem peccata eſſent reſeruata in eadem diœceſi, vbi confitetur, tunc non poſſet,
101 abſolui, niſi ab eo, qui poteſtatem haberet à reſeruatis abſoluendi in eadem diœceſi. ita *Caiet. verb. abſol. 2. Palud. diſt. 17. q. 3. Reginal. lib. 8. n. 68. Anton. 3. p. tit. 17. c. 4. Suar. 4. to. diſp. 30. ſect. 1. nu. 4. Barboſ. de off. & pot. Epiſ. p. 3. alleg. 52. nu. 15. Bonacin. de ſacr. diſp. 5. §. 2. num. 9. & D. Iac. de Graff. in pract. caſ. reſer. lib. 1. c. 4. reg. 15. nu. 57. pag. 23.* qui addit, quod ſi talis pœnitens fraudulenter
102 acceſſerit extra ſuam diœceſim, vt abſolueretur à caſibus ſuo Epiſcopo reſeruatis, non eſſet abſoluendus, vt dictum eſt num. 97. ſimiliter ſi concurret excommunicatio, ſicut in furtis, nam tunc pœnitens ad excommunicatorem eſſet remittendus ad abſoluendum in foro exteriori, quia præſumitur fraudulenter acceſſiſſe, *Silu. verb. confeſſor 1. num. 6.* imo (inquit) etiam in foro exteriori, ſic quoque ſi peccatū eſſet notorium, quo caſu remittitur aliquando cauſa ſatisfactionis, & ſcandali vitandi, & nō ratione abſolutionis, vt *de Graff. loc. cit. notat.*

Sed quid ſi talis pœnitens haberet aliquos caſus non reſerua-
103 tos ſuo Epiſcopo, ſed ſolum in diœceſi, in qua confitatur, an poſſit abſolui à confeſſario nō habente, ibidem; facultatem abſoluendi à reſeruatis.

Aliqui exiſtimant, poſſe abſolui, ex quo talis reſeruatio non comprehēdit culpam talis pœnitentis, cum non ſit ſubditus Epiſcopi reſeruantis.

Contrarium tamen dicēdum eſt, quia & ſi non ſit ſubditus, tūc vt ſubditus iudicatur, & vt incola illius loci, & conſequenter iuxta modum, & iuriſdictionem ibi conceſſam, ita *Caet. Suar. Bonaci. Graff. num. 56. & alij ſup. cit.*

Quid autem dicendum ſit, ſi talis pœnitens alterius diœceſis eſſet
104 aliqua cenſura innodatus, an poſſit illum abſoluere.

Reſpondeo, quod poſſet illum abſoluere ab excommunicatione minori, & à maiori lata in iure, & non reſeruata Epiſcopo pœnitentis, vel ab homine lata, & non reſeruata, ſatisfacta parte, iuxta notata

in

in præcedenti dubit.num. 4.& per D.*Ricc.deciſ.Cur.Arch.p.*1 *dec.86.*nam ab excommunicatione reſeruata,ille, cui eſt reſeruata,abſoluit, *cap. nuper de ſent.excommun.*Ratio eſt,quia eo ipſo, quod ſuperior nõ reſeruat abſolutionem,cenſetur cuiquam confeſſario cõcedere facultatem abſoluendi, teſte communi conſuetudine, ita *Nauar.c.27.nu.39 Vgolin. tab.1.c.18.Filiuc.c.9.quæſito 4 ConincK.diſp.14.dub.16.num.* 230.*Reginal.lib.9.num.* 12.*Bonacin de cenſur.diſp.1.quæſt.3.punćto 1.Suar.diſp.7.ſect.3.& ſect.4 & alij.*

105 De diſpenſatione ab irregularitatibus ex delictis occultis,& de abſolutione ab aliis caſibus, iuxta diſpoſitionem *S.C.Trid ſeſſ.24.c.6.de reform.* oportuniori occaſione dicemus infra cap.4.à num.151.& cap.6.num.108.

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM.

CAP. II.

De Priuilegio obtinendi,& exercendi iuriſdictionem eccleſiaſticam in foro exteriori.

SVMMARIVM.

1 *Iuriſdictio eccleſiaſtica fori externi,aut eſt ordinaria, aut delegata.*

3 *In quibus reperitur ordinaria, vel delegata.*

4 *Quid interſit habere ordinariã, vel delegatam.*

5 *Quæ requirantur in delegante, vt valide poſſit iuriſdictionẽ delegare.*

6 *Item hac iuriſdictio alia contentioſa,& neceſſaria,alia voluntaria.*

7 *Quale diſcrimen ſit inter eas, et quando exerceri poſſit extra territorium.*

8 *An delegata iuriſdictio voluntaria exerceri poſſit extra territorium.*

9 *An poſſint conferri beneficia, & expediri dimiſſoria ad ordines ab Epiſcopo exiſtente extra ſuam diœceſim, aut cõferri ordines.*

10 *An parochus, vel alius de eius licẽtia valide aſſiſtat matrimonio extra parochiam.*

11 *Qui clerici ſint capaces huius iu-*

iuriſdictionis.

12 *An clericus coniugatus, vel religioſus non clericus.*

13 *An laicus.*

14 *An femina.*

15 *Quando conferatur hac iuriſdictio.*

16 *An poſſit exerceri ante captam poſſeſſionem.*

18 *Quotupliciter delegetur hac iuriſdictio.*

21 *Qui poſſint eam delegare, vel ſubdelegare.*

22 *An, & quando delegatus inferioris principis poſſit eã ſubdelegare.*

25 *Subſtitutus à Vicario, an poſſit cõferre beneficium eidem Vicario ſubſtituenti.*

27 *An Vicarius habens facultatẽ conferendi beneficia poſſit cõferre eidem Epiſcopo.*

29 *An procurator poſſit præſentare patronum in beneficio, vel patronus, ſe ipſum, aut ſubſtitutus à procuratore, poſſit præſentare patronum, vel eius principalem procuratorem.*

30 *Delegatus principis poteſt ſubdelegare.*

31 *Sed, an poſſit ſubdelegare, cum poteſtate ſubdelegandi.*

32 *Delegatus ad vniuerſitatem cauſarum, qua poſſit ſubdelegare.*

33 *Parochi delegati toti parochiæ, quæ poſſint delegare, & n. 35*

34 *Et quæ poſſit delegare vicecuratus, ob abſentiam parochi.*

37 *Et quid ſi parochus aſſumeret vicarium locantem operas, vt eum adiuuet, an poſſit delegare.*

38 *Delegatus ad generalitatẽ cauſarum, an poſſit ſubdelegare aliquam cauſam.*

39 *Quid ſi eſſet delegatus ad plures, vel vnam cauſam.*

40 *Sacerdos delegatus ad aſſiſtendum matrimonio, ex delegatione, an poſſit ſubdelegare.*

41 *An delegatus inferioris principis ad vnam cauſam poſſit ſubdelegare aliquem articulum.*

Abſolutio cenſurarum delegata à Papa, an poſſit ſubdelegari.

42 *Epiſcopus, quæ poſſit delegare.*

43 *Quid ſi res eſſet ardua, & magni momenti.*

44 *An poſſit delegare facultatem diſpenſandi in denunciationibus matrimonij.*

46 *Ordinarius, cui committitur à Sede Apoſtolica diſpenſatio matrimonii, an poſſit alteri committere receptionem teſtium, &c.*

48 *An exequtores literarum Apoſtolicarum in forma dignum poſſint alteri ſubdelegare vices ſuas, ſtante clauſula (conſcientiam tuam oneramus, &c.)*

49 *Quid in beneficiis Parochialibus, dum in literis dicitur, ſi*

per

per diligentem examinationem, per te adhibitis examinat. ſynod. &c. an poſſit ſubdelegari examen prædictum.

50 Quibus poſſit hæc iuriſdictio delegari.

51 An clerico irregulari.

52 Cauſæ à Sede Apoſtolica delegantur perſonis in dignitate conſtitutis.

53 Delegatus Apoſtolicus, an poſſit ſubdelegare perſonis non conſtitutis in dignitate.

54 An, & quando laico poſſit delegari cauſa criminalis clericorum.

55 An Epiſcopus, vel alius ſuperior habens iuriſdictionem fori externi, poſſit eam exercere, & cenſuras ferre, etiam dum exiſtit extra territoriũ.

58 Epiſcopus impeditus, ne iuriſdictionem exerceat in propria diœceſi, vel ab ea expulſus, an poſſit illam exercere erga ſuos ſubditos in aliena diœceſi.

59 Quando, & quomodo Prælatus poſſit abſoluere ſubditos ab excommunicationem, dum exiſtit extra ſuam diœceſim.

60 An delegatus Apoſtolicus poſſit procedere extra ciuitatem, in qua fuit deputatus.

61 An ſufficiat tacitus conſenſus Ordinarij loci, & partium, vt poſſit procedere extra locum ſuæ deputationis.

62 An Epiſcopus, vel alius habens iuriſdictionem fori externi, poſſit per ſtatutum ligare cenſuris, ſuos ſubditos, in alieno territorio, exiſtentes.

63 Et quid ſi ſuperior intendat per ſtatutum ligare ſibi ſubditos, & extra diœceſim, exiſtentes.

64 An clericus exiſtens in aliena diœceſi, poſſit ligari cenſuris, ſi non reſideat, aut ad Synodum non accedat.

66 Et quid de contrauenientibus ſtatuto proprij Prælati, ne ſub cenſura aliquid deferatur extra diœceſim.

67 An faciens contra cenſuram proprii Epiſcopi, in loco exẽpto, ligetur cenſura.

68 An Monaſterium exemptum Religioſorum, intelligatur locus exemptus, in caſu prædicto.

69 An ille, qui furatur extra propriam diœceſim, ligetur cenſura lata à proprio prælato.

71 Vulnerans in territorio, in quo eſt lata cenſura, an ligetur cenſura, ſi vulneratus moriatur extra territorium, in quo non eſt lata cenſura.

72 An Epiſcopus, vel alius ſuperior poſſit per ſententiam ligare ſuos ſubditos, in alieno territorio exiſtentes.

73 Vtrum ſacerdos celebrando extra diœceſim incurrat ſuſpenſionem latam à proprio Epiſcopo, contra celebrantes extra

tra

tra diœceſim.

74 *An poſſit Epiſcopus ferre cenſuram contra fures, qui in ſua diœceſi furati ſunt, niſi reſtituant, ſi ſe recipiant in aliam diœceſim.*

75 *Extraneus, an ligetur cenſuris à ſuperiore loci vbi exiſtit.*

Epiſcopus, an poſſit punire clericum ſuum, qui alibi deliquit.

80 *Subditus ratione delicti, an, & quando poſſit cenſuris ligari, ſi à diœceſi, in qua deliquit diſceſſit.*

81 *Quam ſit durabilis iuriſdictio fori externi.*

83 Ordinaria iuriſdictio *non expirat morte concedentis.*

84 *Et quid, ſi fuit conceſſa ad beneplacitum concedentis, & concedens moriatur re integra.*

85 I*uriſdictio ordinaria* V*icarii expirat morte Epiſcopi.*

Vtrum, iudex poſſit impendere abſolutionem cenſurarum, quas tulit contra eum, qui à ſe appellauit.

86 *An hæc iuriſdictio expiret per delictum hæreſis.*

87 Delegata iuriſdictio*, pro quo tempore durat.*

88 *Quamdiu duret poteſtas delegata executoribus literarum Apoſtolicarum, quibus mandatur, vt inducant prouiſum in beneficii poſſeſſionem, & defendant inductum, facientes eum admitti ad beneficiũ, ſibiq. integre reſponderi de fructibus.*

89 *Quid ſi negentur fructus non ratione tituli, vel gratiæ, ſed ex alio capite.*

91 Si *prouiſus fuit plene inductus in poſſeſſionem, quanto tempore durabit poteſtas executoris, & effectum illius clauſula, ad illum defendendum, ſi turbetur in poſſeſſione.*

92 *Impediens, vel tentans impedire executionem literarum delegatorum ſedis Apoſtolicę, an poſſit excommunicari.*

93 *An iuriſdictio, ſeu poteſtas delegata, tam ad literas iuſtitiæ, quam gratiæ exequẽdas, expiret morte, vel ceſſatione officij delegantis, & nu. 114.*

94 *Quando res dicatur integra, & non integra.*

95 *An requiratur citatio, vel litis conteſtatio, vt res deſinat eſſe integra.*

96 V*trum, ſufficiat quilibet actus, vt eſt electio* N*otarii, & alia iudicii præparatoria, abſque citatione.*

98 *An ſufficiat actus æquiualens citationi.*

99 *An citatio debeat peruenire ad notitiam partis.*

101 *Si citatio ſit irrita. ex defectu alicuius requiſiti, an ſufficiat, vt res, non dicatur integra.*

103 *Si citatio fuit circumducta, & pars abſoluta à citationis inſtantia, an res dicatur integra.*
104 *An per ſolam præſentationem reſcripti factam iudici, res deſinat eſſe integra.*
105 *Per ſubdelegationem alteri factam à delegato, an res deſinat eſſe integra.*
106 *Quando res deſinat eſſe integra in reſcriptis gratię, vt in commiſſionibus diſpenſandi, quæ non agitantur inter partes.*
107 *Si plures cauſæ, vel articuli in vno reſcripto committantur, an eo ipſo, quod in vna cauſa, vel articulo ceptum ſit, cenſeatur, quoad cætera, res non integra, & proinde quoad omnia illa perpetuetur iuriſdictio, vſq. ad n. 113*
115 *Poteſtas delegata ad exequendas literas iuſtitiæ expirat, ſi re integra delegãs moriatur; ſecus ſi non re integra.*
117 *Idemq. erit, finito officio delegantis.*
118 *Quid, ſi delegans fuit cenſuris innodatus.*
119 *Iuriſdictio Vicarij Epiſcopi excommunicati eſt ſuſpenſa quoad negotia cepta, & non cepta, & quare.*
120 *Vicarius talis Epiſcopi remanet verus Vicarius, & habitualem retinet iuriſdictionē.*
121 *Si ab alio delegetur aliqua cauſa dicto Vicario Epiſcopi, nondum abſoluti, an procedere poſſit.*
122 *An ſuſpenſa Epiſcopi iuriſdictione per cēſuras, poſſit eius Vicarius valide aſſiſtere matrimonio, vel alijs cõmittere.*
123 *Epiſcopus quando eſt ſuſpenſus à Pontificalibus, non prohibetur illi exercitium iuriſdictionis, ſed ab his, quæ ſunt alias permiſſa, vt Pontifici, & ſi contraueniret, an efficiatur irregularis.*
124 *Si mors delegantis ignoretur, an geſta tunc per delegatum, qui ante delegantis mortem non ceperat vti iuriſdictione ſint irrita.*
125 *Quid de Vicario Epiſcopi in longinquis mortui.*
Vt ſi Vicarius reuocatus fuerit, & ignoretur.
126 *An talis reuocatio debeat intimari.*
127 *Si delegetur alicui poteſtas iuriſdictionis, donec ipſe delegans voluerit, vel non reuocauerit, an, & quando per obitum delegantis expiret.*
128 *Si primus Ordinarius delegans moriatur, re integra, quoad delegatum, qui vti nō incepit, nō autem quoad ſubdelegatum, qui iam vti ceperat, an expiret iuriſdictio ſubdelegati.*
129 *Et quid ſi moriatur primus delegans, re non integra, quo*

ad delegatum, ſed re integra, quoad ſubdelegatum.

130 *An expiret iuriſdictio ſubdelegati, ſi ſuperſtite primo Ordinario delegante, moriatur delegatus, ſiue iuriſdictione vti cœperit, ſiue non; re tamen integra, quoad ſubdelegatũ, ex quo iuriſdictione vti non cœpit.*

132 *Limitatur concluſio ſupra num: 115. quod delegata expirat obitu delegantis re integra, ſi iuriſdictio ſit acceſſoria gratia iam facta.*

133 *Item, vt intelligatur, quando datur noua poteſtas ad actũ, per illam commiſſionem; ſecus ſi non datur noua poteſtas, ſed excitatur antiqua.*

134 *Item, niſi ea poteſtas delegata commiſſa ſit nomine dignitatis committentis.*

135 *An commiſſiones Ordinarijs conceſſa ad diſpenſandũ cenſeantur à Pontifice facta ſub nomine propria dignitatis.*

136 *Poteſtas delegata ad exequendas literas gratia, an, et quãdo expiret morte delegantis.*

137 *Quãdo dicatur gratia facta, vel facienda.*

139 *An gratia expiret morte concedentis, ſi eſt conceſſa ad eius beneplacitum, vel Sedis.*

140 *Vel ſi fuerit conceſſa gratia pro vno anno ab beneplacitũ, ſi intra annum moriatur cõcedens.*

142 *Et an expiret elapſo anno, ſi concedens viuat.*

144 *Vtrum expiret gratia per obitum concedentis, ſi fuerit cõceſſa, donec reuocauero, vel aliter ordinauero, & dũ ſuperſtes fuit id non fecit.*

146 *Vel, ſi concedatur gratia, donec concedens aliquid fecerit, & id non fecit dum vixit.*

147 *An gratia ad beneplacitũ expiret finito officio cõcedentis.*

148 *Et quid ſi concedens fuerit excommunicatus, vel ſuſpenſus.*

149 *Vel ſi in futurum incidat.*

150 *An gratia conceſſa ad beneplacitum dignitatis expiret per obitum, vel ceſſationem ab officio concedentis, ſi eorũ dignitas non eſt perpetua.*

151 *Et quid ſi prædicti ſimpliciter, & abſolute gratiam concedant, an expiret.*

152 *Et ſi fuerit aliqua gratia ad beneplacitum perſona, & dignitatis, qua eſt perpetua, an per obitum concedentis extinguatur.*

153 *An conceſſio dicatur ad beneplacitum perſona, vel dignitatis, ſi fuerit ad Epiſcopi beneplacitum.*

154 *Quando gratia eſt conceſſa abſolute, ſi eſt gratia facta non expirat, ſi eſt gratia facienda, expirat re integra; ſecus re non integra.*

156 *Sed, quid ſi eſſet gratia faciẽ-*

da conceſſa ſub nomine dignitatis.
157 Vel ſi poteſtas exequutoris ſit acceſſoria gratiæ iam factæ.
158 Vel ſi Pontifex, motu proprio, mandet prouideri certæ perſonæ in fauorem eius, cui cõmittitur.
159 Si ignorata morte delegantis, vel delegati reuocatione, procedatur ad exequutionẽ gratiæ faciendæ, an valeant ſic geſta.
160 An licentia conceſſa ab Epiſcopo non reſidendi expiret per eius obitum.
161 Vel licentia edendi carnes diebus vetitis.
162 Vtrum literæ dimiſſoriæ conceſſa ad ordines ſuſcipiendos, expirent per obitum, vel remotionem ab officio concedentis.
165 Quid facere debeat ordinator ſi tempore dictarum literarũ ſciuerit nouum Prælatum, et ſucceſſorem cepiſſe poſſeſſionem.
An literæ dimiſſoriæ ad ordines poſſint reuocari à ſucceſſore Epiſcopo, vel à Capitulo Sede vacante.
166 Per obitum Papæ, an expiret facultas teſtandi conceſſa Epiſcopis, vel aliis, quibus eſt interdictum.
167 An expiret licentia delegata audiendi confeſſiones.
178 An facultas diſpenſandi cum certis, vel incertis perſonis, et nu. 169.
171 Et an licentia eligendi confeſſarii.
172 Habens talem facultatem, debet eligere approbatũ ab Ordinario.
173 An commiſſiones diſpenſandi in matrimonii impedimentis, & aliis rebus, quæ in foro externo Ordinariis, & in foro interno confeſſoribus cõmittuntur, vel gratia, ſeu mandatum de prouidendo in forma dignum, expirent morte Papæ concedentis, re integra.
174 Et quid de decreto ſi in euidentem.
An monitoria cõceſſa in forma ſignificauit.
175 Priuilegia in bulla Cruciatæ conceſſa, an expirent morte Papæ, re integra.
176 Et quid de indulgentiis, ſemel in vita, & ſemel in articulo mortes, per confeſſarium, cõcedendis; & à reſeruatis abſolutione, & votorum commutatione per ipſum præſtãdis, an talis facultas expiret per obitum, re integra.
179 An poteſtas delegata expiret morte, vel ceſſatione officii perſonæ, cui commiſſa eſt.
180 Triplici modo talis poteſtas delegatur. Primo, expreſſo ſolo nomine proprio delegati. Secundo, expreſſo ſolo dignitatis nomine. & tertio, ex-

expreſſo vtroque nomine.

181 Item, *aut realis eſt, aut perſonalis, talis commiſsio.*

182 *Quomodo cognoſcatur, an commiſsio ſit realis, vel perſonalis.*

184 *An commiſsio alicui facta, ſolo nomine dignitatis, aut ſolo nomine perſonæ, expreſſo, cenſeatur perſonalis, & proinde delegati morte extinguatur, vel realis, & ad ſucceſsorem tranſeat.*

185 *Et quid, ſi res fuerit integra.*

186 *Vel, ſi commiſsio illa cõtineat iuriſdictionem, aut nudum miniſterium.*

187 *An commiſsio delegata Vicario Epiſcopi expiret eius morte, vel tranſeat ad Vicarium ſucceſſorem.*

188 *Et quid ſi fuerit facta Vicario Capituli ſede vacante, vel aliorum Prælatorum.*

189 *Quid de commiſsione facta Canonico, an per eius obitum tranſeat ad ſucceſſorem in canonicatu.*

190 *An commiſsio facta alicui expreſſo nomine dignitatis, & perſonæ delegati, cenſeatur realis, vel perſonalis.*

192 *Quid ſi delegatus nõ obiit, ſed officio, vel dignitate iam functus eſt, an extinguatur delegatio perſonalis, realis vero ad ſucceſſorem tranſeat.*

193 *Et quid ſi res eſſet integra.*

195 *Vel delegatus ſit officio, vel dignitate priuatus in pœnam alicuius delicti.*

196 *Aut delegatus prædictus depoſita dignitate ad ſtatum incompatibilem tranſiiſſet.*

197 *An commiſsiones diſpenſandi in matrimonij impedimentis, vel literæ in forma dignum, et in aliis, quæ ſolent committi Vicario Generali diœceſis, eo reuocato tranſeant ad ſucceſſorem, vel ab ipſomet expediri poſsint.*

198 *Et quid, ſi idem Vicarius eſſet factus Epiſcopus eiuſdem diœceſis.*

199 *Si Vicario Epiſcopi ſuccedat Vicarius capituli, an poſſit eam diſpenſationem exequi, et cognoſcere de quauis ſimili delegatione.*

201 *Si duo eſſent Vicarii generales Epiſcopi, & deligatio fiat ſimpliciter, cui ipſorum cenſeatur facta commiſsio.*

203 *Si præſentetur reſcriptum vni ex pluribus delegatis æque principaliter, an poſſit alter delegatus adiri.*

204 *Et quid ſi fuerit infirmitate, vel alia cauſa impeditus, vel nolit procedere, vel lẽte procedit.*

205 *Et quid accedẽte conſenſu primi iudicis, & partium.*

206 *Si Vicarius Epiſcopi, vti delegatus, pronunciauerit, reſcriptum eſſe ſubreptitium, an poſsit prædictam ſuam ſenten-*

ſententiam retractare, ſi ſe deceptum inuenerit.

207 *Et quid ſi iure ordinario iudicauit, vel contra formam mandati iudicauit.*

209 *Vel ſi pronunciauit validam eſſe diſpenſationem, et poſtea inueniat ſe deceptum, vel erraſſe.*

210 *Et quid de diſpenſationibus, quæ confeſſori expediendæ cõmittuntur in foro conſciẽtiæ, per reſcriptum ſacræ Pœnitẽtiariæ, an vno electo, poſſit pœnitens eo dimiſſo alterum eligere.*

211 *Vel, ſi vnus pronunciauit diſpenſationem eſſe ſubreptitiam, poſſit alium confeſſariũ adire.*

212 *Vel eũdem confeſſarium, qui melius re inſpecta, exequi poſſit eam diſpenſationem, mutata ſententia.*

213 *Et quid ſi ſemel abſoluit, aut commutauit votum, &c.*

214 *Quid dicendum, vbi Ordinarius, cui fuerunt directæ literæ in forma, dignum, infra triginta dies nõ conferat beneficium impetrãti, ſub prætextu, quod non ſit idoneus, vel literæ ſint ſubreptitiæ, & ita declarat; poſſit ne recurri ad ſecundum executorem, vigore bullæ exequutoriæ, quæ dicitur rigoroſa, vt eum examinet, & conſtando eum eſſe idoneum, aut literas iuſtificatas, illi beneficium conferat, vigore Bullæ prædictæ.*

217 *An ordinarius primus executor poſſit demandare dictas literas in forma dignum executioni, & conferre lapſo termino triginta dierum, poſtquam ei præſentatæ fuere, & ſic re integra, moram purgare; an vero lapſo termino ſtatim in ſecundum executorem deuoluatur iſta poteſtas, vt primus ſi velit non poſſit iam parere mandato, et procedere ad literarum executionem, etiam parte nolente.*

218 *Sed data in veritate negligentia primi executoris, ſecũdus, cui de ea non conſtat, ſi procedit, an valeat eius executio, & proceſſus.*

SEcundum Clericorum Priuilegiũ eſt obtinendi, & exercendi iuriſdictionẽ Eccleſiaſticam, quę ordinatur ad forum externum; hoc eſt ad gubernandum Eccleſiam per iudicia, pęnas, præcepta, & alia neceſſaria ad regendam hominum Rempublicam.

Hæc autem iuriſdictio ordinaria, aut delegata eſt.

Ordinaria eſt illa, quæ competit
1 ex proprio officio, & munere

Ec-

eccleſiaſtico, & hæc reſidet in Summo Pontifice ſuper omnes fideles in rebus ad ſalutem animæ pertinentibus. Qualem etiam, habent Epiſcopi, Archiepiſcopi, & alij in ordine Hierarchico ſuperiores habẽtes proprias diœceſes reſpectu ſubditorum (nam ſi eſſent ſolum titulares non haberent hanc iuriſdictionem.) Præterea
a hac eadem iuriſdictione fruitur legatus à latere Summi Pontificis, *cap. legatus, de off. leg. in 6.* eamdem habet Vicarius generalis Epiſcopi, vt probat *Sanch. lib. 3. de matr. diſput. 29. & DD. communiter in cap licet de off. Vicar. quidquid aliqui apud Aug. Barboſ. de offic. & pot. Epiſc. p. 3. all. 54. num. 30.* aliter ſentiant, quamuis ipſius iuriſdictio ceſſet morte Epiſcopi, *cap. quoniam de off. deleg.* ſimiliter hanc iuriſdictionem habet Capitulum ſede vacante; nam ſuccedit in iuriſdictionem Epiſcopi. *Pauin. de poteſt. Cap. ſede vacan. 2. p. princ. q. 10.* eamdem quoque iuriſdictionẽ habnnt alij, quibus ex officio, & ſtatuto Eccleſiæ cõpetit, vt ſunt quidam Abbates, Archidiaconi, & Priores Eccleſiarũ habentes iuriſdictionem in foro exteriori; vt per *Couarru. lib. 3. var. reſol. c. 20. num. 6. & Azo. 3. p. lib. 13. c. 13* item Prælati Religionum, vt Prouinciales, & Guardiani, *Suar. 5. to. de cenſ. diſp. 2. ſect. 2. n. 8. ex cap. cũ in eccleſijs, de maior. & obed.* Idem militat in Cardinalibus reſpectiuè ad Eccleſias, in quibus iuriſdictionem habent in foro exteriori, *Suarez. diſp. 2. ſect. 2. n. 9. Marti Bonacin. in tract. de legib. diſp. 10. q. 2. pu. 1. n. 8 & in tract. de cenſur. diſp. 1. q. 1. pun. 1. & 2. nu. 5. Filiuc. tract. 12. c. 1. quæſit. 5. nu. 11 & alij.*

3 Delegata iuriſdictio eſt illa, quæ alicui competit, non ex officio vel dignitate, ſed ex conceſſione, vel commiſſione illius, qui poteſtatem habet ordinariam vel delegandi, vt dicemus nu. 17.

4 Quid autem interſit habere ordinariam, vel delegatam iuriſdictionem.

Dico, multum intereſſe, & præcipuè, quia habẽs delegatam, ſeu commiſſam, ſemper pendet à concedente, & ceſſat, ſi concedens moriatur, vel iuriſdictionem amittat, ſi cauſa inchoata non ſit, vt dicemus inferius, quæ dependentia non eſt in eo, qui habet ordinariã. ſic etiam habens delegatam, non põt eam ſubdelegare, niſi ſpecialiter hoc ei concedatur; vel niſi ſit delegatus Principis, vel ad vniuerſitatẽ cauſarum, vt dicemus num. 30. habens vero ordinariam poteſt

eam

eam alijs delegare,& committere,vt dicemus num. *21.*

Vt autem delegans poſſit ſuam iuriſdictionem delegare, vel
5 ſubdelegare,neceſſe eſt, vt eã poteſtatem habeat non ita impeditam, quin actum ſuum exercere valeat, ſaltem,vt factum teneat. ideo ſi ipſe delegans fuerit cenſura excommunicationis, vel ſuſpẽſionis innodatus, & denunciatus vel publicus percuſſor clerici,iux. *Extrauag.ad euitanda ſcandala,* non poterit valide eam alteri delegare; cum hæ cenſuræ impediant vſum ſpiritualis iuriſdictionis, ſecus ſi non fuerit denunciatus,nec publicus clerici percuſſor, quia & ſi peccet vtendo, in tali ſtatu iuriſdictione,tamen valida erit delegatio,vt etiam dictum eſt in cap.præced.num.*6.*

Rurſus,eadem iuriſdictio, aut eſt contentioſa, & neceſſaria, quæ, ſcilicet, habet contradictorem,& exercetur inter cõ-
6 tendentes, ac inuitos,& reluctantes redditur, *l.inter ſtipulantem §.1 ff.de verb. obl.* aut eſt voluntaria, quæ exercetur in ſolos ſubditos volentes, ſine cauſæ cognitione.*glo.in l.2. ff.de off pro conſ.et per Maran. de ord.iudic.4 p.tit.an ſimplex, diſt.18.n 1.& per Reuerẽdiſ.D. Ric.deciſ.Cur.Arch.Neap. p.2. deciſ.187.*licet quandoq; iuriſdictio voluntaria aſſumat naturam contentioſæ, quando ſcilicet exerceri nequit, niſi cum cauſæ cognitione, vt eſt in manumiſſione exercenda per minorem,*Marian. Socc.in cap licet ratione nu. 91.de foro comp. & Sanch.de matr.lib.3. diſp.19.nu.7.*

Diſcrimen inter has iuriſdictiones illud eſt præcipuum, quod contentioſa non poteſt extra
7 proprium territorium à iudice exerceri, ſine licentia Iudicis illius territorij, ne ei iniuriam inferat, nec ſine conſenſu litigantium, cum inuiti extra territorium trahi nõ poſſint, vt dicemus inferius in *5.* dub. num.58. voluntaria vero iuriſdictio,vbique exerceri poteſt, cum nullam cauſæ cognitionem requirat, nec iudicem, pro Tribunali, ſedentem petat,*l.2.ff.de off proconſ. cap.nouit.de off.deleg.& per Couar.l. 3.var.reſol.c.20.num.8.Sanch. cit.nu.7.& alios apud* D. *Ricc. par.3.dec.7.*

Vtrum, vero ſupradicta delegata iuriſdictio voluntaria exer-
8 ceri poſſit extra territorium.

Quidam negant, vt eſt videre apud Sanch.*d.li.3 diſp.34.n.1.* ſed verius eſt poſſe, etiam delegatam, extra territorium, exerceri, quia *tex.in d.l.2.& cap.nouit.* indiſtinctè loquuntur

tur

tur, voluntariam iuriſdictionẽ extra territorium poſſe exerceri; nec vim faciunt, quod iuriſdictio exercentis ordinaria ſit, ſed quia nulla iniuria irrogatur iudici alieni territorij; cum abſque ſtrepitu, & figura iudicii exerceatur, quæ ratio militat, tam in iudice ordinario, quam delegato, vnde non tantum Epiſcopus, ſed etiam Vicarius habens ſpeciale mãdatum poſſet conferre beneficium extra diœceſim, prçter quam in Curia præſente Papa, quod eſt de ſtylo. ita *Gemin. in cap. vlt. de off. Vic. in 6. Couar. lib. 3. var. reſol. cap. 20. num. 8. Iac. Sbort. de Vicar. Epiſc. quæſt.*
9 102. *Sanch d. lib. 3. diſp. 34. n. 2. Garc. de beneſ. 1. to. p. 5. c. 8. nu. 126.* R*ota dec. 4. de off. Vicar. in nouis, D. Ric. collect. deciſ. par. 1. dec. 143. & p. 5. dec. 1599. & d. p. 3. deciſ.* C*ur. Arch dec. 7. Boer. dec. 30. & alij.*

Et nõ ſolum proprius Parochus; ſed etiam ſacerdos de illius licentia poſſet matrimonio va
10 lide aſſiſtere, extra Parochiã; nam hæc aſſiſtentia ad voluntariam iuriſdictionem reducitur, licet non ſit propriè actus iuriſdictionis, vt per *Sanch. & alios per ipſum citatos.*

Et tàm Epiſcopus, quàm Vicarius habens facultatem poſſet concedere dimiſſorias in aliena diœceſi, *Vgol. de pot. Epiſc. c. 4. §. 14. nu. 4. Card. Tuſc. lit. I. concl. 546. Auguſt.* Barboſ. *de off. & pot.* Ep *p. 2. alleg. 6. nu. 16. & Stephan. Grat. diſcept. foren. c. 127. num. 6. & D. Ricc. d. p. 3. dec. 7.* Quamuis nõ poſſet Epiſcopus conferre ordines, etiam proprijs ſubditis, extra territorium, abſque conſenſu Ordinarii loci, propter exercitiũ Põtificalium, vt patet *ex* S. C. *Trid. c. 5. ſeſſ. 6. & per* D. *Ricc. poſt alios, p. 2. dec. 187.*

His præmiſſis, vt huius priuilegii vtiliora, & neceſſaria pateant, de nonnullis ſummatim, & dilucide diſcutiẽdum eſt, & præcipuè.

Qui clerici ſint capaces huius iuriſdictionis num. 11.

Quando conferatur, num. 15.

Qui poſſint eã delegare, vel ſubdelegare, num. 21.

Quibus poſſit delegari, nu. 50.

An habens hanc iuriſdictionem poſſit eam exercere, & cenſuras ferre non ſolum dum exiſtit in territorio; ſed etiam extra territorium, nu. 56.

An poſſit ferre cenſuras per ſtatutum contra ſubditos, in alieno territorio, exiſtentes, num. 62.

An per ſententiam ligare, cenſuris, ſubditos extra territorium exiſtentes, nu. 72.

An poſſit ligare cenſuris, extraneos; ita vt accedẽtes ad proprium territorium afficiantur

cenſuris,ab ipſo impoſitis, nu. *75*.

Quam ſit durabilis hæc iuriſdictio ordinaria, vel delegata, num.*83*.

An delegata expiret morte, vel ceſſatione officij delegantis, num.*93*.

An eadem delegata poteſtas expiret morte,vel ceſſatione officij perſonæ,cui commiſſa eſt num.*179*.

PRIMA DVBITATIO.

11 QVI clerici ſint capaces huius iuriſdictionis.

Pro ſolutione Dico, omnes clericos, etiam primæ tonſuræ, eſſe huius iuriſdictionis capaces, ſecundum ordinarium vſum Eccleſiæ,& ex communi doctrina rationem affert *Suar. 5. tom. de cenſur. diſp.2.ſect.3. nu.11.* quia hæc iuriſdictio per ſe,& natura ſua non ſupponit characterem, cum ad forum contentioſum pertineat. Vnde id non eſt iure diuino neceſſarium, ſed neque iure humano id ſtatutum eſt,ſed ſolũ, quod non ſit laicus, vel quod ſit clericus; at per primam tõſuram conſtituitur quis in clericorum ordine, vt probatur in *cap.cum contingat,de ætat.& qualit. ordin.* ergo illa ſufficit ad hanc poteſtatem obtinendam.

An autem clericus coniugatus,
12 vel vir religioſus, qui non ſit clericus,eius ſit capax.

Negant communiter Doctores in *cap.ſane* 1. *de cler. coniugat.* prout non poſſe cler. coniugatum cum vnica,& virgine, & ſi habitum,& tonſuram deferat,neque bigamum eſſe Vicarium Epiſcopi,tradũt *Sbroz. de off. Vic.quæſt.31.num.5. Bertach.in repert.verb. cler. coniugatus, Belleſt.diſq. cler. tit.de fauore cler.reali* §.3.*nu.* 20.D. *Carol.de Graſſ.de eff.cler.eff* 18. *nu.6.& alij quos refert, & ſequitur Augu.Barboſ. de off. & pot.epiſ.p.3.alleg.54 num. 6.*& licet de viro religioſo, *gloſ.in cap.mulier 23.diſt.* contrarium indicare videatur. Tamen eadem communis opinio, quam ſequitur *Suar. d. diſp. 2 ſect.3. num.11.* hac poteſtate iuriſdictionis incapacem eſſe exiſtimat, vti conſentaneum ſacris canonibus.

Prædicta, autem, intelligenda ſunt,vt præfati Doctor. aiunt cum *Nauar.c.27.nu.6.* ſecundum legem ordinariam Eccleſiæ; nõ vero de Summi Pontificis abſoluta poteſtate, cum hoc ſtatutum ſit de iure poſitiuo, in quo poteſt idem Summus Pontifex diſpenſare,iuxta *glo.in cap. præter hoc* §. *verum verb duci diſt.32.& in c.1.ver. præcipimus diſt.94 & in c.2 de*

iudi.

iudicijs,verb. non præſumat.
Ex quo ſequitur, quod laicus de poteſtate abſoluta Sũmi Pon-
13 tificis poſſet eſſe capax huius iuriſdictionis, eamq.exercere, vt docent *Silu. verb. excom. 1. nu.6.Nauar.conſ.73. de ſenten. excom.& c.27.nu.7.* V*gol.Tab. 1.de cenſ.c.2.§.7.num.*5. & alij communiter, quibus accedit D.C*arol.de Graſſ.de eff.cler.eff. 1.n.30.*
14 Sed vtrum idem dicendum ſit de fęmina.
Negat A*uila de cenſur.p.*1.*dub.6.* contrariũ vero tenet A*rmilla ver.excom.num.24.* quod probabile eſſe dicit *Palud. in 4. diſt.19.q 2. art. 1. & ſequitur Suar.d.ſect.3.nu.* 7. & ante eũ tenuerunt *Nauar. & Vgol. locis citatis, & refert* Aug. *Barboſa de off.& pot Ep. p. 1.tit.2. glo.17.ſub n.33.*

SECVNDA DVBITATIO.

15 QVando conferatur hæc iuriſdictio fori externi.
Dico, duobus modis conferri. Primo,per collationem alicuius dignitatis, vel officij Eccleſiaſtici,per quod aliquis Paſtor & Superior, reliqui eius ſubditi efficiuntur, vt Epiſcopatus, vel alterius muneris Eccleſiaſtici habentis Epiſcopalem,vel quaſi Epiſcopalem iuriſdictionem in aliquos, quia tunc ſimul traditur ordinaria iuriſdictio in hoc foro exteriori circa ſubditos.
An autem poſſit ea iuriſdictio exerceri ante ceptam corpo-
16 ralem poſſesſionem Epiſcopatus,vel alterius muneris Eccleſiaſtici.
Quidam affirmant, quando alius non eſt in poſſeſſione illius dignitatis,ſeu prælaturæ, *ex cap. noſti,cap.tranſmiſſam,cap.qualiter,& cap.nihil, de elect. & c. auaritia, eodem tit. in 6.* quæ iura ſolum videntur exigere confirmationem ad adminiſtrationem. ita tenent *Innoc. Hoſtienſ.Io.And.Card et* Abb. *in d.cap.tranſmiſſam, Selua de beneſ.2,p.q.15.Duare. de benef. l.3.c.4.*Couar.*l. 3. var. reſol c. 16 nu.6. Suar. 4. tom.de pęnit, diſp.55.ſect.3. num.* 18. *& alij communiter.*
Alij vero negant, & hi ſunt *Archid.*Lapus, *&* Anchar. *in cap. eum qui,de præben. in 6* Imola *in cap.tranſmiſſam ; & Felin. conſ.40.nu.5.*
*Garzia,tandem,to.1.de beneſ. p. 5. c.4.§.3.nu. 250. quem ſequitur Molſ.in ſumma p. 1. tract. 2.c. 17.nu 4.*exiſtimat,quod, attẽto iure communi, tenenda eſt prima opinio, communiter recepta: Hodie tamen *per extrauag. Bonif. Octauo*, quæ incipit: Iniuncta,de elect.Epiſcopi, & alii Prælati in Curia

promoti, etiam literis expe-
ditis, non poſſunt conferre,
nec adminiſtrare ante illarum
oſtenſionem, & præſenta-
tionem, factam Capitulo,
vt patet ex illis verbis. *Nul-
lique eis abſque dictarum lite-
rarum oſtenſionem recipiant,
aut eis pareant, vel intendant,
&c.* & ita tenuit Rota *in vna
Burgen. canonicatus* 3. *Iunij*
1583. *coram* D. *Bubalo*, & ita
conſultos reſpondiſſe teſtan-
tur *Gonſ. ad reg. oct. cancell. glo.
15. § 2. nu. 8. et Garc. num. 253.*
qui addit, quod iura ſupra al-
legata non excludunt oſten-
ſionem, & notificationem lite-
rarum faciẽdum Capitulo, cui
aufertur adminiſtratio, quod
tradunt etiam *Augu. Barboſa
de off. & pot. epiſ. par. 3. alleg 54
nu. 160. & Moneta de decimis,
c. 9. nu. 219.*

Confertur ſecundo, per delega-
tionem, ſeu commiſſionem
habentis poteſtatem ordina-
17 riam, vel poteſtatem ſubdele-
gandi, quia tunc in eo, cui ali-
quid committitur, ſiue fit de-
legatio, confertur ſimul iuriſ-
dictio in eodem foro circa ſi-
bi commiſſum, & in eos, de
quorum negotio, ſiue cauſa
tractatur. iuxta *tex. in cap. præ-
terea, de off. deleg. ibi, ex eo, quod
cauſa.*

Eſt tamen notandum, quod hæc
delegatio, ſiue cõmiſſio mul-
tipliciter fieri poteſt, vt no-
tant *Sanch. de matr. l. 3. diſp. 31
& Sbrot. de off. Vic. lib. 2. q 91.
& alij.*

Et Primo, ad vniuerſitatem cau-
ſarum, ideſt quando alicui cõ-
17 mittuntur cauſæ tali anno oc-
currentes, vel cauſæ à decem
aureis infra, vel cauſæ talis op
pidi, ita *Bar. in l. legatus nu.* 4.
ff. de off. procõnſ. ſimiliter quan-
do omnes cauſæ mutui talis
loci alicui committuntur, ſe-
cundum *Bal. in l. ſolet q. 4. ff. de
iuriſd. omn. iud.* & ſic de ſimi-
libus, quando alicui committi-
tur genus cauſarum ſub vno
nomine collectiuo, & si non
ſit generaliſsimum, ſed ſub al-
ternum, quãuis ſit reſtrictum,
quoad tẽpus, vel quoad quan-
titatem, vel quoad locum, vel
quando eſt vniuerſalis reſpe-
ctu perſonarum; non tamen
quoad cauſas, modis ſupra
explicatis, vel quando delega-
tio eſt generalis, non tantum
quoad cauſas, ſed etiam, quo-
ad perſonas, ſecundum *Bart.
cit. loco, & Sbrot. cit. contra
Bal. & Iaſ. in l. à Iudice C. de
iudic.*

Secundo, delegatio fieri poteſt,
quoad generalitatẽ cauſarum;
ſpecialis tamen, & coartata
reſpectu perſonarum, ideſt, qñ
19 omnes cauſæ vertentes inter
Caium, & Titium alicui com-
mittuntur, ita *Bald. & Salyc.*

in

in d.l.à iudice,& Alexa. in d.l. ſolet,Sanch.d. diſp.31. nu.4. & alij communiter contra Bar. *in d.l.legatus nu,4.*

Tertio, delegatio fieri poteſt, quoad certas cauſas, & inter certas perſonas, vel certarum
20 cauſarum numero limitato in tali oppido; vt ſi committantur alicui ſex cauſæ talis loci, quia tunc commiſſio ſpecialis erit,ſecundum B*al. & Ang. in d.l ſolet.*

TERTIA DVBITATIO.

21 QVI poſſint hanc iuriſdictionem delegare, vel ſubdelegare.

Dico,quod nonnulli ſunt, & Primo habentes ordinariam iuriſdictionem, poſſunt eã alijs delegare;quia iure proprio, & in ſe ipſis radicatam habent iuriſdictionem, *l.more ff. de iuriſd.omn.iud. l.cognitio §. cum propriam ff de off.eius, cap.cum* Epiſcopus *de off.ord in 6.& tradunt ibi Doctores.*

An autem delegatus inferioris Principis, qui non eſt ad vniuerſitatem cauſarum, poſſit
22 ſubdelegare,quando Ordinarius delegans conceſſit illi poteſtatem ſubdelegandi.

Quidam negant poſſe ſubdelegare,vt videtur tenere, *gloſ.in cap. ſuper quaſtionum §. porro ver.transfert,de off.deleg.Card. in clement.1. q. 12. de offic. deleg.Bolognet.in l.1. nu.39 ff.de off.eius,& alij*. Quia quæ conceduntur lege ſpecialiter, ſeu in priuilegium iudicibus ordinarijs, non poſſunt per eos transferri in alios,*l 1. ff. de off. eius*, ſed poteſtas delegandi, ſpecialiter conceditur Ordinarijs,*l.more ff. de iuriſd.omn. iud.*ergo non poſſunt hanc facultatem transferre in delegatum, conceſſa illi ſubdelegandi poteſtate.

Cõtrarium tamen alij exiſtimãt, poſſe delegatum ab Ordinario ſubdelegare, quando Ordinarius delegans conceſſit illi ſubdelegandi poteſtatem, quia non videtur ipſe delegatus ſubdelegare, ſed Ordinarius delegans,iuxta *l.vnum ex familia §.ſi de falcidia ff.de leg. 2.l.item eorum §.ſi Decuriones ff.quod cuiuſq; vniuerſitatis nomine,& c.1. §.1 de procu. in 6.*

Nec obſtat ratio contrariæ opinionis,& tex.nam ea, quæ ſpe-
23 cialiter alicui conceduntur, nõ poſſunt in alium transferri, quando taliter cõceduntur maioribus, vt minoribus denegentur, at quilibet Ordinarius,quantumuis minimus poteſt delegare. ita *gloſ. in cap.is cui,verb per alium,de offic.deleg.in 6.Bertach. in reper. lit. D.verb.delegatus, ſubdeleg. Marãta pract.4.par. d.5. principal.*

cipal. an iudicium ſit ordinarium num. 63. *Angelus verbo delegatus num 6.Sanch l.* 3 *de matr.diſp.*31*.num.*6 *Vgolin de cenſ.tab.*1*.c.*8. *Sbrotius de offic. Vicarij lib* 2. *q.* 66*.num.*23*.& alij communiter.Quamuis Garcia de beneſ. p.* 5*.c* 8 *num.*162.
24 cenſeat præfatam communē ſententiam procedere, quando ordinarius delegans,cum facultate ſubdelegandi, ſeu cū clauſula per te, vel per alium, addat,ex nunc illi delegat, cui delegatus commiſerit, vt per ipſum.

Sed vtrum ſubſtitutus à Vicario habente poteſtatem ſubſti-
25 tuendi, poſſit eidem Vicario ſubſtituendi conferre beneficium.

Affirmant Corrarius *de beneficijs* 2*.p.c* 8*.num.*7*.Garcia d. p.* 5*.c.* 9 *num* 145*.Rebuff.in* Praxi *in forma* Vicariatus *nu.* 77. *Duaren.lib* 3*.cap.* 7 *Sbrotius de off. Vic.lib.*2 *q.*92*.& alij*, quia cēſetur ab Epiſcopo ſubſtitutus, & iure Epiſcopi conferre, ad *l.item eorum* §. *ſi decuriones,& c.*1*.§.* 1. *de procur. in* 6. quod procedere cenſet *Garcia cit. nu.*158. quando talis Vicarius haberet poteſtatem ſubſtituē-
26 di cum clauſula, quem nos cū eadem poteſtate ſubſtituimus, ſeu nomine Epiſcopi, quia tūc videtur ab Epiſcopo poſitus, & quod ab eo accipiat poteſtatem, miniſterio Vicarij ſubſtituentis, & ſola nominatio, ſeu electio perſonæ fit à Vicario ſubſtituente . ita *Sbrotius cit.num.* 15*.Rebuff.num.*77 *Genuenſ in praxi Arch.Neap cap.* 86 *.num.* 13*.Pauinus de offic.& poteſt.capituli ſede vacan.* 1*. q.* 10*.nu.*20*.& alij*.

Non tamen poſſet Vicarius habens facultatē conferendi be-
27 neficia, ipſi Epiſcopo conferre beneficium, & ſi aliàs eſſet capax, cum vna eademq; perſona cenſeatur, *Rebuff.cit.loco, & in reg.Cācell. verbo aut Vicarios perpetuos , in Princip. Sbrotius l.*2*.q* 91*.& *92*.& alij, quibus accedit Garcia nu.* 143. Qui hoc intelligit, quando Vi-
28 carius conferret , vt ordinarius , quia ſimul cum iuriſdictione generali, & ordinaria poteſtate data eſt ei facultas conferendi ; nam ſi Vicarius propter Epiſcopi impedimentum eſſet creatus Apoſtolica Auctoritate , tunc Epiſcopo poterit conferre, ſi alias eſſet capax , iuxta tradita per *Sbrotium dicta q.* 91*.nu.*3.

Huius occaſione, quæritur, an Procurator conſtitutus à pa-
29 trono iuriſpatronatus, poſſit ipſum patronum præſentare, (cum certum ſit, quod Clericus patronus non poteſt ſeipſum præſentare , *c. per veſtras de iure patron. & ibi gloſ.* verbo

bo præſẽtare, *vbi omnes Doct. quibus accedunt Campanil. & Pariſ loc. cit D. Marcellus Megalius conſ* 47. *& alij.*)

In hoc quæſito. *Barboſa, qui alios refert par.3. alleg. 72. num.87.* cenſet, quod talis Procurator non poſſit patronum præſentare, & quod neque ſubſtitutus à tali Procuratore poſſet patronum, aut ſuum principalẽ Procuratorem præſentare, ſed Prælatus, ad quem pertinet inſtitutio, motu proprio poterit vocare clericum patronũ, eiq; conferre beneficium vacans, in quo ipſe clericus haberet ius patronatus, & ſic tenebit collatio.

Nihilominus *D. Ric. in praxi fori eccl. rer. quotid. reſo.* 179. refert, quod in praxi obſeruatur, vt patronus conſtituat procuratorem cũ poteſtate præſentãdi, & talis procurator virtute præfati mandati, poterit clericum patronum ad eiuſdem beneficium patronatus præſentare, *ex Lapo alleg.* 8 *& alijs* & ita fuiſſe in Rota deciſum, & iuxta eam quotidie ſeruari teſtari *Caputaq. deciſ.* 138. *p.2.* Quando tamen adeſſent alij compatroni, poſſet ab alijs cõpatronis præſentari, *Rol conſ. 3. vol. 1. & alij apud Ricc. loco cit. & Barboſa nu.91.*

Secundo, ſubdelegare poteſt ſupremus Delegatus, qualis eſt Principis, vt habetur in *cap. fi. de off. deleg. & cap. cum cauſam*
30 *de appell.* talis enim Principis delegatus maior eſt quolibet Ordinario, quia Principis perſonam repreſentat, ad *tex. in cap. paſtoralis de offic. ordin. & notat Reg. de Ponte in tract. de poteſt. Prorég. tit. 7. §. 6. n. 11.*

An autem poſſit ſubdelegare cũ
31 poteſtate ſubdelegandi.

Negant *glo. in cap. ſuper quæſtionum §. porro, verb. transfert, de offic. deleg. vbi Abb. & alij apud Sanch. lib. 3 de matr. diſput. 31. nu. 9.* cum in iure reperiatur ei conceſſa poteſtas ſubdelegandi, & nullibi, vt poſſit dare facultatem ſubdelegandi.

Contrarium tamen tenent *Fulgoſ. in l more ff. de iurid. omn. iud. Iaſ. in d. l. à iudice nu. 9. & Pyrr. Alph. in l. 1. ff. de off. eius num. 41.* qui exiſtimat Principis delegatum iure proprio, non alieno beneficio, habere iuriſdictionem, propterea eius iuriſdictionem potius eſſe cõparandam iuriſdictioni iudicis ordinarij, quam iuriſdictioni iudicis delegati ab Ordinario; nam qui mandatam ſuſcepit iuriſdictionem ab Ordinario Magiſtratu, nihil propriũ habet; ſed iuriſdictionem eius exequitur, qui mandauit, *l. noſtra §. qui mandatam, l. & ſi Prætor ff. de off. eius, & d. l. more.* Hinc ſententia eius, cui man-

mandata eſt iuriſdictio ab eo lata videtur, qui iuriſdictionẽ mandauit, cum eius ſit executus iuriſdictionẽ, *d.l. & ſi Prætor*, & propterea à ſententia iudicis delegati ab Ordinario, non appellatur delegans, ſed is, qui appellaretur, ſi iuriſdictio non eſſet mandata, *l.1.§. vlt.ff.ſi quis,& à quo*, ſed à delegato Principis, ipſe Princeps, qui delegauit, vel Præfectus prætorio prouocatur, *l. præcipimus §. huic C. de appell.*

Is igitur iure proprio habet iuriſdictionem, non mandatam, alioquin ab eo, vt à Principis ſententia, non appellaretur.

Tertio, delegatus ad vniuerſitatem cauſarum poteſt ſubdele-
32 gare, ſed non vniuerſam ſuam delegationem, ſed vnam, vel alteram cauſam, ſecundum *glo. in d. cap. cum cauſam, verbo delegatus, de appell. Abb. in cap. cum Bertoldus nu. 20. de ſent, & re iudic. Maranta in pract. 4. p. d. 5 princ. an iudic. ſit ord. nu. 27. Iaſ. in d. l. à iudice, Garc. p. 5. c. 1. num. 363. & Bonac. de legib. diſp. 1. q. 3. pun. 8. §. 1. nu. 18.* non tamen poterit dare facultatem ſubdelegandi, vt per Doctores cõiter. cum in iure non reperiatur ei conceſſa.

Vnde Parochi delegati toti Parochiæ ab Epiſcopo, vt curam eius regant, vt quia proprius
33 Parochus non eſt Sacerdos, vel quia ipſe Epiſcopus ſit immediatus Parochus totius diœceſis; vel alterius parochiæ (vt eſt in multis locis) poſſunt aliis delegare vnam, vel alteram cauſam vti delegati ad vniuerſitatem cauſarum, cum præficiantur ad omnes cauſas Parochialis officii in tota parochia, *glo. in clem. 1. verbo presbyteri, de priuileg. vbi Card. q. 19. Henr. lib. 6. de pœnit. cap. 7. nu. 2. & alij.*

Idemq; dicendum eſt de vicecurato à proprio Parocho, ob eius abſentiam ad breue tempus, ita *Sanch. d. diſp. 31. lib. 3. nu. 13. & Doctores per ipſum relati.*

Non tamen, poſſent prædicti Parochi delegati ad vniuerſæ parochiæ curam, alteri delegare
35 omnem curam, dum abſunt, etiam ad modicum tempus, niſi adeſſet conſuetudo, vt dũ ad breue tempus abſunt, ſubſtituant aliquem miniſtraturũ omnia ſacramenta in parochia; quia Epiſcopus vicecuratos inſtituens, & conſcius, conſuetudinis tacens, videtur tacitè dare facultatem ad eam ſubſtitutionem, & vbi extat dicta conſuetudo poſſet ſic inſtitutus à vicecurato dare al-
36 teri licentiam aſſiſtendi matrimonio, aut miniſtrãdi aliud ſacramentum, quia eſt delegatus

tus ad vniuerſitatem cauſarum, & non cenſetur delegatus illius vicecurati; nam is non poterat ſic delegare, ſed eſt delegatus ipſius Ordinarij ſcientis,& patientis eam conſuetudinem,ea enim, ſcientia, & patientia eſt tacita licentia,vt docet *Sanch cit. Nauar. in cap. placuit nu. 71. de pœnit. diſt.6.& Adrianus q.5. de confeſſ. dub.2.*

Si vero Parochus præſens aſſumeret Vicarium locantem
37 operas, vt ipſum adiuuet, hic Vicarius non poſſet delegare, quia non cenſetur illi vices ſuas plenas committere, ita Sanchez ibid.

Quarto, delegatum ad generalitatem cauſarum, poſſe vnam cauſam ſubdelegare. Quidam
38 affirmant, ſed contrarium aliis videtur verius; cum id nõ reperiatur ſibi conceſſum. ita *Ang. in l ſolet nu 1 ff. de iuriſd. omn iud. Saly. in d. l à iudice nu.4.* C. *de iudic. &* Sanch. *d. diſput.31. nu.4. in fi.*

Quod à fortiori procedit in de-
39 legato ad plures, vel vnam cauſam. *Bonac. loco cit.*

Vnde ſacerdos delegatus ad aſſiſtendum alicui matrimonio
40 ex delegatione Epiſcopi, vel Parochi, non poteſt ſubdelegare, quia delegatus ad vnam cauſam non poteſt totam delegare, niſi ſit delegatus ſupremi Principis, vt per *Sanch. cit. num.21.*

An autem, delegatus inferioris Principis ad vnã cauſam, poſ-
41 ſit ſubdelegare aliquem articulum.

Reſp. poſſe ſubdelegare aliquem articulum, qui nudi miniſterij ſit; non autem articulum iuriſdictionis, qualis eſt examinatio teſtium ita *Genuen. in praxi c.85. nu.7. Sanch. n.10. & Bonacin. de legib d. diſp. 1. q 3. pun.8. §.1. nu.*18. Quamuis aliter ſit in delegationibus, & cõmiſſionibus Principis, qualis eſt Summus Pontifex, vt dicemus num.46.

Ex ſupradictis infertur Primo, q Epiſcopus poteſt delegare ea
42 omnia, in quibus ius habet ea exercẽdi ex officio, vel dignitate, licet id contingat cauſa priuilegij conceſſi eidem dignitati. q a iuriſdictio ex principis priuilegio cõpetens non perſonæ, ſed perpetuo dignitati, vel officio, non eſt delegata, ſed ordinaria, & poteſtatis ordinariæ iura habet, & ſequitur, vt per Bar. *in l ambitioſa n.34. ff. de decre. ab ordin. facien. Couarr. lib.3. var. reſol. c.20 nu.6. Silu. verb. delegatus nu.4 Henriq. de matr. l.12 c.3. nu.2. & alij apud Sanch. eodem tract. lib.2. diſp.40 n 14. & 15.*

Hoc tamen limitant prædicti, quando res eſſet ardua, & ma-

43 gni momenti, vt per aliũ nequeat expediri, qualis eſt poteſtas conferendi beneficia, quã ſoli Vicario generali delegare poteſt, ſecundum *glo. in cap.deliberatione verb. cuicumque,de off.deleg. in 6. Sanch.nu.16.& alios apud Couar. d.c.20.nu.6.* & hoc caſu ſufficiet, vt ſit in ſpiritualib.generalis, iuxta ſubiectam materiã collationis beneficiorum, quę eſt ſpiritualis, vt tenet *Garc. de benef.p.5.c.8.nu.122.*

Infertur ſecundo, Epiſcopũ poſſe alteri delegare facultatem
44 diſpenſandi in denunciationibus matrimonij, quia iure ordinario ſibi competit, cum S.C.Tr.*ſeſſ.24.c.1.de matr.*hoc indefinite concedat omnibus Ordinarijs. *ita Silu. verb. degatus,q 8.Coninck.de ſacram. diſp.27.nu.55.concl.3.Reginal. in prax.fori pęnit.lib.31.num. 235.Ludou.Lop. 1 p. inſtruct. 2.edit.c.284.*

Quod eſt verum,etiam de Vicario generali Epiſcopi, cum ſit Ordinarius. ita *Sanch.d.lib.3. diſp.7.nu.20.Bonacin.de matr. q.2.pun.6.nu.7.Gut.eod.tract. de matr.c.56.nu.13. Barboſa p.2.alleg.32.nu.37.& alij.*

Nec obſtat, quod, Quidam contrarium aſſerẽtes, dicunt, hoc caſu à S.C.Trid. eſſe electam induſtriam perſonæ, ideo non poſſe delegare, *ex cap.fin.§. is autem de off.deleg.& cap.is cui, eod.tit.in 6.* quia hoc fallit, qñ
45 ſimilis delegatio ſit perſonæ incognitæ, & indeterminatæ, vt Prælatis præſentibus, & futuris, prout hoc caſu contingit, vt docent *Silu.verb. delegatus q.8.Menoch. de arbitr. lib.1.q.64 nu.17. Sanch.cit.loco,Greg. Lop.l.47.tit.18.p.3.& Nouar. concl.1.de diſpenſ.*

Infertur tertio, quod ordinarius; cui à Sede Apoſtolica delegatur diſpenſatio in matrimonij impedimentis poteſt alte-
46 ri receptionem teſtium, ac informationem committere, non tamen ipſam diſpenſationem per alium expedire. nam per illud reſcriptum ei committitur iuriſdictio veritatis precum examinandæ, ac nudũ miniſteriũ exequendæ diſpenſationis à Summo Pontifice conceſſæ; At quoties committitur à Principe nudum miniſterium vna cum aliqua iuriſdictione, non poteſt nudum miniſterium ſubdelegari, ſed tantum illa iuriſdictio, iuxta tradita per *Innoc.& Abb. in d.cap.fin.de off.deleg. ita Felin. in d. cap.fin. Menoch. conſ.17. Gut.de matr.c.125.n.20. Garc. par.6 c.2 num.105.Sanch l.8. diſp.27.n.43 et ſequitur Bonac. de legib. diſp.1.q.3.pun.8. §.1. nu.18.*qui ita vſu,& cõmmuni praxi receptum eſſe teſtatur.

Nec

Nec obſtant illa verba, quæ in his reſcriptis apponuntur: *Sa-*
47 *per quo cõſcientiam tuam oneramus, & diſcretioni tuæ, de qua in his ſpecialem in domino fiduciam obtinemus, &c.* Ex quibus verbis videtur electa induſtria perſonæ. nam vt diximus, non cenſetur electa induſtria perſonæ, quando delegatio nõ fit perſonæ cognitæ, & determinatæ, ſed dignitati, vt eſt in caſu prædicto, & illa verba, *conſcientiam tuam oneramus*, quando non diriguntur perſonæ nominatę, videtur poſita in vim monitionis, & excitationis potius, quã in vim formæ delegationis. ita *Abb. in cap. fin. §. 1. de off. deleg. Nau. conſ. 6. de off. deleg. Rota dec. 18. de conceſſ. preben. in nouis, Sanch cit. Graſſ. dec. aur. lib. 1. c. 13. n. 13. & Reuerendiſſ.* D. *Aloyſ. Ric. Epi. Vici Equen. in prax. var. reſol. reſol. 122.*

Infertur quarto, & denique, exequutores, maximè literarum
48 in forma dignum, poſſe alteri ſubdelegare, & committere vices ſuas, etiam, quoad examen, non obſtante illa clauſula: *Si per diligentem informationem eum ad hoc idoneum eſſe repereris, ſuper quo conſcientiam tuam oneramus*. propter eãdem rationem, vt patet in *dec* 130. *Rota diuerſ. p. 2.* & per D. *Ric. cit. loco, & in collectan. dec.* 1047. *p. 4. & ſic tenuit Sacra Congreg. Concil. vt idem Ric. teſtatur.*

Si vero in commiſſione diceretur, *Conſcientiæ tuæ committimus*, ſeu *ſecundũ conſcientiam tuam*; tunc cenſetur electa induſtria perſonæ, & prohibetur ſubdelegatio, vt notant *Garcia cit.* D. *Ric. par. 5. collect. dec.* 1689. & patet *in d. deciſ.* 130. *Rota diuerſ. par. 2.*

Quod autem, prius dictum eſt, non ſolum procedet in beneficijs ſimplicibus, verum etiã
49 in parochialibus, in quarum literis dicitur: *Si per diligentem examinationem per te adhibitis Examinatoribus in diœceſana ſynodo deputatis*; poterit enim tũc Ordinarius, cui cõmiſſa eſt exequutio ſub illa forma, committere, & ſubdelegare alteri examinationem faciendam, dummodo examen fiat cum Examinatoribus ſynodalibus. nam illa verba: *Per diligẽtem examinationem per te, &c.* non excludunt ſubdelegationem, ſed ponuntur ad ſignificandum examen faciendum eſſe, non ſolum per exequutorem, ſed etiam cum Examinatoribus ſynodalibus. ita *Garcia d. c. 2. §. 1. nu. 104. &* D. *Ric. d. reſol. 122. nu. 3.* qui limitat non procedere, vbi eſſent dati ad prouidendum eccleſiæ, non expreſſa certa

perſona, *vt in cap. is cui, de off. deleg. in 6. & in clem. vnica eod. tit. vbi* Doct.

Et quid ſi abſolutio cenſurarum à Summo Pontifice delegata ſit Ordinario, an poſſit ab eo ſubdelegari: Habes apud D. *Ricc. p. 3. deciſ.* 319. vbi fatetur, in quadam cauſa fuiſſe in Cur. Arch. Neap. concluſum, poſſe ſubdelegari, per *tex. in cap. quoniam §. cæterum de off. deleg.*

De coniecturis tamen, ex quibus cenſetur electa induſtria perſonæ per delegationes Apoſtolicas, agit *D. Ric. p. 1. dec.* 88. *& par. 2. dec.* 269.

QVARTA DVBITATIO.

50 QVibus poſſit hæc iuriſdictio in foro externo delegari.

Reſp. poſſe delegari omnibus clericis, etiam primæ tonſuræ, ratione allata in prima dubit. nu. 11. Requiritur tamen, vt is, cui deleganda eſt, non ſit cenſuris innodatus, vt licitè, & validè eam obtinere, & exercere poſſit, vel ſaltem, vt non ſit vitandus, vt validè ei conferatur, vt dictum eſt in cap. præcedenti num. 68. & per *Bonaci. de cenſ. diſp. 2. q. 1. pun 4. nu. 3.*

51 An autem poſſit validè delegari alicui clerico irregulari talis iuriſdictio fori contentioſi.

Affirmat *Suar. de cenſur. diſp.* 40. *ſect. 2. nu. 42.* quia præcisè talis iuriſdictio ordinatur ad actus, qui per ſe non requirunt ordinum exequutionē, & alioquin nullum eſt ius, quod irritet, vel directè prohibeat talem delegationem iuriſdictionis, quæ fit ex commiſſione, & ex hoc infert per irregularitatem, nō amitti hanc iuriſdictionem delegatam ante irregularitatem, cum non ſit ius, quod irregularem priuet ipſo iure huiuſmodi iuriſdictione, nec eius vſum prohibeat in actibus nō requirentibus ordinis poteſtatem; quamuis de nouo non poſſit recipere iuriſdictionem ordinariam, quia validè non poteſt ei de nouo conferri beneficium, officium, ſeu prælatura, ex communi ſententia: ita *Suar. cit. n. 28. & 42. & per* D. R*icc. p. 3. dec.* 294.

52 Eſt tamen aduertendum, quod cauſæ à Sede Apoſtolica non delegantur niſi perſonis in dignitate conſtitutis, iux. diſpoſ. *cap. ſtatutum de reſcr. in 6.*

53 Ideo quæritur, quid in ſubdelegatione à delegato Apoſtolico, an poſſit ſubdelegare perſonis nō conſtitutis in dignitate.

Et in hoc dicēdum eſt, quod ſubdelegare non poteſt, niſi canonicis, vel alijs in dignitate conſtitutis, quia eadem ratio viget in vtraque materia delegationis, & ſubdelegationis, pro-

propterea eadem debet eſſe iuris diſpoſitio, ad *text. in l. in illud ff. ad leg. Aquil.* item quia ſubdelegato dicitur, etiam delegatio, cum ab ea non diſtinguatur, ſecundum *Artam. conſ.* 22. niſi quod illa eſt prima, hæc vero ſecunda delegatio nuncupatur; merito iura loquentia de legatione extendũtur ad ſubdelegationem, ita *Genuen. in prax. Neap. cap.* 85. *n* 3. *Reuerendiſ. D. Ric. in prax. rer. quotid. reſol.* 420. *& Garc: p.6.c.2.§.1.nu.*105. Qui exiſtimat, *tex. in cap. ſtatutum*, non habere locum in meris exequutoribus gratiarum Apoſtolicarum, qui poſſunt ſubdelegare ſimplici clerico in dignitate non conſtituto, niſi ex forma reſcripti teneantur aſſumere partes iudicis, vt quia adeſt clauſula vocatis vocandis, & ita quoque tenent D. *Ricc. & Genuen. loc. cit.*

Quæritur etiam, an laico posſit
54 delegari aliqua cauſa criminalis clericorum.

Et breuiter concludendum eſt, minime poſſe delegari ab Epiſcopo, vel alio inferiori à Papa, *glo. & Doct. in c.2. de iudic. verb. non præſumat*, Decian. *in tract. crim. p.1. lib.4.c.9. nu.*70. *Clar. §. fi q.41. nu.5. Sbroz. de off. vic. lib.2.q.66.n.* 20. *Farin. tract. crim. q.8.n.4. & alij communiter, vt teſtatur* Camil. *de Curte in diuerſ. iur. feud. par.2. c.2. num.* 124. *& Sbroz. cit. loco* in tantum, quod laicus neque poſſet de cauſis prædictis criminalibus ex delegatione Epi cognoſcere, ẽt ſi eſſet delegatus, ſimul cũ clerico, neque ẽt ſi eſſet clericus coniugatus, vt per *Clar. Decia. Sbroz. & Farinac. loc. cit.* Quamuis in talibus cauſis criminalibus poſſet Epiſcopus ſibi aſſeſſorem laicum aſſumere, *vt per Abb. in cap. ſignificaſti de foro comp. & de Curte nu.*74.

Limitatur tamen prædicta concluſio. per D. *Carol. de Graſſ. in tract. de eff. cler. eff.* 1. *num.* 564.
55 *& alios per ipſum relatos*, vbi pro delicto eſſet imponenda pęna mortis, vel ſi in partibus in quibus eſſet facienda delegatio, non adeſſet clericus ſufficiens, & habilis, cui Epiſcopus poſſet tales cauſas delegare, vel in cauſis ciuilibus, & temporalibus, præter poteſtatem imponendi cenſuras, vt per eum. Qui etiam agit quando laicus procedit in cauſis criminalibus, & ſpiritualibus ex delegatione Summi Pontificis, vt in *eodem eff.1. à num.* 24.

QVIN.

QVINTA DVBITATIO.

AN ſuperior, ſeu habens hanc iuriſdictionem fori externi poſſit eam exercere, & ſic cenſuras ferre, non ſo-
59 lum dum exiſtit in territorio ſed etiam extra territorium.

Pro ſolutione præmittendum eſt, ea, quæ fiunt extra propriũ territorium, eſſe in duplici differentia. alia enim pertinent ad iuriſdictionem gratioſam, & voluntariam, quæ vt dictum eſt num. 7. non requirunt cauſæ cognitionem, ſeu proceſsũ, ſeu ſtrepitum iudicialem. alia pertinent ad iuriſdictionem contentioſam, & hæc fiunt cum cauſę cognitione, & ſtrepitu iudiciali.

Quando, ergo, ea, quæ fiunt extra proprium territorium requirunt iuriſdictionem contentioſam, tunc exerceri non poſſunt extra proprium territorium, cum talis iuriſdictio exerceri minime poſſit extra proprium territorium abſque licentia ordinarij, *cap. fin. de conſtit. in 6.* Si vero non requirunt iuriſdictionem contentioſam, tunc poſſunt extra territoriũ exerceri. *ita* ConincK. *diſp. 13. dub. 5. num. 30* Nauar. *c. 27. num 6.* Vgolin. *tab. 1. c. 27. §. primo num. 4. Manuale prælatorum q. 3. ar. 8. concl. 2. & alij.*

Ideo dicendum eſt, qui non poſſet Epiſcopus, ſeu alius ſuperior extra propriam Diœceſim ferre cenſuram ſedendo pro Tribunali, & cum cauſæ
57 cognitione; ſecus vero ſine cauſæ cognitione, quia poſſet illam ferre, & ſic poſſet ferre cenſuram per modum ſtatuti, aut pro re manifeſta, quæ non requirit cauſæ cognitionem; vel ſi eam requirit, facta eſt in proprio territorio. Sicut etiã poſſet eam ferre, dum habet licentiam ordinarij illius loci, *ita Sayr. lib. 1. c. 14. nu. 4. Gonſalez ad regul. 8. Cancell. glo. 63 num. 11. Barboſa de off. & pot. ep. par. 2. all. 6. num. 17. Bonacina de cenſur. diſp. 1. pun. 11. num. 4. Auila 2. par. c. 3. diſp. 2. dub. 1. Reginal. lib. 9. num. 155.*
58 *& alij.* Qui addunt, quando Epiſcopus impeditur, ne iuriſdictionẽ exerceat in proprio territorio, vel eſſet expulſus à ſua Diœceſi, poſſet illam exercere in aliena Diœceſi, erga ſuos ſubditos petita, licet non obtenta licentia, *iuxta tex. in clem. vnica de foro compet. Barboſa par. 3. all. 80. num. 10. & par. 1. tit. 1. c. 6. num. 10. & D. Riccius par. 4. deciſ. 277.*

Similiter dicendum eſt, quod nõ poſſet Prælatus abſoluere extra ſuam Diœceſim ab excom
56 municatione in foro contentioſo, cum ſtrepitu iudiciali,

ſuum ſubditum, quem excommunicauit in ſua Diœceſi, niſi de conſenſu Prælati illius loci; ſecus in foro conſcientię ſine cauſæ cognitione, *Siueſt. verbo abſolutio num. 11. Auila de cenſ. à p. 2. c. 7. diſp. 1. dub. 12. Bonacina cit. loco num. 4. & alij*.

Sed quid dicendum in delegato Apoſtolico, an poſſit proce-
60 dere extra Ciuitatem, in qua fuit deputatus.

Et in hoc dico, per *tex. in c. ſtatutum, §. in nullo quoque, de reſcrip. in 6.* quod non poſſet talis delegatus inuitis partibus procedere extra Ciuitatem, vel Diœceſim, in qua fuit deputatus; nam delegatio ſtricti iuris eſt, ſecundum *Bald. in c. vnico de mutuis petitionibus num 6. Rota diuerſ. deciſ. 8. p. 2.* Nec in reſcripto delegatorio locum habet extenſio de loco ad locum, vt probatur in *c. Petro de offic deleg.* Item quia delegatus non obtinet iuriſdictionem, niſi in loco ſuæ deputationis, & conſequenter extra illud procedere nequit, *ad tex. in l. extra territorium ff. de iuriſd. omn. iud. c. vt animarum de conſt. in 6. Ita D. Ricc. in praxi rer. quot. reſol. 422. & in deciſ. cur. arch. Neap. p. 2. deciſ.* 187. & delegatus cenſetur deputatus in certo loco, vbi dignitas ipſius iudicis eſt expreſſa in reſcripto. vt ſi dicatur Epiſcopo Auerſano, videtur commtti Auerſæ, niſi diceretur in reſcripto Auerſæ, vel alibi commoranti, vt *per Ricc. loco cit.*

An, autem, ſufficiat tacitus conſenſus ordinarij illius loci, & partium, vt poſſit procedere
61 extra locum ſuę deputationis.

Negat D. Ricc. cit. reſol. 422. & in deciſ. cur. arb. Neap. p. 4. deciſ. 54 num. 9. ex. Monald conſ. 92. num. 3. vol. 1 poſt Alban. conſ. 60. num 6. in tantum, quod ſi citentur, & partes non contradicant, ad huc iudicium erit nullum, iuxta id quod voluit *glo. in d. §. in nullo*.

Vgolin. tamen, de cenſ. tab. 1. c. 7. §. 1. num. 5. & Sanch. lib. 3. de matr. diſp. 29. num. 8. exiſtimãt ſufficere tacitum conſenſum partium, qui habetur, quando vtraque pars ſciens eſſe territorium alienum, potenſq; prohibere non prohibet; & quod Iudex cenſetur aſſentiri ſi ſciens, & potens prohibere tacet, argum. *tex. in l. ſępe. ff. de re iudicata*.

SEXTA DVBITATIO.

AN ſuperior, ſeu habens hanc iuriſdictionem fori externi, poſſit ferre cenſuras
62 per ſtatutum contra ſubditos

in

in alieno territorio exiſtentes.
Et dicendum eſt, non poſſe; in tãtum quod delinquens extra proprium territoriũ non incurret cenſuram latam in ꝓprio territorio, ſiue diœceſi ꝑ modum ſtatuti. Vnde ciuis Arianen. qui Neap. non obſeruat ſtatutũ Epiſcopi Arianen. non incurrit cenſuram latam contra violantem ſtatutum Epiſcopi, ita *communiter DD. apud Salas de legibus diſp.14.ſect.5. nu.6. & ſequitur* Em. *Sa verb lex nu 33. & conſtat ex cap. 2. §. ſtatuto Epiſcopi, de conſtitut. in ſexto*. ratio eſt, quia extra territorium ius dicenti impunè non paretur, ideſt, nulla pœna imponitur, non obedienti ſuperiori extra ipſius iuriſdictionem, quando, ſcilicet, cenſura lata eſt per ſtatutum, *l. fi. ff. de iuriſ. omn. iud.* ſtatutum, enim, per ſe, & directè abſolute non fertur in perſonas, ſed in diœceſim pertinentem ad iuriſdictionem talis Prælati pro illius pace, & gubernatione, ita *Suar. de cenſur. diſp. 5. ſect. 4. num 4. Regin. lib. 9. nu. 146. Filiuc tract. 11. c. 5. quæſit. 9. Bonac. eod. tract. de cenſur. diſp. 1. q 1. pun 11. nu. 6. & alij communiter*.

Et licet ſuperior intẽdat per ſtatutum ligare ſibi ſubditos exi-
63 ſtentes extra proprium territorium, re vera non ligat; ad ligandum enim, ſeu obligandũ nõ ſufficit intentio, ſed requiritur iuriſdictio; Superior aũt, non habet iuriſdictionem obligãdi per ſtatutum ſuos ſubditos in alieno territorio exiſtentes, modo re vera exiſtant extra territorium, & ſimul ẽt res, circa quã ipſi delinquunt, ſit extra territorium, vt per Doctores communiter, quibus accedit Bonacina loc. cit.

Hinc ſequitur Primo, clericum vocatum à proprio Epiſcopo
64 ad ſynodum ſub cenſura, poſſe ligari cenſura, quamuis tempore ſynodi ſit extra diæceſim. Ratio eſt, quia delictum omiſſionis cenſetur ibi committi, vbi actus ꝓceptus exercendus erat, *l qui non facit ff. de reg. iur. ita* Suar. *d. ſect 4. nu. 8. Sayr. lib. 1. c. 7. nu. 10. & alij*

Item clericus exiſtens extra diœceſim poſſet à proprio Epi-
65 ſcopo excommunicari, etiam per ſtatutum, quando nõ reſidet; quamuis enim ipſe ſit extra diœceſim non reſidendo, quia conſumat actum non reſidendi in diœceſi, & ibi cenſetur peccare, ita *Silu excom. 2. nu. 8. Ang. excom. 1. nu. 10. Bonaci. Sayr. & Suar. cit. loc. qui num.* xj. idem dicit de contra-
66 uenientibus ſtatuto proprij Prælati, ne ſub cẽſura, vinum, vel quid ſimile deferatur extra

tra diœceſim, quia peccatum in rigore conſumatur in toto territorio diœceſis, licet quoad terminum extrinſecũ conſumetur in alia, quod notat etiam *D.Ric.p.1.dec.124.nu.5.*

Secundo ſequitur, tranſgredientem ſtatutum proprii Prælati
67 in Parochijs, ſiue alijs locis exemptis exiſtentibus in diœceſi proprii prælati, minime incurrere cenſuram latam cõtra violantes ſtatutum Prælati. ita *Suar.de legib.lib.3.c.32.n.9.Filiu.tract.11.c.5.quæſit.9 n.149.Vgol.tab.1.c.9.§.3.n.3.& Reginal.lib.9.nu.154.* Ratio eſt, quia huiuſmodi locus cenſetur extra iuriſdictionem talis Prælati, ſiue Epiſcopi, & perinde eſt, ac ſi exiſteret extra illius diœceſim, locus enim exemptus eſt in diœceſi, ſed nõ de diœceſi, vt poſt alios, notat D.*Ric.p.4.dec.277.nu.5.* Vnde dicitur eſſe in illius diœceſi tãtummodo materialiter quantum ad ſitum; ſed non formaliter, cum nequaquam pertineat ad illius diœceſim, quoad iuriſdictionem. ita *Auila de cenſur.par.2.c.3.diſp.2.dub.5. Palud.in 4.diſt.18.q.2. Barboſ.p.3.alleg.80.num 9.& Suar.de cenſ.diſp.5.ſect.4.n.6.* Qui hoc admittit, dummodo locus exemptus ſit plenè exemptus à iuriſdictione Epiſcopali; ita vt non poſſit Ordinarius in eo leges ferre obligantes incolas illius loci.

Non tamen intelligendum exiſtimat per locum exemptum
68 Suar.cit.loco, Monaſterium exẽptum Religioſorum, quod non niſi ratione talium perſonarum exemptum vocatur; & ideo ſi ſubditus Epiſcopo, illius ſtatuta intra illud Monaſterium violaret, incurreret, cuius contrarium cenſet *Bonacin.de cenſ.d.diſp.1.q.1.pun.11.nu.8.* eadem ratione ſuperius allata, vt per eum.

Tertio ſequitur, Ciuem Arianen. qui mutato domicilio furatur extra diœceſim Arianen. nequaquam incurrere cenſuras
69 latas ab Epiſcopo Arianen. per modum ſtatuti contra furantes, vel committentes in futurum aliud delictum, vt ex ſupradictis patet. Dixi in futurum; Quia ſi cenſura eſſet lata, non propter delictum reſpiciens futurum, ſed propter actum præteritum patratum eo tempore, quo delinquens erat ſubditus Epiſcopo Ariani, delinquens adhuc ligatur cenſura, etiam ſi extra diœceſim Epiſcopi exiſtat. v.g. Epiſcopus Ariani fert excommunicationem contra Seium ſibi ſubditum, qui cõmiſit furtum, niſi intra duos menſes reſtituat; Seius ligatur excommunicatione, non reſtituendo in-

tra duos menſes; quamuis non dum elapſis menſibus mutet domicilium. Ratio eſt, quia quamuis per domicilij mutationem deſinat eſſe ſubditus Epiſcopo Arianen. ſimpliciter
70 ratione domicilij; nihilominus remanet ſubditus ſecundum quid, videlicet, ratione delicti commiſſi in illius territorio; conſequenter poteſt conueniri, & excommunicari, niſi reſtituat, *cap fin. de foro comp. ita Sayr. lib.* 1. *cap.* 11. *nu.* 18. *Suar. diſp.* 3 *ſect* 5 *nu.* 5. *Vgol. tab.* 1. *cap.* 4 *nu.* 20. *& alij.*

Quarto ſequitur, quod vulnerãs aliquem lothaliter in vno ter-
71 ritorio, in quo eſt lata cenſura contra homicidas, exempli gratia, ligatur cenſura, quamuis vulneratus recedens ab eo territorio moriatur in alia regione, vbi nulla cenſura poſita eſt contra homicidas, nam homicidium, quoad actum externum cenſetur conſumatum in eo territorio, in quo eſt lata cenſura, & in eo conueniri poteſt, bene verum eſt, quod erit expectandum effectum conſumatum vulnerationis, vt incurratur cenſura; per accidens. n. eſt, effectum ſequi, magis in vno, quam in alio territorio. ita *Suar. de cenſ. diſp.* 5. *ſect.* 4. *nu.* 10 *Bonac. d. diſp.* 1. *q.* 1. *pun.* 11. *nu.* 12. *& alij.*

SEPTIMA DVBITATIO.

VTrum poſſit ſuperior, ſeu habens iuriſdictionem fori externi, ligare cenſuris, per
72 ſententiam, ſuos ſubditos extra territorium exiſtentes, ſeruatis aliis requiſitis in ferẽdis cenſuris.

Et breuiter dicendum eſt, quod poteſt ſuperior cenſuris per ſententiam ligare ſuos ſubditos exiſtentes in alieno territorio. Propterea committens furtum extra territorium ſui ſuperioris ligatur cenſuris latis ab eo ſuperiore, per modũ ſententiæ contra furantes. ita *Vgol. tab.* 1. *cap.* 9 *§.* 3. *num.* 4. *Sayr l.* 1. *c.* 7. *nu.* 18. *& Suar. de cenſ. diſp.* 5 *ſect.* 5. *num.* 18. nam cenſuræ latæ per modum ſententiæ afficiũt perſonam ſubditam vbicumque ſit. Et hæc eſt differentia inter ſtatutum, & ſententiam; nam ſtatutum, vt dictum eſt in præcedenti dubitatione; reſpicit territoriũ, ſeu perſonas ſubditas exiſtentes in territorio ſuperioris; ſententia vero reſpicit perſonam, vt illius contumacia coerceatur, & puniatur, vt per *Vgol. & Suar. cit. locis.*

Hinc ſequitur, ꝙ ſacerdos Auerſanus celebrando miſſam extra diœceſim Auerſæ incurre-
73 ret ſuſpenſionem, ſi lata eſſet ſuſpenſio ab Epiſcopo Auer-

ſano

ſano contra Sacerdotes ſibi ſubditos Miſſam facientes extra diœceſim. Nam hæc cenſura fertur per modum ſententiæ, quæ ſequitur perſonam, vbicumque exiſtat, ſecundum *Filiuc.tract.11.c.5.quæſito 10. num.153.Suar.d diſp 5 ſect.5. n.16.Bonac.de cenſ. diſp. 1.q.1. pun.11.n.17.& alij.* Quamuis aliter ſentiant *Auila p 2 cap.3 d.2.dub.5.&* Coninch.*diſp.13. dub.7.nu.49.*

Item ſequitur, Archiepiſcopum Salernitanum poſſe cenſuram ferre contra fures, qui Salerni ſurripuerint, niſi reſtituant, & eam cenſuram ligare non re-
74 ſtituentes, quamuis ſe ſe recipiant in aliam diœceſim; nam hæc cẽſura fertur per modum ſententiæ in perſonas ſubiectas, ſaltem ratione delicti, ita *Filiuc.Bonacin. & Suar. locis citatis.*

Vtrum vero Epiſcopus poſſit punire clericum ſubditum, extra ſuam diœceſim, delinquentem.

Et videbatur dicendum non poſſe, ex regula, quod vbi ſunt cõmiſſa delicta, ibi debent puniri, *l ſi cui ff.de accuſ.& per Bal. in l.3.ff.de adop.*

Nihilominus Cur. Arch. Neap. cenſuit, quod poſſet talem clericum punire, vt teſtantur D. *Ric.p.1.dec.111.* quam opinionem tenet *Couar.pract quæſt. c.11.nu.6.* qui alios allegat, & ſecundum eandem opinionem indicauit S. C. Neap. vt refert *D de Franch.dec.66.*

OCTAVA DVBITATIO.

An ſuperior, ſeu habens hãc iuriſdictionem fori externi poſſit cenſuris ligare extra-
75 neos; ita vt accedẽtes ad eius proprium territoriũ, afficiantur cenſuris ab ipſo impoſitis.

In hac dubit. *Suar.de cenſ.d. diſp. 5 ſect.5.nu 8.Vgol tab.1.c.2.§. 2.Sayr.l.1.c.7.num.22. Filiuc. tract.11.c.5.quæſit.10.in fi.& alij.* exiſtimant, extraneum non ligari cenſuris latis per modũ ſentẽtiæ in eo loco, in quo reperitur, quia ſententia loquitur incõtinenti, & directe fertur in perſonas ſubditas; re, aut ſpe; ideſt eos, qui nũc ſunt ſubditi, vel qui naſcentur, vel eo trãsferent domicilium, ſed ligari cenſuris latis per modũ ſtatuti, quia ſtatutum, vel conſtitutio primo, & per ſe datur
76 pro ipſo territorio, ſcilicet, vt in eo, tali ordine, ac modo homines operentur; quando autem huiuſmodi ſtatutum eſt, non tantum obligaret habentes domicilium in illo territorio, ſed etiam peregrinantes, qui in illo verſantur per aliquod tempus; nam pro illo
77 tempore tenentur ſe co formare legibus illius territorij,

quia ita expedit ad commune bonum,& pacem, vt traditur à Doctoribus in materia de legibus, præcipuè per *Suar. de legib lib 3.c.33.nu.3.* atque ita prima ſubiectio ad illud ſtatutum non oritur ex delicto, ſed præcisè ex actuali exiſtentia, & conuerſatione in tali territorio, & ex obligatione quaſi naturali, quæ inde naſcitur, vt quilibet ſe conformet moribus eius regionis, in qua degit, pro eo tempore,quo ibi conuerſatur, præſertim in his rebus,quę publico ritu,vel ſtatuto ad omnes ſpectant, & ad rectitudinem vitæ neceſſariæ exiſtimantur iuxta tradita per D. Aug. *in ep. 86. ad Caſulanum.* ſuppoſito ergo hoc titulo ſubiectionis, qui contra il-
78 lud ſtatutū agit, etiam ſi alioqui extraneus ſit, re vera eſt inobediens,& contumax,quia per ipſum ſtatutum ſufficienter admonetur,ſicut alij ſubditi,& ideo merito cenſuram incurrit tali ſtatuto annexam,vt per Doct.cit.

Quamuis contrarium cenſeat *Bonaci.de cenſ.diſp.1.q. 2. pun. 11.nu.22.*extraneum, ſcilicet,
79 non ſolum,non ligari cenſuris latis per ſententiam,ſed neque latis per ſtatutum,niſi forte in eo loco decreuerit permanere maiori anni parte.Et mouetur ex eo,quia ad incurrendas cenſuras requiritur, vt delinquens ſit ſubditus ſuperiori loci,in quo reperitur; extraneus autem, qui non decreuit manere maiori anni parte in aliquo loco,non eſt ſubditus ſuperiori illius loci, vt tradit idem *Bonacin. de legib. diſp. 1. q.1.pun.6.num.29. quem etiam refert, & ſequitur Antoninus Diana reſol.moral.p.1. tract.9. reſol.2. & tract.10.reſol.15.fol. 256.*

Eſt tamen obſeruandum, huius occaſione. Quod exteaneus ratione delicti commiſſi in aliqua dięceſi poſſet ab Epiſco-
80 po eiuſdem dięceſis cenſuris ligari, antequam diſcedat ab ea dięceſi ſeruatis ſeruandis in ferendis cenſuris, iuxta tradita per *Abb.in cap. fin. de foro comp.Silu.verb.excom.2. n.10. & alios per text. in clem. paſtoralis,de ſent. & re iud.* quia ratione delicti quis puniri pōt à Prælato loci delicti commiſſi, dum manet in ipſius territorio, vel ſi fuerit præuentus citatione antequam diſcederet,
81 vel habeat, etiam ibi domicilium, & ſic eſſet ſubditus rōne delicti,& domicilij,vt dictum eſt etiam nu.69.nam iſtis caſibus poſſet ratione delicti, ſeruatis ſeruandis, cenſuris ligari,licet alio profectus ſit. ita *Silu.& Abb.cit.locis, & Suar. diſp 3 ſect.4.n.2.* & nota,quod quan-

quamuis delinquens ratione delicti efficiatur de foro illius iudicis, vbi delinquit, tamen non efficitur proprie ſubditus illius, *glo. in cap. nuper de ſent. excom. & in clem. 1. de for. cõp. verb domicilij forus*, & per D. *Ric. p 4. dec. 182. n. 10.*

Idemque erit ſi ad requiſitionem Prælati loci delicti citetur à Prelato loci, in quo degit, quia tunc reſpondere tenebitur,
82 alias cenſuris ligari poſſet à *Prælato* loci delicti, ex quo eſt iam conſtitutus in contumacia per dictam citationem, ſi non vult comparere. ita *Silu. cit. Armilla excom. nu 35. gloſ. in d. clem. paſtoralis, & Abb. in d. cap. fin.*

NONA DVBITATIO.

83 QVam ſit durabilis hæc iuriſdictio.

Dico primo, quod ordinaria durat donec quis retinet dignitatem, vel munus Eccleſiaſticum, cui ea iuriſdictio annexa eſt, in tantum, quod, nec morte concedentis expirat, etiam re integra, iuxta tex. ſic cõmuniter intellectum, *in l & quia ff. de iuriſ. omn. iud & tex. in c. 2. de off. deleg. in 6.* huius rationem reddit *Abb. in cap relatum, num. 3. de off. deleg.* Quia per conceſſionem ordinariæ iuriſdictionis fit gratia, cui conceditur. vtpote, qui in dignitate conſtituitur, vt notatur in *clem. 2. de reſcript.* ſed gratia facta non expirat, & ſi re integra moriatus concedens, *cap ſi cui nulla, de prab. in 6.* Item quia ordinaria iuriſdictio radicatur in perſona eius, cui conceditur. Vnde immediatè per conceſſionem inhæret oſſibus illius, & ideò non expirat per concedentis mortem.

Quod adeo verum eſt, vt licet ordinaria iuriſdictio ſit cõceſſa ad beneplacitum conceden-
84 tis, & hoc per mortem concedentis expiret, *cap. ſi gratioſe, de reſcrip. in 6.* illa tamen nõ expirabit, licet re integra concedens moriatur, & hoc ob fauorem, & vtilitatem publicam, quæ verſatur in conſeruanda ordinaria iuriſdictione, *Bal. in l. meminiſſe ff. de offic. proconſ. Menoc. de arbitr. lib. 1. q. 69. n. 9. Sanch. de matrim. lib. 8. diſp. 18. n. 5. & alij.*

Hoc tamen fallit in iuriſdictione ordinaria Vicarij generalis Epi quæ perit morte Epiſcopi, cõcedentis, quia cohæret iuriſdi-
85 ctioni Epiſcopi, tanquam acceſſoria, & extincta principali extinguitur acceſſoria, *cap. quoniam, de offic. deleg.* & notant Doctores communiter.

Vtrum vero per appellationem iudex amittat iuriſdictionem; ita

ita vt non poſſit abſoluere à cenſuris, quas tulit cōtra ſubditum, qui à ſe appellauit.

Et videbatur dicendum, nō poſſe, ex quo Iudex poſtquam detulit appellationi, etiam friuolæ, abdicauit à ſe iuriſdictionē, & nō poteſt eam amplius reuocare, quia transfuſa eſt ad iudicem ad quem, nec etiam de conſenſu, & voluntate partium, niſi per ſuperiorem renunciator, *cap. appellationibus, de appell. in 6.* licet aliter eſſet quando Iudex appellationem non admiſit, ſed reiecit, vel eā admiſit ſi, & in quātum, vt per Doctores, quos refert, & ſequitur *D. Ric. dec.* 28. *p.* 4.

Nihilominus, quod non amittat hanc iuriſdictionem, ac poſſit ſubditum abſoluere, tenent *Suar. de cenſ. diſp.* 7 *ſect.* 2. *n.* 32. *Filiuc. c.* 9 *quæſito* 9 *n.* 306. *& Bonaci. diſp.* 1. *de cenſ. q.* 3. *pun.* 1. *n.* 8. quamuis talis Iudex habeat illam iuriſdictionem quaſi impeditam, ne poſſit impedire appellationem, & ligare cenſura; abſoluendo enim a cenſuris latis non impedit appellationem, nec ligat cenſuris, ſed potius illas aufert; & fauet, quod pars intendit per appellationem.

86 An autem iuriſdictio expiret per delictum hæreſis.

Sanch. in ſumma tom. 1, *lib* 2. *c.* 9. *num.* 10. dicit, quod hæretici illam nō perdent, donec nominatim denuncientur excōmunicati, & quod *D. Th.* 3. *p. q.* 82. *ar.* 9. dixit, ab hæreticis, & excommunicatis non poſſe recipi Sacramenta, dicūt *Sanch. loc. cit. & Caiet.* ibi, fuiſſe verū ante Conc. Conſt. non autem poſt illud, niſi quando denunciati ſunt, aut notorij clericorum percuſſores, *Bonacin. de legib. diſp* 3. *q.* 4. *pun. vlt.* §. 5. *n.* 8. *& de cenſ. diſp.* 2. *q.* 5. *pun* 2.

Dico ſecundo, quod delegata iuriſdictio durat pro tempore,
87 quo fuerit conceſſa, vel ſi fuerit conceſſa abſque temporis limitatione, durabit donec delegans viuet, & commiſſionem non reuocauerit, *Vaſq. q.* 93. *ar.* 3. *dub.* 5. *num.* 2. *Suar. diſp.* 28 *ſect.* 8. *Eman. Sà, verb. gratia Bonac. de ſacr. diſp.* 5. *q.* 7 *pun.* 4. §. 1. *n.* 7. *& alij.*

Quando autem expiret morte, vel ceſſatione officij delegantis, dicemus in ſeq. dubit.

Sed quæres, quamdiù duret poteſtas delegata executorum literarum Apoſtolicarum, qui-
88 bus mandatur, vt inducant prouiſum in beneficij poſſeſſionem, & defendant inductū, facientes eum admitti ad beneficium, ſibiq. integre de fructibus reſponderi.

In hoc, *Garc de beneſ. p.* 6. *c.* 2. *nu.* 147. aſſerere videtur, ꝙ quandiù non eſt facta executio durat

rat iſta poteſtas, etiã poſt annum à ſententia lata contra intruſum, ſeu contradictorem, cum ſit acceſſoria ad gratiam, argumen. *cap. ſi ſuper gratia, de off. deleg. in 6.*

Nec obſtaret *tex. in cap. quarenti, de off. deleg.* vbi delegatus Papæ non poteſt exequi ſuam
89 ſententiam, niſi vſque ad annum; quia vt aduertit *Garc. n.* 148. loquitur de delegato ad cauſam principaliter, & diuerſa eſt ratio in executore gratiæ, cuius poteſtas tanquam acceſſoria debet durare ſicut ipſa gratia, *ad regul. acceſſoriũ, in 6.*

Data vero poſſeſſione, nec eſt finitum eius officium, donec
90 habeat fructus, *Car. in clem. ſi plures, de præb. & per Ric. in praxi var. reſol.* 299. nam alias gratia non eſt plene executa, maxime cum in dicta clauſula expreſſe habeatur, quod faciãt de fructibus reſponderi. Quãuis ſi negentur fructus nõ ratione tituli, vel gratiæ, quæ impugnentur, ſed ex alio capite, & ratione, vt quia prędia, ex quibus proueniunt, dicuntur non ſpectare ad beneficium, ſeu aliquæ decimæ dicuntur non pertinere ad illud, executor non ſe intromittet, quia eſt quæſtio, omnino ſeparata ab executione, *Card. cit. Garc. nu.* 150. & Ric. *dec.* 38. *par.* 1.

Sed quid, ſi prouiſus ſemel fuit in poſſeſſionem plene inductus,
91 quanto tempore durabit executoris poteſtas, & effectum illius clauſulæ, ad illum defendendum, ſi turbetur in poſſeſſione.

Doctores communiter, ſecundũ *Felin. in cap. quarenti, de offic. deleg.* cenſent, quod illa poteſtas durat vſque ad annum à die poſſeſſionis, per *tex. in d. c. quarenti.*

Plerique alii dicunt, durare ad inſtar poteſtatis conſeruatoris, de qua in *cap. fin. de off. deleg. in 6.*

Sed A*bb. & Io. And. in d. cap. quarenti, quos etiam refert D. Ricc. in prax. var reſol. reſ.* 299. exiſtimant, quod ſi aliquandiu inductus in poſſeſſionem pacifice poſſedit, expirare delegati, aut exequutoris iuriſdictionẽ, non obſtantibus dictis clauſulis, & hoc etiam ſeruare Curiam affirmat, *Staphil. de liter. gra. tit. de vi, & effect. clauſ. §. ſignificatio clauſulæ inducentes nu.* 3. ne præiudicetur ordinariæ poteſtati, argumen. *cap ad hæc, de reſcrip. & per* D. *Ric. cit. loco.*

An autem impediens, vel tentãs impedire exequutionem lite-
92 rarum delegatorũ Sedis Apoſtolicæ poſſit excommunicari. Habes apud *D. Ricc. par.* 3. *dec.* 303. & 320.

DE-

DECIMA DVBITATIO.

93 AN iuriſdictio, ſeu poteſtas delegata, tàm ad literas iuſtitiæ, quam gratiæ exequendas, expiret morte, vel ceſſatione officij delegantis.

Pro ſolutione huius dubitationis, de qua inferius num. 114. præmittendum eſt, quando res di-
94 dicatur integra, & quando nõ integra; nam in hoc diſſentiunt Doctores.

Quidam enim exiſtimant, iure canonico ſolam citationem requiri, vt res deſinat eſſe in-
95 tegra, ſed iure ciuili litis conteſtationem deſiderari, ita *glo. in cap. relatum, verb. conteſtata, de off. deleg.* ſic explicans illum text. dicentem, delegationem expirare, quando delegans moritur, lite nondum conteſtata, vt intelligatur attento iure ciuili, idemque tenent *glo. in l. & quia, verb. antequam ff. de iuriſd. omn. iud. Alberi. & Bellapert. in l. more ff. eod. tit.*

Plerique alij verò probabiliter aſſerunt, vt res non dicatur integra, ſed cepta, ſufficere, vt iu-
96 dex ceperit iuriſdictione vti, quemcumque actum iudicialem exercens, vt eſſet electio Notarij, & alia iudicij præparatoria, nec eſſe neceſſariam partis citationem, ex *tex. in d. l. & quia ff. de iuriſd. om iud. & cap. penul. de off. deleg. in 6.* ita *gloſ. in cap. ne aliqui, verbo cepta, de hæret. in 6. Anch. in cap. quamuis de off. deleg. in 6. Silu. verb. delegatus q. 6. n. 8.*

Sed alijs nonnullis probabilius videtur, vtroque iure, & canonico, & ciuili requiri, & ſuffi-
97 cere citationem partis, vt res deſinat eſſe integra, & perpetuetur delegata iuriſdictio. mouentur ex tex. in *cap. gratum de off. deleg.* ibi, *cum citatione facta negotium ſit quaſi ceptum*. vnde dum in *cap. relatum eod. tit.* dicitur, rem deſinere eſſe integram per litis conteſtationem, eſt ſupplendum, maxime, cum etiam per citationem deſinat, iuxta text. *in d. cap. gratum*, nec eſt mirum vnum text. per alium ſuppleri, & ita exponũt *Innoc. Io. And. Hoſtien, & alij*, vt per *Sanch. lib. 8. diſp. 28. nu. 10.* qui exiſtimat cum *Card. in cap. licet vndique q. 6. de off. deleg.* Quod
98 ſufficeret actus citationi equiualens, nempe, quãdo quicũq. actus, citra citationem fieret præſente vtraque parte, quia cum pars aduerſa interſit, perinde eſt, ac citaretur.

Sed vtrum requiratur, vt talis ci-
99 tatio perueniat ad partis notitiam.

Aliqui affirmant, ex eo, quia verba cum effectu accipienda ſunt, *cap. relatum, de cler. non reſid.*

vtſid. cum ergo iura allata pro vltima ſentẽtia petant, ad hoc citationẽ partis, ea debet eſſe cum effectu, quod contingit quando parti eſt intimata. ita *Card. in clem. 2. nu. 11. vt lite pend. &* *Alex. in d. l. more.*

Alii vero probabilius exiſtimant, ſufficere vt à iudice ſit prolatum citandi decretum, vt res deſinat eſſe integra, & ſi citatio non ſit intimata, & mouẽtur text. & ratione. *tex. in d. c. gratum*, ibi, *propoſito citationis edicto*. Ratione, quia citatio conſtat ex tribus partibus,
100 nempe, ex mandato de parte citanda, ex exequutione Nuntij, & ex relatione Nuntij aſſerentis ſe citaſſe; ſed ex his tribus, prima pars eſt actus iuriſdictionis; igitur ea ſola ſufficit, vt dicatur iudex cepiſſe vti iuriſdictione. Et confirmatur, quia ne res dicatur integra, ſolus actus iudicij penſandus eſt, qui per ſolum citandi mandatum perfectus eſt, quod ſententia interloquutoria dicitur; iuxta *glo. in l. eum clericis, verb. ſententiarum.* C. *de Epiſc. & cler. ita glo. in clem. 2. verb. ad partem. Sanch. d. lib.* 8. *diſp.* 28 *n.* 13 *&* 94 *Bonacin. de leg. diſp.* 1. *q.* 3 *pun.* 8 *§.* 1. *n.* 22. *& alij.*

Sed quid dicendum, ſi citatio illa irrita fuerit ex defectu alicuius
101 requiſiti, an ſufficiens ſit, vt res non dicatur integra.

Reſp. cum talis citatio nulla ſit, nullum poteſt effectum operari, & perinde habenda erit, ac ſi facta non eſſet, ſecundum *glo. in cap. cum plures in fin. de off. dele. in 6. Abb. & Io. And. in d. cap. penul. Iaſ. in d. l. more, Sanch. n. 16. &* *Felin. in d. cap. gratum, de off. deleg.* vbi limitat
102 niſi poſt citationem ſequuta ſit ſpontanea cõparitio citati, & perſeuerantia in iudicio.

Ex quibus nonnulla deducuntur; & Primo, quod dicetur res in-
103 tegra, ſi fuit circunducta citatio, & pars abſoluta à citationis inſtantia, eo quod pronunciatum ſit, nullam fuiſſe citationem, ex *Bal. in d. l. more*; *licet Caccialup. ibid num. 46.* dicat cogitandum, an poſſit dici rem non eſſe integram, cum per circunductionem citationis, magis videatur perpetuata iuriſdictio, quo ad iudicem, nam circunducendo interloquutus eſt, quamuis citationis effectus, quoad partem ceſſauerit, & hoc probabile cenſet *Sanch d. diſp. 28. nu.* 17.

Secundo, deducitur, quid dicendum ſit in ea quæſtione, an per ſolam præſentationem reſcripti factam iudici, deſinat res eſſe integra, *Nam* Hoſt. *in ſumm. tit. de off. deleg § qui bus modis nu. 10. Silu. verb. delega-*

tus,q.6. nu. 8. & plerique alij.
104 id aſſerunt. Quia videtur iudex iam cepiſſe vti,efficiens,vt ſibi præſentetur reſcriptum, illudq.acceptans, *Sanch. vero num.* 19. cenſet,id minime efficere,ex eo,quia acceptare reſcriptum delegato præſentatum,non eſt incipere vti iuriſdictione, ſed præparare ſe ad vtendum, *l. quemadmodum ff. de inoff. teſt. cap. is qui, de procur. in 6.* vbi ſupponitur ſuſcipere mandatum, non eſſe eo vti.

Tertio,deducitur. Per ſubdelegationem alteri factam à delegato, non deſinere rem eſſe
105 integram. Quod probatur per *tex. in cap. penul. de off. deleg. in 6.* Item probatur ex eo. quia, licet ſubdelegare ſit actus iuriſdictionis, non eſt de actibus iudicij, ſed fit abſque cauſæ cognitione, & partibus abſentibus. ideo dici nequit vere iudex in aliquo proceſſiſſe,quod deſiderat tex. *in d. cap. penul. de off. deleg. in 6.* ita docent *Io. And. in d. c. penul. Abb. in d. cap. gratum,* Felin. *in d. cap. relatum, Iaſ. Bar. & Soccin. in d l. more.* Et quamuis aliqui aſſerant hoc caſu non eſſe rem integram, eorum opinio procederet, ſi ſubdelegatio fieret ambabus partibus præſentibus,quia tunc is actus,citationi æquiualet, & proinde res non erit integra, vt tradunt, *Franceus in d. cap. penul. Soccin. in d. l. more nu. 78. & Sanch d. lib. 8. diſp.* 28. *n.* 18.

Quæres (huius occaſione) quando res deſinat eſſe integra in
106 reſcriptis gratiæ, vt in commiſſionibus diſpenſandi, quę non agitantur inter partes, & nulla eſt pars aduerſa,quæ debeat citari.

Reſp. hoc caſu deſinere rem eſſe integram, non per ſolam reſcripti præſentationem,vt patet ex dictis num. 104. ſed per primum actum iudicialem,qui ſolet expediri poſt præſentationem reſcripti, vt res deinceps non ſit integra,atq. eum exigi, vt ſi iudex mandet fieri informationem veritatis precum, prout in ſimili tradunt D*D. apud Marant. de ord. iud. 4 p. diſt. 9. an ſit ſuper petitorio nu. 20. & p. 6. memb. 10. iudicij de lit. conteſt nu. 2. & poſt alios, Bonaci. de legib. diſp. 1. q 3. pun. 8. §. 1. n. 22.*

Sed quid ſi plures cauſæ, vel plures articuli in vno reſcripto
107 committantur, an eo ipſo, quod in vna cauſa, vel in vno articulo ceptum ſit,cenſeatur, quoad cætera, res nō integra, ac proinde,quoad omnia illa perpetuetur iuriſdictio.

Reſp. diſtinguendo, cum *Sanch. lib. 8. de matr. diſp. 28. nn.* 21. &
Primo,ſi cauſæ illæ ſunt cōnexæ
108 contra vnam, vel plures perſonas, citatione facta in vna

vna cauſa,& ſic il la incepta, definet rem eſſe integram,etiã quoad alias,argum.*tex. in l.fi. C.de duob reis.*

Secundo, ſi actus inceptionis,vt citatio illa,eſſet cõmunis omnibus cauſis illius reſcripti, li-
109 cet cõtra diuerſas perſonas, nec ſint connexæ, etiam cenſentur omnes inceptæ, & quo ad omnes perpetuari iuriſdictionem; quod erit,ſi citatio illa communis ſimpliciter facta ſit,nulla cauſa illius reſcripti expreſſa. ita *Ant. Hoſt. & Imol.in d.cap.licet vndique, de off.deleg.*

Tertio,ſi cauſæ non ſunt inter ſe connexæ, & contra diuerſas perſonas,tunc per citationem
110 particularem circa vnam cauſam illius reſcripti,non deſinit res eſſe integra, quo ad alias eiuſdem reſcripti cauſas, & hoc procedit retenta tertia opinione relata ſupra nu. 97. retenta vero ſecunda opinione,contrarium eſſet dicẽdum, ſecundum *Abb.in cap. paſtoralis,§.quoniam nu. 5. de reſcrip.*

Quarto, ſi cauſę illæ eiuſdem reſcripti non connexæ,ſunt contra eamdem perſonam, cita-
111 tio illius perſonæ in vna cauſa expreſſa,non efficit,vt dicatur res nõ integra,quoad alias cauſas non inceptas,quia per talem citationem ſuper vna cauſa videtur diuidiſſe ſuam iuriſdictionem, & perſona citata non tenetur reſpondere, niſi circa illam cauſam, ergo quoad alias cauſas res manet integra.ita *Innoc.in d cap.licet vndiq;& ibi Ioa.And & Card.* quamuis aliqui contrarium teneant.

Quinto,& tãdem ſi plures cauſæ committantur per modum vnius, nec inter ſe ſunt cõne-
112 xæ, vt eſſet delegatio alicui facta ad vniuerſitatem cauſarum vnius loci,vel ad generalitatem cauſarum,tunc citatio in particulari cauſa efficit, vt res deſinat eſſe integra,quoad omnes cauſas, ſic commiſſas, & ſic quoad eas perpetuatur iuriſdictio ; nam eo caſu vnica cẽſetur commiſſio facta,propterea, dum iudex incepit ea vti in quauis cauſa ; cenſetur plene iam cepiſſe vti ſua delegata iuriſdictione;nec res eſſet integra, quoad omnes cauſas ſibi commiſſas. Quod non eſt quando plures cauſæ commiſſæ, ſpecialiter exprimuntur, quia tunc plures ſunt commiſſiones,ex *l. ſcire debemus ff. de verb oblig ita Bar.in d. l. more num.14.Iaſ.num.36.Dec.num. 56.& alij*,quorum opinionem probabiliorem eſſe teſtatur *Sanchez num.27.* licet contrariam ſatis probabilem, aſſerat.

Ex prædictis colligi etiam poteſt, quid

quid dicendum ſit in diſpenſa-
tionibus, & aliis commiſſio-
nibus non contentioſis. an
113 quando plures illæ alicui
committuntur, vt poteſtas di-
ſpenſandi cum pluribus per-
ſonis nominatis in fauorem
earum, cenſeatur res non in-
tegra, eo quod Commiſſarius,
cum vna diſpenſare ceperit;
quoad alias, cum quibus non
cepit.

His poſitis. Pro ſolutione propo-
ſitæ dubit. nu. 93. diſtinguenda
eſt poteſtas delegata ad exe-
114 quendas literas iuſtitiæ, vel
literas gratiæ, vel ad diſpẽſan-
dum in impedimentis matri-
monij, prout ſunt commiſſio-
nes, quæ ſunt Ordinario loci.

Quantum ad primum, ſi loqui-
mur de poteſtate delegata ad
exequendas literas iuſtitiæ;
115 tunc certum eſt, quod talis
iuriſdictio expirat, ſi re inte-
gra concedens moriatur, ideſt,
antequam delegatus incepe-
rit vti iuriſdictione; ſecus ſi res
non erat integra, vt expreſſe
habetur in *d. cap. gratum*, *cap.
relatum. & cap. licet vndique*,
*de offic. deleg. & in l. & quia ff.
de iuriſd. omn. iud.* & ea eſt ra-
tio, quia eo caſu non fit gra-
tia, aut fauor, ſed mandatum
quodam de iuſtitia facienda.
Mandatum autem morte con-
cedentis re integra expirat, *l.
mandatum C. mand.* nec per
actum delegationis trãsfertur
efficaciter iuriſdictio in dele-
gatum, donec ea vti ceperit,
iuxta *tex. expreſſum in c. quam-
uis, de off. deleg. in 6.* Quare cũ
iuriſdictio re integra ſit cum
effectu penès delegantem, &
per ipſius mortem extingua-
tur ſua iuriſdictio; extinguitur
etiam iuriſdictio delegata.

Si vero re non integra moriatur
delegans, non extinguetur de-
legati iuriſdictio, quia per iu-
116 riſdictionis exercitium ante
mortem delegantis eſt radica-
ta iuriſdictio in perſonam de-
legati, ita vt efficaciter in eum
tranſierit, vt à contrario ſenſu
colligitur ex dicto *cap. quam-
uis. ita Salas diſp. 20. ſect.* 17. *n.*
125. *Suar. de legib. li.* 8 *c.* 31. *nu.*
5. *& alij apud Bonac. eod. tract.
diſp. 1. q. 3. pun. 8. §. 1. n. 24.*

Quod autem dictum eſt de mor-
te delegantis re integra, dicẽ-
117 dum eſt etiam finito officio
delegantis re integra; cum mi-
litet eadem ratio. ita *glo. in d.
c. licet vndique, de off. deleg.*

Eſt tamen obſeruandum, hãc iu-
riſdictionem non extingui, ſi
118 delegans fuerit cenſuris in-
nodatus, & denunciatus, vel
publicus percuſſor clerici, iu-
xta Etrauag. ad euitanda,
Sed ſecundum aliquos ſuſpen-
di, ſi res fuerit integra, donec
delegans abſoluatur; Quam-
uis alii aliter ſentiant, cum nõ

ſit idem Tribunal; ſecus ſi res non ſuerit integra, quia neque ſuſpenditur, & in hoc differt
119 Vicarius Epiſcopi prædictis cenſuris innodati, cuius iuriſdictio tam quoad negotia cepta, vel non cepta, eſt ſuſpenſa, donec Epiſcopus abſoluatur. Ratio differétiæ eſt, quia Epiſcopi, & Vicarij eſt vnum Tribunal, *cap. 1. de off. Vic. in 6. & ibi glo. verb. ipſius*; non ſic auté delegãtis, & delegati. *ita Sayr. de cenſ. lib. 1. c. 6. nu.* 28. *Sbroz. de off. Vicar. lib. 3. q. 17. & alij*, quos refert, & ſequitur *Sanch. lib. 3. diſp. 30. n.* 3. & poſt eum *Bonaci. de cenſ. diſp. 2. q. 2. pun. 5. num.* 12. Quamuis autem Vicarii iuriſdictio ſuſpendatur
120 Epiſcopo cenſuris innodato, vt ſupra, adhuc remanet verus Vicarius, & habitualem retinet iuriſdictionem, ſicut, & ipſe Epiſcopus. Vnde fit, quid ſi ab alio delegetur aliqua cauſa dicto Vicario Epiſcopi ex-
121 communicati, non ſuſpendatur huius cauſæ cognitio per excommunicationem Epiſcopi, cum ex vna parte verus Vicarius ſit, & ex altera non dimanet à dicto Epiſcopo iuriſdictio in ea cauſa, ita *Sbroz. n. 10. & DD. cit.*

An autem ſuſpenſa Epiſcopi iuriſdictione per excommuni-
122 cationem, vel ſuſpenſionem, poſſit eius Vicarius valide intereſſe matrimonio, vel alijs id committere,

Et dicẽdum eſt vtrumque poſſe, quia neutrum eſt actus iuriſdictionis, vt dictum eſt nu. 9. ſecus tamen ſi Epiſcopus excommunicatus, vel ſuſpenſus vitandus, Vicarium inſtitueret, vel *Parochus* ſic cenſuris innodatus, Vicecuratum, qui aſſiſteret matrimonio, vel alteri committeret, quia nil valeret, cum talis inſtitutio ſit actus iuriſdictionis, quæ à tali vitando non valet. *ita Sanch. lib. 3. d. diſp. 30. nu. 10. & Barboſa p. 2. alleg. 32. num.* 119. & dictum eſt nu. 5.

Eſt tamen obſeruandum huius occaſione, quod quando Epiſcopus, eſt ſolum à *Pontificalibus* ſuſpenſus, nõ prohibetur ei exercitiũ iuriſdictionis Epiſcopalis; ſicuti neque prohibe-
123 tur Miſſam priuatim ſine mitra, & baculo celebrare, & alia facere, quæ ei ratione ſacerdotalis officij competunt, ſed prohibetur ab his, quæ ſunt alias ſibi, vt Põtifici permiſſa, & à dependentibus ab ea; velut ab ordinum celebratione, Baſilicarum, ſeu virginũ conſecratione, & ſimilibus, *glo. in extrauag. ſuſcepti regiminis, de elect. verb pontificalibus. Auila de cenſ. par. 3 diſp. 2. dub. 2. concl. 10. Henriq. l. 13. c. 32. nu. 2. D. Ric. in prax. rer.*

quot.

quot.reſol.440 & p.4.deciſ.30. & ſic ſuſpenſus celebraret in pontificalibus efficeretur irregularis, quia exerceret actũ proprium ordinis epiſcopalis, ſecundum *Nauar.cap.27.num.163. Viuald. in candelab tit.de ſuſp. num.146.* & alios, quos refert *Ricc.d.dec.30.* Quamuis contrarium teneant *glo.in cap.2.de off deleg.in 6.verb.ſacerdotale, Couarr.clemen. ſi furioſus §.1.verſ.ſecundum, Graff deciſ. aur.lib.4.cap.25.num.3. & D. Ric.p.3.dec.235.* ex eo, quia põtificalia non ſunt de ſubſtantia ordinis celebrationis, aut officij, cum ſine illis quodlibet officium fieri poſſit, vt tradit *Foller.in prax.crim.canon cap.31. nu.8.* qui ſic omnes fateri teſtatur.

Quid autem dicẽdum ſit, ſi mors delegantis ignoretur, an geſta
124 tunc per delegatum, qui ante delegantis mortem non cœperat vti iuriſdictione, ſint irrita.

Reſp, non eſſe irrita, ſed valere geſta per talem delegatum, quando adeſt communis error, & probabilis ignorantia mortis delegantis, propter *l. Barbarius ff. de off. pretoris,* ſiue delegatus ſciat mortem, ſiue ignoret, quia concurrit communis error, & titulus à legitimo ſuperiore collatus, eiusque extinctio eſt occulta, vt per *Sanch.lib.2.diſp.22.nu.59.& diſp.30.nu.4. &* Bonaci. *de legib diſp.10.q 2.pun.1.n.2.* Idemque dicit *Sbroz d.lib.3.de off Vicar.q 36.num 9.* de Vica-
125 rio Epiſcopi, Epiſcopo in longinquis mortuo, ſimiliter dicendum eſt, ſi delegatus, vel vicarius reuocatus fuerit, & ignoretur reuocatio, vt per *Garc.in tract.de beneſ.p.5.cap.8.nu 174.*

Quæ reuocatio, tàm delegato, quàm Vicario debet intimari,
126 vt ceſſet eorum iuriſdictio, vel certiorari debent per ipsũ Epiſcopum, vel delegantem, aut per eorum epiſtolam, vel Procuratorem, vel Nuntium ad id deſtinatum, vt docent *Sbroz. & alij per ipſum relati, d.q.36.num.6.* Flam. *Pariſ.de reſign.q.24.num. 4. & poſt eos Bonac.d.n.2.*

An autem ſi delegetur alicui poteſtas iuriſdictionis, quæ eam habeat conditionem, donec
127 ipſe delegans voluerit, vel non reuocauerit; an per ipſius delegantis obitum, expiret.

Dico, cum *Couar.lib.3.var.reſol. c.15.nu.4.* quod ſi mors contigerit re non integra, non expirat; tamen mortuo delegante re integra, tunc iuriſdictionis delegatio extinguitur, non iure reuocationis, quæ minime per mortem euenit,

ſed

ſed cauſa ceſſantis voluntatis, quæ quidem ceſſatio voluntatis morte delegantis contingens ſufficiẽs eſt ad hoc, quod commiſſio iuriſdictionis itidẽ ceſſet re integra, quod probat *tex. in cap. ſi delegatus, de offic. deleg. in 6.*

Sed quid ſi primus Ordinarius delegans moriatur, re integra quoad delegatum, qui vti non
128 incepit, nõ autẽ, quoad ſubdelegatũ, qui iã vti ceperat, an expiret ſubdelegati iuriſdictio

Et dicendum eſt non expirare, ex *tex. in cap. penul. de offic. deleg. in 6.* nam cum delegatus iuriſdictione vti cepiſſet, radicata eſt iuriſdictio in ſe ipſo, & ideo eius duratio amplius non pendet à primo delegãte, vel ſubdelegante, ita docent ibi, *Domin. & Francus & Præſid. de Franch. dec. 255.*

Idemque, ex prædictis dicendum eſt, ſi moriatur primus delegãs re non integra, quoad delega-
129 tum, ſed re integra, quoad ſubdelegatum. Quia ne expiret, ſatis eſt ipſum met ſubdelegatum, vel delegatum ſubdelegãtem cepiſſe vti iuriſdictione, ante primi Ordinarij delegantis mortẽ, vt per cit Doct. in dicto *cap. penul. & per glo. ibi, verb. proceſſum.*

An autem expiret iuriſdictio ſubdelegati, ſi ſuperſtite primo ordinario delegante moriatur
130 delegatus, ſiue iuriſdictione, vti cœperit, ſiue non; re tamen integra, quòad ſubdelegatum, ex quo iuriſdictione, vti non cepit.

Diuerſimodè in hoc ſcripſerunt Doctores, quorũ opiniones ſatis probabiles dicit *Sanch. de matr. lib. 8. diſp. 28. num. 36.* ipſe vero ex doctrina, quam in ſimili tradit Bar. *in l. 2. ff. de cur. bonis dando*, cum eodem Sanch. exiſtimo, non expirare
131 poteſtatem ſubdelegati morte delegati reintegra, quando delegatus ſubdelegauit ex ſpeciali poteſtate ſibi à delegante, adhuc ſuperſtite tradita. Quia ipſe primus delegans, vti radix, cenſetur ſubſtituens, ſecus verò dicendum eſſe, ſi delegatus ſubdelegauit iure proprio in caſu, quo poteſt de iure ſubdelegare; quia tunc non primus delegans, ſed ipſe delegatus cenſetur ſubſtituere.

Illud autem, quod dictum eſt nu. 115. Delegatam iuriſdictionẽ extingui obitu delegantis re integra Limitatur Primo, niſi
132 iuriſdictio delegata, ſit acceſſoria gratiæ iam factæ, nam ſicut non perit gratia facta morte concedentis re integra, ſic nec ea poteſtas acceſſoria, ſed ſequitur naturam principalis gratiæ *cap. ſi ſuper gratia, de offic. deleg. in 6. & ibi, per Arch. Io. And. & Anchar.*

Se-

Secũdo limitatur, vt intelligatur,
quando datur noua poteſtas
ad actum per illam commiſſio-
133 nem, ita vt in exercitio actus
gerat mandatarius vicem mã-
dantis. Nam quando non da-
tur noua poteſtas, ſed excita-
tur antiqua, non expirat, vt
contingit in præcepto, quod
datur habenti alias poteſtatẽ,
tunc enim, cum non detur no-
ua poteſtas, ſed excitetur ordi-
naria per commiſſionem *cap.
licet, & cap. penultimo de off.
ordin.* non expirat morte man-
dantis re integra; quia ceſſat
ratio allata nu. *115.*

Tertio limitatur, niſi ea poteſtas
delegata commiſſa ſit nomine
dignitatis committentis; vt ſi
134 Papa dicat, Sedes Apoſtoli-
ca tibi committit, vel alijs ver
bis, quæ denotent delegationẽ
non proficiſci à perſona, ſed à
dignitate committentis; nam
tunc non expirabit delegatio
morte delegantis re integra.
Ratio eſt, quia dignitas nun-
quam perit, ideo nec eius iu-
riſdictio. *dicto cap. ſi gratiosè de
reſcrip. in 6. & latè per Sanch.
d. diſp 28. nu. 44*

An autem commiſſiones ordina-
riis conceſſæ in forma commu
ni ad diſpenſandum in impedi-
mentis matrimonii, & in aliis
rebus, cenſeantur à Pontifice
135 factæ ſub nomine proprię di-
gnitatis.

Et has commiſſiones cenſeri no-
mine Pontificis, non autem
nomine dignitatis, tradunt
*Gutie de matr. c. 125. Salas de
legib. diſp. 20. ſect. 17. num. 124
Couar. pract. quaſt. c 11. nu. 2.
Bonac. de legib. diſp. 1. q. 3. pu. 1.
nu. 15. & alÿ, vt per eos.*

Vtrum vero, & quando expirent
dicemus inferius nu. 173.

Quantum ad ſecundum, ſi loqui-
mur de poteſtate delegata ad
exequendas literas gratiæ. di-
136 ſtinguendi ſunt plures caſus,
nam aut gratia eſt conceſſa ad
beneplacitum cõcedentis, vel
dignitatis, vel donec eam re-
uocauerit. Vel eſt conceſſa
abſolute. Item, vel gratia eſt
137 facta ei in cuius fauorem gra
tia datur, ac independenter
ab alio, cui facienda commit-
titur, vel eſt facienda, quando
ſcilicet, non eſt conceſſa abſo-
138 lute ei, in cuius fauorem da-
tur, ſed dependenter ab alio,
cui facienda committitur, &
vim mandati habet; vt ſi in
fauorem certæ perſonæ, cum
quo eſt diſpenſandum cõmit-
tatur alicui poteſtas diſpen-
ſandi cum illa.

Primo caſu, ſi gratia eſt conceſſa
ad beneplacitum concedentis,
tis, tunc eius morte extingui-
139 tur, etiam re non integra; ſe-
cus ſi eſt conceſſa ad benepla-
citum Sedis, quia tunc eſt per-
petua. Ratio diuerſitatis eſt
quia

quia morte perit volũtas perſonæ, non autem dignitas, quæ eadem in ſucceſſore reputatur, & proinde idem erit de gratia ad illius beneplacitum conceſſa, *cap. ſi gratioſe, de reſcrip. in 6. & ibi etiam glo. verbo mortem; Couar. l. 3. var. cap. 15. n. 4. & alij apud Suar. de leg. lib 8. c. 32. n. 2.*

Sed dubium eſt, an pereat gratia per mortem cõcedentis, ſi fuerit conceſſa pro vno anno ad
140 beneplacitum, ſi intra illum annum moriatur ipſe concedens. item, & ſecundo. An gratia expiret elapſo anno, etiam ſi concedens viuat; an vero duret, quoad vixerit concedens, vel vſquequo ab illo reuocetur.

Quoad primum dubium, exiſtimant *Ant. Gabr. com. l. 8. tit. de præb. concl. 1 nu. 3. Henriq. l. 7. de indulg. c. 21. nu. 4. & Sanch. de matr. lib. 8. diſp. 28. num. 51.* gratiam non extingui, etiam ſi concedens moriatur, donec
141 annus, ſeu tempus præfixum finiatur, quia ſenſus conceſſionis eſt; concedo ad annum, & vlterius ſecundum meam voluntatem. Ex qua interpreta-
142 tione ſequitur reſponſio ad ſecundum dubium, nimirum, in eo caſu, gratiam non expirare elapſo anno, & non mortuo concedente, donec reuocet Pater, quia ſenſus conceſſionis fuit, vt daretur per annum, & deinceps dum duraret voluntas. Quamuis *Suar. de legib. d. lib. 8. c. 32. num. 11.* exiſtimet ſenſum illorum verborum
143 eſſe, concedo per annum, & in illo, ac intra illum ad beneplacitum meum, vt latè per ipſum.

Redeundo nunc ad primum caſum propoſitum n. 136 Dico, quod non expirabit gratia per mortem concedentis ſi fuerit
144 conceſſa, v. g. donec reuocauero, vel aliter ordinauero, & dum ſuperſtes fuit id nõ fecit. Quia prædicta verba important actum poſitiuum nouę voluntatis aliter diſponentis, vel gratiam reuocantis, qui actus
145 ſi in vita habitus nõ ſit, cum poſt mortem haberi nequeat, durabit gratia in perpetuum, donec ab alio ſucceſſore reuocetur. ita *Couar. d. lib. 3. var. reſ. c. 15. n. 3. Menoc. de arb. l. 1. q. 69. nu. 2. Eman. Sà verb. gratia nu. 7. Suar. d. c. 32. n. 6. et per Bonacin. de ſacram. diſp. 5. q. 7. pun. 3. nu 3. & de legib. diſp. 1. q. 3. pun. 8. § 1. n. 19.*

Idemq; erit ſi concedatur gratia, donec concedens aliquid fe-
146 cerit, v. g. ſi fuerit ingreſſus Neapolim, quia ſi id non fecit dum vixit, morte nõ extinguetur gratia, ſed manebit perpetua, cum poſt mortem nequeat illud amplius efficere;

ita Io. *And.& Anchar. in d.c. ſi gratioſe*, *quibus accedit Sanch. d.diſp.28.nu.53*.

Et hoc quod dictum eſt morte concedentis expirare gratiam factam ad ipſius concedentis
147 beneplacitum, procedit etiã finito officio concedentis cuius ratione potuit concedere. nam prædicta verba debent intelligi, donec velit concedẽs permanens in officio, quia officium cauſa erat reſeruandæ ſibi voluntatis. Igitur officio finito, finitur volũtas, argum. *tex. in l.non ſolum §.fin. ff. de nou.oper. nunc. & per* Sanch. *cit.nu.56*.

Sed non expiraret ſimilis gratia ad concedentis voluntatem illo excommunicato, vel ſuſpenſo, iux. *extrauag. ad euitãda*. Quia licet pro tũc nequeat
148 officio fungi, durat quoque eius voluntas, vt per *Sanch. n. 57*. Neque talis voluntas expiraret per concedentis furo-
149 rem, ſecundum C*ouar. d.cap. 15.num.4.ex cap. maiores §. fi. de baptiſ.& l.ſi is,qui in animo ff.de acq.poſſ.*

Eſt tamen obſeruãdum, id, quod dictum eſt ſupra n. 139. gratiã ad beneplacitũ dignitatis non expirare morte concedentis,
150 eſt intelligendum, quãdo dignitas perpetua eſt, ac ſucceſſorem habens; ſecus vero ſi nõ ſit perpetua, nec ſucceſſorem habeat; prout eſt legatus Pontificis, & Vicarius Epiſcopi, quibus mortuis, vel ceſſantibus eorum officiis, extinguitur eorum dignitas, vt per *Felin. in cap. ex literis, de conſt. & Sãch.d.l.8.diſp.27.n.8*.

Si vero prædicti legatus Pontificis, vel Vicarius Epiſcopi ſimpliciter, & abſolute gratiam aliquam concederent, non ex-
151 piraret per mortem, vel finito officio, quia ſunt gratiæ factæ abſque temporis limitatione. ita S*uar. de legib. lib.* 8.*c. 31.Bonaci.eod.tract.diſp.1.q 3. pun.*8 *§.1.n.19.& alij.*

Sed quid dicendum, ſi gratia fieret ad beneplacitum perſonæ,
152 & dignitatis, quæ eſt perpetua.

Quidam exiſtimant, talem gratiam non perire, ſi præcedat nomen dignitatis, vt ad beneplacitum Sedis, & noſtrum; ſecus ſi præcedat nomen perſonæ, vt ad beneplacitum noſtrum, & Sedis. ſic tenet I*mol. in d.c.ſi gratioſe, de reſcr. in 6.*

Alii vero cenſent, præponderare dignitatem, & ſic non extingui obitu concedentis, ita *Io. And. in d.c.ſi gratioſe.*

Et quãuis prædictorum opiniones ſint probabiles. Plerique alii tamen, quibus accedit *Sãchez d.l.8.diſp.28.n. 60*. diſtinctione vtuntur. Aut, enim, exprimitur vtrumque nomen alter-

ternatiue, vt ad beneplacitum noſtrū, vel Sedis, & tunc morte concedentis conceſſio expirat. cum in alternatiuis ſufficiat alteram partem impleri, *regula in alternatiuis, de regul. iur. in 6.* aut copulatiue, vt ad beneplacitum noſtrum, & Sedis, & tunc ſi expreſſio fit in materia, quæ in ſucceſſorem tranſire conſueuit, vt in officiis, quæ non expirant morte Pontificis, & tunc non expirat, aut in materia, quæ minime tranſire conſueuit, vel eſt indifferens, & tunc ſi gratia fit motu proprio conceſſa non expirat; ſi autem non fit motu proprio conceſſa, attendendū eſt vtrum ex eis nominibus præcedat, iuxta primæ opinionis diſtinctionem,

An autem dicatur conceſſio facta ad beneplacitum perſonæ, ſi fiat mentio ſolius nominis
153 dignitatis, non in abſtracto ad beneplacitum Sedis, ſed in concreto, ad Epiſcopi beneplacitum.

Aliqui cenſent referri ea verba ad voluntatem perſonæ, ſi in dubio aliæ coniecturæ non vrgent; & ſic morte concedentis talem conceſſionem extingui. ſic *Couar. d. li. 3. c. 15. nu. 2. & alij*, quorum opinio licet ſit ſatis probabilis. Contrarium tamen aliis magis placet, cum quibus pertranſit. *Sanch. n. 62.* ea nomina referri ad dignitatem, cum ſint propria nomina officii, & dignitatis.

Secundo caſu principali; ſi gratia eſt conceſſa abſolute, abſque
154 vlla temporis limitatione, tunc ſi eſt gratia facta, obitu concedentis non expirat, etiā re integra. ſi vero eſt gratia facienda perit morte concedentis re integra; ſecus ſi res non eſſet integra, vt colligitur ex *cap. ſi cui, de preb. in 6.* vbi dicitur, facultatem alicui con-
155 ceſſam conferendi beneficia non expirare obitu concedentis, etiam re integra; ſecus ſi detur poteſtas conferēdi perſonis expreſſis, non in gratiā, & fauorem collaturi; ſed in gratiam eorum, quibus beneficia conferenda ſunt; ea enim facultas expirabit morte concedentis re integra, & glo. ibi, reddit rationem, quam ex eodē tex. deducit. Quia in priori caſu gratia erat facta; nam erat omnino perfecta, & nullius executione indigens, reſpectu illius in cuius fauorem conceſſa eſt, nempe reſpectu collaturi beneficia. at in poſteriori, non erat gratia facta, ſed facienda; mandabatur enim fieri, in cuius fauorem conceditur, & ideo habet vim mādati, quod perit mandantis obitu re integra. ita *glo. ibi verb. moriatur, Suar. de legib. li. 8. c. 31.*

Silu. verb. gratia q. 2. Nauarr.
c. 27. nu. 253. Sanch. d. diſp. 28.
num. 64. & alij apud Sayr. de
cenſur. lib. 7. c. 14 nu. 7. & Bo-
naci de legib. diſp. 1. q 3 pun. 8.
§. 1 nu. 23.

Hoc autem, quod diximus de
gratia facienda perire obitu
concedentis re integra, intelli-
156 gendum eſt multipliciter. Et
primo, niſi gratia faciẽda eſſet
conceſſa ſub nomine dignita-
tis concedentis, vel ad bene-
placitum Sedis, quia tunc non
peribit gratia morte concedẽ-
tis, etiam re integra, vt dictum
eſt ſupra num. 139. & tenet
Sanch. d. l. 8. de matr. diſp. 28. n.
67.

Secundo intelligendum eſt, niſi
poteſtas executoris, cui com-
157 miſſio facta eſt, ſit acceſſoria
gratiæ iam factæ. Quia tunc ẽt
re integra non expirat morte
concedentis, vt ibidem quoq.
dictum eſt.

Tertio intelligendum eſt, quam-
uis motu proprio mandet Põ-
tifex prouideri certæ perſonæ
in fauorem eius, quia expirat,
158 tanquam gratia facienda, ſi
Pontifex moriatur re integra,
cum *tex. in d. c. ſi cui*, indiſtinctè
loquatur. ſic *Io. And. Domin. et*
Francus in d. c. ſi cui nulla, &
Sanch. cit. nu. 65.

Quid verò dicendum ſit, ſi igno-
rata morte delegantis, vel re-
uocatione delegati, proceda-
159 tur ad executionem gratiæ
faciendæ, quæ morte, vel reuo
catione, vt ſupra, perierat, an
valeant geſta per talem dele-
gatum, poſt mortem delegan-
tis, vel delegati reuocationem
re integra. vide dicta ſuperius
nu. 124.

Ex prædictis deducitur. Primo,
quid dicendum ſit de licentia
ab Epiſcopo conceſſa non re-
160 ſidendi, nam cum ſit gratia
facta, minime expirat, *glo. in*
cap. cum ex eo, verb. ſeptemniũ,
de elect. in 6. dicens non poſſe
Epiſcopum licentiam non re-
ſidendi conceſſam ratione ſtu-
dij reuocare ſine cauſa, ſi enim
nequit reuocari, à fortiori, nec
eius morte reuocabitur. ita
Abb. in cap penul. de cler. non
reſid. n. 9. Sayr. de cenſur. lib. 7.
c. 14 nu. 7. Graff. 1. p. deciſ. lib. 4.
c. 2. nu. 28 & alij.

Secundo deducitur, nec morte
concedentis expirare licentiã
161 faciendi alias prohibita, vt
non ieiunandi, vel edendi car-
nes diebus vetitis, cum ſit gra-
tia facta. ita *Nauar. lib. 5. conſ.*
tit. de priuil conſ. 15. Nec etiam
perire licentiam prædicandi,
propter eamdem rationem; ſic
Sayr. d. l. 7. cap. 14 nu. 7. & alij
apud Bonac. de legib. diſp. 1. q. 3.
pun. 8. §. 1. n. 27.

Tertio deducitur, literas dimiſſo-
rias à proprio Epiſcopo con-
162 ceſſas ad ordines ſuſcipiẽdos

à quo-

à quolibet alio Antiſtite, non amittere eorum vim, per mortem ipſius concedentis, vel ſi ad alium Epiſcopatum transferatur. Quia cum contineant licentiam promouendo conceſſam, eſt gratia facta. ita *Nauarr. in cap. placuit, de pœnit. nu.35.* Eman. Sà *verb. dimiſſoria, & verb. gratia, Garc. par.6. c.2.nu.321. Suar.4. to. diſp.27. ſect.4.nu.8. & Bonacin. de ſacr. diſp.6. quæſt. vnic. pun.4. nu 21. & de legib diſp.1.q. 3. pun. 8. §. 1. nu.27.*

Idemque dicendum eſt propter eamdem rationem, de his lite-
163 ris conceſſis à Vicario Epiſcopi de ſpeciali eius commiſſione, vel eo, quod Epiſcopus ſit in remotis. iuxta *tex. in c.3. de temp. ord. in 6.* & de dimiſſorijs conceſſis ab alijs potentibus concedere. ſic *Sanch. de matr. lib.8. diſp.28. nu.83.*

Denique idem eſt dicendum de dimiſſorijs literis conceſſis à
164 Capitulo Sede vacante, quãdo eas concedere valebit, quia non expirant finita Capituli poteſtate per aduentum noui Epiſcopi, niſi nouus Epiſcopus eas reuocauerit. propter eamdem rationem. ita *Quaranta verb. Capitul. ſede vacan. Gonzal. ad reg.8. canc. glo. 12. n.36. Vgol. de pot. Ep. c.26. §. 20. n.9. Baraoſa par.2. alleg.7. n. 25. & Gut. lib.2. can. q. c.17.* qui num. 12. dat conſilium ordinatoribus, vt in vtroque caſu, ſi tem-
165 pore præſentationis dictarũ literarum coram eis, ſciuerint nouum Prælatum, atq. ſucceſſorem poſſeſsionem cepiſse eiuſdem Epiſcopatus, vel in Epiſcopatu adeſse, illas non admittant, niſi reualidatæ, vel nouiter à ſucceſsore conceſsæ productæ fuerint, ad euitandas fraudes. à nouo enim Antiſtite omnes dimiſsoriæ conceſsæ à prędeceſsore, ſiue à Capitulo ſede vacante per edictũ reuocari poſsunt, prout reſoluit *Rebuff. in prax. benef. in formul. liter. dimiſſ. n. 44.* Quod intelligit, iuſta cauſa ſubſiſtente; *Campanil. in diuerſ. rub. 9. cap.8.*

Quarto deducitur, non expirare Papæ concedentis morte, fa-
166 cultatem teſtandi conceſsã, Epiſcopo, & alijs, quibus eſt interdictum, etiam re integra, cum ſit gratia facta. ita *Moli. de iuſt. tom.1. tract.3. diſp. 141. Manuel.* Rodr. *q. regul. to. 3. q. 69. ar.6. Garc. p 6. c.2. nu. 328. Barboſ. p.3. alleg.114. nu.25. & per Ricc. p.3. deciſ.309. & par.4 dec, 126. num.6. quamuis aliter dicat* Couar. *in cap. cum eſ offi. cijs, num 8. de teſt.*

Quinto deducitur, licentiam alicui ſacerdoti delegatã audien-
169 di confeſſiones, non expirare morte Epiſcopi, vel eius con-

conendentis amotione, cum ſit gratia facta ipſi ſacerdoti, vt dictum eſt ſupra c. *1*. n.*76*. & per *Garc d.p.6.c.2.n.319*.

Sexto deducitur, quid dicendum ſit de facultate diſpenſandi, nã
168 licet aliqui exiſtiment, eam, morte concedentis re integra, expirare, cum ſit poteſtas delegata ad iuriſdictionem exercendam, tamen dicendum eſt eam poteſtatem non expirare, quando conceditur ad diſpenſandum cum perſonis incertis, & indeterminatis. Quia cum tunc ſit conceſſa in gratiam ipſius diſpẽſaturi, eſt gra-
169 tia facta, prout in ſimili deciditur in *cap ſi cui, de praben. in 6.* de poteſtate conferendi beneficia perſonis incertis. ita *Ang.verb.gratia, Ema. Sà, ver. diſpenſatio nu.6. & verb. gratia n.4 Bonaci. de leg. diſput.1. q.3.pun.8.§ 1.nu.22.& alij*.

Quid autem dicendum ſit, quando ea facultas alicui concederetur ad diſpenſandum cum determinata perſona, dicemus inferius nu.*173*.

Septimo, & tandem deducitur. Quid dicendum ſit, de licentia conceſſa à Potente eam iure
170 ordinario concedere, eligendi confeſſarij, quia non expirabit morte concedentis, etiam re integra, cum hæc facultas, non tanquam delegatio, ſed tanquam gratia facta, ſit cenſenda. Ratio eſt, quia in tali caſu tota gratia directe conceditur pęnitenti, & per quandam
171 conſequentiam, & indirectè confeſſori electo, & ideo ſtatim conceſſa, cenſetur gratia abſoluta, & perfecta reſpectu pęnitentis, cui id priuilegium conceditur. ita *Man.Rodriq. q.reg.to.2.q.46.ar.8.Suar.4.to. diſp.27.ſect.4.& de legib. lib.8. c.31.Em.Sà, ver.gratia, & alij apud Bonaci.de ſacr.diſp.5.q.7. pun 3.qui cum Vaſq.q. 3. ar.2. dub.5.*& alijs docet. Quod habens talem facultatem eligen-
172 di confeſſ. debet eligere confeſſariũ ab Ordinario approb.

Quantum ad tertium. An commiſſio, ſeu diſpenſatio matri-
173 monialis, quæ à Papa committitur Vicario Epiſcopi, cũ clauſula. [ſi preces veritate nitantur.] expiret morte Papę mandantis, re integra.

Nauar. c.27.num.253. cenſet, diſpenſationem prędictam expirare morte Papę, cum ſit mandatum de diſpenſando, & commiſſio, quę expirat per obitũ Papę mandantis.

Suar.vero, de cenſ.diſp. 41.ſect.2. num.15 Maiol. *qui alios Doct. refert, de irregul.lib.15.cap.51. num.5.*Hier.Paul.*in pract.cancell. tit. de declar. ſuper proponente §.præſtantiſſime, Sanchez de matr.lib 8.diſp.28.num.86. Em.Sà, ver.diſpenſatio, & ver.*

gratia

gratia, *Silu. & alij ver. diſpenſatio*. docent diſpenſationem prædictam nõ expirare, etiam ſi Summus Pontifex decedat antequam narrata verificentur, ſed poſſe exequutioni demandari per Vicarium, cui fuit directa. Quia cenſetur gratia iam facta per Summum Pontificem, cùm ſit certa, ſingularis, & determinata, & exequutio tantum deſideretur, inuenta precum veritate, iuxta diſpoſ. tex. *in cap. ſi ſuper gratia, de off. del. in 6.* Nec committitur Vicario, vt faciat gratiam, cum Papa non committat ſubſtantiam cauſæ, an, ſcilicet, expediat fieri, vel ne; ſed ſolum, an conditio expreſſa, ſit vera. Qua conditione exiſtente vera, Papa cenſetur feciſſe gratiam à die datæ Bullæ diſpenſationis, & exequutio tantum deſideratur, inuenta precũ veritate. Quod etiam tradũt in mand. de prouid. & hanc opinionem ſequitur quoq; *Garc. de benef. par. 6. c. 2. num* 311. Qui addit prædictam diſpenſationem expediri poſſe, etiam Sede Apoſtolica vacante, & antequam publicentur regulæ Cancellariæ 10. ſeu 11.

Nec obſtaret doctrina Nauar. vt præfati Doct. conſiderant. Quia hæc non eſt commiſſio ſuper gratia, ſeu diſpenſatione facienda, nec mandatum, ſed gratia iam facta à Papa, cum cõmiſſione exequutionis, inuẽta precum veritate, & ſic non expiraret per obitum Papæ mandantis, etiam re integra. Quia commiſſio exequutionis eſt acceſſoria ad gratiã.

Nec obſtaret, quod in huiuſmodi gratia requiratur cauſæ cognitio, & ſic gratia non ſit facta. Quia huiuſmodi cauſæ cognitio non eſt ſuper matrimonio, vel diſpenſatione, quãtum ad ſubſtantiam ipſius, ſed ſuper conditione; an ſit vera. Quare Papa cẽſetur à die datæ feciſſe gratiam, vera exiſtẽte conditione, & cognita veritate precum, ex tunc Papa cẽſetur feciſſe gratiam, & non ex nunc. iuxta relata per *Ric. p. 4. dec. 92.*

Nihilominus, non obſtantibus ſupradictis, contrarium fuit in facti contingentia, reſolutum in Curia Arch, Neap. vt teſtatur *D. Ric. p. 2. dec. 205. & p. 4. d. dec. 92.* non poſſe diſpenſationem prædictam exequutioni demandari, nec expediri mortuo Papa, re integra. iux. *tex. in c. ſi cui §. ſecus, de preb. in 6.* ex quo commiſſio prædicta concernit potius mandatum ad diſpenſandum, quam diſpẽſationem ipſam, & proinde expirat morte mandantis, *l. mandati C. mand. cap. ſi qui nulla, de preb. in 6.*

Nec

Nec obſtare, fuit dictum in eadē Cur.Arch.tex.*d.c.ſi ſuper gratia*. Quia procedit quādo gra-
174 tia Papæ eſt iam perfecta, & datus merus executor: ſecus ſi adhibenda eſt cauſæ cognitio,quia ſi antequam adhibeatur moriatur Papa, expirat,vt tradit *Bald. in l. 1. ff. de conſt. Prin. cum aliјs relatis per Ric. d.dec.205.*

Et in terminis Decreti. Si in euidentem,vt non poſſit expediri à Commiſſario,ex *dec. Peguera 128.*fundata in ſupradictis,refert
175 idem *D.Ricc.ead.dec.205.nu.* 11.

In terminis vero,monitorij conceſſi à Papa ſub forma, ſignificauit, commiſſi Vicario Epiſ-
176 copi,non expirare morte ipſius Papæ,fatetur idem *Ricc.p.3.dec.309.* attētis verbis commiſſionis dicti Vicarij,ibi Si ita eſt,excommunicet. *Per* quæ verba,gratia dicitur ſub conditione,qua vera exiſtente, gratia dicitur facta, & conſequenter executor datus in gratia facta poterit vti ſua iuriſdictione,vt per eum.

Ex prædictis deducitur à *Garc. de beneſ d.p.6 c.2.nu.318.& Sanchez d.l.8 diſp.28. de matr. nu.* 93.non expirare priuilegia in
177 Bulla cruciatæ cōceſſa morte *P*apæ,re integra.Quod certum eſt, quoad indulgentias, ibi, conceſſas viſitantibus altaria,& quoad facultates edēdi lacticinia, & ſimilia à nullius executione dependentia, cum contineant gratiam factam.

Sed dubium eſt. An idem ſit de indulgentijs ſemel in vita, &
178 ſemel in mortis articulo per confeſſarium concedendis, & à reſeruatis abſolutione,ac votorum commutatione per ipſum præſtandis,

Et breuiter dicendum eſt cum Sanch.num.*93.* eas facultates nequaquam perire obitu concedentis re integra. Quia non conceduntur directè confeſſario,ſed ipſi pęnitenti,qui eligat confeſſarium, vt hæc exequatur. Vnde continent gratiam factam ipſi pęnitenti, prout etiam dictum eſt nu.*171*.Et de nonnullis dubijs circa hāc materiam Bullæ cruciatæ, vide apud *Antonin.Dian.reſol.mor. p.1.tract.*11.

VNDECIMA DVBITATIO.

179 AN poteſtas delegata expiret morte, vel ceſſatione officij perſonæ,cui commiſſa eſt.

Pro ſolutione. *Præmittendum* eſt, quod hæc poteſtas tripliciter poteſt committi. Primo modo, expreſſo ſolo nomine perſonæ, cui delegatur, vt ſi dicatur committimus Caio,

Se

Secundo modo, expreſſo ſolo nomine dignitatis; vt commit-
180 timus Epiſcopo Larinẽſ. Tertio expreſſo vtroque nomine, vt committimus Iacobo Epiſcopo Arianen.

Secundo præmittẽdum eſt, quod talis commiſſio, aut perſonalis eſt, aut realis. ſi eſt perſo-
181 nalis .i. alicui perſonæ ſpecialiter conceſſa, ceſſabit eius morte. ſi realis. i. dignitati conceſſa, non extinguetur morte delegati, cum dignitas illa, perpetua ſit, ſed tranſibit in ſucceſſorem in ea dignitate.

Hoc autem cognoſcetur, an ſcilicet, commiſſio, ſit realis, vel perſonalis, ex verbis, & ſubie-
182 cta materia, & quando illis perpenſis adhuc dubia manet, id eſt dijudicandum ex expreſſione nominis proprii delegati, aut eius dignitatis. Vnde ſi verba, vel ſubiecta materia indicant diſpoſitionem eſſe perſonalem, ſic erit cenſenda, licet ſolius dignitatis delegati mentio fiat. Exemplum ſit de verbis. Si Papa in reſcripto Apoſtol. committat Epiſcopo Larinen. expreſſo ſolo dignitatis nomine, declarans ſe illi committere ob peculiarem ſcientiæ, vel probitatis excellentiã, quam de illo habet, tunc ex verbis conſtat eſſe habitam conſiderationem perſonæ, nõ dignitatis, nam probitas, & ſcientia non afficit immediate, & proprie ipſammet dignitatem, ſed perſonam, quæ illam ſibi ſuis laboribus, & induſtria comparauit, & proinde commiſſio perſonalis erit. Exemplum in ſubiecta materia. fuit excommunicatus Epiſcopus N. expreſſo ſolo nomine dignitatis. tunc certum eſt excommunicationem eſſe perſonalem, nec ad ſucceſſorẽ tranſire. cum excommunicatio ob ſolum delictum perſonale ferri poſſit. *Ita Abb. conſ. 93. lib. 2. Io. And. in reg. Priuilegium, de regul. iuris in 6. Couarr. lib. 3. var. c. 15. n. 2. & Bonac. de legib. diſp. 1. q. 3. pun. 8. §. 1. nu. 3. qui alios refert.*

His poſitis. Pro ſolutione dubita-
183 tionis, quatuor quæſtiones ſummatim diſcutiendæ ſunt.

Prima quæſtio eſt. An commiſſio facta alicui, ſolo nomine dignitatis, aut ſolo nomine perſonæ
184 expreſſo, cenſeatur perſonalis, & proinde delegati morte extinguatur, vel realis, & ad ſucceſſorem tranſeat.

In hac quæſtione dicendum eſt, quod ſi ex coniecturis verborum, vel ſubiectæ materiæ hoc deduci nequit, vt diximus, ſed omnibus penſatis eſt res dubia, tunc hæc regula accipienda eſt, ſi ſolum nomen perſonæ delegati exprimatur, vt ſi dicatur committimus Caio,

erit commiſsio perſonalis, & morte delegati extinguetur. ſi vero ſolum nomen dignitatis, vel officij exprimatur, vt committimus hoc Epiſcopo Arianen. erit realis, & eo delegato mortuo, ad ſucceſſorem in ea dignitate tranſibit, & hæc regula probatur, *ex cap. quoniam abbas, de off. deleg. & ibi gloſ. verbo ſubſtitutum, & Abb. communiter receptus, nu. 8. & latè probat Hieron. Gabr. conſ. 32. quem ſequitur Illuſtriſſimus D. Regens* Fuluius *Conſtantius Marchio Corleti in ſuo comment. ſub tit. de iure fiſci nu. 9. fol.* 3. & ratio eſt, quia in priori caſu commiſſio fit perſonæ, quæ moritur, ſed in poſteriori, dignitati, quæ nunquam moritur, ſed eſt vna, & eadem in ſucceſſore *d. c. ſi gratioſe, de reſcrip. in 6.*

Hoc autem, quod dictum eſt de commiſſione reali ſub nomine
185 dignitatis procedit, ſiue res ſit integra, ſiue non. Quia rem eſſe integram, aut ceptam, ne commiſſio expiret, ſolum atteditur, quando delegās obijt; non autem quando delegatus obijt. ita docet *Abb. in d cap. quoniam abb. & alij apud Sanchez l. 8. diſp. 27. n. 7. & Bonac. loco cit.*

Similiter procedit, etiam, ſiue commiſſio illa iuriſdictionem
186 contineat, ſiue nudum miniſterium, dummodo ex verbis non videatur electa induſtria perſonæ in commiſſione nudi miniſterij. Quia nulla congrua differentiæ ratio aſſignari poteſt. Ita *Hoſtien. in c. fin. nu.* 11. *de off. deleg. & ibi abb.* quibus accedunt *Gutier. de mat. c. 125. nu.* 11. *& Bonacin cit. n. 16. & alij.*

Limitant quidā hanc regulam, vt
187 intelligatur, quando delegati dignitas eſt per ſe ſubſiſtēs, & nomine proprio illi competit, ſecus ſi ſit acceſſoria, & dependens ab alio, cui principaliter ea dignitas ineſt, vt contingit in Vicario Epiſcopi, qui non habet iuriſdictionem nomine proprio, ſed ſua iuriſdictio eſt Epiſcopi, faciens idem tribunal, eiuſque dignitas eo mortuo, vel reuocato ab Epiſcopo, expirat *c. 2. de conſuetud. in 6. & per D. Rie. p. 2. deciſ.* 11.

At vero *Abb. in d. c. quoniā abb. de off. delegat. Hier. Gabriel. cōſ. 33. lib. 2. & alij apud Garc. p. 6. c. 2. n.* 35. contrarium tuentur, nam licet Vicarius Epiſcopi proprie, & ſtricte dignitatem non habeat, atque in rigore commiſſio illi facta ſub nomine dignitatis non tranſiret ad ſucceſſorem; tamen tranſiret, quia eam eſſe Pontificis mentem, vereq; ab ipſo conſiderari Vicarii tribunal, dum hæc committit ſub nomine digni-

tatis

tatis vicariatus, praxis ipſa ſatis atteſtatur, alias ſubuerterentur multæ expeditiones, & ita vſu quotidiano, & praxi receptum eſſe tradit *Gut. de matr.c.125 nu.2.*& ſeruari in Cur. Archiep. Neap. refert *Genuenſ.in prax.c.70.nu.1.Ill. D. Reg.Conſtant. Marchio Corleti in d.commen.titulo de iure fiſci num.9.fol.3. & D. Ricc.,par.2. dec.176.*

Quod autem diximus de Vicario Epiſcopi, intelligi etiam de
188 Vicario Capituli ſede vacãte, & prælatorum habentium in eorum diœceſi iuriſdictionẽ quaſi Epiſcopalem, cum militet eadem ratio, & praxis, ipſa ita doceat, teſtatur *Sanch. d.l. 8.diſp.27.n.10.* quem ſequitur *Bonacin. de legib. d. diſp.1.q.3. pun.8.§.1.n.9.*

Idemq; cenſet *Garc. d.p.6. cap.2. nu.38.* de commiſſione facta Canonico ſub nomine digni-
189 tatis. Nam licet canonicatus proprie ſucceſſorem non habeat, cum morte extinguatur, & pari ratione commiſſio illi facta ſub nomine dignitatis, vt tradit *Abb.cit num.9.* Nihilominus ex mente Pontificis bene tranſiret ad alium, cui canonicatus ille collatus fuerit, vt tradũt *Gut loc.ci.n.4.Sanch, n.12.& Bonac.n 14* Hæc tamẽ doctrina patitur difficultatem, ſi intelligatur de commiſſione facta canonico ſimplici, non habenti aliquam dignitatem, & particularem locum in Capitulo, aut titulum ſpecialem.

Secunda quæſtio eſt. An cõmiſſio facta alicui, vtroque nomine expreſſo, dignitatis, ſcilicet, &
190 perſonæ delegati, cenſeatur realis, vel perſonalis, quando ex verbis, & alijs coniecturis, veritas elici non poteſt.

In hac quæſt. nonnulla, & probabiliter ſcripſerunt Doct. vt eſt videre apud *Sãch.de matr.lib.8 diſp. 27.* Ipſe vero cenſet ſemper huiuſmodi commiſſionem
191 eſſe perſonalem, tum quia nomen dignitatis contrahitur, & limitatur à nomine perſonæ, tamquam genus à ſpecie; tũ quia, alioquin nomen perſonæ inutiliter, & fruſtra poneretur, & ita quoque ſentiũt *Salas d.20.de legib.ſect.17. nu. 124.Gut.de matr.d.c. 125. Ric. in prax.for.Eccl.reſol. 614 Bonac.de legib.diſp.1.q. 3.pun. 8. n 3.& alij.*

Tertia quæſtio eſt. Quid ſi delegatus non obijt, ſed officio, vel dignitate iam functus eſt, an
192 extinguatur delegatio perſonalis; realis vero ad ſucceſſorem tranſeat.

Reſp. ſi commiſſio erit realis, vt pote, facta dignitati, tranſibit ad ſucceſſorem; ſecus ſi fuerit perſonalis, quia non expirabit finita eius dignitate, ſed adhuc

M 2 po-

poterit de illa cognoſcere; ratio eſt, quia in priori caſu, cum ſola dignitas ſpectata ſit, illam ſequitur in quacumque perſona inueniatur; at in poſteriori caſu, cum habita ſit conſideratio ſolius perſonæ, inſtar priuilegij perſonalis, cõmiſsio perſonam ſequitur, ita *glo. in clem. 2. verb. principales, de reſcrip. Abb & Feli. in d. cap. quoniam Abb. de off. deleg.*

Hoc autẽ, quod diximus de perſonali commiſsione non expi-
193 rare ceſſante officio, aut dignitate perſonæ, procedit etiã, ſi res ſit integra. Quia rem eſſe integram, aut inceptam ne expiret delegatio, vt ſupra dictum eſt, ſpectatur ſolũ, quando delegans obijt, aut dignitatem amiſit, non autem, quãdo delegatus ipſe dignitatem reſignauit, cum ſufficiat, vt tempore impetrationis reſcripti, ſeu datę, quis ſit in dignitate, ne pereat commiſsio perſonalis ei facta, licet tempore præſentationis reſcripti ea dignitas ceſſarit, *cap. tu autem 22. diſt.* nam per commiſsionem perſonalem factam illi, qui tẽpore impetrationis reſcripti dignitate præditus erat, commiſsio quoad actum delegandi fuit conſumata eo tempore impetrationis, ſeu conceſſionis, ideo non eſt vitiãda, quamuis perueniat ad caſum, à quo non poterit inchoare. ita *glo. in cap. ſtatutum, de reſcript in 6. Pari. de reſ. l. 1. q. 11. num. 14. Sanch diſp. 27. n. 25. Bonacin. de legib. cit. loc. & D. Ric. in prax. fori eccl. reſol. 614.* & facit ad hoc declaratio Sacræ Congregat. quam refert *Garc. de benef. p. 9. c. 2 n. 351.* quæ ſic ait, *An is, qui tempore commiſſionis reperiebatur in dignitate, et deſignatus inter iudices Synodales, ſi eam reſignauerit, poſſit de eadem cauſa cognoſcere, vel potius is, qui dignitatem obtinuit, vel neu-*
194 *ter. Congr. cenſuit die 21. Maij 1587. etiam ſi eam reſignaſſet, poſſe, quia ſufficit ab initio fuiſſe capacem, non autem reſignatarium.*

Limitatur id, quod dictum eſt de perſonali commiſsione non
195 expirare ceſſante officio, vel dignitate perſonæ, niſi delegati perſona ſit officio, vel dignitate priuata in pœnam delicti, per *tex. in l. Caſſius, & ſeq ff. de Senator.* ita *Bal. in l. generaliter n. 7. C. de epi. & cler. Dec & Felin. in d. cap. quoniam abbas, & Bonac. de legib. diſp. 1. q. 3. pu. 8 § 1. n. 13.*

Limitatur quoque, niſi ille delegatus depoſita dignitate ad
196 ſtatum incompatibilem tranſijſſet, ita vt eſſet factus incapax illius eccleſiaſticæ iuriſdictionis, ita *Bal. in l. prædia nu. 4. C. de fideic. Pari. d. q. 11. n 15.*

&

*& alij apud Bonacin. num.*13.

Quarta, & vltima queſtio eſt. An commiſſiones diſpenſandi in matrimonii impedimentis, vel
197 literę in forma, dignum, quę ſolent committi Vicario generali diœceſis, eo reuocato, tranſeant ad ſucceſſorem, vel ab ipſo met expediri poſsint.

Reſp. ſi commiſsio fuerit in forma ordinaria dicendo: Vicario Arianen. diœceſis: non poterit commiſsionem proſequi, poſt quam deſijt eſſe Vicarius, licet eiuſdem diœceſis eſſet fa-
198 ctus Epiſcopus, quia cum commiſsio hoc caſu ſit realis, ideſt, dignitati Vicarij facta, iſque ad alteram dignitatem, quę priorem non continet, translatus ſit; vel alias deſierit eſſe Vicarius, ceſsat commiſſio reſpectu ſuę perſonę, & ad ſucceſsorem in vicariatu tranſibit, ita *Gutier. & alij apud Bonacin. cit. num.* 12. Si vero commiſsio fuerit perſonalis, poterit de ea cognoſcere ceſsante Vicariatu, quia ſatis eſt adfuiſſe Vicariatum tempore commiſsionis factę à Pontifice, vt diximus ſupra n. 193. & tenent *Anchar. nu. 4. Imol. num.* 11. *in clem. 2. de reſcrip. &* Sanch. *d. l. 8. diſp. 27. n.* 31. qui hoc limitat dupliciter, iuxta relata in fine preced. queſt.

Sed quid, ſi Vicario Epiſcopi ſuccedat Vicarius capituli ſede vac. an poſsit ipſe Vicarius ca-
199 pituli eã diſpẽſationem exequi, & cognoſcere de quauis ſimile delegatione.

Affirmant *Salas d. 20. de legib. ſect. 17. num. 124. & Sanch. nu.* 32. ex eo, quia forma committendi nõ eſt Vicario Epiſcopi, ſed Vicario generali diœceſis: at ſede vacante Vicarius generalis diœceſis, eſt Vicarius capituli. imò *n. 33. idem Sanch.* cenſet vicarium capituli poſse de prędictis cognoſcere, quamuis
200 cõmiſsio ſit directa vicario generali Epiſcopi. & ducitur ex eo, quod capitulum non ſuccedat Vicario Epiſcopi, ſed ipſimet Epiſcopo; at vicarius capituli ſuccedit in dignitate Vicarii Epiſcopi.

Nihilominus contrarium tenendum eſse, firmat *Garcia de benef. par. 6. c. 2. n. 44. & ſequitur Bonaci. de legib. diſp. 1. quaſt 3. pun. 8. §. 1. n. 7.* attento ſtilo curię, & Cancellarię, quę vacante ſede Epiſcopali non dirigit literas in forma, Dignum, nec diſpenſationes, vicario capituli, quia non confidit de illo, ſed Epiſcopo viciniori, ſeu eius vicario, de quo ſtylo teſtatur *Hier. Paulus in pract. Cancellar. in princip. verſ. circa qualitatem perſonarum.* Cum ergo Curia, & Cancellaria nolit cõmittere vicario capituli ſede vacante, aperte conſtat, ſub

no-

nomine Vicarij abſolute prolati in literis, quæ Vicario v.g. Arianen. diriguntur, intelligere Vicarium Epiſcopi, non capituli, & adhoc affert deciſ. rotæ n 45. & in facti contingētia ſecundum hanc ſententiam fuit reſolutũ in Cur. Arc. Neap. vt teſtatur *Ricc. p. 1 dec. 44.*

Quid autem dicendum ſit ſi duo Vicarij ſint Vicarij generales
201 Epiſcopi, & delegatio ſit ſimpliciter, cui ipſorum cēſeatur facta commiſſio.

Reſp. ſi ex prædictis alter ſit principaliter, tunc illi ſoli cenſetur facta commiſſio, *clem. 2. de reſcrip. & ibi, etiam glo. verbo principalis.*

Si vero vterq; eſſet æque principalis, & nullus, eorum deſignaretur in reſcripto quiuis poterit eligi, ſi reſcriptum ſit gratioſum, ſecundum *Sanch n 37. & alios apud* Bonacin. *nu.* 11. ſi autem ſit contentioſum, tunc diſſentiunt doctores, nam *gloſ. in d. cap quoniam abb. de off. deleg. verbo ſubſtitutum,* putat illum eſſe iudicem, quem actor elegerit. Sed *Beroius ibidem n.* 77. dicit, ambos eſſe ſimul iudices, & neutrum ſeorſum.

Alii tamen, quorum opinionem frequentiſſimam eſſe teſtatur *Sanch. d. diſp. 27. num.* 37 exiſtimant neutrum cum effectu eſſe iudicem, donec Princeps declaret, de quo intellexerit, ſicuti dicitur quando nominatur tutor incertus, *l. duo ſunt titij ff. de teſtamen. tutela. ita Hoſt. Io. And. Abb. Card & Imola in d. cap quoniam abbas. Bonacina, vero, in tract. de legibus diſp. 1. q. 3. pun. 8. §. 1. nu. 8.* cenſet quemlibet eligi poſſe, conſentientibus partibus, quia
202 quilibet habet æqualem auctoritatem, nec vlli fit iniuria, diſſentientibus vero partibus expectanda eſt à Principe declaratio.

Hinc deducitur, quod ſemel præſentatum reſcriptum, v. g. diſpēſationis, vel commiſſionis, quod non agitatur inter par-
203 tes alterutri ex Vicarijs generalibus, æque principalibus, vt illud exequatur, non poſſet alter Vicarius generalis æque principalis adiri, nam in literis gratiarum exequutorijs præuenitur iuriſdictio per ſolam præſentationem reſcripti cum animo procedendi, ſecundum *Anton. in c. licet vndique n. 13. de offic. deleg.* & ſic *glo. in dicto c. quoniam abbas*, ait eſſe iudicem, cui primo fuerint literæ præſentatæ, atque vbi iudiciũ ſemel ceptũ eſt, ibi debet terminari, *l. vbi ceptum ff. de iudicijs.*

Sed quid ſi ille, qui præoccupauit ex pluribus delegatis inſo-
204 lidũ, infirmitate, vel alia iuſta cauſa cōtingeret impediri, vel ma-

malitioſe non procedere, an poſſit alter iudex procedere.

Genuen. in prax. c. 85. nu. 28. poſſe cenſet, iuxta tex. in *cap. cum plures, de off. deleg. in 6. &* Rot. *Rom.* vt idem teſtatur iudicauit, iuſtam cauſam impedimenti, quando alter, qui præoccupauit eſt abſens, vel non procedit, vel lente, & per D. *Ricc. in prax. var. reſol. 296.* Dicunt etiam *Anchar. & Butr. in d. c.*
205 *cũ plures*, quod poſſet alter iudex procedere ſi conſenſerit primus iudex, & concurreret expreſſus conſenſus partium.

Sed dubitatur. Si Vicarius generalis Epiſcopi, vti delegatus Apoſtolicus ſemel pronunciauerit reſcriptum eſſe ſubrep-
206 titium, & ſic virtute illius nõ poſſe amplius diſpẽſari in matrimonij impedimẽto, an poſſit p̃dictam ſuã ſententiã retractare, ſi ſe deceptũ inuenerit.

Reſp. negatiue, ſed adeundus erit Summus Pontifex, qui delegauit, nam cum ſit iudex delegatus, & functus ſit officio ſuo, caret deinceps iuriſdictione, illa namque ſententia, eſt diffinitiua, cum decidat totam cauſam ſibi commiſſam. Quippe iudex delegatus, vbi ſemel
207 iudicauit, licet inutiliter, ac inualide, non poteſt iterum iudicare, prout poſset facere Ordinarius, qui iure proprio iudicat, ſecundum *DD. in l. iudex poſtea quam ff. de re iud. & in l. ſi vt proponis C. quemad. & quan. iudex, Vãt. de null. tit. coram quo n. 14. Gut. q. pract. l. 3. q. 48. n. 16. & alios apud Ricc. p. 1. dec.* 132. & licet delegatus quicumque ſit, qui contra formam mandati iudicauit, poſſit
208 iterum iudicare, nec per id iudicium eſſet conſumata delegata iuriſdictio, vt probat *Gut. d. q. 48. nu. 27.* tamen neutra ratio concurrit in caſu noſtro, quia nec Vicarius delegatus iudicauit inualidè; nec contra mandati formam. Si vero pronunciauerit legitimam eſſe diſpenſationem, & poſtea inueniat ſe deceptum, vel erraſ-
209 ſe, ſiue inito, vel non inito matrim. virtute illius diſpenſationis non poterit, vti delegatus, cauſam iterum aſſumere, cum iam delegati functus ſit officio, ſed poterit in quãtum Ordinarius cognoſcere de ipſo matrimonio inito, vel contrahendo, validum ſit, vel ne; vel an poſſit contrahi, ſicuti poſſet cognoſcere de quouis alio matrimonio, ita *Sanch. d. diſp. 27. n. 39.*

Huius occaſione dubitatur, an ſententia diffinitiua, adhuc nõ publicata, reuocari poſſit. (cũ notiſſimi iuris ſit, ſententiam diffinitiuam non poſſe reuocari per iudicem, qui eam tulit, vt patet ex *tex. in l. poſt ſententiam*

tentiam. C. de ſent. & interl. & per DD. communiter in l. quod iuſſit ff. de re iud. & c. 1. eod. tit. in 6. Quamuis aliter ſit in ſententia interlocutoria, vt poſt alios notat D. *Ric. p. 2. dec. 272.*

Et reuocari poſſe, fuit reſolutum in Cur. Arch. Neap. vt fatetur idem *Ric. loc. ci. & ſcribit Affl. dec. 58. n. 9.*

An autem, idem dicendum ſit de diſpenſationibus, quæ confeſ-
210 ſori expediendæ committuntur in foro conſcientię, per ſacræ pęnitentiariæ, reſcriptum.

Nauar. lib. 1. conſ. tit. de off. deleg. conſ. 8. *quem ſequitur Genuen. in prax. c. 21. num. 9.* exiſtimat, non poſſe pęnitentem, vbi ſemel literas certo confeſſario præſentauit illum eligens, vt exequatur diſpenſationem, alterum eligere, eo dimiſſo, etiã de conſenſu prioris commiſſarij.

Communiter vero DD. quibus accedunt *Gut. de matr. cap. 125. nu. 18. Reginal. lib. 13. nu. 214. Salas de legib. diſt. 20. ſect. 17. nu. 124. Sanch. d. diſp 27 nu 40 &* D. *Ric. dec. 34. p. 4.* docent non ſolum, vbi ſemel literas præſentauit alicui confeſſario,
211 ſed etiam poſtquam fuit ab eo pronunciatum diſpenſationem eſſe ſubreptitiam, poſſe impetrantem alium confeſſarium adire, qui forte ſit in ea opinione, vt valeat reſcriptũ,
212 ac poſſe eumdem confeſſarium melius re inſpecta diſpẽſationem illam mutata ſententia, exequi, licet ſi ſemel diſpẽſauit non poſſit recantare palinodiam, ſicut quando ſemel
213 abſoluit, aut cõmutauit votum. Et mouentur ex eo, quia cum ea commiſſio ſit facta in foro cõſcientiæ, ſequitur eiuſdem fori naturã, quæ eſt vt pęnitens non aſtringatur acquieſcere ſententiæ vnius confeſſarij, ſed quod poſſit adire aliũ; atque poſſit idem cõfeſſarius ſententiam mutare. Sapientis enim eſt mutare conſilium, ex iuſta cauſa.

Sed quid dicendum ſit, vbi Ordinarius, cui fuere directæ literæ
214 principales in forma, dignũ, infra triginta dies non conferat beneficium impetranti, ſub prætextu, ꝙ non ſit idoneus, vel literæ ſint ſubreptitiæ, & ita declarat, poſſit ne recurri ad ſecundum executorem vigore Bullæ executoriæ, quæ dicitur rigoroſa, vt eum examinet, & conſtando eum eſſe idoneum, aut literas iuſtificatas, illi beneficium conferat, vigore bullæ prædictæ.

Et in hoc dicendum eſt, cum *Garc. de benef. p. 6. c. 2. num. 61.* non poſſe. Quia iuriſdictio data ſecundo executori, ſeu ſecunda delegatio in terminis dicta-

dictarum literarum executoriarũ eſt conditionalis. Si primus executor fuerit in mora, de qua negligentia debet conſtare ſecundo, priuſquam procedat, vt per D. *Ricc. in prax. aur. var. reſol.* 296. & ſic iuriſdictio data ſecundo, ſi primus
215 infra triginta dies non contulerit, cenſetur data, vbi primus negligens fuerit, vel per eum ſteterit, quominus executioni literæ demandentur. Et ſic ſi primus denegat executionem, ſub prætextu ſubreptionis literarum; vel quod non eſt idoneus, ſi parum ſe grauatum ſentit ex tali ſententia, debet appellare; non autem recurrere ad ſecundum executorem, cuius iuriſdictio expirauerat, & ita pluries fuiſſe reſolutum in Rot. refert idem *Garc. loc. cit. Qui nu.* 72. agit ad
216 quem ſit appellandum, & recurrendum, in caſu prædicto, ad Papam, an ad Metropolitanum.

An autẽ Ordinarius primus executor poſſit demandare dictas literas in forma Dignum. exe-
217 cutioni, & conferre lapſo termino 30. dierum, poſtquam ei præſentatæ fuere, & ſic re integra moram purgare; an vero lapſo termino ſtatim in ſecundum executorem deuoluatur iſta poteſtas, vt primus ſi velit, non poſſit iam parere mandato, & procedere ad literarũ executionem, etiam parte volente.

In hoc *Innoc. in cap. propoſuit, de conceſſ. præb.* quẽ multi ſequuntur cenſet, non poſſe moram purgare maximè, quando executor lapſo termino pronunciaſſet, ſe ſolum exequi debere, vt dicit *Anto.* Cuccus *inſt. maior. l.* 1. *tit.* 7. *n.* 25.

Alij vero contrarium exiſtimãt, quia non dicitur in executorẽ deuoluta poteſtas, quin primus parere poſſit. ita *Compoſtel. in cap. ſi capite, de reſcrip. quem refert Garc. nu.* 90 *& ibi Arch. & Franc.* qui id bene probat, & ait, procedere, vbi executor non proceſsit ad vlteriora, ideſt, re integra, alias ſecus; puta, ſi pronunciaſſet ſe ſolum debere exequi, aut inhibuiſſet, tunc procedere opin. Innoc. ex quo tunc in totum reuocatur poteſtas de manibus primi.

Sed verum, data in veritate negligentia primi executoris, ſecũ-
218 dus, cui de ea non conſtat, procedat: An valeat eius executio, & proceſſus.

Et dicendum eſt, non valere ſi procedat, quia exequutor deputatus in defectum primi negligentis, non poteſt exequi gratiam, & dare titulum, collationem, & poſſeſsionem impetranti, niſi prius notificauerit

primo Ordinario, & aſſignauerit ei competentem terminum ad exequendum,& eum citauerit,& audiuerit, & ſi ipſe primus executor aliquas rationabiles cauſas alleget, ob quas gratiam exequi non potuit, differtur executio,& tenetur eum audire, & ſuperſedere in exequutione, & ita conſuluit *D.Ricc.in prax. aur. var.reſol.296.& notant Felin. in cap ſi.de præſump. Abb.in cap.accipimus.de ætat. & qual. Staphil.in tract.de liter. grat.in 4.form.mand.de prohib.à nu.1. fol.59.* & hanc partem veriorem exiſtimat *Garc.d.p 6.cap.2 nu.95.* Quamuis dicat non requiri, vt ſecundus exequutor requirat primum, nec aſſignet ei terminum ad exequendum; ſed ſufficere,quod ex actis,quę tranſmitti mandabit, conſtet de præſentatione literarum,& requiſitione facta per partem,& executio non appareat facta.

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM.

CAP. III.

De Priuilegio percipiendi decimas.

SVMMARIVM.

1 *Quid ſit decima, & an ſit res ſpirit.vel temp.*

2 *Decimæ, aut prædiales ſunt, aut perſonales, aut mixtæ.*

4 *Quo iure decima ſolui debeāt.*

6 *Ad quos Clericos,ſeu perſonas Eccleſiaſticas decimæ pertineant,& debeantur.*

13 *An Parochus poſſit denegare ſacramenta non ſoluenti decimas.*

14 *Et an priuare Eccleſiaſtica ſepultura, ob decimas non ſolutas.*

15 *Et an hoc ius decimarum poſſit competere laicis.*

16 *Qui teneantur ad ſolutionem decimarū,& nu.26.cum ſeq.*

An Parocho non diſtribuenti candelas in die Purificationis poſſint denegari decimæ

17 *Si dominus prædij alteri illud locauit,an tunc dñs, vel colonus teneatur ſoluere decimas*

20 *Cui Eccleſiæ, Colonus debeat decimas Eccleſiæ prædiali, vel Parochiali.*

21 *Si aliquis poſſideret prædia extra territorium ſuæ Parochiæ*

chiæ, an de fructibus, quos ex illis perciperet, teneatur ad ſoluendas decimas proprio Parocho.

22 Decimæ non ſunt ſoluendæ ex fructibus, qui colligi potuiſſent, ſi dominus agrum coluiſſet.

23 Si dominus vendit prædium, ex cuius fructibus decimæ nõ fuerunt ſolutæ per aliquos annos, an decimæ præteritæ, & non ſolutæ ſolui debeant à nouo emptore prædij, ſuper quo decimæ debentur.

26 An Clerici, & Eccleſiaſtici teneantur ad prædiales decimas ſoluendas, vſque ad nu. 33.

34 Quid de Monaſterijs.

36 Et an Eremitæ, & Tertiarij S. Franciſci, & S. Dominici.

40 Quando prædia vnius Parochiæ ſita ſunt intra terminos alterius Parochiæ, an tunc Parochus, cuius eſt prædium, teneatur ſoluere decimas illi Eccleſiæ, in cuius territorio ſitum eſt prædium.

43 Decimæ perſonales cui, & à quibus debeantur.

46 Et an clerici ad eas teneantur.

47 Ex quibus rebus decimæ perſonales prædiales, & mixtæ ſoluendæ ſint.

49 Quando ſoluantur, & cui decima de Agnis, & vitulis.

50 An de nouatibus, id eſt, de agro nouiter ad culturam redactum, ſoluenda ſit decima.

Decima, an debeatur ſuper corporibus feudalibus.

51 Decimæ ſoluendæ ſunt integræ, & ſine diminutione.

52 An deducantur expẽſæ, vel alia debita.

53 An Parochus poſſit prohibere, ne fructus ab agris auferantur, niſi prius ſoluta decima.

54 An expenſæ deducantur, ſi decima ſolueretur ex negotiatione.

55 Quo tempore ſint ſoluendæ decimæ, & vtrum ſint deferendæ ad certum locum.

57 Quando quis dicatur eſſe in mora, non ſoluendo decimas.

58 Coram quo iudice petenda ſit decima.

60 Coram quo iudice conueniendus ſit laicus conductor decimarum.

TErtium clericorum Priuilegium eſt ius percipiẽdi decimas, quarum nomine intelligitur quota bonorum debita Eccleſiæ miniſtris, in ipſorum ſubſidium, & ſubſtentationẽ: ſicut enim
1 Miniſtri Eccleſiæ nobis ſpiritualia præbent, & pro nobis præſtant laborem, operam, & induſtriam, ita par eſt, vt nos ipſis corporalia conferamus,

quibus ſuſtentari poſsint, ſic *Alexan. Moneta, de decim. cap. 2 Azo. p 1. lib. 7. c. 34. quæſit. 1. & alij DD.*

2 Vtrum vero decima ſit res ſpiritualis, vel temporalis?

Dico, quod decima dupliciter cõſiderari poteſt. Primo quatenus dicit ius exigendi fructus. Secundo, quatenus dicit fructus ipſos, qui ſoluuntur in ſubſidium Miniſtrorum Eccleſiæ. Si igitur decima conſideretur primo modo, eſt res ſpiritualis, quia Miniſtris Eccleſiæ competit ius exigendi fructus ob miniſterium rerum ſpiritualium, iuxta illud. 1. Cor. *Qui ſpiritualia ſeminant, temporalia metunt*. Si vero conſideretur ſecũdo modo, eſt res temporalis; conſtat enim fructus, rem temporalem eſſe. ita *DD. communiter.*

3 Decimæ autem ſunt in triplici differentia, aut enim prædiales ſunt, aut perſonales, aut miſtæ.

Prædialis, ſeu realis eſt decima pars fructuum, qui percipiuntur ex prædiis; vt eſt frumentum, vinum, oleum, & alii fructus ex terra, & arboribus prouenientes.

Perſonalis eſt decima pars fructuum, qui proueniunt ex acquiſitis ex induſtria, artificio, & opera perſonæ; vt ex ſtipendiis, lucris, mercatura, militia, venatione, & ſimilibus iuſte acquiſitis.

Miſtę ſunt, quæ partim ex hominis induſtria, & partim ex prędiis proueniunt, vt ſunt fętus animalium, qui partim ex paſcuis, partim ex animalibus proueniunt, interueniente hominis induſtria in illis alendis, & cuſtodiendis; vt per Hoſtie. *in ſum. de decim. §. 1. & ſequuntur Silu. ver. decima nu. 1. Moneta de deci. c. 3. Larata in opuſ. de iur. paroc tit. de decim. Vgol. de off. Epiſ. c 9. § 2. num. 3. Molfe. in ſum. p. 1. tract. 6. c. 4 num. 29. Illuſtriſ. D. Reg. Tapia March. Belmont. lib. 1. de iur. regn. pag. 69. & alij apud Marti. Bonac. de præcep. diſp vlt. q. 5. pun. 2.*

His poſitis, quam breuiſsime diſcutiemus de infraſcriptis, videlicet.

Quo iure decimæ ſolui debeant, num. 4.

Ad quos clericos decimæ pertineat, n. *6*.

Qui teneantur ad decimarum ſolutionum. n. 1*6*.

Ex quibus rebus decimæ perſonales, prędiales, & miſtę ſolui debeant, n. *45*.

Quomodo ſoluẽdę sint decimę, num. *51*.

Coram quo Iudice petenda ſit decima, & cauſa decimarum agenda, num. 58.

PRI.

PRIMA DVBITATIO

4 QVo iure decimæ ſolui debeant, ex præcepto diuino, an eccleſiaſtico.

Canoniſtæ fere omnes contendunt, eſſe ſoluendas de iure diuino, quod aliqui etiam naturali appellant; inter ipſos vero duę ſunt opiniones. Quorumdam aſſerentium, præceptum ſoluendi decimas ſimpliciter eſſe de iure diuino, tam quoad decimas perſonales, quàm quoad prædiales. ita *Innoc. in rubr. de decim. quem ſequuntur glo. in c. 1. de decim. in 6. & Archid. in cap. decima, 19. q. 1 & alij*, quorum doctrinam communiter eſſe receptam teſtatur *Tyndar. in tract. de decim. q. 2. nu. 36. ſed Rebuff. in tract. de decim. q. 1. nu. 9.* declarat non eſſe de iure diuino naturali, ſed de iure diuino poſitiuo, dictante ratione naturali, & mouetur per *tex. in cap. parochianos, & cap. tua nobis, de decim. & cap. cum non ſit, 16. q. 1. cum ſimil. & latè per Couar. lib. 1. var. reſol. c. 8.*

Aliorum autem opinio eſt, Præceptum ſoluendi decimas prędiales eſſe de iure diuino: ſoluendi vero perſonales, eſſe tãtum eccleſiaſticum. ita *Hoſt. in ſum. tit. de decim. Felin. in cap. cauſam, de præſcrip.* Qui duci videtur ex eo, quia prædiales decimæ erant præceptę de iure diuino legis veteris, non autem perſonales.

Verior tamen ſententia eſt, aliorum Doct. quibus accedunt

5 *Thom. Zerol. in prax. Epi. verb. decima, Leſſ. de iuſt. lib. 2. c. 39. dub. 1. Suar. 1. to. de relig. lib. 1. c. 10. nu. 3. Molf. in ſumm. p. 1. tract. 6. c. 4. nu. 22. Malder. de iuſt. & relig. tract. 10. tit. de decim. dub. 2. §. contraria, Moneta de decim. c. 1. n. 28 & Barboſa de off. et pot. Epiſ. p. 1. tit. 1. c. 6. n. 25.* eſſe præceptum diuinum de ijs ſoluendis, quoad ſuſtentationem miniſtrorum; ſed quoad determinationem quotæ ſoluendæ eſſe præceptũ Eccleſiæ. Nam nullum extat præceptum diuinum in lege Euangelica de hac fructuum quantitate ſoluenda: ſed ſolũ dicitur, congruam ſuſtentationem deberi miniſtris rerum ſpiritualiũ; vt habetur *Matth. c. 10.* an autem decima, vel vigeſima pars danda ſit, non habetur.

SECVNDA DVBITATIO.

6 AD quos clericos, ſeu perſonas eccleſiaſticas decimæ pertineant, & debeantur.

Pro ſolutione dico primo, Quod ex prima Eccleſiæ ordinatione, decimæ debentur clero ad ipſius ſuſtentationem, & miniſte-

niſterium diuini cultus facta vero diuiſione dięceſum, decimæ vniuſcuiuſq. dięceſis pertinere ad clerum illius dięceſis, licet pręcipua eorum adminiſtratio eſſet Epiſcopo commiſſa, vt cum debita proportiones eas diſtribueret. Poſtquam vero dięceſes in parochias fuerunt diuiſæ, decimæ vniuſcuiuſq. Parochiæ ad clerum in illa parochia ex officio miniſtrantem diuina, per ſe loquendo, pertinēt, illiſq; reddendæ ſunt, & non ſoli parocho, quamuis regulariter per illum diſtribuātur, in quo cōſuetudo, vel ordinationes Epiſcoporum ſeruādæ ſunt, vt latè per *Suar.d.l.1.c.28.à n 4. et per Leſſ.d.c.39 dub 4. & alios.*

Aduertendum tamen eſt cum *Suar.nu.* 8. Quod licet dięce-
7 ſes fuerint ita ſemper diſtinctæ, vt clerus illius dięceſis, ſolum Epiſcopum, & inferiores comprehenderent, tamen Parochiæ nunquam ita intelligi dębent diuiſæ, vt vnaquæque comprehēdat ſolum parochū, & inferiores clericos; nam ēt Epiſcopus totius dięceſis ad clerum vniuſcuiuſq. parochiæ aliquo modo pertinet, tanquā principalis illius populi gubernator, & miniſter in ſpiritualibus, & ſuo modo etiam proximus. Vnde decimæ parochiales non pertinent ad ſo-
8 lum parochum per ſe, & iurè ordinario, quia etiam ad Epiſcopum dięceſis cum proportione pertinēt, quo ſenſu comprehenditur ſub clero cuiuslibet parochiæ, cum proportione autē dicitur ad Epiſcopum, etiam decimas pertinere; quia inter clericos parochiæ cum proportione ſunt diuidēdæ, & inter eos computatur prælatus, ad quem pars decimarum ſpectat, vt docent *Abul.q.176.in c.23. Matth & Abb.in c.cū cōtingat, de decim.* vbi dicit quartam partem de-
9 cimarum ad Epiſcopum pertinere; Epiſcopus enim in ſua quarta decimarum fundatus eſt de iure communi, & expreſſe declaratum extat *in cap.conquerente, de off. ord.* vbi inter epiſcopalia iura ponitur quarta decimationum, D. *Ric. in pra.aur.var.reſol.227.Tyndar.in d.tract.de decim. nu.71. & alij apud Monet.c.7.nu.14.*

Dico ſecundo, quod debentur decimæ, etiam alijs miniſtris altaris, qui ex titulo alicuius
10 beneficij ex decimis inſtituti, tenentur ex officio altari, vel choro inſeruire; cum decimæ non ſint inſtitutæ, propter ſolum miniſterium curandi animas, ſeu miniſtrādi illis Sacramēta, ſed ſimpliciter propter miniſterium diuini cultus, *cap ex parte 2. de decim.* vnde

Ec-

Eccleſiarum Cathedralium Capitulis, & eorum membris; ſeu clericis præbendatis, vt sũt Canonici, Dignitates, &c. debentur decimæ ſuæ Eccleſię, eo modo, & proportione, quo applicatę fuere eorum menſis, vel beneficiis. ita *Suar. d. lib* 1. *cap. 28. n. 12. & cap. 29. num. 3. & alij.*

Et idem cum proportione dicendum eſt de Eccleſijs collegia-
11 tis, ex Eccleſiaſticis decimis legitime fundatis, ac tandem de omnibus clericis, qui titulo cuiuſcumque beneficij Eccleſiaſtici proprie dicti, recipiunt fructus decimarum, vel aliquã eorum partem; cũ omnes iſti, proprio iure ſpirituali ad ſe pertinente, decimas recipiunt, vt latiſſime per *Suar. d. cap. 29. nu. 3.*

An autem clerici, & beneficiati, de quibus hactenus loquuti ſu-
12 mus, poſſint decimas percipere, eiſque debeantur, ſi diuites fuerint, aut malæ vitæ.

Reſp. affirmatiue, vt habetur in *cap. decimæ, vbi gloſ. 16. q. 1. & cap. Epiſcopus* 16 *q. 6. & c. tua nobis, vbi glo. de decim.* nam eorum diuitiæ non obſtant, quominus eis decimæ debeantur, aut iuſtè illas percipiãt, ſi miniſtrant, nec decimæ dantur propter bonitatem vitæ, ſed propter ſeruitium; & ideo ſi clerici prædicti miniſtrant, vt debent, eorum malitia alios non liberat à debito decimarum, ita *Rebuff. de decimis q 7. num. 14. Suar. d. cap 29 num. 5. Moneta in d. cap. 7 num. 32. & 38. & poſt alios, Bonac. de Præceptis diſp. vlt. q. 5. pun. 3. n. 15.*

Ex quibus ſequitur, quod communiter traditur: Clericos ſimplices, nullum Eccleſiaſticum beneficium habentes, non habere ius proprium ad recipiẽdas decimas, nec illis propriè deberi, nam ius decimarum non ſequitur ipſo facto ex vi characteris, ſeu clericatus, nec ex vi ſolius clericatus obligatur quis ad miniſtrandum populo Chriſtiano in ſpiritualibus, ideo nec ſtatim acquirit jus ad decimas, nec populus eſt eis decimarum debitor. ita *Suar. d. c. 29. n. 6. & D. Ric. in d. prax. var. reſol.* 190.

Sed quæritur, huius occaſione, an Parochus, cui ſoluendæ sũt
13 decimæ, poſſit negare ſacramenta ijs, qui nolunt ſoluere decimas.

Et quod poſſit denegare ſacramenta ijs, qui ſunt renitentes ad ſoluendas decimas, vel primitias, &c. niſi iuſtam non ſoluendi cauſam habeant. tradunt poſt *D Tho. 2. 2. Reginal. in prax. fori pœnit lib. 19. n. 102. Suar. de relig lib. 1. c. 25. Molſ. tract. de benef tom. 1. c. 4. nu. 53. & alij apud Bonaci. de ſacram.*

diſp.

diſp.5.q.7.pun.4.§ 2. nu.20.& de præcept.diſp. vlt. q. 5 pun.3. num.2. quia eſſent in p. m., & ſic minime diſpoſiti ad digne ſuſcipienda ſacramenta; & ſi peccatum eſſet notorium, poſſet illis notorie denegare Sacramenta; ſi ſit occultum, & ei confiteantur, non debet illos abſoluere, donec decimas ſoluant, vt per *Reginal.& Bonac. loc. cit.*

Nihilominus contrarium fuiſſe decisum in Cur. Arch. Neap. teſtatur *D.Ric.deciſ.195.nu.9. p.4.* cuius ſentētiam vti equiorem ſequitur *Nouar.cōcl. vnica, de decim.* cum per alia media poſsit parochus filianos cogere ad ſolutionem decimarum, vt per *D.Ricc.ead p 4.dec. 380.*

Nec poſſet parochus priuare filianum Eccleſiaſtica ſepultura
14 ob decimas non ſolutas; hoc enim ius competit ſuperiori, & iudici in foro externo, vt per *Bonaci.cit. loc.*

An autem, & quando laicis poſſit competere ius percipiendi
15 decimas, & quis poſsit hoc ipſis concedere. vide tradita per *Couar.lib. 1.var.reſol.c.17.Leſ. lib.2.c.39.dub 4. nu. 19.Suar. 1.tom.de relig.lib.1. c. 25.Monet.de decim. c. 5.à num.57.& alios Scrib.*

TERTIA DVBITATIO.

16 QVi teneantur ad decimarum ſolutionem.

Pro ſolutione dico primo, omnes, qui titulo non ſpirituali habent prædia, alicui Eccleſiæ ſubiecta, teneri decimas prædiales ſoluere illi Eccleſiæ, cui prædia illa ſubiacent; niſi alteri Eccleſiæ ſolui debeant ex conſuetudine, quæ in hac re maxime ſpectāda eſt, vt habetur in *cap. Apoſtolica de decim.* vnde omnes laici, etiam iudæi, pagani, & hæretici prædictas decimas ſoluere tenētur, quia eſt onus reale, vt habetur in *cap.de terris, de decim.& ibi per DD.& docent Mōne. de decim. c.5.num.26.& 36. Leſſ. de iuſt. lib.2.c.39.dub.5.nu.22. D.Ric. in prax.for.Eccl.reſol. 517.n.6. & p.4 dec.380. Molſ.d.tract.6. c.4.n.37 & alij.*

Nec ideo poſſet denegari decima Parocho, ex eo, quia non diſtribuit candelas benedictas in die Purificationis B. M. V. vt probat *D.Ric.cit.reſol. 517.*

17 Sed quid, ſi dominus prædii, alteri illud locauit; an tunc dominus, vel colonus teneatur ſoluere decimas.

Diſtinctione vtendum eſt pro ſolutione, Nam aut dominus locando prædium, quamdam ſocietatem contraxit, ita vt recipiat aliquotam partem fructuum,

ctuum, & tũc vterque tenebitur pro parte ſua, & ſic procedit tex *in cap.tua nobis*, *vbi glo verſ ſic.& dominus*, *& ibi abbas n.14.de decimis.* Aut dominus conducit colonum nũmis, vel ei promittit certas menſuras pro labore, ſiue naſcantur fructus, ſiue non, & tunc dominus tenebitur ſoluere decimas; quia omnes fructus ad eum pertinent: ipſe enim dominus hoc caſu conductor eſſet, & prædium ſuis ſumptibus per alium coleret. ita *abb.cit.n.14.per tex.in c.nõ eſt, & c.cum non ſit, de decimis.*

18 Aut dominus locauit prædiũ pro certis menſuris, vel certa pecunia, ita vt fructus ſpectẽt ad colonum, & conductorem, tunc inquit *abbas*, non tenebitur dominus ex hac penſione aliquid ſoluere; onus enim decimæ eſt onus fructuum, *c.paſtoralis, eod. tit.* vnde transferendo omnes fructus in conductorem, videtur tranſtuliſſe cum onere ſuo: immo etiam quodamodo decimas eo caſu ſoluit dominus de penſione, cum pro minori pẽſione prædium locauerit ratione oneris annexi, vt ibi *abb.* notat. Si vero aliter pactum fuerit inter

19 dominum, & conductorem, illud ſeruandum eſt, *cap. 1. de pactis*. Quod tamen non præiudicabit Eccleſiæ, quin poſſit conuenire fructuum detentorem, vt notat *glo. in d. c.tua nobis*; decima .n. tãquam onus reale, ſequitur poſſeſſorem, tã prædij, quàm fructus, vt *per gl. cit. Monet.de decimis c.6. n.44. Nouar.forenſ. quæſt. lib.1.cap.21. & Bonac. de præceptis diſp. vlt.q.5 pun.3.n.8.*

20 Cui, autem, Eccleſiæ colonus debeat ſoluere decimas, an Eccleſiæ prædiali, vel parochiali. Dico, cum *Alex.Moneta loco cit. n.42.* quod ſi eſt colonus partiarius, ſoluere debet proportione ſuæ Eccleſiæ prædiali, ſi vero colit nummis, ſeu pro certis menſuris ſibi à domino dandis, vt ſupra dictum eſt, & tũc ſoluet Eccleſiæ parochiali perſonalem decimam, tanquam de lucro ſuæ perſonæ. Sed ſi colonus cõducit totum prædiũ, ſiue nummis, ſiue pro certis menſuris domino ſoluẽdis, & tunc debet ſoluere integram decimam ex omnibus fructibus Eccleſiæ prædiali. ita *abb.cit.n.15.qui in c.cum non ſint, de decimis, n.6.* id intelligẽdum putat, ſecluſa conſuetudine, quę in hoc attẽdi debet, *Perez in lib.1. ordin. Hyſpan. lib.1.poſt princip.tit.5.*

21 Sed quid ſi aliquis poſſideret prędia extra territorium ſuæ parochię, an de fructibus, quos ex illis perciperet; teneatur ad ſoluẽdas decimas proprio parocho.

Et affirmandũm eſt, iuxta *deciſionem viuij 63.* qui voluit, quod decimæ ſoluendæ veniant, nedum ex fructibus recollectis in territorio; ſed de omnibus alijs, etiam extra territorium perceptis, & præſertim vbicũque extaret cõſuetudo, ita ſoluendi *d. c. cum non ſint, de decimis*, & ita iudicaſſe in facti cõtingentia, teſtatur *D. Ricc. in praxi aurea var. reſol* 90. qui ſic fuiſſe iudicatum refert in anno 1583. per Regium Collaterale Conſilium.

Non tamen eſſent ſoluendæ decimæ ex fructibus, quos domi-
22 nus percepiſſet ſi agrũ coluiſſet, aut ab eluuione defendiſſet, nam decima ſoluenda eſt ex fructibus collectis, non colligendis, vel quod colligi potuiſſent, *Bonac. de præcept. diſp. vlt. q. 5 pun. 3. n. 17.*

Quid autem dicendum ſit ſi Dominus vendit prædium, ex cuius fructibus decimæ non fue-
23 rũt ſolutæ per aliquos annos, an decimæ præteritæ, & non ſolutæ ſolui debeant à nouo emptore prædij, ſuper quo decimæ debebantur.

Dico, poſſe Eccleſiam nouum emptorem, & poſſeſſorem ad decimas præteritas, non ſolutas conuenire; ſi quidem decima eſt onus reale, quod rem afficit, & pro tributis realibus tenetur poſſeſſor, etiam pro præteritis, vt notat *glo. in l. Imperatores ff. de public. & vectigal.* & ſic ad nouum poſſeſſorem trãſibit cum obligatione ſolutionis decimarum. ita *Archid. in c. ſi quis laicus, nu. 4. 16. q. 1. & communiter* Canoniſtæ, quibus accedit D. *Ricc in d. praxi aurea var. reſol. 57.* Qui in fine eiuſdem reſolut. concludit. quod ſi nouus poſſeſſor erit coactus ad ſoluen-
24 dum, repetet ab eo, qui de præterito percepit fructus, vt *in regul. non eſt in mora, de reg. iuris lib. 6.* & vt concludendo docet *Feder. de ſenis conſ.* 81. *nu.* 2. Eccleſiæ datur optio, an conuenire velit illum, qui ha-
25 ctenus fructus percepit, cum fructus ad eum, cum decimarum onere tranſierint, *c. paſtoralis, de decimis*, & ſic reſidet in arbitrio rectoris Eccleſiæ, quẽ nam velit conuenire pro præteritis decimis, nempe ſi ſucceſſorem, vel antiquum dominum. *Franc. Marc deciſ. 550. tom. 1. Azor. lib. 7. c. 35. q 2. p. 1. Nouar forenſ. quæſt. 21. n. 6 p. 1. Bonacin. de præcep. diſp. vlt. q. 5. pun. 3. n. 10. & alij.*

An autem Clerici, Parochi, & Epiſcopi teneantur ſoluere
26 decimas ex bonis, ex quibus antea ſoluebantur.

Et dicendum eſt teneri, cum Eccleſia non amittat Ius decimæ ſibi debitæ, quamuis prædia

ad

27 ad perſonas Eccleſiaſticas deuoluantur; cum prædia tranſeant,cum onere ſuo.ita *D.T.* *2.2.q.87.art.4* *Leſſ.lib. 2. c.39. num.27.Bonac d. diſp. vlt.q 5. pun.3.n.5.& de hac quæſt: fusè*
28 *per Suarez de relig. lib. 1.cap. 17.* Vbi etiam diſputat, quid de Summo Pontifice, in caſu prædicto.

Vnde tenebitur clericus ſoluere decimam de eo,quod percipit
29 ex patrimonio, ad cuius titulum fuit promotus, tùm quia, vt dictum eſt, res tranſit cum onere ſuo;tum etiam,quia Eccleſia non debet defraudari re ſibi debita ob ſuſceptionem
30 ordinis ſacri. ita *Molfeſ in ſum.p.1 tract.6.cap.4.n 39 D. Ricc. in praxi fori Eccl. reſol. 605.& par.4.deciſ.380.num.4. & alij.*

Non tamen obligatur Epiſcopus ad decimas ex prædijs Eccleſiaſticis, quæ ſunt de menſa
31 Epiſcopali,& ſunt applicata in ſtipendium, & ſuſtentationem propriam,ſicuti etiam, nec parochus tenetur ex prædijs ſuæ parochiæ applicatis ad eius ſuſtentationem. Quam-
32 uis ſi bona prædicta menſæ Epiſcopalis, aut Parochialis in alium transferantur per venditionem, ſubijcerentur deci-
33 mæ.ita *Moneta de decimis cap. 4.num.23.Bonac.n.12.Suar.n. 20.Thom. Triuiſ. in deciſ. Venet.deciſ.29. & alij.*

34 Sed quid de monaſterijs, an teneantur ſoluere decimas.

Et dico,teneri de terris, & poſſeſſionibus ab eis acquiſitis, vel acquirendis ſoluere decimas parochialibus Eccleſijs, quibus erant decimales; niſi
35 aliquo priuilegio,conſuetudine, vel alio titulo fuerint exẽpta.*cap.nuper,de decimis.* *ita Moneta c.5 nu.*10 *Molſ.tract. 6.cap.4 nu. 38. & alij communiter.*

36 An autem eremitæ, & alij laici obſeruantes regulam S. Franciſci, vel S.Dominici,teneantur ſoluere decimas.

37 Reſp.teneri, ſi colũt agros, vel vineas, vel ſi viuunt in domibus ſuis, etiam ſi ſeruiant monaſterijs exemptis. ita *Rebuff.de decimis q.5. & Moneta. c.5.nu.34.*alias ſi viuant in cõmuni, & ſtent ſimul in vno loco,& domo,non tenentur dare decimas de hortis ſuis, qui
38 ſunt in circuitu domus, neq.
39 de animalibus ibidem paſcentibus, ſeù eorum nutrimentis, *c.2. de Eccleſ. edific. Rebuff. & Monet.cit:loc.*

40 Tandem quæritur circa prædia Eccleſiaſtica, ex eo, quòd dictum eſt, rem tranſire cum onere ſuo. An Parochus, cuius prædia ſita ſunt intra terminos alterius parochiæ, teneatur ſoluere decimas illi

Eccleſię, in cuius parochia ſita ſunt prędia.

41 Et in hoc licet varijs modis ſcribant Doctores; tamen magis communiter docent teneri ſoluere decimas, vt per *abb. in c nouum genus, de decimis, Monet. c. 5. n. 6. Bonac diſp. vlt. q. 5. pun. 3. n. 12. & alios.* Quod intelligitur præciſa conſuetudine in contrarium.

42 Quantum vero tẽporis requiratur, vt vna parochia poſſit Iure conſuetudinis exigere decimas, quæ Iure cõmuni debentur alteri Parochiæ.

Alij putant ſufficere decennium, alii requirunt ſpatium quatraginta annorum, vt videri poteſt apud *abb in c. cum ſint homines de decimis, & Suar. lib. 1. de relig. c. 22.*

43 Dico ſecundo, omnes, qui ſacramenta percipiunt teneri ſoluere decimas perſonales illi Eccleſiæ, in qua ea recipiũt, niſi aliter conſuetudine receptum ſit, vt probat *tex in cap. ad Apoſtolica, de decim.* & tradunt communiter Doctores.

44 Quod procedit, quamuis habentes domicilium in parochia nollent, ibi ſumere ſacramenta, cum per eos ſtet ibi non ſumere Sacramenta. *D. Th. 2. 2. q. 87. ar. 3. & ibi Caet. Monet c. 7 q 2. nu.* 20. & poſt alios *Nouar. concluſ. 1. de decimis.* Vnde si quis reciperet Sacramenta in Eccleſijs religioſorum, non debet illis ſoluere

45 decimam, ſed proprio parocho, cui incumbit onus adminiſtrandi Sacramenta, neq. per ipſum ſtat, ne adminiſtret. ita *Feder. de Senis conſ. 252. & alij.*

46 Vtrum vero clerici teneantur ad decimas perſonales.

Variæ sũt Doct. opiniones *Suar. tamen de relig. lib. 1. c. 17 n. 24.* Videtur ſentire non teneri ex lucris acquisitis titulo ſpirituali, & de conſuetudine, nec teneri de aliis lucris, vt per eum.

QVARTA DVBITATIO.

47 EX quibus rebus decimæ perſonales, prædiales, & miſtæ ſoluendæ sint.

Dico breuiter, quod si ius ſpectemus, decimę ſoluẽdæ ſunt, ex omnibus rebus, quæ nobis diuino munere proueniunt; vt de fructibus, & quasi fructibus omnium rerum, quę quodammodo nobis frugiſere sũt vt agrorum, arborum, animalium, domorum elocatarum, molendinorum, piſcinarum, aucupiorum, omniumque negotiorum lucroſorum, & sic de fęno, quod in faſciculis redigitur, de apibus earumque fructu, cera, & melle, de lacte, de lana, fętu, & aliis, si qui sũt,

fructi-

fructibus animalium, de lapidicinis, item de quouis grano, de palea, de fabis, & alijs leguminibus, de nucibus, caſtaneis, & alijs fructibus arborum, de venatione, piſcatione, de vino de lino, canape, & ſic de ſimilibus rebus, vt conſtat *ex cap. non eſt, c. ex tranſmiſſa, & cap. Paſtoralis, de decimis, vt per plures concluſiones refert Moneta, de decimis in c. 4.* D. *Riccius in praxi aurea var. reſol.* 109. *Borrel. in ſumma deciſ. tit. de decim. Molfeſ. in ſumma tract. 6 cap 4 part. 1. Nouar. forenſ. quæſt. 25. & concluſ. vnic. de decimis à nu.* 15. Tamen in his ſoluendis potius ſpectanda eſt locorum conſuetudo, quam lus ſcriptum, cum multis in locis, vt tradit L*eſſ. d. l. 2. c. 39.*
48 *num. 13.* Solum Prædiales ex prædijs ruſticis, & quædam miſtæ in vſu ſint, reliquis conſuetudine, & tacita Eccleſiæ condonatione abolitis. Et generaliter, quod in ſoluendis decimis, attendenda ſit conſuetudo, docent V*iui. to. 1. com. opi. lib.* 1 *tit.* 10. *Suar. de relig. to. 1. trac. 2. lib. 1. c 12. Guttier. prac. lib. 1 q. 19. n. 13. & alij.*

Eſt tamen aduertendũ, quod vbi ſoluuntur decimæ de agnis, &
49 vitulis, dari debent non ſtatim ac nati ſunt, ſed quando lacte non indigent materno. *Anna conſ. 65. nu. 5. de Franch. deciſ. 114. & D. Ricc. in praxi aurea var. reſol. 252.* Qui hoc limitat non habere locum vbi cõſuetudo eſſet in contrarium. Et debẽtur illi Eccleſię parochiali, in qua animalia morantur, & paſcunt, vel ſi hyeme paſcant in vno loco, & æſtate in alio, tunc diuidentur decimæ inter has duas Parochias. ita D. *Ric. d. reſol. 252.* & alij, quos refert *Nouar. cit. concl. vnica, de decimis.*

An autem de noualibus ſoluenda ſit decima; hoc eſt, an de agro de nouo ad culturam redacto,
50 de quo non extat memoria, quod aliquando cultus fuerit, vt definitur in *cap. quid per nouale, de verb. ſign.*

Dico, quod vbi nullũ eſt conceſſum priuilegium, tunc decimæ ſolui debent, etiam de nouali bus, *c. 2. de decimis in 6. & per Molfeſ. d. tract. 6. c. 4. nu. 34 & Bonac. de leg. diſp. vlt. q. 5. pu. 2. num. 3* ſecus vero, vbi eſt conceſſum Priuilegium, vt eſt cõceſſum religioſis, qui Priuilegio in Iure ſcripto exempti ſunt à ſolutione decimarum de nouali bus, quæ proprijs manibus, ſeu ſumptibus excolunt, *cap. ex parte 1. de decimis, et per Monet. de decim. d. cap. 4. nu. 5.* Quod tamen nõ procædit, vbi noualia ab eiſdẽ perſonis exẽptis, aliis traduntur excolenda, vt notant *Reb. ff de decimis*

q.14.num.17.& Moneta d.cap. 4 num.58. Similiter ſi ex pacto expreſſo ad hoc tenerentur, *cap.multiplici,de decimis,Guid. Papa deciſ.* 207.quem ſequitur *Moneta nu 59.*,vbi alios caſus enumerat.

Vtrum vero, decimæ debeantur ſuper corporibus feudalibus, vide quæ tradit. *D. Ricc. in d. praxi aur.a variar. reſol. 323. poſt Petr. Bellu. in ſpec. Princ. rub.13. §. nunc tractemus nu. 27.& alios.*

QVINTA DVBITATIO.

51 QVomodo ſoluendæ ſint decimæ.

Pro ſolutione. Dico primo, quod integræ, & ſine diminutione ſunt ſoluendæ, *c. commiſſum,c. tua nobis,de decimis, S.C.Trid. ſeſſ.25.c.12.de ref & per Doct. paſſim.* Ideo qui fraudat in parte notabili p.m. peccato iniuſtitiæ, quia retinet alienum, vel alteri debitum. Vnde in ſacris canonibus decimarum fraudatio vocatur ſacrilegiũ; & inter fraudatores cenſendi ſunt, qui minores, vel deteriores manipulos, vel partes fructuum aſſignant, ſicut enim non tenẽtur ſeligere meliora pro decimis, ita neque poſsũt deteriora, ſed mediocria, & bona fide, prout res ſe offerunt, vt tradunt paſſim Doct. quibus accedunt *Leſſius d.cap. 39.n.16 Moneta d.c.6 n 26.& D.Regens Tapia Marchio Belmontis lib.1.de* Iur.*Reg. Neap. tit.de decimis.pag 88.*

Dico ſecundo, quod debent ſolui ex integris fructibus, priuſquã ex illis deducantur teibuta, cẽ-
52 ſus, aut ſimilia onera, vt patet *ex c.cum nõ ſit,& c. tua nobis, de decimis*, & *ibi per Doct. & tradunt Couar.lib.1. var c.17. n.13. Leſſ.d.nu.16. Moneta d.c. 6.n.37.& Bonacin. de pracept. diſp.vlt.q.5.pun.3.n 17.* ſimiliter nec detrahi poſſunt ſumptus facti in colendo agro, nec ſeminis æſtimatio, neque poſſunt deduci expenſæ factæ in reparationem, aut meliorationem edium, molendinorum, & aliarum rerum, ſi ex elocatione ipſarum decimæ ſoluantur, vt habetur in *cap.non eſt in poteſtate,c.tua nobis,& c.paſtoralis,de decimis.* Et ad excludẽ-
53 das fraudes poterit Parochus apponere cuſtodes, vel prohiberi facere ne fructus ex agris auferantur, niſi prius ſoluta decima; vel cum ipſe, aut eius exactor ſit præſens, ita *Valaſc. de iure emphyt.q.39.n.15 Laurent. in deciſ Auenion. 64 & Suar.de relig.lib.1.c. 37.n.7.*

Sed ſi ſoluerentur decimæ de negotiatione, tunc expenſæ de-
54 ducuntur, vt in *d. c.paſtoralis*. Ratio eſt, quia tunc ſolum decimæ

cimæ ſoluuntur de lucro, ſed in lucro,id ſolũ cẽſetur, quod remanet,deductis expenſis,ita *Leſſ.nu.16. Rebuff.de decimis q.11.n 7.Moneta d.c.9.n.36.Capyc.deciſ.20.Viu. deciſ.4. Molfeſ.d.tract.6.c.4 nu.*51.*Nouar. concl.1.de decim.n.*13. *& alij.*

Quo autem tempore ſint ſoluẽdæ,& vtrum ſint deferendæ ad
55 certum locum.

Dico,cum *Leſſ.d.n.16.* quod ſeruanda eſt loci conſuetudo,quę in hac,vel illa ſpecie,pro loco, & tempore fuerit recepta; regulariter tamen dantur prædiales,ſtatim fructibus perceptis ſine morali mora, ex communi ſententia,per *c. cum homines,de decimis*, idque in loco vbi natæ,vt etiã notat *D.Ric. in praxi aur.variar.reſol.* 252.

Perſonales in fine anni; mixtæ ſequuntur naturam prędialium, excepto fætu, qui fouendus vſque ad ſtatum vtibilem, vt dictum eſt nu. 49. vbi tamen adeſt conſuetudo, decimæ de-
56 bent portari in horreo deputato,*Couar.l.1.var c.17. nu.8. Moneta d.c.6.nu.5. & Molfeſ. qui alios refert,d.tract.6.c.4 n. 52 & Nouar.d.concl.vnic.de decim.n.12.*

Sed quando, quis dicatur eſſe in mora, non ſoluendo decimas.

Nam duplex poteſt eſſe mora,
57 vna in ordine ad conſcientiã, altera in ordine ad pęnam,ſeu cenſuram.

Reſp. ſi loquimur de hac poſteriori mora, non ſoluendo decimas; tunc non dicetur quis, in mora non ſoluendo decimas, niſi præuia monitione, *c.peruenit,& c. omnes 16. q.7.* tamen ſufficiet generalis monitio,quam in Eccleſijs ſolent facere parochi,ſi trina ſit,quia illa ſufficeret ad contumaciã. ſi vero loquimur de priori mora,tunc quis dicitur in mora non ſoluendo decimas, etiam nulla pręuia monitione, vel petitione, ex communi ſentẽtia,quã ſequitur *Couar. d.lib. 1.variar.c.17.n. 8. & 12.* nam tunc,quis eſt in mora, quo ad conſcientiam, quando differẽdo ſolutionem debiti peccat, ſed vt aliquis peccet non ſoluendo decimas,non eſt neceſſe,vt pręcedat petitio,vel monitiò, quia tenetur ſoluere, etiam non requiſitus, vt per *Suarez de relig.c.37.num. 2.& Moneta d.c.6.n 21.*

SEXTA DVBITATIO.

58 Coram quo Iudice petenda ſit decima, & cauſa decimarum agenda.

In hac dubitatione breuiter dico,cum *Ill.Card.Tuſco tom. 2.concl.72.& 75. Valent. tom. 3.diſp.5 q.5.pun.5.Molf.tract. 6.c.4.n.67.Bonacin. de præcep.*

diſp.

diſp.vlt q.5. pun. 6. Moneta de decimis c.5.& 8. Suar. lib. 1. *de relig.c.26.& 38.n.* 16. *& alijs,* eſſe petendam coram iudice Eccleſiaſtico, pro vt decernitur in *c.ad hac,de decimis.* Quia cauſa decimarum eſt Eccleſiaſtica, cum decimæ debeantur ob ſacrum miniſterium, cauſa autem ſpiritualis, & Eccleſiaſtica coram Eccleſiaſtico iudice agenda eſt, *c.parochianos, de decimis.*

Aduertunt tamen *Suar.& Azor.* quibus accedit *Bonacina,* poſ-
59 ſe beneficiarium, cui sūt ſublati à laico fructus decimarū, qui erant iam ſoluti, agere hāc cauſam coram iudice ſæculari, cum in cauſa temporali ſequēdum ſit forum rei, fructus autem ſunt res temporalis, nō ſpiritualis, nec amplius habēt connexionem cum titulo ſpirituali, Quæ tamen intelligenda ſunt, vt notat *Bonacina,* modo aliter non poſtulet priuilegium iuriſdictionis Epiſcopi particularis, ſed ius commune ſpectetur, vt per eum, & per *Antoninum Dianam p.* 1. *reſol. Moral. tract. 2. reſol 89. ſol 71.*

Sed coram quo Iudice conueniendus ſit laicus conductor
60 decimarum.

Couar.pract.quæſt.cap.35.num.2. quem etiam refert *Theſaur. lib.2.quæſt.forenſ. quæſt.* 15.*n.* 4. cenſet coram laico eſſe conueniendum, cuius opinionem non approbat *Diana cit. loco reſol.93.*

Alij dicunt, non ſolum coram iudice laico, ſed etiam coram Eccleſiaſtico poſſe hanc cauſam tractari.

Azor.vero,p.1.lib.7.c.39 q.6. quē ſequuntur *Moneta c.8.q.1.nu.* 17. *& Dian. cit. loco,* docent hanc cauſam ſolum coram Eccleſiaſtico eſſe tractandam. Quia ortum habet ex iure decimarum, quod ius Eccleſiaſticum eſt, ac ſpirituale non autem ciuile, & prophanum.

TRA-

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM.

CAP. IV.

De Priuilegio obtinendi beneficia Eccleſiaſtica.

SVMMARIVM.

2 *Quid eſt beneficium, & quotuplex.*
3 *Beneficium manuale quodnam ſit.*
4 *De requiſitis in eo, qui beneficia Eccleſiaſtica vult obtinere.*
5 *De primo requiſito, quod eſt clericatus, & ordo cum habitu clericali.*
8 *Clericus in minoribus beneficiatus non deferens habitũ clericalem, an ſit priuatus beneficijs.*
9 *An geſtans habitum clericalem cũ animo aſſumendi ordinẽ, poſſit obtinere beneficium.*
10 *Vel præſentari ad beneficium.*
13 *Vicarius Capituli ſede vacante infra annum, an poſſit cõcedere dimiſſorias ad primã tonſuram ei, qui eſt præſentatus à patronis laicis ad beneficium.*
14 *An promotus ad primam tonſuram cum literis dimiſſor. Vicarij Capitularis infra annum contra formam decreti Sac. Conc. Triden. poſſit obtinere beneficia.*
16 *Et an clericus prima tonſura initiatus ab alieno Epiſcopo ſine literis, aut falſis dimiſſorijs, vel ab Epiſcopo excommunicato, ſuſpenſo, heretico, aut ſi eſſet per ſaltum ordinatus, vel ante legitimam ætatem, aut ſi eſſet priuatus priuilegio clericali.*
17 *Quid ſit faciendum, vt poſſit obtinere beneficia, ordinatus ſine literis dimiſſorijs.*
18 *Vtrum de ordine annexo beneficio, ſit facienda mẽtio ab impetrante.*
21 *Capellania cũ onere celebrandi Miſſas, an ſit conferenda Sacerdoti.*
26 *An Capellania ſit Sacerdotalis, ex eo tãtum, quod habet annexum onus celebrandi.*
28 *Epiſcopus, an poſſit derogare qualitatibus beneficij in fundatione appoſitis, de conſenſu patroni.*
31 *An miſſæ celebrandæ in aliquo altari deſignato per fundatorem, poſſint celebrari in alio.*

33 *Epiſcopus, an poſſit transferre onus celebrationis in aliam Eccleſiam.*
34 *An Epiſcopus poſſit moderare numerum miſſarum à teſtatore relictarum.*
35 *An Epiſcopus poſſit reducere miſſas præſcriptas in fundatione beneficii.*
36 *Refertur decretum S. Congreg. nuper editum de celebr. miſſ. per quod prohibetur reductio onerum miſſarum, &c.*
37 *De ſecundo requiſito, vt ſit legitimus, & ex legitimo matrimonio.*
38 *An expoſiti, pro legitimis habendi ſint.*
40 *An legitimati per ſubſequens matrimonium, efficiantur legitimi.*
42 *Sic etiam filii habiti ex inceſtu, quorum parentes poſtea contraxerunt matrim. ex diſpenſat. Papæ, cum clauſula, prolem ſuſceptam, &c.*
43 *Quid ſi facta diſpenſatione, & legitimatione prolis, parentes non contraxerint matrim. an talis prolis ſit legitima.*
44 *Vtrum talis diſpenſatio ſuperueniens confirmet præſentationem factam ad beneficiũ, illiuſue collationẽ &c. abſq. noua præſ. & collatione.*
46 *Quis dicatur intruſus in beneficio.*
48 *An legitimati per habẽtem poteſtatem, poſſint obtinere beneficia.*
Diſpenſatus ad ordines, an cenſeatur diſpenſatus ad beneficia.
49 *An Epiſcopus poſſit cum illegitimis diſpenſare ſuper pluralitate beneficiorum.*
50 *Quid ſi vnum non ſufficiat ad ſuſtentationem.*
52 *An poſſit Epiſcopus cum prædictis diſpenſare ad dignitates, & perſonatus ſine cura.*
52 *An, ad canonicatum Cathedralis.*
56 *Vel, ad canonicatũ collegiatæ.*
57 *An, ad beneficium ſimplex requirens ordinem ſacrum.*
58 *An, & quando filii, & nepotes presb. poſſint obtinere beneficia, penſiones, & Eccleſias paternas.*
An filius legitimus poſſit obtinere beneficium in eadem Eccleſia, in qua pater clericus obtinuit.
An pater poſſit obtinere beneficium, quod filius obtinebat.
Vtrum pater, & filius in eadẽ Eccleſia celebrare poſſint.
An illegitimus poſſit obtinere beneficium vbi pater obtinuit manuale.
59 *De tertio requiſito, vt ſit in ætate legitima.*
60 *Ætas 14 ann. requiritur pro obtinendo beneficio ſimplici.*
61 *Quid ſi aliter dicatur in fundatione beneficii.*

Quis

Quis diſpenſet, vt ante 14. anni poſſit quis obtinere beneficium.
62 *An 14. ann. debeat eſſe completus.*
63 *Vtrum diſpenſatus ſuper ætate ad beneficium ſimplex, poſſit obtinere alia beneficia, abſque diſpenſatione.*
Aetas requiſita pro obtinendo beneficio regulari.
An regularia beneficia poſſint, in defectum regularium, cōferri clericis ſecularibus.
64 *Aetas, quanam requiratur pro obtinendo canonicatu in collegiata.*
65 *Qua ætas pro obtinendo canonicatu in cathedrali.*
66 *An, ætas requiſita debeat eſſe completa, vel ſufficiat, vt infra annum poſſit promoueri.*
68 *Vbi in cathedrali non eſt facta deſignatio, & annexio ſacr. ordin. quę ætas in eo, qui Canonicatum conſequi intēdit, requiratur.*
69 *Quę ętas, in Canonico pęnitētiario.*
71 *Quę ętas, pro obtinendis beneficiis, quę requirunt ordinē ſacrum.*
72 *Quę, ad obtinēdam Eccleſiaſticam dignitatem, & n. 74.*
73 *Et ad beneficium parochiale.*
An Canonicus regularis poſſit obtinere beneficium curatū.
77 *Quę ętas ad Epiſc. Archiepiſc. Patriarch.*
78 *Ad Cardinalatum.*
79 *Ad coadiutoriam à Papa conceſſam.*
Vtrum coadiutor Canonici teneatur emittere fidei profeſſ.
Quę ętas ad penſionem obtinendam.
80 *Vel ad Capellaniam erectam ſine auctoritate Ordinarii.*
81 *Vtrum valeat prouiſio facta non habenti ętatem requiſitam; & quid ſi vna hora deſit ad ętatem.*
An dies biſſexti computandus ſit ad complementum ętatis.
Vltima dies ętatis requiſitæ inceptę, quando ſufficiat.
82 *De quarto requiſito, vt non ſit coniugatus.*
83 *An contrahens matrimonium valide, ipſo facto amittat beneficia obtenta.*
84 *Quid ſi matrimonium eſſet ratum tantum.*
85 *Vel, ſi mulier non dum cognita decedat, aut religionem ingrediatur.*
87 *Vtrum per contractum matrimonii irritum, amittat clericus beneficia ipſo facto.*
90 *Quid ſi contraheret ſponſalia de futuro.*
91 *An Clericus coniugatus cum vnica, & virgine poſſit obtinere beneficia, ſi perpetuam caſtitatem voueret cū vxore.*
92 *An Clericus coniugatus durāte ma-*

matrimonio poſſit, ex diſpenſatione, obtinere beneficia, & quid mortua vxore.
94 *Quid dicendum de clericis, & presbyteris Gratis, qui vtuntur legitimo matrim.*
95 De *quinto requiſito, vt non ſit bigamus.*
96 *Quando contrahatur bigamia.*
97 *An.*Epiſcopus *poſſit cum bigamo diſpenſare ad ord.min. & ad beneficium.*
98 De *ſexto requiſito, vt habeat ſcientiam, & literaturam competentem pro beneficio obtinendo.*
99 *Quę ſcientia in beneficio ſimplici.*
102 *Initiatus ſacris ordinib. præſumitur habilis ad ſimplex beneficium.*
103 *An collatio beneficii facta illiterato ſit valida.*
104 *Quæ ſcientia requiratur pro obtinendo beneficio, quod habet annexum ordinem ſacrum.*
105 *Quæ, pro obtinenda ſcholaſteria.*
106 *Quæ, pro obtinendis dignitatibus in* Cathedrali, *vel* Col*legiata inſigni, & nu.*120.
108 *Quæ, in canonico pęnitentiario.*
109 *Quæ pro obtinenda dignitate Archidiaconi, iuxta* Sacr.C. *Trid.*
111 *Quis dicatur* Archidiaconus.
117 *Quæ ſcientia requiratur pro obtinendo Epiſcopatu.*
121 An *ad dignitates, quæ requirunt gradum Doctoratus, ſufficiat gradum habere ſine ſcientia competenti.*
122 *Quid ſi gradus Doctoratus fuerit receptus contra ſtatuta* Academiæ, *vt quia falſo probauit curſus neceſſarios, vel deſcriptionē in matricula, aut forma præſcripta in examine non fuerit ſeruata.*
123 *Quid ſi promotio ad gradum eſſet nulla, ob non factam fidei profeſſionem.*
124 *Conſtitutio ſynodalis Neap. refertur, vt clerici, qui in Neap.Colleg. aſſumunt inſignia Doctoratus, infra octo dies fidei profeſſionem in manibus* Reuerendisſimi *Vicarii emittere teneantur.*
125 *De ſeptimo requiſito, vt ſit bonæ vitæ, & morum.*
126 *Quando quis dicatur infamatus de aliquo delicto, vel infamis infamia iuris, vel facti.*
127 *An collatio beneficii facta infami, ſeu crimınoſo ſit nulla, & quid de clerico aleatore.*
129 *Quis diſpenſet cum infami, infamia iuris, vel facti.*
130 *De octauo requiſito, vt non ſit aliqua cenſura innodatus.*
131 *Non valet electio, præſentatio, reſignatio, vel collatio beneficii facta excōmunicato.*

132

132 *Quid ſi quis ignoret ſe eſſe excommunicatum.*
133 *Vtrum poſt abſolutionem poſſit quis retinere beneficium collatum tempore, quo erat excommunicatus, ſine noua collatione.*
134 *Quid in penſione.*
135 *Quid ſi excommunicatio fuerit iniuſta, vel nulla.*
137 An *poſſeſſio beneficii capta ab excommunicato, ſit valida.*
138 *An ex diſpenſatione* Epiſcopi *poſſit quis retinere beneficiũ ſibi collatum tempore, quo erat excommunicatus.*
141 *Quid ſi* Epiſcopus *ſcienter cõtulit beneficium excommunicato.*
142 *Et quid ſi aliquis ſcienter eſt intruſus in beneficio ſibi excommunicato, collato.*
143 *An electio, præſentatio, ſeu collatio beneficii facta excõmunicato minori excommunicatione, ſit valida.*
144 *Vtrum beneficium retineri poſſit ab eo, cui fuit facta collatio, ſiue electio, &c. tempore excommunicationis, ſed poſt abſolutionem acceptauit beneficium.*
145 *Et quid ſi ſolum tempore acceptationis erat excõicatus.*
146 *Quid de beneficiis ante excommunicationem habitis, an faciat fructus ſuos.*
147 An *beneficium valide renunçietur ab excommunicato ad fauorem tertii.*
148 *Suſpenſus ab officio, vel beneficio, non põt obtinere beneſ. Et an collatio ſit nulla.*
149 *Quos fructus beneficii ante obtenti, percipere non valeat talis ſuſpenſus.*
150 *Quid de interdicto perſonaliter, an gaudere poſſit hoc priuilegio.*
151 De *nono requiſito, vt non ſit irregularis.*
An amittat irregularis ipſo iure, beneficia ante obtenta.
154 Si *clericus non obſtante irregularitate reciperet beneficiũ. an poſſit fructus percipere.*
153 V*trum irregularis poſſit reſignare beneficium, ante irregularitatem obtentum.*
Beneficia, an poſſint reſignari appellatione pendente.
Accuſatus de crimine, an poſſit lite pendente permutare.
154 *Quis diſpenſet cum irregulari, & in quibus caſib.* Epiſc. *diſpenſet.*
155 *Quando* dicatur *delictum occultum.*
156 *An delictum dicatur occultũ, ſi in aliquo loco ſit publicũ, ſed vbi petitur abſolutio, ſiue diſpenſatio ſit occultum.*
157 Et quid, *ſi delictum in vno loco fuerit deductum ad forum contentioſum.*
158 *Vel, ſi fuerit deductum, & vnico teſte probatum, iuſte, vel iniuſte.*

160 Quid ſi delinquens; defectu probationis in foro externo, ſit abſolutus, vel ſe defenderit falſis teſtibus.
162 Vel, ſi ſolum ſit deductum delictum, & non probatum.
163 Si duo conſortes criminis ſint, & alter ſolum ad iudicium deferatur, an delictum alterius rei ſit occultum.
164 Quid ſi delictum fuit deductum, & iudicium poſtea terminatum, atque punitum delictum, an poſsit Epiſcopus diſpenſare.
165 Quid ſi non fuit abſolutus, neq. condemnatus, ſed dimiſſus cum promiſſione de ſe preſentando.
166 Vel ſi non fuit abſolutus, neq. condemnatus; ſed tranſegit, ſeu compoſuit cum curia.
167 Quid ſi Epiſcopus diſpēſauit, quando delictum non dum erat deductum, ad forum cōtentioſum, & poſtea fuit deductum.
168 Quid nomine Epiſcopi in decreto S. C. Trid. ſit intelligendum.
169 An cōprehendantur alii Prelati inferiores.
170 An Capitulum ſede vacante.
171 Qui comprehendantur ſub nomine ſubditi in dicto decreto Sac. Conc.
172 An Epiſcopus poſsit vti ea facultate cum religioſis.
173 Item, an extra diœceſim, cum ſubdito exiſtenti extra eamdem diœceſim.
174 An ex vi dictę poteſtatis abſoluere, & diſpenſare poſsit, cum ſubdito abſente.
175 An abſoluere poſsit Epiſcopus ex vi dicta poteſtatis Conc. Trid. à caſibus in Bulla Cęnę, aut à cenſuris propter violationem clauſurę, aut à cenſur. contract. extr. diœceſ.
176 Vtrum abſoluere poſſit ab excommunicatione ob duellū, quando delictum eſt occultum.
177 Quid in caſu, quo pęnitens nō poſſet adire S. Sedem ob legitimum impedimentum.
178 Quę ſint legitima impedimenta.
180 Vtrum regulares, qui haberent facultatem abſoluendi à caſibus reſeruatis Sedi Apoſtolicæ, poſſint abſoluere ab excommunicatione ex cauſa duelli.
181 An abſolutio, ex vi dictę facultatis Cōc. Trid. poſsit impartiri extra confeſsionem ſacramentalem.
182 Vtrum Epiſcopus poſsit hanc facultatem abſoluendi, & diſpenſandi, aliis concedere.
183 An ſuo confeſſario, vt ſecum diſpenſet, vel ipſum abſoluat.
184 Quando dicatur homicidium voluntarium, vt in irregularitate ex eo proueniente,

Epiſcopus non poſſit diſpenſare ex vi decreti Conc. Tr.
185 *An poſſit diſpenſare in irregularitate ex homicidio licito.*
186 *Vel, ex homicidio caſuali.*
187 *Vel cum eo, qui hominem occidit, non intendens occidere.*
188 *Aut cum eo qui mãdauit aliquem percutere, & ille occidit.*
190 *An, cum homicida occulto, ex cauſa defenſionis, non ſeruato moderamine inculpatæ tutelæ*
191 *An poſſit diſpenſare in membri mutilatione voluntaria.*
192 De *decimo requiſito, vt non ſit corpore vitiatus.*
194 *Incidens in irregular ex defectu ad vſum vnius ordinis, & non alij, iam ſuſcepti, an poſſit obtinere benef. non requirens maiorem vſum.*
195 *An clericus laborans morbo caduco, poſſit obtinere beneficia.*
196 *Quid de clerico incidente in cecitatem.*
197 *An Clericus olim furioſus, & nunc ſanæ mẽtis, poſſit præſentari ad benef.*
198 *An habens defectum corporis impediens ſolum celebrationẽ, poſſit promoueri ad aliũ ordinem ſacrum, & obtinere beneficium talem ordinem requirens.*
199 *Quis diſpenſet cum talibus corpore vitiatis.*
200 *De alio requiſito particulari alicuius loci, vt beneficia conferantur oriundis.*
201 Et *quis dicatur oriundus.*
202 *De alio requiſito particulari alicuius loci, vt beneficia cõferantur certo generi perſonarum.*
203 *An ſimoniacus poſſit obtinere beneficia, & quid de beneficijs per prius obtentis.*
204 *Quis diſpenſet cum ſimoniaco*
206 *An Cler homicida poſſit obtinere beneficia, & quid de benef. obtentis ante homicidium.*
208 *An inferens iniuriam Cardinali, Epiſcopo, vel conbeneficiato.*
209 *An aſſaſſinus.*
210 *An periurus.*
212 *An falſarius literarum Apoſtolicarum.*
213 *Et quid ſi falſificarit literas Cardinalis ſcribentis nomine Papæ.*
213 *An ſacrilegus.*
Et vtrum poſſit priuari Clericus beneficio, ad cuius titulũ fuit ordinatus, ſi non habeat vnde alias viuere.
214 *An concubinarius.*
215 *An ſodomita notorius, vel occultus.*
216 *An heretici, credentes, receptatores, defenſores, & fautores, atque eorum filij, & nepotes.*
217 *Quid dicendum de heretico ſi con-*

conuerſus fuerit ad fidem catholicam, & egerit pœnitentiam, & de hæretico occulto poſt abſolutionem, & de eorum filijs.
219 An filij hæreticorum priuentur benef. obtentis ante paternam hæreſim.
220 Quid de penſionibus.
221 Quid de apoſtatis.
222 Et de ſchiſmaticis.
224 De vtilitatibus prouenientibus ex beneficio.
225 Prima vtilitas eſt perceptio fructuum.
226 An beneficiatus acquirat dominium fructuum ſuorum beneficiorum.
228 Vtrum poſſit de fructibus diſponere inter viuos, tàm in proſpera, quam aduerſa valetudine, & ad quos vſus.
231 Secunda vtilitas eſt priuilegium fori.
232 Tertia vtilitas eſt immunitas, & exemptio à gabellis.
233 Quarta vtilitas, quia poteſt ordinari ab Epiſcopo loci, in quo eſt beneficium.
234 Et quid ſi in fraudem, Epiſcopus contuliſſet beneficium extero.
235 Quid ſi aliquis plura beneficia haberet in diuerſis diœceſibus.
236 An per electionem vnius Epiſcopi, poſſit variare, & ab alio Epiſcopo ad reliquos ordines promoueri.
237 Quid ſi beneficium, nō requirat reſidentiam.
238 Et quid, ſi beneficium ſit tenue, vel tenuiſſimum.
249 Quale ſit beneficium tenue, aut tenuiſſimum.
241 Vel ſi beneficium ſit manuale, & ad nutum amouibile.
242 Vel ſi habeat beneficium in commendam perpetuam.
243 Quid, ſi beneficium haberet tantum Subdiac. annexum. an poſſit ab eodem Epiſcopo promoueri ad alios ordines.
244 An Epiſcopus beneficii poſſit diſpenſare in interſtitijs cum ſubdito ratione beneficii, & in illegitimate.
245 Quid in familiari Epiſ. triennali.
247 Quid ſi beneficium ſpectaret ad prouiſionem alterius Epiſcopi, quam Epiſcopi loci, in quo eſt ſitum.
248 An requiratur, etiam poſſeſſio beneficii.
249 Vtrum ſufficiat habere penſionem, vt poſſit Epiſcopus illius loci, vbi eſt beneficium, vnde penſio habetur, ordines conferre.
256 An ſufficiat habere Capellaniam.
252 Quando poſſit quis promoueri ab Epiſcopo originis, vel domicilii.
253 An dicatur ſubditus ratione domicilii, qui ſe transfert in ali-

aliquo loco,& expreſſe declarat habere animum ibi contrahendi domiciliũ, & quid circa hoc ſeruetur in Curia *Arch.Neap.*

254 *Vel ſi per decennium in eo loco habitauit.*

255 *An ſtudentes,vel officiales cenſeantur contrahere domicilium in loco, in quo ſtudent, vel ſunt officiales.*

257 *Quid ſi aliquis trãſferat magnam partem bonorum in aliquo loco.*

258 *Aut ſi ibi emat domum, vel aliquam partem bonorum transferat.*

260 Subditus *Epiſcopo ratione originis, dicitur natus realiter in diœceſi.*

261 *Expoſiti, an dicantur ſubditi* Epiſcopo *loci,in quo fuerunt expoſiti.*

262 *An origo patris,vel aui, etiã inſpiciatur, quoad ordines ſuſcipiendos.*

264 *An, & quando origo matris.*

268 *Qui fortuito natus eſt in mari,vel in aliquo loco, quem mater pertranſibat,an ſequatur domicilium patris.*

269 *Vtrum filius allecti, ſeu aggregati in nobilem,vel ciuem alicuius Ciuitatis, poſſit ordinari ab* Epiſcopo *illius loci.*

270 *Epiſcopus poteſt ordinare ſuũ familiarem triennalem.*

271 *Quis in propoſito dicatur familiaris Epiſcopi.*

272 *An* Epiſcopus *titularis poſſit ordinare alienam ſubitum ratione continua commenſalitatis.*

273 *An Cardinales, ſuis familiaribus conferant ordines.*

274 *Quis dicatur familiaris* Cardinalis.

QVartum Clericorum Priuilegium eſt obtinendi beneficia Eccleſiaſtica, *cap. ex literis, de tranſact. cap.cum adeo,de reſcrip. & c.2. de inſtit.* & notant omnes, præcipuè *Flam. Pariſ.de reſig. l.4 q.2.*

Beneficium autem, ſecundum *Coraſ.1.p.c.2.& Tole. in ſum. lib.1. c. 76.* eſt ius percipiendi
1 fructus ex bonis Deo dicatis; clerico, propter diuinum officium competens.

Beneficia vero, alia maiora ſunt, vt Papatus, Cardinalatus, Patriarchatus, Archiepiſcopatus,Epiſcopatus,&Abbatia; Reliqua inferiora ſũt minora. Item aut curata ſunt, curam ſcilicet,animarum habentia;
2 aut ſimplicia,ſine cura animarum. Item alia ſunt ſæcularia, qualia cenſenda ſunt omnia, niſi contrarium probetur, ex *Rota dec.32. in nouis*, quę clericis ſæcularibus cõferri,& aſ-

ſignari debent, & de ſui natura perpetua, & non manualia præſumuntur, cum natura ſæcularium ſit, quod ſint perpetua. *cap præcepta 55. diſt. c. 1. de capell. Monach. lib. 6. & ibi glo. ver. perpetui, & notat Pari de reſign benef lib. 11. q 3. nu. 92.* Alia ſunt Regularia beneficia, quæ per regulares, ſeu Religioſos profeſſos, vt dicemus num. *63*. regi debent, & manualia de ſui natura præſumũtur, *cap. cum ad Monaſterium §. talis, de ſtat. monach & notat Caſſad. dec. 4. de præbend* Quãuis interdum regularia ſint perpetua, & ſæcularia manualia, ſi ita ſancitum ſit fundatione, vel ſtatuto à ſancta Sede Apoſtolica confirmato, vt per *Rebuff de paciſ poſſ. num. 280. & alios quos refert D. Ric. in deciſ. Cur. Arch. Neap. par. 4. dec. 204.* Deniq. alia beneficia ſunt collatiua, quæ collatione, aut alio, quam electionis modo obtinentur; Alia electiua, quæ per electionem à ſuperiore confirmandam prouidẽtur, vt late tradunt Doct. agentes de hac materia, præcipuè *Rebuff in prax. tit. Quotuplex ſit benef. Duaren de benef lib. 2. c. 5 & c 9. Gonſal. ad reg. menſ. glo 7 n 39 Nic. Garc de benef. 1 to. p. 1 c 6 Tolet d cap. 75. & alij poſt Ioa de Selua de benef. p. 1. q. 2 à n 26.*

Eſt tamen obſeruandum, quod beneficium manuale dicitur illud, quod non confertur ali-
3 cui in perpetuum, ſed ad nutũ conferentis, vel alterius; ita vt ad libitum illius amoueri poſſit quandocunque voluerit, *d. cap. cum ad monaſt. §. tales, & notat Caſſador. cit.* Nec eſt verè, & propriè beneficium; ideò non cadit ſub rigoroſa reſeruatione in corpore iuris incluſa, *cap 2, de præb in 6. et per Achil. dec. 9. de præb.* Nec comprehenditur ſub regula de annali, vel triennali, *Rota dec. 539 p. 5 diuerſ. Pariſ cit loc. nu. 85. & per Ric. cit. loc.*

His præmiſſis compendiosè agẽdum proponimus de ijs, qui hoc Priuileg. obtinendi Eccleſiaſtiea beneficia potiuntur, & qui eo non potiuntur, & vt
4 ordinate procedamus, afferemus à num. *5*. ad 223. Requiſita, quæ concurrere debent in eis, qui hoc Priuilegio potiri volunt. Addita reſolutione nonnullorum dubiorum; ex quibus omnibus clarius apparebit ſolutio noſtræ propoſitionis. Deinde à nu. 224. ſummatim agemus de vtilitatibus ex beneficio reſultantibus beneficiato, cum dilucidatione aliorum dubiorum.

PRI-

PRIMA DVBITATIO.

5 QVot ſunt requiſita, quæ concurrere debent in illis, qui, hoc Priuileg. obtinendi Eccleſiaſtica beneficia, gaudere volunt.

Reſp. Decem præcipua eſſe requiſita. Quorum primum eſt, Clericatus, & Ordo: neceſſe eſt enim, eos ſaltim eſſe prima tonſura inſignitos, per quam clericalis ordo confertur, *cap. cum contingat, de ætat & qual. vbi DD. communiter tradunt Canoniſtæ*, & licet Theologi dicant, primam tonſuram non eſſe ordinem, ſed diſpoſitionem, & præparationem ad ordines; tamen quidquid ſit de hoc, illud certũ videtur, quod verbũ, ordo, generaliter prolatum comprehendit etiam primam tonſuram, ſecundum communem vſum Canonum, arg. *tex. in d. cap. cum contingat*, & ſecundum vſum loquendi, vt docet *Suar. de relig. tract. 3. lib. 4. cap. 13. num. 8.* & niſi ſint

6 clerici ſaltim primæ tonſuræ, ſed laici, incapaces ſunt huiuſmodi priuilegio obtinendi Eccleſiaſt. beneficia, *cap. ex literis de tranſact.*

Quomodo autem probetur clericatus; cum in dubio nõ præſumatur, vide tradita poſt alios per *Carol. de Graſſ. de eff. cler. in præludi. num.* 197. *& D. Ricc. par. 3. deciſ.* 157. *& alios.*

Inſuper, decẽtem habitum clericalem deferre debent obtinẽtes beneficia, ex decr. S. Conc. Trid. *ſeſſ.* 14 *c. 6. de refor.* & ex Conſt. 30. Sixti V. *incip. cũ ſacroſancta*, quam refert. *Quaranta ver. habit. cler. vbi D. Proſp. de Auguſt.* addit, eas veſtes cenſeri clericis decentes, quæ à communi vſu, & cõſuetudine clericorum illius regionis, ſeu prouinciæ, vbi commorantur, admiſſæ fuerint.

Quod ſi clerici in minorib. ordinib. conſtituti, & beneficiati, habitum, & tonſuram, non deferrent, eſſent ipſo facto pri-

8 uati beneficijs, iuxta præfatam Conſt. Sixti V. præcedente declaratione iudicis Eccleſiaſtici, quod non inceſſerint in habitu, & tonſura, vt per *Garc. p. 7. c. 1. num. 18. & Genuen. in prax. Arch c. 7 n. 7.*

An autem eodem priuil. gaudeat habens animum aſſumẽdi or-

9 dinem clericalem, & geſtans habitum.

Et nequaquam gaudere, dicendũ eſt, cũ neceſſario debeat præcedere ordo clericalis, vt dictũ eſt num. 5. & notant *Sanch. de matr. lib 7 diſp 42. nu. 14. Molfeſ. in ſum. p 1. tract. 6. c. 6 num. 67. & alij.*

Et hoc procedit etiam, vt neque poſſit præſentari ad benefi-

10 cium, alias nulla eſſet præſen-

tatio. ſecundum *Lambir. 1. p. q.7.ar.2.Ioa.Gut.conſ.2. n.21. Card.Tuſc.conſ.56.num. 4.& Pari.de reſig.l.4.q.2. nu. 5. qui nu.6.ait*, Quod Rota in vna Imol. iuriſpatron. hoc limitauit, non procedere quoties fuerit pręſentatus proxime
11 clericandus. Quia hoc caſu pręſentandus non erit penitus indignus, cum ante inſtitutionem ſit tonſuratus. Quę limitatio, vt intelligit *Garcia num. 28. & ſequitur Ric. dec.66.& dec.125.p.4.*procedit, quando proxime clericandus, expreſſe, vel tacite præſentaretur inſtituendus in tempore, quo eſſet clericus, & ſic in tempus habile, quo caſu præſentato initiato intra tempus datum ad præſentandum, præſentatio valeret ex tunc, *ad l in tempus ff.de hæred.inſti.* Lambert. *2.p. lib.2. q.3. ar.9.D.Ric.in prax. fori Eccl.reſol.140.& dec.125. par.4.& Molf.d.tract.6. cap.6. num.67.* & tacite diceretur præſentari in dictum tempus, quando patronus eũ præſentaret non abſolute loquendo ſed dicendo. Præſento N. de proximo clericandũ. Vel præſento N.& peto eum ordinari prima tonſura, &c. quia tunc videtur eum præsẽtare, vt inſtituatur, cum fuerit clericus, & ita accipienda erit, vt DD. prædicti tradunt, declaratio Sac.Congr.Conc.ſuper *cap.10 ſeſſ.7.de refor.*quæ refertur per *D.Ric.d.dec.125.par. 4. nu.14.* quæ ſic ait. *Vicarius Capituli ſede vacante infra annum, põt concedere dimiſſorias ad primã tonſuram ei, qui eſt præſentatus à patronis laicis ad beneficium Eccleſiaſticum iuriſpatronatus ipſorum, vt illud obtinere valeat*, nam talis præſentatus videtur coarctatus occaſione beneficij recipiendi, vt notat, idem *Ricc. in prax. aur. var. reſol.98.*

In caſu vero, quo non habens clericalem tonſuram abſolute præſentaretur. Dicendum eſt,
13 nullam eſſe præſentationem, & factam de indigno, & incapaci, quamuis de proximo clericaretur, & ita procedere doctrinam *Lamber. & Gutier.cit.* tradunt *Garc.&* Ric. *loc.cit & in dec.Cur.Arch.p.4. dec.343.*

Sed quid, ſi aliquis fuerit promotus ad primam clericalem tõſuram cum literis dimiſſorijs
14 Vicarijs Capitularis infra annum, contra formam d. decr. *S.C.Trid.ſeſſ.7.cap.10.* an erit capax huiuſmodi Priuilegij beneficia obtinẽdi, cum Sac.Cõc. dicat, nullo gaudeat priuilegio clericali, nam d. decr. Conc. comprehendit, etiam primam tonſuram, cum generaliter, & indiſtincte loquatur, vt tenent *Ginuen.in prax.c.87. num.15.*

Garc.

*Garc.p.5 c 7.nu.95.& D.Ricc. in prax var.reſol.*106.*& alij.*

Reſp.ex mẽte *Nauar. conſ.* 20.*de temp.ord. in antiq.* cum taliter
15 ordinatus non amittat hoc Priuilegium ipſo iure, ſed debet illud amittere per ſententiam,vel exceptionem ; ſequitur, vt notat *Eruditiſſ. Dominus Proſper de Auguſtino in addit.ad Quaran.in ſum. Bull. ver.Capit.ſede vacan. verſ.contingit,* Quod poterit habere beneficium, antequam priuetur.cum Concil.vtatur verbo *gaudeat*,& ſic futuri temporis, iuxta *glo.in cap.in pœnis,de reg. iur.in 6.*

Sed an clericus initiatus prima tonſura ab alieno Epiſcopo ſine literis, aut cum falſis di-
16 miſſorijs, gaudeat hoc priuilegio.

Negant Doctores mox citandi, nam licet per talem ordinationem fuerit impreſſus character; tamen nõ poterit obtinere beneficium,quia non habet executionem ordinis, & quoad ſe eſt ſuſpenſus,& ideo nulla erit collatio beneficij ei facta,*Caputaq. dec.* 126.*par.*1. *Ric.p.5.collect. deciſ.* 1678.*Pariſ.de reſig li.4.q.2.n. 58.Garc. p.1.c.5.n 14.Barb.p. 2.alleg.8. nu.13.de Graſſ.eff.1. n. 636.& eff.15.nu.28.qui cum Pariſ.cit. nu.96.*idem dicit, de ordinato ab Epõ hæretico, vel ſchiſmatico,aut excommunicato, vel ſuſpenſo, ſi hoc ſciebat ordinatus. Quod etiam tenuerunt *Silu.verb.irregularitas q. 7.& Maiol.de irreg.li.4.c.22.& 23. & ſequitur Barbo.d p 2.all.48. num.3.* Ac idem dicendum eſt de ordinato per ſaltũ,vel ante ætatem,ſine diſpenſatione, vt tenent *Pariſ.cit.n.102.& 104. Garc.p.7.c.14. D.Ric.p.4.deciſ.* 150.*& de Graſſ.num.34.&* 38 Qui nu.13.idem dicit,de clerico priuato priuilegio clericali. Quia nec beneficia obtinere poterit.

Quid autem faciendum ſit,vt talis ordinatus à nõ ſuo Epiſco-
17 po ſine literis dimiſſorijs, fiat capax,& poſſit beneficium retinere.vide *Nauar. conſ. 24.de temp.ord.Maiol.de irreg. lib.1. c.10.nu.1.& Bonac.de ſacram. diſp.6.q.vn.pun.4.nu.25.*

Sed quia ſunt aliqua beneficia, quæ non ſolum requirunt clericalem tonſuram in obtinente,ſed etiã, vt in presbyteros ordinentur; vt Parochialis, Abbatia, Decanatus, Præpõſitura, & Archipresbyteratus; *cap.1.de æta.& qualit. cap.cum in cunctis §. inferiora, de elect.* Et alia idem requirunt ex cõſuetudine, ſtatuto, priuilegio, vel fundatione,*cap. ei, cui de preb.in 6.*vbi notatur.Et alia requirunt de iure, vel conſuetudine, vt ea obtinentes in

Dia-

Diaconos. Et alia, vt in Subdiaconos ordinentur, dicto §. *inferiora, & d. c. 1. & tradunt Pari. conſ. 50 q. 4. nu. 14. & Petrus Greg. de benef. c. 36.*

Ideo quæritur, huius occaſione, an de tali ordine annexo be-
18 neficio, ſeu præbendæ ex conſuetudine, ſtatuto, priuilegio, vel fundatione, ſit neceſſario facienda mentio ab impetrante; eſto ſit in ætate requiſita ad talem ordinem (nam non oportet exprimere qualitates quæ ſunt in beneficio, de iure communi.)

Affirmat *Rip in cap. ad aures nu. 22. de reſcrip* Rot. *in antiq. dec. 41 de reſcrip.*

Alij vero communiter negatiuã partem tuentur, ex *cap. ei cui, de præb. in 6. ita gloſ. in clem.* 1. *verb. vel altari, de præb. Abb. Dec. & Feli. in d. c. ad aures, & Selua 3 p. q. 11. n. 42.*

Hodie tamen, vt teſtatur *Garc. p. 7, c. 1. n.* 52. in ſupplicationi-
19 bus de canonicatibus, ac portionibus Eccleſiarum Cathedralium, Dataria vult exprimi ordinem ſacrum annexũ, & ſi in ſupplicatione ponitur clauſula, etiam ſi ſacerdotalis, quæ ante ſolebat cõcedi, caſſatur. Quod ſi in ſupplicatione non
20 ſit expreſſus ordo ſacer annexus canonicatui, vel portioni, etiam ſi ſit Presbyteratus, vel Diaconatus, fatetur *Garcia num. 54.* gratiam non eſſe ſurrepticiam, vt per eum.

Quid autem dicendum ſit de quibuſdam capellanijs, in quarũ fundatione dicitur, vt præſen-
21 tetur Sacerdos, vel præſentetur Capellanus, ſeu Clericus, qui celebret tot miſſas, an prȩſentandus neceſſario debeat actu eſſe ſacerdos; aut ſaltim in tali ætate, vt infra annũ charactere ſacerdotali poſſit inſigniri, an vero ſufficiat præſentare clericum nõ ſacerdotem, qui per alium celebrari curet.

Genuen. in prax. c. 24. nu. 11. ait, quod quando eſt eligendus ſacerdos, actu debet eſſe ſacer-
22 dos, & non ſufficit, quod intra annum promoueri poſſit, & hoc quando onus eſt à laicis impoſitum, ne retrahantur ab edificatione Eccleſiarũ; ſecus ſi ab Eccleſiaſtico, vel per ſtatutum Eccleſiæ. *Lamber. de iurepatr. 1. p. 2. li. ar. 27. q. 7. & hanc opinionem ſequitur* Azo. *2. p. l. 6. c. 24. q. 4.*

Garcia vero, d. p. 7. c. 1. n. 58 docet quod in caſibus prȩdictis prȩ-
23 ſentandus debet eſſe actu Sacerdos, ex eo, quia illa verba, quod præſentetur Sacerdos, vel præſentetur Capellanus, ſeu Clericus, qui Miſſam celebret, vel alia verba reſpicientia tempus, ſeu actum præſentationis, important, vt præſẽtatus debeat tpe prȩſentationis

nis eſſe actu Sacerdos, nam qualitas adiuncta verbo, intelligitur ſecundum tempus verbi, *l. in delictis §. ſi extraneus ff. de noxal.* & pro hac doctrina, quam communem eſſe teſtatur affert *deciſ. Rot. Rom. & per* D. *Ric p. 3. dec* 238.

Alij denique, quibus accedo, exiſtimant, quod quando fundator facit capellaniam ſacerdo
24 talem, vel dicit, quod præſentetur ſacerdos, & nõ alius, qui per ſe ipſum celebret, & non per ſubſtitutum, adhuc ſufficiat, quod præſentandus ſit in tali ætate, vt infra annũ Sacerdotali charactere inſigniri poſ-
25 ſit, niſi expreſſe caueatur in fundatione, vt Capellanus præſentandus ſit actualiter ſacerdos. ita tenent *Gonſal. ad reg. 8. Cancell glo. 5. n. 77. D. Proſp. de Aug. in appen. ad ſum. Bull. p. 2. verb. ſeruitium* Capellaniæ, *& D. Ric. dec 20. p 4. n. 15.*

An autem Capellania ſit Sacerdotalis, ex eo tãtum, quod ha-
26 beat annexum onus celebrãdi, vt ſcilicet, Capellanus celebret tot miſſas, in quolibet menſe.

Diuerſimode ſcripſerunt Doctores, ego tamen cum veriori ſententia dico, quod hoc caſu Capellania non eſt Sacerdotalis, nec actu, nec aptitudine, ideo ſimplici clerico prouideri poſſet, nam illa verba (qui celebret tot miſſas) non reſpiciũt, actum ipſum celebrationis ab ipſomet Capellano, nec obligationem Sacerdotij. Sed poſita ſunt ad denotãdum potius onus, quod imponebat ipſi Capellæ, & ideo niſi expreſſe caueatur, quod per ſe ipſum hoc agat, ſatis cenſetur prouiſum voluntati fundatoris, ſi per alium celebrare faciat. ita *Zerola d. §. 7. Zech. d. n. 4. Eman. Sà verb. benef. n. 28 & verb. reſidentia, & alij apud Garc. p. 7. c. 1. n. 85.* qui pro hac ſententia plures refert declarationes Sac. Congr. præcipuè ſequentem declarationem. *Poteſt conferri ſimplici Clerico Capella habens onus celebrandi
27 Miſſas, niſi in fundatione cautũ ſit, vt per ſe ipſum celebret,* & hanc eamdem ſententiam tenent *Gonſal glo. 4 nu. 72. D. Proſp. de Aug. cit. D. Ric. dec. 29 p. 4. & Nouar foren. q. 115. li. 1.*

Sed vtrum Epiſcopus poſſit de conſenſu patroni hæredis ho-
28 die derogare qualitatibus beneficij in fundatione appoſitis, ſtante decreto *Sacr Conc. Trid ſeſſ. 25. cap. 5. de reform,* (nam de conſenſu patroni fundatoris non videtur dubitandum, cum ipſe fundator poſſit
29 tollere, & reuocare qualitates, vel conditiones appoſitas tempore fundationis, iuxta tradita per *DD. in cap. cum ac-*

ceſſiſſent

ceſſiſſent, de conſt. vbi Feli. n. 19. & per Ric. *p. 3. dec.* 189.)

Affirmant *Abb. &* DD. *in d. c. cum acceſſiſſent.* Quorum opinionē intelligunt *Nauar. conſ. 6. de cler. non reſiden. & de orat. c. 3. nu. 37. Genuen d. c. 24. nu. 7. &* Eman. *Sà ver. beneficium n. 37.* procedere aliqua ſubſiſtente cauſa, vt etiam docet D. *Proſp. de Anguſt. cit. loco, & per Seraph. dec. 871. &* B*arb. p. 3. all. 72. n. 104.*

Alijs verò probabilius videtur, nō poſſe Epiſcopum cum cōſenſu dicti patroni hęredis di-
30 ſpenſare cōtra fundatoris ordinationem, iuxta prȩfatum Sac. Conc. decretum. ita *Dec. in d. c. cum acceſſiſſent, Azo. 2. p. lib. 6. cap. 27. q. 1. & alij quibus accedunt Genuen. n.* 10. *& Ric. p. 4. dec.* 156. qui pro corroboratione huius opinionis referunt aliquas declarationes Sacr. Congr.

An autem miſſę celebrandę in aliquo Altari, ſeu Capella deſi-
31 gnata per fundatorē, poſsint celebrari in alio altari, ſaltim de conſenſu hęredum.

Et in hoc negandum cenſeo cum Azo. *inſti. mor. p. 1. lib.* 10. *c. 24. q. 8. Graff. conſ. 1. diffic. 4 de prę. ben. vol. 2. Ric in prax. for. Eccl. reſol.* 342. *& Barboſa par. 2. all. 24. num.* 35. nam ſi hoc fieri poſſet, finis inſtitutionis prędictę Capellanię inobſeruatus remaneret, cum ſit electus locus, quem fundator voluit frequentari, religioſe honorari, & coli, & propterea menti eius, & voluntati nō eſſet aliter ſatisfactum, vt per *Silu. verb. miſſa 1. q. 10. Nouar. de orat. c. 5. num. 2 & 12. Graff. & Azor. cit.* Qui addunt, quod ſi alibi, quam in loco deſignato fuerint celebratę miſſę, tenebitur Capellanus pręter p. m. cū infideliter agat, & pactum, & promiſsū in re graui nō ſeruet, aliqualem reſtitutionem facere fundatori, quando id egiſſet abſque rationabili, & legitima cauſa, ſecundum *Nauar. in manual. c. 25. num.* 134. & inter alias cauſas legitimas non celebrandi in altari deſignato,
32 eſſet, ſi altare ipſum eſſet deſtructum; nam tunc miſſę celebrari debēt in alio altari eiuſdem Eccleſię, donec conſtruatur altare. *Barboſ. cit. qui alios refert, & D. Ric cit. loco, qui in ſequenti reſol.* 349. dicit. Quod vbi deuotio teſtatoris non eſt cauſa finalis, miſſę poſſent in alio celebrari, v. g. ſi teſtator diceret, vt celebretur miſſa bis in menſe in tali Eccleſia in remedium animę ipſius teſtatoris, cum eodem modo ſuccurratur teſtatoris animę in vno loco, quam in alio.

Vtrum, vero, Epiſcopus poſſit, onus celebrationis miſſarum

in

in aliqua capella, à fundato-
33 re deſignata, transferre in aliam Eccleſiam, extra caſum collapſus, & vetuſtatis capellæ.

Et non poſſe Epiſcopum contra diſpoſita à fundatore diſpenſare, *per tex. in c. præpoſ. de conceſſ. præbend. tenent Duen. reg. 12. & latè triuiſ. decif. 42. par. 2.*

Verumtamen contrariam opinionem tenuit Cur. Archiep. Neap., cum cauſa, iuxta relata per *D. Ricc. deciſion. 21. par. 4.*

Sed huiuis occaſione, quæritur, an poſſit Epiſcopus reducere numerum miſſarum à te-
34 ſtatore appoſitum (extra tamen caſus decreti nouiſſimi, de quo inferius nu. 36.

Et dicẽdum eſt poſſe, *iuxta decretum* S.C. *Trid. ſeſſ. 25. c. 4. de refor.* ſed requiritur iuſta cauſa. Cum voluntas teſtatoris non poſſit abſque illa violari, vt docet *Nauar. conſ. 9. num. 9. de celeb. Miſſarum*, quem ſequuntur, *Fraxinell. de oblig. Sacerd. ſect. 7. § 5. nu. 3. Bonacin. de Sacram. diſp 4 q. vl pun. 7 § 2. num. 13 Molina de iuſt. tract. 2. diſp. 249. & alij*, nam voluntates teſtatorum inuiolabiliter obſeruari publicè intereſt. *Card. Mantica, de cõiect. vltim. vol. lib. 3 tit. 3. Petr. Magdalen. de nu. teſt. in teſtam. requiſ p. 1. c. 8. nu. 6. & Padil. in ſumma legum pœnal. p. 2. caſu. 25.* Iuſta cauſa erit, ſi curſu temporis numerus Clericorum, vel Religioſorum eſt diminutus; aut Eccleſiæ, vel Capellæ redditus extenuantur, aut impẽſæ maiores fiũt, *ita Azor. par. 3. inſtit. mor. lib. 12. c 6. q. 5. Fraxinell loc. cit. et Garcia p. 7. c. 1. nu. 125.*

Quod ampliatur. Primo, in eleemoſina pro ipſis miſſis, anniuerſarijs, & officijs celebrandis, quæ ſi adeo tenuis ſit, vt non facile inueniatur, qui velit ſe huic muneri ſubijcere, vt dicitur in eod. S.C. *d. c. 4.* tunc numerus Miſſarum, &c. iuxta vires legati, moderandus eſt, & ita declarauit Sac. Congreg. vt referunt *Quartana verbo miſſa, & D. Riccius in praxi fori Eccleſ. rer. quotid. reſol. 341. & deciſ. 25. par. 4.* & in huiuſmodi reductione Epiſcopus capituli cõſilium requiret, quamuis illud ſequi non teneatur, *vt per cit. Doct.*

Secundo ampliatur à *Poſſeuin. c. 2. quæſito 9 num. 25.* in miſſis, & legatis, tam ante Cõc. Trid. quàm poſt illud relictis ex eo, quia diſpoſitio Conc. generaliter, & abſolute loquitur. Tamen non poſſe fieri reductionem de miſſis re-

liĉtis poſt S. C. Trid. tenent *Hieron. à Sorbo in annot. ad compen. priuil. regul. verbo Miſſa 3. Fraxinel. d. ſect. 7. §. 5. num. 2. & Mirand. in Manuale prælat. tom. 1. q. 41. ar. 12. concl. vnica. vt per eos.*

Limitatur tamen, id quod dictũ eſt non procedere in miſſis in fundatione beneficij impoſitis, cum Epiſcopus nequeat, ex vi decr. Sacri Cõc. illas reducere ad minorem numerum. Nam S. Conc. loquitur de miſſis, ex diſpoſitione defuncti relictis, & ita declaraſſe Sacram Cõgregationem, dicunt *Poſſeuin. c. 2. num. 25. d quæſito 9. Bonacin. de Sacram. diſp. 4 q. vlt. pun 7 § 2. nu. 10. Vgolin de pot. Epi. c. 6. Barboſ. d. p. 2 alleg. 29. nu. 10. Antonin. Diana p. 2. reſol. moral. tract. 14. reſol 1. & Garcia p. 7. c. 1. num. 125. qui nu.* 131. refert in hoc plures declarat. Sac. Congreg.

An autem, & quando Epiſcopus poſſit, iuſta exiſtente cauſa abſque Synodo, diminuere
35 numerum miſſarum in fundatione beneficij præſcriptarum? videndi ſunt Nauar. *c. 25. num. 138. Henriq. in ſumma li. 9. c. 22. §. 6. & alij*, quos recenſent, *Miranda d. q. 41. ar. 24 & Barboſa cit. nu. 12.* qui fatetur, poſſe Epiſcopum abſque Synodi conſenſu, tẽperare onera dicendi plures miſſas in beneficijs, & Capellanijs ſibi ſubiectis, prout erat ſtatutum iure cõmuni, quod tradit quoq; *Garc. loc. cit.*

Hodie tamẽ facultas reducendi miſſas, commutandi, eaſq;
36 moderandi eſt reſeruata Sũmo Pontifici, vel Sacræ Cõgreg. Conc. Triden. vt initio decreti dicitur, de celebratione miſſarum ſub Sanctiſſ. D.N.D. Vrbano Papa VIII. die 21. Iunij *1625.* prout notat etiam *P. Barthol. Gauantus in praxi celebrandæ diœceſanæ Synodi p. 1. c. 37.* cuius decreti tenor, eſt, vt ſequitur.

Ac primo diſtrictè prohibet, atq; interdicit, ne Epiſcopi in Diœceſana Synodo, aut Generales in capitulis generalibus, vel alijs quoquo modo reducant onera vlla miſſarum celebrãdarum, aut poſt idem concilium impoſita, aut in limine fundationis, ſed pro his omnibus reducendis, aut moderandis, vel commutandis ad Apoſtolicam Sedem recurratur, quæ, re diligenter perſpecta, id ſtatuet, quod magis in Domino expedire arbitrabitur, alioquin reductiones, moderationes, & commutationes huiuſmodi, ſi quas contra huius prohibitionis formam fieri

con-

contingerit, omnino nullas, atque inanes decernit.

Quod procedere declarauit S. Congr.& si legatum ſit adeo tenue, vt non ſit, qui velit onus illi iniunctum ſubire, quia adhuc pro reductione dicti oneris ab ijs, ad quos ſpectat, Sedes Apoſtolica erit adeunda *veruntamen* (ſubſequitur) *ſi in ipſa beneficij erectione expreſſe cautum fuerit, vt liceat Epiſcopo iniũctum onus reducere, ac moderari; legem hanc fundatoris; quam decreta hac de re edita non ſuſtulerunt, eſſe validam, & obſeruandam.*

SECVNDA DVBITATIO.

37 QVod eſt ſecundum requiſitum, ꝙ debet cõcurrere in eis, qui hoc Priuil. obtinendi beneficia potiri volunt.

Reſp. quod ſecundum requiſitum eſt, vt ſint legitimi, & ex legitimo matrimonio; nam ſpurij, & alij illegitimi inhabiles ſunt ad beneficia Eccleſiaſtica; cum nec ad ordines, neque ad clericatum admittantur *c. innotuit, de elect.* & de hac illegitimorum inhabilitate latè per *Sayr. de cẽſ. lib 6. c. 10. Auil. eod. tract. 7. p. diſp 3. dub. 6. & Suar. de cenſ diſp. 50.*

An autem expoſiti, quorum pa-
38 rentes ignorantur, pro legitimis habendi ſint.

Nonnulli exiſtimant, hos filios, de quorum parentibus non conſtat, non eſſe cenſendos legitimos, & vti tales ad Sacros ordines, & ad curatum beneficium non poſſe ab Epiſcopo diſpenſari ea ratione, quia non ſolent filij legitimi exponi; ſed potius expoſiti, naſci ex furtiuis, & fornicarijs congreſſibus, *ita Couar. in clem ſi furioſus 1. p. num. 9. Sayr. dicto lib. 6. c. 10. tol. lib. 1. c. 53. num. 3. Valerius Reginaldus in praxi fori pœnit. lib. 30. num. 77. & pleriq; alij.*

Sed quod prædicti, legitimi ſint cenſendi, & capaces ordinũ, & dignitatum, reſoluũt ma-
36 gis communiter *Doctores*. Ea ratione, quia in dubio ſumenda eſt coniectura, quæ excludat delicti præſumptionem; quod ſanè neceſſariò ſupponũt, & præſumunt, qui filios naturales, vel ſpurios, dicunt eſſe præſumendos, ita *Paleoth. de nothis, & ſpurijs c. 63. nu. 3. Menoch. de præſũpt. lib. 6. q. 54. num. 40. Barboſa par. 3. alleg. 52. nu. 150. Beliectus par. 1. diſquiſit. cleric. tit. de diſcipl cleric. §. 2. num. 24. fol. 25. & alij.*

Et vtramque opinionem eſſe probabilem, teſtantur *P. Le-*

deſma in ſumma de matr. c. 438. difficul. & Suarez. d. diſput. 50. ſect. 4. nu. 4.

Prædicta autem doctrina de inhabilitate illegitimi. Primo
40 fallit, vbi per ſequens matrimonium fuerint legitimati, nam filij naturales, quoad omnia (præter Cardinalatũ ex conſtit. Sixti V. (efficiuntur verè legitimi per ſubſequens matrimonium, *c. tanta qui filij ſint legitimi, & ibi glo. & Abb. num.* 4. *Vgol. de irregul. c 44 §. 3. & Sayr. dict. lib. 6. c. 10. num.* 13. filij vero
41 ſpurij putatiui naturales, nõ legitimantur per ſequẽs matrimonium, vt contra *glo. in dicto c. tanta, tenent Io. And. & Abb. ibi, & alij apud Sãch. dicto lib. 8. diſp. 7. num. 18.*

An autem filij habiti ex inceſtu, quorum parentes poſtea cõ-
41 traxerunt matrimonium ex Papæ diſpenſatione, cũ clauſula apponi ſolita in diſpenſationibus cum copula, (*prolem ſuſceptam, ſi qua ſit, & ſuſcipiendam legitimam decernendo* (per ſubſequens matrimonium legitimi efficiantur, & ex eo verè legitimi cenſeantur; non ſolum quo ad ſpiritualia, ſed etiam, quo ad temporalia. Vide tradita per *Mol. n. de hyſp. primog. l. 3. c. 2. num.* 11. *Garc p. 7 c. 2. à num. 39. & Sanch. lib. 8. de matr. diſp. 7. nu. 14.*

Eſt tamen aduertendum, quod ſi facta diſpenſatione, & legitimatione prolis ſuſceptę,
43 parentes pœnitentia ducti, matrimonium minime contraherent, proles ſuſcepta nullatenus erit legitima. Quia Pontifex eam legitimationem conceſſit in fauorem matrimonij ineũdi inter parẽtes prolis, nullatenus alias conceſſurus, vt notat idem *Sanch num.* 15.

Quid autem dicendum ſit de tali diſpenſatione ſuperuenienti, an confirmet præſen-
44 tationem ad beneficium, illiuſuè collationem, electionem, vel confirmationem, quæ irrita fuerunt, abſq; noua præſentatione, collatione, vel electione; in tantum, quod poſſit licitè retinere beneficium illud.

Abbas in c. innotuit num 11. de elect. hac vtitur diſtinctione; Aut enim, vitium electi erat eius generis, vt non reddat nullam ipſo iure præſentationem, collationem, electionem, vel confirmationem, ſed facultatem ceſſandi concedat, tũc diſpenſatio ſequẽs ſufficit, abſque nouo conſenſu eorum, quibus præſentatio, electio, confirmatio, vel collatio incumbũt. Aut reddit nullam ipſo iure, & tunc, ait,

ait, poſſe ſuſtineri opinionẽ, *ſpecul. in tit. de diſpenſat. §. nũc de Epiſc. in fine*, & aliorum, qui tradunt non requiri nouam præſentationem,&c. dummodo id vitium notum eſſet his. Quia non poſſunt allegare nullitatem ex facto ipſis cognito, *argum. tex. in c. nulli. de elect. in 6.* Sed debent in priori conſenſu perſeuerare, ſi autem ignorabãt id vitium tempore præſenta-
45 tionis, electionis, confirmationis, vel collationis, ait, nõ ſufficere diſpenſationem; ſed nouum eorum conſenſum deſiderari, quo velint ſtare priori illi actui, quia ex *d. c. nulli*, conſtat, poſſe electores impugnare electionem propriam, ex facto eis de nouo detecto, & hanc opinionem probabiliorem fateor, vt etiam cenſet *Sanch. d. lib. 8. diſp. 7. nu. 17.* Qui aliorum opinionem probabilem dicit, quando vitium, ob, quod hi actus fuerunt irriti, ſit occultum, & dummodo non ſit in præiudicium tertij coelecti; & dummodo beneficiatus ille nõ acceptauerit ſciẽter cum vitio illo, collationẽ beneficij; nam tunc eſſet intruſus, & oporteret obtinere, etiam diſpenſationem intruſionis: non tamen eſſet intruſus, ſi non acceptauit collationem, ſed tantum preſẽtationem, aut electionem; Quia intruſus dicitur, qui
46 abſque canonico, & legitimo titulo, ſed vitioſo beneficium capit, vt docet *Rebuff. in praxi benef. regul. de ſubrog. collitig glo. 4. num. 5. & Siluest. verbo intruſus, & Nauar. c. 27. num. 194 quos etiã ſequitur Sanch. cit. loco.*

Secundo, fallit præfata doctrina, vbi per Papã fuerint legitimati, quia tunc vt legiti-
47 mi habebuntur, quo ad ordines, & ad obtinenda beneficia, vt per *Auilam de cenſur. 7. p. diſp. 3 dub. 6 4 notab. & alios.*

Tertio, fallit, vbi fuerit cum illegitimis diſpenſatum, per habentem ad id poteſtatem,
48 *c. 1. de filijs presb. in 6.* Poterit autem Epiſcopus cum illegitimis, ex quocumq; ortu damnato diſpenſare ad minores ordines, & ad benificium, ſine cura tantum. *ex d. c. 1 & ibi per glo. et doct. Sayr. d. l. 6. c. 11. num. 8. Campanil. in diuerſ. rubr. 11. c. 13. num. 81. Bellettus par. 1. tit. de diſcipl. cler. §. 3. num. 25.* cum ſunt vitę honeſtæ, & virtute præditi, *Lambert. de iurepatr. 1. p. 2. lib. q. 7 ar. 11. num. 12.* nam in dicta diſpenſatione per *Epiſcopum* facienda, cũ ſit inferior *Papa*, requiritur cauſa,

cauſa,& quod eorum ſuffragantibus meritis fiat, *Man.* Rodriq.*q.regul.1. tomo.q.13. ar.14.Nauar.conſ.45.nu 2.de homicid.de Graſſis de eff. cleric.in prælu.num.332. & alij apud* Barboſ. *par. 2. all. 45. num.*19.

Sed vtrum diſpenſatus ad ordines,cenſeatur diſpenſatus ad beneficia.

Reſp.nequaquam; cum diſpenſatio ſitodioſa, & ſtrictè interpretanda *Rota deciſ.* 533. *p.1.in nouiſſ. & alij apud* D. *Ricc.p.1.deciſ.95.* qui ita,in facti contingentia teſtatur, fuiſſe reſolutum in Curia Archiep.Neap.

49 An autem poſſit Epiſcopus cum eis diſpenſare ſuper pluralitate beneficiorum ſimplicium, vt poſſint plura retinere.

Dico,non poſſe,*per tex.in d c. 1.de filijs præsb. in 6.* qui loquitur in ſingulari,& cum ſimus in materia prohibitiua ad plura non extenditur, *c. gaudemus,de diuortijs*. Ita *Silu. verbo beneficium 3. nu. 17.Valentia 4.to.diſp.7.q.19. puncto.3.Tolet.lib.1.c.53.nu. 4.Eman.Sa.ver beneficiũ nu. 19.Sanch.lib.8.de matr. diſp. 51.num.6* Barboſa *par.2.all. 45.num.28.& Azor.2 p. lib. 6.c.3.q* 12. id tenens etiam, quando vnum beneficiũ ad ſuſtentationem non ſuffice-
50 ret Quidquid dicant *glo.in c. fin. de filijs presby. Selua de benef.p.2.q.12.nu.19. & Menoch.de arbitr.caſu 201.num.* 156.

Sed an valeat Epiſcopus diſpen-
51 ſare cum prædictis ad dignitates.& perſonatus, etiam ſine cura.

Reſp.cum communi doct.opin. quibus accedunt *Leſſ.lib.2.c. 34.nu.8. Campanil.in diuerſ. rub.11.c.13.num.86.*Barboſa *cit.num. 29.& Tolet.lib. 1.c. 53. num. 4.* Epiſcopum hoc caſu nõ poſſe diſpenſare, ſed ſolum Papam tum, quia *tex. in d.c.*1. ſolum intelligendus videtur in beneficijs ſimplicibus,non autem in perſonatu, vel dignitate, quæ curatis ſolent equiparari,*vt in c.dudum,de elect.* tũ etiam, quia, *ex tex.in c.fin.de filijs prasby.* habetur, quod illegitimus, abſque Papæ diſpenſatione ad dignitatem, vel perſonatum,vel beneficium curatum promoueri non poteſt, iuxta quod videtur intelligendus *tex.in d.c.1.verb.benef.*Quidquid aliqui aliter ſentiant.

52 An vero Epiſcopus poſſit diſpẽſare cum illegitimo in Canonicatu Cathedralis eccleſiæ.

Doctores communiter affirmant, vt tradit *Nauar. conſ.*

4.de

4.de fil.presb.nu.4. quem ſequuntur Campanil.d.c.13.nu.82.& alij. nam tex.in d.c.1. permittit diſpenſationẽ epiſcopis in beneficijs ſine cura; at canonicatus eccleſiæ Cathedralis eſt beneficium ſine cura, vt notatur in cap.ſuper eo, de præb.in 6. ergo.

Sed vt docent Maiol. de irreg. lib.1.c.8.n.11. Cãpanil.d.c.13 nu.83.et Barb.d.p.2.all.45.n.33. Quãuis olim hęc cõmunis ſententia fuerit vera; hodie
53 tamen, cum omnes canonicatus Cathedralium annexũ habeant ordinem ſacrum, iuxta decretum S C. Trid. ſeſſ. 24 c.12. de refor. per conſequẽs, cum epiſcopus nõ poſſit habilitare ad ſacrum ordinem, neque ad canonicatum in Cathedrali diſpenſare poterit. Ita etiam tenẽt Sayr d. lib.6.c.11.n.13. Leſſ.d.l.2.c.34.n.86. Auila 7 p. diſp.3.dub.6. & Garc.d p.7.c.2.nu.68. qui cum Leſſio, addit. Quod ſi cũ illegitimo fuerit per Papam diſpenſatum ad ſacros ordi-
54 nes, ex quo non cenſebitur diſpenſatus ad beneficia, poterit epiſcopus, etiam hodie diſpenſare ad canonicatum Cathedralis, iuxta prædictam communem ſententiam; nam dum cum ea diſpenſatione ſit habilis iam ad ſacrum ordinem, quem præbenda requirit ceſsat ratio, de qua ſupra.

Eſt tamen aduertendum, vt aduertit Garc.nu.71. quod ho-
55 die per Papam diſpenſatur, cum illegitimis ad obtinenda quæcumq; beneficia, præter dignitates, & canonicatus in Cathedralibus, ac principalem in collegiata, dummodo plura non sint.

56 An autem poſſit epiſcopus cum illegitimo diſpenſare ad canonicatum eccleſiæ collegiatæ.

Et dicendum eſt, poſſe, vt tenẽt Gonſ.glo.5.nu.98. Auila de cenſ.p.3. dub.6.3.not. Belleſt. d.§.3.nu.27.& Barbo. d.p.2. alleg.45.nu.25. cum non habeant annexum ſacrum ordinem.

Sed quid dicendum de beneficio ſimplici requirenti ſa-
57 crũ ordinem. An poſſit epiſcopus cum illegitimo in eo diſpenſare.

Reſp. negatiue iuxta gl.in d.c.1. verb.beneficium, ſic intelligẽs ea verba tex. dumodo ſit tale; quam DD.ibi, ſequuntur, & tradunt quoq; Campanil. d.c.3.n.85. Barbo.d.p.2.alleg. 45.num.30. Sayr.d.li.6. c.11. n.11.& alij. Quorum opinio procedit, etiam ſi non requirat ſacrum ordinem actu tẽpore collationis, ſed poſt, vt notat Garc.nu.66. ex eo, quia

qui

qui ad beneficiũ ꝓmouetur debet eſſe habilis tempore promotionis, habito ſaltem reſpectu ad ea, quæ ſibi incũbunt ratione beneficij, *vt in d.c.dudum, primo, de elect. & c.ſi pro clericis, de præbend. in 6. Ita Imol. dom & Franc. in d.c.1.*

Quid autem dicendum ſit de illegitimis filijs, & nepotibus
58 præsbyterorum circa beneficia, & pẽſiones, Eccleſiaſq; paternas, & è contra, vidẽda ſunt tradita per *Garcian. d. par. 7 c. 3. Gigãt. de penſ. q. 89. Barboſ. p. 3. alleg. 65. qui alios refert, & par. 2. alleg. 45. Nouar. concluſ 4. de benefic. D. Ricc. p. 2. dec. 300. & p. 4. deciſ. 186. & 283.* vbi præcipue concludit, diſpſitionem S. C. *Trid. ſeſſ. 25. c. 5. de reform.* dum prohibet filios clericorum acquirere beneficia paterna, non habere locum in nepote legitimo ex filio ſpurio, *ex doct. Nauarr. conſ. 5. de filijs præsb. & de Franchis deciſ. 27.*

Nec eſt prætermittendum, vt refert *Seraph. deciſ. 1442.* filios legitimos, non prohiberi obtinere diuerſum beneficium in eadem Eccleſia, ſed idem, quod pater obtinuit; idque immediate, vt per *Barboſ. cit. p. 3. alleg 65. num. 17. qui ex Garcia p. 7. c. 3. nu. 28. & Armendar in addit ad recopil legum Nauarræ lib. 2. tit. 19. lib. 1. de filijs præsb. n. 4.* aſſerit tentum, patrem nulla diſpẽſatione indigere ad obtinendum immediate beneficium filij legitimi, ac etiam dicunt, non eſſe prohibitum, quin pater, & filius, etiam illegitimus poſſint miſſam celebrare in eadem Eccleſia, dummodo ambo non obtineãt in ea beneficium, ſed id fiat ab altero deuotionis gratia, & ab altero cauſa legati, quod relictum ſit miſſam celebrantibus in eadem Eccleſia.

Vtrum vero illegitimus prohibeatur habere beneficium, vbi pater obtinuit beneficiũ manuale, ſeu ad nutum amouibile, Vide tradita per *D. Ricc. par. 4. deciſ. 204.*

TERTIA DVBITATIO.

59 QVod eſt tertiũ requiſitum in illis, qui hoc priuilegio obtinendi beneficia gaudere volunt.

Reſp. quod eſt ætas legitima, & omiſſa ętate, q̃ de iure, ante Conc. Trid. requirebatur; sũmatim referemus ętatem hodie requiſitam in quolibet beneficio.

Et Primo, pro obtinendo beneficio ſimplici, requiritur ętas

qua-

quatuordecim annorum, ex decreto eiuſdem *Sac. C. Trid. ſeſſ.23.cap.6.de reform.* contra quod, vt rectè ait *Azor. 2.var. lib.6.c.5.q. 9.* non poteſt Epiſcopus diſpenſare. Quod cenſuit Sacra Congreg. procedere, niſi in fundatione aliter dicatur, quia non eſt ei deroga-
61 tum; prout teſtantur *Eman. Sà verbo beneficium num.* 30. *Gonſalez ad regul. menſ.glo.5. n.91.D.Ric.in prax for.Eccleſ. reſol.331.& in collect.dec.860. & Campanil.in diuerſ.rub.7.c. 6.nu.2.*

Vnde Epiſcopus non poteſt indulgere cuiquam, vt ante decimum quartum annum beneficium ſimplex obtineat, ſed ſolus Summus Pontifex, ex cuius diſpẽſatione poteſt etiã infanti beneficium conferri, vt tradunt *Thom. Valaſc. alleg. iuris tom.* 1. *alleg. 7. num.* 10. *Barboſa p.3 alleg.60.nu.* 74. *& alii.*

An autem debeat eſſe *14.* annus
62 completus.

Sacra Congreg. cenſuit prædictũ *cap.6.C Trid.* non prohibere, quin ille, qui iam 14. annũ ſuæ ætatis attigit, licèt non dum expleuerit, poſſit beneficium obtinere, & ita tenent *Henriq.in ſumma lib.10.c.19.§.2. Gonſalez cit glo.5.num. 90.& 95.Leſſ.lib.2.cap 34.num.109. Barboſa alleg.60.p.3.num.76. D.Ric.d.reſol.331.& in deciſ. Cur.Arch.p.4.dec.281.Campanil.d.cap.6.num. 2.& Nouar. concl.2.nu.4 de ætat.beneſ.affirmans de communi.* Quamuis non ſufficere hanc ætatem 14. annorum inceptorum, ſed debere eſſe completam, teneant *Mandoſ.de ætat.min.c. 4.n.15. & Tuſcus concluſ.338.nu.10. & 15.lit.B.*

Et hæc prohibitio, de obtinendo beneficio ante ætatem 14. annorum, vt ſupra, ſubſiſtit, nedum ſi per viam collationis daretur; verum etiam præſentationis, electionis, aut alterius prouiſionis; ſtante generica prohibitione Sac.C.Trid. ob verbum, obtinere, quod eſt generaliter, vt ſentit *Mandoſ. cit.loco num. 17.* quem refert *Campanil.d.rub.7.cap. 6. num. 6.* & quamuis *Nouar. loc. cit. num.8.* exiſtimet minorem 14. ann. eſſe habilem, vt præſentari valeat ad beneficium iuriſpatronatus ex declarat. S. Congregat. de qua fit mentio *in deciſ.Rota diuerſ.par. 1. deciſ.482. num.* 3. occaſione cuiuſdam de genere fundatoris præſentati, qui erat conſtitutus in 12. anno, quam deciſionem refert, etiam *Garcia par.7 c.4.num.*10. Aliter tamen, fuit deciſum in Cur. Arch. Neap. ſcilicet, non poſſe præſentari minorem 14. ann. ad benefi-

cium iuriſpat. etiam pendente ſupplicatione diſpenſationis Summo Pontifici porrecta, vt teſtatur *D. Ric. deciſ. 343. par. 4.* cum nulla ſit diuerſitatis ratio in vtroque, vt idem notat *p. 3. deciſ. 26.*

Sed num diſpenſatus à Papa, vt ante ætatẽ 14. ann. poſſit obtin. benef. ſimplex; valeat aliud
63 ſimplex obtinere ab Epiſcopo abſque noua diſpenſatione.

In hoc dubio dicẽdum eſt, quod cum obtinens diſpenſationem ad ſimplex beneficium obtinendum dicatur habilitatus ad alia ſimplicia, vt reſoluit *Campanil. in diuerſ. rub. 11. d. cap. 13. num. 98.* poterit in euentu; de quo agimus, huiuſmodi capax, & habilis per diſpenſationem factus, ad alia ſimilia ſimplicia ab Epiſ. impetranda, diſpenſari, dummodo ius non reſiſtat. *Ita* D. *Ric. in prax. var. reſol. 64. & Barboſa p. 2. all. 45. nu. 35.*

Eſt tamen obſeruandum, quod ſi beneficium eſſet regulare, & non haberet annexam curam animarum, requireretur decimus ſextus annus completus, cum tale beneficiũ non poſſit conferri, niſi profeſſo, *cap. nullus, de elect. in 6.* & hodie poſt *S. C. Trid.* non poſſit fieri profeſſio ante decimum ſextum annum completum, alias eſſet nulla, *vt in Trid. ſeſſ. 25. de refor. c. 15. vt notat* D. *Ric. par. 4. deciſ. 281.*

Quando autem in defectu regularium, poſſint beneficia regularia conferri clericis ſecularibus; vide per *Gonſalez ad regul. 8. Cancel. glo. 8. n. 43. & 77. & Ric. p. 4. dec. 355.*

Secundo, pro obtinendo canonicatu Eccleſiæ Collegiatæ, etiã in ſignis, requiritur ætas qua-
64 tuordecim annorum, ſaltem inceptorum, ſicut ad alia beneficia iuxta diſpoſitionem iuris communis, ex quo in hoc, *S. C. Trid. ſeſſ. 22. c. 4. de refor.* nil innouauit, ſeu diſpoſuit in particulari, vt declarauit *Sacr. Congreg. cuius reſponſa referunt Garcia p. 7. c. 4. num. 37 &* Nouar. *cit. concluſ. 3. nu. 6. Ita Mã. Rodriq. quæſt. reg. to. 1. q. 11. ar. 2. Mandoſ. conſ. 20. Gonſalez ad regul. 8. Canc. glo. 5. num. 29.* D. *Ric. in praxi fori Eccleſ. reſol. 512. num. 3. & alij.*

Tertio, pro obtinendo canonicatu Cathedralis Eccleſiæ, cũ hodie, ex decreto eiuſdem S.
65 *C. Trid. ſeſſ. 24 cap. 12. de refor.* omnes canonicatus, & portiones Cathedralium Eccleſiarum habeant annexum aliquem ordinem Sacrum, & vt ad ipſos, quis promoueri poſſit requiratur ætas præſcripta in eodem *S. C. Trid ſeſſ. 23. c. 12. de refor.* eſt dicendum, quod requi-

requiritur ætas ad illum ordinem neceſſaria, quem canonicatus, vel portio obtinenda habebit annexum, ſi obtinere volens, illo ordine Sacro, quẽ requirit, non fuerit initiatus.

Sed quia in eodem *Conc. ſeſſ. 23. c. 12. de refor.* dicitur, quod nullus ad Subdiaconatus ordinẽ ante 22. ad Diaconatus ante
66 23. & ad *Præsbyteratus* ante 25. ætatis ſuæ annum promoueatur, & in alio decreto *ſeſſ. 24. cap. 12. de refor.* dicitur, quod nemo recipiatur ad dignitatem, aut portionem, niſi eo ordine Sacro, aut ſit initiatus, quem illa dignitas, præbẽda, aut portio requirit; aut in tali ætate, vt infra tempus à iure, vel ab eadem Sancta Synodo ſtatutum, ideſt, infra annum, iuxta aliud decretum *c. 4. de refor. ſeſſ. 22.* initiari valeat, ideo.

Quæritur, an in eo, qui voluerit obtinere canonicatum habẽtem annexum v. g. Sacerdo-
67 tium, requiratur ætas 25. annorum inceptorum, pro vt requiritur, vt poſſit eo ordine inſigniri; an vero ſufficiat, vt ſit in tali ætate, vt infra annum poſſit ad ſacerdotiũ ꝓmoueri.

Leſſius de Iuſt. & iure lib. 2. c. 34. num. 110. exiſtimat, eum, qui accipit beneficium, quod requirit Subdiaconatum debere inchoaſſe annum 21. nam debet eſſe habilis, vt intra annũ fiat Subdiaconus, Subdiaconus autem fieri nequit ante 22. inchoatum; Quod ſi beneficium requirat Diaconatum, debebit ſaltem inchoaſſe 22. vt in principio anni ſequentis poſſit fieri Diaconus; ſi ſacerdotium, debebit inchoaſſe 24. alioqui irrita erit collatio.

Sed *Garcia d. p. 7. c. 4. nu. 21.* cenſet, quod ille, qui voluerit obtinere canonicatum, aut portionem Cathedralis Eccleſiæ, ſi non ſit initiatus illo ordine ſacro, quem canonicatus, aut portio habet annexum, debet eſſe in ætate ad talem ordinẽ requiſita *à S. C. Trid. ſeſſ. 23. d. cap. 2. de reform.* & ſic ſi habet annexum præsbyteratum, debet habere ætatem 24. annorum, ſeu eſſe maior 24. annis, ita quod attigerit 25. ſi habet annexum ordinem Diaconatus, debet habere ætatẽ 22. annorum, ſeu eſſe maior 22. annis, ita quod intrauerit in 23. & ſi habet annexum ordinem Subdiaconat. debet habere ætatem 21. ita quod attigerit 22 annum; *Sic Henriq. in ſumma lib. 10. c. 19 §. 2. Maiol. de irregul. lib. 1. c 30. num. 12. & alij apud D. Rit par. 4. deciſ. 340.*

Eſt tamen aduertendum, quod in Eccleſijs, vbi nec ante Concil, nec poſt, facta fuit deſi-

gnatio, diſtributio, & annexio
68 ſacrorum ordinum, & ſic nullus ordo ſacer Canonicatui aſſignatus eſt, qui canonicatum conſequi intendit, debebit eſſe in Subdiaconatus ordine conſtitutus, vel in ætate requiſita ad Subdiaconatum; nempe, quod attingat 22. ſuæ ætatis annum iuxta tradita per *Io. Hier. Campanil. in diuerſ. rub. 7. c 6. n. 26.*

Aduertendum eſt quoque, quod in canonico pęnitentiario, vltra gradum doctoratus, vel li-
69 centiæ in Theologia, vel iure canonico, requiritur ætas 40. annorum, ſeu alias, qui aptior pro loci qualitate reperiatur, iuxta decretum *Conc. ſeſſ. 24. cap. 8 de refor.* & dicti 40. anni debent eſſe completi, quia dicitur in plurali 40. annorum, *ex glo. in clem. generalem, de ętate, & qual. & aliis apud Garc. p. 7. c. 4 n. 35. & c. 7. num. 43. licet Azor. d. cap. 5. q. 6.* dicat ſufficere 40. annum inchoatũ, vt etiam referunt *Barb p. 3. alleg. 55. nu. 9 & Nouar. concl. 5. de ætat. beneficiand.*

Quod ſi aptior pro loci qualitate non reperiatur, non obſta-
70 ret defectus ætatis 40. annorum, pro vt tradit *Garc. num. 33.* qui exiſtimat ſufficere, quod non reperiatur in Ciuitate, vel Diœceſi perſona apta, cum dictis qualitatibus, nec eſſe quærendam extra Diœceſim; arg. *tex. in c. nullus, diſt. 61. & cap. ſacrorum, diſt. 63.* vt alius, qui aptior pro loci qualitate reperiatur, poſſit in pœnitentiarium eligi; ſed ſi non reperiretur talis perſona apta in diœceſi, & Epiſcopus eũ vellet eligere extra diœceſim, non poſſet eligere, niſi dictas qualitates habentem, ſi talis ibi commodè reperiri poteſt, *Garcia nu. 34. & ſequitur Nouar. cit. concl. 5. de ætat. beneſ.*

Quarto, pro obtinendis beneficijs habentibus annexum or-
71 dinem ſacrum, licet non actu, ex fundatione, conſuetudine, ſtatuto, vel priuilegio, requiritur ætas requiſita ad ordinem annexum, *c. ei cui, de prabend. in 6. glo. in cap. cum in illis, de prabend. eod. lib. 6. verbo prouideri, ita Francus, & alii in d. c. ei cui, Lamber. 1. p. 7. lib. q. 7. ar. 27. n. 8. & Garcia num. 51. qui alios refert.*

Quinto, ad obtinendam aliquam Eccleſiaſticam dignitatem inferiorem Epiſcopatu, habentem tamen curam animarum,
72 requiritur ætas 25. annorum, ſaltem inchoatorum, vt habetur expreſsè in *cap. cum in cunctis §. inferiora, de electione, & in* S. C. Trid. *d. c. 12. ſeſſ. 24. Ita* Leſſius *dicto l. 2. cap 34. num.* 107. Nauar. *c. 25. nu.* 116. *& alii.*

Sexto

Sexto, ad obtinendum beneficiũ Parochiale, requiruntur 25. anni inchoati, *c licet canon. de*
73 *electione in 6.* Ita *Leſſius num. 108. Nauar ibidem, & alii apud D.Ric.p.4.deciſ.* 349.

Et eſt obſeruãdum, huius occaſione, quod beneficium Curatum non poſſet obtinere Canonicus regularis ſine Apoſtolica diſpenſatione, nec in perpetuum, nec ad tempus, *Verall.deciſ.223.D.Proſp.de Aug ad Quarantam verbo can. regular.D.Ricc.par.1.dec.* 159. *& p.4.deciſ.355 num.7. & per Azo.inſt.mor.lib.6.cap.4.q.22. & 23.& ita in praxi ſeruatur, vt teſtatur Gonzalez ad regul.* 8.*Cancell.glo.7.num.* 53. referens, etiam in hoc declarat. Sac.Congr.

Septimo ad obtinendas alias dignitates, vel perſonatus, qui-
74 bus nulla ſubeſt cura animarum, requiritur, ex eodẽ *Conc. c.12 ſeſſ.* 22. vt non ſit minor 22. annis *Leſſ. cit. nu. 108. Nouar. concluſ.* 3. *de ætate beneſic. & alij.*

An autem 22. annus debeat eſſe
75 in caſu prædicto, inceptus, vel completus.

Quidam aſſerunt ſufficere inceptum, *ita Zerola in praxi Epiſc. par.1.verbo beneficia §. 1. Azo. p.2.lib 6.c.59.num.3. & Emanuel.Sà.verb.beneficium n.* 31.

Contrarium tamen dicendum eſt nempe 22. annum debere eſſe completum, nam illa formula, qua vtitur Concilium, vt non ſit minor 22. annis inſiniat debere eſſe completos, nam, qui nondum compleuit, eſt minor ætate. *Ita Leſſius d. cap.34 nu.108. Molina de Iuſt. 2.tom.diſp.* 573. *Mandoſ. de ætat.minor.cap.1.n.101.Garcia p.7.cap.4.nu.70. & Nouar d. concl.3.*

Sed an præfatum *Dec. Conc. ſeſſ. 22.c.12.* comprehendat, non
76 ſolum dignitates, & perſonatus in Eccleſijs Cathedralibus, ſed etiam in Collegiatis.

Affirmant *Armendariz in add.ad recopilat. leg. Nauar. lib.1.tit. 18.l.7.num.2.& Garcia d.cap. 4.num.62.* ex eo, quia Concil. in hac parte generaliter, & abſolute de dignitatibus, & perſonatibus, loquitur.

Nihilominus contrarium censet *Piaſeg.in praxi p.2.c.5.nu.21. Zerola in praxi p.1.verbo beneficia §.1.Rodriq.quaſt.reg.tom. 1.q.11.art.2.Ricc. in praxi fori Eccleſ. reſol. 512. & Nouar. concl.3. de ætate beneficiand. n. 5.* vt per eos, & dictum eſt ſupra nu.64.

Aduerte tamen, illud, quod dictum eſt de ætate 22. annorum requiſita ad dignitates, & perſonatus ſine cura, eſt intelligendum, niſi alias habeant annexum ordinem presbyteratus;

tus,quia tũc requireretur ætas ad ſacerdotium requiſita, & ſic proportionabiliter, ſi Subdiaconatus, vel Diaconatus ordinem haberet annexum, vt diximus ſupra n.65.

Octauo, ad Epiſcopatus culmen promouendus, debet eſſe maior triginta annis; ita quod 30
77 annum,iam exegerit, & in ſacro ordine ſaltẽ ante ſex menſes conſtitutus, *cap.cum in cunctis de elect.* S. C. *Trid.ſeſſ.7.c.1.& ſeſſ.22.cap.2.* & in terminis multum ſpecifice declarat Bulla *Gregor.14.fel.rec.* quæ incipit, onus Apoſtolicæ ſeruitutis,publicata die 15. Martij 1591. & refert *Barb. de offic. Epiſc.par.2.alleg.1.nu.28* Ita *Vgolin.eod.tract.par.1.c.1.nu.6.& alij.*

Et quod dictum eſt de Epiſcopis,dicendum eſt de Patriarca, Primate, & Archiepiſcopo, nam quamuis hi nomine, & iuriſdictione inter ſe differãt; officio tamen conueniunt, quia idem eſt. *Leo in Theſauro fori Eccleſiaſt.c.2.nu.29. Maſſobrinus in praxi habend. concurſ.ad Paroch requiſ.* 10. *dub.*11.*num.*20. *Nouar. concluſ.7. de ætate benef.& per Carol.de Graſſis de eff.clericat. in præludio à nu.*210.

Nono, in Cardinalibus requiritur ætas, quæ in Epiſcopo requiritur, *ex Sac. Conc. Trid.re-*
78 *latis in locis, vt tradunt Maſſobrinus loco cit. & Hojeda de incompat.beneſ.cap.* 27. Hodie tamen, vt aduertit *Illuſtriſs. Card. Paleotus de Sacri Conſiſtorij conſultatione 4.par.quæſt.1.* Diaconus Cardinalis eſſe poteſt,qui in 22 ſuæ ætatis anno fuerit conſtitutus, *ex Cõſt. Sixti V de Cardinalium num. ordine,ætate,tempore,qualitate, & officio.*

Decimo, ad coadiutoriam à Papa conceſſam, requiritur eadẽ ætas,& habilitas, quæ requiritur,& ſufficit ad titulum bene-
79 ficij, *Ita Caputaquen. dec.*127. *d.1.Gonſalez glo.5.§. 9.num.6 & alij.*

Huius occaſione, nõ eſt prætermittendum, quod coadiutores Canonicorum,ſeu dignitatum,etiam perpetui, & cum futura ſucceſſione,non tenentur emittere fidei profeſſ. vt canonici *iux.* C. *Trid.ſeſſ.24.c.12.de ref.* vt notat *Barboſ. p.3.all.61.num.*13. niſi cum fuerit ſucceſſioni locus. Quia coadiutor non eſt in poſſeſſione Canonicatus, ſed coadiutoriæ.

Vndecimo, ad obtinendam penſionem, requiritur ætas ſeptẽ annorum ſecundum *Gigant. de penſ.quæſt.*13. Sed ſecundum alios, ætas requiſita ad beneficium ſimplex, vt dicemus loco ſuo,in cap.ſeq.n.13.

Duo-

Duodecimo,& tandem,Capellania erecta, ſiue fundata abſq. auctoritate ordinarij poteſt
80 obtineri à minori 14. annorũ, vt docet D. *Ricc. in praxi fori Eccleſ reſol.67.num.6.* cũ talis Capellania non dicatur beneficium eccleſiaſticum *glo.communiter recepta,in clem.ſi beneficiorum,de decimis, verbo Capellanus,Gonſalez in reg.8.Cãcell.glo.5.num.27.Idem Ricc.p.9.deciſ.90.Velaſc.deciſ.6. num.12.& per Felin.in cap.cum omnes,de conſtitutionibus*,& dicemus inferius num.250.

Eſt tamen obſeruandum, quod prouiſio facta non habenti ætatem requiſitam,eſt nulla, etiam in conſciẽtia,quod pro-
81 cedit,licèt paruum, & modicum tempus, vt vna dies, vel hora, deſit ad ætatem requiſitam;cum in his, quæ à iure determinata ſunt, non liceat arbitrari; vt tradunt *Pariſ. de reſig.lib.4.q.9.num.20.Vega in ſumma par.1.c.36.caſu 5.& 21 Garcia p.7 c.4.n.84. Man.Rodriq.in ſumma 1.tom.c.30 n.1.& alij.*

Sicuti etiam diſponitur de iure, quod anni pubertatis, quæ in maſculo eſt in 14. anno completo,& in femina in 12. anno completo,*l.fin.*C. *quando tutor.&c.* & anni minoris ætatis, quæ eſt, tàm in maſculo, quàm in femina de iure communi vſque ad annum 25. cõpletum,*l.*1. C *ſi minor, ſe maior.dixerit*; debent eſſe omnino completi, de momento ad momentum, pro vt de ætate minorum expreſsè diſponitur in *l.* 3. *§. minorem ff. de minorib. vbi glo. verbo momentum*, reddit rationem, quia agitur de fauore minorum, & publico ſimul; quæ ratio militat, etiam in ætate impubertatis, vt notat *Sanch in ſumma lib 4 c.35 num.* 3. Qui addit eadem ratione, quod ſi non conſtaret de hora natiuitatis,eſſet expectandus totius diei exitus,& ſi nec de die conſtaret, ſed de menſe, eſſet expectandus totius menſis exitus. Quod ſi nec de menſe, eſſet expectandus totius anni exitus. Et ſi 25. ætatis annus compleretur ſexto Kal.Martij, anni biſſextilis, cenſendus eſſet,ſecundũ *Sãch.* compleri die ſecunda, quæ ſimiliter dicitur ſexto Kal.Martij nempe 25. Februarij in puncto horæ correſpondenti puncto natiuitatis, & hoc ea ratione,quia vtraque dies cenſetur vna, & dies ſecunda eſt complementum quadriennij præcedentis, quæ deerat ad complementum integri ſolis per Zodiacum circuli, & ideò ad illius ætatis complementũ dies eſſet accipienda; ſed ſecũdum *Silu. verb. ætas. q.* 3 Henriq.

riq.in ſumma lib.10. c. 19 §.2. Barboſ.p.2.all.16.n. 2. D.Ricc. in praxi fori Eccleſ. poſt reſol. 276. in notabilibus de materia Sacram ordinis verſ. quo ad interſtitia,loquentes de eadem materia Sacr.ordinis,pro ætate legitima ordinis non eſſet computãdus dies biſſexti, nec de illo curandum; cum annus à iure determinatus intelligatur ex 365. diebus continuis.

Et quamuis *in l. qua ætate ff. de teſtam.* dicatur, quod in ætate pubertatis ad teſtandum petita, ſufficiat vltimam ætatis illius diem eſſe inceptam; dicendum eſt, quod ibi, tanquam quid ſpeciale id decernitur, fauore teſtamenti, ergo ſecus in alijs eſſet dicendum, vt aduertit *Sanch. ibidem, & in lib. primo de matrimon. diſp. 16. num.4.*

QVARTA DVBITATIO.

82 QVod eſt quartum Requiſitum neceſſarium in illis, qui hoc Priuileg. gaudere volunt.

Reſp. & dico, quod eſt, vt ſint ſine vxore, nam coniugati, qui ordinari prohibentur, incapaces ſunt huiuſmodi priuilegio obtinendi beneficia, ſine diſpenſatione, vt inferius dicemus *cap.2. c. diuerſis fallaciis, & cap cum decorem, de cler. coniug.* ideo irrita erit beneficij collatio eis facta, poſt matrimonium contractũ, tanquam facta incapaci, vt patet in dictis iuribus, & in *Sacr. Concil. Trid. dicta ſeſſ.24. cap.4. & notant D.Ric.collect. deciſ. 798. de Thoro in Comp. dec. Cur. Arch. verbo clericus fol.8. & Nouar. concluſ.2. de præſent. à patron. fac.*

An autem clericus validum contrahens matrimon. ipſo facto
83 amittat beneficia per prius obtenta: an potius iudicis ſententia priuans, deſideretur.

Et dicendum eſt, per contractum matrimonij validum, beneficia clerici in minoribus conſtituti ſtatim ipſo iure vacare. Ratio eſt, quia hoc minime ſtatutum eſt in pœnam delicti, vt ſic iudicis ſententia deſideretur; nullum enim delictum eſt inire matrimonium, ſed id cõſurgit ex eo, quia ſponte aſſumit ſtatum incompatibilem cum beneficio, ac proinde
84 per ſpontaneam dimiſſionem, eo ipſo, illud videtur repudiare, nam contrario facto, iure proprio ceditur *l.1.C. de furtis & l. quod in hærede § eligere ff. de tributar. actiõ.* & huius ſententiæ ſunt *glo. in c. vnico, verbo clericalis, de cler. coniug. in 6. Silu. clericus 2. num.2* Gigas de-

de penſ.q.54.Nau.c.25.n.120. Tol.in ſum.l.4.c.18.n.4.Guid. Pap.dec.239.& Ric.p.5.collect. dec.1864.& alij.

Quorum ſententia ampliatur. Primo, vt procedat, quamuis matrimonium, nondum conſumatum ſit. Quia ſtatim, ac ma-
85 trimonium, per verba de præſenti initur, vacant beneficia, cum in hoc euentu vere ſit aſſumptus ſtatus incompatibilis cum beneficio, vt docent *Io. And.in d.c.1.de cler.coniu.n.5. Sayr.de cēſ.l.6.c.5.n.10. Barboſ. p.3 alleg.57.n.202.& alij, quos refert de Graſſis eff.5.n.13.*

Secundo ampliatur, etiã ſi vxor, non dum cognita, decedat, vel
86 religionem ingrediatur, vt per *Barboſ.cit.n.204. & Sanch.de matr.lib.7.diſp.42.n.19.*

Sed an per cõtractum matrimonij irritum, vt eſt inter conſã-
87 guineos, ſine debita diſpenſatione, vel cum minori, amittat clericus Eccleſiaſtica beneficia, quæ obtinebat.

Affirmat *Io. And. in cap. Ioannes num 24. de cler. coniug. & alij relati per Carol.de Graß. eff.5. n.21.* quia ex parte ſua contraxit, & fecit quidquid potuit. Et quid ſi iſto caſu contraxerit ſcienter, vel ignoranter, & an ſit priuatus ipſo iure, an vero requiratur ſentẽtia, ponit *Dec. conſ 165.*

Sanch.tamen d.lib.7 diſp.43.n.2. probabilius exiſtimat, quod quocũque, & ex quacumq; cauſa matrimonium ſit irritum, nõ amitti ipſo iure beneficia,
88 ſed in delicti pœnam, contrahentem eſſe priuãdum per iudicis ſententiam, & hanc partem tenent *Card in clem gratia, de reſcript. Dec. conſ. 166. vol.1 & Leſſ li.2 c.34. dub.21. n.113.* qui teſtatur, quod ita conſultus reſpõdit; ex eo, quia canones loquuntur de matrimonio valido.

Si vero matrimonium eſſet nullum, ratione cõſenſus, vt quia
89 contraxiſſet per vim, & metũ cadentem in conſtantem virũ, non vacarent beneficia, vt tradit de *Graſſ.cit.eff.5.n.22.*

90 Sed quid de clerico contrahente ſponſalia de futuro.

Dico, cum communi ſententia, vt teſtatur *Leß d.l. 2. c.34 nu 114.& de Graſſ eff.5.n.16.* non amittere beneficia.

An autem clericus coniugatus, cum vnica, & virgine, gaudeat
91 huiuſmodi priuilegio obtinẽdi beneficia, ſi perpetuam caſtitatem voueret cum vxore, iux decis. *tex.in c.2 de cler.cõiu. Carol.de Graß.n.26. affirmat; ſed glo.in d c.2.verb.caſtitatem,* exiſtimat, tũc hoc priuilegio gaudere, quando ambo coniuges eſſent ſenes, & communi conſenſu caſtitatem vouerent; vel ſi eſſent iuuenes, & ad religio-

nem tranſirent.

Alij vero Doctor. diuerſimodè ſentiunt,& intelligunt,textum prædictum, vt refert *Sanch. d. li 2.diſp.42 n.16.* cũ quo cenſeo tunc clericum coniugatũ eſſe huius priuilegij capacem, quando legitima vxoris licentia obtenta promoueretur ad ſacros ordin ipſa ſene promittente continentiam, vel iuuene profitente religionem.

Sed quæritur, an clericus coniugatus durante matrimonio,

92 poſſit gaudere hoc priuilegio obtinendi beneficia, ex diſpẽſatione Epiſcopi, vel Summi Pontificis (nam eo ſoluto, ſi vnicam, & virginem habuit poterit eo gaudere, aliis requiſitis concurrentibus.)

Quidam dicunt, ex diſpenſatione Epiſcopi, talem clericum gaudere poſſe hoc priuilegio obtinendi tantum beneficiũ ſimples; ſed ex Pontificis diſpenſatione, etiam curatum, per *tex. in cap. Ioannes, de cler. coniug. ita Specul. tit. de diſpenſ. §. nunc de Epiſcoporum nu. 4. & Hoſt in ſumma c. 2. nu. 1. de cler. coniug.*

Alij autem verius cenſent, talem clericum non poſſe eo priuilegio gaudere, niſi ex Sũmi Pontificis diſpenſatione, pro quocumque beneficio, per *text. in cap. diuerſis, de cler. coniug. ita Abb. in d. c. Ioannes num 7. Selua benef. 1. p. q. 7 nu. 17. Silueſt. ver. benefic. 3. q 4. num. 8. Alex. Carrer. l. 3. de ſponſal. c. 3 Pariſ. de reſig. l. 4 q 2. num. 28. Sanch. d. l. 7 diſp. 42. nu. 18. & Bened Capra reg 97. nu. 33.* qui teſtatur hanc eſſe magis communem opinionem recentiorum, eamque ſequuntur *Garc. p. 7. c 5 n. 4 & de Graſſ. eff. 5. n. 25. & eff. 15 n 19.*

Nec obſtat *tex in d. cap Ioannes*; nam licet ſupponat, poſſe aliquando clericum coniugatum

93 habere beneficium; tamen cũ non declaret modum, debet intelligi ex legitima, ſcilicet, Pontificis diſpenſatione, prout ſic explicat tex. illum *gl. ibi, ver. beneficium.*

Quid autem dicendum ſit de clericis, & presbyteris Græcis, ſeu orientalibus, qui vtuntur

94 legitimo matrimonio cõtracto in laicali ſtatu, vel dum erant in minoribus, *iux tex in cap. fi. 31. diſt. cap. olim, de cler. coniug. & cap. quæſitum, de pœnit. & remiſſ. & per D. Car. Tapiam tract. de religioſ. rebus c. 2. ver. ipſo ingreſſu fol. 345.*

Et in hoc dico, quod tales clerici oriẽtales legitime poſſunt obtinere beneficium Eccleſiaſticum, dummodo tale beneficiũ ſit conſtitutum more Græcorum, ſecus ſi eſſet beneficium Latinorum. *ita de Graſſ. eff. 5. n. 25. & nu. 42. & Piagg.*

in

in tract. di conſuet. q. 9. à nu. 9. vbi alios refert.

QVINTA DVBITATIO.

95 QVale eſt quintum requiſitum neceſſarium in illis, qui Priuilegio obtinendi beneficia, potiri volunt.

Reſp. Quintum requiſitum, quod in ijs concurrere debet, eſt, vt non ſint bigami, qui incapaces ſunt Eccleſiaſticorum beneficiorum, *cap. 1. & 2. diſt. 33. c. 1. & 2. de bigam & tradunt Corraſ. de benef. p. 3. c. 4. Belleſt p. 1. diſquiſ. cler. §. 6 Auila de cenſ. p. 7 diſp. 8. du. 1. & alij.* Quamuis cũ ipſis bigamis poſſit Papa diſpenſare, vt per *glo. in cap. ſuper eo, de bigam. & DD. communiter, vt fatetur Ricc. p. 1. dec. 45.*

Quando autem, & in quibus caſibus contrahatur bigamia. vide *Vgol. de irregul. cap. 56. §. 7. Tol lib. 1. c. 66. Suar. de cenſur.*
96 *diſp. 49 ſect. 3. Sayr. eod. tract. lib. 6. c 3. Sanch. de matr. lib. 7. diſp. 83. Bonacin. de cenſ. diſp. 7. q. 2. pun. 5. Barboſa p. 2. all. 49. Car. de Graſſ. eff. 1. n. 991. Campanil. in diuerſ. rubr. de perſon. prob. prom. cap. de bigam. & in ritu 37. Cur. Arch. Neap. n. 15.*

97 Sed num poſſit Epiſcopus diſpenſare cum bigamo, in bigamia vera, vel interpetratiua.

In hoc DD. diuerſimodè ſcripſerunt. nonnulli enim, cenſent, poſſe Epiſcopum diſpenſare, vt accipiat minores ordines, ſuſceptisq. vtatur. ita *D. Tho. in 4. d. 27. q. 3. a. 3. vbi Palud. q. 4. ar. 5. concl. 4. Duran. q. 4. glo. ver. diſpenſare, in c. 2. de bigam. Azor. p. 2. l. 5. c. 20. q. 2. Iac. de Graff. deciſ. aur. lib. 4. c. 27. n. 38 Miran. in man. præla to. 2. q. 8. ar. 2. concl. 2 Sayr. de cenſ. lib. 6. c. 6. n. 14. Auila p. 7 diſp. 7. du. 4 Paul. Comitol. reſponſ. mor. li. 1. q. 106. & alij, quorum ſenten. vti probabiliorem defendit, & ſequitur* Sãch. *de mat. li. 7. diſp. 86. n. 11. & communiorem eſſe fatetur Bonaci. de cenſu. diſp. 7. q. 2. pu. 5. n. 15.*

Alij vero tradunt, nõ poſſe Epiſcopum diſpenſare cum bigamo ad minores ordines, & beneficium; ſed poſſe ei concedere, vt miniſtret in ordinibus minor. rite ante bigamiam ſuſceptis. ita *Abb. in cap. ſuper eo, de bigam. Nauar. c. 27. n. 197 Valent. p. 4. diſp. 7. q. 19. pun. 3.* V*iual. in cand. p. 2. nu. 34. Philiarc. de off. ſacerd. to. 1. li. 4. c. 7. & Ricc. in prax. for. Eccl. reſol. 463.*

Alij, denique, quibus accedo, docent, Epiſcopum minime diſpenſare poſſe cum huiuſmodi bigamis ad minores ordines, vel primam tonſuram, aut beneficium ſimplex, & ducũtur,

tum, quia *cap. vnic. de bigam. in 6.* interdicit bigamis in minoribus ordin. conſtitutis deferre tonſuram clericalem; nec committit Epiſcopo diſpenſationem, tum etiam, quia *S.C.T. ſeſſ. 23. cap. 17. de reform.* generaliter ſtatuit, minorum ordinum munia obeuntes, debere eſſe cęlibes, & non bigamos. ita *Couar. in clem. ſi furioſus, p. 1. §. 2 n. 4. Tol. l. 1. c. 26. nu. 8. Belleſt diſq. cler. p. 1. §. 6. n. 41. Genuen. in prax. c. 113. Garc. de benef. p. 7. c. 6. n. 5. Franc. Leo in theſſ fori Eccl. p. 2. c. 8. n. 36. Barboſ. p. 2. all. 49. n. 43. & Bonaci. d. diſp. 7. q. 2. pu. 5. nu. 15.* & ſecundum hanc ſententiam fuit deciſum in Cur. Arch. Neap. vt non poſſit Epiſcopus cum prædictis diſpenſare ad minores ord. & neque quoad vſum ſuſceptorũ, vt teſtatur *D. Ric par. 3. dec. 73. & par. 4. dec. 331. num. 8.*

In bigamia vero ſimilitudinaria Epiſcopus poterit diſpenſare cum eo, qui contraxit cum virgine, iure ſibi hoc concedẽte, *c. 1 qui clerici, vel vouen.* ſecus ſi cum vidua, vel ſi duplex inijt matrimonium. ita cõmuniter DD. vt fatetur *Barboſ. nu. 26. & tradunt Valen. Sanch. Auil. Tol. & Bonacin. loc. cit. quos ſequitur Anton. Raguc. in vaſe Eccl. diſcipl. tit. de* Epiſc. *q. 10. nu. 19.*

SEXTA DVBITATIO.

98 QVod eſt ſextum requiſitum, quod debet cõcurrere in illis, qui hoc Priuilegio gaudere volunt.

Reſp. & dico, quod requiritur, vt habeant ſcientiam, & literaturam competentem, aptam, & idoneam pro beneficio obtinendo, *cap. cum in cunctis, de elect. cap. graue nimis, de preb. clem. 1. de ætat. & qual. S.C.T. ſeſſ. 24 cap. 18 de ref.* nam illiterati ab ordinibus repelluntur, & incapaces ſunt beneficiorum, *cap. praecipimus, 34. diſt. c. illiteratos diſt. 36. Pari. de reſig. l. 4. q. 11. n. 11. Ric. in prax. var. reſol. 329. Belleſt. diſp. cler. tit. de diſcipl. cler. §. 5. Barboſ. p. 2. all. 46. & p. 3. all. 63. & ante eos* Diaz *in prax. crim. c. 21.*

Diuerſimode autem pro beneficiorum diuerſitate requiritur ſcientia in eo, qui ea voluerit obtinere, nam pro obtinendo
99 beneficio ſimplici, requiritur non tantum ea ſcientia, quæ ad primam tonſuram, hoc eſt, vt ſciat fidei rudimenta, ac legere, & ſcribere, iuxta deciſ. *S.C.T. ſeſſ. 25. cap. 4.* Sed maior ſufficientia, nempe, quod ſciat legere, conſtruere, & cantare, *iuxta gloſ. in clem. 1. de conceſſ. præben. verb. reputamus, & ibi Abb. & DD. & Nauar. de ora. miſcell. 43. n. 3. & in cap. ſi quã-*

do

*do, de reſcr.excep.13.nu.*13.vbi videtur velle,ſufficere, quod ſciat legere,conſtruere. Quod
100 videtur verum, & praxi receptum, non enim, ſolet fieri examen in cantu, & id quod dicit *d glo.cum DD.* de cantu, procedet in ſeruitorio beneficio,quid ſequitur *Ric.cit.reſol. 329.n.6.* Accedit etiam,quod docet *Hojeda de incompat. benef.1.p.cap.fin.n.*39. Quod ad beneficium ſimplex, ſeruitium aliquod non requirens,nec ordinem aliquem habens annexum, ſufficit prima tonſura, & ſufficientia,quæ ad eam requiritur; nempe,quod ſciat fidei rudimenta, ac legere, & ſcribere, & quod aliquãtulum linguam latinam intelligat, vt poſſit eſſe aptus ad officium recitandum. Quod etiam docet *Pariſ.d.lib.4.q.vlt.nu.30.* dicens, quod obtinentes ſimplicia beneficia ſuffieit, vt ſciant, & poſſint recitare horas canonicas ad quas tenentur, & *Gonſ.gl.4.num.73.*ait,quod
101 ſufficit, vt ſciant, & poſſint recitare horas canonicas, ad quas tenentur, nec non conſtruere,& intelligere, & *Azo. inſt.mor.2.p. li.6.c. 6.q.2 & 3.* ait, quod ſcire debent latine legere,& intelligere,vt officiũ diuinum recitare poſſint, prout etiam refert *Garcia p.7.c.7. n.9 & ſequitur Molſ.in ſumma p.1.tract.6.c. 6.num.64.*

Eſt tamen obſeruandum, quod eo ipſo, quod aliquis fuit ad-
102 miſſus,& ordinatus ſacris ordinibus, præſumitur habilis,& idoneus,ad beneficiũ ſimplex, itaut non ſit opus nouo examine, *cap.accepimus, de ata.& qual.Rota dec.16.diuerſ.p.2.& Gonſ.d.gl.4 n.84.Caputaq. dec. 367.p.2.Boer dec.149.num.16. Ric.cit.reſol.329.n.7.& par.4. deciſ.140. & alij apud Bellect. cit.loc.nu.43.fol.48.*

103 An autem beneficij collatio facta imperito,ſeu illiterato,ſit ipſo iure nulla.

Reſp.affirmatiue, vt docent *Innocen. & Abb.in cap. cum noſtris,de conceſſ.preb.*Diaz *in pract.c.21.n.6.Corraſ. in tr.de ſacerd.p.3.c.5.num. 3.* Pariſ.*de reſig.d.l.4.c.11.n.19.Vgol.de irreg.c.3.§.2.n.29. Vega 1.p.c. 36.caſu 17.Car.de Graſſ. de eff. cler.in prelu.nu.71. Hojed. cit. cap.fin.Leſſ.li.2.c. 34.n 129.& alij apud Garc.p.7.c.7.n.13.& illis ſe ſubſcribit Campanil. in diuerſ.rub.11 c.14.nu.5.*Quorum opinio eſt intelligenda in eo, qui nunquam literas didicit,itaut prorſus illas ignoret, quia tunc dicitur prorſus illiteratus, qui non habet aliqua principia *Rota diuerſ.p.2 deciſ. 16.n.3.*Diaz *cit.Ric.d. reſ.339. n.2.Gonſ.d.gl.4.n.48. &* Barb. *p.3.all.63.*

In-

Inquit tamen, *Belleč. d.p.r.§.5. nu.20.fol.*33.quod licet collatio beneficij ſacta illiterato, ſit ipſo iure nulla; ſi tamen ille poſtea literas addiſcat, & eum, qui beneficium contulit non peniteat priſtinæ collationis, tacita quadam collatione reuiuiſcit, *Salzed. ad Diaz in prax.crim.c.*21. *de illiter.*

Secundo, pro obtinendo beneficio, quod habet annexum ordinem ſacrum, requiritur ea
104 ſcientia, quę in ordine annexo eſt neceſſaria, iuxta diſpoſitionem Conc. Trid. ita *Hojed. n.*38.*&* Azo.*d.q.*2.

Tertio, pro obtinenda ſcholaſteria, de qua loquitur S.*C.T.ſeſſ.* 23 *c.* 12.*de refor.*requiritur, vt qui eam obtinere voluerit, ſit
105 Doctor, vel Magiſter, aut licentiatus in ſacra pagina, vel in iure canonico, & alias idoneus, & qui per ſe ipſum id munus explere poſſit, alias prouiſio erit nulla, vt in eodē Conc. ſtatuitur; nam de iure communi antiquo, iuxta tradita per *Garc.p.*7.*c.*7.*num.*31. in nullo beneficio requirebatur gradus Doctoratus, vel licentiæ, & de hac Scholaſteria agit *Duaren.de benef.li.*10. *cap.*15.

Quarto, pro obtinendis dignitatibus in Cathedrali, vel collegiati inſigni, idem *Conc.ſeſ.*24. *c.*12.*de refor.*monet, vbi com-
106 mode fieri poterit, vt illas obtinere volentes ſint magiſtri, vel Doctores, aut licētiati in Theologia, vel iure canonico, ſicut etiam loquitur de dimidia, ſaltim parte canonicatuum, vt per Doct. cit. & declarauit Sacra Congregat. his verbis: *Concilium hic horta-*
107 *tur, non autem præcipit, vt vbi id commode fieri poteſt, dignitates in Cathedralibus Ecleſijs, & collegiatis inſignibus conferantur tantum* Magiſtris, *vel Doctoribus, vel etiam* Licētiatis *in Theologia, vel iure canonico.*

Sed Canonicus pęnitētiarius Eccleſiæ Cathedralis debet eſſe
108 Magiſter, vel Doctor, aut Licentiatus in Theologia, vel iure canonico, ſeu alias, qui aptior pro loci qualitate reperiatur, ex decreto eiuſdem Sac.Conc.*ſeſſ* 24.*c.*8. *de ref. & notat Ricc.in prax.for.*Eccl.*reſ.* 497.& diximus ſupra in 3. requiſito nu.69.

Quinto, pro obtinēda dignitate Archidiaconi, q dicitur oculus Epiſcopi, *c.ad hæc, de off. Arch.*
109 requiritur etiam gradus in omnibus Eccleſijs, vbi fieri poterit, ſcilicet, vt eam obtinere volentes ſint Magiſtri, ſeu Doctores, aut Licētiati in Theologia, vel iure canonico, ex decreto eiuſdem *Conc.ſeſſ.* 24. *c.*12.*verſ.Archidiaconi, & notant*

tant Belleſt.cit.loc.nu.31.ſ.35. *& alij.*

Circa quod decretum, aduertit *Nauar.in man.c.25.num* 135. 110 quod non ſufficiet, quoad hoc, Doctoratus, vel licẽtia iuris ciuilis, vel medicinæ. Quid patet ex eod. Concil. ibi, *in theologia vel iure canonico.*

Intellige, tamen, quod dictum eſt, de Archidiaconis, procedere in ijs, tantum, Archidiaconis, qui vel curam habent 111 animarum, vel iuriſdictionẽ, prout habetur in titulo de officio Archidiaconi; non autem de iis, qui nomine tantum sũt Archidiaconi, prout tradunt *Campanil.in ſuo diuerſ.rub.7. c.6.n.41. Germon.in tract.de* 112 *indult.Card §.quibuſuis n.4* Ricc.*in prax fori Eccl.reſ.* 497. *n.3.& p.4.dec 248.& Garc.p.7 c.7.n.39.* qui in hoc affert plures declarationes eiuſdem Sacræ Congr.

Eſt quoque notãdum, huiuſmodi Archidiaconos habentes iu- 113 riſdictionem contentioſam, debere eſſe Doctores, & promotos in publico Gymnaſio, alias gradus eis minime ſuffragari, *ex Bulla Pij V. teſtatur Garcia n.40.*

Ita vt Doctoratos ex priuilegio ad huiuſmodi dignitatem nequaquam promoueri poſſe 114 dicendum eſſet, vt per *Nouar.quaeſt.foren.143. lib.1.& concluſ. vnica. de Archidiaconi num.5.*

Aduertit etiam *Menoc.de arbitr. lib.2.caſu 425.n.42.* quem refert quoque *Garc.nu.42.* quod 115 ſi poteſtas ius dicendi, & iuriſdictio, quæ à iure data eſt Archidiacono; poſt Epiſcopum, in clericos ſuæ Eccleſiæ, eſſet in Archipresb. ex Eccleſiæ conſuetudine, illũ Doctorem crederet, eſſe debere, ex mente d. decr. Conc. quod fatetur quoque *D. Ricc. p.4.dec.* 248.

Sexto, pro Epiſcopatu, debet qs eſſe Magiſter, ſiue Doctor, aut Licentiatus in Theologia, vel 116 iure canonico, aut publicum alicuius Academiæ teſtimoniũ habere, quo idoneus ad alios docendos oſtendatur, & ſi regularis fuerit à ſuperioribus 116 ſuæ Religionis ſimilem fidẽ habeat, prout ſtatuitur in eodem *Conc. Trid.ſeſſ. 22.c.2.de reſ.* Epiſcopus enim exercere 118 habet, quæ ordinis Epiſcopalis ſunt, nec non, quę iuriſdictionis, non ſolum fori conſcientiæ; verum etiam fori exterioris Eccleſiæ, ob eam rem, vt tradit *Vgoli.de off. Epiſ.p.1. c.1.§.1.* nõ vulgarem, & theologiæ, ac iuris Pontificij, atque ciuilis ſciẽtiam habere debet, & de hoc late per *Barboſ.p.1. tit.8.gl.10.* Hinc Innoc. *in cap. cum in cunctis, de elect.* quem Do-

Doctores cōmuniter ſequuntur, dicit in Epiſcopo requiri eam ſcientiam, quam poſtulat locus, ad quem aſſumitur; Eandēq; doctrinam tradidit *S.Th ab omnibus receptam, p 2.q.76. ar.2.* dicens, quod omnes te-
119 nentur ſcire, quæ ſunt fidei, & vniuerſalia iuris præcepta; ſinguli autem ea, quæ ad eorũ ſtatum, & officium ſpectant.

An autem ad obtinendam principalem dignitatem in collegiata exempta, cui ordinaria
120 iuriſdictio competit; neceſſario requiratur gradus, vt in principali dignitate in Cathedrali.

Congregatio Conc. 12. Decemb. *1587.* cenſuit negatiue, quia hoc nullibi cauetur eſſe neceſſarium, & Conc. quādo loquitur de dignitatibus, *d c.12 ſeſſ. 24.* hortatur, vt conferantur Doctoribus, nō pręcipit. Quod etiam notat *D. Ricc.p. 4. deciſ.* 248.

Sed quæritur, an ad beneficia, ſeu dignitates obtinēdas, quæ requirunt gradum Doctoratus, ſufficiat eum habere, ſine
121 ſcientia competenti; ita vt valeat adeptio, & impetratio talis beneficij, ſeu dignitatis.

Et dicendum eſt ſufficere. Quia re vera iſte eſt graduatus, licet indigne, & ſic graduatorum priuilegijs gaudeat. ita *Aret. in cap. clerici, de iud Ripa in l.* Cē*turio ff de vulg. & pup. nu. 17. Garc. num. 50. Mand. regul. 16. cancell. q 13. num. 4. & D. Ricc. dec. 34. par. 4.*

Quid autem dicendum ſit, ſi gradus receptus fuerit contra Academiæ ſtatuta, vel conſue-
122 tudines, vt quia falſo quis probauit curſus neceſſarios, vel deſcriptionem in matricola, aut forma præſcripta in examine, non fuit ſeruata, an ſufficiat.

Azo. 2. p. li. 6 c. 6. q. 1. quē ſequitur Garc. d. p. 7. c. 7. n. 51. exiſtimat, ſi promotio ad gradũ Doctoris, non fuit ipſo iure irrita, quamuis iudicis ſententia reſcindi potuerit, ſufficere, & valere in eo adeptionem beneficiorum gradum requirētium, ſed ſi fuit ipſo iure nulla, tunc quoque erit inanis, & irrita adeptio eorumdem beneficiorum; nam iura requirentia gradum, debent intelligi de gradu valido, *l. 4. §. condēnandum ff. de re iu.* & paria ſunt nō habere gradum, & illum habere inualidum.

Idemque erit, quando promotio ad gradum eſſet nulla, ob non
123 factam fidei profeſſionem, iuxta Conſt. *Pij* IV. 112. de Doctorũ promotione, & forma profeſſionis fidei, quam refert *Quaran. in ſum. Bull. ver. fidei profeſsio.*

Huius occaſione, non eſt prætermit-

mittendum, quod Neap. per Conſt. ſynodalem, quæ habetur in Synodo celebrata in
124 anno 1607. à fel. recor. Eminētiſſ. D. Card. de Aquauiua olim Arch. Neap. fuit decretum, vt ſequitur.

Clerici, qui Doctoratus inſignia in Neapolitano Collegio in poſterum aſſument, infra octo dies fidei profeſſionem in manibus noſtris, vel noſtri Vicarij Generalis emittere teneãtur ſub pęna ſuſpenſionis ipſo facto incurrenda, & inhabilitatis ad Doctoratus munus obeundum.

Quod decretum, vna cũ alijs editis, præcipuè ab eodẽ D. Cardinali de Aquauiua, fuit approbatum in prima diœceſana ſynodo ſolemniter celebrata in anno 1627. ab Eminentiſs. & Reuerendiſſimo Domino D. Franciſco Cardinali Boncompagno meritiſſimo Archiepiſcopo eiuſdem Neapolitanæ Vrbis, cuius modeſtiã, religionem, pietatem, ſenilem prudentiam, & aliarum eximiarum virtutum ſplendorẽ, veluti ſydus in Eccleſia cęlo fulgentiſſimum, totã miratur Italia.

SEPTIMA DVBITATIO.

125 QVod eſt ſeptimum requiſitum, quod deſideratur in illis, qui hoc Priuileg. obtinendi beneficia gaudere volunt.

Reſp quod eſt vitæ, atq; morum honeſtas, iux *tex. in cap cum in cunctis, de elect. cap. graue nimis, de praben. clem. 1. de ata & qualit. & decr. S. C. T. seſſ 24. c. 18. de refor. & notat Bellect. cit. p. 1. §. 5. nu. 47 fol. 39.* & de hoc requiſito potiſſima habẽda eſt ratio, vt aduertit *Leſſ. l. 2. c. 34. dub. 23.* nam notatis, & infamibus portæ dignitatũ patere non debent, *l. vnica C. de infam. lib. 12. c. inter dilectos, de exceſſ. præl. & regul. in famib. in 6.* & in propoſito dignitas accipitur pro quolibet beneficio, ſecundum *Abb. in cap. querelam, de iur. iu.* Lamb. *de iur. patr. 1. p. 2. lib. q. 9 a. 16.* & ſemper infamia impedit beneficium obtinere, *Duaren. de benef. lib. 4. cap 1. & Petr. Greg. c. 37. n. 9. Garc. p. 7. c. 8. nu. 3. & alij:*

Quando autem dicatur adeſſe infamiam, ſeu aliquem eſſe in-
126 famatum de aliquo delicto. vide præter alios, tradita per *Suar. de cenſ. diſp. 48. nu.* 19. & quomodo probetur iſta infamia, vide *Maſcar. de prob. concluſ. 896.*

Et quis dicatur infamis. infamia iuris, vel facti, habetur etiam in *cap. infames 6. q. 1. & per Diaz in prax. c. 93. Campanil. in diuerſ. rub. 11. c. 20 Bellect.*

*diſq.cler.tit.de diſcipl.cler.§.*10 *& apud Barbo.p.2. all.43.*

127 An autem beneficii collatio facta infami,ſeu criminoſo, ſit nulla ipſo iure.

Quidam nullam eſſe dicũt, moti ex *cap.infamibus,de reg. iur.& cap.cum in cunctis, de elect.ita Abb.in d.cap.querelã,& Auil.* 7 *p.diſp.4.du.*7.& ſic in clerico aleatore reſpondit D. *Ric. in prax.var.reſol.*119. nam ludus eſt crimen, & criminis appellatione venit,ex *Bart.in proe. ff.in* 1.*conſt.§.fi.* & mouetur, optimis rationibus, & p *Barb. d.p.2.alleg.43.nu.*12. qui hanc partem ſequitur, ſi aleator fuerit publicus,vt fatetur etiã *Car.de Graſſ.eff.*22.*n.*17.

Alii vero exiſtimãt,collationem, electionem, ſeu prouiſionem factam infami, ſeu criminoſo, crimine non inducente irregularitatem, ſeu inhabilitatem ad beneficia,validam eſſe.ita *Card.in d.cap. querelam, & ibi Felin.Staphil.de liter.grat.noua forma expectata n.*21.*Gometius de gratijs expect. num.* 87. *Ma.Rodriq.in ſum.*1.*to.c.*182. *nu.*3.*Leſſ.d.l.*2.*c.*34.*nu.*126.*& alij apud Garc.d.c.*8.*nu.*47. qui dicit hanc ſententiam equiorem,& pro ea facit *tex.in cap. inter dilectos, de exceſſ. pralat.* & quia non eſt *tex.*conuincẽs hanc nullitatem; nam eſto crimen, in quo, qui eſt conſtitutus, inducat priuationem beneficii,ſiue per ſententiã, ſiue ipſo iure, & ob id,ad alia non debeat admitti, ſeu promoueri,vt etiam illis priuetur; non tamẽ inde infertur eſſe ad obtinẽdum inhabilem: itaut prouiſio ſit nulla. Quia in priua-

128 tione ipſo iure non veniunt beneficia poſtea acquiſita,pro vt in ſimili tradunt *Simanc. de cath.inſt.tit.*9.*nu.*61.*Salzed.ad Diaz.cap.*86.*verſ.tum quia,& Farin.in prax.crim.* 1.*p.q.*25. *n.*138.

Quis autem diſpenſet cum infami,infamia iuris,vel facti.

Dicendum eſt breuiter, quod in infamia iuris, & irregularitate,quæ ex ipſa procedit, ſolus

129 Papa diſpenſat. in illa vero, quę naſcitur ex crimine aliquo notorio,Epiſcopus diſpenſare valet,vt docent *Nau.c.*27.*nu.*204.*& Fr.Ludou.Miran.in man.pral.to.*2.*q.*8.*a.*5.*concl.* 1, ſic etiã infamia poteſt auferri per Epiſcopum diſpenſantem ſuper delicto, ad quod extenditur ſua facultas (vt quod nõ eſt grauius adulterio) directè enim diſpenſando in delicto; indirectè etiam, & acceſſoriè debet infamiam, inde conſurgentem abolere, ita *Auila de cenſ.p.*7.*diſp.*4.*dub.*6. Bonacin. *eod.tract.diſp.*7.*q.*1.*pu.*1.*nu.*6. *Vgol.de irregul.c.*60.*§.* 5.*nu.*3. *quibus accedit Barboſ.d.par.*2.

alleg.

alleg.43.n.31. & tenet Henriq. lib.13.c.5.§.3. in fi. vbi quoq; ait, quod ſuperueniēte hac iuris infamia, diſpenſat Epiſcopus, vt retineat vſum ordinū, & beneficia, non autem, vt de nouo obtineat.

OCTAVA DVBITATIO.

130 QVod eſt octauum requiſitum neceſſarium in illis, qui hoc priuilegio obtinēdi beneficia gaudere volunt.

Reſp. quod eſt, vt non ſint ligati, ſeu irretiti cenſura excommunicationis, aut ſuſpēſionis, vel interdicti, vt per *Leſſ. de iuſt. & iu. lib.2.c.34.du.22. Azo. inſt. mor. 2. p. l.6. c.7.q.2.* & alios communiter.

Vnde dico primo, quod excommunicatus, hoc priuilegio ob-
131 tinendi beneficia, gaudere non poteſt. Ideo electio, præſentatio, reſignatio, vel collatio beneficii facta excommunicato, quamuis tolerato non valet, *cap. poſtulaſtis, de cleric. excom. miniſt.* & eſt communis ſententia, *vt dixi in tract. de oblig. cler. p.3. num 70. eamq; ſequuntur Filiuc. tract.12. cap.5. quæſt.1.n.113. Barboſ. p.3. all. 72.n.97. Coninck. diſp.14. du.9. Bonaci. de cenſ. diſp.2.q 2.pu.4. §.1. & alij.*

Quæ communis ſentētia procedit, etiam ſi ipſe excommunicatus probabiliter ignoraſſet
132 ſe eſſe excommunicatum, vt ibidem dixi, quamuis contrarium doceat *Nau. in cap. fratres, de pœni. diſt. 5.n.45.* poſſet tamen retinere beneficium poſt abſolutionem ab excommunicatione, diſpenſante eo, ad quem collatio pertinebat, vt tradit *D. Ricc. in prax. fori Eccl. reſ.166.nu.6. & dicemus inferius nu.138.*

Secundo, procedit quoq. vt poſt abſolutionem à cenſura non poſſit tale beneficium in ſtatu excommunicationis collatum
133 retineri, ſine noua collatione, ex communi ſententia.

Tertio, procedere tradunt *Gig. de penſ.q.14.n.9. Leſſ. lib.2.du. 22.nu.127. Vaſq. tract. de excom. dub.6. Reginal. lib.32.nu. 43. Bonaci. loc. cit. nu.4. & alij.* etiam in penſione, quæ ſi fue-
134 rit reſeruata excōmunicato non abſoluto, non valet reſeruatio, & hanc opinionem, quę eſt cōmunior, & probabilior, amplectitur Curia, quæ ſtylum introduxit, quod quādo alicui reſeruatur penſio, in literis apponitur illa clauſula ſolita, & apponi in literis beneficialib. à cenſuris abſoluendo ad effectum præſentium, &c. vt dicemus quoq. in cap. ſeq. num.15. licet aliqui apud Bonacin. validam eſſe collationem penſionis, aſſerant.

135 Quid autem dicendum ſit, ſi excommunicatio fuerit iniuſta, an valeat collatio.

Suarez de cenſ diſp.4.ſect.7.n.26. validam eſſe putat, donec in iudicio irrita declaretur.

Alij verò inualidam exiſtimant: *ſi: Couar in cap. alma 1.p.§.7. Vgol.de cenſ.tab.2.c. 13.§.1.n. 1.Sayr.de cenſ lib.2.c 5.nu.10. et alij apud Garc.p 7.c.13 n.12*

135 Qui validam cenſent, ſi excommunicatio fuerit nulla.

137 Sed an valeat poſſeſſio beneficii ab excommunicato cepta?

Affirmant Selua de benef. 3.p.q.4. nu.15.Sayr. d. c.5.nu.11. Azo. 2.p.l 6.c 7.q 10.& alii, ex eo, quia non eſt ius, eam annullans, & potius eſt quid facti, quam iuris, & ita etiam tenet *Garc.p.7.c.13.n.89.*

Contrarium tamen cenſet *Suar. de cenſ diſp.14 ſect.2.nu.34* nã excommunicatus eſt ſuſpenſus ab omni vſu ſui beneficii, & priuatus omnibus commodis eius, ergo, etiam eſt priuatus à poſſeſſione capienda ſi illam non habet, cum actus ille ſit valde vtilis, & commodus beneficii; nam licet poſſeſſio non conferat nouum ius, tamen illud firmat, & ſecurius reddit.

138 An autem, ex diſpenſatione Epiſcopi poſſit quis retinere beneficium ſibi collatum, tempore, quo erat excommunicatus.

Affirmat gloſ. in cap. poſtulaſtis, ver.diſpenſatum, de cler.excom. miniſt. per eum tex. quam ſequũtur Abb.ibi, Couar. loc.cit. Vgol.tab.2.c.13.§.1. Henriqu. *l.13.c.14.§.7.Sayr.cit.num.21. Suar.diſp.6.ſect.4 n.8. & diſp. 13.ſect.1.nu.34.Auil. 2.p. c.6. diſp.5.dub.4.& Azo.2.p. lib.6, c 7.q. 2.* Quia hæc diſpenſatio eſt quædam virtualis beneficij collatio, licet contrarium teneat *Cardinal. in d. cap.paſtoralis.* Tutius tamen eſt, vt docet *Sayr.* vt fiat noua collatio, quod ſequitur *Bonaci. cit. §.1. num.11.* Qui addit, quod talis excõmunicatus, qui obtinuit beneficium durante excõmunicatione, cuius collatio tunc pertinebat ad Epiſcopum, non poſſet obtinere talem diſpenſationem ab Epiſcopo, ſi perſeuerauerit in excommunicatione vſque ad eum menſem, in quo beneficii collatio pertinet ad Sedem Apoſtolicam.

Declaratur tamen prædicta *glo: & Doct.* concluſio, non procedere, quãdo beneficium illud,

139 ipſe Epiſcopus conferre nõ poſſet. Quia diſpenſatio inducit nouum titulum, vt notant *Vgol.& Suar. d.ſect.1.num.37 & Sayr.nu 23.* & ideo vbi collatio, electio, vel præſentatio

ad alium ſpectat, Epiſcopus
140 non poteſt diſpenſare, niſi illo conſentiente, ſic etiam neque poteſt diſpenſare, vbi Papa beneficium prouidet, vt per *Sayr.& Suar. cit loc.*

Declaratur ſecundo, non procedere ſi Epiſcopus ipſemet ſci-
141 enter tali excommunicato beneficium contulit, & vellet poſtea cum eodem diſpẽſare. Quia cum peccauerit in cõferendo, non eſt dignus habere hanc poteſtatem, vt puniatur in eo, in quo deliquit, vt in ſimili dicit *glo.in cap. præſentiũ, verb fratrumq 1.q. 5. ita Abb. in d.cap.poſtulaſtis nu. 9. Sylu. excommunic. 3. Auil. & Sayr. cit.loc.* Tamen *Suar. loc.cit.nu. 36.* putat Epiſcopum hoc caſu poſſe cum illo diſpenſare cum nulla lex ipſum priuet poteſtate, illud iterũ conferendi, neq; huiuſmodi pęnam ipſo iure incurrendam illi imponat.

Declaratur tertio, non procedere, vbi quis ſcienter intruſus
142 eſſet in beneficio, ſibi excõmunicato, collato, propter inhabilitatem ex intruſione contractam, iuxta tradita per *Garc.p 11.cap. vltimo dub. 8.à num. 124.& p.7 c. 13.num.88.* licet contra videatur tenere *Henriq in ſum.l.7 c.36.§ 2.in tex.& glo.lit N.*

143 An autem electio, prę ſentatio, ſeu collatio beneficij facta excommunicato, minori excommunicatione, ſit valida.

Negant Silu.excom. 1.n. 3.*Couar. in d.c.alma 1.p.§.7. num.3.& alij apud Garc p.7.c.13.nu.27. & ſequuntur Ricc.in prax fori Eccl.reſol.166.& refert Barbo. p.3.all.72.n. 97. per tex.in cap. fin.de cler. excom.* Intelligẽdo, verbum irritanda, ideſt, irritam denuncianda, iuxta ſubiectam materiam.

Feli. vero in cap. dilecti, de excep. nu 4.Sayr.d.l.2.c.22. nu.23.& Suar. de cenſur. diſp.24 ſect.2. nu.21.cum Leſſ. d l. 2.c.34.nu. 116. exiſtimant nõ eſſe ipſo iure irritã, ſed irritandam, & mouentur *ex d.c fin.ibi, irritanda.*

Sed vtrum beneficium retineri poſſit ab eo, cui fuit facta collatio, ſiue electio, vel præſen-
144 tatio tempore excommunicationis maioris; Sed ipſe poſt quam obtinuit abſolutionem ab excommunicatione, acceptauit beneficii collationem, præſentationem, aut electionem.

Et dicendum eſt, retineri non poſſe, ea ratione, quia beneficium retineri non poteſt ſine titulo; in hoc autem caſu eſt inualidus titulus electionis, & præſentationis, vti collatus excommunicato, qui per excommunicationem factus eſt ad illum inhabilis. ita *Leſſ. l.2. c.34.*

c.34.dub.22.nu.119. Conincк. diſp.14.du.9.n.74 & alij communiter, quorum ſententiam veriorem, & probabiliorem cenſet *Bonaci.de cenſ.diſp.2.q.2.pu 4.S.1.n. 10*. Quamuis nõ improbabilem dicat, opinionem Doct.aſſerentium eſſe validam electionem, & præſentationem factam tempore excommunicationis, ſed acceptatam poſt obtẽtam abſolutionem excõmunicationis. modo tempore acceptationis electores, & præſentatores permanſerint in ſua prima voluntate.ita ſenſit *Henriq. de excommun.c.13.nu.1. lit.D.& alij apud Sanch.li.8.de matrim. diſp.7.nu.12.*

Sed num valide acceptari poſſit beneficium ab eo, qui tempore collationis, & electionis
145 nõ erat excommunicatus, ſed ſolum tempore acceptationis eſt excommunicatus.

Negant *Suar.de cẽſ. diſp.13. ſect.1.nu.17.& Vaſq. de benef.c.4. dub.2.* quod probabile eſſe fatetur *Leſſ.lib. 2.c.34.n.118.*

Alij vero valide acceptari poſſe cenſent,quia iura ſolum irritãt collationem, & electionem beneficii, non verò acceptationem,ergo valida erit acceptatio, cũ verſemur in materia odioſa,quæ non eſt extendẽda ad caſus nõ expreſſos in iure. ita *Couar.in cap.alma 1.p.§.7. n.2.& li.3.var.c. 16 Rota dec. 195.de ſent.excom.in nou.Par. de reſign.lib.10.q 8.n. 39.Sayr. lib.2.c.5.nu.11.& alij communiter apud Bonaci. de cenſ diſp. 2.q.2.pu.4.§.1.nu.9.& dixi in tract.de oblig.cler.p.3.n.73.*

146 Quid autem dicendum ſit de beneficijs obtentis ante excommunicationem.

Reſp.non eſſe priuatum illorum titulis, ſed quandiu fuerit in excommunicatione maiori,ẽt occulta, fructibus illorum eſt ipſo iure priuatus,eoſque non facit ſuos,ſecundum *Suar.de cenſ.diſp.13.ſect.2.nu. 4.Henr. li.13.c.13.Sayr.li.2.c.5.nu.24. Garc.p 1.c.5.n.131.& p.7.c.13. n 90.Monet.de diſtr. p. 2.q.15. nu.21.& alios,& dixi in d.tr. p.3 n. 77. quamuis Coninch.d. 14.du.9.n.8.Vaſq. de benef.c.4. §.3.du.4. nu. 229. & alij apud* Bonaci.*de cenſ.diſp.2.q.2.pu.4. §.2.n. 2. quem ſequitur Barth. à S Fauſto in tract. de bor.can. l.3.q.* 38. cenſeant beneficiatũ excommunicatum toleratum non eſſe priuatum fructibus beneficij,neque teneri eos à ſe ſponte abdicare, modo exequatur onera, & officia beneficij,& licet,quoad Deum non rite præſtet;nihilominus, quo ad Eccleſiam facit,quod ab ipſa præcipitur; ſecus vero ſi nõ præſtat officium, & onera beneficij, quia tunc nullo titulo poſ-

poſſet eos retinere.

147 An autem valide renũcietur beneficium ab excommunicato in fauorem alterius.

Affirmant communiter Doct. poſt *extrauag. ad euitanda*, ſi fuerit facta ab excommunicato tolerato;ſed ſi fiat ab excommunicato vitando,fatetur *Bonacin.de cenſ.d.diſp.2.quaſt.2.pu.5.nu.7.*etiam valide reſignari, tum quia illa reſignatio ex parte excommunicati non eſt actus iuriſdictionis, tum quoque,quia illa reſignatio nõ eſt electio, nec præſentatio, neque quid iuris,cum reſignãs non præſtet, nec eligat, nec conferat, ſed indicet propriã voluntatem ſuperiori,qui actũ iuriſdictionis exercet, iuxta excommunicati intentionem, contrariũ tamen aſſerit *Suar. diſp.14.ſect.2.num. 35. vt per eum.*

Dico ſecundo, quod ſuſpẽſus ab officio, vel beneficio non po-

148 teſt gaudere hoc priuilegio obtinendi beneficia,*cap.fin.de elect.in 6.gloſ.in cap.cum bone, de atat.& qualit. ver.ſuſpenſi, Henr.in ſum.lib.13 c.32. Barboſ.p.2.all.8.nu.14.D.Ric.dec.343.p.4.ac in prax.for.* Eccleſ. *reſol.165.& alÿ.*

Sed an collatio ſit ipſo iure nulla.

*Suar.de cenſ.diſp.26.ſect. 3.nu.8. & diſp.27.ſect.1.n.26.*non eſſe ipſo iure nullam; ſed irritandam, cenſet.

Garc.tamen p.7.c. 14. nullam eſſe putat,& affert pro ſua opinione,deciſionem Rotæ, & hanc partem ſequitur *Barbo.loc.cit.*

Ex beneficijs vero, ante ſuſpenſionem obtentis per ſuſpen-

149 ſum à beneficio, prohibetur percipere fructus durante ſuſpenſione, ex communi ſentẽtia, & ſuſpenſus ſolum ab ordine percipere diſtributiones quotidianas, quæ tribuuntur aſſiſtentibus,& miniſtrantibus in diuinis officijs,à quibus ipſe eſt ſuſpenſus, vt dixi in *tract. de oblig.cler.p.4.num.13.14.&* 30.

Dico tertio,& tandem.Quod interdictus perſonaliter, nec ẽt

150 hoc priuilegio gaudere põt. *Nauar.c.25.nu.133.Vgol.de cenſ.tab.5.c.13.§.1. num. 2. & Leſſ.lib.2.c.34.nu. 116.* Qui id colligi,tradit,ex *c.* 1. *de poſtul. pralat.*& licet ibi,non dicatur inhabilis, qui eſt interdictus, ſed qui interdictum violauit, non tamen eſt dubium, vt ipſe quoque ait, quin mens canonum ſit,vt etiam ij,qui ſua culpa interdictum perſonale incurrunt,inhabiles ſint; quia, qui non poſſunt præſtare officium publicè, vt in Eccleſia fieri ſolet, par eſt, vt non ſint capaces beneficiorum.

NONA

NONA DVBITATIO.

151 QVod eſt nonum requiſitum neceſſarium in illis, qui hoc Priuileg. potiri volunt.

Reſp. & dico, quod eſt, vt nõ ſint irregulares, ideò collatio beneficij facta irregulari ſine debita diſpenſatione, ipſo iure nulla eſt, ex cõmuni opinione. Quamuis *Innoc. in cap. cum noſtris, de conceſſ. præb & Silu. verb. excom. 4. nu.* 4. dicant valere donec priuetur. Beneficia tamen obtenta ante irregularitatem, non amittuntur, ex communi ſententia; licet quidam velint in quibuſdam caſibus ipſo iure priuari, in quib. requiri ſaltem ſententiam declaratoriam, dixi cum *Suarez diſp.* 4 *ſect.* 2. *in tract. de oblig. cler. p.* 6. *n.* 20. *& tenent Eman. Sà, ver. irregularitas n.* 4. *Leſſ. de iuſt li.* 2. *c.* 34 *nu.* 122. *& alij apud Ric in prax. for. Eccl. reſ.* 167.

An autem, ſi clericus non obſtãte irregularitate, reciperet be-
152 neficium abſq. diſpẽſatione, poſſit fructus eiuſdem beneficij recipere.

Reſp. negatiuè, prout tradunt communiter Doct. quos ſequuntur *Suar. loc. cit. num.* 41. *& Bonaci. de cenſur. diſp* 7. *q.* 4. *pu.* 5 *n.* 7. nam nõ habet ius ad illos fructus percipiendos, nec ad alios actus iuriſdictionis, qui sũt beneficio annexi, exercendos. Quamuis aliqui aliter ſentiant.

Vtrum verò clericus irregularis, qui incidit in irregularitatem
153 poſt obtentum beneficium, poſſit illud reſignare.

Reſp. affirmatiuè, ſecundũ *Bonacin. loc. cit. nu.* 9. *ex Rota deciſ.* 5 *in antiqu. de ſentent. & re iud.* cum ad huc retineat titulum, & ius, vt per *Pari. de reſig. li.* 3 *q.* 16. *& Sanch de matr, l.* 7. *diſp.* 42. *n.* 2. & dicemus inferius nu. 203. Qua ratione neque tenebitur fructus reſtituere ſi ſuo muneri ſatisfaciat per ſe, vel ſaltem per alium, *Suar. loc cit. nu.* 20. & alij communiter, & faciunt notata per *D. Ric. p.* 2. *dec.* 213. quod beneficia poſſunt reſignari etiam ad fauorẽ pendente appellatione à ſententia priuationis beneficiorum, vt per *Boer. deciſ.* 205. & quod accuſatus de crimine, pendente lite, poteſt permutare, *ex Naua. conſ.* 2. *de accuſ. & communi opin. vt per eum.*

154 Quis autem diſpenſet cum irregulari.

Dico, quod Summus Pontifex diſpenſat in omni irregularitate.

Ex decreto tamen S.C.T. *ſeſſ.* 24. *c.* 6. *de refor.* hodie etiam Epiſcopi diſpenſant in irregularitatibus, & ſuſpenſionibus, ex

delicto

delicto occulto prouenientibus, excepta ea, quæ oritur ex homicidio volũtario, & exceptis alijs deductis ad forum cõtentioſum, & in quibuſcumq. caſibus occultis, etiam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, delinquentes quoſcumq. ſibi ſubditos in ſua diœceſi abſoluunt, impoſita pęnitentia ſalutari.

155 Ideo (huius occaſione) Quæritur primo. Quando in propoſito dicatur delictum occultum.

Nonnulli tradunt occultum dici, quod opponitur publico, ſiue notorio, ſiue famoſo; quãuis ab aliquibus ſciatur, dummodo non ſint tot, quod faciant notorium. *Nauar. c.27. n.255. Henriq. de Irregul. l.14. c.20.nu.4. Tol. d. l.1.c.85.nu.6.* qui fatetur hoc aperte deduci ex eiuſdem verbis Conc. c. 6. dum dicitur, quod Epiſcopus diſpenſat in occultis, præter ea, quæ ſunt deducta ad forum exterius; Igitur ſi nondum sũt deducta; ſed deducibilia diſpẽſare poterit, & hanc partem ſequuntur *Genue. in prax c.67. Autl. de cenſ. p.7 diſp.10. dub.6. Azor. 1.p.lib.8.c.10.q.9. Suar. de cenſ. diſp.41 ſect.2.n.6 Sãch. de matr. lib.8 diſp.34. n. 55 & in ſum. li.2.c.11.n.19.* vbi firmat hanc eſſe veriorem opinionem, cui etiam accedit *Nouar. concl.4. de diſpenſ.*

Garc. verò p.7.c.11.nu.46. quem ſequitur *D. Ric. in prax. for. Eccleſ. reſol.450.* exiſtimat probabiliter poſſe admitti pręfatam ſententiam, quoad breuia pęnitentiariæ in foro conſciẽtiæ in quibus adeſt clauſula (dummodo impedimentum occultum ſit.) Verius tamẽ in propoſito occultũ dici, quod non poteſt probari. Quia id proprie occultum dicitur, *cap. veſtra, de cohab. cleric. & mulier.* & pro hac opinione affert aliquas declarationes Sac. Congreg.

156 Sed, an dicatur delictum occultum, ſi in aliquo loco ſit publicum, ſed vbi petitur abſolutio, ſiue diſpenſatio ſit occultum.

Suar. 4. to. diſp.30. ſect.2. quem ſequitur Bonaci. de cenſu. diſp.1. q.3. pu.2. nu.3. cenſet, non dici occultum, & proinde facultatem Conc. Trid. non extendi ad hoc delictum, & ducitur ex eo, quia, quod alicubi publicũ eſt, ſimpliciter eſt publicum, & non occultum; eo, vel maximè, quod moraliter, ac regulariter loquendo, quod in aliquo loco eſt publicum, facile ad alia loca defertur.

Sanch. vero in ſumma d. li.2.c.11. nu.20. probabile putat, ſi delictum in loco ita diſtanti publicum ſit, vt nõ ſit ſpes fore, vt ad alium deferatur, dici

occultum in eo loco, in quo abſolutio, aut diſpenſatio petitur, ac proinde ſubijci facultate Epiſcopi in eo decreto ſibi conceſſæ, & hanc opinionẽ etiam probabilem dicit *Bonacin.loc.cit.*

Quod ſi delictũ in vno loco fuerit deductum ad forum contẽ-
157 tioſum, dum in eo pendet, vbiq. nõ poterit reus ab Epiſcopo abſolui, aut diſpenſari, vigore præfati decreti Conc. vt notat Sanch. nu.21.

Sed quid dicendum ſit, ſi delictũ fuerit deductum ad forum cõ-
158 tentioſum iuſte, vel iniuſte per accuſationem, vel denunciationem, & ſi vnico teſte probatum.

Reſp. dici deductum ad forum contẽtioſum, nam Sac. Conc. non requirit, vt ſit probatum; nec refert, ſiue iuſte, ſiue iniuſtè res ſit in iudicium delata, requiritur tamen, vt Curia procedat contra delatum, &
159 ipſum citari faciat, cum regulariter à citatione incipiat iudicium, *§.fin. de pœna temere litigant. ita Henriq. de irregul. l.14.c.7.n.5. Auil.2.p.c.7. diſp. 1.du.11.concl.3.Barboſ.all.39. nu.*28. qui fatetur, dici delictũ deductum ad forum contẽtioſum poſt litis cõteſtationem, & ſequitur *Ric. in prax.for.Ecclеſ.d.reſo.449.* qui hoc limitat, qñ citatio eſſet circumducta.

Quod ſi delinquens fuerit, ex defectu plene probationis in foro externo, abſolutus, quam-
160 uis falſis teſtibus ſe defenderit, ſiue diffinitiuè abſolutus ſit, ſiue ab inſtantia, ſeu obſeruatione iudicij, nõ dicetur delictum delatum ad forum externum. Quia non fuit deductum cum effectu, ex quo non fuit probatum, & in eo poterit Epiſcopus diſpenſare, cum adhuc maneat occultum, vt tradũt *Auil.cit loc.du.6. Suar. de cenſu.diſp.*41.*ſect.*2. *num.6. Sayr.lib.6 c.7.n.* 12. *Genuen d. c.67 n.6.Sanch d lib.8.diſp.34 & in ſumma d. c.* 11.*num.* 21. *Vgol.de off.Ep.c.57.§.* 2. *Campanil.in ſuo diuerſ.rub.*11.*c.*23 *n.144.* Vbi etiã fatetur, quod
161 ſi iudicium non fuerit ſentẽtia finitum, & accuſator per annum tacuerit, poterit elapſo anno Epiſcopus diſpẽſare.

Sed *Garc.d.p.7.c.*11.*n.50.* cenſet, quod ſola deductio ſufficit, vt Epiſcopus nequeat diſpenſare
162 vigore præfatæ conciliaris diſpoſitionis, nam abſolute ibi excipiuntur deducta ad forum contentioſum.

Inſuper ſi duo eiuſdem criminis conſortes ſint, ac alter ſolum
163 ad iudicium deferatur, delictum alterius rei nõdum delatum, erit occultum, & ſubdetur huic poteſtati Epiſcopi. Quia res inter alios acta, ne-

quit

quit alijs præiudicare, quibus res iudicata non nocet, *l.1.C. res inter alios acta. ita Nauar. lib. 2. conſ. de ſenten.& re iud. conſ.2.Sanch. in ſumma d.l. 2. c.11.n.21.Genuenſ.c. 67.nu.5. & Vgol.d.c.57.§.2.n.4.*

An autem, ſi delictum fuit deductum ad forum contentioſum,
164 & iudicium poſtea finitum, atq. punitum delictum, poſſit Epiſcopus in irregularitate, ex ea proueniente diſpenſare.

Et dicendum eſt nequaquã poſſe Epiſcopum hoc caſu diſpẽſare. cum Concil. abſolute, dicat, dummodo delictum nõ ſit deductum ad forum exterius; nec Concilium diſtinguit. ita *Gutier. canon. quaeſt. lib. 1.c.3. Vgolin. cit. loco num. 5. Bonaci. de cenſ. diſp.1.q.3.pu. 2. n.2.& diſp.7.q.5.pun.1.nu.6. Barboſ. p.2.all.39.n.35. Nouar. concl. 81.n.5.& Garc.p.7.c. 11.n.50.* Qui etiam tradit illos, nõ poſ-
165 ſe vti huius can. beneficio, q ratione alicuius delicti non fuerunt abſoluti, neque condemnati, ſed dimiſſi cum promiſſione de ſe præſentando, cum delictum ſit iam deductũ ad forum contentioſum.

166 Sed quid ſi aliquis, non fuit abſolutus, neque condemnatus, ſed tranſegit, ſeu ſe compoſuit cum Curia.

Genuen.d.c.67.n.6. cenſet delictũ non dici amplius deductum ad forum contentioſum, ex eo, quia trãſactio, imponit finem liti, & habet vim rei iudicatæ, *l. fratris, l. non minores, C. de tranſact.* dummodo tranſactio non fiat in caſu non tranſigibili, quia tunc induceret confeſſionem, & probationẽ delicti, *l.1.& 2. vbi glo ff. de his, qui ſibi mortem conſciuerunt, l. fin. C. de præuarica. Iaſ. in l. tranſigere C. de tranſact. & hãc opinionem ſequitur Rague. in vaſ. Eccleſ. diſcipl. tit. de Epiſ. quæſit. 10. nu. 11.* ex dictis tamen in præcedenti dubio, aliter dicẽdũ videtur in caſu propoſito.

Quid autem dicendũ ſit, ſi Epiſcopus diſpenſauit, quando de-
167 lictum nondum erat deductum ad forum contentioſum, & poſtea fuit deductum.

Dico cum *Tolet lib.1 c. 85.nu.7.* & alijs, diſpẽſationem factam prodeſſe in foro interiori, non tamen in foro exteriori.

168 Secundo quæritur, Quid nomine Epiſcopi, in illo decreto *Conc. Trid. ſeſſ.24.c.6. de refor.* intelligendum ſit.

Et dico, intelligi Epiſcopos, ſubditos habentes, etiam electos, & confirmatos, quamuis non dum conſecratos, quia illis cõpetunt ea, quæ ſunt iuriſdictionis, qualis eſt hæc facultas diſpenſandi, & in ordine ad actus iuriſdictionis non indigent conſecratione, *Suarez*

X 2 *de*

de cenſ.diſp.41.ſect.2.n.7.Sãch. de matr.lib.8. diſp. 2.num.11. Bonaci.de cenſ.diſp.7.q. 5.pu.1. num.3.Bart. Gauante in prax. diœceſ.ſynod c. 2. §.1. Vgol de off.Epiſc.cap.1.§.3.Barboſ.p.2. all.39.n.2.Domitius Chamerota de ſacramen.tract.7.de conf. fol.478. & notatur in tract. de confeſſar.ſollicitant.q.12.n.31.

Dubium tamen eſt, de Prælatis inferioribus, ordinariam iuriſdictionem habẽtibus, & quaſi Epiſcopalem, maxime quando ſunt exempti, & habent quaſi
169 propriam dięceſim, an comprehendantur in illo decreto.

Et in hoc dubio, *Suar. cit. loc. & 4.to.de pęnit.diſp.30.ſect.2.nu. 6.Filiuc. tract. 20.c.10.nu.276 Bonac. de cenſ.diſp.7.q.5.pun.1 nu.7.D.Ric.in prax.for.Eccleſ. reſ.455.Nouar.concl. vnica de abſol.à caſ.occul.n.4.& alij,exiſtimant*: hos prælatos inferiores non comprehendi ſub hoc decreto, ſed tantum Epiſcopos priuatiuè, ſeu excluſiuè, quoad omnes alios, & mouẽtur ex eo, quia cum decretum Concil. exorbitet à iure communi, quo attento ſolus Papa poterat diſpenſare, id decretũ tanquam odioſum, reſtringendum eſt. Ideo fideles immediate ſubiectos his prælatis inferioribus, licet alias exempti ſint, quoad hunc actum poſſe ſubijci Epiſcopo ſuæ dięceſis, cum non debeant eſſe peioris conditionis alijs fidelibus, & hæc opinio eſt valde probabilis, quam etiam fouet *Gart.p.7.c.11.n.19.* qui tamen diſſentit ab eo, quod dicit circa ſubditos prædictorum Pręlatorum, inquiens, quod ſubditi prædictis *Pręlatis* inferioribus, ſiue exemptis, ſiue nullius dięceſis, debent recurrere ad *Papam* pro hac diſpẽſatione, & mouetur ex eo, quia iſti non ſunt ſubditi Epiſcopo, nec poſſunt ei ſe ſubiicere, niſi in caſibus à iure expreſſis, qualis non eſt iſte.

Sanch.vero lib. 8. de matr. diſp.2. nu.12.& in ſumma lib.2.c.11. probabilius exiſtimat his Pręlatis hanc poteſtatem competere, tũ ex eo, quod id Concilii decretũ tanquam fauorabile eſt ampliãdum, tum etiã, quia hi Pręlati plenam Epiſcoporum iuriſdictionem habent in eorum diœceſi, & ab illis, ſola conſecratione differunt, vt tradunt Doct. in materia de voto, & cõfeſſarios approbant pro ſuis dięceſibus, cum tamen id eſſe Epiſcoporum ſtatuatur in eodem *Conc. ſeſſ. 23.c. 15. de refor.* & hanc partem tenent *Henriq.in ſum.lib. 6.c.6.§.1. Auil.de cenſ.p.7.diſp. 10.du.6.Sayr.in clau.reg.lib.6. c.11.n.53.Reginal.lib.30.tr.2. num. 29. & alij quamplures*

apud Barboſ.p.2.alleg.39.n.16

170 . Quid autem dicendum ſit de Capitulo ſede vacante,an ei competat hæc facultas.

Negant *Alter. in tract.de cenſur. diſp.8.de ſuſp.c.3. & Bonacin. cit.num.7* & mouentur ex eo, quia hæc facultas nõ competit Epiſcopo iure ordinario, ſed ſpeciali Trid. at quæ iure ſpeciali cõpetunt Epiſcopo,nõ tranſeunt in capitulum , *arg. tex.in c.verum, de foro comp.*

Contrarium tamen verius eſt, hanc facultatem habere pariter Capitulum ſede vacante, nam licet talis facultas competat Epiſcopo iure ſpeciali ex d.decr.S.Conc.tamen competit ei iure communi , & iuriſdictione ordinaria ei tributa, vt docent *Henriqu. lib. 14. c.20.§.1.de pœnit.lib.6.num.1. Sanch.lib.8.de matr.diſp.2.nu. 10.Rodriq.quaſt.regul.to.1.q. 61.ar 9. Arag.2 2.q. 88. ar.12. fol.*1042.*Garc.p.7.c.11.nu* 21. *Auil.d.p.7.diſp.10.dub.60.Genuen.c 67.nu.21.Ricc. in prax. for.Eccl.reſol.456. Nouar. loc. cit & alij.*

Tertio quæritur, qui comprehẽdantur ſub nomine ſubditi in eodem S.C *ſeſ.24.c.6. de refor.* dum ibi dicitur , vt Epiſcopus

171 poſſit abſoluere quoſcumq. ſibi ſubditos,in caſibus occultis.

Pro ſolutione dicendum eſt,ſubditorum nomine in præſenti materia, comprehendi omnes illos,qui Epiſcopo quomodocumque ſubduntur, vel quia ſunt ordinarij ſubditi, vtpote, qui ibi domicilium habẽt, vel quia ſubduntur , quoad ſolum pœnitentiæ forum ; eo quod reperiuntur in ſua diœceſi,tanquam aduenæ, & peregrini , etiam ſi vagabundi , ſcholaſtici,& mercatores ſint , nam quoad Sacramẽta cõfeſſionis, & communionis ſubditi ſunt Epiſcopo loci,in quo reperiũtur ex generali Eccleſiæ conſuetudine, vel ex interpetratiua voluntate Summorũ Pontificum,vt dictum eſt *c. 1.num.* 100.*Ita Suar. 4. tom. diſp.30. ſect.2.n.3. Henriq. in ſum. lib. 14.c.20.§.5.Sanch.de matr.lib 3.diſp.23.n.12.& in ſumm.lib. 2.c.11 n.9. Nald.in ſumma ver.abſol.à pecc.n.9.Garc.p.11 c.10.n.139. Nouar. concl.vnica de abſol.à caſib. reſer Bonacin.de cenſ.diſp.1.q.3. pu.2.nu. 5.qui diſp.7.q.5 pu.1.ait,* quod in abſolutione caſuum reſeruatorum, & cẽſurarum impedientium Sacramentorum receptionem videtur requiri illa ſaltem ſubiectio , quæ ſufficit, vt Epiſcopus ſacramentalem impendat abſolutionem , & ideo Prætor,Medicus,& ſimiles exteri habitãtes in diœceſi ſub hoc decreto S.C.T.bene

com-

comprehēduntur, vt in Sacramento pœnitentiæ à ſuis criminibus abſolui poſſint, quāuis illa in alijs regionibus perpetrauerint, quod ſequitur *Barboſ. de off. Epiſ. p. 2. all. 39 nu. 6.* qui prædicta vera eſſe cenſet in abſolutione caſuum reſeruatorum, & cenſurarum in ſacramentali cōfeſſione pro foro conſcientiæ, cum ſacramētum confeſſionis ſit neceſſarium. In obtinenda tamen diſpenſatione irregularitatis, ac ſuſpēſionis requiri, vt Epiſcopus habeat iuriſdictionem ordinariam in eum, cui concedit relaxationem irregularitatis, vt etiam docet *Bonac. loc. cit.* & ſic, vt ſi vere, & propriè ſubditus, & habeat domiciliū, non tantum habitationem cū animo permanendi pro maiore parte anni, vt habet ſcholaris, qui in ſtudio commoratur, & in loco ſtudij habitat, ſed non habet domicilium. Quamuis ſufficere habitationem; aut ſaltem animum habitandi pro maiori parte anni in ea diœceſi, probat *Sanchez lib. 3. de matr. diſp. 23 nu. 11. & in ſumma lib. 2. c. 11. n. 9.*

Quid autem dicendum ſit de Religioſis exemptis degentibus in diœceſi, an poſſint ce-
172 dentes exemptionis priuilegio, ex licentia ſuorum ſuperiorum ſe Epiſcopo ſubijcere, vt ab illo abſoluantur, & cum eis diſpenſet in caſibus, in quibus hæc poteſt cum ſuis ſubditis, etiam ex vi facultatis cōceſſæ à *S.C.T. ſeſſ. 24. c. 6 de reform.*

Reſp. poſſe illi ſubijci non ſolum Epiſcopo, ſed cuicumque, etiā capaci poteſtatis abſoluendi, & diſpēſandi ex licentia ſuperioris potentis in eo caſu diſpenſare, aut abſoluere. Quia tunc tanquam delegatus à ſuperiore, & eius Vices gerens abſoluit, aut diſpenſat. Ita *Moli. in 4. de iuſt. diſp. 61. n. 3.* In caſibus verò, in quibus ſuperior non poſſet abſoluere, aut diſpenſare, diuerſimode ſentiūt Doctores, apud *Sanch. in ſumma lib. 4. c. 39. n. 29.* cum quo exiſtimo, etiam poſſe, cū duabus eiuſdem limitationib. Quarum prima eſt, niſi ea facultas abſoluendi, aut diſpenſandi, quæ non eſt in immediato Religionis Prælato, eſſet in prouinciali, aut alio ſuperiore Religionis, quia tunc Epiſcopus non poſſet abſoluere de conſenſu ſuperioris immediati, niſi accederet etiam conſēſus illius Prouincialis, aut Superioris. Secunda eſt, vt intelligatur non de quocumq; Epiſcopo, ſed de Epiſcopo loci, in quo Religioſus ille commoratur.

An autem poſſit Epiſcopus vti

præ-

prædicta facultate conciliaris
173 diſpoſitionis Triden. abſoluendi, dum exiſtit extra diœceſim in ſuos ſubditos, extra eamdem conſtitutos.

Affirmant *Ledeſ. in ſum. tract.* 1. *c.*6. *Sanch. in ſumm. lib.* 2. *c.*11. *n.*16. *Nouar. concl. vnic. de abſol. à caſib. occul. n.* 8. *& Nald. in ſum. d. ver. abſol. à pecc. n.*9. Qui id tuetur argumento cuiuſdam declarationis Sac. Cõgreg. adducẽs rationem, quod illa particula *Sacr. Conc. in ſua diœceſi*, importet idem, quod erga ſubditos ſuæ diœceſis.

Immo poſſet Epiſcopus, etiam in abſentia abſoluere ſubditum
174 à cenſuris prædictis, ex quo abſolutio à cenſuris poteſt in abſentia impendi, ex omnium mente, vt per *Sanch. cit. n.* 14. *& Duard. in Bull. Cœna li.* 3. *§.* 2. *q.* 8. *n.*49.

Quamuis *Barboſ. cit. all.* 39. *nu.* 8. dicat, quod talis abſolutio à caſibus prædictis occultis debet fieri ab Epiſcopo præſente pœnitente intra diœceſim commorante in confeſſ. ſacramentali, vt infra nu. 181. referemus.

Diſpenſare autem extraiudicialiter in irregularitatibus, & ſuſpenſionibus ex delicto occulto prouenientibus poſſe Epiſcopum cum ſuis ſubditis admittit *Barboſ. cit. loc. num.* 7. tàm intra, quàm extra diœceſim, & etiam ſi ipſe exiſteret in diœceſi, & ſubditus extra eam, cum iuriſdictio diſpenſandi exerceri poſſit circa abſentem vt tradunt *Filiuc. tr.* 20. *c.* 10. *quæſt.* 10. *n.*271. *Bonac. d. diſp.* 7. *q.* 5. *pu.* 1. *n.* 5. *& alij, quamuis Ric. in prax. for. Eccl. reſol.* 445. *nu.* 7. dicat non poſſe Epiſcopum diſpenſare cum ſubditis extra diœceſim.

Eſt tamen obſeruandum, quod non poterit Epiſcopus ex vi dictæ facultatis conciliaris ali-
175 quem abſoluere à caſibus in Bulla Cœnæ, vt declaraſſe Sac. Congr. Gregor. XIII. & Clem. VIII. teſtantur *Genuen. d. c.* 67. *nu.* 10. *Garc. p.* 11. *c.* 10. *nu.* 115. *& Sanch. in ſum. li.* 2. *c.* 11. *n.* 26 Quidquid aliqui, aliter sẽtiãt.

Neq; aliquem, poterit abſoluere à cenſuris incurſis ꝑpter violationem clauſuræ monial. ẽt ſi delictum ſit occultum, ex declar. Sac. Congr. vt teſtãtur *Graff. de caſ. reſer. c.* 5. *n.* 6. *Barboſa p.* 2. *all.* 39. *n.* 45. *& Ric. in prax. for. Eccl. reſol.* 544. *n.* 5.

Poſſet tamen Epiſc. iux. trad. per *Bonaci. de cenſ. diſp.* 1. *q.* 3. *pu.* 2. *num.* 6. *& Campanil. in diuer. rub.* 11. *c.* 15. *n.* 130. ex vi dictæ facul. S.C.T. abſoluere ſubditum, qui dum in aliena diœceſi verſaretur contraxit cenſuram ibi latam per ſtatutum, quando delictum eſſet occultum, v. g. ſi ſubditus Auerſan.

ſe contulit Capuam, ibiq. moniales inuiſit, cum Capuæ lata ſit excommun. contra viſitantes, vel alloquentes moniales; poſſet talis ſubditus Auerſan. etiam abſolui à ſuo Epiſcopo, vel ab alio, qui in eodem Epiſcopatu Auerſano haberet eãdem ſpecialem facultatem abſoluendi, cum ex verbis dicti decr. S.C.T. ibi, etiam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, colligatur à fortiori eſſe cõceſſam Epiſcopo hanc facultatem à caſib. inferiorum Prælatorum.

Sed vtrum Epiſc. ex vi facultatis eiuſdem S.C.T. poſſit aliquem
176 in foro conſcientiæ abſoluere ab excommunicatione cõtracta ob delictum in cauſa duelli; quando delictum eſt occultum, & nondum deductum ad forum contentioſum, nam in foro exteriori ad Papam ſpectat abſolutio, vt patet ex Conſt. Clem. VIII. contra duellantes.

Negat *Iac. Graf. de caſ. reſer. lib. 1 c. 7 nu.* 20. ex eo, quia præfata conſt. Clem. VIII. cum ſit edita poſt Conc. Triden. ſit, quod illi derogauerit; quamuis de Concilio nullam mentionem fecerit, Idemque ſcilicet, quod non poſſit Epiſcopus abſoluere à cenſuris Papæ reſeruatis poſt Triden. tenent *Lazar. de monit ſect. 4. q.* 14. *n.* 19. *& Caprauill. de caſibus reſeru. cap.* 14. *quaſt.* 3. *difficult.* 2.

Alij verò exiſtimant poſſe abſoluere, quando delictum eſt occultũ, vt dictum eſt, ex vi decreti prædicti S. C. T. cum talis facultas ſit conceſſa dignitati, & non perſonæ, & ſit generalis, non diſtinguẽdo inter reſeruationes præteritas, & futuras, ita tenent *Sanch. in ſum. lib. 2. c. 39. num. 7. & alij apud Bonac. de cenſ. diſp. 2. q. 6. pu. 2. nu. 40. ac Alex. Peregr. in tract. de duell. q. 37. num. 2. qui nu. 6. addit*, quod quando excommunicatio cauſa duelli eſſet publica, & ipſe excommu-
177 nicatus eſſet impeditus iuſto impedimento, quominus S. Sedem Apoſtolicam adire poſſet, tunc etiam proprius Epiſcopus eum abſoluere poſſet. Quam opinionem plurib. rationibus probare conatur, vt per eum, & per *Sayr. de cenſ. lib. 3. c. 28. num. 37. & Em. Sà verb. excommun. Papa reſer. num.* 3.

178 Quæ autem ſint legitima impedimenta, enumerantur per Doctores, præcipuè per *Nauar. c. 27. n. 86. Peregr. d. q. 37. num. 12. Sayr. d. lib. 3. c. 28. & alios.*

Quid verò dicendum ſit de regularibus, vel alijs ſpecialem facultatem habentibus abſol-
179 uendi à caſibus reſeruatis Sedi Apoſtolicæ, an poſſint

etiam

etiam abſoluere prouocãtes, vel pugnantes in duello.

Reſp. negatiuè, niſi ex priuilegio ſpeciali eis conceſſo poſt reſeruationem factam in decreto edito à Sac. Congr. S.R.E. Card. negotijs Epiſ. & Regul. præpoſita, ex mãdato fel. rec. Clem. VIII. die 9. Ian. 1601. vt per *Iacob. de Graff. in pract. caſ. reſeru. lib. 1. reg. 18. c. 4. ſol. 25. num. 63. Nouar. concluſ. iuris Pontif. noui concl. 3. n. 9. Sanch. cit. loc. & Peregr. nu.* 14. Quod decretum, cum alio poſtea edito ab eadem Sacr. Congr. die 7. Ian. 1607. de mandato fel. me. Pauli V. refert *Barth. à S. Fauſto in tract. de indulg. lib. 4 poſt q. 64* Præter declarationem nouiſſimum, cuius tenor eſt, vt ſequitur.

180 *Sacra Congr. S.R.E. Card. negotijs, & conſultationib.* Epiſcoporum*, & Regular. præpoſita cenſuit, per confirmationes Priuil. quas Regulares à Sede Apoſt. poſt* S.C.T. *obtinuerunt, nequaquam reuixiſſe* Priuilegia *per prius ab eodem Concil. ac deinde etiam ipſius Congreg. decretis ſublata, atq; extincta, ſi qua habebant, abſoluendi à caſibus* Ordinario *loci reſeruatis; Quemadmodum nec indulta abſoluendi à caſibus contentis in Bulla, quæ in die* Cœnæ *Domini legi conſueuit, vtpote, ſublata per annuã ipſius* Bullę *publicationem, vires, aut robur acquiſiuiſſe ex ſubſequentibus Priuileg. confirmationibus; ac proinde Regulares cuiuſuis ordinis, Congregationis, Societatis, & inſtituti, etiam neceſſario exprimendi, nec intra, nec extra Italiam in vim priuilegiorum, aut confirmationum eiuſmodi, quas vel hactenus, obtinuerunt, vel deinceps forte obtinebunt, poſſe quemquam abſoluere ab eiſdem caſibus in* Bulla *Cœnæ, aut Ordinario loci reſeruatis; ac ſi ſecus egerint, abſolutiones nullas, atque irritas fuiſſe, & fore. Ab alijs vero caſibus, & cenſuris* Sedi *Apoſtolicæ reſeruatis; ſiquidem Regulares habent à Sede Apoſt. abſoluendi facultatem, illam extra Italiam minime ſublatã fuiſſe ijſdem Sac. Cõgr. decretis hac de re editis iuſſu ſan. mem. Clem. VIII.*

Quam Sac. Congr. ſententiam Sanctitas ſua ad ſe relatam approbauit, mandauitq; ab omnibus ad quos pertinet inuiolabiliter obſeruari. Romæ *17. Nouembris 1628. F. A. Card. S. Honufr. P.* Fagnanus *Secr. loco † ſigilli.*

181 Sed dubitatur, an abſolutio, vigore dictę diſpoſitionis Cõciliaris Trid. poſſit ab Epiſcopo impartiri extra confeſſionem ſacramentalem. *Barboſa d. p. 2. all. 39. n. 8.* fatetur

 non

non poſſe extra ſacramentalẽ confeſſionem, nam illa verba Sacr.Conc.*in foro conſcientiæ* ſunt intelligẽda in foro ſacramenti Pęnitentiæ; & in confeſſione ſacramentali.

Cum alijs vero cenſeo, poſſe impartiri extra confeſſionem ſacramentalem, & illa verba Concil. non importare, vt abſolutio ſit in ſolo pęnitentiæ foro; ſed vt nullatenus pro foro externo proſit. ita *Nauar. lib.5.conſ.tit de priuil.conſ.11. nu.2.Suar.de relig.to.4.trac.6. li.6.c.16 num.4.Henriq. lib.7. c.13.§.2.Graff.lib.1.c.13.n.32. Sanch.de matr.l 8. diſp.34.nu. 39.Genuen.c.67.nu.17.Ricciullus in tract.de iure perſon.li.4. c.68.nu.6.*Nouar.*d. concl. vni. nu.12. & per Reginal.in prax. fori pęnit.lib.8.n.78. & Molſ. in ſum.tract.7.c.21 n.23.*

Quarto quæritur. An Epiſcopi poſſint committere aliis hanc
182 poteſtatem eis conceſſam à S.C.T.*d.ſeſſ.24.cap.6.* diſpẽſandi, & abſoluendi, nam poſſent illam cõcedere ſuo Vicario generali ex ſpeciali commiſſione; cum in generali commiſſione hæc non veniant, vt per *Sbroz.de off Vic.lib.2.q.19. nu.2.& Vgol.de off. Epi.c.4.§. 7.nu.2.*

In hac quæſtionẽ diuerſimode ſcripſerũt Doctores, vt eſt videre apud *Barboſ. par. 2. al. leg.39.num.11.*

Cum *Sanch. tamen in ſum. lib. 2. cap. 11.nu.23.* exiſtimo, poſſe Epiſcopum committere alicui hanc facultatem, quoad hoc ſpeciale munus abſoluendi ab his caſibus; nam ſic dicitur, etiam Vicarius ad hoc ſpecialiter deputatus, prout requirit S.C.T. & hãc partem ſuſtinet etiam *Genuen.d.c.67.num.15.* qui teſtatur ſic ſeruari in Cur. Arch. Neap.

Poſſet quoque idem Epiſcopus committere alteri vices ſuas, vt ſecum diſpenſet, & ad ſe abſoluendum, proprium con-
183 feſſarium deputare cum eadem auctoritate, quam ipſe habet *ex d.cap 6 S.C.T. in ſibi ſubditos. ita Sanch.lib.8.de matrim diſp.3 n.3.D.Ric.in prax. fori Eccl. reſ. 445. Bellett diſq. cler.p.1.tit de diſcipl. cler. §.1. n.54. Maiol de irreg lib. 2.c.2. n 12 Barbo cit.n.15.Suar de cenſ.diſp.41 ſect.2 nu.9.& alij communiter.*

Quinto, & tandẽ quæritur. Quãdo dicatur homicidium volũtarium, ita vt in irregularitate
184 ex eo proueniente, Epiſcopus nequat diſpenſare, iuxta diſpoſitionem præfati S.C.T.

Pro ſolutione dico. Homicidium voluntarium, in propoſito, dici illud, quod eſt illicitum, intentum, & volitum in ſe, vt poſt alios docent *Vgol.*

Vgol. de irregul. c. 53. Suar. de cenſ. diſp. 44. ſect. 1. & diſp. 45. ſect. 2. Bonaci. de contract. diſp. 2. q. vlt. pu. 2. nu. 1. D Ric. in prax. fori Eccl. *reſol. 446. Barb. p. 3. all. 39. nu. 46. Campanil. in diuerſ. rubr. 11. c. 23. num. 137. & alij.*

Vnde infertur à Doctor. mox. citandis, poſſe Epiſcopũ diſpen-
185 ſare in irregularitate prouenientе ex homicidio licito, vel auctoritate legitima, & iuſta de cauſa; nempè illo, quod oritur ex defectu lenitatis, quale, iudices, & miniſtri iuſtitię officium proprium iuſte exequẽtes, committunt, quod nec iniuſtum, nec culpabile apparet, ſic *Rodriq. quæſt. regul. 28. ar. 8. to. 1. Medina in ſum. p. 1. c. 12. §. 1. Viual. in candel. aur. tit. de irreg. §. de diſpenſ. n. 326. Campanil. d. rubr. 11. c. 23. nu. 138 &* Nouar. *de diſpenſ. concluſ. 5. nu. 3.*

Contrarium tamen, non poſſe Epiſcopum in homicidio voluntario iuſto diſpenſare, cenſeo cum Molin. *trac. 3. diſp. 79. nu.* 8 *Iac. de Graff. in deciſ. aur. p. 1. c. 13 nu.* 38. *Garc. p. 7. c. 11. n. 40. & Nauar. conſ. 39. de homicid.* qui teſtatur hanc eſſe conſuetudinem totius orbis, petendi illam à *Papa*, quod ẽt tradunt alij apud B*arboſ p. 2. all. 39 nu. 47.* Nec poſſet Epiſcopus diſpenſare in irregularitate abortus fętus animati ex Conſt. Sixti V. vt etiam notat *Rague. tit. de Epiſc. quæſt. 10 num. 11.*

Infertur ſecundo, licere Epiſcopo diſpẽſare in irregularitate
186 ex homicidio caſuali proueniente, modo delictum ſit occultum, cum tale homicidium non ſit propriе voluntarium. ita *Miran. in man. q. 8. art. 13. concl. 2. & Barb. nu. 48.*

Infertur tertio, habere facultatẽ Epiſcopum cum illo diſpenſa-
187 re, qui hominem occidit, nõ intendens occidere, quia homicidium caſuale reputatur, nam qui facit aliquid, vnde ſequuta ſit mors, nõ tamen fecit animo inferendi mortem, irregularitatem incurrit ex caſuali homicidio prouenĩetem, ita H*enriqu. in ſumma lib. 14. c. 19. § 3. in commen. lit. E. Bonaci. de cenſ. diſp. 7. q. 4. pun. vlt. nu. 7. D. Ric. in prax. for. Eccleſ. reſ 48. & alij.*

Infertur quartò, licere Epiſcopo diſpenſare cũ illo, qui mandauit aliquem baculo percutere
188 eo expreſſo, ne occideret, quia ſi mãdatarius armis percuſſerit, & occiderit, iſtud homicidium reſpectu mandantis non eſſet proprie voluntariũ, ſed caſuale culpabile. ita *Henriq. & Bonac. loc. cit. Molin. de iuſt. to. 4. tract. 3. diſp. 3. num. 7. Sayr. de cenſ. l. 7. c. 7. nu. 9. Nau.*

c.27.nu.240. & D.*Ris.p. 4.dec. Cur. Arch. dec.* 117.*qui in praxi fori Eccl. reſol.* 446. *Campanil. in diuer. rubr.* 11. *c.*23. *num.*84 & *Garc.p.*7.*c.*11.*num.*44.referunt deciſum, quod mandans
189 homicidium in perſonam vnius, ſi committatur in perſonam alterius, non incurrit irregularitatem, quę ex voluntario homicidio contrahitur.

Infertur quintò. Poſſe Epiſcopũ diſpenſare in homicidio occulto commiſſo ex cauſa defenſionis, non ſeruato moderamine inculpatæ tutelæ. Quia
190 huiuſmodi homicidium volitum cauſa defenſionis, non venit ſub nomine voluntarij, imò potius, licet non ſit merè neceſſarium; neceſſarij tamen vim habet, quatenus cauſa vitandæ mortis perpetratur. ita *Valent. diſp.* 7.*q.* 19.*pun.*3. §.1. *Auil. de cenſ. diſp.* 6. *ſect.*5. *du.*5.*p.*7. *Nauar. c.*27. *nu.* 239. *Petr. Greg. lib.*4 *part. iur. can. tit.*13.*c.*2. & *Barboſ. qui alios refert, d. alleg.*39.*nu.*53.

Infertur, denique, licere Epiſcopo diſpenſare in membri mutilatione, etiam voluntaria,
191 ſi fuerit occulta, in qua Sac. Conc. nihil innouauit, excepit enim homicidium, ſub qua exceptione non intelligitur mutilatio voluntaria, cum verè non ſit homicidium. ita *Eman. Sà verb. irregularitas, Genuen. c.*66.*n.*9. *Suar. de cenſ. diſp.*44.*ſect.*2.*n.* 4. *Tolet. lib.*1. *c.*88. *verſ.* 6. *Rague in tit. de Epiſ. quaſi.*10.*n.*12. *Garc. par.*7 *c.*11.*nu.*30. & *D. Ricc. in prax. fori Eccl. reſol.* 446.*n.*2. *licet contrarium tueatur Sāch. in ſum. lib.*1.*c.*10.*nu* 49.

DECIMA DVBITATIO.

192 QVod aliud requiſitum deſideratur in illis, qui hoc Priuileg. adipiſcendi beneficia potiri cupiunt.

Reſp. quod requiritur, & ſit decimum requiſitum, vt non ſint corpore vitiati, cum ij ſint irregulares, de qua irregularitate ex vitio, ſeu defectu corporali, habetur *in tit. de corp. vitiat.* & *de cler. ægrot* & *per Valent.*4.*tom. diſp.*7 *q.* 19.*pun.*3. *Suar. de cenſ. diſp* 51. *Sayr. eod. tract. lib.*6.*c.*7. *Iac. Graff in deciſ. aur. lib.*4.*c.* 29. *nu.*39. *Molin de iuſt tract.*3.*diſp.*70. *Tol. lib.*1.*c.*63. & *alios apud Barb. p.*2.*lib.*42. *Campanil. in diuer. rub.*11.*c.*17.*n.*103. & *Bonaci. de cenſ. diſp.*7 *q* 2. *pun.*2.*nu.*9.

Ideo breuibus verbis hanc rem reſtringẽdo Dico primo, quod illi, qui inſigniter corpore deformati ſunt, ita vt ſine nota-
193 bili horrore, aut ſcandalo miniſtri Eccleſiaſtici minime eſſe poſſunt, non ſolum ad ſacros ordines, & beneficia, quæ requi-

requirunt ordinem ſacrum, ſed nec etiam ad minores ordines, & primam tonſuram, & conſequenter, nec ad vllum beneficium Eccleſiaſticũ, promoueri poſſunt, *c. 1. & c. pœnitentes, cum concord. 55. diſt. & c. 1. cum ſeq de corp. vitia. ita Corraſ. de beneſ. 3. p. c. 6. num. 5. Lamb. de iurepatr. 1. p. 2. lib. q. 7 ar. 12. nu. 1. Garc. p. 7. c.* 12. *n.* 3. *& per Bonac. Campanil. & Barboſ. loc. cit.*

Dico ſecundo, quod ille, qui ſine culpa incidit in irregularitatem, quæ naſcitur ex defectu,
194 ad vſum vnius ordinis, & nõ alterius iam ſuſcepti, pôt obtinere beneficium non requirens maiorem vſum, vt in caſu *c. 2. de cler. ægrot. ita Vgol. de cenſ. c. 6 5. §. 1. nu* 4. *Sayr. d. li. 6. c. 2. nu. 23. Leſſ. li. 2. c. 34. n.* 121. *& alij.*

Dixi, illi, qui ſine culpa, nam ſi ex ſua culpa incidiſſet in irregularitatem prædictam, aliter dicendum eſſet, iuxta tradita per *Garc. d. c.* 12. *n.* 4.

195 An autem clericus laborans morbo caduco ſit inhabilis ad obtinenda beneficia.

Dico, non eſſe inhabilem ad obtinẽda beneficia ſimplicia, quia non eſt delictum; ſecus tamen ſi beneficium requireret ordinem ſacrum, & ita fuit reſolutum per *Rot. in vna Tullen canonitatus* 9. *Nouemb.* 1551. *coram Veſtano, vt per Caputaq. dec.* 236. *p.* 2. *& refert D. Ric. in prax. for Eccl. reſol.* 590.

196 Sed quid in clerico incidenti in cæcitatem.

Reſp. cum *Garc. de beneſ p.* 7. *c.* 12. *num.* 21. non poſſe ei conferri beneficium, etiã ſimplex. Quia cæcus eſt incapax, ex quo horas canon. recitare nequit, & ſic tenet etiam *Leſſ. l.* 2. *c.* 34. *n.* 130.

Quid autem dicendum ſit de clerico olim furioſo, nunc ſanæ
197 mentis, an poſſit præſentari ad beneficium.

Affirmat *D. Ric. loc. cit. reſol.* 588. motus ex eo, quia habilitas, vel inhabilitas conſideratur tempore, quo actus exercetur, ſicut dicitur de teſte, cuius habilitas cõſideratur tempore depoſitionis, *l.* 1. *C. de teſtib.*

An autem, qui patitur vitium, ſeu defectum corporis impe-
198 diens tantum celebrationẽ, vt in caſu dicti *c.* 2. *de cler. ægr.* vt qui caret viſu oculi canonis, vel pollice, &c. Poſſit promoueri ſaltem ad Diaconatũ, & inferiores ordines, ad quorum actuum executionem nõ habet, ob id, impedimentum conſiderabile, & conſequenter poſſit obtinere beneficiũ non requirens ordinem præter illos.

Dico breuiter, non poſſe, iuxta tradita per *Suar. de cẽſ. diſp.* 51 *ſect.*

ſect.2.nu.11.& Tol.lib.1.c.57. Quod verius cenſet *Garc.p.7.c.12.n.29. ex cap. non confidat 50.diſt.*& pro hac parte refert etiam deciſ.Rot.Rom.

Quis vero diſpenſet cum huiuſmodi corpore vitiatis,videnda ſunt, quæ tradunt *Mandoſ. in*
199 *tract.ſignatura gratiæ tit.diſpenſatio pro corpore vitiatis, Nauar c.27.nu.98. Vgolin.de irregul.c.52.& Barboſ.p.2.all.42.qui alios refert.nu.57.*

Hæc ſunt requiſita, quæ debent concurrere in omnibus, hoc priuilegio obtinendi beneficia gaudere,volentibus.

Sed quia in quibuſdam diœceſibus, & Regnis eſt Priuilegiũ, ſeu conſuetudo, vt beneficia
300 conferantur oriundis, ſeu naturalibus earumdem diœceſum,ſeu Regnorum;ideo ijs in locis, in eo, qui de beneficio prouidetur, requiritur vltra prædicta requiſita,vt ſit oriundus, ſeu naturalis illorum locorum;nam exterus ibi beneficia obtinere non poteſt,ita *Selua de beneſ.3.p.q.26.Couar. pract c.35.n.5.Corraſ. 3 p.c.5. n.12.& alij.*

Quis autem in propoſito dicatur oriũdus, ſeu naturalis diœ-
201 ceſis ad finẽ obtinendi eiuſdem diœceſis beneficia, vide poſt alios, tradita per *Garc.p.7.c.9.à n.17.*

Rurſus,cum quędam beneficia, ex fundatione, ſtatuto, conſuetudine, vel priuilegio ſint
202 conferenda certis perſonis; ſeu certo generi perſonarum; vltra requiſita generalia, hoc etiam deſideratur in eo, qui ea obtinere voluerit, nam illis,& non alijs talia beneficia conferenda ſunt, & de nonnullis circa hoc requiſitum, vide tradita per *Garc.d.p.7.c.15.*

Supereſt adhuc, pro maiori dilucidatione noſtræ propoſitionis,vt in ſeq.du.ſũmatim verba faciamus. An ſimoniacus, homicida, periurus, falſarius, ſacrilegus, cõcubinarius,ſodomita,& an hæretici, & eorum credentes,receptatores,defenſores,& fautores, atque eorũ filii gaudeant hoc priuilegio obtinendi,vel retinendi beneficia,ideo ſit.

VNDECIMA DVBITATIO.

203 AN ſimoniacus hoc Priuileg.obtinendi,& retinendi Eccleſiaſt. benefic. gaudeat.

Pro reſolutione diſtinguendum eſt,de ſimoniaco in ordine, & de ſimoniaco in beneficio.

Si loquimur de ſimoniaco in beneficio. Quatuor ſunt, quæ conſtant præcipuè apud Doctores.

Primum eſt, quod ſimoniacus ſimo-

ſimonia re ipſa, ex vtraq. parte completa, eſt inhabilis ad obtinẽdum illud beneficium, quod ſibi per ſimoniam nulliter fuit collatum, ſine ſpeciali diſpenſatione, vt colligitur ex *cap. penul. de elect. & ibi notant Abb. & alij, vt etiã refert Suar. 1. to. de relig. lib 4. c. 58. nu. 9. & per Farinac. in prax. crim. p. 7. in fragm. lit. C. n. 299. & Barb. p. 3. all. 57. n. 231.*

Ad obtinẽda vero alia beneficia, ex Conſtit. Pij V. incip. *cum primum*, quam refert *Quaranta, verbo ſimonia*, idem dicendum eſt, vt notat *Garc. p. 8. c. 1. nu. 71.* cum ibi expreſſe ponatur iſta inhabilitas ad beneficia obtinenda ipſo facto, & Quamuis *Nauar. conſ. 92. nu. 5. de ſimon.* quem ſequitur *Em. Sà, ver. ſimonia n. 9.* dicat, eam conſtitutionem ita videri intelligendam, vt non cenſeatur habere locũ in foro conſcientiæ, antequam condemnetur; tamen conuincitur clare ex verbis dictę cõſtitutionis, vbi dicitur ipſo iure ſit inhabilis ad illa, & alia beneficia acquirenda, vt per *Vgolin. tract. de ſimonia tab. 4. c. 9. §. 6. nu. 2. & Suar. d. c. 58 n. 10. Qui cum Nauar. ait: vt refert quoque Garcia d. p. 8, c. 1. nu. 72.* prædictam pęnam non eſſe vſu receptam & ideo poſſe in praxi ſeruari opinionem *Nauar.* quãdo delictum non eſt deductum ad forum contentioſum.

Et quamuis alijs beneficiis, & dignitatibus antea legitime obtentis, aliqui dicant, priuari, vt probare conatur *Garc. d. cap. 1. n. 4.* tamen contraria opinio eſt communis, vt teſtatur *Molſeſ. d. tract. 6. n. 97.* vt ſit neceſſaria iudicis ſententia, & interim poſſe retinere beneficia legitime acquiſita.

Secundum eſt, quod ſimoniacus per ſimoniam conuentionalẽ, dummodo nõ ſit confidentiæ, neutra ex parte completã, vel datum eſt pretium, ſed nondũ tradita res ſpiritualis, non incurrit ipſo facto pœnas iuris poſitiui, ſecundum *Leſſ. de iuſt. & iur. lib. 2. c. 35. n. 149.* qui de communi teſtatur, præſertim recentiorum cum *Nauar. in ſum. c. 23. n. 104. & Tolet lib. 1 c. 93 nu. 3. & per Molſ. in ſum. tract. 6. c. 15. n. 93.*

An autem incurrat pœnas per ſimoniam conuentionalem completam tantum ex traditione rei ſpiritualis.

Affirmant *Sotus de iuſt lib. 9. q. 8 ar. 5. Caiet verb. ſimonia nu. 2. Valent. 3. tom. 2. 2. diſp. 6. q. 16. pu. 6. Tol li. 5. c. 93. & alij apud Garc. d. p. 8. c. 1. num. 30.* Ratio eorum eſt, quia emptio, & vẽditio videtur perfecta quando res eſt tradita, licet pretium nondum ſit perſolutum.

Leſſ.

Leſſ. vero l. 2. c. 35. dub. 27. n. 149. contrarium tenet cum Nauar. d. c. 23. num. 204. quem ſequuntur Iaco. de Graff. in deciſ. aur. lib. 2. c. 96. nu. 20. manual. Rodriq. in ſum. 2. to. c. 55. num. 3. Auil. de cenſ. 3. p. diſp. 5. dub. 9. Gonſ. ad regul. de menſ. glo. 15. nu. 69. Suar. de relig. d. l. 4. c. 56. num. 33. & alij relati per Gart. nu. 19. & hanc partem probat *Leſſ.* ex eo, quia, & ſi forte ex rigore iuris videantur hæ pœnæ contrahi per ſimoniam conuentionalem, etiã ex neutra parte cõpletam (eo quod ad ſubſtantiam cõtractus emptionis, & venditionis ſufficiat conuentio, ſeu pactum, quia conſenſu perficitur) tamen iuxta ſtylum Curiæ Romanæ non cenſentur incurſæ, niſi per ſimoniam realem vtrinque cõpletam; vt teſtatur Nauar. nõ obſtante Bulla Pij V. hac de re edita, quæ non videtur fuiſſe recepta. Ratio eſſe videtur, quod pœnæ (præſertim graues, & quæ ipſo facto contrahuntur) quantum fieri poteſt, ſunt reſtringendæ, ac proinde pœnæ conſtitutæ ijs, qui ſpiritualia emunt, aut vendũt, reſtringendæ ſunt ad emptionem, & venditionem completam, niſi expreſsè contrarium ſignificetur, lex enim puniens aliquem actum, cenſenda eſt punire actum completum.

Tertium eſt, quod ſimoniacus per ſimoniam confidentiæ, nõ poteſt obtinere beneficium ſibi nulliter collatum vitio ſimoniæ, ſed nec etiam alia beneficia, ſine diſpenſatione. imò eſt quoq; priuatus alijs beneficijs, & penſionibus ante obtentis, prout ſtatutum extat in conſt. Pij V. incip. *Intolerabilis*, relata per *Quaran. verb. ſimonia*. Penſiones tamen, & beneficia ante obtenta, non tenetur dimittere ante ſentẽtiam, vt aduertit *Leſſ. d. lib. 2. cap. 35. dub. 26. num. 147. & D. Proſp. de Auguſt. ad Quaran. d. verb. ſimonia, verſ. ſecundo amplia.*

Quartum eſt, ſimoniacum, per ſimoniam tantum mentalem, non incurrere pœnas à iure inflictas contra ſimoniacos, ex communi ſententia, de qua teſtatur *Leſſ. d. l. 2. c. 35. du. 23. nu.* 130. *& tradunt Tol. lib. 5. c. 93. n. 2. Molſ. in ſum. d. tract. 6. c. 5. n. 98. & alij.*

Quis autem diſpenſare poſſit in prædicta inhabilitate ſimonia-
204 ci, vide tradita per *Vgol. de ſimon. tab. 4. c. 6. §. 7. Nauar. de ſimon. conſ. 97. nu. 5. Suar. to. 1. de relig. lib. 4. c. 61. nu. 21. Barb. p. 2. all. 39. n. 44. Nouar. in cõl. 79. n. 8. Campani. in diuer. rub. 11. c. 27. n. 66. & alios.*

Si verò loquimur de ſimoniaco in ordine, *Suar. de relig. d. lib. 4. c. 56.*

c.56.n.17. exiſtimat, ſolam ſu-
205 ſpenſionem ab executione ſuorum ordinum incurrere illum, qui ſimoniace ordinatur præter excom. reſeruatã Papæ iux. extrauag. Paul. II. incip. *cũ deteſtabile, vt latè per Suar. ibid. & c.58. & per Leſſ. lib. 2. c.35. dub.24. n.133. ac Tol. lib.1. c.49 n.19.* & patet ex Bulla Sixti V. edita in male promotos, vbi dicitur: *ſi ſic ſuſpenſi miniſtrauerint, fiant irregulares, & priuati beneficijs.*

DVODECIMA DVBIT.

206 AN clericus homicida, hoc priuil. obtinẽdi beneficia, gaudeat.

Et nequaquam hoc priuil. potiri tradunt communiter Doct. cum ſit irregularis, qui ſine diſpenſatione obtinere non põt Eccleſiaſtica beneficia, vt habetur in S.C.T. *ſeſſ.14. c.7. de reform.* & dictum eſt ſupra nu. 151.

Beneficijs tamen per prius obtentis, non eſt ipſo iure priuatus, ſed per ſententiam venit
207 priuandus, *cap. cum non ab homine, de iudic. cap. clericus, ne cler. vel mon. & cap. ex literis, de exceſſ. præl. vbi Scrib.* cum in pœnam, quis non incidat ipſo iure, niſi vbi à iure exprimitur, *Couar. in clem. ſi furioſus 2 p. §.3, nu.6 Clarus §. homicidium nu.21. Suar. de cenſ. diſp. 44 ſect.4. Diaz. in prax. crim. c.94. Tol. in ſum. l.1. c.88 Gonſ. glo 15. n.29. D. Ric. p.2. dec.110 & Molſ. in ſumm. tract. 6. c.8. nu.21.*

Vnde cum non ſit priuatus ipſo iure beneficijs poſſet lite adhuc pendente ante ſententiam illa reſignare in fauorẽ tertii, ſecundum *Pariſ. de reſign. li.3. q.16. et Sãch. de matr. lib.7. diſp. 42. n.2. & diximus ſup. n.153.*

Supradicta tamen cõcluſio limitatur, vt non procedat in infe-
208 rentibus iniuriam Cardinali, qui ſunt ipſo iure priuati beneficijs, *cap. ſelic. de pœnis, in 6.* immo etiã filij, & nepotes offendentium Cardinalem, priuantur omnibus beneficijs, & dignitatibus Eccleſiaſticis, & ad illas in poſterum obtinendas efficiuntur inhabiles, *Farinac. in prax. crim. p 5. q. 112. n.121. Sanch in ſum. lib.2. c.28 n.20. & Barb. p.3. all.57. n.235*

Limitatur etiam in percutiente, vel occidẽte Epiſcopum, quia ipſo iure eſt priuatus beneficiis, quę obtineret in Eccleſia, cui talis Epiſcopus præeſſet, *clem.1. §. à feudo, de pœnis.*

Sic etiam in occidẽte prælatum, aut conbeneficiatum, quia eſt priuatus ipſo iure beneficiis, quæ obtinet in ea Eccleſia, *c. in quibuſdã de pœnis, & per Fari. d. par.5. q.119 num 68. & Ric.*

*dicta par. 2. deciſ.*110.

209 Limitatur quoq. in aſſaſſino, qui ipſo iure eſt priuatus beneficiis, *Farinac.d.p.3.q.123 Gonſ.nu.76. Molſ.d.p.1.trac.6. c.7.nu.36.D.Ric.d. dec.* 110 *p.2. Barboſ p.3.alleg.57.nu.238.& Campanil.in diuerſ.rubr.11.c. 23.n.122.*

DECIMATERTIA DVBIT.

210 AN periurus gaudeat hoc priuilegio obtinendi beneficia.

Et dicendum eſt, ex *Rota dec.*201 *ſeu 1. de iure iurando*; periurũ ob non ſeruatam fidem, eſſe infamem, *cap.quarelam, de iure iuran. & notant Ric.p.2.dec.17 & alij apud Barb.p.3.alleg.51. nu.45.* & ideo inhabilem ad beneficia, ex communi opinione, vt dicit *Lamb.de iure patr.li.2. q.9 ar.15. quem refert* Clar. *li. 5 recep ſent.§.periurium n.*3 *et per* Feli.*in cap.querelam, de iure iur.& Campanil. in rit.* 37. *Cur.Arch.Neap.nu.12.& in diuer.rub* 11.*c.19.n.* 12.

211 An autem beneficiis obtentis per prius, ſit priuatus.

Reſp. negatiue; ſed eſſet priuãdus ex communi ſententia, quam tenent *Clarus d §. periurium nu.3.Diaz in praſi crim. c.92. Duar.lib.8.c.6.§.3.Seraph.dec.* 1285.*Ric.p.4 collect.dec.* 1316. & alii, quos refert, & ſequitur *Barboſ cit.n.46.* Additq; *Staph. de lit.grat.tit.de var.modis vacatio.§.quando, quis veniat priuandus n 8.* Quod ſignatura nõ dat pro periurio priuationem beneficii, niſi ſit periuriũ iudiciale, vt etiam dicunt *Diaz cit.& Mandoſ. de ſignat. grat. tit. de priuat. verſ. impetratur etiam, & alij relati per Garc.p. 11.c.10.§.2.n.166.*

DECIMAQVARTA DVBIT.

212 QVid dicendum de falſariis literarum Apoſtolicarum.

Reſp. & dico, eſſe ipſo iure priuatos beneficiis, ex *tex.in cap.ad falſariorum, de crim. falſ.* vbi falſarii literarũ *Papæ*, qui per ſe, vel per alios, eas falſant, excõmunicati ſunt, cũ ſuis fautoribus, & defẽſoribus, ac beneficiis priuati ipſo iure, vt notant etiam Farinac. *in prax. crimin.p.6.de falſit.q.* 151.*n.*7. *Aldrete de relig. diſcipl. tuenda lib.2 c.17.n.21.*D.*Ric. p.1 dec.* 41 *Barb.p.3.alleg.50 n.* 84. *& alij.*

An aũt falſificantes literas Cardinalis ſcribẽtis nomine Sanctiſſimi, ſint puniendi pęna, de qua in dicto cap. ad falſariorum.

Reſp. contra tales falſificantes, non eſſe infligendam pœnam prædictam, fuit in facti contingentia

gẽtia reſolutum in Cur. Arch. Neap. vt teſtatur *Ricc. loc. cit.* cum in pęnalibus non debeat fieri extenſio de vno delicto ad alium, *cap. odia, de reg. iur. in 6.*

DECIMAQVINTA DVBIT.

213 SEd quid de ſacrilegis. Et dico, quod de ſacrilegis tradunt Doct. quod ſunt priuandi beneficiis, cum ſit graue delictum, & depoſitione dignum, *cap. ſi quis presb. 50. diſt.* & ſacrilegi ſunt infames, *cap. infames 6. q. 1.* ſacrilegi autem, inſequentes, percutientes Cardinal. ſunt ipſo iure priuati benefic. *c. fęlicis, de pęnis, in 6.* ſic etiam capientes, ſeu bannientes, aut percutiẽtes Epiſ. *clem. 1. de pęnis.* Itẽ procurãtes capi viros Eccleſiaſticos, vt ſuis beneficiis renuncient, aut ne citati vadant ad Curiam Romanã, *clem. 2. de pęnis, & per Coraſ. 3. p. cap. vlt. num. 15.* iuxta dicta ſuperius nu. 208

Cumq. in his dubit. ſit reſolutum, quod in multis caſibus, clericus venit priuandus Eccleſiaſtico beneficio, quod poſſidet, ideo, huius occaſione. Quæritur vtrum cler. qui commiſit aliquod delictum dignum priuatione beneficii, ſi fuerit ad illius titulum ordinatus in ſacris, nec aliquid haberet, vnde ſe alimentari poſſet, an debeat illo priuari.

Et non eſſe priuandum beneficio in tali caſu, ex nõnullis relatis per *Ric. p. 1. dec. 185.* fuit in facti contingentia cõcluſum in Curia Arch. Neap.

DECIMASEXTA DVBIT.

214 QVid dicendum ſit de concubinariis, vel ſodomitis.

Reſp. quod concubinarii, vt tradunt Doct. non ſunt ipſo iure priuati beneficiis, nec priuãdi, niſi fuerint moniti, & nõ deſtiterint, *cap. ſicut, & cap. ſi autem de cohab. cler. & mulier.* & hodie debet præcedere, trina monitio ex S.C.T. *ſeſſ. 25. c. 14. de ref. ita Selu. de benef. 3. p. q. 3. n. 7. Folle. in prax. crim. f. 221. n. 6. Car. de Graſ. de eff. cler. in pralu. n 60. Duen. reg. 101. Ric. dec. 43. p. 4. & Viuian. de iur. patr. lib. 6. c. 10. par. 2.* vbi enumerat nonnullos, qui vti indignos præſentari nequeunt ad beneficia, & ſequitur *Nouar. concl. 2. in tit. de iure pat.*

215 De ſodomitis autem, iux. Conſt. *Pii* V. relatam per *Quarant. verb. ſodomia,* eſt dicendũ, quod omnes clerici tàm dirũ nefas exercentes omni priuilegio clericali, omniq. officio, & beneficio Eccleſiaſtico ſunt priuati, &c. vt per *Nauar. c. 27 n. 249. & alios.*

Et in pęnas prædictæ Bullæ incurrere clericos, quando tale delictum eſt notorium in foro exteriori, reſoluunt *Graff. dec. aur lib. 2. c. 90. nu. 4. Campanil. in diuer. rub. 11. c. 22. nu. 12. & alij apud Ant. Dian. p. 2. tr. 3. miſcell. reſol. 61.* & in tali caſu, vti infames infamia iuris, ad ordines promoueri nō poſſent, & inualida eſſet collatio beneficij illis facta, iuxta reſoluta per *Bonac. de cenſ. diſp. 7. p. 3. pun. 1. à nu. 19.*

Sed vtrum pœnæ inflictæ per dictam Bullam Pij V. locum habeant, quando ſic delinquens eſſet occultus.

Et minime obligare delinquentem occultum; ſed notorium tantum, tradūt *Henriq. lib. 13. c. 46. Vgol. de irreg. c. 43. §. 2. n. 4 Graff. & Campanil. cit. loc.* & auctoritate prædictorum, ſic fuiſſe reſolutum in Cur. Archiep. teſtatur D. *Ric. dec. 145. p. 4. n. 22.*

An autem incurrat aliquam ſuſpenſionem, vel irregularitatem, talis clericus delinquens occultus.

Et nullam ſuſpenſionem, vel irregularitatem incurrere propter tale crimen, quādiu eſt occultum delictum, fatentur *Nauar. loc. cit. Henriq. lib. 14. c. 5. §. 1. Campanil. n. 9. & Bonacin. n. 3.* poſt nonnullos alios quos refert, & ſequitur *Garc. p. 11. c. 10. num. 145.* quibus accedit *Dian. cit. loc. reſol. 69.* Quamuis ſuſpēſionem incurrere ab ordinum exequutione, & ſi in eis miniſtrare, vel celebrare auderet, irregularem fieri, à ſolo Papa diſpenſandum, etiam ſi occultū ſit crimen, aſſerant *Clar. §. ſodomia n. 5.* Foller. *in prax. crim. p. 6. c. 37. nu. 11. Couar. in clem. ſi furioſus p. 1. §. 1. num. 6. &* Franc. *Marc. Delphin. deciſ. 687. n. 16. p. 2.*

An vero talis occultus delinquēs prohibitus ſit ordinibus inſigniri, beneficia, & officia acquirere.

Ex ſupradictis non videri prohibitus, ſi occultum ſit delictum, & nondum fuerit res deducta in iudicium, fatentur *D. Ricc. cit. loc. n. 24. ex Graf. dec. vnic. n. 3. ſub titulo de pęnis, & Campanil. d. c. 22. n. 19.*

DECIMASEPTIMA DVBIT.

216 AN hæretici, credentes, receptatores, defenſores, & fautores, atque eorum filij, & nepotes gaudeant hoc priuilegio obtinendi beneficia Eccleſiaſtica.

Reſp. quod notiſſimi iuris eſt, hoc priuilegio non gaudere, *cap. ſtatutum, 2. de hæret. cap. quicumque §. hæretici, eod. tit. in 6.*

& cap.vt commiſſi § priuandi, de hæret.in 6. & tradunt communiter Doct.

217 Obſeruandum tamen eſt, reſpectu filiorum, intelligi de filiis hæreticorum, qui tales eſſe, vel tales deceſſiſſe probatur; non autem hæreticorum pęnitentium, & ad fidem redeuntium, ſecundum *Garc par. 11.cap.10.num.83.& Farinac. de hæreſ.quæſt.191.§.2.nu. 64.* vbi alios refert. Quamuis, vt tradit *Garc.num. 81. & notat Molfeſ.in ſumma par. 1. tract. 6.cap.7.nu.31.* illi, qui incidetunt in hæreſim, & poſtea cõuerſi, & abſoluti fuerunt, indigeant Pontificia abſolutione, vt capaces efficiantur beneficiorum *d. cap. quicumq; §. hæretici, & cap.ſtatutum, de hæreticis.*

Vtrum verò, idem dicẽdum ſit de filiis hæreticorum relapſorum, etiam pęnitentiũ, prout dictum eſt de filiis hæreticorũ pęnitentium.

Varie ſcripſerunt Doctores vt eſt videre apud *Farinac.cit. loco num.65.Simanc deCathol. inſt tit.29 rubr.de filÿs, & minoribus, Pegnam ad Direct. Eymeric.par.3.quæſt.115. comentar.164. §. circa ſecundum, & Campanil.rub.11.cap 26.num. 14.*

218 Similiter eſt obſeruandum, filios hęreticorum occultorũ non priuari beneficiis; nec ad illa inhabiles reddi, vt per *Farinac.cit.nu.69.*

Quid autem dicendum ſit de hæretico occulto, poſt abſolutionem in foro conſcientiæ, vide *Sayr.de cenſ.lib.7.cap. 12.num.16.Garc.cit loc Sanch. in ſumma d. lib. 2. cap. 26.& Barboſ.p.3.all. 43.n.9.*

219 An autem Clerici filii hæreticorum priuentur beneficiis obtentis, ante paternam hæreſim.

Nonnulli voluerũt illos priuari beneficiis, non ſolum obtentis poſt paternam hęreſim, quod tradunt omnes, ſed etiã beneficiis acquiſitis, ante delictum patris, quorum opinionem communem dicit *Iac. de Graſſijs lib.2.deciſ.cap. 11. nu. 11.*

Alii verò docent, non priuari beneficiis obtentis ante patris delictum, cum nõ militet eadem ratio in beneficiis obtentis poſt delictum paternum, & in obtentis antea, quia obtenta poſt illud, ſunt male, & contra iuris interdictũ, obtenta, ſed obtenta antea, ſunt iuſtè acquiſita nullo iure interdicenti, vt per *Couarr.* qui de magis communi opin. teſtatur *lib.2.var.cap.8. num. 4. Tolet. lib.1.cap.69 num.4 Farinac.d. quæſt.191.§.2.nu.58.Simanch. d.tit.29.nu. 29. Campanil. cit. num.*

num.21.Barboſ.p.3.all. 57.nu. 229 & Sanch.in ſumma lib. 2. cap.28.nu 28. & 37. vbi etiam dicit nu.30.quod nec filij hęreticorum per ſententiam ſunt priuandi beneficiis obtẽtis ante paternam hæreſim. Quia nullo iure,id cauetur. Immo n. 31.dicit quoque,quod nec sũt priuandi beneficiis obtentis, ante condemnationem patris, ſed ijs ſolum, quæ poſt patris condemnationẽ aſſequuti fuere,vt per eum,quem etiam refert *Farinac. loc. cit. vbi num. 59.cum Ioan. à Roias ſing. 24.* dicit rem ita dubiam eſſe, vt indigeat Summi Pontificis declaratione.

220 *Sed* quid dicendum de penſionibus *Sanch.d.lib.2. cap.28. num.35.cum Gigan. de penſ. q. 94.* Idem dicendum eſſe docet, quod de beneficiis tradit. Cũ in hac materia, appellatione beneficiorum veniat etiam penſio,& affert in hoc nonnullas Doct.auctoritates.

Eſt tamen obſeruandum, filios, deſcendentes, & nepotes hæreticorum per lineam maſculinam, vſque ad ſecundã generationem, & per lineam femininam, vſque ad primam generationem inhabiles eſſe ad obtinenda beneficia,vt habetur in *d. cap. vt commiſſi §. priuandi cap. ſtatutum 1. cap. quiſquis §. hæreticis, de hæret.in 6.* & *ibi communiter Doct.* & *latè de hac materia per Farinac. de hæretic. loc. cit. à num. 50.* & *Campanil.d.rub.11.cap. 26.*

221 Sed an id, quod dictum eſt de hæreticis,dicendum ſit de apoſtatis.

Et idem dicendum eſſe fateor cum, & ipſi hæretici ſint, vt tradunt *Abb.* & *Doct.omnes iuris Pontificij in cap.1.de Apoſtatis,Caetan.verbo apoſtaſia, Valentia 2.2.diſp.1. quæſt. 12. pun.1.notab.2.Sanch.in ſumm. l.2.c 7.n.18.* & *alij.*

222 De Schiſmaticis tãdem, vbi Schiſma eſt cum hæreſi coniuncta, eſt dicendum eſſe inhabiles ad beneficia Eccleſiaſtica acquirenda, etiam poſt Schiſmatis pœnitẽtiam, vt conſtat, ex *c.quia diligentia,de elect.* ac etiã eſſe priuatos ipſo iure beneficiis ante obtẽtis, ſicuti sũt priuati hæretici, vt per *Diaz cap.114. Rebuff. in prax. benef. tit.de modis amitt.benef.nu.29. Pariſ.* & *reſig.lib.3.q.1.nu.36. Garc.d.p.11.c.10.n.151.et alios*

223 Ex omnibus hactenus dictis iã patet reſolutio noſtræ propoſitionis. Qui gaudeant,vel ne, hoc priuilegio adipiſcendi Eccleſiaſtica beneficia. Reliquum eſt, vt breuibus verbis inquiramus de vtilitatibus beneficiato prouenientibus, ex beneficio,ideò ſit.

DE-

DECIMAOCTAVA DVBIT.

224 QVæ vtilitates proueniãt beneficiato, ex Eccleſiaſtico beneficio.

Reſp. & dico, quatuor præcipuè eſſe vtilitates beneficiato prouenientes ex beneficio. Quarum prima eſt perceptio fructuum; ipſum, enim benefi-
225 ciũ eſſe ius percipiendi fructus, diximus initio huius cap.
226 An autẽ beneficiatus acquirat dominium fructuum ſuorum benefic.

Negant *Nauar. lib. de redd. Eccl. & pleriq.* alij, ſed diſpenſatorem eſſe, tradunt, portionis beneficii ſuperfluæ gradui ſufficientis, ſuſtentationis, itaut teneatur ex iuſtitia eam expẽdere in cauſas pias, aliàs teneri ad reſtitutionem docent, quorum opinionem probabilem, & in praxi conſulendam dicit *Leſſ. de iuſt. & iur. lib. 2. c. 4. dub. 6 nu. 42.* ipſe verò contrarium tenui in *tract. de oblig. cler. p. 2. num. 28. cum Molina tract. 2. diſp. 142. Valẽtia. 3. tomo diſp. 10. quaeſt. 3 pun. 7. Leſſ. cit. & alijs*. Quibus accedit *Barboſa p. 3. alleg. 114. num. 4.* qui ait redditus benefic. aſſignari non in ſuſtentationis ſtipendium, ſed in ſtipendium laboris. Quorum ſententiam magis communem, & praxi, & conſuetudini Eccleſiæ magis conformem, dicit *Garcia p. 2. cap. 1. num. 6. ex cap. vnico. de cler. non reſid. ibi, rerum ſic receptarum non acquirat dominium ex* Conc. *Trid. ſeſſ. 23. c. 1. de refor. ibi pro rata temporis abſentiæ fructus non facere ſuos & ſeſſ. 24. de refor. cap. 12. verſ. praterea. ibi, quos ratione prabenda, & reſidentia fecit ſuos*. Vnde fructus malè expenſos
227 reſtituere non tenebitur, licet eos malè expẽdendo peccauerit mortal. maximè partẽ ſuperfluam congruæ ſuſtentationi, ſecundum communem ſententiam, cum ſit contra diſtrictum præceptum *Concil. ſeſſ. 25. cap. 1. de refor.*

Cumque beneficiati acquirant dominium fructuum ſuorum beneficiorum, ſequitur,
228 quod licitè, & validè de eis diſponere poſſunt inter viuos, ad pios vſus, tam in proſpera valetudine, quam dum in eo morbo exiſtunt, ex quo è vita diſcedunt. Quod valide diſponant, patet, quia vt dictum eſt acquirunt eorum dominium. Quod licitè, probatur, quia ad eos pertinet adminiſtratio, & diſpoſitio de redditibus ſuorum beneficiorum cum onere inſumendi id, quod vltra congruam ſuſtentationem ſupereſt in vſus pios, vt communiter tradunt Doct. nec morbus id onus auferre, imò laudabiliter

ter faciũt, cũ id tempus magis eos aſtringat, vt ipſis pijs operibus ad exitum vitæ ſe diſponant, nec in iure reperitur irrita tempore infirmitatis talis diſpoſitio inter viuos, ita tenent *Silu. verbo clericus 4 q. 3. & 5. Couar. de teſtam. num. 3. Nau. cap. 25. num. 139. & de reddit. quaſt. 3. num. 8. Barth. à S. Fauſto de bonis canon. lib. 3. queſt. 115. & Molina de Iuſtit. tom. 1. tract. 2. diſp. 148.* qui aduertit, vt tradant, quod donãt inter viuos tempore infirmi-
229 tatis, ad excludẽdas magnas præſumptiones in foro exteriori, donaſſe in fraudem, & potius fuiſſe donationem reuocabilem. Si tamen diſponerẽt, vt ſupra, ad vſus profanos, quamuis valide, ex ratione adducta; tamen peccarẽt mor. contra charitatem, vt docent
230 *Molina cit. & alij relati per Garc. d. p. 2. cap. 1. nu. 7.* quibus accedit *Barth. à S. Fauſto de bor. can. lib. 3. q. 111.*

Aliter, tamen, videtur ſentire *Hieron. de Laurent. in deciſ. Auenion. 117.* in caſu aduerſæ valetudinis, dum dicit; quod Prælatus, quando incipit infirmari, æquiparatur vſuario, ſecundum *Glo. in cap. præſenti, de off. ord in 6.* & ſicut Vſuarius non poteſt de fructibus vltra ſuum vſum diſponere, *§. 1. inſt. de vſu, & hab. t.* ita nec Prælatus infirmus *Ricc. p. 4. deciſ. 98. & in praxi aur. var reſol. 117. & Io. Garſia Galleſius in comment de expenſis, & meliorat. c. 11. n. 66.*

231 Secunda vtilitas eſt Priuilegium fori. De quo dicemus infra cap. 7.

232 Tertia vtilitas eſt immunitas, & exemptio à gabellis, exactionibus, & tributis. De qua infra cap. 8.

233 Quarta vtilitas eſt. Quia obtinens beneficium poterit ad ordines promoueri ab Epiſcopo, in cuius Diœceſi eſt beneficium, ſeu ab alio, de eius licẽtia, quamuis alias nullo modo ei ſubditus ſit *cap. cum nullus, de temp. ord. in 6.* & tradunt *Vgol. de pot. Ep. c. 26. §. 3. Campanil in diuerſ rub. 9. cap. 8. n. 11. Bonac. de Sacr. diſp. 8. quaſt. vnic. pu. 4. num. 14. Barboſ. par. 2. alleg. 4. num. 42. & alij.* Dicitur, enim, Ciuis, non ſolum illius Ciuitatis, in qua natus eſt; ſed etiam illius, in qua poſſidet beneficium, quãdiù illud poſſidet, *Boer. deciſ. 260. Abb. in cap. poſtulaſtis, de foro comp. Campanil n. 17. & alij apud Car. de Graſſis de eff. cler. in prælud. n. 368.* Debet autem habere, hoc caſu, non ſolum titulum, ſed etiam pacificam poſſeſſionem beneficij, iux. diſp. S C. T. *ſeſſ. 21. c. 2. de ref.* & notat poſt alios *Ric. par 2 dec. 188.*

234 Si tamen Epiſcopus conferret beneficium extero in fraudem, ad finem conferendi ordines, non poſſet ei ordines conferre, ſecundum *Piaſeg. in prax. Epiſ. p. 1. c. 1. Ric. in prax. for. Eccl. reſ. 262. Molſ. in ſum. tract. 2. de ſacr. ord. c. 2. Nouar. concl. 2. de ord. nu. 21. & Campanil. d. rubr. 9. c. 8. n. 17.*

235 Si quis autem haberet plura beneficia in diuerſis diœceſibus, à diuerſis Epiſc. poterit, ratione beneficij, ordinari, præter Epiſcopum originis, vel domicilii, à quo ẽt poterit ordinari ad titulum beneficii exiſtentis in aliena diœceſi. *ita Garc. p. 2. c. 4. nu. 2. Vgol. d. c. 26. §. 1. Ricc. in d. prax. reſol. 257. Campanil. d. c. 8. nu. 14. Barboſ. d. p. 2. all. 4. n. 51. & alij.*

236 An autem per electionem vnius iſtorum Epiſcoporum cenſeatur præcluſa via, quominus pro reliquis ordinibus recipiendis, poſſit ad alios Epiſcopos accedere.

Reſp. ſecundum *Vgol. d. c. 26. §. 3.* quod poſſet quis ordinari ab Epiſc. beneficii, etiã ſi ad illius titulũ non ſit ordinatus, *ex gl. in d. c. cũ nullus, verb.* Eccleſiaſticum, cũ tex. non diſtinguat, nec in iure contrarium reperitur cautum, & regulariter, variatio in dubio non cenſetur prohibita, maximè in ijs, quæ ſunt facultatis, vt in caſu noſtro, & ideo in praxi ſeruatur, variationem fori, perſonis priuilegiatis, pluries concedi, vt per *Nouar. in prax. elect. for q. 3. p. 1. & concl. 2. de ordin. n. 22. ac in tract. de priuil. miſer. perſ. priuil. 96. n. 9.* vbi etiam refert, fuiſſe reſolutum in Cur. Arch. Neap. Quod ordinatus in loco domicilii, poſſit ordinari in loco beneficii.

237 Ampliatur primo, ante dicta concluſio, vt poſſit quis promoueri ab Epiſcopo beneficii, vt procedat, etiam ſi beneficium non requirat reſidẽtiam, nec illo reſideat, nec in illius diœceſi, & ſic non eximatur à iuriſdictione primi Epiſcopi, cum *tex. in d. c. cum nullus*, ſimpliciter loquatur de benefic. ita *Doct. in d. c. cũ nullus, addit. ad Quarant. verb. ordo, Ric. in d. prax. for. Eccl. reſ. 258. Vgol. d. c. 26. §. 3. & alij.*

238 Ampliatur ſecundo, à quibuſdam Doct. apud *Garc. d. p. 2. c. 4. nu.* 8. vt procedat etiam ſi beneficiũ ſit tenue, & inſufficiens ad victum, cum *tex. in d. c. cum nullus*, vt pluries dictũ eſt, ſimpliciter de beneficio loquatur, nec explicat illius valorem, & quantitatem. Contrarium tamen ipſe dicendum cenſeo, cum V*gol. d. c. 26. §. 3. Proſp. de Auguſt. ad Quarant. d. verb. ordo, Piaſeg. in prax. Epiſ. p. 1. c. 1. Ric. cit. loc. reſ. 260*

& p.3.dec.77.& alijs. nempe, non poſſe Epiſcopum loci, vbi eſt beneficium tenue, tali beneficiato cōferre ordines, nam S.C.T.*d.ſeſſ.* 21. *c.*2. poſtulat, vt beneficium ſit ſufficiens ad victum honeſte, vt poſſit quis ſacris ordinib. inſigniri. Quamuis ſecundum Doct. ſi ordinādus adiungeret beneficio tenui, patrimonium ſufficiens ad victum, poſſet ab eo Epiſc. ordinari. *Sic Vgol. Ric. & alij, cum Campanil. num.* 12. Qui etiam fatetur, Epiſcopum, qui conferret ordines ſubdito ratione tenuis beneficii, & non habēti ſupplementum patrimoniale, non incurrere pęnam emanatam contra promouentem alienum, ſed aduerſus promouentem ſufficienti titulo carentem.

Et à fortiori dicendum eſt, quod nō poſſit qs ordinari ab Epiſc. beneficij, quando eſſet beneficium tenuiſſimū, ratione præſumptæ fraudis, vt tradunt *Barboſ. p.* 2. *all.* 4. *n.* 45. *& Campanil. in diuer. d. rub.* 9. *c.* 8. *n* 12. Qui etiam refert, per Illuſtriſſ. DD Card. Sacr. Congr. cum ſuis ad D. Card. de Aquauiua Arch. Neap. tunc viuentem, datis literis reſponderunt ſuper quinque dubiis in hac materia ordinum ab illo propoſitis. Quarto enim capiti tractanti de promoto ab alieno Epiſ. ex cauſa beneficii tenuiſſimi. Reſponderunt: male promotum, ipſumq. propterea ſuſpenſum ab executione, atq. ordinatorem à collatione per annum.

240 Quale autem ſit beneficiū tenuiſſimum.

Sotus de iuſt. lib. 10. *quæſt.* 5. *ar.* 3. exemplificat in beneficio non attingente ducat: octo, exiſtimat itaque non eſſe tenuiſſimum, ſi attingat ducat, octo; prout refert quoq; *Barboſ. p.* 2. *all.* 4. *n.* 45.

Auctor verò prax. Ep. verb benef. §. 3. *p.* 1. *& Piaſeg. in prax. c.* 1. *nu.* 10. exemplificant in beneficio rendente quatuor ducatos in anno, & huic opin. accedere videtur *Campani. cit. dum ex ſentētia Pauli de Eleazar. in clem.* 2. *de decim. quem ſequitur Menoch. de arbit. lib.* 2. *caſ.* 216. beneficium tenue dicitur, non excedens ann. redditum ſeptē coronatorum. in tātum, quod vſque ad ſeptem incluſiuè, dicetur tenue, ab eo vero, ſupra tranſcendet terminos beneficij tenuis, & ideò ipſe Epiſc. Cāpanilis exiſtimauit, potuiſſe conferre ordines cuidam clerico extero, tanquam ſuo ſubdito, poſſidenti in ſua diœceſi benef ann. duc. 13. ſimul cum patrimonio adiuncto.

241 Ampliatur tertio, per Garciam infra cit. etiam ſi benefi-

cium

cium ſit manuale, & ad nutum amouibile, nam licet ad illius titulum promoueri nõ poſſit, vt tradunt Doct. communiter; tamen ratione illius, poterit ad alium titulum ordinari ab Epiſcopo, in cuius diœceſi eſt beneficium, vt docent *Domin. & Franc. in d. c. cum nullus, & Rebuff. in prax. tit. de cler. & à quibus nu. 21. quos refert, & ſequitur Garc. n. 3.*

242 Ampliatur quarto, vt procedat etiam ſi non habeat beneficium in titulum, ſed in cõmendam perpetuam ad vtilitatem commendatarij; nã iſta reputatur titulus canonicus, ſeu habet vim tituli, iuxta tradita per *Garc. p. 4. c. 4. num. 10. Barbo. p. 2. all. 4. nu. 50. Nouar. concl. 2. de ord. num. 15. & per Burrell. in ſum. deciſ. tit. de commenda, & commendatarijs to. 1.* & quamuis *Francus* aliter ſentiat, intelligi debet, vt ait *Garcia d. p. 2. c. 4. n. 11.* de commenda temporali, vel ad Eccleſiæ vtilitatem, vt in terminis, *cap. nemo, de elect. in 6.* quæ non eſt titulus canonicus, nec vim tituli habet, & ita dicit *Rebuff. cit. loc. n. 21.*

243 Ampliatur quinto, vt procedat, ſiue iſtud ſit beneficium, propter quod recipit ordinẽ, ſiue non, cum *tex. in cap. cum nullus*, generaliter, & indiſtinctè loquatur, vt ait *glo. ibi, ver. Eccleſiaſticum*, vnde ſi beneficium haberet certum ordinẽ annexum, puta Subdiaconatũ, poterit ab eodẽ Epiſcopo ratione talis beneficii, etiam ad alios ordines promoueri, vt docent *Vgol. de pot. Ep. d. c. 26. §. 3. Barb. p. 2. all. 4. num. 50. & Ric. in d. prax. reſol. 258. n. 2.*

244 Vltimo ampliatur, vt non ſolũ poſſit eum ordinare Epiſcopus beneficij; ſed etiam cum eo diſpenſare in interſtitiis, & in illegitimitate ad ordines minores, vt tradunt *Garc. d. p. 2. c. 4. n. 14. & Barb. cit. n.* 54. nam cum ſit illius ſubditus ratione beneficij, quoad ordines, eſt quoq; ſubditus, quoad omnia concernentia ad ordines, & illis annexa, *ad l. 2 ff. de iuriſd. omn. iud.* Quod non procedere, dicunt *Nauar. conſ. 12. & 13 de temp. ord. Manuel. 2. to ſum. c. 14. n. 10. concl. 10. Campanil. d rub 9. c. 8. nu. 29. Genuen. d. c. 83. Ric. p. 3. coll dec. 596. & alij relati per Sanch. de matr. diſp. 1 n. 25.* in familiari Epiſcopi triennali, alias non ſubdito, cum quo fatentur, ipſum Epiſcopũ

245 non poſſe diſpenſare in interſtitiis, nec in defectu natalium ad ordines minores, vt poſſet proprius Epiſcopus, & ducuntur præfati DD. vt etiã refert Sanch pluribus rationibus. Præcipuè ex eo, quia vno impedimento ſublato, minimè

cenſetur alterum diſtinctum ſublatum, *cap. ex tua de vſu, & auctor. palij*, ſed in hoc euentu concurrit duplex impedimentum; alterum defectus ſubiectionis ad ordines, alterum irregularitatis; ſublato igitur priori per initiandi licentiam non auſertur poſterius, cum poteſtas initiãdi, & diſpenſandi ſint ſeparata, & à ſeparatis non fit illatio, *l. Papinianus, ff. de minor.* vt per eos, ipſe verò

246 Sanch. alia ratione cenſet, poſſe Epiſcopum cum eo familiari diſpenſare in interſtitijs, & quacumque irregularitate. Quod ad id habitatio maioris partis anni ſufficiat, vt tenet quoque *Em. Sà verb. Epiſcopus n. 36.* & retulimus ſupra num. 171.

247 Obſeruandum tamen eſt, vt notat *Garc. d. p. 2. c. 4. nu. 15.* quod Epiſcopus, in cuius diœceſi eſt beneficium, poterit ordinare, vel dare literas dimiſſorias, etiam ſi beneficium eſſet ſubiectum alteri Epiſcopo, quoad prouiſionẽ, ideſt, etiam ſi ſpectaret ad prouiſionem alterius Epiſcopi, ſed ſi eſſet alteri Epiſcopo ſubiectũ, quoad iura Epiſcopalia, tunc ille haberet id facere, quia tunc in illius diœceſi eſſe videtur. ita *Francus in d. c. cum nullus, Proſp. de Auguſt. ad Quarant. verb. ordo, Ricc. d. reſolut. 258. Nouar. concl. 2 nu. 18. de ordin. & Campanil. in diuer. rub. 9. c. 8. nu. 16.*

248 Item obſeruandũ eſt, quod ad iſtum effectum requiritur poſſeſſio beneficij, & non ſufficeret ſola collatio, ſeu titulus; ad hoc enim, vt efficiatur de eius foro neceſſarium videtur, quod habeat beneficium cum effectu, vt dictum eſt nu. 233. & tenent etiam *Ric. d. reſ. 258 Nouar. cit. num. 20. Cened. pract. quaeſt. c. 4 n. 23. Cãpanil. in diuer. rub. 8. cap. 3.* Quamuis *Garc p. 2. c. 4. n 16.* dicat ſolam poſſeſſionem abſq. titulo ſufficere.

249 An autem ſufficiat habere pẽſionem, vt poſſit Epiſcopus illius loci, vbi eſt beneficium, vnde penſio habetur, ordines conferre.

Reſp. negatiue, cum non ſit beneficium. ita *Duarẽ. de beneſ. l. 2. c 4 Couar. pract. c. 36. n. 10. Suar. de cenſ. diſp. 13. ſect. 1. nu. 7. Gigas de penſ. q. 28. Barboſa d. p. 2. all 4. nu 56. Ricc in prax. rer. quot. ſ. r. Eccl. reſ. 261. Vgol. de pot. Ep. c. 26 § 3. & alij.*

250 Sed an ſufficiat habere capellaniam non collatiuam.

Reſp. negatiue, quia non eſt beneficium Eccleſiaſticũ, nec ab Ordinario confertur, ſed eſt ſub pia diſpoſitione fundatoris, ſeu eius hæredum, ſiue ſucceſſorum, qui poſſunt dare ta-

les

les capellanias ſine Epiſcopo, quibus voluerint, dummodo ſint idonei, iuxta fundatoris diſpoſitionem, ita *Guid. Papa dec.* 187. *Gonſ. in reg.* 8 *Cancell. glo.* 5. *nu.* 27. *Velaſ. dec.* 6 *nu.* 12 *Ric. p* 4. *collect. dec.* 789. *& alij*, & ideò dicit *Nauar. cõſ.* 5 *&* 7 *de præben.* quod Capellaniȩ inſtitutæ à ſolis teſtatoribus citra auctoritatem Papalem, vel Epiſcopalem, non ſunt collatiuæ, nec beneficia, nec obligant ſuos poſſeſſores ad horas canonicas. Si vero Capellania fuerit aſſignata alicui in
251 perpetuum, vel in titulũ auctoritate Epiſcopi, tunc vt beneficium Eccleſiaſticum iudicari debet, & conſequenter poſſet ratione ipſius ordinari ab Epiſcopo, in cuius diœceſi eſſet erecta, vt ſupra dictum eſt, ità *Zerola in* 1. *p.* §. *beneficium fol* 14. *Nauar. de hor can. c.* 20. *num.* 17 *Ric. p.* 2. *dec.* 190. *num.* 9 *& alij.*

252 Tandem, præter ſubditum ratione beneficii (huius occaſione) faciendo verba, breuiter, de ſubiectis Epiſcopo, vt poſſint ab eo iux. *tex. in d. c. cũ nullus, de temp. ordin. in* 6. *&* S.C *T. ſeſſ.* 23. *c.* 8. *de refor.* promoueri ad ordines, etiam ratione domicilii, vel originis.

253 Dico, loquendo de ſubiectis ratione domicilii. Quod contrahitur domiciliũ, quando quis ſe transfert ad habitandũ in aliquo loco, & expreſſe declarat ſe habere animum ibi contrahendi domicilium, quia ſtatim illud acquirit, abſque aliqua expectatione tẽporis, *Abb in cap. fi. de paroch. Bonac. de ſacr. diſp* 6. *q. vnic. pu.* 4. *n.* 10 *Maſcar. de prob. concl.* 534. *Barboſa p.* 2. *all.* 4 *n.* 26 *Ric. dec.* 27. *p.* 4. *& Paulus Layman. lib.* 4. *tract* 9. *c.* 9. *de ſac. ord nu.* 10.

Quamuis in Cur. Arch. Neap. aliter, iuſtis de cauſis, ſeruetur, vt refert idem *Ricc. p.* 2. *dec.* 251. nam clerici exteri, qui in hac Vrbe morantur cum dimiſſor. ſuorum Ordinariorũ, licet declarent ſe habere animum in ea domicilium contrahendi, & per longum tempus in ea habitauerint, minimè admittuntur ad ciuilitatem Neapolitanam, niſi capta informatione, quod in eorum patria non habeant aliqua bona, & tamdiù Neapoli habitauerint, quod præſumptio ſit amplius non habere animum redeundi ad patriam, & poſtea mediante decreto declarãtur Ciues Neapolitani, & niſi prędicta fiant, nequaquam pro talibus habẽtur, nec conferuntur eis ordines ſine dimiſſoriis ſuorum Epiſcoporum.

254 Si vero quis non declarat animum ſuum, ad coniecturas recurritur. Quarum prima eſt,

ſi aſſidua probetur habitatio in aliquo loco, non minori tẽpore 10. ann. vt tradunt *Menoch de arbitr. caſu 86. num 13 & alij apud Ric. d. dec. 251. p. 2.* & ideò, qui in aliqua Ciuitate per decem ann. reſideret, poſſet ibi ab Epiſcopo illius ordinari, vt deciſum refert *Armendariz. in add. ad recop. leg. Nau. lib. 1. nu. 18. l. 1. nu. 49. Bonaci. cit. Quaran. verb. ordo, & Coninch. diſp. 20 du. 6.* niſi tamen adſit aliquod inditium non habere ibidem animum permanendi, vt eſſet in ſtudente, vel caſtellano, qui ſemper cogitãt

255 de redeundo ad patriam. *Farinac. in fragm. crim. par. 1. lit. D. nu. 215. Ric par. 4. dec 27. Bonaci, nu. 10. Grat. diſcept. for. 181. n. 4* domicilium enim nõ conſtituitur, niſi cum animo ibi perpetuo habitandi. *Abb. in cap. noſtra num. 11. de ſepult. Mandoſ. in regul. Cancell. 16. quaſt. 31. Paul. Layman. d. lib. 4 tract. 9. c. 9. n. 10. & D. Reg. Valenzuola conſ. 27. nu. 26.* & in eo differũt domicilium, & habitatio, quia domiciliũ eſt locus originis, vel perpetuæ habitationis; habitatio vero eſt

256 commoratio in loco per accidens, & animo alio ſe transferendi. *Menoc. conſ. 329. n. 33.*

257 Secunda cõiectura eſt, Quãdo quis magnam ſummã rerũ ſuarũ in aliquo loco cõſtituit, *l. ciues C. de incolis, li. 10. Decia. tract. crim. lib. 4. c. 16. nu. 8. Coninch. & Quaran. cit. loc. Sanch. de matr. li. 3. diſp. 23 Bonac. cit. & Piaſeg. in prax. p. 1. c. 1. n. 9.* Qui ait, quod ſola emptio do-

258 mus, vel translatio alicuius partis bonorum non facit domicilium, *c. dilectus, de reſcript. & per Barbo. p. 2. all. 4. num. 27 & alios.*

259 Vnde, qui longo tempore degit in aliquo loco, dum tamen habuerit animum in eo perpetuo permanendi, poſſet ab Epiſcopo illius loci ordinari, aut ab alio promoueri cum ſuis literis dimiſſor. *Vgol. de pot. Epiſ. c. 26 n. 2 Nau. conſ. 2. de tẽp. ord. Bonac. de ſacr. diſp. 8. pu. 4. q. vnic. nũ 4. & Campanil. in diuer. rub. 9. c. 8. n 18.*

Verũ vero Baro poſſit ꝓmoueri ad ordines ab eo Antiſtite, in cuius diœceſi poſſidet feudum. Et poſſe fatendum eſt, cum *Campanil. nũ. 20.* cum dicatur primus ciuis illius loci, & feudi, vt tradunt omnes. Idemq. ſentire videtur *idem* Campanil. quamuis in eo loco feudi non habitet Baro; & hoc, ratione præſumpti domicilii,

Quod ſi plura oppida, & terras in diuerſis diœceſib. Baro poſſideret, poſſet ordinari, iuxta tradita per eumdem *Cãpanil.* ab illo Epiſcopo, qui præeſt loco, à quo recipit denominationem

tionem, v.g. ab Epiſcopo Nucerin. ſi Dux Nuceriæ ordinari concupiſceret.

260 Loquendo denique, de ſubditis ratione originis, ſub quorum nomine. Dico, quod veniũt nati realiter in diœceſi, *glo. in c. 1. de vſur. in 6. ver. alienigena, Henriq. in ſum. lib. 10. c. 22. §. 1. Vgol. d. c. 26. Affl. deciſ. 284. & Ric. in prax. for. Eccleſ. reſol. 257.*

261 Quod etiam ampliatur in expoſitis, quos Epiſcopus loci in quo fuerunt expoſiti, poterit ordinare. Quia dicũtur originarii, & Ciues illius Ciuitatis in quo expoſiti ſunt, *Bar. in l. 1. ff. ad municip. Mandoſ. de æta. min. c. 1. nu. 24. Barboſ. p. 2. all. 4. ni 17. & 37. Ric. in rit. 15. Cur. Arch.* Neap. *& Campanil. loc. cit. nu. 24.*

262 An autem origo patris, etiam inſpiciatur, quoad ſuſcipiendos ordines, itaut Epiſcopus loci, in quo pater natus eſt, poſſit conferre ordines ipſius filio, qui alibi natus eſt.

Negat *Graff. dec. 25. in tit. de approb.* aſſerens ſuam, & non patris originem ſpectãdam eſſe, & ita viget praxis Cur. Arch. huius Neap. Vrbis, quæ nõ ordinat ſine dimiſſoriis, alibi natos, ratione paternæ originis, vt teſtantur *Genuen. in prax. c. 47. & Nouar. de ordin. concl. 2. n. 6.*

Alii verò probabilius affirmant, poſſe promoueri à tali Antiſtite loci, in quo eius pater natus eſt, nam locus originis bene appellatur ille, in quo pater natus eſt, *l. aſſumpto §. 1. ff. ad municip. & l. ſi vt proponis C. de incol. lib. 10.* & oriundus dicitur à natiuitate propria, vel paterna, *Iaſ. in l. huiuſmodi §. legatum nu. 18. ff. de lega. 1. Ioſeph de Seſſ. Aragon. deciſ. 30. & alij: ita Paul. Comitol. reſponſ. moral. lib. 6. q. 46 gloſ. in d. c. cum nullus, ver. alienigenas de temp. ordin. in 6. Vgol. de pot. Epiſ. d. c. 26. §. 1. n. 4* Barboſ. *p. 2 all 4. n. 4 Campanil. d. rub. 9. c. 8. nu. 9 Bonaci. de ſacr diſp. 8. q. vn. pu. 4. n. 13. & Ric. p. 4. dec. 317 & in prax. for. Ecc. reſ. 257*

Vbi tamen hoc, quod dictũ eſt de origine patris, limitat in filio concepto, atque nato poſtquam eius pater deſerta prouincia, vel loco originis, domicilium alio tranſtulit. Quia nõ poteſt dici originarius loci, iã prius deſerti à patre, prout fuiſſe deciſum in Rota, fatetur *Ceſ. de Graff. dec. 15. de prob.*

Vtrum verò ordinatus in minoribus ab alio, quam ab Epiſcopo originis, poſſit ab eo, poſtea promoueri, vide dicta ſuperius nu. 236.

Quamuis autem filius ex origine patris dicatur oriundus, ſeu

263 originarius illius loci, in quo na-

pater natus eſt, tamen ex origine aui, nõ dicitur nepos, originarius illius loci, in quo auus natus eſt, quoad ordines ſuſcipiendos. ita *Vgolin. Riccius, & Barboſ. cit. loc.* & ſic fuiſſe deciſum in Rota Romana, refert *Cæſ. de Graſſ. dec. 5. qui filij ſint legit. & per Couarr ſuper 4. decretal. p. 2. c. 7. § 1. n. 15.*

Nec quoad ordines ſuſcipiendos inſpicienda eſt origo matris, cum filius originem paternã,
264 non maternam ſequatur. *l. 3.* C. *de municip. & origin. lib. 10. & per Pichar. in tract. de nobil. communicatiua nu. 9* niſi pater ſit naturalis, quia tunc non
265 eius origo, inſpicitur, ſed matris, quoad præfatum effectũ, *l. 1. ff ad municip.* nam appellatione patris non venit naturalis, ſecundum *Bald. conſ. 23. vol. 1. vt refert* Ric. *d. reſol. 257. nu. 6.* ſicut etiam vulgo quæſi-
266 tus, maternam ſequitur originem, *l. cum legitima ff. de ſtat. homin.* ſimiliter quando patris
267 origo deeſt, ſectanda eſt materna *Gonſal. in reg 8. Cancell. glo. 9. § 1. num. 14. & poſt alios Barboſ. &* Nouar. *loc. cit.*

Ille verò, qui fortuito natus eſt aliquo in loco, quem mater pertranſibat, aut illuc nõ ani-
168 mo permanendi iuerat, quãuis ad breue tempus incolendi; illius loci non diceretur ciuis, ex doctrina *Bart. in l. filios C. de municip. & origin. lib. 10.* & propterea ab illius loci Antiſtite promoueri non poſſet, ſed ſequeretur paternæ originis domicilium. *Henriqu. in ſum. lib. 10. c. 22. § 1. Campanil. d. rub. 9. c. 8. nu. 10. Ricc. d. reſol. 257. nu. 7. Paul.* Layman. *lib. 4. tract. 9. c. 9. nu. 11. & Vgol. cit. nu.* 5. Qui etiam aſſerit, filium habere originem in domicilio patris, ſi in mari natus ſit, quod ſequitur quoque *Barbo. par. 2. all. 4. nu. 18.*

269 An autem allectus in ciuẽ, vel aggregatus in Nobilem alicuius Ciuitatis, vel loci, ſiue eius filius, poſſit ordinari ab Epiſcopo illius loci, à quo fuit allectus.

Reſp. minimè poſſe ordinari, nam licet quis dicatur Ciuis illius Ciuitatis, in qua allicitur, ſeu recipitur, ſecundum *Capyc. dec. 162 & Affl. deciſ. 384.* tamen dicitur Ciuis fictus, & in materia ſtricta, prout eſt receptio ordinum, nõ comprehenditur, ſecundum *Boer. dec. 13. nu. 24.* quem ſequitur *Ric. in prax. fori Eccl. reſ. 257. & in deciſ. Cur. Arch. p. 4. dec. 317.*

Et in d. Cur. Arch. Neapol. exteri allecti in Ciues Neap. non admittuntur ordinandi, niſi mediãtibus literis dimiſſoriis eorum Ordinatorium; prout ſic in eadem Cur. ſeruari teſtatur idem *Ric. p. 3. dec. 193.*

270 Poſſet quoque Epiſcopus ordinare familiarem ſuum, ſi per triennium ſecus fuerit cõmoratus, & beneficium re ipſa ſtatim illi conferat, vt deciſum extat in S.C.T.*ſeſſ.23.c.9. de reform.* & notant *Quarant. verb.ordo,Bonaci. de ſacr. diſp. 6.q.vnic.pun.4.n.15. Martin. Fornar.de ſacram.ordin.c.5.& alij.*

271 Quis aũt dicatur familiaris Epiſcopi ad finem, vt poſſit ab eo ordinari. tradunt præter alios *Nouar.conclus.3. de ordinib.& Ric.p.2.dec.282.& p.3. dec.*70.& dicemus, oportuniori occaſione, infra c.7.n.49.

272 Sed vtrum Epiſcopus titularis poſſit ordinare alienum ſubditum prætextu continuæ commenſalitatis.

Dico, non poſſe, ſine licentia ſui Prælati, vt decretum extat in S.C.T.*ſeſſ.14.c.2. de reform.& notant Franc.Leo, in theſſ.fori Eccl.p.3.c.8.n.16.*Ric. *in praxi for.Eccl.reſol.495. in notabilibus,& alij apud Barboſ.par.2. all.6.nu.1.& Bonacin. d. diſp. 6.q.vni.pu.4.nu.*19.*ac notatur in tract. de confeſſ.ſolicitan. q.* 12.*nu.*27.

273 Poſſunt quoque Cardinales presbyteri tonſuram, & cæteros ordines minores cõferre ſuis familiaribus, *Ioan. Andr.& alij in cap.* 1. *de ſuppl. neglig.prælat.Mayol.de irregu. lib.4.c.20.nu.8.Martin.Laud. in tract.de* Cardin.*q.20.& alij apud Barboſ.d.par.2. alleg.5.n.19.*

271 Quis autem dicatur familiaris Cardinalis, præter notata infra d.c.7.num.49.tradunt etiam B*arboſ.p.3.all.57.n.*108 *& Ric.dec.215.p.4.*

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM.

CAP. V.

De Priuilegio obtinendi penſiones Eccleſiaſticas.

SVMMARIVM.

2 *Quid ſit penſio.*
4 *Et quotuplex.*
8 *Quæ ſint penſiones clericales.*
9 *Pro obtinendis penſionibus requiritur, vt quis ſit clericus, & incedat in habitu, & tonſura.*
12 *An poſſit reſeruari penſio ad fauorem cleric. ordin. ab alieno Epiſ. ſine dimiſſ.*
13 *Quæ ætas requiratur ad obtin. penſ.*
15 *An requiratur, vt non ſit cenſuris innodatus.*
16 *An irregulari poſſit penſio reſeruari.*
Et vtrum ſit capax retentionis penſionis.
17 *An irregularis ob homicidium, priuandus ſit penſione.*
18 *An clericus coniugatus valeat obtinere penſiones.*
19 *An vacent penſiones obtẽta ante contractum matrimonii.*
21 *Quid, ſi matrimonium fuit irritum.*
22 *Vel, ſi contraxit ſponſalia de futuro.*
23 *An illegitime nato, poſſit penſio reſeruari.*
24 *Illegitimus diſpenſatus ad clericatum, an poſſit obtinere penſionem.*
26 *An illegitimus poſſit obtinere penſionem, quam pater obtinet; ſi haberet facultatem illã transferendi.*
27 *Et an poſſit obtinere pẽſionem ſuper eadem præbenda, ſuper qua pater olim obtinebat pẽſionem.*
28 *Qui poſſint imponere has Eccleſiaſticas penſiones.*
29 *An exigi poſſit penſio, literis nõ expeditis.*
30 *Et an Epiſcopus poſſit illas imponere.*
33 *An penſiones impoſitæ per Epiſcopum tranſeant ad ſucceſſores in beneficio, durante vita penſionarij.*
39 *An penſio imponi poſſit ſuper beneſ. iuriſpatr. ſine conſenſu patroni.*
41 *An Epiſcopus poſſit imponere penſion. in permutatione, quando beneficia ſunt inæqualia.*

Quibus

42 *Quibus in caſibus, & quando extinguantur penſiones* Cl*ericales.*

46 *An per promotionem ad* Epiſ*copatum.*

48 *An profeſſione religionis.*

50 *An per vota biennij Societatis Ieſu.*

52 *Ad quid obligetur penſionarius, ex cauſa penſionis clericalis.*

53 *An teneatur ad reparationem Eccleſiæ beneficij, ſuper cuius fructibus penſio fuit reſeruata.*

An ad ſubſidium charitatiuum

54 *An clericus penſionarius poſſit teſtari de redditibus penſionis, & ad quem ſpectent penſiones non exacta.*

1 QVintum Clericorum Priuilegium eſt obtinendi pẽſiones Eccleſiaſticas ſuper fructibus beneficiorum, vt notãt *Tolet. in ſum. l. 5. c. 82. nu. 8. & alij communiter.*

2 Penſio autem, eſt ius ſpirituale, ſeu illi annexum, inſtar beneficii, percipiendi certam portionem ex fructibus menſæ, vel beneficii ad tẽpus. Hæc diffinitio traditur per *Garc. to. 1. de beneſ. p. 1. c. 5. n. 170.* Quã-
3 uis aliter deſcribatur à *Tolet. d. lib. 5. c. 82. Gigan. de penſ. q. 1. & Vgol. de ſimon. tab. 1. de ſimonia genere c. 28. § 3. n. 3.*

4 Penſio, itẽm triplex eſt, Tẽporalis, Spiritualis, & Media, vt notant *Leſſ. de iuſt. l. 4. c 34. dub. 37. n. 201. Tolet. cit. loc. & Paul. Layman. lib. 4. tract. 2. c. 18. num. 2.*

Temporalis dicitur, quæ datur propter aliquod miniſterium temporale præſtitum, vel præſtandum; vt ea, quæ alicui Prin-
5 cipi, aut illuſtri viro datur, vt Eccleſiam defendat; & quę datur Aeconomo, vel alteri negotia Eccleſiæ agenti.

Spiritualis eſt, quæ clerico ob ſpirituale miniſterium datur, v.g.
6 concionatori, vel coadiutori Epiſcopi, aut parochi vicario, aut cooperatori.

Media eſt, quæ in clericali quidẽ ſtatu fundatur, tamen nõ prop
7 ter ſpirituale miniſterium cõfertur, ſed ob aliam cauſam, vt ea, quæ clerico pauperi, vel parocho ſeni, loco alimentorum aſſignatur; & quæ datur cauſa reſignationis beneficii, vel litis componendæ iux. tradita per *Paul. Layman. loc. cit.*

Ex prædictis, duæ poſtremæ vocantur penſiones clericales,
8 ſeu Eccleſiaſticæ, quia ſolis Eccleſiaſticis dantur; prima vero laica, quia laicis competere poteſt. Et de penſionibus clericalibus, de quibus latè apud *Gigan de penſion. q. 28. & Sãch.*

in ſum.to.2. lib. 7.c.29.nu.8. in hoc capite, ita aliqua ſummatim proponemus, cum illorum reſolutione, vt huius priuilegij neceſſaria pateant, ſcilicet.

Qui ſint capaces huiuſmodi penſionum, & quæ in eis requirātur, vt illas obtinere valeant. à nu. *9*.

Qui poſſint has penſiones imponere. à nu. *28*.

In quibus caſibus, & quando extinguantur iſtæ penſiones. à nu. *42*.

Ad quid obligetur penſionarius ex perceptione huius clericalis penſionis. nu. *51*.

An penſionarius poſſit teſtari de redditibus penſionis, & ad quē ſpectant penſiones non exactæ tempore mortis penſionarii. num. 54.

PRIMA DVBITATIO.

9 QVi ſint capaces huiuſmodi penſionum, & quæ in eis requirantur, vt illas obtinere valeant.

Reſp. quod notiſſimi iuris eſt, clericos ſolum capaces eſſe huiuſmodi penſionum. Ideò in eo, qui penſiones obtinere cupit. Primo, requiritur ordo, & ſic vt ſaltem ſit clericali inſignitus tonſura, vt ſcribit *Gigas de penſ. q. 22.* maximè vigore conſt. 30. Sixti V. de habitu, & tōſ. Qua ſancitur, quod clericis, tantum, in habitu cleri-
10 cali, & tonſura incedentibus penſiones reſeruentur, cū decreto irritante.

11 Quamuis per aliam conſt. 31. eiuſdem Sixti V. quę incip. *Paſtoralis*, edita anno 1589. permittat, & concedat, quod obtinentes penſiones, ſummā ſexaginta ducatorum auri de Camera, non excedentes; ac quidam familiares S.D.N. de quibus ibi, in habitu, & tonſura clericali incedere minime teneantur, dummodo ſint clerici.

12 An autem collatio penſionis valeat, ſi fuerit facta clerico ordinato prima tonſura ſine literis dimiſſoriis, ab alieno Epiſcopo.

Dico, nullam eſſe, vt tradūt *Caſ. de Graſſ. dec. 187. num. 4. et Flam. Pariſ. de reſign. lib. 4. q. 2. nu. 80. & ita cenſuiſſe Rotam, refert Garc. p. 1. c. 5. nu. 143. Carol. de Graſſ. de eff. cler. eff. 1. nu. 636. & Ric. par. 5. collect. deciſ. 1578.*

13 Secundo, requiritur ætas legitima, quæ, ſecundum Doct. mox citandos, ſufficit, vt ſit illa, quæ de iure cōmuni requiritur ad primam tonſuram, quæ eſt ſeptem ann. *cap. cum nullus, & ibi glo. de temp. ord. in 6. glo. & alij, in cap. ſi eo tempore, verb. ætatem, de reſcript.* cum Sac. Congr. cenſuerit, nō

eſſe

eſſe præſtitutam ætatem tonſuræ, & quatuor minoribus à Triden. ſed Sacr. Canon. exauriendam, vt etiam notat *Anto. Raguc. in vaſ. Eccleſ. diſcipl. ſub tit. de futuris* Epiſc. *quaſi. 4. ita* Gigas *q. 13. nu. 3. Merend. conſ. 29. Ric. in prax. for.* Eccl. *reſol. 367. & deciſ. 186. p. 4. &* Zecch. *de benef. & penſ. cap. 11. num. 7.* & mouentur ex eo, quia ætas 14. ann. quæ requiritur ad beneficia ex S.C T. *ſeſſ. 23. cap 6. de reform.* non eſt neceſſaria in penſionibus, cum S.C.T. ſolum loquatur de beneficiis, & nil innouet, quoad penſiones, quæ non ſunt beneficia. ideo remanet ius intactum, quod ſufficiant ſeptem anni.

Cum Leſſ. *nihilominus in d. lib. 2. dub. 38.* cenſeo magis ſecundũ mentem *Sac.* Conc. *in d. c. 6.* eſſe, vt adſit ætas neceſſaria beneficiis, & ante 14. ann. non poſſe clericum obtinere penſionem, ſicuti nec beneficinm, iuxta decretum S.C.T. vt tradunt quoque *Garc. d. p. 1. c. 5. nu. 129.* qui ait ſic declaraſſe Sac. Congr. *Eman. Sà verb. beneficium nu. 30 Barbo. p. 3. all. 60. num. 79. & Campanil. in diuerſ. rub. 7. c. 6. n. 5. & rubr.* 11. *c. 14. n. 16.* Minori autem ſep-
14 tennio poſſet, etiam penſio aſſignari, ex diſpenſatione Papæ, vt notat *Gigas cit. loc. num. 4.*

Tertio requiritur, vt non ſit cenſuris innodatus; vnde clerico excõmunicato, aliisq. cenſuris
15 irretito, penſio reſeruari non poteſt. ideo ex ſtylo Curię Romanæ, quando alicui pẽſio reſeruatur, apponitur clauſula ſolita apponi in literis beneficialibus, abſoluendo à cenſuris. ita *Leſſ. d. dub. 38. num. 203. Gigas q. 14. nu. 9. Sayr. de cenſ. l. 2. c. 5. num. 15. Suar. eod tract. diſp 13. ſect. 1. n. 9. & Campani. d. rub.* 11. *cap. 14. n. 16.* Quamuis aliqui validam eſſe aſſerãt collationem penſionis, vt refert *Bonac. de cenſ. diſp. 2. q. 2. pun. 4. §. 1. num. 4.*

16 Quarto requiritur, vt non ſit irregularis. ideò clerico irregulari penſio minime reſeruari poteſt, vt tradit *Nauar. conſ. 63. nu. 5. de ſimon. qui de communi teſtatur, & conſ. 44. n. 3. de homic.* dicens ita eſſe de ſtylo Curiæ, eumq; ſequuntur *Vgol. de irregul. c. 65. §. 1. nu. 3. Sayr. l. 6. c. 2. n. 22. & alij.*

17 An autem irregularis poſſit retinere penſionem, quam ante irregularitatem obtinebat. Reſp. affirmatiuè, cum *Suar. de cenſ. diſp. 44. ſect. 3. n. 39. Eman. Sà verb. irregularitas, Galet. in marg. caſ. conſc. ver. penſio, Ricc. in prax. for.* Eccl. *reſol.* 167. & *Garc. p. 1. c. 5. n.* 136. Quia penſio in rigore, non ſapit titulum beneficialem; nec eſt benefi-

cium

cium Eccleſiaſticum, ex communi opin. de qua per *Selu. de beneſ.p.*1.*q.*3.*n.*10.

Vnde cler. irregularis ob homicidium, non venit priuandus pēſione, quam obtinebat antequam committeret homicidium cum non ſit incapax retentionis penſionis, iuxta præſatam doctrinā *Suar.* & aliorum, quibus accedit *Bonaci. de cenſ.diſp.*7.*q.*4.*pun.*5. *num.* 11. & ſic in facti contingentia fuit reſolutum in Cur. Arch. Neap. vt fatetur *Ric.p.*2.*dec.*71.

18 Quinto requiritur, vt nō ſit cōiugatus; nam clericus coniugatus, ſine ſummi Pontificis diſpenſatione, incapax eſt veræ penſionis, de qua in hoc cap. agimus, quæ titulo clericali cōferri ſolet, & quas ante matrimonium obtinebat perdit, ob ſtatum incompatibilem,

19 niſi aliter ex tenore literarū aſſignationis penſionis apparebit eſſe mentem Pontificis. ita *Nau.li.*1.*conſ. de temp. ord. conſ.*11.*n.*2.*Tol.li.*5.*c.*82. *n.*6. *Em.Sà ver.pēſio n.*4 *Gig.q* 54. & *Sanch.lib.*7.*de matr.diſp.*44 *nu.*5.& 9 Qui teſtatur de ſtilo Curiæ, huiuſmodi penſiones,

20 per matrimoniū vacare, etiā ſi nullo ſpirituali onere adiecto ſint conſtitutæ, vt docent *idem Sanch. in ſum. to.* 2.*lib.*7. *c.*4.*nu.*13.& *c.*29.*nu.*8.*Car. de Graſſ eff.*5.*num.*12. *Campanil. cit.loc.nu.* 17. *Paul.* Laymann. *d.l.*4.*tract.*2.*cap.*18. *num.*2.& *alij.*

21 Quid autem dicendum ſit, ſi matrimonium fuit irritum.

Dico, quod in hoc ſunt eædem opiniones, vt dictum eſt de beneficiis, in cap. præced. nu.87. ſecundum *Sanch.d.l.*7.*diſp.*44. *num.*5.& *Eman.Sà cit. loc.*& ſicut de beneficiis, ita de penſionibus reſpondendum eſt.

22 Sed quid ſi contrahat ſponſalia tantum de futuro.

Reſp. non extingui penſiones, vt firmat *Gig.de penſ.q.* 54.

23 Sexto requiritur, vt ſit legitimus, nam illegitime nato, penſio reſeruari non poteſt; abſque diſpēſatione Epiſcopi, ſecundum *Garc. p.*1.*c.* 5.*n.*159 Sicut enim illegitimus eſt incapax beneficij eccleſiaſtici; ita etiam penſionis, ſaltem de ſtilo Curiæ, iuxta genericam regulam traditam à *Nauar.conſ.* 11.*de temp.ord num.* 2. prout etiam docent *Cāpanil. d.rubr.* 11.*c.*12.*nu.*3. *Gig.q.*16.*nu* 13. *Leſſ.d.dub.*38.& *Sanch.de mat. d.l.*7.*c.*44.*n.*9.

24 Quamuis obtenta diſpenſatione ad clericatum, illegitimus eſſet capax penſionis, abſq. alia diſpenſatione. iuxta *deciſ.Rot.diuerſ.par.*1.*dec.*425. Quia nō eſt inhabilis ad obtinendam penſionem, niſi ratione clericatus, ex quo illegitimus

timus non poteſt eſſe clericus, & ita etiam tradũt *Bellect.p.1. diſq.cler.tit.de diſcipli.cler. §.2. nu.29.fol. 26. Gonſal. ad reg. 8. glo.5.§.5.nu.24 Ric.dec. 186.p. 4.nu.12.& Campanil.d.rub.11 c.13.n.64.*

25 Denique nonnulla ex dictis in præc.cap. poſſunt colligi,& hic ꝓportionabiliter applicari.

26 Illud, tamen eſt notandum, quod pater clericus,habẽs facultatem, penſionem,quam poſſidet, transferendi, illam transferre poteſt in filium clericum, etiam illegitimum diſpenſatum ſimpliciter ad beneficia,& pẽſiones; prout tradunt *Gig q.83.nu.5.Pariſ.de reſign lib.6.q 4.nu 21. Ric.p.4. dec.186.& Barboſ p. 3. all.65.* Neq;in hoc caſu intrat prohibito S.C.T.*ſeſſ 25 c.15. de ref.* Quia ibi,Conc.loquitur,quando pẽſio eſt reſeruata ſuper beneficio, quod habuit pater, quo caſu hodie fieri nõ poteſt *Pariſ.d q.4 n. 22.* quem etiam ſequuntur *Bellect.p.1.diſq.cler. tit.de diſcipl.cler.§.2.nu. 31.& Ric d.dec.186.n. 19.*

27 Vnde poſſet, etiam filius illegitimus clericus obtinere penſionem ſuper eadem præbenda, ſuper qua, eius pater dum vixit habuit penſionem. Quia S.C.T.cit.loc. prohibet, vt tales filii non poſſint obtinere pẽſiones ſuper fructibus beneficiorum,quæ obtinuerũt eorum parentes, ideo non extenditur ad caſum impoſitionis penſionis ſuper præbenda, in qua pater habuit penſionẽ. ita *Nauar.conſ. 9. de fil. presb. & Ric.num.6.* qui fatetur ita quoque fuiſſe deciſum in Cur. Arch.Neap.

SECVNDA DVBITATIO.

28 QVi poſſint imponere has penſiones Eccleſiaſticas Dico,quod certum eſt, Summum Pontificem eas poſſe imponere, cum in beneficiis pleniſſimam habeat poteſtatem. *c. 2. de præb.in 6.& clem. 1. in fi.vt lit.pend Gigas q.6.Ric.p. 3.dec. 289.& Doct. communiter.*

Sic etiam legati Sedis Apoſt. hãc facultatem habent, quando à Summo Pontifice eis conceditur,vt fatetur *Ric.cit. loc. & per Garc.p.1.c.5.n.281.*

29 Eſt tamen hic obſeruandũ, quod licet ſit impoſita penſio ſuper aliquo beneficio, non poſſet exigi, nec etiam ſolui, niſi ſint expeditæ literæ Apoſtolicæ reſeruationis talis pẽſionis impoſitę ſuper eo beneficio;ſtante clauſula, quæ apponitur in ſupplicatione penſionum. Cui clauſulæ renũciari nõ poteſt, etiam per ambas partes,quia eſt ad fauorem officialiũ Cancellariæ,ne defrauden-

dentur. immo eſt nulla, ſi ante expeditionem literarũ exigatur, vt per *Garc.p.4.c.1.& 2 Ric.p.4.dec.165. & Nau.conſ.37.de ſimon.* vbi tradit ſimoniã committere, qui promittit ſoluere penſionem reſignanti, literis non expeditis. Quod etiã firmat *Pari.de conſid.q.43.nu.10.*

30 An autem Epiſcopus, in ſua diœceſi, poſſit ſuper beneficijs penſionem imponere.

Aliqui cenſent poſſe ex cauſa iuſta, & honeſta, ac vtilitatem Eccleſiæ concernente. ita *Duaren.de benef.lib.6.c.4. Nauar.cõſ.4.de ſimon.Gonſ.gloſ.5.§.5.nu.27.Gig.q.6.Barboſ.p.3.all.69.n.15. & alij apud Garc.d.p.1.c.5.n 295.*

31 Alii verò docẽt, de ſtylo Curiæ penſionum Conſtitutionẽ Summo Pontifici reſeruari. in tantum, quod Ordinarij non poſſent, niſi quatenus, id eis priuilegio, vel conſuetudine conceſſum ſit, nam ſtylus Curiæ, ius facit, quod maxime verum eſt in penſionibus, quarum ius vniuerſum ferè cõſtat conſuetudine. ita *Leſſ. d. dub.38.num.206.Tolet d.l 5.c.82. Ric.p.3.dec.289. Molſ. in ſum.p.1.tract 6.c.3.nu.34.& Paul. Layman.d.l.4.tr.2.c.18.*

32

33 Sed attenta priori opinione. Quærunt Doct. An penſiones impoſitæ per Epiſcopum, tranſeant ad ſucceſſores in beneficio, durante vita penſionarii; an verò durent tantum ad vitam beneficiati, illi conſentientis.

34 In hoc quæſito, Quidam dicunt, non poſſe ordinarios imponere penſiones, quæ tranſeant ad ſucceſſores in beneficio; ſed tantum ad vitam conſentientis. ita *Pariſ. de conſid. q.28.nu.120. & Nau.conſ.43.nu.4.de ſimon.*

35 Alii cenſent, penſiones impoſitas per inferiores à Papa, non tranſire ad ſucceſſores, niſi vbi Ordinarius eas imponeret cauſa concordiæ, vt à lite recedatur; nam tunc tranſirent ad ſucceſſores in beneficio. ita *Sarnen. in regul. de annal.quaſt.2.Gig.q.85. Mandoſ. in regul.33. q.14.nu.11.Hier. Paul in pract. cancell. verſ.ſuper beneficio poteſt tranſigi, & alij.*

Alii verò tradunt, poſſe Epiſcopum abſolutè, ex cauſa rationabili, imponere penſiones ad vitam penſionarij, quæ tranſeant ad ſucceſſores. *cap. niſi eſſent, de praben. ita Cascialup. de penſ.q.4.& 5.Gig.q.6.nu.4. Suar.to.1.de relig.lib.4. de ſim.c.27.nu.37.& c.51.num.18.Sà verb.penſio, Paul. Layman.d.l.4.tr.2.c.18.Garc.p.1.c.5.num.134. & Gambarus de off. lega.lib.6.n.385.* Qui ait iſtam opinio-

nionem veram eſſe in puncto iuris, in iudicando tamen primam, quam dicit communem ſequendam.

Et quamuis *Garc.d.p.1.c 5.n.334. & 340.* excipiat, ſi penſio deſi-
37 gnetur cauſa concordiæ, vt à lite recedatur, quia non tranſiret ad ſucceſſionem. argum. *tex.d.c.niſi eſſent, da praben.* ea ratione, quia cum tunc agatur de iure perſonali, non poteſt obligari beneficium, vel ſucceſſor, cum de eius vtilitate non agatur. nihilominus contrariũ probabilius docet *Suar. n.18.cum Paul.Layman.cit.loc.*

38 Non poſſent tamen inferiores Papa penſiones imponere, vbi interuenit aliqua pactio inter partes de ea, vt aduertit *Garc. cit.loc.* Quinimo non ſolũ ab ipſis partib., ſed nec à compromiſſarijs conuentio, de pẽſione reſeruãda, initium habere debet, ſed à ſuperioris auctoritate.

39 Sed vtrum penſio poſſit imponi ſuper benef. iuriſpatron. ſine conſenſu patroni.

Et certum eſt, poſſe à Papa imponi ſine conſenſu patroni, tamen ſi beneficium eſt iuris patronatus laicorum, debet fieri mentio in reſeruatione, de tali iure patron. alias penſio eſſet ſubreptitia, & nulla. ita *Caputaq dec.132.p.2.Burſ.conſ.178. lib 2.n.38.Gig q.24.* qui teſtatur ita ſeruari in Curia.

40 Et poſito, quod Epiſcopus poſſit penſionem imponere quibuſdam in caſibus, ſecundũ ſupra relatos Doct. Quidam dicunt, quod poſſet, etiam imponere penſionem ſuper beneficio iuris pat. ſine conſenſu patroni, ita *Gig.q.24. & Gambarus de off.leg.d.l.6.c.4.nu.94.* Alij verò contrarium dicunt, ſaltem contradicente patrono. ita *Camill. Cautius in tract.de penſ.Epiſc n.5.cum alijs relatis per Garc.d.p.1.c.5.n. 358.* Qui cẽſet, quod poſſet eam imponere, dummodo non tranſeat ad ſucceſſores in beneficio, alias non, ſine cõſenſu patroni; quia in hoc eſſet conſiderabile præiudicium patroni, propter præſentationem, quæ foret de beneficio grauato, & nõ libero. Quod d ctum videtur poſſe limitari, niſi penſio tranſitoria ad ſucceſſores, imponeretur per Epiſcopum in magnam Eccleſię vtilitatem; nam tunc videtur valere, etiam ſine conſenſu patroni, & eo inuito ſi vocatus nolit conſentire, vt per *Garc.& Paul.Laym.cit.loc.*

41 An autem poſſit Epiſcopus imponere penſionem, quando facta eſſet aliqua permutatio beneficiorũ corã ipſo vti Ordinario, prout de iure, & beneficia pmutata eſsẽt inæqualia. Affirmant *Barboſa p.3.all. 69.n.* 14.

14 & Paul. Layman. cit. loco, ſi ex officio mandaret (ceſſante pacto) quod recipiens beneficium pinguius, ſolueret aliquā penſionem ſuo tempore duraturam, ad coæquendos fructus vtriuſque beneficii permutati, ad vitam eius, cui penſio deſignatur,

TERTIA DVBITATIO.

42 QVibus in caſibus, & quādo extinguātur huiuſmodi clericales penſiones. Dico, quod multipliciter extinguuntur.

43 Primo, morte penſionarij, ſicuti vſufructus, morte vſufructuarij, *§. finitur, inſt. de vſufr.* Quod tradunt Doct. cōiter.

44 Secundo, extinguitur penſio per contractum matrimonii, vt dictum eſt nu. 20.

45 Tertio, extinguitur penſio per promotionem pēſionarij ad Epiſcopatum, vbi poſt conſecrationem, poſſeſſionem cōſequutus fuit, ſicuti vacant beneficia, *c. cum in cunctis, §. cum vero, de elect. & ibi DD. Garcia p. 1. c. 5. nu.* 110. *& p. 11. c. 6. n.* 25. *Paul Layman d. l 4. tract. 2. c. 18 Gig q. 57. Verall. dec.* 401. *p. 2 Ricc collect dec 866. & alij apud Barboſ. p. 3 all. 57. nu. 73.* niſi ei ſit indultū à Papa, quod

46 ſimul cum Epiſcopatu, quaſcumque annuas pēſiones per antea ei aſſignatas ſuper fructibus beneficiorum, retinere poſſit, vt notat idem *Gig. nu. 5 et per Molſ. d. tract. 6. c. 3. n. 53.* Si tamen fuerit ꝓmotus ad Epiſcopatum in terris infidelium, quod vulgo, dicitur Epiſcopus

47 titularis, non amittit penſiones, ob eius promotionem, ſicuti nec beneficia, cum non poſſit, nec per eū ſtet aſſequi poſſeſſionem illius *Nau. cōſ.* 14 *de elect.* Pariſ. *de reſign. li.* 3. *q.* 1. *n.* 10. *Ric. in prax. for. Ecc. reſol.* 405. *Garc. d. c. 6. n.* 26 *& alij.*

48 Quarto, extinguitur penſio, per profeſſionē in aliqua Religione, ſicuti vacāt beneficia, vt conſtat ex *cap. beneficium, de regul, in 6.* cum lato ſumpto vocabulo, appellatione beneficij veniat penſio, ita vt liberū maneat beneficium, illa grauatum, ab onere illius ſoluendæ. ita Gig *q. 28. & q. 57. Molſ. d. tract. 6. c. 3. nu 51. Paul. Laym. cit. loc. & Sanch. in ſum. 2 tom. lib. 7. c. 29 n. 8.* qui hoc veriſſimum cenſet in ijs caſibus, in

49 quibus pēſio extinguitur per contractum matrimonij, quaſi aſſumpto ſtatu incompatibili, licet *Rebuff. de pacif poſſ. n. 137 verſ. vlt. concl.* dicat non extingui, ſed Monaſterium ea gaudere, dum monachus ille naturaliter vixerit.

50 Per vota autem biennij Societatis Ieſu, vt fatetur idem

Sanch.

Sanch.nu. 10. nullæ penſiones extinguũtur,ſed durant donec religioſus ille, vel profeſſionẽ ſolemnem, vel votum coadiutorum formatorum emittat; quod non contingit in votis biennij;conſtat, quia nec illis, biennij votis vacãt beneficia; vt probat *Sanch.eod.l.7. c. 27. n.32.* & sic teſtatur eſſe hodie praxim ſocietatis: at de illis iuxta ſuperiorum præceptum, & non aliter diſponunt.

QVARTA DVBITATIO.

51 AD quid obligetur penſionarius,ex cauſa prædictę clericalis penſionis.

Dico,quod hodie ex conſt.Pij V. incip. *ex primo* Lateran. *Conc.* 138.penſionem percipiens, vt clericus tenetur recitare officium paruum B.M V.Quod si omiſerit,nõ facit fructus ſuos, eodem modo, quo beneficiarius horas canonicas omittẽs, vt tradunt *Leſſ.d.l.2.c. 34.dub. 38.nu.*208.*Ricc.dec.*285.*pvr* 4. *Barth à S. Fauſto de hor.canon. lib.2.q.*299.*& alij.*

52 Si vero talis clericus recitaret ratione beneficij, vel ordinis ſacri,officiũ diuinum,quod magnum,vulgo appellatur, nõ tenebitur officium *B.* M. perſoluere,*Bonacin.de hor. canon. diſp.*1.*q* 2.*pu.*4.*n.*9 *& alij.*

53 An autem habens penſionem ſuper beneficio teneatur ad Eccleſiæ reparationem.

Nauar. conſ. vnico de Eccl.edific. cõſuluit, quod habens penſionem ſuper benefic. Eccleſiaſt. & fructibus eius impoſitam, pro rata,ad eius Eccleſię reparationem,tenetur, nisi penſio ita impoſita fuerit,vt ab omni onere,libera ſolueretur. Quod ſequitur *Barboſ.p.*3. *alleg.* 64. *nu.*18.

Similiter tenebitur, de iure communi, pro rata ad ſubsidium charitatiuum, nisi à Papa impoſita fuerit libera à tali onere, vt habet ſtylus Romanæ Curiæ, & teſtantur idem *Barboſa p.*3.*all.*87.*num.*52.*& alij apud Paul. Layman.d.lib.* 4.*tr.* 2.*c.*18.*nu.*7.

QVINTA DVBITATIO.

54 AN clericus penſionarius poſsit teſtari de redditibus penſionis;& ad quem ſpectent penſiones non exactæ tempore mortis penſionarii.

Gigas de penſ. q. 52. cenſet clericum penſionarium poſſe teſtari de redditibus pẽsionis,& ad eius hæredes competere ius exigendi præteritas penſiones non ſolutas, cum penſio non sit proprie beneficiũ, & teſtandi prohibitio sit ſolum inducta contra beneficiarios, vt etiam tenent *Vaſq. de*

reddi.c.1.dub.9. & Barth. à S. Pauſto de hor.canon.li.3.q.117 & refert Ric.dec.98.p.4.

35 Verius tamen cenſet *Garc. par.1.cap.5. num. 161.* Quod penſio equiparetur beneficio in materia ſpoliorum, & facul tatis teſtandi, & diſponendi de redditibus, ex quo datur loco beneficii; vt per *Reduan. de ſpol.eccl.§.ex his, & de reb. eccl. rub.33.q.1.Molin.de iuſt.to.1. tract. 2. diſput. 145.Eman.Sà, verb.penſio nu. 8.* & Nauar.*de ſpol.cler.§.8.nu. 8.* per conſtit. Pii V. quam refert *Quaranta, verbo ſpolia cleric.* & ſic penſiones non exactæ in vita penſionarii, exiguntur poſt eius obitum à Reu.Cam. Apoſt.vt ſeruatur in Tribunali Illuſtriſſ. Nuntii Neap.ſicuti exiguntur fructus beneficii poſt mortem beneficiati.

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM.

CAP. VI.

De Priuilegio canonis, ſi quis ſuadente. 17.q.4

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium huius canonis eſt clericis conceſſum in ordinis clericalis reuerentiam.*

2 *Quæ requirantur ad hoc, vt locum habeat diſpoſitio huius canonis.*

3 *Clericum percutiens pluries eodem impetu, an in plures incidat excommunicationes, & quid ſi vnica percuſſione, percutiat plures clericos.*

4 *Quando excommunicatus ſit vitandus.*

5 *Qui gaudeant, vel ne, hoc priuilegio, vſque ad nu. 39.*

6 *Præcipue, an ordinatus, non tamen baptizatus, vel ordinatus coactus.*

10 *Quid ſi clericus habitũ, & tonſuram non deferat.*

11 *Quid de clerico incorrigibili.*

12 *Quin de eo, qui ſe immiſcet enormitatibus, vel exercet artem vilem.*

An clericus, qui nõ habet requiſita ad priuil fori, gaudeat hoc canon.priuil.

13 *An clericus excommunicatus, ſu-*

ſuſpenſus, interdictus, vel depoſitus verbaliter, aut degradatus.
15 An clericus hæreticus, vel ſchiſmaticus.
16 An clericus coniugatus.
18 An gaudeat clericus, qui non defert tonſuram eo, quod caput raſum habet.
Tõſura clericalis, vnde initium ſumpſit.
19 Clericus, qui dimiſit habitum, ſi illum reaſſumeret ſine licẽtia Epiſcopi, an gaudeat priuil. cler.
20 An clerici Græci gaudeant hoc priuil.
Vtrum clericus in ſacris diſpenſatus à Papa ad nuptias contrahendas.
21 An hoc priuilegio gaudeat vxor clerici coniugati.
21 Et quid ſi percuſſio fieret in perſonam conſanguinei clerici, in odium ipſius clerici.
24 An clericus bigamus gaudeat hoc priuil.
27 Regulares hoc priuilegio gaudent.
Sed an eo gaudeant mulieres incluſæ in aliquo loco, vt Deo ſeruiant, ſi non ſunt profeſſæ.
28 An bigamus, qui ingreſſus eſt Religionem.
29 An inſeruientes monialibus, cũ habitu monacali.
30 Vtrum, fratres, & ſorores tertij ordinis Sancti Franciſci, & Sancti Dominici.
34 An Eremita.
35 An hoſpitalarij.
36 Vtrum cadauer clerici, vel alterius Religioſi.
37 An milites S. Io. Hieroſol. Diui Iacobi, Calatraua, Alcantara, & ſimiles.
39 An famuli, & filij cler. gaudeãt hoc priuil.
41 Quando quis dicatur manus violẽtas inijcere in prædictas perſonas hoc priuil. gaudentes.
45 Qui ſclopam explodit in clericum, qui ob terrorem ſolum moritur, an incurrat.
46 Qui clam, & per fraudem ſine vlla vi veſtes clerici furatur, aut nũmos, vel aliud ab eius poſſe, an incurrat.
48 An miniſtri Principis, qui violenter arcendo turbam, percutiunt clericum.
49 An percutiens clericum caſu fortuito.
Vel ex primis motibus.
51 Vtrum quælibet percuſſio, ſiue actio violenta ſufficiens ſit, vt quis hanc cenſuram incurrat.
52 An percuſſio, quæ iudicatur p. v.
53 Quid ſi percutiẽs p. m. ex intentione, quam habuit grauiter percutiendi, ſed percuſſio exterior iudicetur p. v.
54 An requiratur, vt actio externa ſit p. m. ratione nocumenti corpo-

corporalis, ſeu leſionis, vel ſufficiat ratione inhonorationis.
55 An occidens clericum per venenum, incurrat.
Occidens veneno, an dicatur cõmittere crimen proditorium.
57 Iniiciens per alium, mandato, vel conſilio, manus violẽtas, incurrit.
58 Item, auxilium, & fauorem praſtans.
59 Quid ſi mandans percuti clericum, poſtea pœnitentia ductus reuocauerit mandatum.
Clericum percuti mandans, an ligetur excommunicatione. ſi ſit in gratia, dum exequitur mandatum.
60 An conſulens percuſſionem clerici, incurrat, ſi reuocauerit conſilium.
61 An pracipiens interfici, vel offendi clericum, & ante executionem moriens, incurrat poſtea ſequuta morte, vel offenſione clerici.
62 Quid ſi mandatum non ſit expreſſum. ſed tacitum, an incurrat.
63 An mandans, incurrat, ſi mandatarius exceſſerit fines mãdati.
65 An mittens manus violentas in clericum, de mandato ſui prelati.
66 Quando excommunicationem incurrat ille, qui poteſt, & debet prohibere ne clericus verberetur, & non prohibet.
68 Quãdo incurrit, qui ratam habet percuſſionem clerici, ſuo nomine factam.
69 An percutiens clericum permittentem ſe verberari.
70 An clericus, qui patitur verberari, incidat.
71 An Clericus percutiens ſe ipſum.
73 Si credens, & volens percutere clericum, percutiat laicum, vel alium clericum, an incidat in excom.
74 Quid è contra, ſi volens percutere laicum, percutiat clericum.
75 Vtrum incurrat, ſi percutere volens laicum, & percutiens ignoranter clericum, ſi percuſſiſſet, etiam ſi illum clericum nouiſſet.
76 An percutiens clericum ignorans probabiliter eſſe clericum, incurrat.
77 An percutiens clericum ob iuſtam defenſionem, vſque ad num. 80.
81 An percutiens cler. inuentum cum vxore, matre, filia, aut ſorore, vſque ad num. 86.
87 Si aliquis fugit perſequentem inimicum, & occurrat clerico habenti equum, vel enſem; an poſſit ſine incurſu cenſura à pradicto clerico per vim equum auferre, vt fugiat, vel

enſem,

enſem, vt ſe defendat.

88 An *incurrat iniiciens manus in clericum, pro defenſione, vel recuperatione bonorum.*

89 *An percutiens clericum inuadentem proximum.*

90 *Vel percutiens pro defenſione rerum proximi.*

91 *An iudex ſecularis capiens clericum in actuali crimine inuentum, vel noctu cum armis, non ſine magna ſuſpicione criminis repertum, vt eũ præſentet ſuperiori.*

93 *An detinens clericum per vim ob bonum finem.*

94 *An expellens per vim clericum excommunicatum vitãdum ab Eccleſia.*

95 *An percutiens clericum, cauſa correctionis.*

96 *An incidat in excommunicationem non baptizatus?*

97 *A quo iudice puniri debeat inferens iniuriam clerico.*

98 *Quis abſoluat ab hac canon. cenſura.*

100 *Quæ ſit percuſſio leuis, enormis, & mediocris.*

103 Epiſcopus *abſoluere poteſt ab hac canonis cenſura ob leuem percuſſionem.*

104 *An poſsit abſoluere, leuiter percutientem monacum.*

105 *Ab enormi, abſolutio ſpectat ad Summum Pontificem.*

Delegatus à Papa ad abſoluendum ab hac cenſura, an poſſit ſubdelegare.

106 *Quis abſoluat à mediocri percuſſione.*

107 *In quibus caſibus Epiſcopus poſsit abſoluere ab enormi, et mediocri.*

108 *An occultos excommunicatos, ex vi facultatis S.C.T.*

111 *Percuſſor clerici, vel regularis debet ſatisfacere antequã abſoluatur, & quomodo, & cui.*

115 *Quid, ſi non poſſet ſatisfacere.*

SExtum clericorum Priuilegium eſt canonis editi ab Innoc. II. in Concilio Lateranenſi, ad totius ordinis clericalis fauorem, de quo fit mentio in *cap. vnico, de cler. coniug. in 6.* & habetur in *cap ſi quis ſuadente, 17. q 4.* in quo Innoc. ſtatuit: Quod violentas manus iniiciens in clericum, ſtatim ſit anathematis vinculo innodatus. Quod canonis Priuilegiũ
1 eſt clericis conceſſum, in ordinis clericalis reuerentiam, vt notat *Sanch. lib. 7. de matr. diſp. 47.* & alii per ipſum relati; omnes enim debent honorare clericos, ſiue bonos, ſiue malos, *cap. Dominus noſter. & ibi glo. verb ſacrilegium 93. diſt. & glo. in cap. ſacerdotibus, verbo ſpe-*

ſpecialiter. 11. q. 1. nam reuerẽtia, & honor fit officio, quod miniſtrant, vt notat poſt alios *Carol. de Graſſ. de effect. cler. in prælud. n. 425.*

Tria autem copulatiuè requirũtur ad hoc, vt locum habeat diſpoſitio huius canonis. Pri-
2 mo, requiritur factum, dum in eodem canone dicitur: *manus iniecerit.* Secũdo requiritur animus iniuriandi, dum ibidem dicitur: *ſuadente diabolo.* Tertio requiritur violentia, dum dicitur: *violentas manus*. ita *Abb. in c. 1. de ſent. excomm. n. 4. Archid. in d. can. ſi quis ſuadente, Lel. de Zanch. in tract. de priuil. Eccleſ. priuil. 155. nu. 9. Car. de Graſſ. eff. 9. nu. 311. & alij.*

Eſt tamen obſeruandum, quod percutiens clericum pluries, eodem impetu, dicitur ſemel
3 percuſſiſſe, & vnica indigere abſolutione, ex quo in vnicam incidit excommunicationem, cum vna cenſeatur manuum iniectio, ſecundum *Couar. li. 2. var. reſol. c. 10. nu 8. Clar. in §. fin. q. 84. nu. 2. & alios communiter, vt teſtatur idem Clar. & ſequuntur Car. de Graſſ. n. 312. & Anton. Ragu. in vaſ. Eccl. diſcipl. tit. de excommun. quæſt. 67 nu. 4. vbi cum Nauar. c. 26. nu. 16.* notat. Quod percutiens vnica percuſſione plures clericos, tot incurret excommunicationes, quot ſunt clerici.

4 Demum eſt aduertendum, licet violentas manus inferẽs in clericum, ſit ſtatim ipſo iure excommunicatus, nihilominus ad hoc, vt ab omnibus euitetur, vt excommunicatus, hodie per *Extrau. ad euitanda ſcandala, Concilij Conſtantienſis*, requiritur vt ſit notorius percuſſor clerici, aut nominatim denuuciatus, & declaratus per cedulones. ita *de Graſſiis in deciſ. aur. p. 2. lib. 3. c. 5. Tol. in ſum. lib. 1. c. 13. n. 31. & alij communiter, & dixi in tract. de oblig. cler. p. 3. n. 5.*

His ſuppoſitis, vt huius priuilegij neceſſaria pateant, breuibus verbis diſcutiemus de infraſcriptis; addita reſolutione nõnullorum dubiorum, & ſignanter.

Qui gaudeant, vel ne, hoc canonis priuilegio n. 3.

Quis dicatur violentas manus in eos inijcere n. 40.

An quælibet percuſſio, ſiue actio violenta contra eos, ſufficiat, vt quis hanc cenſuram incurrat nu. 51:

In quibus aliis caſibus, quis hanc cenſuram incurrere poſſit, vel effugere. nu. 56.

Quis abſoluat ab hac canonis cenſura, nu. 98.

PRI-

PRIMA DVBITATIO

5 QVI gaudeant, vel ne hoc priuilegio canon. ſi quis ſuadente.

Dico primo, cum communi doctrina, hoc priuilegio gaudere omnes conſtitutos in alicuius ordinis gradu, etiam in prima tonſura, vt colligitur, *ex cap. cum contingat, de ætat. & qualit.*

6 Non tamen, hoc priuilegio gaudebit ordinatus, ſed prius non baptizatus, quia minimè recepit characterem ordinis. *ita Silu. verbo excommun.6. n. 4 & alij cũ S. Antoni. 3.p.tit.25*

7 *cap.* 1. Qui idem dicunt de ſuſcipiente ordinem coacte, coactione abſoluta. Quod idem eſſe, ait Ioan. *de lignano tract. de cenſ. Eccleſiaſt. §.5.num.*13. *quem citant* Silu. *& Sayr. de cenſ.lib.3.c.26. nu.10. & Car.*

8 *de Graſ. eff.9.nu.*392. De ordinato coacte, coactione conditionali, niſi poſtea ratificet expreſsè, vel tacitè.

9 An autẽ gaudeat, hoc priuileg. ordinatus à non ſuo Epiſcopo ſine literis dimiſſor. vel cum falſis dimiſſ. Patebit ſolutio ex dicendis in ſeq. cap. num. 29.

10 Sed num gaudeat clericus in minoribus, qui habitum, & tonſuram clericalem non defert. *Abb. in cap. contingit 2. de ſent. excomm. Silu. excomm.6. num.6. Sayr.l.3. cap.27.num.7. Bonac. de legib.diſp.10, quaſt.2. pun.1. §.4. num.20. & Car. de Graſſis effectu.* 1. *num.*909. *& d.eff.* 9. *num.128.* dicunt non gaudere ſi fuerit ter monitus à ſuo Epiſcopo, & non ſe emendauit, quæ monitio ſufficeret ſi eſſet generalis, puta, per edictum Epiſcopi, vt omnes clerici reaſſumant habitum intra menſem, & non ſufficere vnã monitionem pro tribus, addit *Bonac. de cenſ.diſp.2.quaſt.4.pun. 4.num. 6.* cum alijs per ipſum citatis, nam in *d. cap. contingit dicitur, ter à te moniti.*

Suarez, tamen, de cenſ.diſp.22.ſec. 2. nu.11. & alij, apud ConinncK *diſp.14.dub.15.num.*163. cenſent, quod ſtatim non gaudet hoc priuilegio, ſi non ſemel, atque iterum; ſed continuata conſuetudine veſtibus clericalibus, omnino nõ vtatur, quãdiù in habitu laicali perſeuerabit; niſi haberet beneficium Eccleſiaſticum, iuxta S. C. T. *ſeſſ.23. cap.6 de refor.* diſpoſitionem.

11 Quid autem dicendum ſit de clerico incorrigibili.

Tolet.in ſumma lib. 1.cap.32.nu. 10. cenſet gaudere, quouſque fuerit ter monitus, & non ſe emendauit.

Nauar, verò cap. 27.num.79. docet hoc Priuileg. non gaudere

per *tex.in cap. cum non ab homine,de iudicijs*. Quod etiam fatetur *Car.de Graſſis eff.9.nu.121.* ſi clericus ab Epiſcopo fuerit incorrigibilis declaratus, quam declarationem debere præcedere,ad hoc,vt talis clericus, hoc canonis Priuileg.non gadeat, probabile exiſtimat *Suarez d. diſp.22. ſect.2.nu 9.* cum hæc priuatio priuilegij clericalis ſit pœna, quæ non incurritur ipſo iure, dum in lege pęnali non explicatur, nam in *d. cap. cum non ab homine*:non adeſt verbum, quod hanc priuationem ipſo Iure ſatis declaret.

Immo cẽſet,amplius, idem *Suarez num. 10. & refert quoque Ricc.deciſ.102.p.4 nu.5.* quod poſt prædictam declarationẽ, talis clericus non eſſet omnino clericali priuilegio priuatus, ita vt cenſuram euadat, qui ipſum percuteret,cum ſolum in *d.cap.cum non ab homine*,limitate dicatur, per ſecularem poteſtatem corrigatur: vnde reſpectu aliorum minime auferri videtur immunitas clericatus. Sicuti etiam clericus, qui non gaudet fori Priuilegio, ex quo non habet requiſita, iuxta diſpoſitionem S. C.*T.d.ſeſſ 23.ca.6.* non eſſet huiuſmodi canonis Priuil. priuatus ſecundum *Gonſalez. ad regul.8.canc glo. 5.§.5.num.7. Sanch ſumma 2.to.lib.7.ca.13. num.35.Belleſt. d. 1. par. diſq. cler.tit.de fauor.cler. perſ. §.8. num. 29.Barboſ.p.2.all.12. n. 32.Ricc.in prax.for.Eccl.reſol. 531. & in Ritu 37. cur. Arch. Neap. & p.3. deciſ.315.num.4.* Bonaci.*de legib.diſp 10.q 2.p. 1.§.4.num.7.& alij.* Quod intelligi debet de clerico non coniugato, & de clerico, qui non omnino deſeruit habitũ, vt per Doct.cit.Quamuis probabiliter doceat *Suar. lib. 4. defenſ. fidei cathol.cap.27.num. 24.& alij apud Paul.Layman. lib.1.tr.5.par. 2. cap. 5 num.4.* Neque canonis, ſicuti nec fori priuilegio,gaudere clericũ, qui non habet requiſita,iuxta præfatam conciliarem diſpoſitionem.

12 De clerico,autem, qui immiſcet ſe enormitatibus, quid dicendum ſit; vtrum canon. Priuilegio potiatur.

Reſp. ꝙ de hoc quæſito loquuntur *tex.in cap.in audientia*, & *cap.contingit*, *cap. cum non ab homine*, & *in cap.perpendimus de ſent. excomm.* vbi habetur, quod clericus, qui dimiſſo habitu clericali, *tyrannidi*, & *enormitati* (ideſt ſeditioni, vel latrocinijs, & iniquis bellis) ſe immiſcet,etiam ante Epiſcopi monitionem, canonis priuilegio priuari,vt per *Paul.Layman. lib.1.theol. mor. tract.5.*

par.2.

par.2.cap.5.num.4. Ant. Dianam p.1.tract.1.Reſol.139. & alios,ac verba faciemus in c. ſeq.num.32. vbi etiam de clerico exercente artem vilem, vel qui militiæ ſe adſcriberet.

13 De clericis excommunicatis, ſuſpenſis, interdictis, vel depoſitis verbaliter tãtũ, aut irregularibus,dicendum eſt, eos gaudere hoc canon. Priuil. vt conſtat ex *cap. intellleximus, de Iudicijs, & tradunt communi conſenſu Doct.*

14 Dagradatum verò actualiter, licet quidam modernus; dicat hoc Priuil.gaudere; cum retineat ordines, & characterem,tamen dicendũ eſt,cum communi aliorum ſententia, eo non gaudere, cum omni Priuilegio clericali ſit priuatus *cap. degradatum, de pœnis in 6. & ibi glo.in fine.*

15 Clericum, quoque hæreticum,aut Schiſmaticum, minimè hoc priuilegio gaudere fateor,cum Em.Sà *verb. excom, Papa reſer.Car.de Graſſ.eff. 9. num. 219. & alijs communiter in cap.contingit.1.de ſent.excõ.* Nam cum prædicti delinquãt in legem Eccleſiæ;non debent lege Eccleſiæ iuuari.

16 De clericis coniugatis cum vnica, & virgine non eſt hæſitandum,hoc priuilegio gaudere,ſicuti,& fori priuil. ſi incedant in habitu, & tonſura clericali, & alicui Eccleſiæ inſeruiant de mandato Epiſcopi, *Iuxta diſpoſit.tex.in cap. vnico de cler.coniug.in 6.& S.C.T.d. ſeſſ.23.cap.6. de ref.* Si tamen

17 mortua vxore redirent ad propria clericorum miniſteria, recuperarent omnia alia Priuilegia, quæ clerici non cõiugati à iure habent. Quia ea extincta non erant, ſed ſuſpẽſa. *Ita Abb.in cap.clericus,de vita,& hon.cler.Clar. §.fin.q. 39.Car.de Graſſ.eff.1.num.90. & alij.*

18 Quod ſi clericus tonſuram non deferret, eo quod caput raſum habet præ caluicie, aut alia infirmitate, non amittet, hoc Priuileg. nemo enim ad impoſſibile obligatur. *Clarus cit.loco num.17.& alij.*

Et nota (huius occaſione)quod tonſuræ,ſiue coronæ vſus, eſt antiquiſſimus in Eccleſia, & initium ſumpſit à Diuo Petro Apoſt. in Ciuitate Antiochena,cui, ibi, iudei abraſerũt ſumitatem capitis in contumeliam, vt tradit *Durand. in rationali lib.2. cap.1.num.31.* Et eſt nobis,quodam memoriale continuum illius Sacratiſs. Coronæ D.N.Ieſu Chriſti, vt aduertit *Conc.triburienſe can.20 & refert* Car. de Graſſis *de eff. cler.in præludio num.28.* Prout in memoriam eiuſdem Sac. ſpineæ coronæ Chriſti, coro-

nam capillorum geſtaſſe D. Petrum, aſſerit *Beda lib. 5. hiſtor. Anglorum, cap. 22 quem etiam refert Paul. Layman. lib. 5. tr. 9. cap. 12.* toto reliquo capite detõſo, & ad id alios clericos fuiſſe immitatos. Fuit tamen ordinata ab Aniceto Summo Pontifice, vt habetur in *cap. probibita, 23. diſt. & in cap. clericus. 5. de vit. & bon. cle. & refert Platina in vitis Pontif.* in eiuſdem Aniceti vita. Quod etiam notat Barboſa *de off. epiſcopi p. 2. alleg. 8. nu.* 11.

16 Si autem aliquis clericus dimiſiſſet habitum clericalem, & illum iterum reaſſumeret, etiã ſine licentia Epiſcopi, gauderet priuilegijs, cum ſemel clericus nunquam deſinat eſſe clericus, vt per V*iuium deciſ.* 512. *& Merendam conſ. 91.* ac fuit deciſum in Cur. Archiep. Neap. vt fatetur R*icc. p. 2. deciſ. 167.* Quamuis, vt idem teſtatur, pe conſt. Synod. & edictum Bo. mem. Illuſtriſſimi Card. Decij, Caraſæ prohibitũ fit clericis, qui alias dimiſerũt habitum clericalem, illum reaſſumere, abſque licentia eiuſdẽ curiæ; tamen de facto illum reaſſumentes gauderent Priuilegijs clericalibus.

20 De clericis græcis in Sacris vel in minoribus, qui vtuntur legitimo matrimonio contracto, cum vnica, & virg. in laicali habitu, vel dum erant in minor: *iux. tex. in cap. cum olim, de cler. coniug & cap. quæſitum, de pænit. & remiſſ.* Dicendum eſt, eos gaudere, hoc canonis priuilegio, cum ſint verè clerici, & peeſonæ Eccleſiaſticæ, quoad omnia, vt etiam notat *Additio ad Quarant. verbo veſtigal.*

Vtrum verò clericus in ſacris, cũ quo fuit diſpenſatum à Papa ad nuptias contrahendas, gaudeat hoc Prinilegio. Dicemus in ſeq. cap. num. 39.

21 Sed an vxor clerici coniugati in caſu, quo eius vir gaudet, & ipſa quoque gaudeat, hoc priuilegio.

Reſp. negatiuè; cum hoc priuilegium ſit perſonale, ipſi clerico conceſſum in ordinis clericalis reuerentiam. ita *Sanch. de matr. l. 7. diſp. 47. num. 1. Suar. de legib. lib. 8 cap. 11. num. 3. & Car. de Graſſis d. eff. 9. nu. 115.* qui hoc limitat, niſi manus iniectio fieret vxori prædictæ in

22 odium viri; Quia tunc inijciens incurreret excommunicationem, ac ſi ipſum percuteret, vt per doct quos refert. Idemque dicendũ eſſet, ſi percuſſio fieret in perſonam alicuius conſanguinei clerici in odium ipſius clerici, vt per *Decian. in tract. crim. p. 2. lib. 6. cap. 17. num 15. Bellect. p. 1. diſquiſ-*

quiſ. cleric. fol. 183. num. 21. Ragucium de excommu. quaeſt. 70. & alios.

23 An autem famuli, & filij clericorum in caſibus, in quibus fori priuilegio potiuntur, vt dicemuus in cap. ſeq. num.57. gaudeant, etiam hoc priuilegio.

Negatiue ſecundum *Marant. in pract. p.4.diſt.11.num.4. Scacc. in tract.de iudic. par.1.cap. 11. num. 48. & Car. de Graſſis eff. 1. num. 218.*

24 De clericis, denique, Bigamis, qui ex duplici matrimonio, vel cum vidua contraxerunt veram bigamiam. Dicendum eſt, eos hoc canonis Priuilegio non gaudere, vt conſtat ex *d.cap.vnico, de cler.coniug.in 6. & ibi glo.verbo, virginibus, oliua ſuper Ritu 37. Cur. Arch Neap num.8. Paul. Layman. lib.1. tract. 5.par.2.c. 5.num.4. & per Sayr.d.l 3.cap. 27.num.31. ac Bonacin. de cēſ. diſp. 2. quaeſt.4.pun. 1.num. 5.* Secus autem erit, ſecundnm *Sanch.d.lib.7. diſp.46. num. 3. Capell. thol.dec. 64.car.de graſſis eff.1.à num.995. & alios*, ſi clericus duxit à ſe ſolo cognitam, aut ſi ab alio, & non conſumauit matrimonium, vel ſi duplex inijt matrimonium, alterum, non eſt conſumatum.

25 An autem, & quando in caſibus praedictis, & ſimilibus inducatur bigamia, vide Doct. cit. ſupra cap.4. num. 69.

26 Et an Epiſcopus poſſit cum bigamis diſpenſare ad minores, diximus ſupra cap. 4.num. 97.

Denique circa clericos, ſeu diaconos, quos vocant ſiluaticos; an, & quando gaudeant priuil. cleric. patebit. in ſeq. cap. num. 40.

27 Dico ſecundo, hoc priuilegio canonis gaudere monacos, & moniales, & regulares profeſſos, atque eorum conuerſos, & conuerſas, nouitios, & nouitias, vt clamitant vniuerſa iura, neque dubitationi locus eſt.

Sed vtrum mulieres, quae non ſunt profeſſae: ſed vt Deo ſeruiant, ſe recludunt in vna domo, vel loco, hoc priuilegio muniantur.

Affirmant *Decian. in tract. crim. par.2.lib.6.cap.17.n. 12. quem refert, & ſequitur Car. de Graſſis eff 9. num. 73.*

28 Et hoc Priuilegio canonis gaudebit etiam religioſus, qui erat bigamus: nullo, enim, iure conſtat, ipſum priuari Priuilegio religioſo ſicut priuatur clericus bigamus, vt fatetur *Bonacin.de cenſ. diſp. 2.q.4. pu. 1. num. 6. qui alios refert.*

29 Vtrum vero, hoc Priuileg. gaudeant homines illi, qui aſſumpto monachali habitu, adhiben-

hibentur ad ſeruitia, & obſequia monialium, & ad petendam pro ipſis eleemoſynam. Affirmat Bonacin. *loco cit. num. 9. vt per eum*.

30 An autem fratres tertij habitus S. Dominici, & S. Franc. canon. Priuileg. fruantur.

Caiet. verb. excomm. nu. 10. *negat Nauar. tamen c. 27. num 29.* affirmat. Sed aduertendum eſt, non poſſe hic dubitari de ijs tertiarijs, qui editis tribus votis eſſentialibus, vere religioſi ſunt ſub regula, & iuriſdictione ordinis mendicantiũ viuentes, ex conceſſione Sixti. IV. apud Rodriq. *to. 3. reg. q. 72. ar.* 1. *concl. 3.* De alijs verò tertiarijs, qui religioſi proprie

31 non ſunt, ſed ſolum addicti religioni, cui vel bona ſua offerunt, uel etiam habitum, & regulam ſuſcipiunt, licet hi omnes uideri poſſunt canonis Priuileg. gaudere, vt ſentit *Suarez de cenſ. diſp. 22. ſect. 1. num.* 20. *cum alijs apud Paul. Layman. l. 5. tr. 5. p. 2. cap. 5. num. 4.* tamen dubitationem iſtam ſuſtulit Leo X. in ſuis conſtit. Quas refert *Quaranta verbo*

32 *Priuil. regul.* vbi ſtatuit, quod fratres prædicti tertii ordinis, ſi collegialiter viuunt ſub habitu religionis, gaudeant Priuilegiis, quibus fratres ordinis, cuius tertiæ regulæ habitum geſtant, potiũtur, & gaudent, & ita quoque fuit reſolutum in Cur. Arch. Neap. vt teſtatur *Ricc. deciſ. 88. par. 2.*

33 Sorores, autem, eiuſdem tertij habitus, hoc priuilegio gaudere fatendum eſt, cum *Tolet. lib. 1. cap. 35. num.* 16. *& alijs*, vt expreſsè habetur in *d. conſt.* Leon. X. vbi ſtatuitur. Quod ſorores eiuſdem tertij ordinis habitum geſtantes, etiam in propriis, aut conſanguineorum domibus, vel ſeorſum habitantes, ſi emittunt votum caſtitatis ſimplex, & vitam cœlibem ducant, gaudere debeant Priuilegiis, quibus gaudent fratres ordinis, cuius tertiæ regulæ habitum geſtant, prout refert quoque *Ricc. d. deciſ. 88. p. 2.* cum ſint perſonæ Eccleſiaſticæ, & religioſæ improprie, vt tradit *Barth. à S. Fauſto in Theſ.* Re*lig. lib. 8. q. 205.*

34 Sed quid dicendum de Eremitis, an eodem fruantur Canon. Priuilegio.

Negat *Angel. verb. Eremita num.* 3. affirmãt verò *glo in cap. qui verè 16. q. 1. Silu. verb. eremita, Nauar. cap. 27. num. 79. Tolet. l. 1. cap. 35. num. 15. & Suar. de cenſ. diſp. 22. ſect. 1. n. 22. Paul. Layman. l. 1. tra 5. par. 2. cap. 5. num. 4. Anto. Ragucc. in tit. de excomm. quaſ. 71. & alij.* Cum quibus cenſeo, quod eremitæ, qui religioſi non ſunt (nam de

ere-

eremitis, qui profitentur tria vota religionis, vt ſunt Camalduenſes, non eſt ambigendi locus) ſi ex ſpeciali obligatione, & quaſi traditione alicui Eccleſiæ, vel loco Sacro, dicati ſint, cum ſpeciali ſubiectione ad Epiſcopum, gauderent hoc priuilegio, cum ſint perſonæ ſpecialiter Deo dicatæ, ſeu deuotæ. Secus verò eſſet dicendum de eremitis, qui vagi dicuntur, nec definitum, aut firmum vitæ modum, neque aliquam ſpecialem obligationem Eccleſiaſticam habent.

35 An autem Rectores hoſpitalium, qui hoſpitalarij dicuntur, hoc Priuil. gaudeant.

Affirmat *Auila de cenſ. p. 2. cap. 5. diſp. 2. dub.* 11. ſi portant aliquod ſignum, & promittunt caſtitatem in manibus Epiſcopi, & renunciant proprijs, vt per eum.

36 Eſt tamen obſeruandum, quod non ſolum clericus, & Religioſus viuens gaudet hoc Priuilegio, vt dictum eſt; Sed etiam, ſecundum aliquos, poſt mortem; in tantum, quod inijciens manus violentas in eorum cadauera, incideret in excommunicationem, ita *Abb. & Felin in cap. à nobis 2. de ſent. excomm. Tolet. lib. 1. cap. 32. num. 15. Bellect. par. 1. Diſ. cler. fol. 173. & Car. de Graſſis eff. 9 num.* 140. nam mortuo, etiam fit iniuria, & violentia.

37 Dico tertio, eodem canon. Priuilegio muniri Milites S. Io. *H*ieroſol. vt paſſim tradũt *Doct.* cum ſint vere religioſi, ex quo emittunt vota ſubſtantialia religionis, iux. *tex. in cap. cum ad monaſterium, de ſtatu regular. & docent* Sanch. *in Summa to. 1. lib. 4 cap. 16. nu. 11. & to. 2. lib. 7. cap. 8. num. 36 Tol. cit loco. Garcia p. 1. cap. 4. num. 3. & alij.*

38 An autem milites Diui Iacobi, Calatrauæ, & Alcantaræ hoc gaudeant Priuil.

Et gaudere dicendum eſt, ſecundum *Nauar. conſ.* 11. *de regul. & alios apud Garc. loco cit. nu. 15.* cum ſint perſonæ Eccleſia-

39 ſticæ. Quamuis valde controuerſum ſit inter doct. an hi ſint vere Religioſi, vt per *Man. Rodriq. quaſt. reg. to. 1. q. 1. ar. 6. Sanch. in ſum. to. 1. l. 4. d. cap. 16. Car. de Graſſ. eff. 1. nu.* 109. *& eff. 9. num. 131. Barboſ. p. 2. all. 12. num. 46. & D. Gar. Maſtrill. ſicul. deciſ. 390. par. 3.*

40 Et idem valet, vt fatetur B*onacin. de cenſ. diſp. 4. q. 4. pu. 1. num. 7.* in equitibus ordinis Chriſti in luſitania, S. Lazari in ſubaudia, & S. Stephani, Florentiæ, ex *Nauar. conſ* 10. *de regular.*

SE-

SECVNDA DVBITATIO.

41 QVando, quis dicatur, ma-
nus violentas inijcere
in prædictas perſonas.

Reſpondetur. Per aliquam iniu-
rioſam, ſeu contumelioſam
actionem exteriorem, ac cor-
poralem circa perſonam cle-
ricorum, aut res ei adhærētes:
vt eſſet clericum vulnerare,
occidere, percotere manu, en-
42 ſe, fuſte, &c, illum violenter
detinere in publica, vel priua-
ta cuſtodia: Aliquid per vim,
& iniuriam eripere de mani-
bus, vel corpore eius, item
conſpergere aqua, puluere,
lapillis: Perſequi eum, vt in
fluuium, aut foueam incidat,
44 equo decidat; &c. Inijcere
manus violentas in equū, cui
clericus inſidet, illum percu-
tiendo, vulnerando, occiden-
do, aut retento fræno ſiſten-
do. ita *Silu. ver. excomm. 6. n. 5. Sayr. de cenſ. lib. 3. cap. 28 nu. 13. Auila item de cenſ. p. 2. cap. 5. diſp. 3. dub. 12. Nauar. cap. 27. num. 77. Genuenſ. cap. 29 n. 21.* Bonac. *de cenſ. diſp. 2. q 4. pu. 1. num. 12.* Car. *de Graſſ. eff. 1. num 534. & eff. 9. à num. 84. & alij.*

45 Sed vtrum incurrat excom-
municationem ille, qui ſclopū
explodit in clericum, qui ob
terrorem moritur, quamuis
pila, nec leuiter quidē tactus,
vel læſus fuerit.

Affirmatiuè ſecundum Bonacin. *loc. cit.* Quia talis actio cenſetur violentia, & iniurioſa clerico.

46 Quid autem dicendum ſit
de eo, qui per dolum, & frau-
dem furatur veſtes clerici, aut
nūmos, vel aliud ab eius poſ-
ſe; an dicatur violentas ma-
nus iniicere, & incurrat.

Negatiuè Reſpondendum eſt ſe-
cundum *Doct.* mox citandos:
quia tunc non dicitur violen-
tas manus in clericum iniice-
re; diſtinguitur enim violētia,
ab actibus ſubdolis, & fraudo-
lentis: niſi clericus tempore,
47 quo talia ei tolluntur ſe defē-
deret, & furāti reſiſteret, quia
in tali caſu ille incurreret in
cenſuram. ita *Gaet. verb. ex-
comm. num. 10. Angel. excomm. 5. num. 29. Vinc.* Filliucc. *tract. 15. cap. 1. num. 20. Sayr. lib. 3. cap. 26. num. 16.* Bonaci. *de cenſ. diſp. 2. q. 4. pu. 1. num. 14. Car. de Graſſis eff. 9. num. 222. & Paul. Layman. lib. 1. tract. 5. par. 2. cap. 5. num. 5.*

48 An autem incurrant mini-
ſtri Principis, qui violenter ar-
cendo turbam, clericum per-
cutiant.

Reſpondetur, minimè incurrere, ſi hoc fecerint, abſque animo iniuriandi, cum tunc non dicatur violenta percuſſio Et eſto quod eſſet manus violenta, eſt tantum materialiter; ſi tamen non

nõ ſit formaliter talis; vt quia non intenditur violentia, ſeu iniuria, vel nõ intẽditur, quod ſit in clericum, nec talis in excõmunicationem incidet. ita *Sayr. lib. 3. cap. 2. num.* 34. *D. Ric. in prax. for. Eccl. reſol.* 635. *& alÿ.*

Sed an percutiens clericum caſu
49 fortuito, dicatur violentas manus in eum inijcere, & incurrat.

Dico, nequaquam incurrere, ex *cap. 3. de ſent. excommun.* Nam caſus fortuiti præuideri non poſſunt, *cap. ioannes, & c. fin. de homicid.* & per conſequens, tunc nulla violentia, & temeritas poteſt conſiderari, *Soc. in d. cap. peruenit, de ſent. excomm. & alÿ apud Carol. de Graſſis eff. 9. num.* 302. Qui num. 235. hoc etiam dicit in eo, qui iniecit manus violẽtas in clericũ, abſque deliberatio-
50 ne, ſed ex primis motibus, & ex ſubita animi paſſione; ita vt aduertens, quod facit, manum retrahit, quia primi motus non ſunt in poteſtate noſtra, ita etiam, ante eum, tenuerunt, *Caiet. verbo excomm. cap. 10. & alÿ.*

TERTIA DVBITATIO.

51 AN quęlibet percuſſio, ſiue actio violenta ſufficiens ſit, vt quis hanc cenſuram incurrat.

Et minimè ſufficere dicendum eſt, ſed requiri, vt percuſſio, ſiue actio violenta talis ſit, vt ſufficiat ad p. m. cum excommunicatio maior non incurratur, niſi propter p. m. vnde ſi quis leuiter attingat, vel percutiat clericum, itaut illa percuſſio,
52 vel violentia iudicetur. p. v. nõ incurret hãc cenſuram. *ita Tolet. lib. 1. cap. 32. Suar. diſp. 22. ſect. 1. num. 23. Sayr. de cenſ. lib. 3. cap. 27. num. 33. Coninch. diſput. 14. dub. 15. num.* 168. *Molin. to. 4. diſp. 51. num.* 8. *& Bonac. de cenſ. diſp. 2. quaeſt. 4. pun. 1. num.* 19.

An autem incurrat, ſi percutiens peccet mort. ex intentione,
53 quam habuit grauiter percutiendi: ſed percuſſio exterior iudicetur p. v. tantum.

Dico, non incurrere, nam hanc cenſuram, quis non incurrit, niſi propter p. m. externum, & talis percuſſio, vt exterius ſit, non eſt pecc. mor. *ita Nauar. cap. 27. num. 85. Caiet. verbo excommunicatio cap. 10. Filiuec. tract. 15. cap. 1. quaeſ. 4 nu. 17. Bonaci. d. diſp. 2. q. 4. pun. 1. nu. 11. & alÿ.*

54 Sed an requiratur, vt hæc actio externa ſit p. m. ratione nocumenti corporalis, ſeu læſionis corporis, vel ſufficiat ratione inhonorationis.

Reſpondetur, quod non ſolum, quando perſona clerici grauiter

ter percutitur, incurritur hæc cenſura, immo nec requiritur ſemper ad incurrendam hanc cenſuram, vt percuſsio corporis talis ſit, vt clericum grauiter lædat, cum ſine graui læſione corporis, poſſet quis manus violentas in ipſum iniicere, cum graui iniuria, quæ non ſolum ſit contra honorem, ſed contra immunitatem proprii corporis, ſeu contra ius, quod vnuſquiſque habet in corpus ſuum, vt eſt violenta clerici detentio, vel ablatio à ſuis manibus alicuius rei, quam iuſtè detinet, & ſimilia, vt diximus ſupra num. 40 Sed etiã ſi actio violenta, perſonam clerici leuiſsime attingat, tamen ſecundum moralem exiſtimationem virorum prudentum ſufficiens ſit ad grauem iniuriam contra honorem, & reuerentiam debitam tali perſonæ, ſufficit ad incurrendam hanc cenſuram, cum ſit manuum violenta iniectio in clericum, & grauis moraliter reputata. ita *Suarez de cenſ. diſp. 22. ſect. 1. nu. 25. Filliucc. & Bonac. cit. loc. & Paul.* Layman *d. lib. 1. tr. 5. par. 2. cap. 5. nu. 5.*

55 An autem occidẽs clericum per cibum, vel potum veneno infectum, in hanc cenſuram incidat.

Affirmant *Molina de iuſt. & iure tract. 3. diſp. 51. D.* Marcellus *Megal. in prima parte inſtitut. Peregrin. lib. 5. cap. 14. num. 11. Suar. de cenſ. diſp. 5 ſect. 1. num. 13.* & Bonacina, *qui alios refert, in eodem tract. de cenſ. diſp. 2 quæſt. 4. pun. 1. num. 13.* Qui cum Suarez, hanc cenſuram non incurrere, exiſtimat, antequam venenum operari incipiat, nam antea non aderat actio violenta, cum venenum ſine vlla vi fuerit exhibitum, vt ſupponimus. Quidquid dicat *Auila 2. par. cap. 5. diſp. 3. dub. 10.*

Vtrum verò occidẽs veneno dicatur cõmittere crimen proditorium ad effectum, vt confugiens ad Eccleeam non gaudeat eius immunitate iuxta bullã Gregor. XIV. vide *Boer. deciſ. 109.* D. *Ricc. p. 3. deciſ. 262. & Decian. qui alios refert in tract. crim. lib. 6. cap. 28* qui cõcludunt, crimen proditorium committere, vt per eos, & per *Antonin. Dianam p. 1. reſol. moral. tract. 1. reſol. 36.*

QVARTA DVBITATIO.

56 QVibus aliis in caſib. quis hanc cẽſuram incurrat, vel effugiat.

Dico, quod in multis aliis caſibus nam licet per *d. can. ſi quis ſuadente*. Soli iniicientes manus violentas in prædictas perſonas; hanc in excommunicatio-

tionem incidant, tamen Summi Pontifices, per alios canones, ad alias perſonas, extenderunt, & declararunt.

57 Primò, igitur, iniiciens per alium, mandato, vel conſilio, manus violentas in clericum, aut alias perſonas, hoc priuilegio gaudentes, eandem cenſuram incurrit, vt habetur in *cap. mulieres, de ſent. excomm. & notant Scrib. vt per Tol. l. 1. cap. 32. num. 16. Nauar. cap. 27. num. 78. Silu. excomm. 6. num. 5. & alios*. Nam qui per alium facit per ſe ipſum facere videtur, *cap qui per alium, de regul. iur. in 6.* In quam excommunicationem incidunt etiam au-

58 xilium, aut fauorem prę ſtãtes *glo. in d. cap. mulieres, Tolet. nu. 19. Sayr. de cenſuris l. 3. cap. 26. num. 24. Soccin. in d. cap. peruenit, & alij*, non tamen incidunt, niſi ſequuto effectu percuſsionis, vt colligitur ex *cap. mulieres §. vltimo, de ſent. excommun.*

59 Sed quid ſi mandans percuti clericum, poſtea pęnitentia ductus reuocauerit mandatũ.

Tunc dicẽdum eſt, quod ſi reuocatio ad mandatarii notitiam peruenerit, ante percoſsionẽ, ſic mandans non erit excommunicatus, licet mandatum exequatur poſt reuocationem. Sed si percuſſerat ante reuocationis notitiã, incurret mandans. ita *Silueſt. cit. Auila p. 2. diſp. 3. c. 5. dub. 7. Sayr. d. lib. 3. c. 26. nu. 23. Car. de Graſſis eff. 9. nu. 30. Belleẽt. par. 1. diſquiſ. clerical. tit. de fauore cleric. canon. §. 1. num. 6. pag. 172. Paul. Layman. lib. 1. tr. 5. par. 2. c. 5. n. 7. & alii.*

Et nota, quod si percuti mandãs eſſet in gratia, dum mandatarius cleeicum percuteret, etiã cenſuram incurret, nam licet ad incurrendas cenſuras ſupponatur p. m. tamen non eſt neceſſe, vt tunc committatur quando cenſura incurritur; ſed ſufficit p. m. prohibitum ſub cenſura cõmiſſum antea fuiſſe vt tradunt *Leſſ. de iuſt. lib. 2. c. 13. num. 17. Bonac. de cenſ. diſp. 2. quaſt. 4. pun. 3. nu. 3. & Paul. Layman. cit. loc.*

60 An autem idem ſit dicendũ de conſulente percuſsionem clerici.

Reſp. negatiuè, cum conſulenti non ſufficiat reuocare conſilium, si firmiter non credat conſultum reuocaſſe propoſitum, ſed debet etiam monere percutiendum, arbitrio boni viri, vt ſibi caueat, & tunc si ſequatur poſtea percuſsio, non incurret conſulens, quia percuſsio ſolum ipſi conſulto eo caſu imputatur, ita *Auila cit. loc.* & alii, apud *Paul. Layman. d. lib. 1. tr. 5. par. 2. c. 5. nu. 7.* Quamuis *Sayr. d. c. 26. num.*

 23.

23.idem dicat de conſulente, quod de mandante dictum eſt num. præcedenti.

61 An verò præcipiens interfici, vel offendi clericum, & ante exequutionem moriens, incurrat poſtea ſequuta morte, vel offenſione clerici.

Et minimè incurrere dicendum eſt, vt docent, *glo. in cap. mulieres, de ſent. excom. Auila d. dub. 7. concl. 3. Vgol. de cenſur. tab. 1. cap. 17. §. 2. num. 5. Bellect. d. p. 1. diſquiſ. cler pag. 172. num. 6. & de Graſſis effect. 9. num. 40.* Et hoc ea ratione, quia mandatum extinguitur morte mãdantis re integra, *§. recte, inſtit. de mandato*. Ac alia ratione, quam reddit *Suar. de cenſ. diſp. 5. ſect. 1. num. 14.* Quia homo mortuus incapax eſt cenſuræ, quæ primo, & directè in ipſum feratur, vt enim incurratur cenſura, neceſſe eſt, vt ſubiectum ſit habile, & capax eius, non ſolum eo tempore, quo dedit cauſam delicti, ob quod cenſura incurritur, ſed maximè eo tempore, quo effectus conſumatur.

62 Sed quid dicendum, ſi mandatum non ſit expreſſum, ſed tacitum; vt ſi quis, cum fuerit offenſus ab aliquo clerico, diceret coram amicis, vel familiaribus, ſe deſiderare vindictã de tali iniuria, præuidens, aut præuidere debens inde eos fore excitandos ad eum percutiendum, an incurrat, etiam ipſe in hanc cenſuram ſequuta, illius clerici, percuſsione.

Dicò, incurrere *argum. tex in c. penult. de homicid. in 6.* & ſic docent *Silueſt. excomm. 6. num. 5. Nauar. cap. 27. num. 78. Auila par. 2. diſp. 3. cap. 5. dub. 10. Suar diſp. 22. ſect. 1. num. 55. & Car. de Graſſis eff. 9. num. 35.* Nam ille eſt cauſa moralis talis percuſsionis, & excitat, & mouet, & virtualiter mandat.

Vtrum vero mandans incurrat, ſi mandatarius exceſſerit fines

63 mandati, vt quia mandauit tantum verberare, clericum, & mandatarius illum vulnerauit.

Et incurrere fatendum eſt. Prout in ſimili dicitur de eo, qui fecit mandatum ad vulnerandum, quod ſi ſequatur homicidium, tenetur de occiſo, *cap. fin. de homicid. in 6.* Nam vulnera, & percuſsiones non dantur ad menſuram, ita *clar. §. fin. q. 89. et alij apud Car. de Graſſis eff. 9. num. 21.* Qui ſecus eſſe, ait, ſi quis mandaret, vt tantum inferatur clerico iniuria verbalis, & mandatarius exceſſerit, faciendo illi iniuriam perſonalem, quia tunc mandans non erit excommunicatus, prout ipſe mandatarius, & hoc ea ratione, quia mandans iuſsit fieri actum, propter quem de-

ſui

ſui natura non incurrit in pœnam excommunicationis. *Baiard.ad clar.§ fin.quaſt.89.nu.17.Menoch. de arbitr. caſ.352. nu.2.& alij.*

65 Sed quid, ſi aliquis mittat manus violentas in clericum, eum capiendo de mandato ſui Prælati, an incurrat.

Reſp.negatiuè, *cap.vt fama,de ſent.excomm.* Quod intellige,ſi clericus nollet permittere ſe capi,nam ſi permitteret ſe capi, ſine reſiſtentia, & capiens pugno,aut alio modo eum percuteret,incurret.ita *Sayr.lib.3. cap.27. num. 25. Bonacin.de cenſ.diſp.2.q.4.pun.4.num.13. & alij.*

66 Secundo, eamdem canon. excommunicationem incurrit ille, qui poteſt, & debet prohibere,ne clericus verberetur & non prohibet,vt conſtat,ex *cap quantæ.de ſent.excommun.* Quod limitat glo. ibi,vt notat *Tolet.lib.1.cap.32. num. 20.& Layman.d.lib.1.tr.5.p.2.cap.5. num.*8.ad illos, qui ex iuſtitia prohibere tenentur, vt ſunt officiales, eorumque miniſtri, Patres, Tutores, Parochi,& ſimiles.Quod tradunt etiam *Bonacin.d.diſp.2.quaſt.4.pun.3.num.6.Filliucc.tract.15.cap.1.quæſito 7.num.31.Sayr.d.l.3. cap.26.& Auila d.diſp.3.cap.5. dub.8.& alij.*

Quo vero ad alios, qui ex charitate tenentur. Si ex negligentia,vel ex timore, vt quia nolunt ſe immiſcere rumoribus, hoc non præſtarent, non incurrent, ſecũdum communem opinionem,quando hic titulus ſufficit ad eos excuſandum à culpa mortali, ſecundum *Sua-*

67 *rez* mox citandum. Si autem doloſe non prohiberent, cum poſsint obuiare ſine periculo, & damno,tunc incurrent,tanquam conſentientes delicto. ita *Caiet.cit.cap. 10. Suar. diſp. 22 ſect.1.num.56.Sayr.l.3.cap. 26.num.24.Nau.cap.27. num. 78. & alii apud Bellectum p.1. diſquiſ.cler.tit. de fauore cleric. canon.§.1.n.8 f.173.* Quamuis *Bonacin.loc.cit. & Raguec.ſub tit.de excomm.quaſ.69.*non incurrere exiſtiment,etiam ſi nõ obſtẽt propter odium, & prauum affectum, licet peccarent mortaliter, quidquid ſit de foro externo,cum non ſit in iure expreſſum.

Tertiò, eamdem excommunicationem incurrit ille,qui ratam habet percuſſionẽ clerici ſuo

68 nomine factam, licet non ſuo mandato. Quia talis ratihabitio retrotrahitur, & æquiparatur mandato *iux cap. cum quis,de ſent. excomm. in 6.* Secus tamen erit,ſi percuſsio nõ fuerit facta eius nominẽ,quia licet poſtea ratam habeat, etſi peccet, non erit excommunicatus.

catus, *Glo. in d. cap. ſi quis, verbo, tuo nomine*, *Sayr. d. lib. 3. c. 26. num. 25.* Socc. *in d. cap. peruenit, de ſent. excom. et alij apud* Belleſt. *cit. loco, ac Bonacin. de cenſ. diſp. 2. q. 4. pun. 3. n. 7.*

69 Quartò, eamdem in excommunicationem incidit ille, qui percutit clericum permittente ſe verberari, ſi verberatio iniurioſa ſit, nam licet non ſit violenta percuſſio, vel potius coacta, eſt tamen iniurioſa ſtatui clericali, in cuius fauorē eſt latus canon, cui clericus renuntiare non poteſt, *c. contingit, 1. de ſent. excommun. ita* Caetan. *verbo excomm. cap. 10. Tolet. lib. 1. cap. 35. nu. 12. Filliuc. tract. 15. cap. 1. quaſ. 7. nu. 33. Bonaci. d. quaeſt. 4. pu. 2. Layman. d. l. 1. tr. 5. p. 2. cap. 5. nu. 5. & alij communiter.*

70 An autem hoc caſu, ipſe clericus, qui patitur verberari, incidat in excommunicationem.

Aliqui incurrere cenſent, ſi facile poſſet vitare percuſſionem, nam, vt dictum eſt num. *67.* ſicut is, qui poteſt obuiare, abſq. ſuo periculo, ne clericus offendatur perſonaliter, & non obuiat, incurrit; tanto magis videtur hoc procedere, vbi clericus eſſet cauſa ipſius offenſionis. ita *Io. And. & Socc. in d. cap. contingit, de Graſſ. d. n. 29. Car. de Graſſis eff. 9. num. 80* & Ragueius *in tit. de excomm. quaeſi. 70. nu. 7.*

Alij verò, quibus accedo, minimè incurrere exiſtimant propter verbum *tex. in d. cap. contingit ibi, excommunicetur*, quod eſt futuri temporis, indicans cenſuram ferendam, non autem ipſo iure latam, ita *Tolet. loc. cit. num. 13. Suar. diſp. 22 ſect. 1 nu. 57. Bonacin. de cenſ. diſp. 2. quaeſt. 4. pun. 2. n. 3. & Filliuc. quaeſi. 7. nu. 33.*

71 Sed vtrum clericus percutiens ſe ipſum, incurrat.

Dico, cum *communi Doct. opinione* incurrere, quando clericus iniurioſè, & per iram ſe ipſum percutit, ita vt percuſſio attingat grauitatem pecc. mortalis, propter læſionem factam in proprio corpore, ſecus ſi hoc faceret ex deuotione, vt ſi percuteret eius pectus pugno, vel lapide, vel cum diſciplina maceraret eius carnes, tunc enim, non ſolum nō peccat, verum etiam meretur, vt legitur feciſſe S. Hier. & alios Sanctos, vel ſi percuteret ſe ipſum ex dolore ob mortem parentum, & hanc communē opinionem ſequuntur *Tolet. lib. 1. cap. 35. num. 9. Sayr. lib. 3. cap. 26. num. 20.* Car. *de Graſſis eff. 9. num. 82. Io. Mar. Belleſt. num. 14. Bonac. d. q. 4. pun. 2. n. 4. & Layman. cit loc.*

72 Et quamuis aliqui non incurre-

currere cenſeant, ex eo, quia alius debet eſſe is, qui manus violentas iniicit, & alius, qui percutitur, dicitur enim in canone. *Siquis ſuadente diabolo clericum percuſſerit, &c.* vt per *d. Iac. de Graff. lib. 1. caſ. reſer. c. 8. num. 23.* Tamen huius rationis, patet ſolutio, ex relatis per *Tolet. loc. cit. & per Ricc. in praxi aurea variar. reſol. 472. num. 8. per tex. in d. cap. contingit, de ſent. excomm.* vbi notatur, quod ad incurrendam excommunicationē ſufficit, quod adſit manus iniurioſa, neque manus iniurioſa ſolum reſpectu ſui, ſed etiam ſi ſit iniurioſa reſpectu ordinis clericalis; itaut enormiter percutiens ſe ipſum, incurret, cum nemo ſit dominus membrorum ſuorū, *l. liber homo, ff. ad legem aquiliam.*

73 Sed quæritur primo, an intendens, & volens percutere titium clericum, percutiat laicum, vel ſeium clericum, incidat in excommunicationem.

Reſp. & dico in primo caſu, ſi percutiat laicum, non incurrere, propter affectum tantum, quem habebat percutiēdi clericum, ex *glo. in cap. ſi vero, de ſent. excomm. & notant Bellecti cit loc. num. 15. & Sayr. lib. 1. c. 18. n. 20. qui alios refert.*

In ſecundo caſu, ſi percutiat aliū clericum, & non illum, quem volebat percutere, incurrere exiſtimant *Couar. in cap. alma par. 1. §. 10. num. 15. Sayr. lib. primo cap. 48. num. 18. & alij,* moti ex eo, quia adeſt voluntas, quo ad percuſſionem clerici, & iniuriam.

Ipſe verò, cum *Suarez in d. diſp. 22. ſect. 1. num. 54.* diſtinguendum cenſeo, nam aut iſte percutiens ex errore alium clericum, & non illum, quem percutere volebat, ſufficientem diligentiam adhibuit, ne aliam perſonam percuteret, aut non adhibuit; Primo caſu, quando diligentiam adhibuit, non incurreret; cum ſit inuoluntaria & caſualis, ſecundo caſu, incurreret, cum ſit voluntaria indirectè, propter diligentiam non adhibitam, ne ex errore alium clericum percuteret.

74 Sed quid è contra, ſi volens, & credens percutere laicum, percutiat clericum, an incurrat.

Reſpondetur ſi adhibuit ſufficiētem diligentiam, itaut ei non imputetur talis error, ſeu ignorantia perſonæ, non incurret; ſecus verò ſi non adhibuit ſufficientem diligentiam, & ſine ſufficienti certitudine, quod ille eſſet laicus, ipſum percutiat; quia non excuſabitur à culpa, nec à cenſura, ſecundum *Couar. in d. cap. alma num. 15. qui de communi teſtatur, & ſe-*

quitur Suarez num. 52.

75 Secundo, quęritur, an incurrat percutere volens laicum, ſed percutiẽs ignorantia probabili clericum: ſi percuſſiſſet, etiam ſi illum, clericum nouiſſet.

Affirmant *Syluest. excommun. 6. num. 6. Couar. loc. cit. Abb. in cap. ſi vero, de ſent. excom. Sayr. lib. 1. cap. 18. nu. 20. & alij.*

At verò cum *Suar num. 53.* à ſupradicta diſtinctione adhibitæ diligentiæ, vel ne, minimè diſcedendum cenſeo, cum ille prauus animus non influat in actum, & ideò ſi illo non obſtante, actio procedit ex ignorantia probabili, excuſaretur à cenſura.

Sicuti excuſatur etiam, vt idem Suar. tradit à cenſura percutiens clericum ignorans pro-
76 babiliter clericatum: Nam etſi talis actio ſit iniuſta percuſſio, ſi tamen, quòad circunſtantiam perſonæ percuſſæ, ideſt, quod ſit clericus, procedat ex ignorantia, quæ excuſet à malitia Sacrilegij, non incurritur cenſura huius canonis, in quo ponitur ſola ſacrilega percuſſio, quæ circa clericum voluntarie verſatur. Et ita quoque fatentur *Tolet. lib. 5. cap. 8. num. 2. Nau. cap. 27. nu. 81. Sayr. d. lib. 1. cap. 18. num. 19. Bonacin. d. diſp. 2. q. 4. pun. 4. num. 2. Ricc. p. 2. deciſ. 296. Car. de Graſſis eff. 9. num. 189. Layman. d. lib. 1. tr. 5. p. 2. cap. 5. nu. 8. & alij.*

Tertio quæritur, an percutiens
77 clericum ob iuſtam defenſionem, incurrat.

Et minimè incurrere fatendum eſt, ſi defenſio fiat incontinẽti vim, vi repellendo, *ex cap. ex tenore, & cap. ſi vero. 1. de ſent. excomm.* & tradunt communiter Doct. vt per *Suar. diſp. 22. ſect. 1. num. 53. & Layman. cit. loco.* Ratio eſt, quia talis percuſſio non eſt violenta, nec ad iniuriam, & animo iniuriandi, cum fiat ſe defendendo, non aggrediendo, nec eſt ſuadente diabolo, ſed ratione ſuadente, cum licitum ſit, vim vi repellere, cum moderamine inculpatæ tutelæ.

Quod moderamen inculpatæ tutelæ conſiſtit circa tria, ſcilicet circa modum, tempus, & cauſam. circa modum, vt ſi quis eſſet inſultatus ſine armis, non poterit ſe defendere cum armis, *l. 1. §. ſed ſi claua ff. de ſicar.* circa tempus, vt fiat incontinenti, & illico facto inſulto, *glo. in l. prima C. vnde vi, Maſcard. concluſ. 1126. nu. 42.* vbi etiam num. 33. examinat materiam, quibus armis inſultatus poſsit ſe defendere, & quibus non, & quo caſu dicatur excedere terminum defenſionis. Circa cauſam, vt talis

talis ſit, & tanta propulſatio, quanta eſt neceſſitas defenſionis,& non vltra. *Bald. in d.l.1. C.vnde vi, Clar. §.homicidium n.27. Boer.dec.168.nu.4.Car.de Graſſ.eff.9.n.263.et per* D.*Ric. par.4.dec.159 n.17.*

78 Dicitur quoque percuſſio ex iuſta defenſione, ſi mulier percutiat clericum, pudicitiam ſuam facto aliquo, tentantem, & nõ ſolis verbis, vt per *Nau. in c.27.n.85.& Paul Layman. d.l.1.tr.5.p.2.c.5.*

79 Item dicitur percuſſio, ex iuſta defenſione, ſi aliquis aggreſſus à clerico non poterit vitare nocumentum ſine ignominioſa fuga, niſi ſe defendendo,eaq. de cauſa clericum percutiat, quia non incurret, cum tunc neq. peccet. ita *Caiet.d c.* 10.*Nau.& Suar.loc.cit.& alij, quibus accedunt Ric.deciſ.* 159. *p 4.n.20.& Rague.in vaſ. eccl. diſcipl.tit.de dubijs curioſ.quæſito 33.*

80 Dicitur etiam detentio ex iuſta defenſione, ſi quis clericum fugientem, & propria bona aſportantem, vel clericum debitorem, & fugam parantem, detineat, vt eum ſtatim Superiori præſentet, & ea via ſuum creditum recuperet: ita *Nauar. Caiet. Suarez loco cit.Cornel.Benine. in tract.de paup.q.7 ſpecial.8. nu.* 13.*Cacialup.in tract. de debit.ſuſpect. & fugit.in 5.q. princip. nu.19. & alij apud Carol. de Graſſ.eff.* 1.*n.550.*

Sed an laicus percuſſus à clerico, ſi timor repercuſſionis nõ adeſt, dictum clericum cauſa defenſionis percuſſerit, incidat in excom.d.canonis.

Reſp. affirmatiuè, quia non eſſet defenſio,ſed vindicta,quæ non eſt permiſſa ſingulis,ſed iudici, niſi fortè timeretur geminata percuſſio, & ita in facti contingentia fuit reſolutum in Curia Arch. Neap. vt teſtatur *Ric.dec.159.p.4.* vnde non debet inſequi,percuſſus, ſuum percuſſorem,ex quo non vult amplius percutere.

81 Quarto quæritur,an manus violentas iniiciẽs in clericum, turpiter inuentum cum propria vxore,matre, filia, aut ſorore, incurrat, & peccet.

Et dicendum eſt,quod licet, peccet,tamen canonis excõmunicationẽ minimè incurrit, *iux. tex.in d.cap.ſi vero,* ſi percuſſio fiat in ipſo actu inuentionis; ſecus ſi poſt temporis interuallum percuſſit, quia cenſuram non effugiet. ita *Siluest. excom.6.caſu* 10. *Auila p.2.c.5. diſp.3.dub.3.Sayr n.* 24. *Paul. Laym.cit.loc. Bonaci. de cenſur. diſp.2.q.4.pu.4.nu.5. Ric.deciſ. 147.p. 4. & alij apud Car de Graſſ.eff.9.n.186.*

82 Appellatione autem, vxoris

in d. tex. comprehenditur ſpōſa ducta per verum, & ratum matrimoninm, etſi non conſumatum, non tamen ſponſa de futuro, quia non eſt vxor, & poteſt quis propter tale crimen illam dimittere, & aliā ducere. Vnde neque iniuria, neque occaſio ſimilis eſt. Nec comprehenditur mater, filia, vel ſoror adoptata, nec alia
83 neptis, vel alia ex aſcendentibus, & deſcendentibus, vel ex collateralibus, *glo. communiter recepta, in d. c. ſi verò*, *Sayr. & Auila cit. & Suar. diſp. 22. ſect. 1. num.* 36. Comprehendi-
84 tur tamen appellatione filiæ, etiam filia illegitima, *Nauar. cap. 27 num. 94. & Ant. Ragucius de excommunicatione quæſito 66 nu. 6.*
85 Aduertendum tamen eſt, quod ſi maritus procurauerit, vt clericus vocaretur ab vxore ad illam turpem actionem, & ſic eum percuteret, incurret vterque, ſcilicet, tàm vxor, quàm maritus excommunicationem, quia ſunt in dolo, cum prouocauerint, vt vocaretur ad turpitudinem. ita *Angel. excomm. 5. num.* 10. *Caietan. verb. excomm. cap.* 10. *Sayr. de cenſ. lib. 3 cap 27. num. 23. Bellect. p. 1. diſquiſ. cler. pag.* 181 *et Paul Layman. d. lib. 1. tr. 5 p. 2. cap. 5. n 8.*
86 Nec eſt prætermittendum, quod concubinarius occidēs, vel percutiēs clericum deprehenſum cum concubina, incidit in excommunicationem d. canon. Quia in concubina non committitur adulterium, neq; pœnæ appoſitæ violanti matrimonium, habent locum in cognoſcente concubinam, vt notatur in *l. tranſigere C. de tranſact. & tradit poſt alios*, *Ricc. deciſ.* 147 *par. 4.*
87 Quinto quæritur, ſi aliquis dum à ſuis inimicis inſequitur eiicit clericum equitantem, vt ſuper eo equitaret, & celerius, ac tutius fugere valeat, an ſine incurſu cenſuræ à clerico prædicto, etiam per vim, equū auferre poſſit.
Affirmat *Nauar. cap. 27. num.* 85. *& Suar. loc. cit. num.* 38. ex eo, quia in tali caſu eſt in quadam extrema neceſſitate, in qua quiſque habet ius re alterius vtendi, nec id fit aliquo malo animo, nec ſuadente diabolo. Quāuis *Decian. in tract. crim. par. 2. lib 6. cap. 34. quem refert Car. de Graſſis effectu 9 num.* 289. dicat, quod iſto caſu ſtandum erit arbitrio iudicis, ſeu boni viri, qui conſiderabit neceſſitatem fugæ, & qualitatem offenſæ factæ in deturbando clericum, & eum ab æquo eijciendo.
88 Sexto quæritur, an incurrat iniiciens manus in clericum pro

pro defenſione, vel recuperatione ſuorum bonorum.

Et dicendum eſt, minimè incurrere, ſi hoc faciat cum moderamine inculpatæ tutelæ, & aliter non poſſet vim vi repellere. ita *Graff. decif. aur. par. 2. l. 3. c. 5. n. 27. Abb. in d. cap. cum non ab homine n. 18. de iud. D. Ric. p. 4. dec. 159. nu. 17. & alij apud* Car. *de Graß. eff. 9. n. 196.* Qui hoc limitat, quando res eſſet parua. Quia pro defenſione, & recuperatione talis rei, non eſſet permiſſum hominem interficere.

89 Septimo quæritur, an incurrat, qui percutit clericum inuadentem proximum.

Et non incurrere, tradunt *Innoc. & Abb. in cap. ſi vero 1. de ſent. excom. Sayr. d. li. 3 c. 27. nu. 17. et alij, quos refert* Car. *de Graſſ. eff. 9. n. 270. per tex. in cap. dilecto, de ſent. excom. in 6.* nam quilibet tenetur, & debet ſubuenire proximo ſuo, & diligere ſicut ſeipſum, *cap. Charitas §. item, de pœnit. diſt. 2.* & ideo in eo, non poteſt conſiderari diabolica perſuaſio, *cap. olim cauſa, de reſcrip.*

90 An autem idem dicendum ſit, ſi quis percuſſerit clericum pro defenſione rerum proximi.

Feli. in d. c. ſi vero n. 2. quem ſequitur Car. *de Graſſ. n. 272.* cenſet non incurrere. Quia non fit ſuadẽte Diabolo, & ita quoq; tenent *Innocen. & Abb. cit. & Suar. d. diſp. 22. ſect. 1. num. 39.* Qui ait, quod ſecus erit, ſi vel modus defenſionis excedatur, vel ceſſet vera, & iuſta ratio defenſionis; vt v. g. cum clericus non res alienas vſurpabat, ſed proprias recuperabat, vel nõ inferebat iniuriam, ſed ius habebat caſtigandi, vel quid ſimile.

91 Octauo quæritur, an iudex ſecularis capiens clericum in actuali crimine inuentum; vel noctu cum magna ſuſpicione criminis repertum, vt eum ſtatim præſentet ſuperiori, incurrat.

Et dicendum eſt, nequaquam incurrere, ſi non excedat iuſtam, & moderatam vim in capiendo, & ducendo illum ſine iniuria ad Eccleſiaſticum; nam tũc præſumitur adeſſe interpretatiuam voluntatem eiuſdem Iudicis Eccleſiaſtici. ita *communiter DD. in c. cum non ab homine, de iud. Reginal. li. 19. n. 70 Genuen. in prax. c. 34. n. 10. Ambroſin. de immu. Eccl. c. 18. n. 31. D. Ric. p. 4. dec. 391. nu. 4. Paul. Laym. li. 4. tr. 9. c. 4. nu. 6. Campanil. in diuer. rub. 4. n. 26. Car. de Graß. effect. 1. n. 537. & 543. Belleſt. p. 1. diſq. cler. tit. 3 §. 11. & poſt alios, Anto. Diana p. 1. reſol. mor. tr. 2. reſol. 10.* vbi etiã refert DD. aliter ſentientes.

92 Num autem poſſit clericus priuari, per iudicem laicum, armis prohibitis à ſtatuto, cum quibus fuit repertus; vel tantũ ad obuiandum delictum duci cum armis ad Epiſcopum.

Nonnulli docent, debere duci cũ armis ad Epiſcopum, in cuius poteſtate erit diſponere de armis, vt per *Suarez lib. 4. defenſ. cap. 34. num. 14. Vaſq. 1. 2. diſp. 167 cap. 4 num. 31. Bonacin. de legib. diſp. 10. q. 2. pun. 1. § 1 nu. 22. & alios apud Paul. Laym. d. l. 4. tr. 9. c. 4 num. 7. & Ant. Diana à p. 1 reſol. mor. tr. 2. reſol. 9. & Genuen. c. 92. nu. 6.* Qui teſtatur ſic fuiſſe ſeruatũ in facti contingentia in Curia Arch. Neap. Quamuis aliter ſentiant *Couar. pract. quaſt. c. 33. Proſp. Petra in annot. Capy. dec. 98. Clar. §. fi. q. 36. n. 22. Menoch. de arbitr. caſ. 393. num. 3. Farinac. de inquiſ. q 8 num. 96. & alij apud Ambroſin. d. c. 18. nu. 36. & Car. de Graſſ. d. eff. 1. nu. 862.*

93 Nono quæritur, an detinẽs clericum per vim, ne aliquis iniurioſe eum percutiat, aut ne ipſe clericus cõmittat aliquod homicidium, vel ne incidat in manus hoſtium, incurrat.

Dico, non incurrere. Quia hæc non eſt iniurioſa, vel ſacrilega violentia; ſed procedit tantum ex charitate, vt habetur in *cap. pietas 23. q. 4. ita Graſſ. de eiſ. aur. p. 2. li. 3. c. 5. n. 23. & alij relati per Car. de Graſſ. effect. 9. nu. 105.* & idem eſt dicendum de eo, qui detineret per modicum tempus clericum pro tuitione ſuæ perſonæ; ne .ſ. ipſe clericus exire poſſit, & ipſum detinentem offendere, vt tradunt *Graſſ. loc. cit. n. 23. D. Ric. p. 4. dec. 391. n. 5. & alij.*

94 Decimo quæritur, an expellens per vim clericum excommunicatum vitandum ab Eccleſia, dum diuina celebrãtur, incurrat hanc cenſuram canonis.

Et minimè incurrere fatendũ eſt, ſi ad ipsũ expellendum, vi opus fuerit, vt dixi in *tract. de oblig. cler. p. 3. n. 43. cum Suar. de cenſ. diſp. 12. ſect. 1. n. 11.*

95 Vndecimo, quæritur, an percutiens clericum cauſa correctionis, incurrat.

Dico, quod ſi percutiens habet facultatem, & iuriſdictionem in eum, vt ſi eſſet ſuperior, pater, magiſter, &c. & leuis eſt percuſſio, nec ex odio, vel iniquitate, non incurret, vt tradunt DD. communiter. Non tamen poſſet *Pater* cauſa correctionis percutere filium clericum in ſacris conſtitutum, ſecundum *Hoſt. Abb. & Felin. in cap. cum voluntate, de ſent. excommu. Bellect. p. 1. diſq. cler. fol. 108. & alios communiter.* Quamuis aliqui probabiliter

con-

contrarium doceant, vt per *Suar.diſp.22.ſect.1.num.49 & alios apud* Paul. *Laym. d.lib.1. tr.5.p.2.c.5.n 8.*

96 Duodecimo quæritur, ſi nõ baptizatus percutiat clericũ, an incidat.

Et dicendum eſt, non incurrere, cum non ſit capax cenſuræ.ita *Suar.d.ſect.1.nu.5. & alij.*

97 Decimotertio, & vltimo, quæritur, à quo iudice puniri debeat laicus offendens clericum.

Diuerſimodè ſcripſerunt Doct. Aliqui enim,exiſtimãt dari locum præuentioni, ita *Guido Pap.dec.562. num. 3. & refert Scappa in tract.de iur.non ſcripto li.1.c.3.& c.11. n.13.*

Pleriq.vero putant, ab Eccleſiaſtico iudice eſſe puniẽdum. ita *glo.in auth. item nulla communitas.verb.Eccleſia,*C. *de Ep.& cler.Abb. in cap. cum ſit generale,de for.comp.nu.* 13. *& Aufr. de pot.*Eccl.*ſuper laic.nu. 50.*

Cum aliis tamen dicendum eſt,ꝙ ab vtroq. iudice Eccleſiaſtico, & laico procedi, & puniri poterit laicus offendens clericũ, cum per offenſam clerico factam, vtrique foro cẽſeatur illata iniuria; & ſic Iudex laicus poterit procedere, & punire laicum prædictum pro delicto principali, ſcilicet, pro verberibus, homicidio, &c. pœnis temporalibus, & Eccleſiaſticus pro ſacrilegio imponet pœnas ſpirituales, cum pęna temporalis non tollat ſpiritualem, nec è contra.ita *Molin.tom.4. tr.3.diſp.49.n.3.Car. de Graff. eſſ.1.n.586.Clar.§ fi.q.36.n.42* qui teſtatur ita ſeruari in praxi,& alii apud *Bonaci. de legib. diſp.10.q.2.pu.1.§.1,nu.32.*

QVINTA DVBITATIO.

98 QVis abſoluat ab hac canonis cenſura.

Dico, quod regulariter ad Summum Pontificem ſpectat abſolutio à cẽſura d. canonis, vt expreſſe habetur in eodem *Canone ſi quis ſuadente,* & notant communiter ſcribentes. in aliquibus,tamen caſibus ab Epiſcopo talis abſolutio impendi poteſt.

99 Ideo,præmittendũ eſt, quod tres ſunt ſpecies percuſſionis, ſcilicet, leuis, mediocris, & enormis,vt tradunt Doct. cõmuni conſenſu.

100 Leuis percuſſio,ſecundum *Nauar c.27.n.91. Coſ.Philiar. lib.3.de offi.ſacerd.c.33. Filiuc. tr.15 c.1.quæſt.8. Bonacin.de cenſ.diſp.2.q 4 pu.5.n.2. Paul, Laym.d.lib.1. tr. 5. p.2.c.5.nu. 10.& alios,*eſt illa, quæ ſit pugno .i.palma, baculo, vel lapide, & vbi nullum membrum abſcinditur, aut dẽs euellitur, nec multum sãguis emittitur.

Quam-

Quamuis ſemper hoc non ſit verum, nec certa regula in hac re dari poteſt, vt fatêtur *Sayr. lib. 3. c. 28. num. 5. & alij apud Laymàn. cit. loc.* ſed leuitas, aut grauitas percuſſionis iudicanda eſt arbitrio boni viri, ſeu iudicis, ex circumſtantijs perſonarum, locorum, temporum, ac modo percuſſionis, & leſionis. Si enim clerico ſolemniter miniſtranti in altari, quis leuiter manus iniecerit, non erit leuis iniuria, quæ alias leuis eſſet. Sicut è contra, quædam eſt leuis, illata puero, vel in dorſo, aut manu, vel baculo, aut in occulto, quæ non eſſet leuis illata ſeni, vel in facie, pugno, aut enſe, vel in publico, & communiter percuſſio, quæ fit à Magiſtro, Prælato, Patre, Domino in diſcipulum clericum, filium, aut ſeruum, leuis cenſetur, vt inquit *Sayr. cit. loc. & alij cum Ric. p. 4. dec. 3.*

101 Enormis percuſſio eſt, quæ coniuncta eſt cum graui læſione, vel graui iniuria; vt quando proceſſum eſt ad occiſionem, aut membri mutilationem, vel effuſionem multi ſanguinis; ita vt vulnus notabile illatum ſit; non tamen vbi ſanguis ſolum è naribus, quis effluerет. Secũdo, quando fuit læſa perſona Epiſcopi, vel Abbatis, aut Prioris, vel Sacerdotis induti ſacris veſtibus. Tertio, quando officialis laicus, auctoritatiue percuteret clericum. Quarto, ratione ſcandali, vt ſi inferior percuteret ſuperiorem. Quinto, ex irreuerentia, vt ſi in conſpectu Prælati, aut iudicis percuſſio fuerit facta. Sexto, ex loco, vt ſi in Eccleſia, vel in platea. Septimo, ex loco vulnerũ, puta, ſi vulneratus, quis fuit in oculo, aut facie. Octauo, ex facti notorietate, & ſpecialiter in tempore magnę feſtiuitatis. ita *Sayr. d. l. 3. c. 28. num. 6.* Quę omnia tunc inducunt grauem percuſſionem ad effectum, vt abſolutio à Sede Apoſt. ſit cõcedenda, quando percuſſio in ſe notabilis eſt, & ſcandalum magnum parit, ſecũdum *Nau. c. 27. n. 92. quem ſequũtur* Ric. *prax. for. Eccl. reſol. 436. & p. 2. dec. 249. & d. p. 4. dec. 3. Filiuc. & Bonac. cit. loc.*

102 Mediocris percuſſio dicitur, quæ media eſt inter leuem, & enormem, quæ ex variis circumſtãtiis penſanda eſt, nec de hac re põt eſſe certa regula; iudicium tamen pertinet ad Epiſcopum, vt tradunt *Tol. li. 1. c. 33. n. 5. Sayr. d. c. 28. n. 7. Bonac. & Philiar. loc. cit. &* Paul. *Laym. d. l. 1. tr. 5. p. 2. c. 6. nu. 10.*

103 His ſuppoſitis, Dicendum eſt, quod Epiſcopus põt abſoluere ab excõne contracta ob violentam iniectionem manus in clericũ, ex leui percuſſione, vt

vt habetur in *cap.peruenit, de ſent. excom. & ibi glo. & DD. paſſim.*

104 An autem Eps poſſit abſoluere laicum, vel clericum, qui leuiter percuſſit monacum.

Reſp. affirmatiuè, cum ad Ordinarium loci ſpectet huiuſmodi abſolutio; non aũt ad Superiorem Monachi percuſſi, & ſic fuit in facti contingentia iudicatum in Cur. Arch. Neap. vt teſtatur *Ric. in prax. for. Eccl. reſ.* 439. *Cãpanil. in diuer. rub.* 12 *c.* 13. *nu.* 136. *& Barbo. p.* 3. *alleg.* 105. *n.* 50.

105 Ab enormi percuſſione, nulli dubium eſt, ad Summum Pontificem abſolutionem ſpectare, vt notant cõiter DD.

Et quia per Sum. Pontif. ſolet abſolutio talis cenſuræ delegari Ordinario loci; poſſet dubitari; an ab eo poſſit ſubdelegari, de quo vide ſup. c. 2. n. 49.

106 A mediocri percuſsione pôt Epiſcopus abſoluere clericos collegialiter viuentes, ſi forte vnus alterum percuſsit, ſed non ab enormi, *c. quoniam de vit. & bon cler. & per Barb. p.* 2 *all* 41. *n.* 16 ſic ẽt Religioſi in clauſtro degentes à proprio Superiore, *cap monachi de ſent. excom. c. Religioſo, eod. tit. in* 6. *& notant Sayr. d l.* 3. *c.* 28. *n.* 10. *Tol. l.* 1. *c.* 33. *n.* 7. *& alij.*

107 Sunt deniq. varii caſus, in quib. à mediocri, & ab enormi etiam percuſsione abſoluere poteſt Eps. Præcipuè pueros ante annos pubertatis, ſeu annos 14. *cap. ſuper eodẽ, de ſent. excom.* etiã ſi abſoluendi eſſent poſt annos pubertatis ab excõicatione, tamen contracta ante pubertatem, *cap. vlt. eod. tit.* Secũdo, mulieres cuiuſcũq; ætatis, & conditionis, *cap. mulieres eod tit.* Tertio, moniales, *cap. de monial. eod. tit.* Quarto, impotens ad iter, vt cęci, claudi, ſenes, & ſimiles, *cap. ea noſcitur, & c. quamuis eod tit.* Quinto, pauperes, maxime qui iter-

108 agendo arte ſua vti nequeũt, & eſſent aſtricti mendicare; nam non tenerentur cum verecundia quærere victum in itinere, *cap. quod de his, de ſent. excom.* vel alias iudicis arbitrio pauperes iudicarẽtur, vt notat *D. Ric. dec.* 190. *p* 4. ac etiã non-

109 nullos alios, vt per *Sayr. d. c.* 28. *à n.* 10. *Suar. diſp.* 22. *ſect.* 1. *à n.* 61. *Tol. l.* 1 *c.* 33. *à n.* 4. *Car. de Graff. eff* 9 *à nu.* 153. *Peregr. tract. de duell. q.* 37 *n.* 12 *Bonac. de cenſ. diſp.* 2. *q.* 4 *pu.* 5. *n.* 5. *Bellect. p.* 1. *diſq. cler. tit. de fauore cler. canon. §.* 3. *fol.* 189 *& Ric. p.* 1 *dec.* 156. *& d. p.* 4 *deciſ.* 227. vbi pręcipuè refert, quod Cur. Arch. Neap. cenſuit de filiofamil. vt ſi ſit infra pubertatem eſſe abſoluendum ab Epiſcopo, ſi verò eſſet pubes, debere mitti ad Curiam.

110

110 Eſt tamen obſeruandum, quod Epiſcopus poſſet abſoluere quoſcunq. ſibi ſubditos ab excommunicatione, etiam propter enormem percuſſionem, modo delictum ſit occultum, & non ſit deductum ad forum cõtentioſum, ex decreto S. C. T. *ſeſſ. 24. c. 6.* & diximus ſup. c. 4. n. 154. & notant *Suar. de cenſur. diſp. 44 ſect. 2. Tol. d. c. 33. n. 14. Coninch. to. 2. dub. 8. Bonacin. de cenſ. diſp. 2. q. 4 pun. 5. n. 4. & alij.*

111 Deniq. eſt obſeruandum, quod regulariter percuſſor clerici, antequã abſoluatur, debet ſatisfacere clerico, *cap. Parochianos, c. ea noſcitur, c. quamuis, de ſent. excomm. in 6. & per Sayr. lib. 6. c. 6.* Quæ ſatisfactio conſiſtit, vt vltra damna, exiſtimetur iniuria, & ſatisfiat clerico in pecunia, *c. olim, de iniur. & damn. & per Abb. in d. c. ea noſcitur*, & iniuriatus dicit, quod vellet potius tantum de ſuo perdidiſſe, quam pati hanc iniuriam, & iudex poſtea taxabit, ſecundum qualitatem, & quantitatem iniuriæ, & perſonæ, *cap. quod fieri 3. q. 3. Spec. de iniur. §. 1. & alij.*

112 Quãdo verò fuiſſet percuſſus monachus, non ſufficeret ſatisfacere dicto monacho, ſed eſſet neceſſe ſatisfieri Abbati, & toti monaſterio, cùm iniuria facta monacho, cenſeatur facta Abbati, & toti monaſterio. *l. in perſonam, & ibi DD. ff. de pact.* & in facti contingẽtia ſic fuit reſolutum in Cur. Arc. Neap. vt fatetur *Ric. p. 3. de. 34.* poſſet tamẽ Abbas remittere

113 iniuriam factam monacho, etiam ipſo ignorante, vel inuito, vt refert *Gom. in 3. to. var. reſol. c. 6. de iniur. nu. 6. ex communi DD. ſententia*, quem etiã citat *Surd. dec. 89. nu. 12.* cum

114 pro iniuria facta monacho competat actio quærelandi Abbati, etiam proprio nomine, *l. iniuriarum actio, & ibi gl. & Scrib. C. de iniur.*

Quod ſi excõmunicatus ad effectum obtinẽdi abſolutionẽ in

115 foro contentioſo ſatisfacere non poſſet, debet ſaltem fideiuſſoriam cautionem præſtare de ſatisfaciendo, quando poterit. *cap. ex parte, de verb. ſign. c. ſolet, de ſent. excom. in 6. gl. in Clem. 2. de haret. Ric. p. 3. dec. 198 Anto Diana p. 1. tract. 11. reſ. 24. Barthol. à S. Fauſto de indulg. & iubil. lib. 4. q. 103. Pau. Layman. lib. 1. tr. 3. p. 2. c. 6. n. 8. & per Nau. c. 26. n. 7.* vbi etiã addit, eum dici non poſſe ſatiſ-

116 facere, qui non põt commodè, vt quia non põt ſatisfacere, niſi notabiliter vilius vendẽdo bona ſua, & põt differre ſatisfactionem abſque magno damno alieno, vt per eum, & alios, apud Dian. cit.

TRA-

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM.

CAP. VII.

De Priuilegio fori.

SVMMARIVM.

1 *Quo iure clerici ſint exempti à iuriſdictione iudicis laici.*
2 *Vtrum poſſint cum iuramēto, fori priuilegio renunciare.*
3 *Et an cum conſenſu Epiſcopi.*
4 *An eligere iudicem ſecularem tanquam arbitrum.*
Clericus, qui confeſſus eſt ſe eſſe laicum, an frui debeat hoc priuilegio.
Clericatus quomodo probetur.
5 *Quæ ſint requiſita, quæ ex diſpoſitione S C. T. concurrere debent in clericis hoc priuilegio gaudere volentibus, & quid de iure communi.*
6 *An gaudeat clericus in minoribus ſi tonſuram non deferat ex eo, quia caput raſum ſit præ caluicie.*
7 *An clericus, qui ob paupertatem, vel alia iuſta cauſa habitum non geſtaret.*
8 *An clericus incedens ſine habitu, & tonſura.*
9 *An requiratur trina monitio, ad hoc, vt cler. incedens ſine habitu, & tonſura amittat priuilegium clericale.*
Dimittens habitum, an poſſit illum reaſſumere ſine licentia, & gaudeat priuil.
An Epiſcopus poſſit dare licentiam cler. irregul. reaſſumendi habitum.
10 *Vtrum gaudeat, ſi tempore delicti, vel capturæ careat tonſura.*
11 *Si clericus ſeruitium diuinum non continuatum, ſed interpellatum præſtiterit, an gaudeat.*
12 *Et quid ſi bis, vel ter tantum inſeruierit Eccleſiæ.*
13 *An inſeruiens alteri Eccleſiæ, quam illi, cui fuit adſcriptus, gaudeat.*
14 *Vtrum neceſſario debeat clericus eſſe adſcriptus, Eccleſiæ, vt gaudeat.*
15 *An clerici Græci gaudeant fori priuileg. ſi Eccleſiæ non inſeruiant.*
16 *An cleric. habēs ſolum titulum ſine poſſeſſ. benef. gaudeat.*
17 *Num ſufficiat ſolus titulus beneficij, abſque redditibus, vt gaudeat.*

18 *An ſufficiat habere capellaniã, vel fratantiam.*
20 *Vel penſionem* Eccleſiaſticam.
21 *Et an habens coadiutoriam.*
22 *Clericus, qui obtinuit beneficiũ non poterat illud obtinere, quia erat illegitimus, vel irregularis, ſi de facto reperitur in poſſeſſ. an gaudeat.*
Et quid ſi cum tali impedimento, quis de facto ordinetur, an gaudeat.
23 *Vtrum clericus in minoribus beneficiatus teneatur inſedere in habitu, & tonſura, vt gaudeat.*
24 *Clericus, qui iux. Sac. Conc. non gaudet fori priuil. an pro delicto poſſit etiam cognoſci ab Epiſcopo.*
25 *An Clericus, qui aliqua de cauſa amittit canonis priuileg. amittat etiam fori.*
Ad quem iudicem ſpectet declarare, an quis ſit clericus, vel ne, & quando gaudere debeat, vel ne, priuil. cler.
26 *Qui gaudeant, vel ne, hoc priuilegio fori.*
An, & quando clerici coniugati, vel excommunicati, ſuſpẽſi, interdicti, depoſiti, aut irregulares.
27 *An clericus coniugatus in criminalibus ſolum, vel etiam in ciuilibus, gaudeat.*
28 Coram *quo iudice ſit liquidandum inſtrumentum contra clericos coniugatos.*
Qua cauſa dicatur criminalis, & qua ciuilis.
Clericus coniugatus, an poſſit cogi ad ſubeunda munera vniuerſitatis.
29 *An ordinatus à nõ ſuo Epiſcopo ſine literis, vel cum falſis dimiſſorijs, gaudeat fori priuil.*
Refertur Conſt. S. D. N. *Vrbani VIII. contra ordinatos cum falſis dimiſſ.*
30 *An ſimoniace ordinatus gaudeat fori priuil.*
Aut ordinatus ab Epiſcopo excommunicato, vel alia cenſura irretito, vel hæretico, ſimoniaco, &c.
31 *Cler. incorrigib. an amittat fori priuil. & quis dicatur incorrigibilis.*
32 *Cler. qui enormibus ſe immiſcet, vtrum exuatur fori priuileg.*
An exercens artem vilem, aut ſi ſe adſcriberet militia.
33 *An effectus clericus poſt cõmiſſum delictum, gaudeat fori priuil.*
An irregularis ordinatus poſt irregularitatem.
34 *Vtrum vxor clerici Græci, vel* Latini *in minoribus conſtituti, gaudeat priuil. fori.*
35 *An eorum filij legitimi, & naturales.*
36 *An clerici bigami.*
An Epiſcopus poſſit diſpenſare cum bigamis ad minores ordines.

37 Vtrum clericus coniugatus, qui poſt commiſſum delictum tempore, quo omnia requiſita habebat, vt fori priuileg. frueretur, effectus ſit bigamus, gaudeat.
38 Vel ſi poſt commiſſum delictũ, vxorem ducat.
39 An clericus in ſacris diſpenſatus à Papa ad nuptias contrahendas, gaudeat priuileg. cler.
40 Refertur decretum Sac. Congr. circa Diaconos ſeluaticos, an & quando gaudeãt priuileg. cler.
41 Regulares profeſſi, conuerſi, & nouitij, vtriuſque ſexus, fori priuil. gaudent.
42 An, & quando eo gaudeant fratres, & ſorores tertij Ordinis.
43 An oblati alicuius monaſterij.
44 An Eremita.
45 An hoſpitalarij.
46 Milites S. Ioannis, Diui Iacobi, Calatraua, & Alcantaræ, gaudent fori priuil.
48 An milites S. Stephani, S. Lazari, & ſimiles.
49 An familiares Epiſcopi.
50 Quis dicatur familiaris, vt hoc priuil. gaudeat, ac ad ordines vti triennalis familiaris poſſit promoueri, & nu. 52.
51 An ſufficiat habere literas familiaritatis.
53 An ſufficiat triennium ceptum antequam dominus ſit factus Epiſcopus.
An conſanguineus Epiſcopi cõuiuens eius expenſis.
54 An Magiſter actorũ Epiſcopi.
55 An familia Vicarij Epiſc. gaudeat fori priuil.
56 An Nuntij, & alij Notarij, & officiales Epiſ.
57 An familia, & ſerui clericorũ.
Cõductores bonorum Eccleſiaſt. an poſſint conueniri coram Eccleſiaſt.
Emphyteota Eccl. coram quo debeat conueniri ad cenſum ſoluendum, vel ad relaxationem rei ſub prætextu caducitatis.
In quibus caſibus clerici gaudeant, vel ne, priuil. fori.
58 Si lite cepta contra laicũ apud iudicem ſecularem, laicus moriatur, clerico relicto hærede; an idem iudex poſſit procedere, an vero clericus hæres poſſit forum declinare.
59 Iudex laicus, an cognoſcat de cauſa coram eo inchoata, antequam quis eſſet factus clericus.
Et quid ſi inſtantia eſſet perempta, & inſufflaretur ſpiritus vita.
60 An clericus hæres laici poſſit cõueniri coram iudice laico.
An clericus teneatur, vltra vires hæreditarias ſi non confecerit inuentarium.
61 An clericus poſſit reconueniri coram iudice laico.
62 Vtrum poſſit reconueniri corã delegato.

63 An reconuentio poſſit fieri in quacumque parte iudicij.
65 An in iudicijs ſummarijs.
66 Quid ſi clericus vellet deſiſtere à conuentione, ad finem euadendi reconuentionem.
67 An reconuentio habeat locum in cauſa appellationis.
68 An coram arbitro.
69 Quid in cauſa criminali.
70 Vel ſi iudex coram quo fit reconuentio non eſſet alias iudex in conuentione.
71 Quid in agente pro depoſito.
72 Et quid ſi conuentus eſſet excõmunicatus, an poſſit reconuenire clericum actorem.
73 An in agente quaſtione ſpoliationis, habeat locum reconuentio.
A quo iudice ſit cognoſcendus clericus, qui laicum poſſeſſione ſpoliauit.
74 Si clericus reconuentus coram laico condemnetur, à quo ſit exequendum decretum.
75 An clericus citatus per edictũ, ſi ſua intereſſe putauerit, à iudice laico, & comparuerit, ſententia, & iudicio illius ſtare teneatur.
76 Et an poſſit citari per edictum à iudice laico in confectione inuentarij.
77 Si cauſa pertineat ad clericum & ad laicum, coram quo iudice ſit tractanda.
78 Clericus in iudicio laudatus in auctorem à laico, an poſſit fori declinatoriam opponere.
Quid ſi eſſet facta alienatio rei litigioſa in clericum.
81 An clericus immiſſus in poſſeſſionem ex primo decreto iudicis laici, poſſit poſtea ab eodẽ illa poſſeſſione, priuari, ex aliqua iuſta cauſa.
82 Si clericus recepit depoſitum in iudicio laicali an poſſit ab eodem iudice laico cogi ad illud reſtituendum.
83 Clericus fideiubens pro laico, de ſtando iuri, & iudicatum ſoluendo, coram iudice ſeculari; an poſſit coram eodem conueniri ad ſoluendam fideiuſſionem.
84 An fideiuſſio facta per clericum coram non ſuo iudice, valeat.
85 Vtrum laicus fideiuſſor clerici ſit remittendus iudici Eccleſiaſtico.
86 An Epiſcopus poſſit exequi pœnam fideiuſſionis contra laicum fideiuſſorem clerici.
87 An clericus, qui gerit officium tutoris, curatoris, vel procuratoris alicuius laici, poſſit coram laico ciuiliter conueniri.
88 Clericus delinquens in officio laicali, à quo puniendus.
89 An coram laico poſſit cognoſci per viam exceptionis de crimine clerici incidenter.
90 Exceptio, vel repulſa, an poſſit opponi teſti, alias à ſe approbato.

91 Vtrum clericus poſſit cognoſci à iudice laico, pro contractibus, & obligationibus factis tempore, quo erat laicus.
92 Et quid ſi ſe obligauerat aliquid ſoluere certa die, deinde effectus ſit laicus.
93 Quomodo procedatur circa liquidationem inſtrumenti cōtra clericum, & de obligatione penès acta ante clericatū.
Apoca Banco directa, an habeat exequutionem paratam in Curia Epiſcop.
94 Leges ciuiles, an obligent clericos, & Eccleſiaſticas perſonas
Vtrum laici poſſint auferre à clericis pecuniam, &c. exportan. extra Regnum contra ſtatutum.
An laicus procedat contra animalia clericorum reperta in alienis paſcuis.
95 An clerici litigantes in Curia ſeculari, ligentur ſtatutis laicorum, de compromittendis cauſis.
96 An cler. poſſint conueniri, & conuenire iure congrui.
97 An Conſuetudines Neap. vel aliorum locorum ligent clericos, vſque ad nu. 102.
103 An Conſuetudines Neap cenſeantur approbatæ per ritum Cur. Arch. Neap.
104 Vtrum clericus in feudalibus teneatur ſubire iudicium coram domino feudi, & coram ipſo conueniri.
106 A quo debeat aſtringi, & condemnari clericus feudatarius in criminalibus.
107 Laicus condemnatus in exiliū à iudice ſeculari, ſi fiat clericus, & rumpat exilium, an poſsit ab eodem iudice puniri, pro fractura exilij.
Et quid ſi fuerit foriudicatus, tempore quo erat laicus, & poſtea effectus ſit clericus.
108 Si clericus in minoribus relegatus ab Eccleſiaſtico, durante relegationis tempore, efficiatur laicus, & frangat relegationem, an poſſit ab eodē Eccleſiaſtico puniri.
109 Si clericus cōſtitutus in minoribus delictum committat, & poſtea habitum, & tonſuram relinquat, vel vxorem ducat, an puniendus veniat per Eccleſiaſticum pro delicto commiſſo tempore clericatus.
110 Clericus deponens falſum coram iudice laico; vel laicus deponens falſum coram Eccleſiaſtico, à quo puniend.
111 Iudex laicus, an poſſit cognoſcere de falſa depoſitione coram eo facta à clerico, ad hoc vt irritetur, & annulletur eius depoſitio.
112 Quid de clerico aſſaſſino.
113 Quis dicatur aſſaſſinus.
114 Quando eſt locus præuentioni, punitus ab vno iudice, an poſſit puniri ab alio.
115 Quid ſi clericus committeret

crimen

crimen læſæ Maieſtatis.

116 *Clericus pro delicto falſæ monetæ, à quo cognoſcendus.*

Refertur Bulla S.D.N. Vrbani Papæ VIII. edita contra monetarios.

SEptimum Clericorum Priuilegium eſt, exemptio à iuriſdictione iudicis laici, tàm in ſpiri-
1 tualibus, quàm in temporalibus, itaut coram eo nullo modo conueniri poſſint; ſed tantum coram iudice Eccleſiaſtico. Quam exemptionem habent, & conſequuntur clerici
1 non ſolum iure ciuili, & canonico, ſed etiam de iure diuino, iuxta probabiliorem DD. opinionem, *Silueſt. verb. immunitas 1. q. 4. Ambroſ. de immun. Eccl. cap. 16. Farin. de inquiſ. q. 8. num. 2. Azor. 1. p. lib. 5. c. 12. quæſt. 1. & aliorum apud Bonacin. de legib. diſp. 10. q. 2. pun. 1. §. 1. n. 3. & Car. de Graſſ. de effect. cler. eff. 1. nu. 4.* Cui exemptionis priuilegio, neque cum
2 iuramento poterit renunciari; cum ſit introductum in fauorẽ totius ordinis clericalis, *cap. ſi diligenti, de foro comp. & notãt Farin loc. cit. Molſ. ad conſuet. Neap. p. 2. q. 7. n. 21. Clar. §. fi. q. 36. Campanil. in diuer. rub. de priuil. cler. c. 2. et in rit. 37. Cur. Arch. Neap. n. 13. & alij apud Ant. Dia. p. 1. reſ. mor. tr. 2. reſ. 3*

3 An autem clerici, ſaltem de conſenſu Epiſcopi, poſſint cõſentire, vt à laico iudice iudicentur, & puniantur.

Et dicendum eſt, neque de cõſenſu Epiſcopi, hoc poſſe; cũ enim Epiſcopus non poſſit iuri communi derogare; ſequitur clericum non poſſe in laicum iudicem conſentire, etiam ſi conſentiat de cõſenſu Epiſcopi. ita *Sigiſm. Scac. de iud. cauſ. crim. c. 11. n. 38. Iaco. Sbro. de off. Vic. l. 2 q. 203. n. 4. Farin. de inquiſ. d. q. 8. n. 13. Ambroſin. de immu. Eccl. c. 16. n. 11. & Ric. in prax. aurea var. reſol. 486. n. 2.*

4 Poſſet tamen clericus eligere ſecularem iudicem tãquam arbitrum in cauſa ciuili, & tẽporali, in qua illi parere teneatur; nam hoc de iure minime prohibitum eſt, vt tradunt *Salon. 2. 2. q. 67. art. 1. controu. 2. Bonac. de legib. & præcep. decal. diſp 10. q. 2. pu. 1. §. 3. n. 5. Clau. Reg. li. 12. c. 7. n. 10. & Carol. de Graſſ. de eff. cler. eff. 1. num. 933.* Sed ſi clericus in dicto caſu nolit ſtare ſententiæ, nõ poteſt iudex laicus illum per ſe cogere, vt docent *Leſſ. l. 2. c. 29 dub. 6. n. 52. & Ant. Dian. tr. 2. reſol. 106.*

In cauſa vero ſpirituali, laicus nõ ſolum non poteſt eſſe iudex, verum neq. arbiter, *c. cõtingit, de arbitr. Farin. de inquiſ. d. q. 8 n. 24.* vbi de cõmuni teſtatur,

&ſe-

& ſequitur *Car. de Graſſ. d. eff. 1 n. 409. & 860. & 933.* Qui hoc limitat cum alijs Scrib. duobus modis. Primo, quando compromitteretur in laicum, non vti arbitrum, ſed vti arbitratorem. Secundo, quando fieret compromiſſum in laicum, & clericũ ſimul, de licentia Epiſcopi, per *tex. & ibi glo. in cap. per tuas, de arbitr.* quod etiam tradit *Paul. Layman. l. 3. theol. moral. tr. 6. c. 1. n. 3.*

Vtrum vero clericus, qui confeſſus eſſet coram Eccleſiaſtico ſe eſſe laicum, & poſtea de mẽdacio conuinceretur, ſibi præiudicet, itaut frui non debeat fori priuil.

Foller. in prax. 1. par. 3. p. verſ. & confitebuntur num. 122. docet, quod nequaquam ſibi præiudicat, idemq. tenent *Guid. Pap. in ſing. 537. Girond. Hiſp. in tract. de expli. priuil. q. 183. Nouar. ſingul 95. par. 1.* & in facti contingentia ita cenſuit Cur. Arch. Neap. vt teſtatur *D. Ric. deciſ. d. Cur. Arch. p. 4. dec. 9.*

Quomodo autem probetur clericatus, ſi clericus delinquens diceret, ſe non eſſe clericum, vide quæ tradunt *Farin. de inquiſ. d. q. 8. n. 38. Maſcar. tom. 1. concluſ. 302. Ric. p. 3. dec. 157. & alij, præter notata ſupra cap. 4. nu. 16.*

His ſic præmiſſis, vt huius fori priuilegii neceſſaria pateant, de infraſcriptis compendioſe verba faciemus, ſcilicet.

De requiſitis, quæ præcipuè ex decreto S. C. T. *ſeſſ. 23. cap. 6. de reform.* debent concurrere in clericis, hoc priuil. gaudere volentibus. Addita reſolutione nonnullorum dubiorum à n. 5.

Item de ijs, qui hoc fori priuileg. gaudent, vel ne, à nu. 26.

Tandem diuerſas quæſtiones in praxi frequentiores, breuibus verbis diſcutiemus, in quibus iura, & auctoritates, præſertim recentiorum afferemus; An clerici gaudere debeant, vel ne, hoc priuil. à nu. 58.

PRIMA DVBITATIO.

5 QVæ ſint requiſita, quę cõcurrere debent in clericis, hoc priuilegio gaudere, volentibus.

Reſpon. quod ex decreto S. C. T. *ſeſſ. 23. c. 6. de refor.* in clericis in minoribus ordinib. cõſtitutis, hoc fori priuil. gaudere volentibus. Requiritur, vt beneficium Eccleſiaſticum habeãt, aut clericalem habitum, & tõſuram deferentes, de mandato Epiſcopi alicui Eccleſię inſeruiant; vel in ſeminario clericorum, aut aliqua ſchola literaria, ipſius Epiſcopi præcepto, ad maiores ordines anhelantes, verſentur. Sed de iure cõi canonico, ex ſolo clericatu, & abſq.

abſq. delatione habitus, & tõſuræ, quis fori priuil. gauderet, vt notant *de Ponte tom. 1. conſ. 24. n. 27. & 2. to. conſ. 36. nu. 16 & Barboſ. de off. & pot. Ep. p. 2. all. 12. n 21. Quamuis Bertach. in repert verb. clericus incidens*, *quem refert, & ſequitur Car. de Graſſ. eff. 1. n. 1168.* dicat, quod ex iuris canonici diſpoſitione, requiritur, ad hoc, vt quis gaudeat hoc fori priuilegio, vt habitum, & tonſuram deferat, & ſolum, vt inſeruiat alicui Eccleſiæ eſt introductum ex diſpoſitione S.C.T.

Quæ licentia, & mandatum per Epiſcopum ſufficit, vt ſit oretenus, quamuis debeat eſſe expreſſe, *D Ric. in prax. for. Eccl. reſol. 525 & par. 4 dec. 111. Cened. canon. quaſt. c 24. Barboſa d. alleg. 12. n. 14.* & ita declarauit *S*acra Congr. vt idem *Ric.* teſtatur.

6 Sed quæritur primo, ſi clericus in minoribus conſtitutus, tonſuram non deferat, ex eo, quia caput raſum ſit præ caluiciæ, aut propter aliam infirmitatem, an gaudeat hoc priuilegio.

Et dicendum eſt gaudere. Quia nemo ad impoſsibile obligatur. ita *Farin. de inquiſ. q. 8 n. 67. Sanch. de matr lib. 7. diſp. 46. n. 9. & alij*, & hoc intelligitur, etiam de clerico coniugato, ſi alijs requiſitis nõ careat; vt per *Cãpanil. in ritu 37. Cur. Arch. Neap n. 14.*

7 Secundo quęritur, an gaudeat clericus, qui ob paupertatem habitum geſtare non valeret, aut ob aliam iuſtam cauſam.

Reſp. affirmatiuè, ex *tex. in c. clerici, de vit. & honeſt. cler. & tradunt Decian in tract. crim. p. 1. li. 4. c. 9. Vgol. de off. Ep. c. 12. n. 3. Barboſ. p. 2. all. 9. n. 16.* D. *Ric. p. 4 dec. 154. n. 5. & alij.*

8 Tertio quęritur, an clericus in minoribus incedens ſine habitu, & tonſura, gaudeat hoc fori priuil.

Et nequaquam gaudere dicendũ eſt, iuxta decretum S. C. T. d. *ſeſſ. 23. c. 6. de refor.* etiam ſi nulla præcedat ſui Epiſcopi monitio ad habitum reaſſumẽdum, ſicut cenſuit Sacra Congr. vt tradunt *D. Proſp. de Auguſt. ad Quaran. verb. habitus clericalis, Bellect. diſquiſ. cler. tit. de fauor. cler perſon. §. 8. n. 7. & Barboſa d. p. 2. alleg. 19.* nam per d. Sac. Conc. fuit derogatum iuri cõi Sac. Can. per quod requirebatur trina monitio iudicis Eccleſiaſtici ad amittẽdũ Priuile-

9 gium fori in caſu prædicto, iux. *tex. in cap. in audientia, & cap. cum contingit, de ſent. excomm.* Quod intelligi debet, quando continuo incederet in habitu laicali, itaut publicè exiſtimetur laicus, vt fatentur *Farina. nu. 64. Ric. p. 4. deciſ. 154. et alij*

apud

apud Bonatin.de legib.diſp. 10. *q.2 pun.1.§ 4 nu. 15.*

10 Ex dictis ſequitur, quod carens tonſura, vel habitu clericali tempore delicti, vel capturæ non amittit hoc fori Priuileg. ſi alias erat ſolitus deferre, prout fuit deciſum in Sacr. Conſ. Neap. vt tradit *Eruditiſs.D.Reg.Tapia in Conſt. de perſ. num. 37. & per Ric. in prax. fori* Eccl. *reſol.* 530. *Genuenſ.cap.9.*Car. *Graſſ.eff. 1.n.* 910. *& Paul.*Layman *l. 4.tr.9. c.6.n 2.*

An autem clericus, qui dimiſit habitum clericalem, poſſit illum reaſſumere, abſque licentia Epiſcopi, & gaudeat Priuilegiis cleric. Dictum eſt in præced.cap.6.nu.19.

Vtrum verò Epiſcopos poſſit dare licentiam clerico irregulari reaſſumendi habitum clericalẽ relictum tempore matrimonii, ab eo, contracti.

Et poſſe, dicendum eſt, cum R*ic. par.3.deciſ.*235.ex eo, quia delatio habitus non eſt actus ordinis, ſed quid facti.

11 Quarto quæritur, ſi clericus ſeruitium diuinum non continuatum, ſed aliquo neceſſario impedimento, interpellatum præſtiterit, an gaudeat.

Dico, gaudere, prout Sacra Congregatio declarauit, nam verba ciuili modo intelligenda ſunt, *l.ſi cui,ff. de ſeruitutibus*, & continuò, quid fieri dicitur, quod pro maiori parte temporis fit. *Abb.& Felin.in proem. decretal.ita* Genuenſ. *& Proſp. de auguſt.loc. cit. & alij.*

12 An autem clericus fori priuilegio gaudere debeat, ſi bis, vel ter tantumodo inſeruierit Eccleſiæ, & poſtea deſtiterit.

In hoc caſu *Menoch. conſ.* 912.*n.* 21.*Cened lib.1.pract. q 4.num.* 25.*& Ric.par.4. deciſ.* 111.*nu* 5.*quibus accedit Bonaci.cit.nu.* 13.cenſent non gaudere, nam verbum, inſeruiat Eccleſię, quo S.C.T. vtitur non videtur importare ſeruitium, vt plurimum intermiſſum, ſed potius moralem perſeuerantiam, ſaltem pro maiori parte, vt dictum eſt. *Galett. Margar.caſuũ conſcientia verbo clericus. pag.* 42.*col.2.Barboſa p. 2.alleg.*12. *num.*14.*& Bonaci. cit.loc.Car. de Graſſis eff.* 1. *num.* 1183. *& alij.*

Quinto quæritur, an clericus inſeruiens alteri Eccleſiæ, quam
13 illi, cui fuit adſcriptus; vel deſeruiens capellæ exiſtenti in Eccleſia, quæ ab Epiſcopo cõfraternitati laicorum, pro oratorio eſſet aſſignata, gaudeat hoc fori priuilegio.

Et gaudere fatendum eſt, ex declaratione Sacræ Congreg. vt teſtantur *Genuenſ. & Proſp. de auguſt.cit.loc.Ricciull tract.de iure perſon.lib.2.cap.* 6. *nu* 15.

Anton. Dian. par.1. reſol.mor. tract.2.reſol 34.fol.40. & Ricc. par.4.deciſ.111.& 154. vbi ita deciſum refert etiam in Curia Arch. Neap. Inferens ex hoc, hodie adſcriptionem in Eccle-
14 ſia de mandato Epiſcopi non eſſe neceſſariam: ſed ſufficere; quod realiter fiat ſeruitium in diuinis, cum ad id S. C. T. habuerit mentem, & ſic obtinuiſſe in M. C. V. Neap. teſtatur *Nouar. in opuſc. pract. concl. iuris Pontif. concluſ. 6. num. 5. de foro competenti*. Quamuis aliter ſentire videatur *Car. de Graſſis eff.1.nu.1170*.

15 Sextò quæritur, an clerici coniugati oriẽtales, quos Græcos appellamus, ſi Eccleſiæ nõ inſeruiant, iux. Decr. S.C.Trid. gaudeant hoc fori priuil.

Affirmatiuè ſecundum *Camil. de Curte in diuerſ iur. feud. p. 2.c. 2.num.90. & Carol. de Grasſis eff.1.nu.82.*

16 Septimò quæritur, an clericus habens titulum beneficij abſque poſſeſſione, fori Priuilegio gaudeat, iuxta præfatam conciliarem diſpoſitionem.

Farinac. de inquiſ d q. 8. num.45. Clar. § fin.q.36.num. 18. Maſcard. de prob. concl.302. & alij. probabiliter cenſent non gaudere, niſi adeptus fuerit beneficii poſſeſſionem.

Contrarium tamen, ſcilicet, obtinentem collationem beneficii, etiam ante adeptam poſſeſſionem, fori priuileg. potiri, probabilius eſt: modo collatio valida fuerit, cum habeat ius ad beneficium, & titulum beneficii. ita *Gigaſ. de penſ. q. 94.num.12. Cened. pract. quæſt. lib.1.q 4.num.22. Pariſ. de reſig. lib.7.q.1.num.47. Bonaci. de leg. diſp.10.q.2.pu.1.§. 4. num. 12. Garcia p. 2. cap. 2. num.14. Ricc. in prax. for. Eccl. reſol.329 & par. 2. deciſ. 188. & par.4. deciſ.128. & alij apud Barboſ. par. 2. alleg. 12. & Antonin. Dianam reſol. mor. par. 1. tract. 3. reſol.29.*

17 Vtrum verò ſufficiat poſſidere ſolum titulum beneficii, abſque redditibus.

Et ſufficere dicendum eſt, cum redditus, non ſint de eſſentia beneficii, vt tradunt *Couar. 3. variar. cap. 16. Genuenſ. d. cap. 7.num.10. Diana cit. reſol. 29. & Ricc d.p.2.deciſ.189. & par. 4.deciſ.128.*

18 Octauo quæritur, an ſufficiat habere capellaniam, vt quis hoc priuil. poſſit gaudere.

Reſp. affirmatiuè, ſi capellania fuerit collatiua, & in perpetuũ titulum conferatur. Quia eſt beneficium Eccleſiaſticum. *glo. communiter recepta in clem. fin. de decimis, & in extr. execrabilis, verbo, quæ alias, de prabend.* Non tamen veniret

appellatione beneficii capellania, ſi non eſſet collatiua, nec in perpetuum, vt poſt alios tradit *Ricc. in ritu 37. Cur. Archiep. Neap.*

19 Nono quæritur, quid de clerico, qui Neapoli habet fratãtiam pro comitandis cadaueribus defunctorũ; an gaudeat.

Et gaudere dicẽdum eſt, quia eſt beneficium Eccleſiaſticum, & habet requiſita eſſentialia beneficii, & ſufficit, etiã, quod ſit modici valoris, ita *Genuenſ. cit. num. 9.* Ricc. *d. reſol. 329. & in collect. deciſ. 540. Barboſ. d. p. 2. all. 12. n. 11. & alij.*

20 Decimò quæritur, an clericus habens penſionem ſolitam concedi clericis, gaudeat fori Priuileg. tanquam beneficiatus.

Gigas, de penſ. q. 28. n. 18. & Salzedo ad Diaz cap. 62. num. 10. dicunt fori priuileg. gaudere, & ita fuiſſe in ſupremo Regio Conſilio iudicatum, refert *Salzedo.* ex eo, quia in materia fauorabili cõprehenditur penſio appellatione beneficii, & ita etiam teſtatur *De Ponte 1. to. conſ. 24 num. 33. & 2. to. conſ. 36. nu 24.*

Nihilominus, quod talis clericus, ſi non incedat in habitu, & tõſura minime gaudeat fori priuil. tradunt, *Pariſ. de reſign. lib. 1. q. 11. num. 80. Garcia p. 1. c. 5. num. 70. Genuenſ. d. cap. 7 nu. 7. Car. de Graſſis eff. 1. n. 1206. Bonac. de legib. diſp. 10. quaſt. 2. pun. 1. §. 4. num. 11. Ricc. prax. aur. var. reſ. 470. & par. 2. dec. 191. Gonſalez ad Regul. 8. Cãc. glo. 5 §. 5. nu. 6. & Bellect. par. 1. diſquiſ. cler. fol. 249. num. 11.*

Qui hoc intelligit de penſionariis non excedentibus penſionem ſexaginta ducatorũ auri de Camera, iuxta Bullam Sixti V. relatam ſupra cap. 5. num. 11. de qua etiam per *Ric. par. 4. dec. 154.*

Supradictas tamen opiniones cõciliare nititur *Marcus Antonius Cucbus lib. 5. tit. 8. nu. 17. quem etiã refert Antonin.* Diana *par. 1. tract. 2. reſol. 30.* dicẽs quod ſi clericus habet penſionem loco tituli beneficii, reputatur, vt beneficiatus, & per conſequens gaudebit fori priuil. ſecus autem, minimè gaudebit.

21 Vndecimo quæritur, An habens coadiutoriam à Papa conceſſam, gaudeat hoc priuilegio.

Reſp. affirmatiuè, nam, & iſte beneficiatus appellatur, ſic *Garcia par. 4. cap. 5. num. 98. & Armendariz in odd ad recopil. leg. Nauar. lib. 2. tit. 15. num. 26. de foro compet. Barboſ. d. alleg. 12. num. 4. & alij.*

22 Duodecimo quæritur, ſi clericus, qui obtinuit beneficium, non poterat illud obtinere;

nere,quia erat illegitimus, vel irregularis,& de facto,reperitur in poſſeſſione beneficii,an gaudeat fori priuilegio.

Et gaudere fatendum eſt; prout in facti contingentia fuiſſe ſeruatum in M.C. Vicariæ, teſtatur *De Franchis deciſ.* 189. & *tradunt Car. de Graſsis effectu* 1.*n*.340. & 1194. *Maſcard.de probat.concl.*302.*nu*. 20.& *alÿ relati per Io Bap.de Thoro in Compen.deciſ. Neap. verbo clericus,fol*.94.

Et idem dicendum eſſet, ſi de facto reperitur ordinatus, qui erat impeditus clericatum aſſumere, ex quo erat illegitimus, cum huiuſmodi defectus non impediat, quin character imprimetur,ſed ſuſpendit exequutionem ordinum, vt per *Doct.cit*.

23 Decimo tertio quęritur,an clericus in ordin. minor conſtitutus habens beneficiū, ſed minime deferens habitum, & tonſuram, nec alicui Eccleſiæ deſeruiat,gaudeat fori Priuilegio.

Reſp.gaudere, cum decretum S. C.T *ſeſſ* 23 *c.6. de refor*. alternatiuè loquatur, ibi,niſi beneficium Eccleſiaſticum habeat, aut clericalem habitum, & tonſuram deferat inſeruiens de mandato Epiſ. alicui Eccleſiæ, ita docent, *De Ponte lib.* 1. *conſ*.24. *Bobadilla in Polit. to.* 1.*lib*.2.*cap*.18. *num*. 102. *Car, de Graſsis eff*.1.*n*.340.& 1195. *Barboſ par*. 2. *all*. 12.*Ric par*. 4. *deciſ*. 357. *Belleċt*. *diſq. cler. tit.de fauor.cler.perſ*. §. 8.*num*. 7.*Bonacina de legib. diſp*. 10.*q*. 2.*pu*.1.§.4.*num*.10.*Paul. Layman. lib*. 4.*tr*. 9.*cap*.6.*num* 2. *Genuenſ.cap*.7.*num*. 7. & *Ant. Diana p*. 1. *reſ. mor.tr*.2.*reſol*. 28. Quod etiam procedere fatetur *Garc.par*.2 *c*.2.*n*.5. ſtāte hodie conſt. 30. Sixti V.de habitu, & tonſura, dum de facto non eſt priuatus, ſed retinet beneficium.

24 Decimo quarto quæritur, An clericus carens requiſitis præſcriptis in S.C.T.*d.ſeſſ*.23. *cap*.6. & proinde non gaudeat fori Priuil. poſſit ſubiici non tantum foro laicali, ſed etiam foro Eccleſiaſtico.

Et fatendum eſt, quod licet in tali caſu non poſſit declinare forum iudicis laici, vt colligitur ex dicto decr.S.C.T. attamen eſt citra controuerſiam, vt poſſit Epiſcopus contra dictum clericum delinquentem procedere, eumque punire, nec iſtud decretū obſtat Epiſcopo, quo minus iure ſuo vti poſſit in huiuſmodi clericos delinquentes ſi ad huc clerici permanēt, ex quo Eccleſia nō abdicauit à ſe ius cognoſcendi de criminibus clericorum, & ita cenſuit Sacr. Congreg.

vt

vt teſtatur *Ric.in prax.for.Eccleſ.reſol* 531. *& ſequitur Bonaci.de legib.diſp.* 10. *q.2.pu.*1. *§.4.n.19.*

25 Decimoquinto quæritur, an clericus, qui aliqua de cauſa amittit canonis priuil. amittat etiam fori priuil.

Et minime amittere fori priuil. tradunt *Comitol. Reſp. moral. li.6 q.20.nu 2.Gonſ.ad regu.8. glo.5.§.5.Mol.tra. 3. diſp.49. nu.3.Bonaci.de legib. diſp.10.q. 2.pu.1.§ 4.n.20.Ric. prax.for. Eccl.reſol.531.Conincb.diſp.14 du.15.n.160. & alij*, cum poſſit vnum priuil. amitti, altero retento ex prædictis duobus priuilegiis, tum quia à diuerſis non fit illatio, *l. Papinian.ff.de mino.* tum etiam, quia priuatio priuilegiorum, quę clericis cōceſſa ſunt in fauorem libertatis, eſt pęnalis, & conſequēter odioſa, & proinde non extendenda, *cap.odia de reg.iur.in 6. quamuis Suar. lib. 4. defen fid. c.27.n.24.cum alijs*, probabiliter fateatur clericum, qui non habet requiſita ad fori priuil. iux.decretum antedictum Sac. C. T. minime gaudere canon. priuil. vt dictum eſt ſupra cap. præced.nu.11.

Ad quem autem Iudicem ſpectet decidere, in dubio, an quis ſit clericus, vel ne, & quando gaudere debeat, vel ne priuilegiis clericalibus, & de ſimilibus, vide *Camil.de Curt in diuerſ ſeu comprehenſ.iur.feud.p. 2.c.2.n. 116.Caro.de Graſſ.de effect. cleric.eff.1.à nu.1257.Doct.in c ſi iudex laicus, de ſent.excomm.in 6.& in c. 1. de cler.coniug. eod. lib.6.& per Anton. Diana p.1. reſol. moral. tr. 2. reſol. 27.vbi cum alijs docet, ſpectare ad Eccleſiaſticum.*

SECVNDA DVBITATIO.

26 QVi hoc fori Priuilegio gaudeant, vel ne.

Pro ſolutione pręter hactenus allata. Dico primo cum communi ſententia, hoc priuilegio potiri omnes clericos, etiam primæ tonſuræ, concurrentibus requiſitis S.C.T. de quibus ſupra n.5.& etiam clericos coniugatos cum vnica, & virgine, ſi deferāt habitum, & tonſurā, & alicui Eccleſiæ inſeruiant ex mandato Epiſcopi, *cap.vnico, de cler.coniug.in 6. & in d.c.6. Triden.ſeſſ.23.* vt diximus de canonis priuil. in cap. præced. nu.3.& per *Suar.lib. de defenſ. fidei cath.lib.4 c.28.*

Clericos quoque excōicatos, ſuſpenſos, interdictos, aut depoſitos verbaliter tantum, vel irregulares, vt per *Abb.& Scrib. in cap.cum non ab homine, de iud. & tradunt Car. de Graſſ. eff.1.nu.525. 537. & 641. Ric. in prax.aur.var. reſol.* 355. & 438.

438.& p.3.dec.315. & Barboſ. p.2.all.9.n.18.

Sed quid dicendum ſit de clerico ſchiſmatico, vel hæretico, vide *Bertac.in tract de Epiſ p.5.li.4 n.95.in 13.to.tract diuerſ.p 2. fol. 353.& Car.de Graſſ num.* 1012.& 1255.

27 An autem clericus coniugatus gaudeat hoc fori priuileg. non ſolum in criminalibus, ſed etiam in ciuilib.

Nonnulli exiſtimant, in criminalibus, eo priuilegio gaudere tantum, ſiue ciuiliter, ſiue criminaliter, pro crimine agatur; non tamen gaudere in mere ciuilibus, vt eſſet pro debito pecuniario. ita *Io. And. & alij, quos refert, & ſequitur Couar. pract.quæſt.c. 31.n.6 Farin de inquiſ.q.8.n.7.& alij*, quorum opin. cōem dicit *Soc. in c. 1.de for. comp. & ſequitur D. Reg. Tap.Marcb.Belmon. lib.1.de iure regn. fol.* 34. & mouentur ex *tex.in cap.vnico, de cler.coniug.in 6.verſ.in cæteris*, vbi vltra priuilegium canonis, & fori in criminalibus, in cæteris rebus, & actionibus non gaudent clerici coniugati priuilegio clericali; & licet tex. etiam loquatur de cauſis ciuilibus, hoc intelligendum eſſe dicunt, reſpectu capturæ perſonæ; ſecus verò ſi mere ciuiliter agatur ſine carceratione, prout fuit reſolutum in *Capell. Thol. deciſ.* 184. & *per Fran. Marc. dec.419 p. 2. & Barboſ. de pot. Epiſ.p.2.all.12.n.25.*

Ipſe vero cũ Arcb. & Phil.Fran. in d.c.vnico, Capol. in conſ.crimin. 10. verſ. ſuper tertio, & alijs, exiſtimo non ſolum in criminalibus, ſed etiam in cauſis ciuilibus, vbi nullus eſt timor incarcerationis, gaudere foro priuil. Quorum ſententia verior eſt, & communior, vt fatentur *Lap.alleg.* 118. & *Car. de Graſſ.eff.1.n.181.* qui teſtãtur, quod ita ſeruatur in Curia Romana. Pro qua ſententia ponderantur verba *tex. in d.c.vnico, ibi, Neque ab ipſis iudicibus ſecularibus debere perſonaliter, vel pecunialiter nullatenus condemnari*, verbum enim *nullatenus*, excludit omnem iuriſdictionem contra clericos coniugatos, dummodo ſeruent requiſita illius tex. vt per *DD.apud D. Ric. par.4. dec.*320. & hanc opinionem in noſtro Regno Neap. indiſtincte, & ſine dubio receptam eſſe tradunt *Camil. Borrel. in Spec.Princ.rub.11.§. videamus in lit.A, quem etiam refert, & ſequitur idem Ric.p.3. dec.170. & tenent Duar. in Bulla Cœnæ lib.2.can.15.q.4.coll.3.n.12.& Ant.*Diana *p.1.tr.2.reſ.50.*

Eſt tamen obſeruandum, quod liquidatio inſtrumenti, cum ſapiat criminalitatem, reſpe-

ctu

ctu periurii, & aliorum, quæ
28 criminalitatem inducunt, ſecundum *Aſſl.dec.64.Praſ de Franch deciſ.162.& 171. Prec. de praſent inſtr p.6.& Carau. in rit.100.nu.109.* ideo etiam ſecundum priorem opinionẽ, inſtrumentum, contra tales clericos coniugatos, non poſſet liquidari, niſi in foro Eccleſiaſtico, *Ric.d.p.3. dec. 170. per* Nouar.*for.2.quaſt.lib. 1.q.79. & Capobl.in pragm.Regni 8.de* Baron.*in 2.repet.n.58.*

Quæ autem dicatur cauſa criminalis, & quę ciuilis ad effectum ſupradictum, multipliter DD. ſcripſerunt, quorum opiniones nouiſſimè refert R*ic.deciſ. 58.p.4.*

Vtrum vero clericus coniugatus poſſit cogi ad ſubeunda munera Vniuerſitatis.

Affirmant *glo.& alij in d. c.vnico ver.cateris, Abb. in cap. ex parte,de cler.coniug.*Guid. *Pap deciſ.384. cum alijs relatis per D. Ric.d p.3.dec.*170. vbi teſtatur ſic fuiſſe concluſum in Curia Arch.Neap.

De clerico in minoribus ordinato à non ſuo Epiſcopo ſine li-
29 teris dimiſſoriis, vel cum falſis dimiſſoriis, an gaudere fori priuil. dicendum ſit.

Et gaudere refert *Ric. in prax. aur. reſol. 150. & in prax fori Eccl.reſol.256. & tenent Nau. conſ.29. de tempor.ordin.* Fran. *Mareb.dec 175 p.1.et per Borrell. conſ. 15.* ex quo ordines collati, etiam à non ſuo Epiſcopo tenent, & ei, cui conferuntur imprimitur character, *cap.eos,de temp ord.in 6.*Guid. *Pap.dec.449.Car. de Graſ.eff.5. nu.35.& alij*, quamuis taliter ordinatus nõ habeat exequutionem ordinis, *c. 1.& 2.diſt. 71.& notat* Barboſ. *p. 2. all. 8. n. 17.* ac alias pœnas incurrit, vt patet ex decreto Sac. Congreg. Illuſtriſſ.DD.Card. negotiis iuriſd.Regni Neapol.Præpoſit.10.*K*al.Iul.*1623.*

Hodie vero iux.Conſtit. S. *D.*N. D.Vrbani Papæ VIII. 11. Decemb. *1624.* taliter ordinatus minime fori priuil. gaudebit, dicitur enim in dicta Conſt. *Italos vero, ſi quos in poſterum clericali charactere inſignari, vel ad minores ordines promoueri ab alieno Epiſcopo, cum falſis dimiſſorijs contigerit, etiam ſi qualitatibus per Conc. Trid. decretum c.16.ſeſſ.23.requiſitis præditi ſint, nihilominus (ſequuta tamen prius deſuper iudicis Eccleſiaſtici declaratione) fori priuilegio minime gaudere, ſed ſeculari iuriſdictioni, vt antea, plene in omnibus ſubiacere, & ſubiectos* os *eſſe reſpectiuè volumus,&c.*

Clericus autem ordinatus per ſimoniam, vt etiam notat de *Graſſ eff.1.n.665.& eff.5.n.31*

gau-

gauderet tali priuil. cum ſit vere ordinatus, quamuis ei non detur exequutio ordinis; *Sanctus Th.2.2.q.*100.*ar.6. Nau. c.*23.*n.* 111. *& Vgol. de ſimon. tab.*1.*c.*12.*n.*5.

De ordinato quoq. ante legitimã ætatem, idem tradit *Car. de Graſſ.nu.*666. cum iam character ſit impreſſus.

Similiter cenſet *num.* 640. *idem Car. de Graß.* eo priuilegio potiri promotum ab Epiſc. qui erat impeditus ordines conferre, aliquo iuris impedimento. Quod exemplificatur in ordinato ab Epiſcopo hæretico, excommun. ſuſpenſo, degradato, ſchiſmatico, depoſito, interdicto. Quia tales Epiſ. poſſent de facto conferre ordines, licet exequutio ipſorum ordinum ſit ſuſpenſa, *Cap. ordinationes* 9. *q.* 1. *Cap. fin. de ord. ab Epiſ qui ren. Ep. & per Iac de Graſſ. decíſ. aur. p.* 2. *lib.* 1. *c.* 10. *n.* 3.

Quid autem dicendum ſit de clerico incorrigibili, an amittat fori priuileg abſq. alia monitione, & declaratione.

Reſp. nequaquam amittere fori priuileg. niſi fuerit ter monitus, vt probat *Alterius de cenſ. to.*1.*diſp.*1.*lib.*2.*c.* 6. quem refert, & ſequitur *Ant. Diana p.* 1.*tr.*1.*reſol.*129. tum quia nullo iure probatur, per ſolam incorrigibilitatem amitti clericale priuileg. tum etiam, quia in *Cap. cum ab homine de iud.* præſcribitur, vt clericus deprehenſus in furto, homicidio, aut ſimile crimine deponatur, & ſi poſt depoſitionem adhuc ſit incorrigibilis, excommunicetur, & creſcente contumacia anathematizetur, ideſt, ſolemniter, & cum ceremoniis ſolitis adhiberi in ferendo anathemate. Quod ſi adhuc fuerit incorrigibilis, inquit tex. comprimatur per ſecularem poteſtatem, cum Eccleſia non habeat vltra quid faciat, & tunc etiam requiritur ſententia declaratoria incorrigibilitatis à iudice Eccleſiaſtico, qui tradat huiuſmodi clericum brachio ſeculari, vt fatentur *Bonacin. de legib. diſp.*10.*q.*2.*pun.*1.*§.*4. *& Car. de Graſſ. eff.* 1. *nu.* 809. nam in *d.c. cum ab homine*, non dicitur, quod iudex ſecularis poſſit huiuſmodi clericum ad ſuum Tribunal trahere, ſed potius, quod iudex Eccleſiaſticus poſtquam depoſuit, excõmunicauit, & anathematizauit clericum incorrigibilem, debeat illum per iudicem ſecularem comprimere. ita *Suarez de cenſ. diſp.*22. *ſect.* 1.*n.*9. *Am brrſin. de immun. c.* 17. *nu.*28. *Paul. Layman. lib.*1.*tr.*5. *p.*2.*c.* 5.*num.*4. *Coninch. de ſacr. d.* 14. *du.*15.*n.* 159. *& alij apud Bonac. cit. loc.*

Tra-

Traditio tamen iudici ſæculari, ſicuti degradatio actualis, non eſſet facienda, niſi conſulto Romano Pontifice, vt aduertit *Diana cit. reſol.* 129.

Quando autem clericus dicatur incorrigibilis. Nōnullos caſus enumerant *Ric. p. 1. dec. 87. Barboſ. p. 3. all. 90. nu. 14. Boſſ. in prax. tit. de for. comp. n.* 152. & *Car. de Graſſ. eff. 1. nu.* 789. qui præcipuè tradit: Quod incorrigibilis propriè dicitur, qui correctionis ſuæ, & melioris vitæ nullam ſpem reliquit, & cū *Decia. tract. crim. p. 1. lib. 4. c. 9. n.* 130. dicit, Quod illi dicūtur incorrigibiles, qui paruipendunt, & contemnunt legales pęnas impoſitas, & mandata ſuorum iudicum, & deliberate illis reclamantibus volūt delinquere.

32 Sed quid de clerico, qui enormibus ſe immiſcet, An amittat fori priuileg.

De hoc quęſito diuerſimodè ſcripſerunt Doct. vt eſt videre apud *Farinac. de inquiſ. q. 8. n. 54. Ambroſin. d. c. 17. n. 12. clar. §. fi. q. 36. n. 19. Bonac. de legib. diſp. 10. q. 2. pun. 1. §. 1. n. 5. Nauar. de priuil. cōſ. 25. Ant. Dian. d. reſ. 129. Paul. Layman. lib. 1. theol. moral. tr. 5. p. 2. c. 5. Ric. in prax. aur. var. reſ. 172. et alios.* Ipſe vero libenter conſentio opinioni illorum, qui tradunt, quod clericus, tàm in ſacris, quàm in minoribus cōſtitutus, trina non præcedente monitione, vt deſiſtat ab enormitatibus, nequaquam exuatur fori priuil. propter enormitates, licet in eis perſeuerauerit per multum tēpus, prout deſumitur ex *c. perpendimus, c. contingit, & cap. in audientia, de ſent. excom.* Quamuis circa clericos in minoribus ordinibus ſit ſeruanda diſpoſitio S.C.T. *ſeſſ.* 23 *c. 6. de refor.* vt dictum eſt nu. 5. & nu. 10. & circa conſtitutos in ſacris, debeat pręcedere degradatio actualis, iuxta tradita per *Suar. lib. 4. defenſ. fid. catho. c. 27. num. 24. & Layman. cit.* & hanc opin. amplectitur *Car. de Graſſ. eff. 1. n.* 890. & ab ea non eſſe recedendum fatetur.

Enormia autem delicta in hac materia dici poſſunt, per quæ delinquens incurrit infamiam, *c. infames 3. quæſt. 7. & tradit Ric. in prax. aur. var. reſol. 172. num. 3.*

De clerico tandem exercente artem vilem, vt puta, officium cauponis, aut macellarii Dicēdum eſt, quod ſi eſt in minoribus ordinibus nō coniugatus, & habitum, & tonſuram non defert, vel ſi eſt cler. coniug. & per ſe ipſum publice officiū prædictū exercet, ſi ter monitus nō deſiſtat, priuatur priuil. clerical. iuxta diſpoſitionem *tex. in clem. 1. de vit. et hon. cler.*

licet aliter dicẽdum ſit, ſi clericus non coniugatus habitum, & tonſuram deferens, hoc officiũ exerceret. ita *Diaz in prac. crim. c. 63. Niger in extrauag. de vit. & hon. cler. Paul.* Laym. *cit. loc. Coninch. n.* 161. *Bonaci. d. diſp.* 10 *q.* 2 *pu.* 1. *§.* 4 *num.* 8. *& alij apud Carol. de Graſ. eff.* 1 *nu.* 968. *præter Decia. in tract. crim. p.* 1. *lib.* 4 *c.* 9. *n.* 136. vbi dicit, quod diſpoſitio *d. clem.* 1. non ſe extendit ad alia ſimilia, & vilia officia, & ad ſordida miniſteria, vt ad lenones, vel cuſtodes balneorum, & teſtatur de communi, vt per eum.

Si vero aliquis cler. in minoribus cõſtitutus efficeretur miles, & exerceret arma, & in prælijs, & bello ſe immiſceret, amitteret priuileg. clericale. Quamuis ſi ſolum adſcriberetur militię nõ amitteret priuil. cler. iuxta tradita per *Innoc. & Abb. quos alij communiter ſequuntur, in c.* 1. *de apoſtat, & fatentur Car. de Graſſ eff.* 1. *nu.* 664. *Ric. par.* 4. *dec.* 154. *& Genuen. in prax. c.* 7. *nu.* 4.

83 An autem, qui poſt patratũ delictum, aſſumpſit clericatũ, gaudeat hoc fori priuil.

Couar. pract. quæſt. c. 32. *& clar. in pract. crim. §. fi. q.* 36. *nu.* 38. *& alij apud Bonac. de legi. diſp.* 10. *q.* 2. *pu.* 1. *§.* 1. *n.* 18. diſtinctione vtuntur, dicentes, aut ſuſcepit clericatum ſine fraude, & gaudere hoc priuilegio, vt cõmuniter tenent Doctores, teſte *Placa lib.* 1. *delict. c.* 35. aut aſſumpſit clericatum in fraudẽ, vt ſe eximeret à iuriſdictione ſeculari, & tunc gaudere priuilegio, quoad perſonam, non quoad bona, prout etiam refert *Camill de Larata conſ.* 101 quæ diſtinctio non placet *Genuenſ. in prax. c.* 9. *num.* 5. nam exempta perſona clerici, non poteſt in pecunia, vel aliis rebus moleſtari, iux. *tex. in cap. vnico, de cler. coniug. in* 6. Qui reddit rationem, ne per vnam viam concedatur ipſis iudicibus, quod per aliam denegatur.

Alii vero probabilius ſimpliciter docent, talem clericum fori priuil. gaudere. ita *Decian in tr. crim. p.* 1. *lib.* 4. *c.* 9. *n.* 60. *vbi teſtatur de communi. Io. Andr. & alij in c.* 1. *de obli. ad ratioc. quos refert etiam de Franch. dec.* 209 *& poſt eum* Genuen. *loc. cit. Antonin.* Diana *p.* 1. *reſol. mor. tr.* 2. *reſol.* 26. *Car. de Graſ. eff.* 1. *nu.* 1074. *& Ric. dec.* 357 *p.* 4 *et pro hac ſententia facit tex. in l. qui cum vno, §. reus ff. de re mil.* vbi reus capitalis criminis accuſatus, ſi efficiatur miles non remittitur, ſed à iudice militiæ iudicandus eſt, ergo multo magis id procedere debet in effecto milite cœleſtis militiæ.

Vtrum vero gaudeat hoc priuil. cleri-

clericus, qui tempore promotionis erat irregularis.

Reſp. affirmatiuè ſecundum *Abb. in cap. cum non ab homine, de iud. Car. de Graſſ. eff. 1. nu. 526. Maiol. de irreg. lib. 4. c. 33. nu. 1.* cum irregularitas non impediat, quin character imprimatur, licet taliter ordinatus non habeat exequutionem ordinis.

34 Sed an vxor legitima clerici Græci, vel Latini in minoribus conſtituti, gaudeat hoc fori priuilegio in caſu, quo eius vir, eo gaudet.

Negat *Sãch. de matr. lib. 7 diſp. 47 nu. 3. quem ſequitur* Bonacin. *de leg. diſp. 1. q. 3. p. 8. §. 2. nu. 9.* ex eo, quia hoc priuil. eſt perſonale, ratione ordinis.

Contrarium tamen cenſent *Bellect. qui alios refert p. 1. diſq. cle. pag. 280. nu. 24. Car. de Graß. d. eff. 1. nu. 155. glo. in cap. eos, qui diſt. 32. Spec. tit. de cler. coniug. §. vnico nu. 5. Aba. in c. 2. de for. comp. Silu. excom. 9. nu. 21. Angel. excom. 7. nu. 8. & alij apud Sanch. loc. cit. num. 2.* qui hanc opin. probabilem fatetur.

Qua opinione attenta, eſſet dicẽdũ, quod hoc priuil. gaudebit vxor durante vita viri, cũ ſit pſonale, & extinguitur, extincta perſona; quamuis *Bellect. cit. loco num. 25.* dicat, quod vxor gaudet priuileg. eius viri, etiam eo mortuo, donec alteri nubat *ex l. filij §. 1. ff. ad munici. et per Theſſau. quaſt. foren. lib. 1. q. 90.*

Similiter, ſi eius vir ex aliqua cauſa amitteret hoc fori priuileg. illud amitteret eius vxor, ita *Sanch. & alii apud Carol. de Graſſ. cit. loc. nu. 185.*

35 Qui n. 189. idem fatetur de filijs legitimis, & naturalibus clericorum, *l. omnes, vbi glo. C. de Ep. & cler. Bertach. in repet. verb. clerici filius, Specul. in tit. de cler. coniug. verſ. & nota, Decian. tract. crim. p. 1. lib. 4. c. 9. n. 49.* cum pater, & filius vna, eademq. perſona reputetur, *l. fi. C. de impub. & alijs ſubſt.*

Idemq. docet *Dec. in cap. cum plenariè num. 12. de priuil.* de filijs clericorum Græcorum, quia dum in iure reputantur legitimi, gaudent fori beneficio, eorum patribus, conceſſo.

36 De clericis bigamis tandem dicendum eſt, eos non gaudere hoc fori priuilegio, ſicuti diximus non gaudere canonis priuilegio ſupra in cap. præced. à n. 23. ex doctrina *Sanch. de mat. lib. 7. diſp. 46. nu. 3. & aliorum,* quæ omnia hic applicari poſſunt.

Vtrum vero poſſit Epiſcopus cũ bigamo diſpenſare. Dictum eſt ſupra c. 4. n. 97.

37 An autem clericus coniugatus, qui poſt commiſſum delictum tempore, quo omnia requiſita habebat, vt fori priuil.

fruеretur, effectus ſit bigamus, iniens aliud matrimonium, prima vxore defuncta, hoc priuilegio gaudeat.

Et gaudere fateor. Quia ſpectatur tempus delicti commiſſi, argum. *l.1.ff.de pœn. ita Clar.§. fi q.36.num.11.Sanch. d.lib.7. diſp.46.num.4 & ita fuit concluſum in Cur.Tholoſ.dec.377 D.Ric.par.5.collect.deciſ.1864. & alij.*

38 Idemq. dicendum eſt de clerico, qui poſt commiſſum delictum, vxorē duxerit; Quia per iudicem Eccleſiaſticum puniri debet, vt dicemus infr. n. *109.* & tradunt *Steph.Grat.diſcept. for.c.224* Barb.*p.2. all.12.n.6. & alij.*

39 Sed vtrum clericus in ſacris, cum quo fuit diſpenſatum à Summo Pontifice ad nuptias contrahendas, gaudeat priuil. clericalibus.

Sanch.*de matr lib.8.diſp.8.nu.11. vt etiam dixi in tract. de oblig. cler.p.c.nu.33.* cenſet illis non gaudere, ſi induit ſecularem habitum, relicto clericali, vt ad nuptias tranſeat vtens diſpenſatione, cum manente charactere indelebili ſacri ordinis, translatus ſit ad ſecularē ſtatum, ſed antequam habitum clericalem relinquat gaudere omnibus clericalibus priuil.

Tamen hæc doctrina (re melius conſiderata) patitur difficultatem, cum antequam cōtrahatur matrimonium à dicto clerico in ſacris, licet ſolum relinquat habitum clericalem ad finem contrahendi matrimoniū ex iam obtenta diſpenſatione, non ſit aſſumptus ſtatus cōtrarius, & incompatibilis clericatui, ita vt frui non poſſit omnibus clericalibus priuil. ac etiam reaſſumere habitum, & non teneatur ad onera ſacris ordinibus annexa.

Ideo dicerem, quod poſt contractū matrimonium propter ſtatum contrarium, & incompatibilē aſſumptum talis clericus non gauderet clericalibus priuilegiis; cum tunc nec ad onera annexa ſacris ordinibus teneatur, vt tradit *Sanch. loc.cit.* quamuis teneri ad onus recitandi horas canonicas, etiam poſt contractum matrimoniū, ex *Summi* Pontificis diſpenſatione, aſſerat B*onacin. de horis canon.diſp.1.q.2.p.3.n.5.* Secus aūt dicerē antequam matrimonium contrahat, licet reliquerit habitum clericalē poſt obtentam diſpenſationem, cum non dum ſit aſſumptus ſtatus contrarius clericatui. in tantū quod ſi iſto medio tempore committeret aliquod delictū, deberet cognoſci, & puniri ab Eccleſiaſtico.

40 Quid autem dicendum ſit de clericis, ſeu diaconis, quos vocant

cant ſiluaticos in Regno.

Reſp. quod circa clericos prędictos extat decretũ Sac. Cõgr. per quod præſcribitur numerus prædictorum cler. pro ſeruitio Eccleſiarum, & Epiſcoporum, & decernitur quando gaudere debeant, vel ne, Priuil. cler. & eſt tenoris ſequentis.

Sacra Congregatio Cardinalium negotijs iuriſdictionalibus Regni Neap. præpoſitorum certior reddita in nonnull. eiuſdem Regni diœceſibus, Diaconos *quos vocant* Siluaticos *in maximũ numerũ citra Eccleſiarum neceſſitatem, aut vtilitatem excreuiſſe, volens eorumdem exemptionis cauſam declarare, & fraudibus quibuſcumque occurrere, de Sãctiſſimi* D.N.Greg.XV. *mandato, viuæ vocis oraculo, deſuper habito,* Diaconos *ſiluaticos huiuſmodi pro Eccleſiarũ, & Epiſcoporum ſeruitio retinere, vel in locum quoquo modo deficientium aſſumi poſſe in Cathedralibus, ſeu ſuperioribus* Eccleſijs *ad ſummum quatuor, in Collegiatis, vel Parochialibus duos, in aliȷs vero Eccleſijs, in quibus diuina celebrantur, ſi Epiſcopo videbitur, vnum; quos quidem Epiſcopi prorſus gratis, et tales, qui omnino per ſeipſos, non autem per interpoſitam perſonam ſeruitium debitum præſtent, nec vllo modo criminoſos, aut malæ conditionis, & famæ eligere debeant, alias, & hi nullo gaudeat Priuilegio, & eligentes iudiciũ Sedis Apoſtolicæ ſeuerum experientur. eos vero Priuilegio Canonis non gaudere; fori autem Priuilegio in criminalibus omnino, in ciuilibus, quoad corporis diſtrictionẽ tantũ, et immunitate ab oneribus perſonalibus, non autem ab aliȷs durante ſeruitio frui debere. Sed ſi alicubi maioribus vtantur priuilegiis, & immunitatibus ex legitima cõſuetudine, cuius cognitionem, & declarationem in caſu controuerſiæ, eadem* Sacra Congregatio *ſibi reſeruat, illam debere attendi, cognitionem verò aliorũ præmiſſorũ ad* Ordinarios *pertinere, hoc præſenti decreto ſtatuit, præcepit, & declarauit. Romæ* 10. *Kal. Iul.* 1623.

Oct. Card. Bandin. Laur. Camp. Secret. Locus ſigilli.

41 Dico ſecundo, hoc fori priuilegio potiri Regulares omnes profeſſos, eorumq. cõuerſos, & nouitios. ſimiliter, & moniales, earumq. conuerſas, & nouitias, vt diximus de can. priuil. cap. præced. n. 28. & tradunt omnes *Doct.*

42 An autem fratres, & ſorores Tertij Ordinis S. Franc. & S. Dominici hoc priuilegio gaudeant.

Reſp. quod fratres Tertii ordin. eo gaudent ſi habitum religioſum geſtant, atque collegialiter

liter viuunt,ſeu cum clauſtralibus habitant,ſecus vero ſi in propriis domibus habitāt,iux. Conſt. Leonis X quam refert *Quaranta,verb.Priuileg. regular.* & *docet poſt alios Paul. Layman.l.1.tr.5.p.2.c.5.* Sorores vero eiuſdem Tertii Ordinis habitum geſtantes, etiam in propriis,aut conſanguineorum domibus,vel ſeorſum habitantes,hoc Priuil.gaudent,ſi virginalem,aut cęlibem vitam ſimpliciter, & expreſſe voueant, vt patet ex eadem Conſt. & ex alia eiuſdem Pontificis, incip. *Nuper.* relata per *Quarant.ibid.*& diximus in c. præced.nu. 33. & tradunt *Ric p.2. dec.88. Ant.Diana p. 1.reſ.mor. tr.2.reſol.84.& alij*, cum ſint perſonæ Eccleſiaſticæ, & religioſæ impropriè, quia nō poſſunt cōtrahere matrimonium, & promittunt obedientiam, vt fatetur *Barth. à S.Fauſto in theſ.relig.lib.8.q.205.* Quamuis non deſint DD. aliter ſentientes circa Fratres Tertij Ordinis, vt eſt videre apud *Barboſ.p.2.all.12.n.41.*

43 De oblatis in monaſterio,viuentibus,vt regulares, qui sūt perpetuo in ſeruitio Eccleſiæ, & incedunt in habitu, non eſt ambigendum, eos hoc priuil. gaudere,vt docent *Abb in cap. tuarum, de priuil. Card. Tuſc. pract.concl.lit.O.concl. 16.Car. de Graſſ.eff.1.n.96.Ric. cit. loc. & Barboſ.n.39.& alij.*

44 De Eremitis denique, qui non emittūt vota Religionis, fatendum eſt, eos etiam hoc frui priuileg. vt diximus de canon.priuil.in cap.præced.n.34 ſi ex ſpeciali obligatione, & quaſi traditione alicui Eccleſiæ, vel loco ſacro dicati ſint, cū ſpeciali obligatione ad Epiſcopum, cum eorū vita ſit religioſa, & ſint perſonæ ſpecialiter Deo dicatæ. Secus autem eſſet de Eremitis profugis,qui nō ſunt adſtricti alicui Regulę, nec ſubsūt alicui Superiori Eccleſiaſtico,ita *Silu.verb.eremita,Nau.c.27.nu.79. Ric. prax. aur.reſol.149.Barbo.p.2.all.12 n.43.Car.de Graſſ.eff.1.n. 106. Paul.Layman.lib.1.tr.5.par.2. c.5.n.4.& alij.*

45 Sed vtrum Rectores Hoſpitalium, ſeu hoſpitalarii gaudeant hoc priuil.

Affirmāt *Abb.in c.2.n.11.de foro comp.Hoſtien.in ſumm. tit.de regul.§.1.verſ. quod ruſticus,et alij*, *quos refert Car. de Graſſ. nu. 118.* ſi promittant in manibus Epiſcopi caſte viuere,& portent aliquod ſignum ſuper veſtimentis, ſecus autem dicit *Abb. loc. cit.* ſi iſti hoſpitalarij vtuntur coniugio, & habent, & retinent proprium, & ſunt laici.

Sed *Barboſ.loc.cit.nu. 40. Velaſc.*

con-

concl. 105.*n.*3. fatentur ſimpliciter, quod hoſpitalarii, Prælati auctoritate deputati ad aliquod hoſpitale erectum auctoritate Epiſcopi, fori priuil. gaudent.

46 Dico tertio, hoc fori priuil. potiri Milites S. Ioa. Hieroſol. S. Iacobi, Calatrauæ, & Alcantaræ; ſicuti gaudere canon. priuileg. dictum eſt in cap. præc. nu. 37. cum *Sanch. in ſum. 1. to. lib. 4. c. 16. n. 11. Garc par. 1. c. 4. num.* 15. *& Barbo p. 2. alleg.* 12 *nu.* 45.

47 An autem Milites S. Stephani, S. Lazari, & ſimiles fori priuileg gaudeant.

48 Affirmatiuè ſecundum *Nauar. conſ.* 12. *de regul. & alios, quos referũt* Car. *de Graſſ. eff.* 1. *n.* 109. *& Barboſ. d. alleg. 12. n.* 45. ea ratione, quia connumerantur inter perſonas Eccleſiaſticas, & profitentur vnam ex Religionibus approbatis à Summo Pontifice. Quamuis *Car. de Graſſ cit. nu.* 115. dicat, quod in Regnis Sicil. & Neap. hoc non ſeruatur.

49 Dico quarto, hoc fori priuilegio gaudere familiares Epiſcopi, *cap fin. de off. Archid. & tradunt* Capy. *dec.* 12. *Theſſaur. dec.* 22. *Clar. §. fi. q.* 35. Bobadill. *l.* 2. *c.* 17. *nu.* 7. *Ric. p.* 4. *dec.* 292. *Farin. l.* 1. *q.* 8. *n.* 46. *in trac. crimin. & alij communiter in d. c. fin. quos recenſet* Car. *de Graſſ. eff.* 1. *n.* 128. *& notatur in ritu* 38. *Cur. Arch. Neap.*

50 Quis autem dicatur familiaris Epiſcopi, ad hoc, vt fori priuilegio gaudeat.

Luc. de Penn. in rubr. C. de domeſt. lib. 2. Carau. *in rit.* 46. *nu.* 35. *& alij relati per Ric. dec.* 282. *nu.* 7. *p.* 2. dicunt, quod ille dicitur familiaris, qui inſeruit Epiſcopo, à quo impenſam victus accipit.

51 Vnde ſi quis haberet ſolum literas familiaritatis ab Epiſcopo, non gauderet hoc priuilegio, vt fatentur B*elled. p.* 1. *diſquiſ. cler. fol.* 280 *nu.* 23. *& Ric. cit. n.* 4. quaſi non ſint in famulatu, & actuali ſeruitio, *Gratia. Rot. Marcb. diſcept. foren. c.* 340 *n.* 20. *& Abb. in cap dilectus, de cler. non reſid.* Sicuti neque familiaris dicitur quis, ex ſolo obſequio facto Epiſcopo, in eius domo per triennium, vt

52 valeat ab eo ſuſcipere ordines, & beneficia, prout fuit etiam reſolutum in Cur. Areh. Neap. teſtè R*ic. loc. cit. nu.* 7. *& refert de Thoro verb. clericus fol.* 16. *ac D. Regens Valenz. conſ.* 57. *& alij* Nam *ex tex. in cap fin. de verb. ſignif in* 6. tria expreſſe, & vnum tacite requiruntur, ad hoc, vt quis familiaris efficiatur, & per conſequens, vt iux. S.C. Trid. *c.* 9. *ſeſſ.* 23. *de reform.* poſſit vti familiaris triennalis ab Epiſcopo ordinari. Et primo

mo requiritur, vt clericus ipſe ſine fraude ſit ab Epiſcopo receptus, & ideo ſi Epiſcopus ea ſola de cauſa reciperet aliquē familiarem, vt ei conferret ordines, receptio dicitur facta in fraudem. Secundo requiritur, quod ſit commenſalis, hoc eſt, vt recipiat victum in ædibus ipſius Epiſcopi, & victus expēſis Epiſcopi intelligitur, etiam ſi familiaris in alio loco habitans portionem ex domo ipſius Epiſcopi recipit, vt declarat *Gom. regul. Cancell. de impetr. beneſ. vacant. per obitum familiar. Cardinal. q. 13. & Barboſa p. 1. all. 5. n. 20.* & intelligitur quoque commenſalis ille, cui datus eſt locus in domo, & vt aiunt, in tinello, vt poſſit ibi comedere cum aliis familiaribus, licet ea liberalitate vti nolit receptus iſte, vt declarat *Gambar. de off. legati à latere in rub. n. 154.* Tertio requiritur, quod inſeruiat etiam ipſi Epiſcopo, nam non ſufficit, vt ſit commenſalis, ideſt, vt viuat in ædibus Epiſcopi, ſed debet ei inſeruire, vt dicatur proprie familiaris, *Gomeſ. d. q. 13. Selua de beneſ. p 3. q 11. num. 22. Menoch. de arbitr. iud. caſ. 201. nu. 127.* & denique requiritur, q̃ ſeruitii præſtatio, & commenſalitas ſit continua, vt in *d. c. ſi. de verb. ſignif. in 6.* expreſsè dicitur. ita *Campanil. in diuerſ. rub. 9. c. 9. n. 12. Barboſ. p. 2. all. 5. nu. 9. D. Ric. d dec. 282. p. 2. & dec. 70. p. 3. & alij.*

Triennium autem ſufficit, quamuis ſit inceptum antequam do
53 minus ſit factus Epiſcopus, vt cenſuit Sacra Congr. ſicut tradunt *D. Ric. p. 3. collect. dec. 596. Barboſ. d. p. 2. all. 5 n. 8. Fornar. de ſacram. ord. c. 5. & alij.*

Vtrum vero conſanguineus Epiſcopi conuiuens expenſis Epiſcopi in eius domo, dicatur eius familiaris ad effectum, vt poſſit ei ordines conferre, iux. mentem Conc. Trid. vide tradita per *D. Ric. d. p. 3. deciſ. 70.* vbi affirmatiuè, ait, fuiſſe deciſum in Cur. Arch. Neap.

54 Dicitur quoque familiaris Epiſcopi, Magiſter actorū, qui vt familiaris poterit ab Epiſcopo ordinari, vt docēt *Grat. in deciſ. Rot. March. 238. Ric. p. 3. collect. dec. 596. & Campanil. in rit. 38. Cur. Arch. Neap. n. 4.* & hoc fori priuil. gaudet, tàm in ciuilibus, quàm in criminalibus, prout in facti contingentia fuiſſe deciſum Neap. refert *de Thoro in Comp. deciſ. Neap. verb. familia, & tradunt Ric. in prax. fori Eccl. reſol. 471 Bellect. pag. 279. num. 16. & Io. Ant. de Nigr. d. clem. vnica de vit. & hon. cler.* vbi hoc, quod
55 diximus de fori priuileg. ampliat procedere, etiā in familia Vicarii Epiſcopi, & ſequitur

Ric.

Ric.cit. loc. & *per Nouar. de elect.fori q.36.ſect.* 2.

56 Nuntii etiam Epiſcopi, & alii Notarij, & Officiales Curiæ Epiſcopalis, hoc fori priuilegio gaudent, vt poſt alios fatetur *Barboſ.p.3.alleg.*107.*nu.* 11.& 13 & *habetur in rit.* 38. *Cur.Archiep.Neap.*

57 An autem familia, & ſerui clericorum, eo gaudeant Priuilegio.

*Farinac.in tract. crim. d. l.1.q.*8. *num.*46.*quem refert* Ric. *deciſ.* 192.*par.*2.aſſerit, hoc fori priuilegium minimè concedi famulis clericorum, ſed tantum Epiſcoporum, prout ita, etiam tenet *Bouadilla lib.* 2. *cap.* 17. *num.*7.

Alii verò diſtinctione vtuntur. Nam aut ſerui, coloni, & famuli ſunt perpetuo clericis, & Eccleſiæ obligati, & tunc eo priuilegio gaudere cenſent, *glo.in cap. iudicatum, diſt.*99. *Io.Ant. de Nigris in clem.vnic. de vita,* & *hon.cler.num.*8.*Menoch.de arbitr.cent.*6. *caſ.* 562. *num.*3.*Carauita ritu* 46.*num.* 27.*Bellectus loc.cit.fol.* 277.*nu.* 12.*Theſaur.dec.*22. & *alij,poſt Abb.* & *Felin.in cap.* 2.*de foro compet.apud Car.de Graſſ.eff.*1. *num.*149.

Aut famuli, coloni, & ſerui non ſunt perpetui, ſed ad tempus conducti annua, vel menſtrua mercede; diuerſimodè ſentiũt Doct.

Aliqui enim dicunt, eo priuilegio minimè gaudere, vt per *Capyc. d.deciſ.*12.*clar.§.fin.q.* 35. *Couar.pract.quaſt.cap.*35.*num.*2. & *alios.*

Plerique alii vero, eo gaudere defendunt, ea ratione, quia iſto caſu familia non gaudet priuilegio propter ſe, ſed propter fauorem dominorum ſuorum. Quæ ratio militat, tàm in familiaribus, & ſeruitorib. perpetuis, quam ad tempus, ita *glo.in cap.eos, diſt.* 32. & *in cap.clericum, il* 1. 12. *q.*1.*Pet.* Rebuff.*de priuil.ſcolar. Priuil.* 166.*Menoch.d.cent.*6.*caſ.* 562. *num.*8.*Carauit.d.ritu* 46.*nu.* 27.& *alij*. Quamuis *Car. de Graſſis num.*150.hanc opinionem in ſeruis conductitiis admittat, quando clericus non poſſet comodè, vti ſuo priuilegio, niſi etiam, eo vtantur ſui familiares, & ſerui, ex *Felin. in cap.*2 *de foro comp.* & *de Nigris cit.loco,nu.* 93.

Vtrum verò conductores prædiorum Eccleſiaſticorum poſſint conueniri coram Iudice Eccleſiaſtico.

Affirmatiuè, iux. notata in *Ritu* 38.*Cur. Arch.Neap. num.*2.& *apud Theſaur. Forenſ. quaſt. lib.*2.*q.*15. *num.* 2. & expreſsè docet Car.*de Graſſ.eff* 1 *num.* 447.de conductore decimarũ, vt dictum eſt ſup. cap. 3.num. 60.

Coram quo autem, iudice laicus emphyteota Eccleſiæ debeat conueniri ad cenſum, ſeu annuum canonem ſoluendum, vel ad relaxationem rei, prætextu caducitatis. vide *Theſ. d. lib. 2. q. 15.*

TERTIA DVBITATIO.

IN quibus caſibus clerici gaudeant, vel ne, hoc fori Priuilegio.

Reſp. quod per multi, & varii sũt caſus, qui proponuntur à Doctor. de quibus hic ſolum compendiosè afferemus, & diſcutiemus frequentiores in praxi per modum quæſtionum, cum reſolutione, etiam nonnullorum dubiorum. ideò

58 Quæritur primò, ſi lite cepta contra laicum, apud iudicẽ ſecularem, ea pendente laicus moriatur, clerico relicto hærede vniuerſali, an idem iudex poſſit procedere in cauſa prædicta, vſque ad finem, etiam contra ipſum clericum, an verò clericus poſſit forum declinare.

In hac quæſtione plerique cenſent, non poſſe clericum forũ declinare, ſed teneri ad proſequutionem vſque ad finem litis coram eodem iudice laico, ex *l. hæres abſens ff. de iudicijs*, propter præuentionem litis coram iudice laico, quo caſu dicitur fieri continuationem inſtantiæ cũ defuncto inchoatæ, cuius ipſe clericus eſt vniuerſalis ſucceſſor, repræſentãs vnam, & eamdem perſonam. ita *Paul. de Caſtro in d. l. hæres abſens, & alij, quos ſectatur Couar. pract. quæſt. cap. 8. num. 5. Vaſq. de ſucceſſ. creat. l. 3. §. 29. num. 72. cum alijs relatis per Surd. conſ. 222. num. 4. vol. 1. & deciſ. 110 par. 1. & per Car. de Graſſis eff. 1. n. 281. & Biec. dec. 218. p. 4.*

Contraria tamen opinio, quam tenent canoniſtæ, eſt verior, & communior, talem clericum hæredem laici non teneri coram iudice ſeculari proſequi litem, iam contra ipſum laicũ ceptam, ſed denuo eſſe conueniendum ſuper eadem re, vel actione coram iudice Eccleſiaſtico, cum ipſe clericus ſit à ſeculari iuriſdictione exẽptus, & iure proprio ſuſcipiat, & defendat litem ipſam, & principaliter compareat pro ſuo intereſſe, & hanc opinionem ſequuntur. *Iacobin. de Sancto Georg.* Decius, *& Curt. iunior in dicta l. hæres abſens, Bal. in l. ſi quis presbyter. 2. C. de* Epiſ. *& cler.* Cagnol. *in l. 2. num. 249.* C. *de pactis*, Marc. Ant. *Peregrin. tract. de fideicom art. vlt. num.* 20. *Bonacin. de legibus diſp.* 10. *q. 2. pun* 1 *§. 1. num. 25. Mſinger. deciſ. camer. Imperial cent.* 3. ob-

3.obſeruat. 45. Bellectus par.1. diſq.cler.fol. 274 num. 6. Ambroſinus de immunit. Eccl. cap. 20.num. 45. Antoninus Diana p.1.reſol.mor.tract.2. reſol.24. fol.35.& P. And. Molſeſius in comment.ad conſuet. Neap.par. 2. quaſt. 8. qui multis rationibus hanc tuetur partem,& ab ea in iudicando,& conſulendo non eſſe diſcedēdum docet. Et probari poteſt quoque ex eo, quia inſtantia defuncti non transfertur in hæredem ipſo iure, adeò quod ſententia lata contra defunctum, non poteſt exequi contra hæredem, *l.paulus ff. quaſint. ſine appell. reſcind.& l.ſumma §. fin.ff.de re iudic. & notat* Carauita *ſuper ritibus M.C.V.ritu 234.num.* 6.ſed ad hoc,vt inſtantia transferatur in hæredem,opus eſt, vt citetur, *l.edictum ff. de iudicijs*, *& l. oratione ff. de ferijs*, ideò in praxi ſeruatur in M. C.V. quod mortuo reo citantur ij,qui hæredes prætenduntur,ad declarandum ſi ſunt heredes, & pro quota parte, & ad videndum iudicii translationem in ipſis faciendam, qua citatione facta, iudex poſtea interponit decretum, quod iudicium in ipſis transferatur, & cum ipſis procedit ad vlteriora,vſque ad ſententiam incluſiuè, nec amplius nominatur defunctus, & idem ſeruatur ad inſtantiam rei, mortuo actore lite pendente, vt dicit idē *Carauita cit.* Sed hæc præuia cauſæ cognitio non poſſet fieri per iudicem ſecularem in clericos,vt notat Rot. *deciſ.5. in antiquis, de foro competent i,* ergo.

59 Sed quid, ſi aliquis efficeretur clericus poſt cauſam inceptam coram Iudice laico, an poſſit proſequi cauſa inchoata coram eodem Iudice. Affirmatiuè ſecundum *Abb. in cap.1.num.4 de oblig.ad ratior. Felin.in c.fin. de conſtit. Marcel.Calà in tract. de modo articulan.§.1.glo.1, num. 63.Io de Deo in doctrina aduocatorum lib.3.cap.20.num. 5.* Car. *de Graſsis eff.1 .num.1248.et alios apud Surd. deciſ.* 110 *num. 3. Ric. deciſ.218. par 4. num.3 & Antonin Diana cit.reſol.24.*

Eſt tamen notandum, quod ſi inſtantia eſſet perempta, quamuis per Principem poſtea inſuflaretur ſpiritus vitę ipſi inſtantiæ, prout facere poſſet, tunc clericus eſſet remittendus Eccleſiaſtico Iudici, ſi iterum ſuper eadem cauſa conueniretur: nam perempta inſtantia,perit Iudicis iuriſdictio *l facta §. ſi quis bonorum ff.ad trebel.Io.de Amicis conſ.32.nu. 9.Surd.conſ.160.lib.2.num.22* & pereunt citatio, litis conteſtatio, & omnia acta ordinato

ria, & erit tanquam ſi lis non fuiſſet cepta, & quando talis inſtantia reuiuiſcit, eſt noua inſtantia, *Cagnol. in l. 2. C. de pact. inter empt. & vend. Car. de Graſſis d eff. 1. num. 299. & nu. 1241. & Anna ſing. 129.* vbi dicit, quod hæc eſt vera opinio.

60 Secundò quæritur, an clericus hæres laici conueniri poſſit coram iudice laico.

Reſp. nequaquam, ſed coram Eccleſiaſtico conueniendus erit, etiam ſi vt hæres laici ad iudicium vocetur, ea actione, quæ aduerſus laicum defunctũ cõpetebat, ita *Bar. in d. l. hæres abſens, ff. de iudic. Couar. pract. q. cap. 8. Ric. par. 2. collect. deciſ. 314. & alij communiter.*

An autem clericus adiens hæreditatem, non confecto inuentario, teneatur vltra vires hæreditarias omnibus creditoribus hæreditariis.

Affirmant *Abb. in cap.* Eccleſia *S. Maria, nu. 18. de conſt. & alij, apud Car. de Graſſis eff. 2. num.* 252. Contrarium tamen, ſcilicet, quod minimè teneatur vltra vires hæreditarias, docent *Duardus in Bulla Cœnæ lib. 2. can. 15 q. 17. num. 8. & Anton. Diana d. tr. 2. reſol. 70.*

61 Tertio quæritur, an clericus poſſit reconueniri coram iudice laico quando, ſcilicet, ipſe clericus eſt actor in cauſa mere ciuili contra laicum, ſicuti, è contra, laicus agens in Cur. Eccleſiaſt. contra clericum, poteſt coram eodem Eccleſiaſt. reconueniri, iux. *tex. in c. cuius in agendo. 3. q. 8. & in auth. & conſequenter C. de ſent & interloq. omn. iud.*

Abb. in cap. at ſi clerici, num. 21. de iudiciis, hanc quæſtionem examinat, & concludit, non poſſe clericum recõueniri coram laico, cum regula de reconueniendis clericis coram iudice ſeculari non ſit recepta de iure canonico, quod etiam fatetur *Paul. Layman. lib. 3. tr. 6. cap. 1. n. 2.*

Communiter, tamen, Doct. concludunt poſſe reconueniri in cauſa merè ciuili. Nam dum clericus in agendo iudicẽ elegit, non debet dedignari, eumdem contra ſe habere. *l. Papinianus C. de ſent. & interloc.*

Quæ communis opinio ampliatur, & limitatur à Doct. multiplicitèr.

62 Ampliatur primò, procedere non ſolum in iudice ordinario, ſed etiam delegato ad inſtantiam actoris, cum militet eadem ratio, de qua in *d. l. Papinianus,* ita *Specul. in tit. de reconuen. §. 1. Bar. & Bal. in d. Auth. & conſequenter.* Non tamen admittitur reconuentio ſi delegatus fuiſſet impetratus à reo, quia ceſſat. Ratio

allata,

allata. *Maran.p.4. diſt.6.de iud. con.& recon nu.13.* Ambroſin. *c.20.n.42.& alij apud Car.de Graſſ eff.1.n.751.*

63 Ampliatur ſecundo, per *Carau. rit. 67, num. 6.* in quacumq. parte iudicii, & donec ipſum duret, vſque ad concluſionem in cauſa, iux. *glo.in c.1. verſ. reſpondere de mut. petit.* quod intelligit ſecundum modificationem, *Bar. in d. auth. n.12.* Sed *cum Ambroſin in d.c. 20.nu.38.* & Doct. communiter, vt fatetur *Bonacin. de legib. diſp.10.q.2.p.1.§.4.nu. 5.* cenſeo, quod talis reconuentio fieri debeat incontinenti, in ipſo litis exordio, *clem.ſæpe, de verb.ſignif.* ſcilicet, ante litis conteſtationem, vel in ipſa conteſtatione, vel ſaltem ſtatim poſt litem conteſtatam incontinenti; cum cauſæ conuentionis, & reconuentionis ſimul ſint tractandæ, ac decidendæ, vt tradunt *Imol. & alij in d.cap.1. Dec.conſ. 200. nu.2. & Lancel.de attent.p.3.c. 24.q. 14.n.10.* & licet reconuentio, aliquando admittatur in quacumq. parte iudicii, id proce-

64 dit ſecundum *Ambroſ. nu.39.* quando fit coram iudice competenti, quo caſu admittitur reconuentio; ſed cauſæ ſimul non tractantur, nec deciduntur, & per reconuentionem non retardatur proceſſus cauſæ principalis; ſed quando fit coram iudice, reſpectu cauſæ reconuentionis incompetente, & poſt litem conteſtatam ex interuallo non habet priuilegium prorogatiuum iuriſdictionis, nec modo aliquo admittitur, parte opponente, & contradicente, ſecus ſi non contradiceret reconuentioni, & ei conſentiret, vt declarat *Vinc.Hondad.conſ. 41.lib.1.n. 10. quem refert, & ſequitur* Ambroſ.*loc.cit. Quamuis aliter ſentiat Car.de Graſſ.eff.1. num. 762. inhærendo opinioni Vinc. de* Franch.*dec.376.*

Quando autem eſſet lata ſententia ſuper conuentione, & ſic finitum iudicium, non poſſet amplius clericus reconueniri coram laico, *glo.in cap.fin.de iud.de Franch.dec. 193. & dec. 376.& Car.de Graſſ.d.eff. 1.n. 784.*

65 Ampliatur tertio, tam in iudiciis ordinariis, quam ſummariis, *l.ſed hæ §. non ſolum ff.de proc.iuncta l. 1.ff. de dam. infect.* Quando tàm cauſa conuentionis, quàm reconuētionis eſt ſummaria; vel ſi vna eſt ſummaria, & alia ordinaria, ſi reconueniens renunciat priuilegio reconuentionis, vt vtraque cauſa ſimul terminetur, iuxta diſpoſitionē *d. auth. & conſequenter,* alias ſecus, cū ſimul expediri non poſſit, ita

Spe-

Specul. de reconuen. §. nunc dicamus nu. 11. Menoch. de retin. poſſ. remed. 3 q. 84. n. 75. Carau. ſuper rit. 67. n. 7. Car. de Graſſ. nu. 774. de Franch. dec. 193. & alij.

66 Ampliatur quarto, prædicta communis opinio procedere, etiam ſi clericus vellet deſiſtere à conuentione ad finem euadendi reconuentionem, quando fuit facta reconuentio ante litis conteſtationem ſicuti dicitur in ſimili, quod appellans non poteſt renunciare appellationi, inuito appellato, *ex Bart. in l. ſi quis libellos C. de appell. & Surd. dec. 143. n. 3. ita Affl. dec. 173. Theſſa. lib. 1. quæſt. foren. q. 98. Marcel. Cala glo. 1. n. 46. de Franch. dec. 349. Car. de Graſſ. n. 748 & Ambr. d. c. 20. n. 36.* Quod ſi nõ fuiſſet adhuc facta reconuentio, poſſet clericus deſiſtere, quia res eſt integra, & reo ante reconuentionem, non eſt ius quæſitum, *de Franch. d. dec. 349. Maran. d. diſt. 6. n. 54. & Bonacin. de legib. diſp. 10. q. 2. pu. 1. §. 4. n. 5.*

Limitatur autem, eadem cõmunis opinio, non procedere in cauſa appellationis. Quia tũc non habet locum reconuentio, *l. 2. §. legatis ff. de iudi. &*
67 *notant Guido Papa dec. 85. nu. 55. Ric. p. 1. coll. dec. 112. Ambroſ. nu 40. & Marant. d. p. 4. d. 6. n. 24.* qui teſtatur de communi. Ratio huius limitationis eſt. Quia quando quis appellat non ſua ſpontè dicitur agere, & iudicem ſibi eligere: ſed coactè, vt releuetur à grauamine ſibi à iudice illato, propter quod ceſſat ratio reconuentionis, de qua ſupra.

Sic etiam quando clericus non ageret nomime proprio, ſed alieno, vt tanquam tutor, curator, aut procurator alicuius, quia nequaquam poterit reconueniri coram iudice, coram quo agit. Quia ceſſat, ratio, propter quam conceditur reconuentio, vt ſupra, quod notat *Car. de Graſſ. eff. 1. n. 768* Similiter dicendum eſt, quando clericus ageret nomine proprio, & reconuentio fieret nomine alieno, *Alex. de Neuo in cap. at ſi Clerici, de iudi. n. 39. & Car. de Graſſ. nu. 786.*

68 Limitatur ſecundo, nõ procedere coram arbitro, quia is non poteſt iudicare, niſi cõtenta in compromiſſo, *Cap. cum dilectus, de arbitr. l. de his ff. eod. tit. & notant Specul. cit. loc. & Carauit. nu. 12.* Quam limitationem procedet ſecundum *Car. de Graſſ. num. 780.* in arbitro voluntario; ſecus vero coram arbitris eligendis ex diſpoſitione ſtatutorum,

ex *Roman.ſing.783. Marand. diſt.6.num. 12. & Mar. Anto. Blanc.in tract. de comprom. in 4.quaſt prin.nu.23.*

69 Limitatur tertio, non procedere, ſi clericus reconueniretur pro cauſa criminali; ſiue criminaliter, ſiue ciuiliter, quia non poterit reconueniri, vt ex *cap.vnico, de cler.coniug. docent cõmuniter Doct. vt tradit* Clar. *§.fi.q.36.nu.5.*

70 Limitatur quarto, non procedere, quando iudex coram quo fit reconuentio, non eſſet alias iudex in conuentione; vt eſt cauſa decimarum, & iuriſpatronatus, cum ſimilib. *Spec. d §.nunc dicamus nu.9. Carau. nu.14 & Farin.tract.crim.q.8. n.102,*

Nec etiam haberet locum recõuentio in cauſa feudali, quia in ea nũquam permittitur reconuentio, *Miſing. obſer. 10. cent.1.*

71 Limitatur quinto, non procedere in agente pro depoſito, cum ceſſet in eo, ratio reconuentionis, *cap. bona fides, ext.dopoſ. Matheſ. in d.auth. & conſequenter num.10. & Soc.in c.1.de mutuis petit.n.61.*

72 Limitatur ſexto, non procedere, ſi reus conuentus, eſſet excommunicatus vitãdus, *iuxta Extrauag. ad euitanda.* Quia non poſſet reconuenire clericum actorem, *gloſ. in cap.intelleximus, verb. conueniri, de iud.* Carau*t*, *n.16. & Carol.Grimal.in add. ad Tartagl. in prax.* M.C.V. *in fi.c.3. verſ. fallit.*

73 Limitatur ſeptimo, & vltimo, non procedere in agente quæſtione ſpoliationis. Quia ea propoſita, locum non habet reconuentio, *cap. literis, & cap. conqueſtione, de reſtit.ſpol.* niſi de alia ſpoliatione reconueniatur, vt ibi, & notãt *Spec. & Carau.cit.*

A quo autem iudice cogendus ſit clericus, qui ſpoliauit laicum ſua poſſeſſione.

Reſp. quod dum eſt à poſſeſſione eijciendus, debet hoc fieri auctoritate iudicis Eccleſiaſtici, vt tradunt *Affl.dec. 85. Car.de Graſſ.eff.1 n.1035.& alij.*

74 Eſt tamen aduertendum, quod licet in caſibus de iure permiſſis, ſecũdum prædictam cummunem opinionem, & vbi viget conſuetudo, reconueniatur clericus apud iudicẽ laicum; attamen ſi clericus reconuentus condemnetur ab ipſo iudice laico, non poteſt exequi, nec in perſonam, nec in rebus clerici reconuẽti; ſed ad iudicẽ Eccleſiaſticum pertinebit exequutio ad inſtãtiam iudicis laici, vt tradunt *Imol. & Ant.de Butr. in cap. poſtulaſti, de foro comp. Marian.Soc. in c.1.de mutuis peti. Viui. dec.*

49.lib.1.nu. 6. Bonac.de legib. diſp.10.q.2.pu.1.§.4.nu.5.Vrſill.ad Affl.dec.173.Belleſt.p.1. diſq.cler.fol.294.num.3.& Genuen. in prax. c. 12. qui dicit, quod in Cur. Arch. Neap.in caſu prædicto ſeruatur. Quod viſa ſententia,& proceſſu iudidicis ſecularis, mandat executionem fieri contra clericum.

75 Quarto quæritur, An clericus, qui à Iudice laico citatus per edictum, ſi ſua putauerit intereſſe, comparuit, ſententiæ,& iudicio illius ſtare teneatur.

Aliqui affirmant ex eo, quia licet clericus non poſſit tanquam reus aſſiſtere foro laicali, poteſt tamen aſſiſtere tanquam actor voluntarius; cum vt ſic non dicatur ſubiici poteſtati laicæ; ſed potius coram laica poteſtate contra alium agere: ideo ſi citatus à iudice laico, coram ipſo comparuit putans ſua intereſſe, & non opponens fori declinatoriam, tenebitur ſtare ſententiæ ab eo iudice latæ; ſicuti ſtare teneretur ſi contra laicum, cauſam temporalem coram Iudice laico proſequeretur, ita *Bald. & Paul. de Caſtr. in l. teſtamenta C. de teſtam.Affl.deciſ 24. & alÿ apud Farin.de inquiſ. q. 8. num.88. Ambroſin. de immunit. cap.20. num. 73. & Marium Giurb. dec.1.num.21.*

Alÿ tamen tradunt, quod clericus,qui ſic citatus à iudice laico,cōparuit,non teneatur ſtare ſententiæ, & iudicio illius, etiam ſi putauerit ſua intereſſe,& ob id declinatoriam fori non oppoſuerit. Quia ſic citatus,comparendo, & docendo de ſuo intereſſe,non actor voluntarius; ſed reus neceſſarius diceretur,& tanquam reus nō poteſt comparere coram laico iudice,cum ei non ſubiiciatur,nec poteſt fori priuil.cedere.ita *Dec.& Felin in cap.cum inter, de excep. Bonac. de legib. diſp.10.q.2.pun.1.§.1.num.27 & alÿ apud Alberi. Oli. ſuper rit.5.Cur.Arch. Neap.& Ambroſin.d.c.20.n.73.*

Quamuis,ſi clericus, comparendo,& allegando ſua intereſſe opponeret declinatoriam fori, petendo remitti ad ſuum iudicem competentem, eſſet remittendus, vt tradunt *Capyc.dec.8 Vrſill.ad Affl. de 380 num.5. Belleſt. par.1.diſq.cler. fol.299.nu.15.Ambroſin. citat. de Thoro in Compend. deciſ. Neap.verb.Clericus fol. 97. & alÿ*. Si non comparet, tunc acta, & ſententia contra ipsū lata,non afficiunt,cum citatus ſi ſua intereſſe putauerit,non dicatur contumax, non comparendo, vt per *Ambroſin. &*

alios

alios apud Oliu.loc.cit.

Vnde in d Cur. Arch. Neap. adeſt d.rit.5. in ordine, tenoris ſeq. *Item ſi Clericus citatur in Cur. ſeculari. ſi ſua intereſſe putauerit, & petat ſe remitti ad proprium Iudicem, ſolet remitti, et ipſa Cur. ſcilicet, Archiep. cognoſcit, &c.* in quo ritu, nonnulla ſcribit Alber. Oliua circa præfatam quæſt. & ibidem notant *Ric. & Campanil.* qui de eadem materia, etiam ſcribit *in diuer. rubr. de priuil. cler. cap. 2. verſ. conſuetudo.*

76 Num autem in caſu confectionis inuentarij valeat Iudex laicus citare per edictum clericum creditorem, vel legatarium.

Affirmant *Carol. de Graſſ. eff. 1. n. 475. & communiter DD. vt teſtatur Anto. Diana p. 1. reſol. moral. tr. 2. reſol. 20.* dum expreſſe non citatur ad comparendum; ſed cum illa conditione, & qualitate, ſi ſua putauerit intereſſe, cum talis citatio nō ſit vera, & ſimplex citatio, ſed potius, vt cōpareat, ſi voluerit, quæ de iure non ſupponit iuriſdictionem, & ſuperioritatem, & ſic non arctat citatum ad neceſſario comparendum. Quamuis contrarium doceat ipſe *Diana, cum Duar. in Bulla cęna lib. 2. canon. 15. q. 11 n. 50.* ſed quod in caſu prædicto debeat clericus moneri per iudicem Eccleſiaſticum, vt compareat coram laico ad dicendum, quæ prætendit in hoc negotio. Quod tutius eſſe, tradit *Iaſ. in d. l teſtamenta*, & hāc eſſe bonam cautelam, fatetur *Vrſil. ad Affl. d. dec. 380. nu. 6.* licet aſſerat aliter vidiſſe in praxi ſeruari in S.C. Neap.

77 Quinto quæritur, ſi aliqua cauſa pertineat ad clericum, & laicum, coram quo iudice expedienda ſit.

Multa in hoc ſcripſerunt Doct. inhærendo tamen opinioni illorum, qui veram reſolutionē huius quæſtionis tradere conantur, diſtinguēdum eſt. Aut ſumus in cauſis diuiſibilibus, aut indiuiſibilibus. Si ſumus in cauſis diuiſibilibus, quilibet conueniendus eſt coram ſuo Iudice competenti. Si vero ſumus in cauſis indiuiſibilibus, in quibus nulla congrua poteſt fieri diuiſio, ne continentia cauſæ diuidatur, & ne forte etiam diuerſę ſententię ſequātur, tunc clericus, qui eſt magis dignus laico, trahit ad ſe minus dignum.

Et prædicta vendicant ſibi locum non ſolum in cauſis ciuilibus; ſed etiam in criminalibus, & ſic clericus traheret ad ſuum iudicem Eccleſiaſticū, laicum, cum eo delinquentem, vt tradunt *Ant. de Prat. veter. in l 1. ff. quæ ſent. ſin. app. reſcin. Fely.*

in c.1. de præſcrip. & alij apud Couar *pract.quæſt.c.34. Carol. de Graſſ.eff.1.n.132. &* Ambr. *c.20.n.10.*qui de communi teſtatur. Quamuis in praxi aliter ſeruetur, ſcilicet, quod iudex Eccleſiaſticus cognoſcit de clerico, & iudex laicus de laico, vt fatētur *Clar.§.fi.q.36. n.41. Car.de Graſſ. & Ambro.loc.cit.* ex eo, quia in punitione delictorum commodè cauſæ continentia diuiditur, & clericus ab Eccleſiaſtico digna plectitur pœna, & laicus à ſæculari, vt per *Capy.dec.173.vbi Proſp. Petra in add.ad Gram. dec. 21. de Franch. deciſ. 426. Vrſil. ad Affl.dec 213.& alios.*

78 Sexto quæritur, an clericus, qui de euictione tenetur, ſi in iudicio laicali eſt laudatus, & nominatus ab emptore ad defendendum rem vēditam, poſſit declinare forum, & petere, vt lis agatur, & terminetur coram iudice Eccleſiaſtico, an vero teneatur ipſum emptorē defendere coram eodem iudice laico.

Nonnulli tradunt, quod tenetur coram eodem iudice laico, emptorem ipſum defendere, *ex l. venditor ff.de iudi.* cum iudiciū ſit inſtitutum contra emptorem laicum tanquam poſſeſſorem, & clericus veniat ſolum ad aſſiſtendum emptori, & defendendum illum, vt in *l.1.C. vbi in rem actiō.* Quo caſu nō dicitur clericus conueniri coram ſeculari, quia ſolum præſtat auctoritatem, & defenſionem ipſi emptori. ita *Abb.in cap.fin.num.8.de emp. & vend. Couar.pract.quæſt.cap.8.nu.3. Cabelll.de euict.§ 3.q.2.num. 119.Dec.conſ.700.Car.de Graſ. eff. 1.num. 261. Vrſil. ad Affl. dec.380.Bellect.par.1.diſq.cler. fol.297.nu.11.Bonaci. de legib. diſp.18.q.2.pun.1.§.1.n.23.de Thoro verb.clericus fol. 94. & Ambroſin.d.c.20.num.23.* Qui hanc opinionem limitant, vbi clericus, vti defenſor neceſſarius vocaretur in iudicium ad

79 defenſionem ſui Coloni, vel Inquilini, qui nullum habet ius in rem. Quia tunc clericus, qui eſt verè dominus rei petitæ poſſet aduocare iudicium coram Eccleſiaſtico iudice, vt notant etiam Doct.apud *Bellect. fol.298.num.12. Ambroſin.nu. 28.& Car.de Graſſ.n.266. qui num. 272.* eādem opinionem, ſecundo limitat, vbi clericus compareat ad ſuſcipiendum in ſe iudicium, vt neceſſarius defenſor, & procurator in rem ſuam, quia tunc poſſet opponere declinatoriā fori, ex perſona propria, & traheret actorem ad ſuum iudicem, ex *Spec. in tit.de primo, & ſecūdo decreto §.reſtat, verſ. quid ſi clericus,* & tertio limitat eamdem opinionem

nionem nu.269. quando clericus fuiſſet citatus pro ſuo intereſſe ad defendendū emptorem, ex traditis per *Spec.cit.loco verſ. quid ſi dominus*. Inſuper ad Eccleſiaſticum iudicem remittendus erit clericus, quādo conueniretur, vt pro euictione condemnaretur. Quia tunc principaliter conuenitur, vt notat Am*broſ.n.32.*

80 Contrariam tamen opinionem, talem clericum poſſe declinare forum, & petere, vt lis agatur, & terminetur coram iudice Eccleſiaſtico, tenēt *glo. in cap.clericus nullus, il 2. 11. q.1. Angel.& Paul. de Caſtr.in d.l.venditor ff.de iudi.Soc.* Iun. *conſ.*40.*num.*10.*lib.*1.Bal.*in l. ſi tantum ff. de procu. Boer. dec.* 69.*n.*27.*Aretin.in* §.*actionum num.*43. *de act.* vbi dicit, quod ita ſeruatur in practica; idemq. dicit *Poller.ad Marant. par.6. act.5.nu.*10.*Carol. Grimald.ad Tartagl.c.2.n.52.Muſtat.in tract.ciuil.p.2.in glo.verb.intimatio.num.36.* qui dicit, quod hæc opinio eſt verior, & in practica ſeruatur, & quod ita pluries fuit iudicatum. *Marcell.Calà de mod. arti. & prob.* §.1.*glo.*1.*nu.*50. vbi alios congerit, & dicit etiam, quod hæc eſt verior opinio.

Quid autem dicendum ſit, ſi eſſet facta alienatio rei litigioſæ in clericum, ad hoc, vt impediretur exequutio ſententiæ iudicis laici, vide *Bal.in cap.Eccleſ. S.Mariæ, de Conſt.Fely. in cap. veniens, de teſtib. & poſt alios Car.de Graſſ.eff.*1.*n.*928.

81 Septimo quæritur, an clericus immiſſus in poſſeſſionem ex primo decreto iudicis ſecularis, poſſit poſtea eadem poſſeſſione priuari ab eodem iudice, ad inſtantiam rei allegantis aliquam iuſtam cauſam, & petentis reuocari prædictam poſſeſſionem.

Po ſolutione diſtinctione vtendum eſt, nam, aut talis clericus vere poſſidet vigore actionis realis, vel quia iudex fecit ipſum verum poſſeſſorem ex aliqua iuſta cauſa, vel fuit immiſſus in poſſeſſionem ex ſecundo decreto, vel ex cauſa noxali, & tunc non poteſt ab eodem iudice laico poſſeſſione priuari, ſed corā iudice Eccleſiaſtico cōueniri debet, quia finitum eſt officium iudicis laici, clerico immiſſo in poſſeſſionem.

Aut talis clericus immiſſus in poſſeſſionem à iudice laico vere non poſsidet, vt eſt quando in poſſeſsionem fuit immiſſus vigore actionis perſonalis; ſicuti eſt immiſſio, quæ fuit cauſa damni infecti. Item ventris nomine. Item pro exequutione ſententiæ, & rei iudicatæ, de quibus per *Neguſ. tract. de*

pignor.2.memb.3.p.princ.nu.6. in quibus ſolum ſit detentor, tunc, cum non ſit finitũ officiũ iudicis immictentis; ſed ſolum fiat iſta immiſſio, vt reus tædio affectus compareat ad reſpõdẽdum, & poterit comparere reficiendo expenſas, atque cauendo de iudicio ſiſti, *auth. ei qui, & ibi per* Doct. *C. de bon. aut. iud. poſſid.* ideo conſtito de bono iure ipſius rei, poterit reuocari immiſſio, ex doctrina *Bar. in l. quod iusſit, nu. 9. ff. de re iud.* Quia hæc eſt interlocutoria, quæ in rem iudicatam non tranſit, & in perſonalibus immiſſio nũquam facit verum poſſeſſorem, etiam poſt annũ, *vt per Neguſ. loc. cit. & faciunt notata per Thor. in comp. deciſ. Neapol. verb. clericus* ſol. *96. & per* Car. *de Graſſ eff. 1. nu. 947.*

82 Octauo quæritur, ſi clericus coram iudice laico recepit depoſitum, & promiſit reſtituere cui de iure, &c. an poſſit ab eodem iudice cogi ad reſtituendum, an vero ab Eccleſiaſtico.

Reſp. aut loquimur de clerico depoſitario extraiudicialiter, & tunc cogendus eſt ad inſtãtiam actoris ab Eccleſiaſtico; cum actor ſequatur forum rei. *Cap ſi clericus. & cap ſi generale, de for comp* aut loquimur de clerico depoſitario iudicialiter electo per iudicem laicũ, & tunc, Aliqui cenſent, poſſe coram eod. conueniri pro reſtitutione depoſiti, ita *Iaſ. in l. 1. §. 1. de off. eius, Capel. Tholoſ. dec. 62. Ann. ſing. 127. Affl. dec. 24. & ibi Vrſill. Caroc. tract. de depoſ. tit. de cauſ. nu. 40. & alij apud Tiraq. de retract. conuent. §. 4. glo. 7. num. 10.* Qui de hac opinione Ciuiliſtarum valde dubitat; ea tamen poſita, cum nequeat procedere per modum coactionis; alii dicunt, quod poſſet procedere per modum declarationis, hoc eſt, vt laicus declaret, clericum ex officio ſuſcepto teneri reſtituere depoſitum, deinde iudex Eccleſiaſticus cogit ipſum reſtituere.

Ambroſin. vero de immun. Eccleſ. c. 20. n. 53. Bellect. diſq. cler. p. 1. tit. 3. nu. 37. Car. de Graſſ. eff. 1. n. 855. Bonaci. de legib. diſp. 10. q. 2. pun. 1. §. 1 poſt Surd. lib. 3. conſ. 369 n. 33. exiſtimant prędictam Ciuiliſt. opinionem de iure canonico fuiſſe correctã, & ideo clericum, qui in iudicio ſeculari depoſitum recipit, nõ poſſe pro reſtitutione depoſiti coram iudice laico conueniri, vel cogi ad reſtituendum, cum ſit exemptus à laica poteſtate. Quod docent etiam *P. Duar. in Bull. cęn. lib. 2. canon 15. q. 11. nu. 36. & P. Ant. Diana p. 1. reſol. mor. tract. 2. reſol. 21 ſol. 33.*

83

83 Nono quæritur, an clericus fideiubens pro laico, de ſtando iuri, & iudicatum ſoluendo, coram iudice ſeculari, poſſit coram eodem conueniri ad ſoluendam dictam fideiuſſionem.

Dico, nō poſſe, ſed coram Eccleſiaſtico debere conueniri, vt tradunt *Dyn. in l. 1. ff. ſi quis in ius voc. non ierit, Car. de Graſſ. eff. 1. nu.* 1008. *Ric. in prax. aur. var. reſ. 483. & Ambroſ. d. c. 20. n. 50. qui cū Sur. conſ. 396. lib. 3 n.* 13. notat, quod talis fideiuſ-84ſio, vti facta per clericum coram non ſuo iudice, non valet, & eſt nulla; ſiquidem *tex. in d. c. ſi diligenti, de for. comp.* prohibet clericis ſe ſubmittere iuriſdictioni laicorum, & faciūt etiam, quæ tradit *de Franch deciſ. 400. n 6. & notat Bonaci. de legib. d. diſp. 10. q. 2. pun. 1. §. 1. nu 26.* & prædicta procedunt, etiam ſi tempore, quo fideiuſſit fuiſſet laicus, & poſtea clericatū aſſumpſiſſet, quia coram Eccleſiaſtico conueniri debet.

85 An autem laicus fideiuſſor clerici ſit remittendus iudici Eccleſiaſtico.

Negat *Affl. deciſ. 260. cum alijs, quos refert Ricc. in prax. aur. var. reſ. 145.*

86 Per hoc tamen non intelligitur, quin quando laicus in Cur. Epiſc. fideiuſſit, maxime in cauſa criminali, pro clerico, Epiſcopus non poſſit exequi pœnam fideiuſſionis contra ipſum; vt notat D. *Ricc. ibid.* & in Cur. Arch. Neap. obſeruatur, quod laici fideiuſſores clericorum, qui in foro Eccleſiaſtico ſe ſubmiſerunt, carcerantur per Curſores prædictę Curiæ, vt pęnam fideiuſſionis ſoluant, & eorum bona venduntur per eoſdem de mandato Curiæ prædictæ, vt teſtatur *Ric. p. 2. dec. 210.* Pro qua obſeruantia facit, quod de iure communi laici poſſunt prorogare iuriſdictionem Epiſcopi, & ſe eius foro ſubmittere, *l. ſi qui, l. Epiſcopales C. de Epiſ. audien. vbi Doct.* nec requiritur licentia ſuperioris, *Frāc. Mar. dec. 82. poſt Bar. in l. 1. §. & poſt operis ff. de nou. oper. nunc. item adducitur text. in cap. ex reſcripto de iure iur.* vbi laicus fideiuſſor clerici conuenitur corā Epiſcopo propter iuramentum præſtitum in fideiuſſione, vt quotidie fit, & notant ibi *Abb. Alexa. de Neuo, & alij. & tradit etiam Car. de Graſſ. eff. 1. nu. 989.*

87 Decimo quęritur, an clericus, qui gerit officium tutoris, aut curatoris, vel procuratoris alicuius laici, poſſit coram laico ciuiliter conueniri, pro concernentibus officium prædictum.

Affirmant *Gugliel. de Bened. in repet.*

repet.cap. Raynuntius, de teſta. Andr.Gail.obſer.37.n. 7. lib.1. Soc.in c.1.de for.comp.num.52. Albe.Oliu.in rit.37.Cur. Arch. Neap.n.7.Car.de Graſſ.eff. 1.n. 948.& Vrſill.ad Affl.deciſ.24. & mouentur ex eo,quia non attenditur perſona clerici, ſed eorum, ex quorum perſona conuenitur; Exequutio tamen contra talem clericũ fiet per iudicem Eccleſiaſticũ, vt idem *Oliua notat.Quamuis Scac.de iudi.cauſ.ciuil.& crim. cap.11. n.99.& Ambroſ.de immu.c.20 nu.54.* contrarium teneant .ſ. clericum, etſi conueniatur ex perſona laici, eſſe conueniendum coram Eccleſiaſtico.

Coram quo, autem iudice teneatur clericus tutor, vel curator alicuius laici reddere computum ſuæ adminiſtrationis, & à quo iudice ſit dãdus tutor, vel curator clerico minori. Dicemus inf.c.14.n.16.

88 Sed quid ſi clericus delinqueret in officio laicali, à quo eſſet puniendus.

Reſp. quod eſſet puniendus à iudice Eccleſiaſtico, vt tradunt communiter Doctores, & nominatim,*Clar §.fi.q.36.n.21. Bellect.diſq.cler.par.1.fol.215. D.Reg.Tap.Marcb. Belmon.de iure regni lib.1.tit.2. in Conſt. de perſonis n.6.& Car de Graſ. eff.1.n.851.* Quamuis enim delinquat non amittit fori priuilegium,*Bonac.de legib. diſp.10. q.2.pun.1.§.1.n.24. Megala in 3.p.lib.3.c.11.n.26.& Antoni. Diana p.1.reſol. moral.tract.2. reſol.18.*

A quo autem iudice veniat puniendus clericus, qui deponeret falſum coram iudice laico. Dicemus inferius n.110.

89 Sed num aliquando poſſit à iudice laico cognoſci de crimine clerici, nõ per modũ actionis,ſed incidenter,per modum exceptionis, vt puta,ſi opponeretur,quod tanquam criminoſus non eſſet admictendus ad ferendum teſtimonium, vel ad agendum.

Diuerſimode ſentiunt Doct. Pleriq.enim.cenſent, quod iudex laicus poſſet repellere clericum actorem, ſi ei opponetur delictum, propter quod non debet audiri, vt quia verberauit aliquem clericum, propter quod eſt excommunicatus;vel quia occidit illum,cui vult ſuccedere,propter quod delictum ab eius ſucceſſione excluditur. ita *Butr.in cap.tuam, de ordin. cogn.Clar.§.homicidium, verſ. priuatur, & ibi Baiar. nu.48. Menoch.conſ 157.lib. 2.nu.14. & Peregrin.conſ. 91. lib.1.qui alios refert.*

Alii vero dicũt, quod laicus,neq. per viam exceptionis poſſet cognoſcere de cauſa clerici.ita *Natta conſ 459.num. 15.lib.3.*

Gram.

Gramm.vot. 18. *Alex. de Neuo in cap.verum, de for. comp.à n.* 16.*cum alijs apud* Car. *de Graſ. eff.1.n.*224.

Diſtinctione, denique, vtitur *Abb. in d.cap.verum à nu.*18. quem ſequitur idem *Car. de Graſſ. n.* 227. aut laicus iudex cognoſcit de crimine clerici incidẽter, vt propter tale delictum excludatur ab agendo, & procedere primã opinionem Butrii, & aliorum; aut, vt excludatur à probãdo, ſeu, vt eius depoſitio elidatur, & tunc iterũ diſtinguit; aut clericus deponit coram iudice laico, cum licentia, & conſenſu Epiſcopi, & tunc poſſe cognoſcere de crimine clerici, quia non cognoſcit, vt illum puniat; aut deponit coram laico abſq. licentia ſui Epiſcopi, & tunc nequaquã poſſet iudex laicus de crimine obiecto cognoſcere, quia non fuit legitimè examinatus, cum clericus non poſſit ferre teſtimonium coram laico, ſine licentia ſui Epiſcopi, vt tradit poſt alios idem *Car. de Graſſ. eff.*10. & conferunt notata per eumdem *Car. de Graſſ. eff.1. n.* 1148. *&* 1151.

90 Huius dubij occaſione eſt obſeruandum. Quod non eſſet admittenda exceptio, vel repulſa contra perſonam teſtis ab eo, contra quem depoſuit, ſi alias eſſet ab eodem approbatus, vt quia illo vſus fuit, iuxta *l.ſi quis teſtibus* C.*de teſtib.* vel etiã ſi nondum fuerit vſus, propterea, quod nondum iurauerit, ſeu teſtimonium protulerit, ſed tãtum eius nomen deſcriptum ſit in mandato citatorio ipſius nomine expedito, vt notatur in *d. l.ſi quis teſtibus, & tradunt Bal. in l.data opera num.*7. C. *qui accuſ.non poſſ.Gram.dec.*34.*nu.*11.*& alij quibus accedit Campanil. in rit.*33.*Cur.Arch. Neap.n.*6.

91 Vndecimo quæritur, an clericus poſſit cognoſci, & iudicari à iudice laico, pro contractibus, & obligationib. factis tempore, quo erat laicus.

Et dicendum eſt non poſſe, ſed cognoſci, & iudicari debere à iudice Eccleſiaſtico. ita *Lapus alleg.*118.*Feder.de Sen.conſ.*97 *de Francb.dec.*400. *& alij apud* Car.*de Graſſ.eff.*1.*num.* 1251. qui ſic teſtatur ſeruari in Regno Siciliæ, prout etiam ſeruari in Cur. Arch. Neap. fatentur *Genuen.in prax.c.* 16.*num.*2.*et Ric p.*1.*dec.*155.

92 Sed quid ſi clericus ſe obligauerit aliquid ſoluere certa die, deinde laicus effectus, & citatus ſuper tenore inſtrumẽti, ſit à iudice Eccleſiaſtico cognoſcendus.

Reſp. affirmatiuè, prout ſic fuiſſe deciſum, teſtatur *de Thoro in Comp.dec. Neap. verb.clericus,* pag.

pag.97.ſi fuerit ab eo præuentus tempore clericatus, *Frãc. de Iudice in pract. de liquidat. inſtrum.conſid*.4.*n*. 71. *& Ioa. Paul.Galt.in pract. crim.inſtr. in* 2.*ter par.nu*.13.

93 Quomodo autem procedatur circa liquidationem inſtrumenti contra clericum,& de obligatione facta per ipsũ ante clericatum, penès acta Curiæ ſæcularis. Habes apud *Genuen d.c.*16.*& Ric.d.par.*1.*dec.*155.*& p.*3.*dec.*188.

Vtrum vero apoca Banco directa habens exequutionem paratam ex iure municipali huius Regni,per *Prag*. 64. *de off. Procur. Cæſ.* habeat quoque eamdem exequutionem in Curiis Eccleſiaſticis?

Reſp.nequaquam, prout in facti contingentia fuit dictum in Cur.Arch. Neapol. vt teſtatur *Ric.p*.4. *deciſ. dicta Cur. Arch. dec*.249.

94 Duodecimo quæritur, an leges ciuiles iuſtæ obligẽt clericos, & Eccleſiaſticas perſonas (nam de iniuſtis, quæ ſunt contrariæ immunitati perſonarum Eccleſiaſticarum directè,vel indirectè, vti reprobatæ in iure canonico, & ciuili, non eſt hic ſermo.)

In hoc quæſito breuibus verbis dicendum eſt, quod clerici, & Eccleſiaſtici non tenentur, ex vi coactiua legibus ciuilibus, cum Princeps laicus non habeat iuriſdictionem in eos, *c. decernimus.de re iudicata, cap. ſeculares,de foro compet.& cap. Eccleſia Sancta Maria, de conſtitut.* Sed tenentur clerici, & Eccleſiaſtici ex vi directiua, ſeu in conſcientia ad ſeruãdas huiuſmodi leges vergentes in commune bonum, & minimè repugnantes libertati Eccleſiæ,vt docent *Vaſq.par.*2.*diſp.*167.*cap.*4.*Molin.de iuſt.tract.*2.*diſp.*31.*coucl.*6. *Cardinal. Bellarm. lib.* 1. *de cler. cap.*28. *Suar.de legibus lib.*3.*cap.* 34.*n.*6.*Bonacina eod.tract. diſp.*1.*q.*1.*pun.*6.*nu.*29.*Eman.Sà verbo lex,num.*11.*Salaſ.diſp.*14.*ſect.*8.*nu.*101. *& alij communiter*, & hoc ea præcipua ratione, quia huiuſmodi leges per canones approbantur, & quaſi canonizantur, quo ad hunc effectum,iuxta tradita per *Suar. cit.loco nu.*13.

Vnde patet, quod clerici non ſolum tenentur edicto Principis præſcribentis valorem monetarum, & taxantis pretia frumenti, ſed etiam aliis legibus ciuilibus latis ob commune bonum ex vi directiua, non autem ex vi coactiua; cum nequaquam ſint ſubditi poteſtati laicæ,quo ad forum,& iudicia, & gaudeant immunitate fori; nec poſſent à laica poteſtate puniri ob legum ciuilium tran-

tranſgreſſionem, quamuis puniri poſſint ab Eccleſiaſtica poteſtate ob huiuſmodi tranſgreſſionem, quatenus legitimus ſuperior expedire iudicauerit. ita *Ric.p.2.coll.deciſ.314. Belleć.diſq.cler.p.1.fol.386.n.34.Vaſq.Suar.& Bonaci. locis cit. Ambroſ.de immun.c.21.nu.27. Bartho.à S. Fauſto in Spec. Confeſſ.diſp.6.q.44. Ant.Dian. par.1.reſol.mor.tract.2 reſol.7. & alij.*

Addunt quoq. *Carol.de Graſſ. eff. 2.n.266.& 505. Molin. Bonac. & Barth.à S.Fauſto loc. cit. cũ alijs,* quod clerici expendentes pecuniam vltra taxam, ſeu valorem à Principe præſcriptũ, aut vendentes frumentũ vltra pretium lege iuſta taxatum, peccant contra iuſtitiã, & per conſequens ad reſtitutionem tenentur, vt per eos, & per *Ant.Ragu.in vaſ. Eccl. diſcipl. ſub tit. de dubijs curioſis quæſito 43.*

Vbi vero lex non taxauit pretia, ſed illa ſumuntur ex communi vſu fori, clerici tenerentur vẽdere iuxta communẽ vſum fori. Quia tunc pretium illud eſt iuſtum. ita *Barth à S.Fauſto loc.cit.& alij.*

Quod ſi clerici venderent falſis ponderibus, & menſuris, eſsẽt puniendi arbitrio iudicis Eccleſiaſtici, vt dicemus in ſeq. cap.num.39.

Et vtrum miniſtri iudicis laici inuenientes clericos exportantes pecuniam, frumentum, & equos à Regno contra ſtatutum; poſſint talia auferre. vide *Megalium in 3.par.lib.3.c.11. n.36.Rip.tract.de vbert.conſeruand.n.112. & alios apud Antoni.Dian.d.tr.2.reſ.15.fol.30. & reſol.68.f.59.*

Sed dubitatur, num iudex laicus poſſit procedere ex vi ſtatuti cõtra animalia, & pecora clericorum, quę in alienis paſcuis reperta fuerunt.

Diſtinctione vtitur, pro ſolutione, *Guttier.qui de hac loquitur pract.quaſt.lib.1.q.4 nu.2.* dicens, aut iudex ſæcularis intẽdit procedere contra perſonã clerici pro executione pœnæ ſtatuti, vel ordinationis, & tũc non poſſe procedere: ſecus autem ſi procedit contra pecora, quæ fuerunt reperta in paſcuis alienis. De hac tamen diſtinctione valde dubitat *Antonin.Dian.par.1.reſ.mor.tr.2. reſol.80.fol.65.* vt per eum, cũ cauſa maneat Eccleſiaſtica ratione perſonæ clericorum.

95 An autem clerici ligentur ſtatuto laicorũ de cauſis compromittendis inter affines; ita vt ipſi poſſint alios compellere, & compelli ad compromittendum.

In hoc varie ſcripſerunt Doctores; nonnulli enim indiſtincte do-

Mm

docent, minime ligari clericos tali ſtatuto. ita *Bal. in cap. cum veniſſent, de eo, qui mitt. in poſſ. Dec. in cap. Eccleſia S. Mariæ, de conſt. Vrſill. ad Affl. dec. 46. Nicol. Carbon. in pract. c. 9. nu. 80. lib. 3. Gram. conſ. 1. num. 33. Surd. conſ. 2. nu. 16. & Blanch. in tract. de comprom. in 3. quaſ. princ. nu. 32.*

Aliorum vero opinio eſt in contrarium, clericos ligari tali ſtatuto, ex eo, quia cõpromittere, eſt de ordinatorijs iudicij, & ſic reſpicit ordinem, & modum procedendi, & ideò ligari clericos, tàm actiuè, quàm paſſiuè, dũ litigant in foro laicali. ita *Capy. dec. 66. Borrel. de comprom. §. 1. glo. 3. nu. 224. Grim. ad Tartagl. in prax. M. C. V. c. 3. ante verſ. licet*, D. *Ric. Epiſ. Vici aquenſ. p. 1. collect. dec. 171 & p. 3. dec. 710. D. Reg. Tap. in conſt. odia litium num. 3. & de Thoro in Comp. dec. Neap. ver. clericus fol. 95.*

Pleriq. alij, deniq. exiſtimant, clericos nequaquam ligari prædicto ſtatuto paſſiuè, ſed tantum actiuè; & ſic non poſſe cogi ad compromittendum, quamuis poſſint cogere alios ad compromittendum, & mouentur ex eo, quia clerici gaudent priuilegijs ſtatutariis pro ſe, licet non contra ſe. ita *Abb. in cap. Eccl. S. Mariæ, de conſt. & alij quos refert, et ſequitur de Graſ. eff. 2. nu. 414.* qui hanc eſſe magis communem, veriorem, & tutiorem opinionem teſtatur.

96 Sed verum clerici, ex vi ſtatuti laicalis, poſſint conueniri pro iure congrui, vel laicos conuenire, prout eſt in noſtro Regno *Conſt ſancimus, de iure prothomiſ.* ex quo de iure cõi conſtat, ꝙ libera eſt poteſtas alienandi in extraneum, vel in proximum, aut vicinum, vt in *l. dudum C. de contrab. emp. iuncta l. falſo C. de com. rei alien.*

Aliqui exiſtimãt, clericos actiue, & paſſiuè ligari huiuſmodi ſtatuto iuris congrui. ita *Neapod. in Conſuet. vbi domus, in verb. Eccleſia, & in* Cõſuet. *ſi Eccleſia verb ſed quid de clericis, Capyc. dec. 98. Balthaſſ. Benedett. tract. de iure prothom. ad princ. dicta Conſt. ſancimus nu. 121. Ioa. de Amic cõſ. 14. n 6. Mar. Giurba dec. 25. nu. 10. & alij apud Car. de Graſſ. eff. 2. n. 383.* Qui fatetur rationem iſtius opinionis eſſe, quia tale ſtatutum de retractu non eſt cõtra, neq. præter diſpoſitionem iuris canonici, ſed ſecundum illam, *Cap. conſtitutus, de in integr. reſt. vbi Butr. & Imol. & per Matth. de Affl. in Conſt. ſancimus in princ. ſub verſ. item quæro num. 10.*

Nonnulli verò contrarium tenent, clericos non ligari tali ſtatuto iuris congrui, tàm acti-

uè,

uè, quam paſſiuè, ita *Praſ. de Franch. deciſ. 285. quem etiã refert Ric. p. 1. coll. dec. 6. Campanil. in rit. 22. Cur. Arch. Neap. nu. 17.* D *Reg. Tap. in d. Conſt. ſancimus nu. 66. & de Thoro in Comp. deciſ. Neap. verb. clericus fol. 93.* & hoc ratione æqualitatis ſeruãdæ; nam ſicut laicus contra clericum non poteſt vti hoc ſtatuto in foro Eccleſiaſtico: ita nec clericus, contra laicum, eo vti poterit in foro ſeculari. Quod procedere in Cur. Arch. Neap. propter dictum rit. 22. ait, *Proſp. Petra in annot. ad* Capyc. *d. dec. 98. & per Affl. loc. cit. nu. 11. & Ricc. p. 3. dec. 180.*

Alii tãdem docent, clericos poſſe agere iure congrui contra laicos, ſed laicos nõ poſſe agere contra clericos iure congrui; cum clerici poſſint vti ſtatutis, & conſuetudinibus laicorum, quatenus concernunt eorum fauorem, non autem è contra, prout de iure ſancitum eſt, vt teſtatur *Bal. conſ. 3. lib. 1. Crau. conſ. 441. n. 6. lib. 3. Molſ. in* Conſuet. *Neap. tom. 1. p. 2. q 7. nu. 41. & to. 2. conſ. 23. n. 7.* & hanc opinionem de iure veriorem eſſe dicit *Matth. de Affl in d. conſt ſancimus §. 9. n. 17.* Nec obſtaret ratio æqualitatis ſeruandæ, propter dictã rationem, vt etiam dicemus inferius nu. 101. Quamuis *Car. de Graff. d. eff. 2. nu. 388.* diſtinctione vtatur pro ſolutione huius dubitationis, vt per eũ.

97 Decimotertio quæritur, an Conſuet. Neap. vel aliorum locorum in materia ſucceſſionis, ligent clericos, & Eccleſiaſticas perſonas.

Reſp. cum diſtinctione, qua vtitur *Molſ. ad* Conſuet. *Neap. d. p. 2. q 7.* Nam aut quæritur ſi ligent paſſiuè, vt quia ille de cuius ſucceſſione agitur ſit laicus, aut actiuè, quia nempe, agitur de bonis ipſius clerici. Si loquimur de ſecundo caſu, actiuè, eſt ſubdiſtinguendũ, aut agitur de ſucceſſione bonorũ clerici decedentis ab inteſtato, & habebit locum diſpoſitio prædictarum conſuetudinum, ea ratione, quia mortuo clerico, illa bona non ſunt amplius perſonę Eccleſiaſticę; ſed potius laicorum hæredum, qui dum ſuccedunt ad illa bona, debent ſuccedere, ſeruata forma ipſarum conſuetudinũ. ita *Neapod. in* Conſuet. *Neap. ſi quis, vel ſi qua, nu. 247. de Ponte conſ. 18 n. 12.* & ſic fuiſſe deciſum in Collater. Cõſ. Neap. refert de *Bott. in addi. ad Neapod. in d.* Conſuet. *ſub d. n. 247.* & aliqua remiſſiuè, per *Ioan. Aloyſ. Morm. in* Conſt. *& Cap. Neap. fol. 54. n. 8.*

98 Aut agitur de ſucceſſione ex teſtamento, vt in terminis

Conſuet. Neap. in *cap. Si aliquis moriens*, & alterius incipien. *etſi teſtator*, ita vt dubitetur, an clericus teſtando debeat ſeruare diſpoſitionē iſtarum conſuetudinum; adeo vt non poſsit diſponere, niſi de medietate tantum, & verior opinio eſt, vt clericus diſponēdo, non ligetur diſpoſitione iſtarum conſuetudinum, vt docet *Neapod. in probem. d. Conſuetud Neap. ſub nu.* 303. *et ita fuiſſe deciſum per S.C. refert de Bottis cit. loc. n.* 256 *Capyc. dec.* 98. *de Franch. dec.* 283. *&* 411. *& hoc idem tenent Minad. in Conſt. Regni in aliquibus, in* 2. *notab. de Pont. conſ.* 39. *de Thoro, verb. clericus f.* 193. *& alij, quibus accedit Bellect. p.* 1. *diſq. cler. f.* 402. *n.* 24.

99 Si vero loquimur de primo caſu principali, an iſtæ conſuetudines habeant locum in clericorum, & Eccleſiaſticorum beneficium; eſt etiam ſubdiſtinguendum; nam aut agitur de ſucceſsione ab inteſtato, aut ex teſtamento.

In primo caſu, ſi v.g. moritur aliquis agnatus, vel cognatus ab inteſtato, pluribus relictis ſibi coniunctis, inter quos aderat clericus, vel religioſus, dicendum eſt, quod clericus, & Eccleſiaſtica perſona ſimul cum laicis admittitur ad talem ſucceſsionem ab inteſtato. ita *Neapod. in probem. Conſuetud. nu.* 252. *Matthæſil. ſing.* 110. *& ita fuiſſe iudicatum per S.C. refert de Bott. cit. nu.* 225. *& de Franch. dec.* 411.

100 In ſecūdo caſu, de ſucceſſione ex teſtamento, ſi v.g. agnatus, vel cognatus laicus diſpoſuit de bonis ſuis per teſtamētum, & agnatis, vel cognatis clericis, ſiue Eccleſiaſticis, parum, aut nihil reliquit, an in hoc caſu poſſint Eccleſiaſtici impugnare teſtamētum, & vti beneficio iſtarum conſuetudinum, & in hoc Doctores cōſiderant duos caſus, Quorum primus eſt in linea collaterali. Secundus vero in linea aſcendenti, & deſcendenti.

Si ſumus in linea collaterali, magis communis Scrib. opin. cenſet, vt Eccleſiaſtici non poſſint vti beneficio iſtarum conſuetudinum contra collaterales. ita *Capyc. dec.* 98. *& Præſid. de Franch. dec.* 411. *num.* 5. *& alij*, moti ea ratione, quia vt Eccleſiaſtici ſuccedant in bonis agnatorum laicorum, venit potius ex diſpoſitione iuris communis, quam per has conſuetudines; ſed de iure communi frater non poteſt impugnare fratris teſtamentū, niſi quando turpem perſonam inſtituiſſet, vt in *l. ſi fratris C. de inoff. teſtam.* ſed ſolum ſuccecitur ab inteſtato, & non con-

contra teſtamentum in linea collaterali ſecundum ius cõe.

Accedit quoq. ratio æqualitatis ſeruandæ, qua vtitur de *Franchic d.dec.* 411. nam ipſi Eccleſiaſtici diſponendo non ligantur diſpoſitione iſtarum conſuetudinum, vt dictum eſt ſupra nu. 98. ideo conqueri non poſſunt, ſi etiam laici diſponẽdo de bonis ſuis, non ligentur diſpoſitione conſuetudinum, ſed tãtum iuris communis diſpoſitione, quoad ipſos Eccleſiaſticos. Quam opinionem ratione æqualitatis ſeruandæ in hac linea collaterali dicit æquam *Molſ.nu.*41.tamen ipſe nõ recedit ab opinione recepta per S.C vt hæ conſuetudines, tàm ab inteſtato, quàm ex teſtamento procedant in beneficium clericorum, & Eccleſiaſticorum, quia dicuntur ciues, quoad omnia, quæ eorũ concernunt beneficium.

Nec obſtat ratio æqualitatis ſeruandæ, quia de iure ſancitum eſt, vt Eccleſiaſtici poſſint vti beneficio ſtatuti, & conſuetudinis contra laicos, nõ autem è contra, vt laici illis vtantur contra Eccleſiaſticos, vt poſt *glo. Abb. & Scrib. notant de Franch.dec.*285.*n.*5. *Molſ. nu.* 41. *& per DD. apud* Car.de *Graſſ. eff.* 2. *num.* 205. 414 & 500.

Quando vero ſumus in linea aſcendenti, & deſcẽdenti. Dicendum eſt, diſpoſitionem harum conſuetudinum habere locum in beneficium Eccleſiaſticorum, etiam dum aſcendentes diſponunt de ſuis bonis ex teſtamento, cum *Doctores* nullam faciant diſtinctionem, ſi procedant ab inteſtato, vel ex teſtamento, imò procedit in eis ratio, de qua ſupra, quia dicũtur ciues, quoad omnia, quę eorum concernunt beneficium. ita *Scrib.ſuper prædict.conſuetu. & Molſ. num.* 40. qui teſtatur ita alias fuiſſe deciſum per S.C.

102 Nec aliis conſuetudinibus laicorum, ligari clericos, tenent *Capell.Toloſ.deciſ.*154 & *Ric.p.*2.*collect. dec.* 314. *Car.de Graſſ.eff.*2.*n.*205. *& alij.*

103 Sed verũ per *Rit.* 22. *Cur. Arch.Neap.* cẽſeantur approbatæ cõſuetudines Neap. dum in ritu prædicto excipitur ſolum conſuetudo, de iure congrui.

Alber.Oliua.in d.rit. affirmare videtur, ſimiliter, & *Vrſil.ad Affl. dec.* 310.

Contrarium tamen cenſet *Campanil in d. rit. n.*20. intelligendo verba dicti ritus, vt confirmatæ dicantur à Cur. Archiep. Neap. omnes conſuetudines Neapolitanæ loquentes de cauſis Saſinarum, fabricarum faciendarum, vel demolienda-

rum,& ſimilium,quib. quia illa de iure congrui erat cõſimilis, eamq.Curia ipſa probare non intendens, fuerunt in d.Ritu, addita illa verba, excepto iure congrui,vt ex lectura eiuſdem ritus colligi videtur.

104 Decimoquarto quæritur, An clericus in feudalibus teneatur ſubire iudicium coram domino feudi, & coram ipſo conueniri.

Affirmant Doctores in *Cap. verum,& cap.tranſmiſſa, de foro comp.* atq. ita in conſuetudine ſeruari teſtatur *Archid. in cap. vnico, de cler. coniug.* & hanc eſſe magis communem fatetur *Clar.in §. feudũ q.90 verſ. & hac,quam ſequuntur Tol.in ſum.lib.5.cap.56.Reginal.lib 9. nu.351.de Franch.dec.545.Genuenſ.c.9.n.5. Sayr de cenſ lib. 3.c.19.n.5.*Farinac.*de inquiſ.q. 8.*Bonacin.*de legib.diſp.* 10.*q.2. pun.*1.§ 4.*n.4. Ambroſ.c.20.n. 56.&* Camil. *de Laratha conſ. 96.n.* 7. cõtra nonnullos alios, quorum opin. fatetur eſſe cõmunem *Guid.Pap. dec.139.*ratio eſt, quia non dicitur iudicari ratione feudi,vt perſona Eccleſiaſtica, ſed vt Princeps, vel Dux,ſecundũ *Bar. & alios Scrib. in l. ſi quando, C.de appell & Iacob.de* S.*Geor.de feud. in verſ.& dicti vaſſalli,Neapo. in conſuet Regni, in proem.§. præfatus nu.* 300. *& Affl.in conſt.* Regni *ſi quis clericus, & Paul.Layman.l.4.tract.9.cap.4 num.3.*

105 Quod intellige eſſe verum, quando clericus pro feudo coram ſęculari conuenitur, intẽtando petitorium,& ſic quando de proprietate ſola agitur. Secus vero ſi iudicio poſſeſſorio impetitur; nam tunc cauſa poſſeſſorii, eſt agitãda coram Eccleſiaſtico iudice, vt intelligit, & declarat *Luc.de Pen.in l.vnica* C.*de rei poſtul. lib.* 10. *quem refert,& ſequitur D.Reg. Tap.Marchio Belmon.lib.* 1.*de iure Regni tit. de Epiſc. & cler. pag.21.& per Car. de Graſſ.eff. 1.n.732.* Quamuis aliter fuiſſe iudicatum referat *de Thoro in Comp. decíſ. Neap. verb. clerici pag.93.*

106 Obſeruandum tamen eſt, quod licet clericus ratione feudi cogatur litigare coram domino feudi, in his, quæ feudum reſpiciunt; non tamen poteſt aſtringi, vel de aliquo delicto condemnari ab ipſo domino feudi laico, ſecundum *Innoc. Abb. & Ioa.* And.*in cap. verum,de iudi.* nam vbi agitur de delicto, ſiue criminaliter,ſiue ciuiliter, tunc ſolus Eccleſiaſticus cognoſcit, *Surd.conſ. 396.nu.32.l.3.Farin.d.q.8.nu. 22.Ambroſin.d. c. 20.num.59. Menoch. de retin. poſſ.remed.3. nu. 402. & alÿ apud Bellect. d. p.1.*

*p.1.diſq.cler.fol.214. nu.11.& Paul.*Layman.*cit.loc.*

Sed quid ſi ageretur contra clericum vaſſallum ad amiſſionē feudi criminaliter, aut ciuiliter pro crimine, vide tradita per *Innoc.in c.verum, de for.comp. Gugl.de Bened. in repet. c. Raynuntius de teſtam. Surd. conſ. 193 lib.2.n.15 Intrigl.de feud. cent 1.q.56.num. 255. Corrad. Scrader.in tract.de feu.p.1.q.2.* Car.*de Graſſ.eff. 1.nu. 726.& eff.2.à nu.221.Paul. Laym.cit. loc.& per alios.*

107 Decimoquinto quæritur, an laicus condemnatus in exiliū à iudice ſæculari, ſi fiat clericus, & rumpat exiliū, poſſit ab eodem iudice puniri pro fractura exilij.

Reſp.negatiuè, ſed ab Eccleſiaſtico puniendus erit, cum ſit nouum delictum à perſona, cuius ſtatus eſt mutatus, & effecta exempta. ita *Præſ. de Franch. deciſ.395. D.Reg.Tapia lib.1.de iure Regni tit.2.n 33. de Ponte de poteſt.Proreg.tit.7.§. 7.n.16* Car.*de Graſſ.eff.1.n.1140. de Thoro verb.clericus, Valaſc.lib. 1.conſult.tom.1.conſult. 48.Fabius de Anna lib.2.conſ.140.n. 12.Ric.p.3.dec.302.& alij apud Paul.*Layman.*lib.4 tract.q c.4. nu.12.*

Imo etiam, ſi quis fuerit bānitus, vel foriudicatus tempore, quo erat laicus, & durante banno effectus ſit clericus, liberabitur à iuriſdictione iudicis laici. ita *de Franchis dec.209.& 384 Car.de Graſſis loco cit.n. 1138. & alij.*

108 An autem, ſi clericus in minoribus ordinibus conſtitutus relegatus à iudice Eccleſiaſtico, durante relegationis tempore efficiatur laicus, relicto habitu clericali, & frangat relegationem, poſſit pro fractura ab eodem Eccleſiaſtico puniri.

Negat *de Franch.d.deciſ.395.* eadem ratione.

Contrarium tamen ſeruatur in Cur.Arch.Neap.vt fatetur *Genuenſ.in prax.c 9.nu 3.* ex eo, quia mutatio fori poſt ſententiam, non mutat prioris iudicis iuriſdictionē, ſed iuriſdictio iudicis ordinarii durat, vt poſſit perpetuo ſuam ſententiā tueri, & non obſeruantes coercere, ne reddatur eluſoria, *l.1.ff. ne vis fiat ei.gl.& doct. in cap. quærenti de offic.deleg.* ergo ad Eccleſiaſticum pertinet, alias eius iuriſdictio redderetur eluſoria.

Nec eſt eadem ratio in laico effecto clerico poſt relegationem. Quia perſona clerici eſt exempta, vt non poſsit puniri à laico, vt poſt alios, docet *Ant. Dian. p. 1.reſol.mor.tr.2. reſol.118 fol.80,*

109 Decimoſexto quæritur, ſi cle-

clericus in minoribus conſtitutus delictum committat, & poſtea habitum, & tonſuram relinquat; vel vxorem ducat; an puniendus veniat per iudicem Eccleſiaſticũ pro delicto commiſſo tempore clericatus.

Reſp. ab Eccleſiaſtico eſſe puniẽdum. Quia attenditur ſtatus, in quo delinquens erat tempore delicti. ita *Gramat. dec. 10. Camill. de Curte in diuerſor. iuris feud. p. 2. c. 2. n. 114. Clarus §. fi. q 36. nu. 9. Genuenſ. d. c. 9. nu. 2. de Franch. deciſ.* 417 *Franciſ. Mazzia in add. ad pract. Frãc. Ant. de Iud. de liquid. & exeq. inſtrum. nu.* 71. Anton. *Diana p. 1. reſol. mor. tract. 2. reſol. 32. fol. 39. & reſol. 118. & alij communiter, vt teſtatur Farinac. tract. crim. q. 8. n. 66. & ita ſeruari in* Cur. *Arch. Neap. fatetur* Ric. *p 2. dec. 113.*

110 Decimoſeptimo quæritur, an clericus deponens falſum coram iudice ſeculari, poſſit per ipſum iudicem puniri.

Et minime puniri poſſe per iudicem laicum, fatendum eſt, vt tradunt communiter Doct. & nominatim *Clarus quæſt.* 38. *Capyc. deciſ. 5. n. 13. Afflict. dec. 230. de Franch deciſ. 545 nu. 6. D. Regens Tapia de iure regni, in conſtit. de perſonis n. 27.* Ric. *in praxi aur. reſol. 140. & 483. & Bonac. de legib. diſp. 10. q. 2. pun. 1. §. 1. num. 18.*

Num autem clericus, de dicta falſa depoſitione facta coram laico, poſſit puniri per ſuum iudicem competentem.

Et nequaquam poſſe puniri, cenſuit Cur. Arch. Neap. vt teſtatur *Ric. p. 4. dec* 81. rationibus per ipſum relatis.

Si vero laicus deponeret falſum coram Eccleſiaſtico, poſſet ab eodem Eccleſiaſtico puniri, vt tradũt *Couar. pract. quæſt. c. 18 nu. 8. Affl dec. 219. Capel. Thol. dec. 379. de Franch. dec. 149. & alij.*

111 Sed vtrum, eo caſu poſsit cognoſcere laicus de falſo coram eo commiſſo à clerico, ad hoc tantum, vt irritetur, & annulletur eius depoſitio.

Affirmant *Innoc. Abb. & Felin. cap. verum, de for. comp. & alij apud Car. de Craſ. eff. 1. n. 1151. & diximus ſupra nu. 89.*

112 Decimo octauo quæritur, an iudex laicus poſſit procedere, & punire clericum pro crimine aſſaſſinij.

Affirmant Abb *& DD. communiter in c. 1. de homic. in 6.* & ſic ſeruari teſtatur *de Franch. dec. 176. Capy dec 112. Gram. in vot8. conditoris machinę, Muſcatell. in pract. crim. rubr. de homic. med. mand num. 86. Reg. Tap. in conſt. Regni de perſonis n. 12. Farin. de inquiſ. q 8. n. 86. Maceraten. lib. 3. variar. reſ. 2. nu 9.*

n.9 & meminit Ric.p. 4 de.292 & alij apud Thorum Compen. deciſ.Neap.verb.clericus ſol.96. Præcedente tamen declaratione Eccleſiaſtici, ex Bull. Clem. VIII.*die 18.Decembr.* 1595. de qua per *Nouar.concl. vnica, de aſſaſſin.*& ex recentiori ſentētia probant *Bonacin. de legib. diſp.10.q.2.pu.5.§.4. Ambroſi. de immun.& libert. Eccleſ. cap. 17.n. 10. Antonin.Dian.par.1. reſol. moral. tract. 2. reſol. 51. & ſequitur Car.de Graſſ. eff.1, num. 841. & eff. 2. num.164.* iuxta quam Bullam fuiſſe deciſum, oſtendit *Maſtril deciſ. 288.par.3. num.* 19. Quamuis *de Thoro verb. iudex ſecularis ſol.*294.referat fuiſſe per laicū proceſſum contra clericum imputatum de aſſaſſinio,& cōſtito de aſſaſſinio fuiſſe per ipſummet latam declaratoriam, vt refert etiam *Car. de Graſſ. eff.1.n.673.*

113 Aſſaſſinius autem vocatur, quia pecunia alioue pretio cōductus, Chriſtianum occidit, vel de eo recipiendo conuenit, pro interficiendo aliquem Chriſtianum, *Decia.tract.crim. lib.6.cap.* 28. *nu.*18.*Clar.§.aſſaſſin.Ric.p.1.deciſ.*112.*& alij apud Car.de Graſſ. nu.* 699. *&* 703.

Sed an mandans vulnerare, vel vulnerans pro pecunia, & ſimilia, dicatur committere aſſaſsinium, vide *Tapiam, Muſcatell. & de Francb. loc. cit. D. Rouit. in pragm.* 12. *de abolut. Nouar.cit.Car.de Graſſ.n.684. & Ric.in prax.aur. reſol.36.& 37.& p.1.d.dec.112.*vbi præcipuè refert fuiſſe reſolutum in Cur.Arch.Nea. quod mandās vulnerare aliquem, pecunia mediante, non ſequuta morte, non dicatur aſſaſsinius ad effectum, vt confugiens ad Eccleſiam, illius priuetur immunitate,& idem dicit *par.3.dec.232.* vbi etiam refert, pluries fuiſſe reſolutum in d.Curia, non eſſe puniendum tanquam aſſaſſinum, recipientem, aut dātem, pecunias ad vulnerandum, vel verberādum, aut quid ſimile; licet grauetur delictum propter interuentum pecuniæ.

114 Eſt tamen obſeruandum, quod licet iudex ſecularis poſſit procedere contra clericum aſſaſſinum,& illum punire, iuxta dicta in præced quæſito, poterit quoq. iudex Eccleſiaſticus contra eumdem clericum procedere, nam iuriſdictio nō eſt priuatiuè, quoad iudicem Eccleſiaſticum, ſed cumulatiuè,& ſic locus erit præuentioni, in tantum, quod ſi talis clericus fuit punitus ab vno, non poterit puniri ab alio. *Baiard. ad Clar.§.fi q.36.n. 37. Car.de Graß.eff.1.n.717.& nu.* 1289. *& per Antonin.*Dianam *par.1.*

reſol.moral.tract. 2. reſol.107. fol.76.

115 Decimonono quæritur, an iudex laicus poſſit cognoſcere,& punire clericum pro crimine læſæ Maieſtatis.

Et nequaquam poſſe fatendum eſt, vt refert fuiſſe deciſum, *de Franch.dec. 691.* & dicemus infra c.15.clericus enim, proprie non dicitur committere crimen læſæ Maieſtatis humanæ;cum non ſit verè ſubditus, *Clar.d.§ fi.q.36.nu.23.& in §.læſæ Maieſtatis,& alij*,vt dicemus in eodem c. *15.*

116 Vigeſimo, & vltimo quæritur, à quo ſit cognoſcendus clericus pro delicto falſæ monetæ, vel ipſius tonſionis.

Reſp. debere cognoſci per iudicem Eccleſiaſticum, nõ autem per laicum, vt fatentur *de Franch.d.dec.691.num. 7.Boſſ. tract.crim.tit. de foro comp.nu. 134.Clar.d.q 36.n.20.*qui aſſerit, hanc eſſe communem opinionem, & ſequitur *Car. de Graſſ.eff.1.n.345.& 576.*

117 Et nouiſſimè contra monetarios fuit publicata Bulla S.D. N. Vrbani VIII. ſub datũ Romæ idib.Nouembris 1627. quæ incipit, *in ſuprema Paſtoralis ſpecula*, vbi præcipuè ſũt hæc verba.

Nos motu proprio, ac ex certa ſcientia, meraq deliberatione noſtris, ac de Apoſtolica poteſtatis plenitudine,hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione, ſtatutum, voluntatem, & mandatum Pij prædeceſſoris præfati tenore præſentium approbamus, confirmamus, & innouamus, ac ad omnes, & ſingulas perſonas Eccleſiaſticas,etiam quomodolibet exemptas,tàm ſæculares, quàm cuiuſuis Ordinis,Congregationis, Societatis, & Inſtituti,etiam de neceſſitate exprimẽdi;necnon militiarum quarumcumque,etiam Hoſpitalis S.Io. Hieroſol. regulares non ſolum in ſtatu Eccleſiaſtico mediatè,vel immediatè Nobis, & Sedi Apoſtolicæ ſubiecto,ſed etiam in omnibus, & ſingulis Prouincijs, Regnis,Ciuitatibus,Terris,Oppidis, Caſtris, & locis in Italia *dumtaxat exiſtentibus, qui aureas,vel argenteas monetas tondere,fabricare,colorare,vel adulterare, ſeu etiam quomodolibet adulteratas ſcienter erogare, aut exponere præſumpſerint extendimus,& ampliamus. Volẽtes, vt culpabiles in præmiſſis reperti (præuia degradatione) Curiæ ſeculari puniendi tradãtur.Pecunias vero ſic,vt præfertur,adulteratas ſcienter detinẽtibus,ſeu de loco ad locum trãſferẽtibus,aut materiam,inſtrumenta,ſiue opem ad præmiſſa præſtantibus, pœnam triremiũ per decennium imponimus, & cognitionem cauſarum huiuſmodi*

modi, quoad perſonas Eccleſiaſticas præfatas, tàm ſeculares, quàm regulares in Prouincijs Nobis, & Sedi præfatæ ſubiectis ad S.R.E. Cardinales in eiſdem Prouincijs de latere Legatos, & Prolegatos pro tempore exiſtentes, in alijs vero omnibus, & ſingulis Prouincijs, Regnis, Ciuitatib. Oppidis, Caſtris, & locis, tàm ſub noſtra, & dictæ Sedis, quàm cuiuſuis alterius Principis ditione, in Italia tantum comprehenſis, priuatiue, quoad omnes, etiam Superiores Religioſorum, ipſisq. Superioribus penitus excluſis, ad Ordinarios locorum ſpectare etiam volumus, &c.

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM.

CAP. VIII.

De Priuilegio immunitatis, & exemptionis à gabellis, exactionibus, & tributis laicalibus.

SVMMARIVM.

1 *Quo iure eſt hæc immunitas.*
2 *Hoc priuilegium eſt perſonale.*
3 *Imponentes, & exigentes gabell. à cler. in quas cenſur. & quando incidant.*
7 *Qui clerici gaudeant hac immunitate.*
9 *An cler. coniugatus, aut bigamus.*
11 *An clerici Græci.*
12 *An vxor clerici Græci.*
13 *An filij legitimi clericorum.*
14 *Regulares profeſſi, conuerſi, & nouitij vtriuſque ſexus gaudent hoc priuil.*
15 *An Fratres, & Sorores Tertij Ordinis.*
16 *Milites S. Ioannis, S. Iacobi, Calatraua, & Alcãtaræ gaudent eo priuilegio.*
17 *An famuli, & ſeruitores clericorum.*
19 *An familia clericorum, eo priuilegio gaudeat in abſentia clericorum, quorum expenſis alimentatur.*
20 *An Coloni Eccleſiæ, aut Cleri-*

coram gaudeãt hac immunitate.

26 An emptor bonorum Eccleſiæ, & clericorum gaudeat hac immunitate.

29 An conductores rei Eccleſię, vel clericorum, pro re conducta gaudeant.

30 An conductor bonorum Eccleſiaſticorum poſſit conueniri coram Eccleſiaſtico.

31 Si clericus conduceret aliquod prædium, an gaudeat immunitate pro fructibus prædij conducti.

32 An clericus negotiator teneatur ſoluere gabellas.

33 Et à quo compellendus ad prædictam ſolutionem.

34 Pro quibus bonis clerici gaudeant immunitate.

36 An pro bonis acquiſitis ante clericatum.

38 An pro bonis eorum, quæ venduntur, tàm ad groſſum, quã ad minutum.

39 Tenentur vendere bona prædicta iuſta, & approbata menſura, & iuſto pretio.

41 Et an pretio taxato per ſtatutum laicale.

42 An gaudeant pro bonis emptis, vel donatis.

47 Quid ſi donatio, vel ceſſio eſſet in fraudem.

48 Quando præſumatur fraus in caſu prædicto.

49 An præſumatur fraus, ſi frater laicus donauerit omnia eius bona, vel maiorem partem fratri clerico.

50 Vel ſi donans poſt donationem reperiatur poſſidere, prout prius.

51 Quid ſi inſtrumẽtum donationis in tali caſu cõtineret promiſſionem factam ex cauſa donationis.

52 Vel ſi probetur, quod res fuerit reuerſa ad donatorem ex nouo titulo.

53 Aut ſi donator reſpondet donatori de fructibus.

54 An præſumatur donatio in fraudem, ſi pater habens plures filios, vna donauit maiorem partem bonorum.

56 Si res laici peruenirent ad clericum eum pacto, vt ipſe clericus teneatur ad collectas in futurum, an teneatur.

58 Quid ſi bona clerici eſſent communia pro indiuiſo cum fratre, vel alijs laicis.

59 An bona, quæ clericus dedit in emphyteuſim, gaudeãt immunitate.

65 Vtrum clerici in aliquibus caſibus teneantur contribuere collectis impoſitis pro communi neceſſitate.

66 An cognitio, ſi competat immunitas clericis, vel ne pertineat ad Eccleſiaſt. iudicem, vel ſecularem.

68 An poſſint clerici donare, aut vendere, quod ei ſupereſſet de immunitate taxata.

OCtauum clericorum Priuilegium eſt immunitas, & exemptio à gabellis, collectis, alijſq. laicalibus ſolutionibus. Quam immunitatem, & exemptionem habent de iure Diuino, vt conſtat ex *Geneſ.cap.47. & meminit Ioſeph.de antiquit. iud lib. 2. cap 4. item ex lib.* 1. *Eſdra c.7. & refert idem Ioſeph li.xj.c.5.et habetur Matth.c.17. quem locum S.Hiero.in d.c.17. Matthei, & S.Auguſt.in* 1.*lib. de quæſt.Euang.q.*23.exponũt
1 etiam pro Eccleſiaſticis. Et nõ ſolum de iure Diuino, ſed etiã de iure canonico, & ciuili, & ex communi ſententia Canoniſtarum, & Ciuiliſtarum, Clerici ſunt immunes à prædictis gabellis, collectis, vectigalibus, &c. De iure canonico conſtat ex *cap.clericis, de immun. Eccl. in 6.cap. quamquam, de cenſib. in 6.cap.non minus, de immun. Eccl.cap.generaliter §. nouarũ, §.placet 16.q.1. & ex Trid.ſeſſ. 25.cap.20.de reform.* De iure ciuili patet in *l. placet* C. *de ſacroſ. Eccl. & authen. omnis itẽ nulla communitas, eod. tit. et in l.uniuerſi C. de vectigal.* Deniq. ex communi omnium ſententia, vt tradunt nominatim *glo. in d.cap quamquam, & ibi Ioa. Andr. Archid. & alij, Bertach. in tract.de gabell p 7 nu.10. & 19.to.12.fol.64 Guid Pap.dec. 381. Duen.regul 100. Menoch. de arb.iud.caſ.562.nu.* 16 *Car. de Graſſ.de effect. cler.eff.3.n.3. Zerol.in prax.Epiſ.ver.clericus §.9. Paul.Layma. lib.4.moral. theol.tract.9.c.8. Couar. pract. q.31.n.9. Molin.de iuſt tom.3. diſp.671.n.5. Bonac.de cõtract. diſp.2.q 9.pun.2.nu.8. Garc.de benef.p.1.c.31. Molf.in ſumma p.2.tr.12.c.22.n.158. Ill.*D.*Regens Tapia Marchio Belmontis in deciſ. ſupremi Italiæ Senatus dec.8.nu.35. & Suar. lib.de defenſ fidei Cath contra Reg. Angliæ lib.4.c.9.*

2 Hoc autem immunitatis Priuilegium eſt perſonale, cum ſit clericis conceſſum, vt ſummi Dei cultus frequentiores ſint, *d.cap.non minus, vbi Card. & Anch &* Abb. *in cap. ſecundum, de cenſib.* cumq. hoc priuilegium conſequantur bona reſpectu perſonæ clericorum, ſequitur quod extincta, & mortua perſona, extinguitur priuileg. *c.priuilegium, de regul. iur. in 6. & notat poſt alios Car. de Graſſ.eff.2 n.38.*

3 Imponentes vero, aut exigentes gabellas, vel alia vectigalia, & tributa à clericis, aut ex eorum bonis, incidunt in excommunicationem latam in *d.c.quamquam, de cenſ. in 6.* & in aliam excommunicationem latam in Bulla cœnæ Domini

mini, vt tradunt *Paul. Laym. cit. loc. & alij*. Inter quas cenſuras eſt differentia, nam qui exigit tributa à clericis, quæ ipſis clericis non fuerunt impoſita, non incurrit cenſuram latam in Bulla cœnæ, ſed eam, quæ eſt lata in *d. c. quamquam*; cum in Bulla cœnæ dicatur, *Imponunt, & diuerſis etiam exquiſitis modis exigunt*. vbi notanda eſt illa particula coniunctiua (&) Ita *Reginal. lib. 11. de abſol. ab excom. n. 379. Proſp. de Auguſt. ad Quarant. ver. vectigal, & alij apud Bonaci. d. q. 9. pun. 2. nu. 13. quamuis Molin. diſp. 670.* exiſtimare videatur incurrere cenſur. Bullæ cœnæ.

4 Vnde ſequitur, quod ſi exactores Gabellarũ, qui ad portam ciuitatis, vel in alio loco deſignato ad illas exigendas præponuntur, exigerent tributa, aut gabellas, etiam à clericis tranſeuntibus, dummodo in impoſitione ipſarum gabellarum; nulla ſit facta mentio clericorum, non inciderent in excommunicationem reſeruatam contentam in dicta Bulla cœnæ; vt notant *Exponentes dictam Bullã, & Bonac. loc. cit.* Sed tunc tantum inciderent in excommunicationem contentam in *d. c. quamquam*, quę non eſt reſeruata Summo Pontifici, ſed eius abſolutio poſſet obtineri de licentia Epiſcopi præuia ſatisfactione. ita *Addit. ad Quarant. loc. cit. verſ. vt autem, Reginal. lib. 9 num. 376. & 381. Tolet. in ſumm. lib. 1. c. 21. Caiet. ver. excomm. nu. 39. qui cum Suar. de cenſ. diſp. 23. ſect. 4. nu. 21.* cenſet poſſe excuſari etiam ab excommunicatione contenta in *d. c. quamquam*, ſi reciperent aliquid à clericis non petendo tanquam à debitore, ſed rogando ſimpliciter, cum verbum, exigendi, ſeu extorquendi, quo vtitur Sũmus Pontifex connotet aliquam coactionem, & inuolũtarium, vt per eos.

5 Ad incurrendam autem cenſuram contentam in dicta Bullæ cęnę, vt patet ex verbis eiuſdem Bullæ, ſufficit. Si quis auxilium, vel conſilium, aut fauorem præſtet ad imponenda talia tributa quoad clericos, vel ad exigenda impoſita, ſiue exigat per ſe, ſiue per alium. Item ſufficit, nõ ſolum ſi directe gabella imponatur clericis, vel eorum bonis; ſed etiam indirectè, ita vt damnum redũdet in clericos, vt eſſet ſi fieret ſtatutũ, per quod coloni clericorũ, vel eorũ conſanguinei grauioribus onerib. afficerentur. Quia tale ſtatutum afficeret, & grauaret clericos indirecte. In Bulla, enim, dicitur, directè, vel indirectè, *ita Vgolin. de cenſ. Papæ reſer. cap. 18. Addit.*

ad Quaran.cit.verſ.Item huius, & alij.

Item ſufficit, ſi quis exigeret tales gabellas, vel alia onera à clericis, etiam ſpõte dantibus, non quia ſit inhibitum aliquid accipere à clericis donantibus propria ſponte, & voluntate omnino libera, & abſoluta, ſed quia eſt prohibitũ aliquid accipere tanquam ſibi debitum, vel ex impoſitione onerũ, etiam ſi accipiatur abſque alia vi, & coactione, vel præuia petitione, vt eſſet quando clericus ad euitandes moras, & contentiones, eligeret aliquid eis offerre, & præſtare, non valens alio modo ſe iuuare, quia tũc diceretur inuitus, & non ſponte ſoluere, vt tradunt *Suar.diſp.41.ſect.2.n.99. Addit.ad Quaran. & Bonacin. cit.loc.*

6 An autem bona patrimonialia clericorum comprehendãtur in prædicta prohibitione Bullæ cœnæ, ita vt nequaquam licitum ſit ex bonis ipſorum tributa exigere.

Et dicendum eſt comprehendi iuxta tradita per *Vgol. d.c.18. §.3. Molin.to.3.tr.2. diſp.671. Sayr.lib.3.de cenſ.c.22 num.9. Tolet.d.l.1.c.29 Addi. ad Quarant.cit.Suar.de defenſ.fidei lib. 4.cap.24 Reginal.lib.9. cap.25. n.379.& alios.Quamuis aliter ſentiat Nauar.cap.27.num.61.* cũ hoc colligatur ex illis verbis Bullæ: Eorum, & Eccleſiarum, & beneficiorum bonis, nam particula illa, *eorum*, contra diſtinguitur ab illa particula, *Eccleſiarum, & Eccleſiaſticorum beneficiorũ*, vt notat poſt alios *Anto. Dian. p. 1.reſ.mor. tr.2.reſ.39.*

His præmiſſis, vt huius priuilegij neceſſaria, & vtiliora pateant, ſuccinctè diſcutiemus de infraſcriptis, ſcilicet.

Qui gaudeant, vel ne hoc priuilegio immunitatis à nu. 7.

Et pro quibus bonis hac immunitate gaudeant, cum reſolutione nõnullorum dubiorum, à nu.34.

PRIMA DVBITATIO.

7 QVi gaudeant, vel ne hoc immunitatis priuilegio.

Pro ſolutione dico Primo, eo gaudere omnes clericos, ſiue in ſacris, ſiue in minoribus, et primæ tonſuræ, *gloſ. in cap. ex literis, in ver. obligata, de pign. & in cap fin.de vit.& ho n.cler: ver.facultas, & alij communiter.*

Similiter dicendum eſt, eodem priuilegio gaudere alios clericos, quos canonis, atq. fori priuilegio gaudere, diximus in c. proxime præc.

8 An autem clerici primæ tonſuræ, vel in minoribus ordinib.

dinib. cõſtituti debeant habere omnia requiſita præſcripta à S.C.T. *ſeſſ.23. c. 6. de reform.* vt gaudeant fori priuil. de quibus in cap. præced. vt etiam hoc immunitatis gaudeãt priuilegio.

In hoc dubio, *Molf. in ſumma tr.6.c.10.n.15.& 65. & Bonacina de cenſur. d. diſp.2.q.4.pu.2.n.1.& de contract. diſp.2.q.9 pu.2.num.1. & alÿ apud Paul. Layman. lib.4 tract.9. c. 7.n.3.* tradunt quod tales clerici, ſi incedant in habitu, & tonſura, & de mandato Epiſcopi inſeruiant alicui pio loco, ſunt immunes ab omnibus gabellis, tributis, & aliis onerib. Quod etiam fatetur Barboſ. *de off. Ep. p.2. alleg.13.n.4.*

Ipſe vero cum *Sanch. in ſumma 2.tom. li.7.c.13.n.34.* exiſtimo, clericos prædictos, etiam nullam dictarum conditionum, vt gaudeant fori priuilegio. vt ſupra, ſeruantes, hoc frui priuilegio. Quia cum S. C. Trid. eas conditiones, ad ſolum fori priuilegium retinendum petierit, id non eſt extendendum, vt ſit neceſſarium ad retinenda cætera priuilegia; nam priuari clericalibus priuileg. eſt odioſum, & ideo reſtringendum, prout diffuſius dicemus infra c. 12. & ſecundum hanc partem refert reſponſum Sac. Congr. *Anton. Dian. p. 1. reſol moral. tr.2. reſol.36. fol.41. ex Comitolo in reſponſ. mor. lib.6.q.20.*

9 Sed an clerici coniugati cũ vnica, & virgine hoc immunitatis priuil. gaudeant, pro bonis propriis.

Reſp. negatiuè ſecundum *Duen. regul 100.n.10. per tex. in cap. vnico, de cler. coniug. in 6. & ibi glo. in verb. in cæteris*. Idemque tenent *Bertach. in tract. de gabell. par.2.num.17. Guid. Papa dec.383. Ric. in prax. for. Eccleſ. reſol.253.* Couar. *qui de communi teſtatur, pract. quæſt. cap.31. nu.9. D. Reg. Tap. de iure Regni lib.1. tit. de Epiſ. & cler. nu.30. Abb. cap. ex parte, de cler. coniu. Proſp. de Auguſt. ad Quarant. verb. vectigal*, Sanch. *de matr. lib.7. diſp.46.n.16. & alij apud Car. de Graſ. eff.3.n.44.* Quamuis quoad onera perſonalia gaudeãt immunitate, vt notat *Molf. in ſum. p 2. tract.12.c.22. n.165.* Qui etiam ait, ſtandum eſſe conſuetudini, ſi tales clerici alia, gauderent, immunitate, quoad bona.

10 Et tanto magis cler. bigamus non gaudebit hac immunitate, vt per *Suar. lib. de defenſ. fidei lib 4.c.28. & alios.*

11 De clericis Orientalibus, qui Græci appellantur, dicendum eſt, eos gaudere hoc priuilegio, cũ verè, & quoad omnia ſint clerici, & perſonæ Eccleſiaſticæ, licet vtantur legitimo

timo matrimonio, cum vnica, & virgine contracto in habitu laicali, vel dum erant in minoribus, vt dictum eſt ſupra cap. 6. num. 20. ita *Campan. ſuper c. Regni Neap. cap. 98. nu. 17.* Car. *de Graſſis eff. 3 num. 46. Proſp. de Auguſt. cit. loco. Camil. de Curte in diuerſ. feud. p. 2. cap. 1. num. 90. Molfeſ. in ſumma d. tract. 12. cap. 22. nu. 164. & Bonacin. de contract. diſp. 2. q. 9. pun 2. nu. 9.*

12 Hac quoque immunitate gaudebit vxor legitima dicti clerici Græci, cum vxor clerici gaudeat eodẽ priuilegio, prout eius vir. ita *Ferret. conſ. 167. lib. 1. Maſull. ad* Capyc. *deciſ. 76. Car. de Graſſis eff. 3. n. 137. Duennas regul. 100. num. 2. & alij.*

13 Hanc eamdem immunitatẽ obtinebunt, etiam filii legitimi clericorum, durante vita eorum patris, cum pater, & filius reputentur vna, eademque perſona. ita *Duennas nu. 2. &* Car. *de Graſſis num.* 133. *poſt Bald. in l. 1. C. de* Epiſ. *& cler.*

14 Dico ſecundò, hoc immunitatis Priuilegio potiri omnes regulares profeſſos, conuerſos, & nouitios, ſicuti etiã moniales, nouitias, & conuerſas, vt dictum eſt cap. præced. de fori priuil. num. 41. itaut durante nouitiatu, bona nouitij neque collectari poſſint, vt tradunt Abb. *in conſ. 53. lib. 1. num. 2. Bar. in auth. ingreſſi* C. *de Sacroſan. Eccleſ. num. 4. Car. de Graſſis effectu 3. num. 131. alij.*

15 De fratribus, & ſororibus tertij ordinis S. Dominici, & S. Franc. Dicendum eſt, prout diximus cap. præced. num. 42. de fori priuil. iuxta terminos *conſtit. Leonis X. incip. dum intra, relata per Quarant. verb. priuilegia regular.*

16 Dico tertiò, hoc priuilegio immunitatis gaudere milites S. Io. Heroſol. Sancti Iacobi, Calatrauæ, Alcantaræ, & ſimiles, vt diximus de foro priuilegio in cap. præced. num. 46. & tradunt *Bobadill. in ſua politica lib. 2. cap. 18. num. 264. Barboſa par. 2. all. 13. num. 14. Anton. Diana par. 1. reſol. mor. tract. 2. reſol. 49. & Nau. conſ. 23. de regular.* vbi de militibus S. Stephani.

17 Dico quartò, hoc priuilegio immunitatis à ſolutione collectarum, ſeu gabellæ, vel receptionis hoſpitum gaudere famulos, ſeu ſeruitores clericorum *l. 2. C. de Epiſc. & cler.* familiares enim comprehendũtur in priuilegio domini, *Oltrad. conſ. 293. Carauita ſuper ritu M. C. V. ritu 46. num. 27. & poſt alios* Ricc. *in prax. aur. reſol. 393.*

Hac tamen immunitate gaudebunt prædicti quandiù erũt
18 in ſeruitio, cum fauore dominorum habeant hoc priuilegium, vt tradit *Car. de Graſſis eff. 3. num. 153. & per Belleſt. p. 1. diſquiſ. cler. fol. 365. n. 2.*

19 Sed vtrùm eadem immunitate gaudeat familia clerici, quæ in eius domo commoratur in abſentia legitima ipſorum clericorum, & ad quorũ expenſas alimentatur, vt eſsẽt famuli, mater, ſoror, & alij pauperes conſanguinei, quos alere conſueuit, & teneretur.

In hoc dubio, *Viui deciſ. 88. num. 5.* nonnullas auctoritates, & iura allegat, & concludit gaudere, aſſerens, quod ita fuit alias deciſum in Audientia Apuliæ in anno 1583. ad fauorem familiæ cuiuſdam clerici lucerini, & ſic pertranſit *Carol. de Graſſis d. effectu 3. num. 306. ac refert, & ſequitur Ricc. in praxi aurea reſolut. 329.*

Et quod clerici gaudere debeant eadem immunitate pro parẽtibus, fratribus, ſiue alijs pauperibus conſanguineis, ſi miſericorditer proprijs ipſorum clericorum ſumptibus alimẽtãtur, ex quo non habent, vnde alias viuere poſſint, fuit etiam deciſum per Regiam Cameram Summariæ ſub die 23. Septembris 1541.

Et quod clerici, loco famuli, poſſint habere aliquem ex conſanguineis, & gaudere eadem immunitate, ac ſi eſſet famulus, fuit quoque deciſum per eamdem Regiam Cameram ſub die 10. Iulij 1554. ad inſtantiam capituli, & cleri terræ terlitij.

20 Sed dubitatur primò, an laici coloni Eccleſiæ, aut clericorum gaudeant hac immunitate.

In hac dubitatione, diſtinctione vtendum eſt, nam aut ſunt coloni partiarij, aut perpetui, aut conductitij, & ad tempus.

21 Si ſunt coloni partiarii, tũc pro portione tãgente ipſis clericis gaudebunt hac immunitate, ſecus pro parte fructuum eis contingentium, cum eorũ pars minimè ſit priuilegiata, nam eo ipſo, quod fructus ſunt à ſolo ſeparati, pars competẽs colonis, non eſt amplius Eccleſiæ, vel clericorum, nec in eorum dominio, ſed tranſit in dominio colonorum, qui ſunt laici, ita *Feder. de Senis conſ. 111. P. Marcell. Megalius conſ. 75. Berth. tract. de gabellis par. 7. nu. 13. fol. 64. Zerola in praxi Ep. verbo clericus, §. 9. Beldec. p. 1. diſquiſ. cler. fol. 365. Surd. conſ. 301. num. 89 lib. 3. Car. de Graſſis eff. 3. num. 56. Vrſill. ad Affl. deciſ. 129. Add. ad deciſ. ad Franch. deciſ. 79. nu. 11. & D. Regens Tapia lib. 1. de iure regni*

gni

gni ſub tit. de Epiſ. *& cler. fol.* 29. Qui addit, quod ſi ex hoc indirectè grauarentur clerici, ſcilicet, quia grauantur nimis ruſtici, & coloni eorum, ita quod non inuenirent, qui velint laborare poſſeſſiones eorũ non eſſet hoc tolerandum à Prælato, Idemq. ſentiunt *Vinc. de Annaſing.* 99 *Berth. nu.* 15. *Fed. de Senis cit. Car. de Graſſis nu.* 71. *Bellectus cit. fol.* 365. *nu.* 5. *& P. Marcell. Megal. d. conſ.* 75. *n.* 6.

22 Si verò ſunt coloni perpetui, ac aſcriptij Eccleſiæ, & clericorum; dicēdum eſt eos gaudere omni immunitate clericis, & Eccleſiæ conceſſa: ita *Abb. in cap. non minus, de imm. Eccl. Ripa tract. de peſte, in tit. de remed. ad conſer. vber. n.* 128. *Fed. de Senis cit. n.* 10. *Theſaur. dec.* 116. *nu.* 12. *Duennas, regul.* 100 *& alij.*

23 Si denique ſunt coloni conductitij, nõ potiuntur hac immunitate ex perſona dominorum, cum Priuilegium hoc ſit perſonale. *Bertach. d. p.* 7. *num.* 16. *Ruin. conſ.* 157. *lib.* 3. *num.* 9. *Abb. in cap. ex parte* 1. *de decimis, & alij, apud Car. de Graſſis num.* 62. *Qui tamen num.* 69. *ex Anch. in cap. quanquam, de cenſibus in* 6. *&* Burſat. *conſ.* 42. *num.* 17 *lib.* 1. dicit, quod ſi

24 prælatus nomine proprio fũdos ſuos coleret per proprios operarios; non tenebitur aliquid ſoluere pro parte ruſtica, vt etiam *Additio ad deciſ.* 79. *de Franchis num.* 11. ait, ſi Monachi, & Eccleſiaſtici vellent habere famulos, & boues, & ipſi ſuis bobus agros colere, quod ſint immunes, & nõ poſſint collectari.

25 Vnde Regia Camera conſueuit expedire prouiſiones ad fauorem clericorum, pro ſolutione immunitatis frumenti, carniũ, & ſimilium, non ſolùm pro familia eorumdem, ſed etiam pro omnibus, & quibuſcumq. prædia Eccleſiæ, & beneficiorum ſuorum cultiuantibus, vt teſtatur *Ricc. in praxi aurea reſol.* 329.

26 Secundò dubitatur, an emptor bonorum Eccleſiæ, vel clericorum gaudeat hac immunitate, & ſic, an poſſit imponi gabella prædicta emptoribus bonorum prædictorum.

27 De hoc dubio multa ſcripſerunt Doctores, vt eſt videre apud *Leſſium lib.* 2. *cap.* 33. *dub.* 8. *num.* 68. *Molinam tom.* 3. *tract.* 2. *diſp.* 668. *&* 678. *Bonac. de contract. diſp.* 2. *q.* 9. *pun.* 2. *num.* 4. *Molfeſ. in ſumma to.* 2. *tract.* 12. *cap.* 22. *nu.* 123. *Surdum conſ.* 305 *num.* 80. *Ricc. in praxi aur. var. reſol.* 283. *& poſt nonnullos alios, Bellect. in diſquiſ. cler. par.* 1. *tit. de exemptionibus clericorum* §. 8. *nu.* 2.

Qui ex diſtinctione Baldi *conſ.* 31. concordare nititur ſcribẽtium opiniones, nam aut onus
28 gabellæ eſt annexum contractui, v. g. ſit ſtatutum, vt pro quolibet curru frumenti, vel vini, ab emptore, vel venditore ſoluatur ducatus vnus, & in hoc caſu, cum talis gabella immediatè reſpiciat cõtractũ, & lædat emptorem, & venditorem immunem: nam propter onus gabellæ, vel carius, vel vilius emet, ſeu vendet, dicendum eſt, non poſſe imponi. Aut onus gabellæ adijcitur actui ſeparato ab ipſo cõtractu, v. g. ſit ſtatutum, quod, qui vult exportare dolium vini in Ciuitatem ſoluat gabellam, tunc cum hæc gabellæ ſolutio minimè reſpiciat immediatè contractum ipſum, ſed actum exportationis, qui nil commune habet cum clerico, inquit, *Bellectus*, poſſe admitti ſcribẽtium opinionem, talem gabellam, non eſſe contra immunitatem, vt per eum, & cum hac diſtinctione nouiſſimè, pertrãſit *Antonius* Diana *par.* 1. *reſol. moral. tract.* 2. *reſol.* 48. *fol.* 49.

29 Tertio dubitatur, an conductores rei Eccleſiæ, vel clericorum, pro re cõducta, gaudeant hac immunitate.

Affirmant *Pore. conſ.* 184 *num.* 9. *& Brun. qui alios citat in tr. ſuper ſtatuto, quod ſtant. maſcul. femin. non ſuccedant, art.* 8. *q.* 22. *nu.* 107.

Alij verò, quos refert *Car. de Graſſis eff.* 3. *num.* 147. contrarium ſentiunt, ſi conductor ſolueret penſionem in pecunia. Quod tamen limitant, niſi collecta ſolueretur reſpectu prædiorum, & bonorum, & nõ fructuum. Sic etiam, quando Eccleſia, & clerici, cum magna difficultate inuenirent affictatores, & conductores, & ideò eſſent coacti affictare minus, quam alij ſeculares, vt etiam diximus ſupra num. 21. Et tandem, quando pro affictu ſolueretur pars fructuum illorum, qui in prædio colligũtur, quia tunc, vel fructus Eccleſiæ, & clericorum gauderent immunitatis priuilegio *Io. de Amicis conſ.* 18. *num.* 18. *Felin. conſ.* 46. *num.* 17. *& alij.*

30 Coram quo autem Iudice conueniri poſſit, talis conductor bonorum Eccleſiaſticorũ. Dictum eſt ſupra c. præc. n. 57.

31 Quarto dubitatur, ſi clericus conduceret, aliquod prædium, an gaudeat immunitate pro fructibus eiuſdem prædij conducti.

Reſp. affirmatiue, gaudere hac immunitate, ſi prædium cõduceret ad ſuam, & ſuorum ſuſtentationem, caſu, quo non poſſet aliter honeſtius viuere,

cap.

cap. dilecti, de decimis. Nam minimè poſſet aliter agros conducere, & per operarios colere, vt inde vendat perceptos fructus, quia eſſet negotiatio clericis prohibita, *cap fin. diſt. 86. & tradunt Leſſ. de iuſt. lib. 2. cap. 21. dub. 1. num. 6. Car. de Graſſ. eff. 6. num. 24. Molina de contract. diſp. 342. num. 14. Bonacin. de contract. diſp. 2. q. 9. pun. 2. num. 4. & alij.* Non tamen eſſet negotiatio ſi ſemel tantum emeret, aut venderet, *Salced. ad Diaz. in pract. cap. 55.* Sic etiam negotiari nō dicitur clericus, qui animalia emeret, vt illa paſcat in proprijs prædiis, & cum pinguia facta fuerint, vel cum partus ediderint, illa, & eorum partus vendat: *Molina cit. loco Barboſa p. 2. all. 13. num. 11. & Car. de Graſſis d. eff. 6. nu. 18. & per Bonacin. d. q. 9. pun. 2. n. 7.*

32 An autem clericus negotiator teneatur ſoluere gabellas pro rebus, de quibus negotiatur, ſi negotiatio fuerit merè lucratiua.

Affirmatiuè reſpondent communiter Doct. quia clericis eſt prohibita negotiatio, cum diſtrahat à diuinis, *cap. fin. de vit. & hon. cler. ita Molin. dicta diſp. 342. num. 5 Theſaur. deciſ. 116. Surd. conſ. 313. nu. 80. lib. 3. Barboſ. p. 2. all. 13. num. 8. Paul. Layman. lib. 4 tract. 9. cap. 6. num. 9. Duardus in Bulla Cœna lib. 2. can. 18. q. 8. num. 9. & alij.* Quamuis non deſint Doct. aliter ſentientes, vt eſt videre, apud *Rodriq. in ſumma to. 2. cap. 73. Anton. Dian. par. 1. reſol. mor. tract. 2. reſol. 46. Gutier. de gabellis lib. 7. q. 94. & Molfeſ. in ſumma p. 2. tr. 12. c. 22. nu. 175.*

33 Eſt tamen obſeruandum, quod clerici in caſibus illicitæ negotiationis ſunt compellendi ad ſolutionem gabellæ pro rebus, de quibus negotiantur, per iudicem Eccleſiaſticum, nō autem per iudicem laicum, vt tradunt *Bertach. de gabell. p. 3. nu. 24. fol. 64. Natta conſ. 311. lib. 2. num. 4. Car. de Graſſ. eff. 3. num. 296. Surd. conſ. 301. lib. 3. num. 35. Diana, & Molfeſ. cit. locis.*

SECVNDA DVBITATIO.

34 PRo quibus bonis clerici, & Eccleſiaſtici, hac immunitate gaudeant, vel ne.

Pro ſolutione, dico primò, cum communi ſententia, hac immunitate gaudere, tam pro bonis Eccleſiaſticis, quæ tanquam beneficiati poſſident, quam pro bonis patrimonialibus, cum clericorum bona potiantur eodem priuilegio, prout bona Eccleſiaſtica, *cap. 1. de imm. Eccleſ. in 6. cap. quamquam,*

quam, de cenſib. in 6. clem. præſenti, eod. tit. & in Extrauag. Benedicti 8. de immun. Eccleſ. verbo bonorum ſuorum, & tradunt Abb. & Felin. *in cap. Eccleſia S. M. de conſtitut.* D. *Regins Tapia lib. 1. de iure regni fol. 39. Addit. ad Quarant. verbo vectigal. Ricc. in praxi aur. var. reſol. 167. Megala in p. 2. l. 2. cap. 17. q 6. num. 114. Antoninus Diana p. 1. reſol. moral. tract. 2. reſol. 39. fol. 43. Paul. Laym. lib. 4. moral. theol. tract. 9 cap. 6. num. 8. & alij* communiter. Et ea eſt ratio. Quia clerici grauari non poſſunt onere gabellarum, & aliarum

35 impoſitionum à laicis, ex defectu iuriſdictionis, & poteſtatis imponentis, ex quo Princeps ſecularis nihil facere, aut diſponere poteſt circa bona patrimonialia clericorũ. *Bart. in l. reſcripto §. fin. de muner. & bonor. Oldrad. conſ. 83 Car. de Graſſ. eff. 2. nu. 33. & eff. 3. n. 19 Surd. conſ. 301. lib. 3. nu. 69. & alij.*

36 Dico ſecundò, hac immunitate gaudere, tàm pro bonis peruentis in poſſe ipſorum clericorum ante clericatum, quàm poſt clericatum, & ratio eſt, quia mutato ſtatu, vel

37 conditione perſonæ, mutatur etiam ſtatus, & conditio rei: adeò vt ſi perſona ob ſtatus mutationem deſinat eſſe ſubiecta alicui iudici, etiam bona libera eſſe debeant, vt tradunt *Abb. in cap. qualiter, de iudic. n. 8 Bar. conſ. 80. Car. de Graſſ. d. eff 3. nu. 27. Guttier. lib. 1. pract. quæſt. 9. 3. n. 15. Paul. Laym. cit. loc. & alij.*

38 Dico tertiò, clericos, alioſque Eccleſiaſticos, hac potiri immunitate pro ſupradictis eorum bonis, ſiue vendantur ad groſſum, ſiue ad minutum, vt eſſet vinum, oleum, aut frumentum peruentum ex bonis, & ex beneficiis ipſorum clericorum. *Ita glo. in cap. negotiationem, diſt. 88. Additio ad Quarant. verb. vectigal. Abb. in cap. fin. de vit. & honeſt. cler Grammat. dec. 100. Car. de Graſſ. eff. 3 nu.* 130. Barboſa *p. 2 all. 13. & alij apud* Bellect. *p. 1. diſq. cler. f 139. n. 15.*

39 Tenentur tamen clerici vinum, oleum, & cætera victualia, cum iuſta, & approbata menſura vendere, quia norma ponderum, & menſurarum non eſt excedenda. *l. modios, C. de ſuſcep. præpoſit.* & ſi contrafecerint cõdignis pœnis ad arbitrium iudicis Eccleſiaſtici puniendi ſunt *ita Ignat. Lopez de Saleed. ad Diaz cap. 55 verſ. ſi tamen clericus*, Car. *de Graſſis eff. 1 num 945. quidquid dicat Caſſaneus in conſuet.* Bur*gund. rub. 1. §. 5. in glo. nu. 99. quem etiam refert* Bouadilla

I. 10.

1.*to.lib.*2.*c.*18.*num.*129. Nam iudex Eccleſiaſticus non tenetur punire clericos pęnis à lege ciuili, ſiue à poteſtate laicali impoſitis, vt tradunt *Salas, de legib. diſp.* 14.*ſect.* 10.*Couar. pract.quaſt.c* 33 *n.*7. *Bonacina de legib.diſp.* 10.*q.*2.*pun.* 1.*§.*1.*n.*29.*& alij, apud Anton. Dian. p.*2.*reſol.moral.tract.* 2 *reſ.*76.*fol.*65.

40 Sic etiam iuſto pretio prædictas res comeſtibiles vendere tenentur, alioquin ſi pluris vendant, quam res extimētur, peccant, & tenentur reſtituere illud plus, vt per *Molin. de cōtract.diſp.*364.*n.* 14. *& tom.*1. *diſp.*31.Eman. *Rodriq. in ſum. caſ.conſc.p.*1.*c.*196.*n.* 1. *Nauar. in Man.c.*23.*n.*88.*& alij apud* Carol. *de Graſſ. effect.* 2. *num.* 266.

41 An autem clerici teneantur vendere eorum frumentum, vel alia bona pretio taxato pur legem ciuilem. Dictum eſt in cap. præc. n. 94.

42 Sed dubitatur primò, an hac immunitate gaudeant clerici pro bonis ſibi obuenientibus ex titulo donationis, emptionis, vel alio ſimili titulo, ſi per prius antequam ad ipſos deuenirent, erant deſcripta in æſtimo, ſiue appretio, & pro eis, à laicis poſſeſſoribus, ſoluebātur collectæ.

Aliqui negant moti, tum ex eo, quia bona tranſeunt cum onere ſuo, *l. alienatio ff. de contrah. empt. cap. paſtoralis, & c. cum non ſit, de decimis*, tum etiam, quia nemo poteſt plus iuris in alium transferre, quam ipſe habet, *l. lex vectigali ff. de pignorib. l. traditio ff. de acquir. rer. domin. & cap. nemo pluris Iuris de regul. iuris in* 6. Tum denique, quia bona deſcripta in æſtimo ſunt tacitè hipothecata pro collectis: ita *Burſat. conſ.*16.*nu.*11.*lib.* 1.*& alij relati per Brun. à ſole in compēd. reſol propoſit.iur. in verb. fundus habens.*

Alij verò communiter, hac immunitate gaudere docent, ex eo præcipuè, quia eo ipſo, ꝙ bona tranſeunt, aliquo iuſto titulo, ad perſonam Eccleſiaſticam, eximuntur ab omni onere laicali, nam mutata perſona mutatur conditio rei, vt dictum eſt num. 36. *ita Bar. conſ.* 180 *Iaſ. conſ.*20.*lib.*1. *Abb. in cap. fin. de vita, & bon. cler. Iac. de Graffijs pract. caſ. reſer. lib.*2.*cap.*42.*nu.* 44. *Car. de Graſsis eff.*2.*num* 33. *& eff.* 3.*nu.* 26. *Siluan. conſ.*40.*Megalius conſ.* 61. *Theſaur. deciſ.* 234. *Carauita in Ritu* 229. *Guido Papa deciſ.* 381. *Molfeſ. ſumma par.*2 *tr.*12.*cap.* 22.*nu.* 168.*Suarez lib.*4.*defenſ. c.* 24. *Paul Layman.d lib* 4. *tr.*9.*cap.* 6.*num.*9.*&* Antonin. *Diana d.*

tr.2.reſol.42. Quamuis ſi bona prædicta, quæ peruenirent in poſſe clericorum eſſent affecta aliquo certo, & inuariabili onere cenſuali, aut emphyteutico, tunc cum eodem tranſirent in quaſcumque perſonas, iuxta *tex in cap. paſtoralis, & c. cum non ſit, de Decimis*, & *docent Bonacin. de contract. diſp. 2. q. 9. pun. 2. nu. 4. Molfeſ. Layman. & Diana locis cit. Duardus in Bulla Cęna lib. 2. can. 18. q. 6. num. 6. Megala in p 2. lib. 2. c. 17. q. 6. n. 98. Riic. par. 2. deciſ. 298. & alij.*

44 Qua communi ſententia retenta, non obſtant contraria. Quia vt docet *Bar. d. conſ. 180.* hoc onus ſoluendarum collectarum, non inhæret rei, ratione ipſius, ſed per accidens ratione perſonæ pro bonis *l. reſcripto § fin. ff. de muner. & honor.* ideò quando res non eſt talis perſonæ, quæ ad collectas teneatur, nec ipſa res tenebitur, *l. 1. C. ſine cenſu, vel reliq.* Quia quando aliquid ſtatuitur ratione perſonæ, ſeparata perſona, ceſſat ſtatutum, *l. 1. §. permittitur ff. de aqua quotid. et æſtiu. Carauit. in d. ritu 229. n. 5. et per Megal. conſ.* 84.

45 Nec eſt inconueniens, vt bona penes vnum poſſeſſorē, habeant vnam naturam, & diuerſam penes aliam, ex quo mutatione perſonæ, priuilegia mutantur *l. paulus §. 1. ff. de acquir. hæredit. vbi Bar. et notat* Anna *2. tom. conſ. lib. 2. conſ. 123. Nam in cap. vnico, §. fin de iurepatr. in 6.* habetur, quod ſi laicus dat iuſpatronat. alicui Eccleſiæ, licet laicus ha-

46 beat quadrimeſte tempus ad præſentandum, tamen Eccleſia habebit ſemeſtre. Quia non cenſetur, vti iure laici, ſed iure Eccleſiaſticæ perſonæ, ita in propoſito caſu, licet clericus rem habuerit à laico, non cēſetur amplius, vti iure laici, ſed Eccleſiaſticæ perſonæ, & ratio eſt, quia quando perſona, in quam iura transferuntur, eſt priuilegiata, tunc ab ipſo priuilegio augetur ius trāslatum, & hoc ius auctum, non habetur à transferente, ſed à proprio priuilegio, *l. cum quidam §. ſi debitores ff. de vſuris.*

47 Hanc tamen communem concluſionem, limitāt Doctores, quando donatio, vel ceſſio eſſet facta in fraudem, cum fraus nemini patrocinari debeat, *l ita demum ff. de recept. arbitr. Ita* Bar. *dicto conſ.* 180. *Bald. conſ.* 11. *vol. 2. Car. de Graſſis eff. 3. num.* 288. *Duennas regula* 100. *fall.* 5. *& Molfeſ. in ſumma tract. 6, cap. 10. n. 66.*

48 Fraus, autem, & dolus præſumitur ſecundum *ſpecul tit. ſe cler. coniug. verſ. quid ſi fratres,*

tres, attenta, & conſiderata cõditione, & qualitate perſonæ donantis, & donatarii.

49 Item præſumitur fraus, ſi frater laicus donauerit omnia eius bona, vel maiorem partẽ ipſorum, fratri clerico, *l. omnes §. Lutius ff. quæ in fraud. cred. ita ſpecul. cit. loc. verſ. ad huius autem*, *Car. de Graſ. eff.* 3. *n.* 193 *Maſcar. tract. de prob. cõcl.* 558. *num.* 2. qui alios caſus refert, quando donatio præſumitur facta in fraudem.

50 Item præſumitur fraus, ſi frater laicus, vel alius donans poſt donationẽ reperitur poſſidere, prout prius poſsidebat, *l. ſicut § ſuperuacaneũ ff. quib. mod. pign. vel hip. ſoluat. Ita Maſcar. cit. n.* 19. *Car. de Graſ. n.* 192. *Capr. reg.* 96. *n.* 8. *& Ric. qui alios refert in prax. aur reſ.* 431. à quo tamen excipiuntur aliqui caſus ab hac coniectura.

51 Excipitur primo, ſi inſtrumentum donationis contineret promiſsionem factam ex cauſa donationis, quia tunc ex retentione poſſeſſionis, non præſumitur fraus, quia ex ea promiſſione agi poteſt, *Bal. in l. illud n.* 11. *C. de ſacroſ. Eccleſ.* nam inſtrumẽtum promiſsionis, & retentionis ſibi inuicem non aduerſãtur, ſed ſimul poſſunt conuenire, at ſi inſtrumẽtum donationis continet traditionem realiter fuiſſe factam tunc ex eius retentione óritur præſumptio ſimulationis, quia ſibi inuicem repugnant, *Bald. cit. & Caſtr. conſ.* 173. *lib.* 2.

52 Excipitur ſecundo, ſi probetur, quod res fuerit reuerſa ad donatorẽ ex nouo titulo, *Bal. in d. l. ſicut §. ſuperuacaneum*, vel niſi fuerit ei mutata cauſa poſſeſsionis, *Ang. ibid.*

53 Excipitur tertio, ſi donator reſpondet donatario de fructibus, *Bar. in d. §. ſuperuacaneũ*, *Dec. conſ.* 463. *n.* 20. *Corn. conſ.* 203. *lib.* 3 *& Grauet. conſ.* 156. qui idem dicit ſi venditor, emptori de fructibus, reſpondet.

54 Item præſumitur donatio in fraudem, ſi is, qui plures habet filios, vni donauit maiorem partem bonorum. Quia non eſt veriſimile, quod vni ex pluribus, talem voluerit facere donationem, quia æqualis præſumitur affectio, *l. reſcripto ff. vnde lib.*

Quod multo magis locum habet ſi is, cui donauit ſit clericus, &
55 habeat beneficia eccleſiaſtica, quia is de altari, cui ſeruit, viuere poteſt, *cap. cum ſecũdum, de præb. ita Ric. d reſ.* 431. *nu.* 2. *& Molſ. in ſum. d. tract* 6 *c.* 10 *n.* 66. *qui etiam par* 2. *tract.* 12. *c.* 22 *n.* 163. fatetur quod ſi parentes in fraudem vniuerſitatum donarent bona clericis, donatio intelligeretur ſolum

pro rata ſpectante ad filium clericum, computatis omnib. bonis.

56 Secundo dubitatur, ſi res laici perueniret ad clericum titulo emptionis, donationis, vel legati cum conditione, & pacto expreſſo inito inter ipſos, vt ipſe clericus teneatur ad collectas, & onera in futurum, an teneatur.

Negant aliqui, quos refert *Firma. in tract. de gabell. in 7. par. princ. col. 7.*

Alij vero exiſtimant hoc caſu teneri, quia vbi dominus paciſcens ſuper rebus ſuis imponit onus perpetuũ, licet clericus cum illo onere rem adipiſcatur, non poteſt dici læſa clericorum immunitas, neq. libertas Eccleſiæ coarctata, & quãdo venditur clerico cum tali onere, onus iſtud habetur loco pretij, *Abb. conſ. 26. lib. 1.* Ioan. *Andr in cap. non minus, de immun. Eccl. Paul de Caſtr in l. ſi negotium §. ſi ff. de neg. geſt. Ioa. Ant. de Nigr. in clem. de vit. & bon. cler. nu. 253. & alij quibus accedit* Car. *de Graſſ eff. 2. num. 336. & eff 3. n. 168. & 274* qui hoc intelligendum eſſe, ait, niſi illud, quod imponitur eſſet perſo-

57 nale, quia tunc reijceretur, ex quo nullo caſu clerici compelli poſſunt ad onus, & munus perſonale, & ſic eſſet conditio impoſſibilis, & contra bonos mores, & ideo non eſſet adimplenda, vt tradit *Molſ. in ſumma p. 2. tr. 12. c. 22. nu. 170* cenſeo tamen cum *Megal cõſ. 18.* nõ licere Eccleſiaſticis tali cõtractui aſſentire, abſque conſenſu Summi Pontificis.

58 Tertio dubitatur, ſi bona clerici eſſent communia pro indiuiſo cum fratre, vel nepote, & aliis laicis, an omnia gaudeant immunitate.

Reſp. immunitate gaudere proportione clerici tantũ, vt tradunt communiter DD. cum quibus pertranſeunt *de Nigr. loc. cit. n. 108. Car de Graſſ. eff 3 n. 186. Molſ. cit. c. 22. n. 166. & Megal conſ. 84.*

59 Quarto dubitatur, an bona quæ clericus, vel Eccleſia dedit in emphyteuſim, gaudeãt hac immunitate.

Affirmant *Bar. in l. priuata* C. *de excuſ. mun. lib. 10. Siluan. conſ. 9 Ruin. conſ. 111.* Io. *de Plat. & Iaſ. in l. 1. C. de iur. emph. Duen. regul. 100. nu. 3. & Tiraq de retra. conſang. §. 1. gl. 13 n. 10.*

60 *Communiter verò DD. vt teſtatur de Nigr. cit. num. 125.* negatiuam partem tuentur, ex eo, quia dominiũ vtile emphiteutæ eſt quid ſeparatum à directo dominio ipſius clerici, & Eccleſiæ, & ideò quãuis dominium directum dicatur Eccleſiaſticũ, tamen collectæ ipſæ ſoluuntur ratione fructuũ,

&

& vtilis dominij, quod reſidet penès laicum ſubditum collectis, ita nominatim *Andr. de Iſer. in cap. 1. verb. plauſtrorum nu. 56. quæ ſint regalia in vſib. feud. Alexan. conſ. 101. lib. 1. & Luc. de Penn in l. vnica C. de imponen. luer. deſcrip. lib.* 10.

61 Pleriq. tandem, conciliando prædictas opiniones, diſtinctione vtūtur, & dicunt; Quod ſi penſio, quæ præſtatur pro prædio emphyteotico Eccleſiæ, vel clerico domino directo, correſpondet fructibus, & tunc procedit prima opinio, & emphytheota grauari non poterit, tum quia duplici onere tunc grauaretur, ſcilicet magnæ penſionis, & onere collectarum; tum etiam, quia tales emphyteutæ dicuntur potius coloni, quā emphyteutæ, *Bar in l. 1. C. de iur. emph. Aret. in conſ. 55. n. 4. Alex. conſ. 112. Cagn. in l. 2. n. 207. C. de reſcin. vend.* & nihilominus Coloni non poſſunt grauari pro fructibus competentibus Eccleſijs, vel Eccleſiaſticis perſonis, vt diximus nu. 21. & vt fatetur etiam *D. Reg. Tap. in lib. 1. de iur. regn. ſub tit. de Epiſ. & cler. fol.* 29. Penſio, quam ſoluit emphyteota clerico, eſt immunis. Si vero penſio, quam præ-

62 ſtat emphyteota pro ſupradicto prædio, clerico domino directo, eſt minima, & non correſpondet fructibus, ſed tantū pro recognitione præſtatur, & tunc ſecundum eos procedit ſecunda opinio. Quod ſi aliter diceretur, ſequeretur, vt Eccleſia, & clerici læderentur, vt obſeruat *Car. de Graſſ. eff. 3. nu.* 82. ex eo, quia non inuenirēt, qui eius prædia ad emphyteuſim acciperent, aut ſi inuenirent, eſſent adſtricti illam tanto minus emphyteuticare, quantum eſt ius collectæ.

Hæc diſtinctio tāto facilius procederet, ſi penſio ſolueretur in tot fructibus, qui ex eodem prædio ad emphyteuſim conceſſo colligūtur, vt ſentit *Car. de Graſſ. loc. cit. & per Clar. in* §. *emphyteoſis q.* 46.

63 Eſt tamen aduertendum, quod quando imponitur collecta per æs, & libram, tunc ſi non reperitur in extimo huiuſmodi res, nō dicetur comprehendi emphyteota Eccleſiæ, ſub huiuſmodi impoſitione, licet rem poſſideat, quia iſto caſu attenditur extimum, & poſſeſſio, ita *Crau. conſ. 111. n. 13. lib. 1. Menoc. conſ. 75. lib. 1. nu. 10. & Car. de Graſſ eff. 3. n.* 84. Qui etiam addit, quod emphyteota Eccleſię nunquam tenebitur ſubire onera ſordida, ſicut nec emphyteota fiſci, ex *Menoch. de arb. centur. 2. caſu 562. n. 31. qui alios refert.*

64 Coram quo autem iudice

laicus emphyteota Eccleſiæ debeat conueniri ad cenſum, ſeu annuum canonem ſoluendum, vel ad relaxationem rei prætextu caducitatis, vide *Theſaur. forenſ. quæſt. lib. 2. q. 15.*

65 Sed num, in aliquibus caſibus, in quibus imponitur gabella, & collecta pro communi vtilitate, ſeu neceſſitate, quę prodeſt, tàm clericis, quam laicis, clerici teneantur cōtribuere, & quæ requiſita cōcurrere debeant; vide *Cened. in collect. iur. can. coll. 153. lib. 2. Car. de Graſſ. eff. 3. à nu. 200. & 228. Moli. tr. 2. à diſp. 670. Addition. ad Quarant. verb. vectig. & alios apud Bonac. de cōtract. diſp. 2. q. 9. pun. 2. n. 3.*

66 Tandē dubitatur. An cognitio ſi cōpetat, vel ne, hæc immunitas clericis pertineat ad iudicem Eccleſiaſticum, vel ſecularem.

Pro ſolutione breuiter dicēdum eſt, huiuſmodi cognitionem ad Eccleſiaſticum iudicem ſpectare; nam hæc cognitio continet ſub ſe quæſtionem iuris, & non facti; & quādo quæſtio eſt iuris, certum eſt, quod cauſa remittenda eſt ad Eccleſiaſticum iudicem, vt tradūt cōmuniter Doctores in *l. Titia ff. ſolu. matr. & in l. omni innouatione C. de ſacroſ. Eccl. Iaſ. in l. quoties C. de iudic. Rip. in l. 2. eod. tit. & alij quos refert, & ſequitur D. Ric. Epiſ. Vici Equēſ. in prax. aur. reſol. 393. nu. 3. & in propoſito facit tex. in cap. cū veniſſent, de iudic.* vbi habetur, quod ſemper quando emergit aliquod dubium circa priuile-

67 gium clericorum, ſit recurrēdum ad Papam, qui erit iudex competens in præfatis materijs, & licet hæc de iure ſint veriſſima, tamen in Regno, vt refert *idem Ric. loc. cit.* ſolent etiam expediri prouiſiones ex Tribunali R. C. Sum. ſuper taxatione huius exemptionis gabellarum.

68 An autem clerici poſſint donare, aut vendere, ſiue totum, ſiue id, quod eis ſupereſſet de immunitatæ taxata.

Et dicendum eſt, poſſe, ſicuti cōmunis vſus comprobat, vt teſtatur *D. Proſp. de Auguſt. in addit. ad Quarant. verb. vectig. verſ. tertio amplia.*

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM.

CAP. IX.

De Priuilegio, vt non poſſint cogi ad hoſpitandum Milites.

SVMMARIVM.

2 *Qui gaudeant, vel ne hoc priuilegio.*

3 *An hac immunitas clerici conceſſa, extendatur ad Fratres ipſorum ſi habitant pro communi, & indiuiſo.*

NOnum clericorum Priuilegium eſt, quia cogi non poſſunt ad hoſpitandum Milites. *l. 1. C. de Epiſc. & cler. & ibi glo. & DD. & adeſt in* Regno *Capit. Carol. II. in*
1 *tit. de priuil. & immun. Eccleſ. confirmatum per Papam Honorium, in ann. 1285. ita nominatim Ioa.* Ant. *de Nigr. in extrauag. Clem. VII. de vit. & honeſt. cler. nu. 131. Paris de ſind. ver. clericus §. an apparitor, D. Proſp. de Aug. ad Quaran. ver. vectigal. Io. Fran. de Pont. de pot. Pror. tit. 1. §. 6. n. 54. & D. Reg. Tapia lib. 1. de iure Regni pag. 28. Bonac. de contract. diſp. 2. q. 9. p. 2. n. 5. & alij.*

2 Qui autem gaudeant, vel ne huiuſmodi priuilegio. Colligi poteſt ex cap. præcedenti, cum hoc priuilegium ſit ſimile priuilegio immunitatis, de quo ibi fuit ſermo; Ideo ex dictis in eodem præc. cap. nonnulla hic applicari poſſunt.

3 Sed quid dicendum ſi clericus in domo habitet pro communi, & indiuiſo cum Fratribus, & nepotibus laicis, an laici, tunc gaudeant hac immunitate.

4 Dico, quod hoc caſu laici ſolum habent hanc immunitatem, vt in domo non cogantur hoſpitari Milites, & alios officiales; ne clericus inde ſuſtineat incommoda; tamen tenentur contribuere in pecunia, & ita in praxi ſeruatur in hoc Regno, vt teſtatur *Molf.*

in

in ſumma p.2.tract.12. cap.22. num.166.

5 Et hoc, quod dictum eſt de clerico habitante cum fratribus laicis; procedit etiam ſi clericus habitaret cum patre, vt fatetur *Car.de Graſſ.effect.3 num.127.*

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM.

CAP. X.

De Priuilegio Cap. Odoardus, de ſolutionibus.

SVMMARIVM.

1 *Clerici pro debito ciuili non poſſunt conueniri, niſi in quantum facere poſſunt.*

2 *Quando dicatur clericum non eſſe ſoluendo.*

Beneficium d.cap. an ſit ſimile beneficio ceſſionis bonorum.

3 *Citatio creditorum requiritur in conceſſione dicti beneficij.*

4 *Exceptio d. cap. quando impediat liquidationem inſtrumenti.*

5 *Qui beneficio gaudeant, vel ne.*

6 An *eo gaudeat clericus excommunicatus.*

An *clericus, qui non gaudet fori priuilegio.*

7 *An clericus coniugatus.*

8 An *clericus Græcus.*

9 *Quæ requirantur in eo, qui hoc beneficio vti voluerit.*

13 *In quibus caſibus clericus hoc beneficio gaudeat, vel ne.*

14 *Et præcipue, an clericus, qui tẽpore contractus ſciebat ſe nõ eſſe ſoluendo, & falſo aſſeruit ſe habere idoneas facultates, gaudeat hoc priuilegio.*

14 *An clericus, qui in fraudem creditorum cõſumpſit bona, aut ea occultauit, vel debita contraxit ſub ſpe gaudendi hoc beneficio.*

16 *An gaudeat clericus, qui ſua bona conſumpſit in ludo, vel luxurioſe viuendo.*

17 *Si clericus tempore contractus finxit non eſſe clericum, altero contrahente id ignorante, an poſſit vti hoc beneficio.*

18 *Vtrũ clericus effectus poſt contracta debita in fraudem creditorum, vel qui clericatum ſu*

ſuſcepit, poſtquam fuit condemnatus ad ſolutionem debiti, gaudeat.

20 *An gaudeat, hoc beneficio clericus condemnatus per tres ſententias conformes.*

21 *An obligatus in forma Cameræ.*

22 *Vtrum clericus obligatus ad ſoluendam penſionem*

23 *An in debito iurato, vti poſſit hoc beneficio.*

25 *An clericus conuentus actione reali*

26 *An hoc beneficio gaudeat in debitis ex delicto prouenientibus.*

29 *Quomodo facienda commutatio pœna pecuniaria in corporalem.*

31 *An clericus hoc beneficio gaudeat in mulctis debitis fiſco.*

32 *Vtrum clericus pro debito poſſit carcerari, quando eſt periurus, vel ſuſpectus de fuga.*

35 *Quando dicatur ſuſpectus de fuga.*

36 *Num clericus poſſit carcerari pẽdente diſcuſſione ſuper admiſsione ad beneficium d. c.* Odoardus.

39 *Et an* Clericus, *qui fuit condẽnatus ad ſoluendum, & poteſt ſatisfacere, & recuſat.*

40 *An* Clericus *debitor gaudeat hoc beneficio, ſi creditor eſt pauperior.*

42 *Vtrum clericus debitor, ratione depoſiti penès ſe facti, poſſit vti eo beneficio.*

44 *An clericus hæres non confecto inuentario, vti poſſit hoc beneficio.*

44 *An clericus, qui bona aliena adminiſtrauit vti tutor, vel procurator, & malam reddidiſſet rationem de adminiſtratis, poſſit carcerari.*

45 *An clericus exercens illicitam negatiationem, vti poſſit hoc beneficio.*

47 *An hoc beneficium proficiat, etiam laico fideiuſſore clerici.* Clericus *fideiuſſor laici gaudet hoc beneficio.*

48 *An clericus ſemel admiſſus ad beneficium d. cap.* Odoardus, *poſſit iterum admitti.*

49 *Vtrum clericus gaudeat hoc beneficio, ſi eum iuramento ei renunciaſſet.*

DEcimum clericorum Priuilegiũ, eſt ſubſidiarium beneficium *cap.* Odoardus, *de ſolutionibus.* Quod competit clericis non habentibus, vndé ſuis ſatisfaciant creditoribus, vt non poſſint conueniri pro debito ciuili niſi in quantum facere poſſunt, ne vexẽtur à creditoribus, & deſerant ſeruitiũ
1 diuinum, & ne cogantur mendicare in opprobrium ſtatus clericalis; Quinimò vt abſque

ce ſſio.

ceſsione bonorum, à creditoribus dimittantur; aſsignatis redditibus bonorum, etiam beneficialium ipſis creditoribus; ita tamen, vt deducatur ne ipſi clerici egeant, iuxta communem vſum Curiarum Eccleſiaſticarũ, vel cautionem præſtent perſoluendi debita, quoties ad pinguioré eos peruenire fortunam contingeret, iuxta verba *d. cap. Odoardus*, & tunc dicitur, clericum non eſſe ſoluendo, ſecundum *Affl. ad Conſtit. Regni lib. 1. rub 66.*
2 *nu. 6.* quando non habet tantũ quod ſufficiat ad eius alimẽta. *Viui. dec. 529. Couar lib. 2 var. reſol c. 1. nu 9. Campanil. in diuerſ. rub 11. c. 10 num. 5. & alij communiter.*

Eſt tamen obſeruandũ, quod beneficium *d. cap. Odoardus*, non eſt ſimile beneficio ceſsionis bonorum, cum diuerſa militet ratio in vtroque; nam cedens bonis liberatur ab omnibus obligationibus, quod non eſt ſic in beneficio d. cap. quia ſi ad pinguiorem deuenerit fortunam, bene tenetur, prout ita quoq. fuit reſolutum in Curia Arch. Neap. vt refert *Ric. p 4. decis. 173.* Nec clerici compelluntur cedere bonis, prout laici, quia non eſſent melioris conditionis, quam ipſi laici, *cap. peruenit, de fideiuſ. Triuiſ. dec. 8. n. 6. lib. 1. & Intrigl. ſing. 79. n. 2. & in tract. caſ. conſcien. caſ. 35. n. 102.* vbi ait, quod clericus conuentus ſufficit, vt excipiat non poſſe carcerari, nec conueniri, niſi deducto ne egeat, *Farin tract. crim. q. 27. n. 66 & Ric. par. 1. dec. 160.* ſi tamen clerici velint cedere bonis, ad eorum libitum hoc facere poſſunt, *Menoch. de arb iud caſu 183. num. 16. Rom. ſing. 565 & Ric. p. 4 dec. 308.*

3 Nec eſt prætermittendum, quod in conceſsione beneficij *d. cap. Odoardus*, ſunt citandi omnes creditores, vt tradunt *Theſaur in deciſ. Pedem. 15 & Valaſ. deciſ. Luſitan. 50.* ita vt non obſtaret alicui creditori non citato, exceptio dicti beneficii, vt per *Brun. in tract. de ceſſ. bon. q. 13. p. 2.* & fuit reſolutum in Cur. Arch. Neap. vt teſtatur *Ric. dec. 289. p. 4.*

4 An autem exceptio *d. cap. Odoardus* impediat liquidationem inſtrumenti contra clericum faciendam per creditorem.

Reſp. breuiter. Aut talis creditor fuit citatus tempore, quo dictus clericus fuit admiſſus ad beneficium d. cap. & tunc talis exceptio impedit liquidationem; ſecus autem ſi nõ fuit citatus, & ſic fuit reſolutum in ead. Cur. Arch. vt per *Ric. dec. 270. p. 4.*

Vt

Vt autem huius priuilegii neceſſaria pateant, breuibus verbis inquiremus, de infraſcriptis. ſ.

Qui clerici eo gaudeant, vel ne, à nu. 5.

Item, quæ requirantur in eo, qui hoc priuil. ſeu beneficio vti voluerit, à nu. 9.

Denique, in quibus caſibus, eo beneficio gaudere debeant, vel ne, à nu. 13.

PRIMA DVBITATIO.

5 QVi hoc priuilegio gaudeāt vel ne.

Pro ſolutione, Dico primo, eo gaudere omnes clericos, ſiue in ſacris, ſiue in minoribus ordinibus, cum *tex. in d. c. Odoardus*, ſimpliciter loquatur, & in fauorabilibus appellatione clericorum veniunt omnes clerici, tàm in minoribus, quàm in maioribus ordinibus conſtituti, *cap. cleros, diſt. 21. Abb. rubr. de vit. & bon. cler. & poſt alios Ric. p. 2. dec. 20 & p. 4. dec. 173. & 308. & Car. de Graſſ. eff. cler. in pralu. n. 252.*

6 An autem clericus excommunicatus, huiuſmodi priuilegio, gaudeat.

Et dicendum eſt gaudere; tū quia canonis, & fori priuilegiis gaudet, vt diximus ſupra c. 6. n. 13. & c. 7. n. 26 Tum etiam, quia hoc beneficium non continet ſub ſe actionem, ſed potius exceptionem, quia ſolet opponi contra petentem, quod ſibi debetur; ſed excommunicatus poteſt eſſe in iudicio vti reus, *iux. tex. in cap. intelleximus, de iud. & ibi cōmuniter DD. quibus accedunt Duen. regul. 99 et Ric. in prax. fori Eccl. reſol. 250 licet Car. de Graſſ. de eff. cler. eff. 7. n. 54. aliter ſentire videatur.*

Sed an clericus in minoribus, ſeu primæ tonſuræ poſſit gaudere priuilegio *d. cap. Odoardus*, in caſu, quo fori priuilegio non gauderet.

Reſoluit affirmatiue *Galettus in margar. caſ. conſc. verb. cleric* S *pag. 40. vt etiā fatetur Barboſa de off. & pot Epiſ. p. 2. alleg. 12. n. 32. Quamuis contrarium teneant Car. de Graſſ. eff. 7. nu. 4. & alij apud Campan. in diuerſ. rub. 11. c. 10. n. 50.*

7 Dico ſecundo, hoc priuilegio quoad bona non gaudere clericum coniugatum, ſecundū *glo communiter receptam in cap. vnico, de cler. coniug. in 6. Couar pract quaſt. cap. 31. n. 9. Farin. de inquiſ. q 8. n. 9. Car. de Graſſ d. eff. 7 n 52. Ric in prax. for. Eccl. reſ. 253 et Cāpan. l. cit.*

Gaudebit tamen clericus coniugatus beneficio *d. cap. Odoardus*, circa carcerationem, & perſonalem diſtrictionem, vt nō ſit à iudice ſeculari cognoſcendus, cum hoc tantum iudici Eccleſiaſtico reſeruetur,

vt diximus c.7.nu.28. & late per *Lap alleg. 118. quem etiam refert,& ſequitur* Ric.*p.3. dec. 170.vbi n.* 4. ſuadere conatur hoc beneficio in totum gaudere talem clericum coniugatum.

8 Sed de clericis Græcis, qui vtūtur legitimo matrimonio; cum ſint vere clerici, & perſonę Eccleſiaſticę quoad omnia, vt diximus ſupra c. *8.* n.*11.*dicēdum eſſet, eos gaudere hoc beneficio, ſicuti alijs priuilegiis gaudent.

SECVNDA DVBITATIO.

9 QVæ requirantur in eo, qui hoc priuilegio vti voluerit.

Pro reſolutione *Dico*, quod requiritur Primo,confeſſio debiti,alias eo nō gaudebit, vt expreſſe habetur in *d.cap Odoardus*, & talis recognitio debiti poteſt fieri,etiam poſt ſententiam,vt tradunt *Affl. dec. 379. Brun.de ceſsion.bon q.2.& Genuen.in prax.Arch.c. 3.num.5. Car.de Graſſ.ff 7.n.43. Molin. de contract.diſp.571.nu.12.& alij.*

Secundo, requiritur Probatio paupertatis,& miſerabilitatis,

10 nam cum paupertas ſit cauſa, & fundamentum huius cōceſſionis, propterea probari debet ab eo, qui in ea ſe fundat, *l.ſi vero §. qui pro rei qualitate ff.qui ſatiſd.cog.et ibi gl.et Bar. Affl.dec.377.Menoch. de arbit. caſ.65.n.7.& Couar.lib.2.var. reſol.c.6.n.8.*

Et probatur paupertas, quoad præfatum effectum, per communem æſtimationem, ſeu reputationem,*Seraph. dec. 51.& 58.Ric.in prax.for.Ecc reſ.245* vel alio modo arbitrio iudicis *glo. in auth. præterea C. vnde vir,& vx.Couar.d.c.6. Genuen. d.c.3.nu.18.*& ſufficit, vt ſummarie conſtet de paupertate, vt notat D.*Ric.p.*1 *dec.*81. qui tradit, quod in hac materia, non eſt admodum ſcrupuloſe agendum,ſed mitius, & vrbanius.

Probatur quoque paupertas, ex eo, quod redditus, quos talis clericus haberet, non excederent ſcuta 25 *Seraph dec. 173. & Ric.p.5.coll.dec. 1750.*

11 Tertio requiritur,vt indicet bona,quæ poſſidet ad inſtantiā creditorum,*Genuen.cit loc.*qui ita ſeruari teſtatur in Curia Arch.Neap.

12 Quarto requiritur, ſecundū Doct.ſtatim citandos, vt clerici in minoribus, qui non ſunt beneficiati, ſi hoc beneficio vti voluerint, inſeruiant alicui Eccleſiæ, nō enim gaudere debent qui minoribus ordinibus inſigniri ſolent,vt vitiis, & criminibus liberius vacent, &

Ec-

Eccleſiæ non inſeruiunt. ita Couar.li.2.var.reſ.c. 1.Io.Gut. de contract. iura. p. 1.c.17.Genueu.d.c.3.n 3.Ric.p.1.dec.160. & p.2.deciſ.20.& p.4.dec.173. & dec.308. Menoch.de arb.iud. caſ.183.Ann.2.tom. conſ.lib.2. conſ.124.n.11.& alij.

Sanch.tamen,in ſum.2. to. lib.7.c. 13.nu.35.aliter fateri videtur, ex traditis infra c. 12. nu. 8.& quod hæc Concilii requiſita non ſint neceſſaria, in terminis tuatur Nouar.in lib.2.forenſ. queſt.

TERTIA DVBIT.

13 IN quibus caſibus clerici hoc priuilegio gaudeant, vel ne.

Reſp.in nõnullis caſibus, de quibus aliquos in praxi frequentiores ſummatim proponemus, & illorum reſolutionem afferemus.

14 Primus caſus eſt, an clericus, qui tempore contractus ſciebat ſe non eſſe ſoluendo,& falſo aſſeruit, ſe habere idoneas facultates, gaudeat hoc priuilegio.

Dicendum eſt, nequaquam gaudere,ratione doli, ex tex. in l. penul.ff.de regul.iur. ita Veral. dec.278.lib.1.Put.dec. 56.lib.1. Car.de Graſſ.eff.7 n.37. Caputaq.dec.130. Iaſ. quos alij communiter ſequuntur in §.fi.inſt. de act.& Ric.in prax.for. Eccl. reſol.247. & p. 5 collect. deciſ. 1750.ſecus tamen eſſet, ſi non aſſeruit habere idoneas facultates, vt notat Genuen. in prax.d.c.3.n.6.ex reg. tex. in l. qui cum alio ff.de reg. iur.

15 Secundus caſus eſt,an clericus, qui in fraudem creditorũ cõſumpſit bona, aut ea occultauit, vel debita contraxit ſub ſpe gaudendi hoc beneficio, gaudeat.

Dico,non gaudere, eadem ratione doli,ex l.ſi quis dolo ff. de re iud.ita Brun.de ceſſ.bon. q. 28. q.4.princip.Beat.de inope.debit. c.17.n.12.Car.de Graſſ.nu.34. & 36.ferret conſ. 144. Ric. cit. loc.nu.3.Io.Ant. de Nigr. in Extrauag.de vit. & hon.cler.n. 143.Genuen.n.6.& alij.

16 Tertius,an clericus, qui ſua bona conſumpſit in ludo, vel luxurioſe viuendo, gaudeat eo beneficio.

Reſp.negatiue, ſecundum Ferret. d.conſ.144.Genuen.d.c.3.nu.8. Ric.d.reſol.247.& alios.

17 Quartus caſus eſt,ſi clericus tempore contractus ſe finxit non eſſe clericum, altero contrahente id ignorante, an poſſit vti hoc beneficio.

Dico,minime eo vti poſſe,propter dolum,quo creditorem induxit ad ſecum contrahendũ. ita Moli.de contract.diſp. 571. nu.14.Gutt.de contract. iurat.

p.1.c.17.n.20.fol. 65. *Car.de Graſſ d.eff.7.n.33.& alij.*

18 Quintus eſt, an clericus effectus, poſt contracta debita, in fraudem creditorum; vel qui clericatum ſuſcepit, poſtquam fuit condemnatus ad ſolutionem debiti, gaudeat hoc priuilegio.

Et nequaquam gaudere fatēdum eſt, ſecundum *Couar.pract.q c.32.nu.4.Put.dec.364.p.1.Gaſp. Beat.de inop deb.d c.17 nu.22. Genuen. d. c.3.n.11. & Car.de Graſſ n 60.* in dubio tamen nō
19 præſumitur clericatus in fraudem, niſi ſaltē creditor fuiſſet iactatus velle debitorem efficaciter conuenire, vt probat *Farin.de inquiſ q.8.n.3.& notat Genuen cit.loc.*

20 Sextus caſus eſt, an cōdemnatus per tres ſententias conformes, vti poſſit hoc beneficio.

Reſp. affirmatiuè, ſecundum *Couar.lib.1.var.c.1.nu.9.Beat.de inop.deb.d c.17.nu.6.*D.*Ric.cit.loc.reſol.* 254.*Genuen.d.c.3.n.13 Car.de Graſſ effect.7.& alij.* cum nulla congrua ratio aſſignari poſſit, cur clericus, hoc caſu, gaudere non debeat prædicto beneficio inducto in fauorem totius ordinis clericalis.

21 Septimus caſus eſt, an clericus obligatus in forma Cameræ, vti poſſit hoc beneficio.

Negant *Gomeſ.in Comp. vtriuſq; ſignatura, Ant. Maſſ in tract. de oblig.in form.*Cam. *p.* 1.*q.*2. *n.*8.*& per Farin.in tract.crim. q.27.n.70.*

Sed contrarium ſeruari in praxi refert *Galleſ.de oblig. in forma Cam.p.6.q.7. & tenent Couar. d.c.1 Gaſp.Beat.d c.17.n.6.Ric. in prax.for.Eccl reſol* 252.*Genuen.d c.3.n.13.& alij.* eadem ratione relata in præcedenti caſu, & hanc opinionem eſſe cōmuniorem, & magis veram teſtatur *Car de Graſſ. eff.7.nu.12.*

22 Octauus eſt, an clericus obligatus ad penſionem ſoluendā, vti poſſit hoc beneficio.

Dico, minime eo vti poſſe, nam æquum non eſt, quod dum beneficium obtinet, exceptione *d cap.*Odoardus, iuuetur. ita *Couar d cap.1.Gig.de penſ.q.2. Menoc.de arb.caſ 183. Genuēſ. n.10.Ric. cit. reſol 255. & p 4. dec.173 & Car de.*Graſſ. *eff.7. n.50.*

23 Nonus eſt, an clericus in debito iurato, vti poſſit hoc beneficio.

Et poſſe vti eo beneficio, exiſtimant C*ouar.d.li.2 var.c.1.n.9. & Tho.*Triui*ſ dec.8.n.4 lib.1.* & ita fuiſſe ſeruatum in Curia
24 Arch.Neap. teſtatur *Genuen. d.c. 3. n.13.*eadem ratione relata in *6.*caſu nu.20.

25 Decimus eſt, an clericus con-

conuentus actione reali, vti poſſit hoc beneficio.

Reſp.negatiuè,quia dū tunc non prætenditur aliquid cōtra perſonam,non poterit obiicere de dicto priuilegio *cap. Odoardus.ita Brun.q.30 3. p.principal.nu.14.Ric.poſt d reſol. 255. n.2.Car de Graſſ.nu.62.& Genuen.d.c.3.n.9.*

26 Vndecimus eſt, an clericus hoc beneficio gaudeat in debitis ex delicto prouenientibus.

Reſp.non gaudere, ſed habebit locum illud, quod ſumitur ex *l. 1.ff. de pęn. Qui non habet in ære,luat in corpore,* Quod procedit,vt docet *Genuen. d. c.3. nu* 7.quando pęna pecuniaria eſt applicanda fiſco ad vindictam publicam; ſecus ſi pecunia ſit parti ſoluenda, ratione

27 intereſſe, quia reſpectu dicti intereſſe,habet locum beneficium dicti capituli, ſecundum *Io.And.& Abb. in d. c. Odoardus, Menoch. de arb.caſu 447. n.4.& 16.Eman.Sà verb.clericus,n.15.Ric. in prax.for. Eccl. reſol.251.& Couar.d.li. 2.var. reſol.c.1.quamuis aliqui, quib. accedit Paul.Layman.li. 3.tr.2. c.12* aliter ſentiant.

28 Sed ſi pecunia parti ſoluenda, licet ex parte recipientis detur ratione intereſſe,ex parte tamen ſoluentis ſit pęna, nempe ſi clericus iniuſtè litigans eſſet cōdemnatus ad expenſas, propter indebitam vexationem, tunc ſi non poteſt ſoluere, luet in corpore. ita *Abb.in d. cap finem litibus n.5. Put dec.56.lib.1. Genuen.n.7. & Boer.dec.349 n.8.Clar.in pract.crim q.95.n. 6 & Ric.in rit.Cur. Arch.Neap.18 in fi.*

29 Prædicta autem commutatio pœnæ pecuniariæ in corporalem,vt ſupra,iuxta regulam, *vt non habens in bonis, luat in corpore*, ſolet fieri per iudicem Eccleſiaſticum, in pęnam exilii, vel in aliam pro arbitrio, conſideratis circumſtātiis debitis, vel in aliis ſpiritualibus operibus, vt in orationibus, ieiuniis,vel ſimilibus, vt refert *Car.de Graſſ.eff.7.n.41.& Curia Arch.Neap.teſte Genuen.d. c.3.n.15.* ſolet relegare in inſulam, cum iudicis arbitrio remictatur, qualis debeat eſſe iſta commutatio,*l.1 §.fin.de pęn.glo & DC.in d.cap finem litibus.* Vel longiori tempore poterit detineri in vinculis, cū & carcer in pęnam quandoq. detur,vt tradunt *Campanil. in diuerſ.rub.11.c.10.num. 23.& Genuen.cit loc.qui cum Boer.d.*

30 *dec 349.* dicit, quod non eſſet facienda commutatio in corporalem, quando pęna eſt minima.

31 Duodecimus caſus eſt, an clericus hoc gaudeat priuilegio in mulctis debitis fiſco,ratione

tione contumaciæ, vel liquidationis inſtrumentorum, vel obligationum penès acta incuſatarum, vel aliis mulctis.

Reſp. affirmatiuè, nã non habens in bonis, nõ debet luere in corpore pro mulctis; ſiquidem mulcta, propter paupertatem in totum remittitur, *l. illicitas ff. de off. Praeſ. ita Clar §. fi. q. 95 qui teſtatur de cõmuni. Genuen. d. c. 3. nu. 7. Farin. d delict. q. 18. nu. 57 & alij.*

32 Decimus tertius eſt, an clericus, pro debito poſſit carcerari, quando eſt periurus, quia debitum erat iuratum.

33 Et dicendum eſt hoc caſu, poſſe carcerari propter peccatum periurij, quod eſt graue *Cap. hoc videtur, 22. q. 5 ita glo. ſolemnis in d. cap. Odoardus in fi. Matth. Brun. de ceſſ bon. q. 3. n. 17 de Pont. in tract. de pot. Proreg. tit. 7 §. 7. n. 46. Ric. p. 4. dec. 173 nu. 8. & Genuen. d c. 3. n. 16. qui cum alijs, quibus accedit* Paul. *Layman. lib. 3. tr. 2. c.*

34 *12. nu. 5.* idem dicit de clerico ſuſpecto de fuga.

35 Dicitur autem, ſuſpectus de fuga, ſecundũ *Io. Ant. de Nigr. in extrauag. de vit. & hon. cler. n.* 142. Quando nihil poſſideret in loco, vel eſſet alienigena, vel alio modo ſuſpectus, *argum. tex. in l. ait Prator §. ſi debitorem ff. his, quæ in fraud. cred.*

36 Decimus quartus eſt, an clericus poſſit carcerari pendente diſcuſſione ſuper admiſſione ad beneficium d. c. Odoardus.

Et quod pendente tali diſcuſſione, non ſit carcerandus, tradunt *Abb. in d. cap. Odoardus num. 8. Brun. de ceſſ. bon. d. q. 3.* Fab. *de Ann. 2. to. conſ. 124. n. 12 li 2. qui allegat tex. in l. 1. C. de his qui bon. ced. poſſ. & Car. de Graſſ. d. eff. 7. n. 16. qui alios refert, & Matth. Brun. de ceſſ. bo. q. 3 prin nu. 1.* nam ſi carceraretur, pendente iudicio, & poſtea reperiretur, quod deberet admitti ad tale beneficium, reperiretur grauatus ex priori carceratione, grauamine irreparabili, quia carceratio dicitur afferre damnum, & grauamen irreparabile, vt per *Farin. tract. crim q. 27. n. 135.* ideò prius debet diſcuti, an poſſit carcerari, & poſtea deueniri ad capturam perſonæ, & ſic fuiſſe reſolutum, & ſeruatum in Cur. Arch. Neap. refert *Ric. p. 2. dec.* 181.

37 *Genuen. tamen d. c. 3. nu. 17.* cenſet, quod poſſit carcerari, quãdo adeſt periurium, vel eſt ſuſpicio fugę, atq; refert, quod in d. Cur. Arch. clericus vigore inſtrumentorum habentium executionem paratam, & obligationum penès acta, carceratur, cum ritus M.C.V. *166.* de

liqui

liquid.inſtrum. ſit receptus in dicta Curia, vt in *Conſtit. ſinod.* 54. & ſi poſt carcerationem petit admitti ad beneficium prædictum, manet carceratus, donec diſcutiatur, an gaudere debeat dicto priuilegio. Quan-
38 do vero clerici petũt admitti ad dictum beneficiũ antequã carcerentur, Curiã prædictam diuerſimodè ſeruaſſe teſtatur.

39 Decimus quintus caſus eſt, an clericus, qui fuit cõdemnatus ad ſoluẽdum, & poteſt ſatisfacere, & recuſat, poſſit carcerari.

Et poſſe carcerari dicendum eſt, cum *Abb. in c. 1. de depoſ. et alijs apud Paul. Layman. lib. 3. tr. 2. c. 12. nu. 5.* Quorum opinio eſt in praxi recepta, vt refert *Genuenſ. d. c. 3. nu.* 20. nam contra clericos valẽtes ſoluere, & recuſantes expediuntur literæ exequutoriales in rem, & in perſonam extantibus tamen bonis, in quibus poſſit fieri executio, non carcerãtur clerici pro debito, vt fatetur *Ric. p. 1. dec.* 59. quod in Cur. Arch. Neap obſeruatur.

40 Decimus ſextus eſt, an clericus debitor gaudere debeat hoc beneficio *cap. Odoardus*, ſi creditor eſt pauperior.

Reſp. negatiuè. Quia in pari cauſa præferendus eſt ille, qui tractat de dãno vitãdo, & æquius eſt præferri creditorem, qui ſuum repetit, quam clericum lucrari. ita *Genuen. d. c. 3. n.* 14. *Car. de Graſſ. d. eff. 7. nu.* 57 & *Matth. Brun. d. tract. de ceſſion. bon. q. 13. 4 quaſt. princ.* vbi hoc
41 limitat, quando eſſet creditor ex cauſa lucratiua, & non onerosa.

42 Decimus ſeptimus caſus eſt, an clericus debitor ratione depoſiti penès ſe facti, poſſit aduerſus exactionem talis debiti, opponere de priuilegio dicti capituli.

Reſp. negatiue, ſecundum *Foller. ſuper conſt. Regni in tit. de Epi. & cler. cap. ſi quis clericus n.* 13 Car. de Graſſ. eff. 7. num. 58. & *Matth. ſing. 60. n.* 1.

43 Decimus octauus eſt, an clericus hæres, non confecto inuentario, vti poſsit hoc beneficio.

Negat *Triuiſ. dec 8 p. 1. quem refert, & ſequitur Ricc. for. Eccl. poſt reſol. 255. n.* 3.

44 Decimus nonus eſt, an clericus, qui adminiſtrauit bona aliena, vt quia fuit Tutor, vel Procurator, & malam reddidiſſet rationem de adminiſtratis, poſsit carcerari, pro eo, quod remanet debitor.

Affirmant *Anch. in c. 1. n. 6. depoſ. Ferret. conſ. 144. lib. 1. & Car. de Graſ. d. eff. 7. n. 53.* quãuis cõtrarium ſentiat *Caual. in tract. de tut. & cur. n.* 321.

45 Vigeſimus caſus eſt, an clericus

ricus exercens illicitam nego-
tiationem vti poſſit hoc bene-
ficio.

Dico, nequaquam eo poſſe vti, in
pęnam ſui delicti; cum hoc ca-
ſu delinquat faciendo contra
id, quod eſt ei prohibitum,
cap.fin.de vit & hon.cler. ita
Brun.de ceſſ.bon q.3. n.15. Ric.
loc.cit n.4. Genuen.in prax.d.c.
3.n.12. & Car.de Graſſ. d eff.7.
n.63. qui hoc intelligendum
46 putat in debitis contractis ra-
tione illicitæ negotiationis, ſe-
cus in debitis, alia occaſione
contractis.

47 Vigeſimus primus eſt, an
hoc beneficium proficiat, etiã
laico fideiuſſore clerici.

Dico, minime proficere, cum tale
priuilegium ſit perſonale, &
propterea perſonã clerici non
excedit, *arg. tex.in cap priuile-*
gium.de reg. iur. in 6. ita Gutt.
de iuram.confir.p.3.c. 15.n.15.
Manci.de abſol.iuram.q 7 Ric.
*in prax.for.*Ecc *reſ 248. et coll.*
*dec.771. & p 4 deciſ.Cur.*Arch.
dec.173.num.9 & de Thoro in
Comp.*deciſ.Cur. Arch.Neapol.*
ver.fideiuſſor pag.17.

Quod ſi clericus eſſet fideiuſſor
laici, gauderet tali beneficio
ex generali diſpoſitione *d cap.*
Odoardus, vt per *Nouar. de*
elect.fori q.5.nu.4.ſect 2. Paul.
Layman.li.3.tr.4.c.29.nu.7.&
in facti contingentia fuit ob-
ſeruatum in Cur.Arch. Neap.
vt refert *D.Ric.p.3.dec.20.*

48 Vigeſimus ſecundus eſt, an
clericus ſemel admiſſus ad be-
neficium *d cap.Odoardus*, poſſit
iterum admitti.

Reſp. affirmatiuè, ſicuti bonorũ
ceſſio poteſt reiterari. *Paul de*
Caſtr.in l. ex contractu C. *de*
bon aut.iudic. poſſid. vbi Salyc.
quos ſequitur Genuen. *d.cap 3.*
nu.19.

49 Vigeſimus tertius caſus eſt,
vtrum beneficium dicti cap.ſit
denegandum clerico, quando
ei cum iuramento renunciaſ-
ſet.

Contendunt aliqui *DD*, & diuer-
ſas diſtinctiones proferũt alij,
quas memorat *Theſſau.dec.36*
Ipſe vero libenter conſentio
opinioni illorum DD. aſſeren-
tium, non eſſe denegandũ hoc
beneficium per quamcumque
renunciationem, ſi antequam
cederet dies ſolutioni deſtina-
ta, petierit abſolutionem à iu-
ramento, vt tradunt *Gutt. tr.*
de iuram.confir.p.1.c. 18 Cõſta
de remed.ſubſid. remed. 29.n.8.
Marius Ant.var.reſol li.1. reſ.
41.Campanil.in diuer.rubr.11
c.10.n.15 Genuen. in prax.d.c.
3.Ric.p.4.dec.173. & alij.

TRA-

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM.

CAP. XI.

De Priuilegio participandi in Diuinis tempore interdicti, & poſſe ſepeliri in Eccleſiaſtica ſepultura.

SVMMARIVM.

1 *Clerici in quibus Eccleſijs, & quomodo poſsint intereſſe diuinis, tempore interdicti.*
2 *Qui clerici gaudeant hoc priuilegio.*
3 *An eo gaudeant religioſi, nouitij, & alia perſona Eccleſiaſtica.*
4 *An poſsint ſepeliri in Eccleſiaſtica ſepultura cum officio, & miſſa.*
5 *Quid, ſi ſepeliendi ſint in cæmeterio extra Eccleſiam.*
7 *Quomodo deferendum ſit cadauer clerici, eo tempore, ad Eccleſiaſticam ſepulturam.*
9 *An clerici poſsint ſepeliri in Eccleſia ſpecialiter interdicta*
11 *An clerici coniugati gaudeant hoc priuilegio.*
12 *Quæ ſint probibita clericis, vel permiſſa tempore localis, vel perſonalis interdicti.*
13 *An Parochi ſint priuati iuribus parochialibus dum eo tẽpore mortui interdicti ſepelientur extra.*

VNDECIMVM Clericorum Priuilegiũ eſt facultas participandi in diuinis tempore generalis interdicti localis in Eccleſijs, tamen non interdictis, vnde ibi celebrare, & intereſſe diuinis officiis, ſacrificium miſſæ offer-
1 re, eique inſeruire poſſunt; ſecreto tamen ſubmiſſa voce, ianuis clauſis, non pulſatis cãpanis, excommunicatis, & interdictis excluſis, iuxta Conſt. *Boniſ. VIII. in cap. alma mater de ſent. excom. in 6. & tradita per Doct. communiter.*

2 Hoc autem priuilegio gaudent omnes clerici, etiam primæ tonſuræ, qui interdictum ſeruauerunt, ac ei cauſam non dederunt, nec ſunt excommunicati, vel ſpecialiter interdicti, ſeruatis circumſtantiis prędictis. ita *Suar. de cenſ. diſp. 34. ſect. 1. n. 31. Sayr. eod tract. li. 5. c. 5 n. 34. Auila item de cenſur.*

p.5.diſp.4.ſect.2.dub.4.concl.4. Tolet.lib.1.c.20. & Paul. Layman.lib.1.theol.mor.tr. 5.p.4.

Clericos quoq. cõiugatos, ſi adſcripti fuerint alicui Eccleſiæ, poſſe admitti ad diuina audiẽda, & celebranda cenſent, *Bonaci.de cenſ.diſp.5.pun.4 n.18. Coninch.dub.2.nu.30. & Paul. Layma.cit.loc.* ea ratione, quia licitum eſt clericis tempore generalis interdicti intereſſe diuinis officijs, eo quod illis competat ex officio, ipſiq; ſint miniſtri altaris, & Eccleſiæ, ideo licitum eſſet clericis coniugatis adſcriptis alicui Eccleſiæ intereſſe diuinis officijs.

3 An autem religioſi, & perſonæ Eccleſiaſticæ, ac etiam nouitij, eodem priuilegio gaudeant.

Et gaudere fatendum eſt, cum veniant appellatione clericorum, in fauorabilibus. ita *Silu. ver.clericus, 1.num. 1. Auil cit. loc. Suar.diſp 35.ſect.1. num 6. Sayr d.l.5.c.8.n. 15. Paul. Layman.cit.loc. & alij.*

Vnde dicendum eſt, clericos, & religioſos teneri eo tempore miſſam audire diebus feſtis, nã per illam conceſſionem non eximuntur ab audienda miſſa. ita *Bonac.loc.cit.n.20.* qui alios refert.

4 Poſſunt quoque clerici, & perſonæ Eccleſiaſticæ, quæ interdictum ſeruauerunt, eique cauſam non dederunt, nec sũt excommunicati, vel ſpecialiter interdicti, non obſtante generali interdicto loci, ſepeliri in Eccleſiis, & Cæmeteriis, de iure antiquo, cum ſilẽtio, id eſt ſine pulſu campanarum, & ſine vllo officio, *cap. quod in te, de pœnit. & remiſſ.* ſed de conſuetudine, & nouo iure *d. c. alma mater*, poſſunt ſepeliri in Eccleſia, etiam cum officio, dummodo fiat cum moderamine, 5 *d.cap alma mater*, abſq. pulſatione campanarum, & ceſſantibus omnibus ſolẽnitatibus; nam cũ iſta moderatione conceduntur omnia, prorſus officia; ergo recitari poſſunt, & alia officia ſacra cũ miſſa pro defuncto clerico ſepeliendo.

6 Quod ſi ſepeliendi fuerint in cæmeterio, quod eſt extra Eccleſiã, in loco aperto, cadauer defũcti prædicti officiandũ erit intra Eccleſiam, & poſtea in cæmeterio cum ſilentio ſepeliendum, & orationes, quæ in ipſomet actu ſepeliendi dici ſolẽt, vel prius in Eccleſia, vel poſtea dici poſſunt. ita *Sayr.d.l 5. c.8.n 6. & Suar diſp. 35 ſect. 1. nu. 8.* Qui ait, quod illa conditio, ceſſantibus omnibus ſolẽnitatibus, intelligi debet de ſolẽnitatib. Eccleſiaſticis, quibus officia diuina peragi, & corpora mortuorum deferri ſolent, 7 quia alia, quæ pertinent ad hu-

manum honorem, non pertinent ad prohibitionem interdicti, ſic etiam eſſet, quod per illam conditionem, vt cum ſilentio tumulentur, iuxta conceſſionem *d.c.alma*, non licet hoc diuinum officium, vel pſal-
8 mos alternis choris, Eccleſiaſtico more, dicere per vias, deferendo corpus defuncti.
9 Sed quæritur, an clerici poſſint etiam ſepeliri in Eccleſia ſpecialiter interdicta.

In hac quæſtione Doctores diuerſimode ſcripſerũt. Quidam enim ſimpliciter negant, vt *Io. And. in d. cap. quod in te*, & *Innocent. in cap. final. de exceſſ. pral.*

Alij vero dicunt, quod exiſtente ſpeciali interdicto alicuius Eccleſiæ, ibi ſepeliri poſſent clerici eiuſdem Eccleſiæ, vt etiam tradunt communiter Doctores; non autem clerici alieni, ita *Abb. in d.c. quod in te*, *Silu. ver. interdictum* 5.*n.*10. & *Couar. in d.c. alma p.*2.*§.* 2.*n.*7.

Plerique alij denique exiſtimant, poſſe ſepeliri in Eccleſia interdicta, clericos, tàm illius, quàm alterius Eccleſiæ, & mouentur ex eo, quia nullo iure reperitur prohibitum, aut conceſſum magis propriæ Eccleſiæ clericis, quam alienæ. ita *Hoſtienſ. in d.c. fin.* & *Sayr. in d.l.*5.*c.* 8. *nu.*13. qui fatetur, quod honeſtius eſſet, vt clericus alienus, in Eccleſia non interdicta, ſepeliatur.

10 Quando tamen clerici ſepelirentur in Eccleſia ſpecialiter interdicta, eſſent ſepeliendi, abſque officio, miſſa, & ſine cantu, & abſque pulſatione campanarum, quia *d cap. alma mater*, nihil concedit pro eo tempore, ſed ſolum pro interdicto generali, vnde quoad interdictum ſpeciale loci, manet diſpoſitio iuris antiqui, *d. cap. quod in te, de pœnit. & remiſſ. ita Couar. tit. loc. Sayr. n.* 14. & *Palud.* 4. *diſt.* 18. *q.* 8. *in art.*2. *princip. concl.*10. & *Paul. Layman d. lib.*1. *tr.*5. *p.*4. *c.*2.

11 Sed vtrum clerici coniugati cum vnica, & virgine, hoc priuilegio gaudeant.

Negant *Nauar. c.*27. *n.*174. *Couar. d.c. alma §.*4. *nu.* 5. *Tolet. lib.*1. *c.*20. *n.*3. *Sayr. d.c.*8. *n.*8. *Sanch. de matrim. lib.*7. *diſp.*46. *nu.*15. & *alij*, cum ſolis duobus priuilegiis canonis, & fori fruantur, quãuis aliter dicat *Bonaci.* vt dictum eſt num.2. & idem cenſet *Suar. diſp.*35. *ſect.* 1. *n.*5. qui cum *Nauar.* hoc limitat, niſi contrarium habeat conſuetudo præſcripta in clericis coniugatis, & indicat generalem regulam, nempe, quoties clerici coniugati licite admittuntur ad diuina tempore interdicti ad modum aliorũ clericorum, licite etiam ſepeliri

in loco ſacro. Quia eſt eadem ratio vtriuſq. effectus, & quia illi, quoad hoc negotiũ interdicti, adhuc manent, & computantur in numero clericorum.

12 Quæ autem ſint prohibita, vel permiſſa tempore interdicti localis, vel perſonalis, dixi in *tract. de oblig cler. p. 5.*

13 Sed dubitatur, an tempore interdicti, in quo ſepelientur extra Eccleſiam mortui interdicti, Parochi ſint priuati iuribus parochialibus, & funeralibus, & oblationibus defunctorum,

Reſp. minime priuari, ſecundum *Silu. verb. interdictum, quem & refert, & ſequitur Ant. Raguc. in vaſ. Eccleſ. diſcipl ſub tit. de interdi. quaſi. 77. n. 10.*

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM.

CAP. XII.

De Priuilegio libere diſponendi de bonis aduentitijs.

SVMMARIVM.

1 *Clerici poſſunt diſponere de aduentitijs acquiſitis ſub poteſtate patris.*

2 *Nec in eis pater habet vſumfructum.*

3 *Quotuplex ſit peculium filijfamil.*

5 *Qui clerici gaudeant, vel ne hoc priuilegio.*

7 *An clerici in minoribus debeant habere requiſita à S C T. ad gaudendum fori priuilegio, vt hoc etiam gaudeant.*

11 *Vtrum gaudeant hoc priuilegio clerici coniugati.*

12 *An clerici gaudeant hoc priuilegio in aduentitijs acquiſitis poſt clericatum.*

14 *Vota realia emiſſa à filiofamil. clerico de bonis poſt clericatum acquiſitis, an poſſit pater irritare.*

15 *An gaudeant in bonis acquiſitis ante clericatum.*

19 *An in bonis profectitijs acquiſitis poſt clericatum.*

21 *An bona donata à patre filio clerico intuitu clericatus, vel vt eſſet patrimonium, ad cuius titulum promoueretur*

ad

ad ſacros ordines, ſint quaſi caſtrenſia

24 *An clericus ordinatus ad titulum patrimonij teneatur bona ſibi ea de cauſa donata à patre, in legitimam imputare.*

26 *An donatio facta filio ob cauſam clericatus, poſsit reuocari propter ingratitudinem.*

DVodecimum clericorum Priuilegium eſt facultas libere diſponendi, tàm inter viuos, quam in vltima voluntate, ad ſimilitudinem caſtren-
1 ſium peculiorum, de bonis aduēticiis per ipſos acquiſitis ſub poteſtate patris, *auth. presbyteros C de Epiſ. & cler. l. ſacroſ. C. eod. cap. quia nos, de teſt. & ibi Doct.* Nec in eis pater ha-
2 bebit vſumfructum, vt habet in bonis aduentitiis filij laici, *l. cum oportet C. de bon. quæ liber. §. 1. inſtit. per quas perſon. nob. acquir. cap. 1. & 2. 12. q. 3. vbi glo. & Doct. & per D. Car. Tap. in tract. de relig. reb. cap. 1. verb. ideoq. nec de bis fol. 533.*

3 Pro intelligentia autem huius priuilegii præmittēdum eſt, quod peculium filiifamil. quatruplex eſſe poteſt, caſtrenſe, quaſi caſtrenſe, aduentitium, & profectitium, vt eſt communis reſolutio in *§. igitur liberi, inſt. per quas perſonas nobis acquiritur, & in l. frater à fratre ff. de cond. indeb. vbi Crotus nu. 20. & per Silu. verb. peculium, & alios.*

In caſtrenſi peculio numerantur ea omnia, quæ à filiofamil. acquiruntur occaſione militiæ, *l. caſtrenſe ff. de caſtr. pecul.* eiuſmodi ſunt militum ſtipendia, hoſtiū ſpolia, legata occaſione militiæ, & ſimilia, vt per *Moli. to. 1. tr. 2. diſp. 130.*

In peculio quaſi caſtrenſi numerantur, quæ ex publico munere, ſeu officio, puta Doctoris, Iudicis, Aduocati, & Medici, &c. acquiruntur, *l. eum antiquis, C. de inoff. teſtam. vt per Petr. Nauar lib. 3. c. 1. num. 68.* Item quæ à Principe alicui donantur, ſic etiam bona clericorum ex titulo clericali, vel beneficio acquiſita, iuxta *l. ſacroſancta C. de Epiſc. & cler. auth. presb. eod tit. & cap. quia nos, de teſtam.* & in hoc peculio, ſicuti, nec in caſtrenſi, pater nihil iuris habet, ſed ipſe filiusfamil. dominium, & adminiſtrationem habet.

Aduentitia bona ſunt, quæ præter caſtrenſia, & quaſi caſtrenſia, filiofamil. obueniunt non à patre, neq. intuitu patris, ſed vel ex propria induſtria, vel liberali alicuius donatione, le-

gato

gato matris, vel aui materni hæreditate, &c. & huiuſmodi aduentitiorum bonorum, ſola proprietas ad filium ſpectat, vſusfructus ad patrem §. ſancitum. *inſtit per quas perſ. nobis acquir. l. cum oportet C. de bon. qualib.*

Profectitia deniq; bona ſunt, quæ ex pecunijs, & rebus patris, vel occaſione patris à filio acquiruntur, & dicuntur profectitia, quaſi ex paterna ſubſtãtia profecta, & hæc bona ad patrem pertinent, tàm quo ad proprietatem, quàm quoad vſumfructum *d. §. ſancitum, vt notant, & tradunt DD. apud Ioa. Garſ. à Saabedra in tract. de coniug. acquaſt. nu. 126. in commen.* Garſ. *de expenſ. & melioral.*

His ſuppoſitis, vt huius Priuilegij
4 neceſſaria pateant, breuib. verbis diſcutiemus de infraſcriptis, ſcilicet.

Qui clerici hoc priuilegio gaudeant, vel ne, nu. 5.

Item, an eo gaudeãt in omnibus bonis aduẽtitiis acquiſitis poſt clericatum, nu. 12.

Vtrum in bonis aduentitiis acquiſitis ante clericatum, num. 15.

Denique, an in bonis profectitiis poſt clericatum, nu. 19.

PRIMA DVBITATIO.

5 QVi clerici gaudeant, vel ne hoc priuilegio.

Pro ſolutione. *D*ico primo, eo gaudere omnes clericos, tàm in ſacris, quàm in minoribus, etiam primæ tonſuræ, *d. auth. presb. C. de Epiſ. & cler. & cap. quia nos, de teſtam.* quæ iura indiſtinctè loquuntur de cleri-
6 cis, & nomine clericorum veniunt omnes, etiam prima tõſura initiati, vt diximus ſupra c. 10. n. 5.

7 An autem, vt clerici minorum ordinum, aut primæ tonſuræ gaudeant hoc priuilegio, debeant habere omnia requiſita à S. C. T. *ſeſſ. 23. c. 6. de refo.* vt gaudeãt priuilegio fori, quę retulimus ſupra c. 8. de priuil. fori.

Affirmant *Moli. to. 1. diſp. 138. & 231. Bened. Aegid. l. 1. par. 1. §. 7. n. 10. C. de ſacroſ. Eccl. Spino. ſpecul. teſtam. rub. glo. 4. num. vlt. & Bellect. p. 1. diſq. cler fol. 515 n. 26.* & ducuntur ex eo, quia quamuis S. C. T. loquatur de Priuilegio fori, non minus extẽditur ad alia priuilegia, quia longe maior ratio eſt, vt alia priuilegia amittantur; quippe facilius amittuntur, vt conſtat in clerico coniugato, quia nũquam hoc, vt dicemus, neque cęteris priuilegiis gaudet, cum tamen gaudeat canonis, & fori priuilegio, ſeruatis aliquibus

bus conditionibus, vt diximus ſupra c.6.& c.7.

Cum *Sanch.tamen 2.to.ſum.lib.7 c.13.nu.* 33. cenſeo tales cleri-
8 cos, etiam primæ tonſuræ nullam prædictarum cõditionum ſeruantes, hoc frui priuilegio, ex eo, quod priuilegiis clericalibus priuari, ſit odioſum, & ideo reſtringendum, cum ergo S.C.T. eas conditiones, ad ſolum fori priuilegium retinendum, petierit, id non extendendum eſt, vt neceſſarium ſit ad retinenda cætera priuilegia, atque ita *Nauarr.lib. 5.conſil. tit.de priuil.conſ.24.& Gonſal. in reg.8.Cancell.glo.5.§.5.nu.6 &* 7. vbi affert declarationem Sec.Congr.de hoc, probant in
9 eo decreto, non auferri priuilegiũ canonis, quod eſt diuerſum à priuilegio fori, & idem *Moli.de iuſt.lib 3.diſp.671.* aſſerit, reliqua priuilegia, præter fori, relicta illæſa à S. C. T. in clerico nõ ſeruante eas conditiones. Idq. probatur, quia vbi textus, alia priuilegia auferri volunt, id explicãt, *vt cap. vnico, de cler.coniug.in 6.* quod cõfirmat *eod.cap.6.* S.C.T. vbi explicuit clericos coniugatos, nullis aliis clericorum priuilegiis gaudere, præter canonis, & fori, & his tantum, ſeruatis quibuſdam conditionibus, vt diximus ſupra cap.6.& 7. Cum ergo S. C. T. eas conditiones ad ſolum fori priuilegium, petierit, non ſunt petẽdæ ad alia retinenda, cum nullus alius textus eas petat; eo vel maxime
10 quod longe diuerſa ſit ratio; priuilegium enim fori reſtrictũ eſt ob maximam Regum inſtantiam ne fraudaretur eorũ iuriſdictio, quod in reliquis priuilegiis locum non habet. & ſupradicta confirmãtur, etiam ex traditis per *Anto.Dian p.1. reſol.moral.tr.2.reſol. 36.ſ. 41. quamuis aliter ſentiant Suar. l.4.def.fid.c.27.nu.24.& Paul. Layman.l.1.tr.5.p.2.c.5. nu.4.* vt dictum eſt ſupra c.7. nu.25.

11 Dico ſecundo, clericos coniugatos, etſi cum vnica, & virgine, habitumque deferentes, hoc priuilegio non gaudere, iux. diſpoſitionem *tex.in d.cap. vnico, de cler.coniug. in 6. & in d.c.6 ſeſſ 23.S C.T. ita Sanchez & Doct.per ipſum relati in d.l. 7.c.13.n.36.*

SECVNDA DVBITATIO.

12 AN clerici gaudeant hoc priuilegio in omnib. bonis aduentitiis acquiſitis poſt clericatum.

In hac dubitatione, pleriq. cenſet ſola acquiſita à clericis intuitu, & ratione ordinis clericalis cenſeri quaſi caſtrenſia, in cæteris vero aduentitiis, nihil diſtare inter clericum, & lai-

laicum, quia licet *d. auth preſbyteros* generaliter loquatur, debet reſtringi ad bona acquiſita à clerico tanquam à clerico, quia reliqua bona inſtar laicorum acquirit, & proinde nõ proprie acquiſita à clerico dicuntur, & confirm. quia hæc bona dicuntur quaſi caſtrẽſia, ad ſimilitudinem caſtrenſium, quæ à militibus in caſtris acquiruntur, at caſtrenſia non ſunt quæcumque à militibus acquiſita, ſed ea ſola, quæ occaſione militiæ comparantur, vt habetur *in l. caſtrenſi, de caſtrẽſi peculio*, ergo ſimiliter, &c. *ita Oldr. conſ. 17. n. 2. Butrig. in l. ſacroſanctæ* C. *de Epiſ. & cler. Saly. in d. auth. presbyteros*, *Rip. in l. in quartam, num. 161 ff. ad leg. falc & alij, cum quibus pertranſit D. Reg.* *Conſtant. Marchio Corleti in ſuo commen. ſub tit de filijs officialium num. 53. f. 284.*

Alii vero probabilius docẽt omnia bona, quæ in laico filiofamii, eſſent aduentia, ſi poſt clericatum acquirũtur, eſſe quaſi caſtrenſia, ac proinde patri nõ acquiri illorum vſumfructum, ſed pleno iure, quoad omnia acquiri filio. Quorum ſentẽtia prob. ex *d. c. quia nos, de teſt.* vbi expreſſe loquitur de omnibus aduenticiis. idem ex *d. auth. presbyteros*, ibi, *res quomodolibet ad eorum dominium veniẽtes, & in d. l. ſacroſanctæ*, ibi, *ea quæcumque in eodem clericatus gradu, locoq. viuentes acquirere, & habere potuerunt, etiam ſi patris, auiq. poteſtate conſtituti*. Præterea, quia id priuilegium eſt clericis conceſſum, ratione dignitatis, & meritorum, vt patet ex *d. l. ſacroſanctæ*, ibi, *qui ſemel probatis moribus, &c.* Quæ ratio militat in omnibus bonis, & ideo non eſt ſimile de acquiſitis per milites. Quippe id priuilegium,
13 vt eorum bona eſſent caſtrenſia, ſolis bonis acquiſitis in caſtris conceſſum eſt, & ideo ceſſat fundamentum contrariæ opinionis. ita *Abb. & Couarr. in d cap quia nos*, *Nauar. cap. 27. nu. 142. Moli de iuſt. tom. 1. diſp. 138. & diſp. 231. Leſſ. de iuſt. li. 2. c. 4. dub. 3 nu. 7. 8 aneb. in ſum. 2. tom. lib. 7. c. 13. nu. 31. Azo. inſt. mor. tom. 1. lib. 12. c. 8. q. 9. Car. de Graſſ. eff. 19. nu. 66. Eman. Sà, verb. clericus, nu. 24. & alij, quos referunt, & ſequũtur Surd. conſ 259. n. 21. vol. 2. Paul.* Layman. *lib. 3. tract. 4. c. 8. num. 1. & Belleƈt d p. 1. diſquiſ. cler tit. de bon. cler. §. 7. fol. 512. nu. 5. ac notat Molf. ad conſuet. Neap. to. 2. conſ. 23.*

14 Huius dubii occaſione, eſt notandum, quod vota realia emiſſa per clericum filiumfamil. de bonis poſt clericatum acquiſitis, pater non poterit irri-

irritare, cum ſint quaſi caſtrēſia, & ſine conſenſu patris pōſſit de illis vouere, & ratione huius generis bonorum, filius eſt ſui iuris, vt notant *Bar. à S. Fauſto in theſaur. relig. de trib. vot. lib. 2. q. 111. & Ant. Raguc. in vaſ. Eccl. diſcipl. ſub tit. de voto, quæſito 39. n. 4.*

TERTIA DVBIT.

15 AN hoc priuilegio gaudeant clerici in bonis aduētitiis, ante clericatum acquiſitis, ita vt clericatu aſſumpto efficiantur quaſi caſtrenſia, & proinde pater amittat illorum vſumfructum antea comparatum.

Quidam affirmant, moti ex eo, quia *tex. in d cap. quia nos, & auth. presbyteros* generaliter loquuntur, vt poſſint diſponere de bonis aduentitiis, ergo tàm de acquiſitis ante, quàm poſt clericatum.

Contrarium tamen dicendum eſt, ea bona manere adhuc aduentitia, ac retinere patrem vſumfructum illorum. Nam
16 & ſi iura prædicta generaliter loquantur, tamen ſunt intelligenda, quo vitetur præiudiciū paternum, quod vitandum ibi cauetur, dum diſponitur eius legitimam non minuendam, *iux. tex. in d. l. ſacroſancta*, vbi expreſse loquitur de acquiſitis poſt clericatum. Præterea, quia cum per clericatum non
17 ceſſet patria poteſtas *d. auth. presbyteros*, & iuxta cōmunem doctrinam; non eſt cur ceſſet vſusfructus antea acquiſitus, eo, vel maxime, quod eſto ceſſaret, non ceſſaret ſubinde vſusfructus ille. Nam Epiſco-
18 patu aſſumpto, ceſſat patria poteſtas, *cap. per venerabilem, qui fil. ſint legit. & notat Bar. à S. Fauſto in theſ. religioſ. d. l. 2. q. 112.* Nec tamen extinguitur vſusfructus in bonis illius filijfamil. antea à patre acquiſitus, vt per *Pinell.* ſtatim alleg. & hanc ſententiam docent *Couar. in d. c. quia nos, n. 2. Molin. de iuſt. tom. 1. diſp. 238. Car. de Graſſ. eff. 19. nu. 67. Sanch. d. l. 7. c. 13. n. 26. Pinell. in l. 1. p. 1. nu. 43. C. de bon. mat. Bellect. d. p. 1. diſq. cler. ſ. 512. n. 7. Paul. Laym. d. l. 3. tr. 4. c. 8. n. 2. & alij.*

QVARTA DVBITATIO.

19 AN hoc priuilegio gaudeant in bonis profectitiis acquiſitis poſt clericatum; ita vt ea cenſeantur quaſi caſtrēſia.

Quidam affirmare videntur, ex eo, quia *d. auth. presbyteros* generaliter loquitur, ibi, *res quomodolibet*. ita *Iaſ. in l filia licet, n. 7. C. de collat. Rolan. conſ. 15. num. 5. vol. 4. & per Surd.*

conſ.259.n.21.vol.2. & Molf. 2.to.ad Conſuet. Neap. conſ.23.

Contrarium tamen cẽſet Sanch. ea omnia, quæ acquiſita à filio famil. laico eſſent profectitia, talia quoq. eſſe ſi ab ipſo effecto clerico acquirãtur, ac proinde ea omnia fore patris, quo ad proprietatẽ, & vſumfructũ, nam prædicta auth. non loqui-
20 tur de omnibus bonis clerici, ſed de ſolis illis, quorum clericus dominium acquirit; at peculii profectitij non acquiritur dominiũ per filiumfam. ita *Abb. in rubr. de peculio clericorum, Butrig. in d. l ſacroſancta, Ripa in l in quartam ff. ad leg. falcid. n.171. Silu. per peculium 1. q. 2. Sanch. d. c. 13. nu. 28. & Couar. d. c quia nos.*

21 Eſſent autem quaſi caſtrẽſia bona donata à patre filiofamil. clerico, quando donaret intuitu clericatus, ſecundum Couar. *loc. cit.* Atq. idem dicendum eſſe, ait *Sanch. num.* 29. ex aliorum ſententia, quos ipſe refert, de iis bonis, quæ illi pater donauit, vt eſſet patrimonium ad cuius titulum promo-
22 ueretur ad ſacros ordines, quando cauſa ſubſequuta eſt, nam ſi receptio ordinum non ſubſequeretur, ſecundum eos, bona prædicta non eſſent peculium quaſi caſtrenſe, ſed redirent ad patrem, tanquam cauſa non ſubſequuta.

23 Sed *Bellett. p. 1. diſq. cler. fol. 513. n.* 13. ſimpliciter fatetur; quidquid clericus filiusfamil. conſequitur à patre, vel aliunde cenſetur quaſi caſtrẽſe peculium, & de eo poterit diſponere ad ſui libitum, quamuis ſit in poteſtate patris.

24 Sed vtrum talis clericus ordinatus ad titulum patrimonii, teneatur in legitimam imputare bona ſibi à patre, ea de cauſa aſſignata.

Et non poſſe imputari in legitimam, iudicauit *Polid. Rip. in dec. 234.* iuxta cuius opinionem conſuluit *D. Ric. in prax. fori Eccl. reſol. 522.* nam talia bona non ſunt aſſignata, vt de illis poſſit diſponere, quod requiritur in legitima, *Crauett. conſ. 136. lib. 1. Faber §. fin. inſt. de inoff. teſta. & Carol. de Graſſ. in prælud. de eff. cler. n. 421.*

25 Nec huiuſmodi donatio dicitur ob cauſam, quæ in legitimam imputatur, *l. quoniam nouella, de inoff. teſt. l. ſi quando § generaliter C eod. tit. & late per Socc. conſ. 18. lib.* 4. nam vt donatio dicatur ob cauſam in hac materia, requiritur, vt illa cauſa habeat in ſe neceſſitatẽ, prout eſt donatio ex cauſa dotis, quia pater tenetur dotare filiã, & prout eſt donatio ꝓpter nuptias, quam pater tenetur pro filio facere; ſecus ſi fiat donatio ob cauſã, ob quã

pa-

pater non tenebatur, *Dec.in l.vt liberis, & in auth. ex teſtamento C. de collat.* qui etiam ſubdit, quod in alia materia donatio ob cauſam dicitur, quãdo cauſa reſpicit commodum donantis, ſed talis donatio facta filio, vt ad ſacros ordines promoueri poſſit, non habet cauſam neceſſariam, cum non reperiatur in iure cautum, vt pater cogatur donare filio, ad hoc vt efficiatur clericus, vt notat *Ric.loc.cit.nu. 6.* nec iſta cauſa reſpicit commodum ipſius patris; ſed filii, ideo donatio ob cauſam dici non poterit.

26 An autem donatio facta filio ob cauſam clericatus, ad cuius titulum fuit poſtea promotus, reuocari poſſit propter ingratitudinem, cum de iure certum ſit, reuocari poſſe donationem propter ingratitudinem, *l.1.l.quod mater, & l.ſi C.de reuoc.don.* immo ſecũdum *Clar. §. donatio q.21.n.7.* non valeret pactum appoſitum in donatione, quod non poſſit reuocari propter ingratitudinem.

Reſp. donationem prædictam per patrem minime reuocari poſſe, prout in facti contingẽtia fuit reſolutum in Cur. Archiep.Neap. vt teſtatur *D.Ric. par.1.dec.19.* pluribus rationibus, præcipue quia, qui promouetur ad ſacros ordines, cenſetur contrahere coniugiũ ſpirituale, *argum. tex. in cap. vnico, de vot. in 6.* & argumentãdo à dicto matrimonio ſpirituali, ad carnale, quod validum eſt de iure, *cap. inter corporalia de translat. Epiſcop.* ſicut donatio facta cauſa matrimonij carnalis non reuocatur propter ingratitudinem, ſecundum *Guid.Pap.dec.145. & Clar.d.§. donatio q.21.n.4.* ita quoque reuocari non poteſt donatio facta cõtemplatione ſpiritualis coniugij, quod eſt clericatus.

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM.

CAP. XIII.

De Priuilegio teſtandi ad inſtar militis armatæ militiæ ſine ſolemnitatibus iuris ciuilis.

SVMMARIVM.

1 *Clericus pōt teſtari ſine ſolemnitatibus iuris ciuilis, ſed ſecundum ius canonicum.*

3 *An teſtamentum clerici prætereuntis, aut ſine cauſa exhæredantis filios, vel parentes, annulletur, & ſubiaceat quærela inofficioſi teſtam.*

DEcimum tertium Clericorum priuilegium, eſt facultas teſtandi, etiam ſine ſolemnitatibus iuris ciuilis, ad inſtar militis armatæ militiæ,
1 cum & ipſe, militis cæleſtis militiæ nomine decoretur, *c. 2. de pœnis in 6. ita Abb. in cap. quia nos, de teſtam. Car. de Graſſ. eff. 19 nu. 14. & eff. 63. Vaſq. in tract. de ſucceſſ. creat. li. 3. §. 22. nu. 34. & 48.* qui alios refert, ac de communi teſtatur, & alij apud *Sanch. in ſum. 2. to lib. 7. c. 3. nu. 19.* licet ipſe aliter ſentiat, & ratio eſſe poteſt, quia clericorum teſtamenta regulari debent ſecundum ius ca-
2 nonicum, cui ipſi ſubiiciuntur; ſed de iure canonico nulla ſolemnitas iuris ciuilis in teſtando requiritur, cum in ore duorum, vel trium ſtet omne verbum, *cap. relatum, de teſtamen.* ideò prætermiſſis regulis iuris ciuilis, poſſunt clerici condere teſtamentum, ſecundum diſpoſitionem iuris canonici, vt in *cap. cum eſſes, & quod ibi notat Card. de teſta. & per* DD. *apud D. Carol. Tap. in tract. de relig. reb. c. 1. ver. ideoq. nec de his, nu. 20. f. 524.*

3 An autem, ſicuti teſtamentū militis prætereuntis, aut ſine cauſa exhæredantis filios, vel parentes, non annullatur, nec ſubiacet quærele inofficioſi teſtamenti, vt notant *Couarr. in d. c. quia nos, n. 7. Rom. & Iaſ. in l. ſicut, de teſta. mil. & Io. Garſ. à Saabedra de coniugali acqueſtu, nu. 126. in commen. Garſiæ de expenſ. & melior.* Ita nec teſtamen-

ſtamentum clerici annullari poſſit, propter præteritionem, vel exhæredationem ſine cauſa:

Negat *Vaſq. de ſucceſſ. creat. lib. 3. §. 22. nu. 37.* & quod teneatur relinquere legitimam, tam aſcendentibus, quam deſcendentibus, tenet *Couar. in d. cap. quia nos.*

Contrarium tamen, quod annullari non poſſit ex cauſis prędictis, ſicuti teſtamentum militis, tradunt *Abb. in d. cap. quia nos, glo. in auth. presbyteros C. de Epiſ. & cler. Bal. in l. ſacroſãcta C. eod. Corn. conſ. 33. nu. 46.* qui de communi teſtatur, *Iaſ. in l. ſi filiam nu. 8. C. de inoff. teſt. Car. de Graſſ. eff. 19. nu. 16. Ioa. Ant. de Nigr. in clem. vnica, de vit. & hon. cler. & Bellecl. d. p. 5. diſq. cler. ſ. 512. n. 6.*

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM.

CAP. XIV.

De Priuilegio, vt non poſſint cogi eſse tutores.

SVMMARIVM.

1 *Clericus an poſſit dari tutor in teſtamento, vel per curiam, et quid, eo volente, an poſſit admitti ad vnã, vel plures tutelas, & quid ſi pupilli eſſent pauperes, & miſerabiles perſona.*

5 *Clericus agens vti tutor alicuius, quando poſſit reijci à limine iudicij.*

Clerici an poſſint curam fatuorum, & ſimilium, ſi ſunt cõiuncti, agnoſcere.

7 *Epiſcopi, vel regulares, an poſſint eſſe tutores.*

9 *Clericus, an poſſit ſe excuſare à tutela ſi illam inceperit antequam eſſet clericus.*

11 *Tutor excuſatur à tutela ex militia ſuperuenienti.*

12 *An quis poſſit admitti ad clericatum, quando reperitur tutor, antequam reddat rationem adminiſtrationis tutelæ.*

13 *An clericus poſſit conſequi legatum ſibi factum cum conditione, vt ſuſcipiat tutelam filio.*

filiorum, ſi à tutela vult ſe excuſare, & quid in eo, qui vult fieri clericus.

15 Clericus, *qui noluit acceptare tutelam, an priuetur ſucceſſione pupilli.*

16 *Clericus non petens tutorem pupillo, cui erat ſucceſſurus, an priuetur eius ſucceſsione.*

18 *A quo iudice ſit dandus tutor, vel curator clerico minori.*

19 *Quid ſi clericus minor litigaret coram iudice laico.*

DEcimumquart. clericorum Priuilegiũ eſt, vt non poſſit regulariter dari tutor in teſtamento, neq. per Curiam, nec
1 cogi ad ſuſcipiendam tutelam legitimam. *Cap. peruenit, & ibi glo. diſt. 86 l. generaliter, iuncta auth ſed hodie, C. de ſacroſ. Eccl auth. presbyteros C. de Epi. & cler.* & hoc cautum eſt, ne clerici occupentur negotiis profanis, dum ſunt aſcripti miniſteriis Eccleſiaſticis, vt notat *Paul. Montan in tract. de tutel. c. 35. reg. 1. n. 195.* Quãuis
2 clericus volens admittatur ad ſuſcipiendam tutelam legitimam proximorum conſanguineorum, cum ſit officium piũ, *cap. generaliter 16. q. 1. & d. l. generaliter, & auth. presbyteros, & tradunt* Silue. A*ldobrand in § idem, & in milite, inſt. de excuſ. tut. Caual. in tract. de tut. & cur. nu. 288.* Ioa. *de Deo, in doctr. Aduoc. lib. 3. c. 10. nu. 11.* Anto. *Piagg. in tract. de tut. & cur. q. 3. n. 2. Bellect p. 1. diſquiſ. cler. tit. de diſciplin. cler. §. 32. & nouiſſimè* Anto. *de Virgil. in tr. de legitimat. perſona in iudicio comparen. c.* 9 *num.* 20 *& Paul. Laym. lib. 3 theol. mor. tr. 4. c. 9. nu. 4.* & vnicam tantum tutelã
3 legitimam, & non plures poſſet ſuſcipere, vt dicit idẽ *Paul. Montan. d. c. 35. nu. 1.*

4 Sed dubitatur primo, an clerici volentes poſſint admitti ad tutelam teſtamentariam, vel datiuam; ſicuti admittũtur ad tutelam legitimam:

Reſp. negatiue, *Cap. Ciprianus 21. q. 3. & d. cap. fin. diſt. 86. & tradunt glo. &* DD. *in d. l. generaliter, Bar. conſ. 143. Piagg. & Caual. cit. loc. & alij apud* Ant. *de Virg. d. c. 9. n. 19.* In tantum,
5 quod ſi clericus ageret vti tutor teſtamentarius, vel datiuus poſſet ei opponi de nullitate tutelæ, & propterea reiici a limine iudicii, vt notat *Ioa. de Deo d. l. 3. c. 10. n. 11.*

Ita tamen verum eſt, quod clerici tutelam teſtamentariam agnoſcere nequeunt; niſi in teſtamento dati fuerint tutores

res illis, quorum tutela legitima, teſtamento non facto, ad ipſos delata fuiſſet, quia tunc volentes illam ſuſcipere poſſunt, vt notat *Anto. de Virgil. in d cap. 9 num. 23.* & ideo clerici volentes curam fatuorum, prodigorum, & ſimilium perpetuo laborantium, illorum ſcilicet, qui rebus ſuis propter morbum ſupereſſe nequeunt, poſſunt agnoſcere, ſi ſunt eorum coniuncti, & ſtrictiores, namque, & illorum cura legitima illis, qui ad ſucceſſionem ab inteſtato vocantur, defertur, *§. furioſi quoq. inſt. de curator. & ibi Silu. Aldobr. n. 17. & notat poſt alios Ant. de Virgil. d. c. 9. n. 22.*

6 Secundo dubitatur, an ſaltim poſſint clerici admitti ad ſuſcipiẽdam tutelam teſtamẽtariam, vel datiuam, quando pupilli eſſent pauperes, vel miſerabiles perſonæ.

Dico, hoc caſu poſſe non ſolum admitti, accedente ſuperioris auctoritate, ſed etiã cogi quãdo alius tutor non poſſet inueniri ita aptus, vt bona pupilli gubernare poſſet, & ſic in ſubſidium, *d. cap. peruenit, diſt. 86. c. 1. diſt. 89. & l. Orfanotropos C. de Epiſc. & cler. Paul. Monta d. 35. reg. 1. n. 197. Graff. in deciſ. aur. p. 2. li. 3. c. 2. nu. 12. & alij.*

7 Tertio dubitatur, an Monachi, & ceteri Regulares, ac ẽt Epiſcopi admittantur, volentes ad tutelam, ſaltim legitimam, ſicuti clerici ſeculares.

Et minime admitti fatendum eſt, vt tradunt *Molin. de iuſt tr. 2. diſp. 221. verſ. religioſus tutor, Paul. Layman cit. loc. poſt Spec. in tit. de tuto. §. generaliter n. x.* Si tamen eſſent perſonæ miſe-
8 rabiles, quarum bona perirẽt, niſi eſſent ab Epiſcopo ſubleuatæ, poſsẽt Epiſcopi, & alij in dignitate conſtituti eſſe tutores, vt dicit idem *Moli. cit. loc. verſ. Epiſcopus etiam tutor.*

9 Quarto dubitatur, an clericus poſſit à tutela ſe excuſare, etiam ſi illam iam inceperit adminiſtrare antequam eſſet clericus.

Reſp. affirmatiue, ex *c. 1 iuncta glo. de obligat. ad ratioc. & tradunt Spec. loc. cit. nu. 11. Paul. Mont. de tutel. d. c. 35. nu. 199.* & ea poteſt eſſe ratio, quia
10 dignitas ſuperueniens ſoluit vinculum præcedentis obligationis etiam voluntarie contractæ, *l. interdum ff. de operib. liber.* & quod clericatus ſit dignitas, dicunt *glo. in cap. deniq. verb. dignitas, diſt. 4 & in cap. 1 verſ. dignitati, de vit. & honeſt. cler. & alij apud Gar. de Graſſ. de eff. cler. in prælud. nu. 382.* ſicuti etiã dicitur de eo, cui ſu-
11 peruenit militia, quia à tutela excuſatur propter militiam ſuper-

ſuperuenientē, *l.milites*, *& ibi Scriben.* C. *qui dari. tutor.poſſ.* & nō ſolum excuſaretur à tutela, quam de præſenti regit, ſed ſi reperiretur eſſe de præſenti, vel fuiſſet tutor de præ-
12 terito, non poſſet admitti ad clericatum, niſi depoſita tutela, & reddita ratione adminiſtrationis præteritæ, *cap.1.diſt. 53.& cap.vnico,de oblig.ad ratioc.& ibi DD.*

13 Quinto dubitatur, an tutor qui vult fieri clericus, & per conſequens à tutela ſe excuſare, amittat legatum ſibi à teſtatore factum cum iſta conditione, vt ſuſcipiat tutelam filiorum ipſius teſtatoris.

Et minime ob id amittere tale legatum, ne retrahatur à vita contemplatiua, tradit *Alber.in d.auth.presbyteros*, *& ſequitur Car.de Graſſ.in eod.prælu.num. 409.qui in eod.tract.eff.16.n.4.* idem concludit, ſi legatum ſit
14 factum clerico cum eadem conditione; quia ea non obſtante, poſſet legatum conſequi, & tutelam recuſare.

15 Sexto dubitatur, an clericus qui noluit acceptare tutelam legitimam, priuetur ſucceſſione pupilli, iux. *tex.in l.ſicut hæreditas* C. *de legitim. tutor.*

Reſp. nequaquam priuari tali ſucceſſione, quia poteſt ſuccedere pupillo, etiam quod noluerit ſubire tale onus, *d. cap. peruenit, diſt.* 86. *& tradit Graſſ. in deciſ.aur.par.2.lib.3.cap.2. nu. 13.*

16 Sed vtrum clericus, qui eſſet ſucceſſurus pupillo, priuetur eius hæreditate, ob non petitum tutorem ipſi pupillo, *iux. tex.in l.ſciant* C. *de legitim. hæred.*

Affirmant *Felin. in cap. Eccleſ.* S. *Mariæ num.67.de* Conſt. *Paul. Monta.d.tr.de tutel.n.6 & alij apud* Car. *de* Graſſ *eff.2.n.242. qui tamen eff.16.nu.26.contrarium dicit.*

17 Coram quo autem iudice debeat reddere computum ſuæ adminiſtrationis, clericus, qui onus tutelæ legitimæ voluntarie ſuſcepit, vide notata ſupra *c.7.n.87.& per Car.de Graſſ.eff.1.n.984.*

18 Demum quæritur, à quo iudice dandus ſit tutor, vel curator clerico minori.

Reſp. cum *Bar.in l.1.ff.de tut. & curat.datis ab his, & alijs, quos refert* Car. *de* Graſſ*.eff.1.n.958. & ſequitur Ant.Dian.p. 1. reſ. mor.tr.2.reſol.94.* quod per iudicem Eccleſiaſticum eſt dandus, quidquid aliqui, aliter dixerint.

19 Quod ſi clericus minor litigaret coram iudice ſeculari, tunc cenſent *Oldr.conſ. 59.Ripa in cap.decernimus, nu.9.de iudi.Marant.in pract.p.4 diſt. 11.nu.14.& 64.Dec.conſ.150. n.7.*

n.7.*Diana tit.loc.& alij*, quod curator poſſit dari ab illo iudice, coram quo lis eſſet ventilanda, etiam ſi alias eſſet incompetens; quia curator datur rebus, & non perſonæ.

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM.

CAP. XV.

De Priuilegio, vt non poſſint puniri propter crimen læſæ Maieſtatis humanæ à patre commiſſum.

SVMMARIVM.

2 *Filiusfamil.clericus non punitur pęnis pro crimine læſæ Maieſtatis humanæ à patre commiſſo.*

3 *Si clericus tale crimen committeret, à quo veniat puniendus.*

7 *An clericus poſſit committere tale crimen læſæ Maieſtatis.*

DEcimumquintum Clericorũ priuilegium eſt, quia & ſi filii, ex crimine læſæ Maieſtatis per patrem commiſſo puniantur, & patiãtur pœnam
1 priuationis omnium bonorum paternorum, & afficiãtur alijs pęnis, de quibus in *l. quiſquis C.ad leg.Iul.Maieſt.* iſtæ tamen
2 non imponuntur filio clerico, nec pro tali patris delicto puniri poteſt; *glo.in cap.ſatis peruerſum,diſt.*56.*Baiar. ad Clar. §.læſæ Maieſtatis,n.*19.*Car.de Graſ.eff.*55.*et alij apud Belleſt. par.*1. *diſq. cler.tit.de bon.cler. §.*7.*f.*512.*n.*10.
3 Sed quid, ſi clericus committeret tale crimen læſæ Maieſtatis, à quo eſſet puniendus. Reſp. quod in caſu, quo illud cõmitteret, non poſſet coguoſci, nec puniri per iudicem laicum, ſed per Eccleſiaſticum. *Boſſ. tract. crim. in tit.de crim. læſ. maieſt. num.* 88. *Affl.ſuper conſt.lib.*1.*rub* 43. *conſt.de perſonis,nu.* 6.*Lel.de Zaneb.de priuil.Eccl priuil.*85.*n.*10. *& alij*

Tt *apud*

apud Car. de Graſſ. eff. 1. n. 568. vbi multa congerit.

4 Et quamuis priſcis temporibus, tempore Principis Salerni, iux. *conſt. de perſonis*; fuerit à iudice laico proceſſum contra clericos pro tali crimine; contrarium tamen fuit poſtea deciſum, vt referunt *de Frãch. dec. 691. Genuen. in prax. c. 90. & de Thoro ver. clericus f. 97.* Vnde annis elapſis in quadam
5 rebellione fuit proceſſum cõtra clericos, & monachos ex delegatione Summi Pontificis Clem. VIII. fel. rec. per iudicem laicum clericali charactere inſignitum, inſimul cum iudice Eccleſiaſtico, vt teſtatur *D. Regens Tapia in d. Conſt. de perſonis num. 10. Genuenſ. loc. cit. & D. Ric. par. 5. collect. deciſ. 2062. & in prax. for. Eccleſ. rer. quotid. reſol. 311. de Ponte deciſ. 9. de Franch. loco cit. &* Ant. *Dian. p. 1. reſol. mor. tr. 2. reſ. 19.*

6 Et quod dictum eſt de clerico pro crimine læſæ Maieſtatis, dicendum eſt pro delicto falſæ monetæ, vel ipſius tonſionis, quia ab Eccleſiaſtico venit cognoſcendus, vt diximus ſupra cap. 7. num. 115. & ibi etiam retulimus verba Bullæ Sanctiſſ. D. N. P. Vrbani VIII.

7 Vtrum vero tale crimen committi poſſit à clerico.

Gloſ. magiſtralis in clemen. corporalis. verb. ſubditus, de ſenten. & re iud. quam ſequuntur Clar. §. læſa maieſtatis, & in §. fin. q. 36. num. 23. Ric. loc. cit. & alij. docent clericum, vti non ſubditum, minime incidere in tale crimen læſæ Maieſtatis, & ſic tenuit *Rota*, vt refert *Farin. dec. 241. vol. 2. & per Praſ. de Franch. dec.* 440. qui dicit, quod à non ſubdito, non committitur crimen læſæ Maieſtatis, licet aliter dicat *Car. de Graſſ. eff. 1. n. 571.*

TRA-

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM.

CAP. XVI.

De nonnullis alijs Clericorum Priuilegijs.

SVMMARIVM.

2 *Filiusfamil. qui poſtquam cō miſit aliquā ex cauſis ingratitudinum, fuit effectus clericus, vel religioſus, non poterit exhæredari à patre.*

Donatio facta clerico, an poſſit reuocari ex cauſa ingratitudinis.

3 *Clerici iurant in conſcientia, & tacto pectore.*

5 *Clericus filiusfam. poteſt eſſe in iudicio ſine auctoritate, & conſenſu patris, vbi agit, vel conuenitur in cauſa beneficiali, vel ſpirituali.*

7 *Clericus ſi habet ius patr. Eccleſ. ſiue tanquam beneficiatus infra ſex mēſes poteſt præſentare in eo Capellanum.*

10 *Quando dicatur ius patr. Eccleſiaſticum.*

11 *An dicatur Eccleſiaſticum beneficium fundatum, ſeu dotatum ex redditibus beneficij.*

12 *An iuſpatronatus ſpectans ad laicos religioſe viuentes, vel ad Magiſtros ordinum Militiarum Diui Iacobi, &c.*

13 *An iuſpatron. Confraternitatū laicorum.*

14 *Si clericus nō eſſet ſolus patronus, ſed compatronus cum alijs laicis, an conſequantur etiam laici hoc priuilegium præſentandi infra ſex menſes.*

15 *Si iuſpatronatus ſit Eccleſiaſtici, & laici, & facta eſt conuentio, ſeu cōcordia de alterni vicibus præſentando, an in turno Eccleſiaſtici cenſeatur mere Eccleſiaſticum, & in turno laici mere laicale.*

16 *Filius ſtudens tenetur poſt mortem patris, conferre libros cū alijs fratribus, ſi non eſt doctoratus ante mortem patris, ſecus in clerico.*

18 *Clerici elapſo biennio poſſunt opponere exceptionem non numeratæ pecuniæ.*

20 *Laicus cum litigat tenetur iurare de calumnia, & quid in clerico.*

21 *In iuramento calumniæ, quid contineatur.*

22 *An clericus teneatur cauere, aut ſatiſdare de expenſis in caſu ſuccũbentiæ, ſi eſt actor in foro laicali.*

24 *Et quid in foro Eccleſiaſtico.*

25 *Laicus in cauſa pecuniaria tenetur præſtare fideiuſſionem de iudicio ſiſti, aliter tamen eſt in clerico.*

26 *Fideiuſſor de iudicio ſiſti liberatur, ſi is pro quo fideiuſſit ſuſcepit clericatum.*

27 *Clerici non poſſunt capi pro repreſalijs.*

29 *Pater tempore neceſſitatis non poteſt vendere ſeruitium filij clerici.*

30 *Clericus non tenetur canere palinodiam.*

31 *Clericus propter offenſam factam laico, non tenetur illi genuflectere, ſed debet aliter ſatisfacere.*

32 *Clerici pro delicto non puniũtur pœna ſanguinis.*

33 *Clericis non imponitur pœnitentia ſolemnis, quæ fit cum ignominia.*

35 *Conſtituto in dignitate Eccleſiaſtica quandoq. parcendum ad euitandum ſcandalum.*

36 *Qui clerici gaudeant, vel ne prædictis priuilegijs.*

DEcimum Sext. Clericorum Priuilegiũ eſt, quod etſi filius, qui commiſit vnã ex cauſis ingratitudinum, de quibus in *§. aliud quoque capitulum, in*
1 *authen. vt cum de appell. cogn. & per glo. in cap. quintauallis, de iureiur.* poſſit per patrem exhæredari, C*lar. in §. teſtamentum q.4.n.1. Barbo. par.3. alleg.* 102. *nu.*17. *& alij*; tamen hoc non procedit in filio, qui poſt-
2 quam cõmiſit aliquam ex prædictis cauſis ingratitudiniũ fuit factus clericus, vel aliter religioſus, quia tunc non poterit exhæredarı, Cap. *non licet,* 19. *quæſt. vlt. & ibi Doctor. glo. in l. fi. ver. quaſi ingratum C. de Ep. & cler. Io. Ant. de Nigr. de vit. & bon. cler. n.147. Car. de Graſ. eff.47. & alij apud Sanch. in ſum.2. tom. lib.5. c.5. n.33.*

An autem donatio facta filio ob cauſam clericatus, ad cuius titulum fuit poſtea promotus, poſſit reuocari propter ingratitudinem. Diximus ſupra *c.12 num.26.*

De-

DEcimumſeptimum Priuilegium eſt, quia licet laici cum iurant, debeāt iurare tactis ſcripturis, alias iuramentum non eſſet legitimum, neque obligatorium in foro fori, *cap. ſi quis presbyter, 2. q. 4. glo. in §. itē ſacramenta, in tit. de pac. iuram. Villaut dec. 20. nu. 46.* qui alios
3 refert; tamen ſecus eſt in clericis, qui iurare debent in conſcientia, & tacto pectore, *d. c. ſi quis presbyter. ita Veſtr. in pract. ciuil. lib. 6. c. 3. nu. 7. Ioa. And. in cap. vt Curia, de elect. Car. de Graſſ. eff. 36. & ita obſeruari teſtatur* Bellect. *p. 1. diſq. cler. ſ. 483. n. 12. rationem affert tex. in d. c. ſi quis presbyter,* quia
4 manus, quibus corpus, & ſanguis Ieſu Chriſti Domini Noſtri tractatur, non debent pollui iuramento.

DEcimum octauum clericorum Priuilegium eſt, quia licet filius familias eſſe non poſſit
5 in iudicio, ſine auctoritate, & conſenſu ſui patris, *l. cum non ſolum, §. neceſſitatem C. de bon. qua lib. Bal. conſ. 309. lib. 1. Fulgoſ. conſ. 165. & Vant. qui de communi teſtatur, in tract. de nullit. ex defect. perſon. agen. nu.* 39. Hoc tamen non procedit, vbi filiusfamil. eſſet clericus, & ageret, vel conueniretur in cauſa beneficiali, vel ſpirituali, aut alio modo, Eccleſiaſtica *Cap. fin. de iudic. in 6. Specul. in tit. de actore, verſ. ſed cum cleri. eorum bona, Arch. in d. c. fi. Car. de Graſſ. eff. 60. & de Nigr. cit. num. 36.*

DEcimum nonum Priuilegium eſt, vt quamuis laici patroni alicuius beneficii teneātur præſentare Capellanum à die vacationis cognitæ infr. quatuor menſes, iux. *cap. quoniam, & cap. cum propter, de iurepatron.*
7 tamen vbi patronus eſſet clericus, eiq. competeret ius patronatus ratione dignitatis, aut beneficij, quod poſſideret habebit ſex menſes ad præſētandum, *Cap. vnico de iurepatr. in 6. & tradunt Vgol. de off. Ep. c. 51. n. 5. & paſſim Doct.*
8 Nam duplex eſt iuſpatronatus, Eccleſiaſticum, & laicum; iuſpatronatus laici eſt, quod competit alicui, ſiue laicæ, ſiue Eccleſiaſticæ perſonæ, aut cōmunitati ratione fundationis, conſtructionis, vel dotationis ex patrimonialibus bonis acquiſitis; iuſpatronatus Eccleſiaſtici dicitur, quod Eccleſiaſticæ perſonæ competit, vt dictū eſt, ratione dignitatis, aut beneficii, vt per *Couar. pract. quaeſt. c. 36. Molſ. in ſum. tr. 6. c. 5. n. 55. Ric. in prax. for Eccleſ.*

rıſol.

reſol. 152. *Paul.Laym.li.*4.*tr.*2. *c.*13.*n.*4.*Genuen.c.*100. *Barboſ. p.*3.*all.*72.*n.*130. *& alios.*

9 Et licet iuſpatr. originem habuerit ex patrimonio laici, ſi tamen poſtea teſtamẽto, donatione, aut alio quouis titulo in Eccleſiam transferatur, aut in Capitulum, ſeu Collegium Eccleſiaſticum Canonicorum regularium, aut ſeculariũ, vel in aliquam perſonam Eccleſiaſticam, ratione Eccleſiæ, dignitatis, aut beneficii, efficitur iuſpatronatus Eccleſiaſticum, *Cap.vnico* §.*fi.de iurepatr.in* 6. *Roch.de iurepatron. verb. ius q.* 17 *nu.*14. *Valaſ.conſult.*163. *n.*15 *Ric.d.reſol.*152. *Garc p.*5. *c.*1.*num.*553. *Seraph.dec.*1420. *Gonſal.glo.*18.*nu.*5. *Genuen.in prax c.*100.*n.*6. *Barboſ.p.*3.*all.* 72.*n.*130. *& Paul.Laym. d.l.*4. *tr.*2 *c.*13.*n.*4.

11 Si autem, clericus beneficiatus ex bonis acquiſitis, ex Eccleſiaſticis redditibus, fundaret patronatum, poſſet ad heredes tranſmittere vti laicum dum poterit de redditibus beneficij ſuperfluis diſponere, vt per *Garc.n.*593. *Paul. Laym. d.l.*4. *tr.*2.*c.*13.*n.*4. *& alios.*

12 Sed an iuſpatronatus ſpectans ad laicos religioſe viuẽtes, & habitum religioſum geſtantes, ac fori, & canonis priuilegio gaudentes, aut ſpectãs ad Magiſtros ordinum Militiarum Diui Iacobi, Calatrauæ, Alcantaræ, &c. ſit Eccleſiaſticum, vide per *Roch. de iurepat. d.verb.ius,n.*17. *Garc. d.p* 5.*c.*1. *n.*556. *& Maſcar.de prob. cõcl.* 900.*n.*3.

Sic quoque an iuſpatron. Confraternitatum laicorum, & ſimilium locorum ſit Eccleſiaſticum, vel ne. Per *Rochum cit loco, Garc.à n.*604. *& Rot. diuer. in deciſ.*574. vbi dicitur, quod
13 iuſpatr. iſtis Confraternitatibus relictum dicitur laicale, etiam quod ſit nomine alicuius Sancti, ex quo fuit fundatum de bonis patrimonialibus laici, & quamuis in ea Confraternitate eſſent aliquæ perſonæ Eccleſiaſticæ, etiam cenſebitur laicale, quia non eſt contemplata perſona iſtorum, ſed locus, & ſic confraternitas.

14 Sed quid ſi clericus nõ eſſet ſolus patronus, ſed compatronus cum aliis laicis; Vtrum conſequantur etiam laici, ex perſona clerici, hoc priuilegiſt præſentandi infra ſex menſes.

Reſp affirmatiue, cum *gl. & Abb. in d.c.vnico* §.*fi. de iurepatr.in* 6. *Paul.Layma.d.l.*4. *tr.*2.*c.*13, *n.*4. *Car.de Graſſ.eff.*40 *n.*3. *ratione cõmunionis, vt etiam tradunt Lamber.de iurepat.par.*2. *li.*1.*q.*6. *Molf.in ſum. tr.* 6.*c.*5. *nu.*55. *Ric.p.*2.*dec.* 227. *& Viuian.in prax.iuriſpatr. p.*2.*l.*7. *c.*1.

c.1.n.5. vbi aſſerit procedere etiam ſi laicus maiorem partē habeat. Quia magis dignus trahit ad ſe minus dignū, *Cap quod in dubijs, vbi glo. ver. conſecratum, de conſecr. Eccl. vel altaris; & ſequitur Barbo. par. 3. alleg. 72. n. 130. & poſt eum Nouar. concl. 1. tit. de præſent.*

15 An autem ſi iuſpatronatus ſit Eccleſiaſtici, & laici, & facta eſt conuentio, ſeu concordia de alternis vicibus præſentando, iux. *clem. plures, §. & vt facilius, de iurepatr.* in turno Eccleſiaſtici cenſeatur Eccleſiaſticum mere, & in turno laici, laicale mere. vide tradita per *Garc. p. 5. c. 1. n. 614.*

Vigeſimum Priuilegium eſt, quia licet filius ſtudens, qui non peruenit ad Doctoratus apicem ante mortem patris, teneatur
16 de iure communi, libros conferre cum fratribus in diuiſione bonorum paternorum, iux. tradita per *Bar. in l. 1. §. nec caſtrenſe ff. de collat. Iac. Benium. de priuil. iuriſconſ. priuil. 88. & per Moli. 1. tom. diſp. 238.* Hoc tamen non procedit in filio clerico, etiam primæ tonſuræ, ſecundum *Alber. de Roſa in l. ſi donatione, C. de collat. Iaſ. in l. filia licet C. eod. tit. Car. de Graſ. eff. 49. Surd. conſ. 259. n. 11. li. 2. Nigr. de vit. & bon. cler. n. 147. & alios apud Bellect. p. 1. diſq. cler. ſ. 513. n. 17.*

Vigeſimum primum Priuilegium eſt, quia licet à laicis de iure ciuili exceptio non numeratæ pecuniæ, ſit intra biennium
18 continuum proponenda, quo elapſo introduci non poteſt, niſi ætatis, vel abſentiæ beneficio *l. in cōtractibus, & ibi DD. C. de non numer. pecun. & gloſ. in cap. ſi cautio, de fid. inſtr. ver. confeſſioni*. Clerici tamen poſſunt elapſo biennio hanc op-
19 ponere exceptionem, ſuſcipiendo præſertim in ſe onus probandi, pecuniam non fuiſſe numeratam, *Iaſ. in l. qui pecuniā n. 7. ff. ſi cert. pet. Marſil. ſingul. 463. & 622. Menoch. conſ. 47. vol. 1. Capel. Thol. q. 318. Car. de Graſſ. eff. 61. Bellect. d. p. 1. diſq. cler. ſ. 393. n. 17. & alij.*

Vigeſimum ſecundum Priuilegiū eſt, quod
20 etſi laicus, cū litigat teneatur iurare de calumnia, *vt in tit ff. & C. de iura. calum.* Nihilominus hoc non habet locū in clerico, qui tale iuramentum per ſe ipſum præſtare non tenetur, ſed per procuratorem, *Cap. 1. de iura. calum. & quod ibi notatur per glo. & DD. Spec. in tit. de iuram. calum. §. reſtat, n. 7. Lel. Zanch.*

in

in tract. de priuil. Eccleſ. priuil. *92. nu. 2. & Io. Ant. de Nigr. in clem. de vit. & hon. cler. nu. 45.* *quod etiam notat Belleꝺ. d. p. 1. diſq. cler. tit. de clerico teſte §. 4. n. 2. per tex. in cap. fi. de iuram. calum.* Quod iuramentum calumniæ, parte petente, præſtatur in Cur. Arch. Neap. vt teſtatur *Ric. p. 2. dec. 56.*

21 Eſt autem obſeruandũ, quod in iuramento calumniæ, vt notat *gl. in d. c. 1. verb. calumnia,* quinque capitula continentur, .ſ. quod credat ſe bonam cauſam habere; interrogatus non negabit, quod verum eſſe credit, nec vtetur ſcienter falſa probatione, & quod dilationẽ non petat in fraudem, nec dedit, nec dabit, nec promiſit, nec pmittet aliquid pro hac cauſa, niſi illis perſonis; quibus leges dare permittunt, *l. 1. C. eod. tit.* vnde verſus.

Illud iuretur, quod lis tibi iuſta videtur,
Et ſi quæretur, verum non inficietur,
Nil promittetur, nec falſa probatio detur,
Vt lis tardetur, dilatio nulla petetur.

Et hoc iuramentum calũniæ ſtatim poſt litis conteſtationem debet præſtari, vt tradunt DD. in d. c. 1. tamen ſi nõ fuerit præſtitum in litis exordio, nõ ideo annullatur proceſſus, ſed poterit in qualibet parte litis præſtari, *c. 1. de iuram. calumn. in 6.* & tacite poterit remitti, ſed non expreſſe *d. c. 1. §. propter*: vnde quando pars aduerſa petit præſtari tale iuramentum, & poſtea amplius nõ inſiſtit, ſi non præſtabitur, erit nullus proceſſus, ex eo, quia expreſſe fuit petitum, & non poteſt dici tacite remiſſum, vt notat *Campanil. in rit. 36. Cur. Arch. Neap. nu. 15.* Et hoc iuramentum, etiã in cauſa appellationis præſtari debet, quamuis in prima inſtantia fuerit de calumnia iuratum, *Cap. appellationis, de iuramen. calum. in 6. & habetur in d. rit. 36. & per Campanil. loc. cit. & Ric. d. p. 2. dec. 56.*

Vigeſimum tertium Priuilegium eſt, vt nõ teneantur cauere, nec ſatiſdare de reficiendis expenſis in caſu ſuccumbẽtiæ, iuxta formam *Reg. Pragm. incip. temeritatem litigantium,* ſi ſunt actores in foro laicali, vt notat *Car. de Graſſ. eff. 2. num. 297.* nam cauere non tenen-
22 tur, cum non poſſint ſe obligare ad pęnam coram iudice ſeculari, qui in eos nullam habet iuriſdictionem, neque eius iudicio,

iudicio, & foro poſſunt ſe ſubmittere, etiam volentes, & cũ iuramẽto, *cap ſi diligẽti, de for. comp.* & diximus c. 7.n.2.

Nec ſatiſdare tenentur de ſoluẽdis expenſis in caſu ſuccũbentiæ, vt refert de *Thoro in Cõp. deciſ.ver. Clericus pag. 96.* Quia cum ipſi non poſſint ſe ad hoc obligare coram eodem iudice laico, & ſi contrauenirẽt obligatio eſſet nulla, *Cap. at ſi Clerici, de iudi. & ibi per* DD. obligatio quoque fideiuſſorum nõ valeret, quia accederet obligationi nullæ, & ſic nec naturalem, neque ciuilem pareret, *l. iubemus C. de agric. & cenſit. lib.* 11. *per Bar. in l. cum lex. ff. de fideiuſſ. & faciunt tradita per Io. Fran. de Ponte conſ.* 152 *n.22.to.2. et per Praſ. de Frãcb. dec.* 400.

Quamuis *Minad. dec. 4 incip. quidam cler.* teneat, quod cautio
23 expenſarũ præſtanda ſit à clericis in caſu prædicto, cum ſit de concernentibus ordinem iudicij, prout refert etiam *Ric. p.1. collect. dec. 171. & ſequitur Campanil. in annot. ſuper ritu 4. Cur. Arch. Neap. n. 19.* & in ijs, quæ reſpiciunt ordinẽ proceſſus, obligatur clericus, ſecus in reſpicientibus deciſionem, *Capyc. dec. 66. quem refert Ric. p.3. coll. dec. 710. & per* Car. *de Graſſ. eff. 3. n. 314. & 443.*

Et in Ritu M.C.V. incip. item ſeruat ipſa Curia, ſub rubr. de accuſation. ſic habetur. *Nec obligat ſe clericus, quia non poteſt corã iudice ſeculari, ſed alij pro eo obligantur, non in modum fideiuſſorum ſed obligant ſe voluntarie.*

24 Quid autem dicẽdum ſit de clerico actore in Curia Epiſcopali, an teneatur ſatiſdare de expenſis.

Reſp. ſecundum ius commune teneri, vt per *glo. in auth. generaliter, C. de Epiſ. et cler. & Abb. in cap. quoniam frequenter §. in alijs, vt lite non conteſt.*

Et quamuis in Cur. Arch. Neap. per rit. 15. dicatur, quod ciuis, ſeu habitator Neap. non ſatiſdat de expenſis; tamen, vt teſtatur *Campanil. ibi n. 8.* aliter ſeruatur in eadem Curia, dum contrario vſu, non tantum ab incolis, ſed etiam à natis in eadẽ Vrbe, indiſtinctè præſtatur cautio expenſarum.

VIgeſimum quartum Priuilegium eſt, quia licet laicus in cauſa pecuniaria teneatur præſta-
25 re fideiuſſionem de iudicio ſiſti, *auth. offeratur C. de lit cont. iũcto §. ſed hodie, inſt. de ſatiſd.* hoc tamen nõ procedit in clerico, Azo. *in ſum. n. 13. tit. de Ep. & cler. Spec. in tit. de ſatiſd. §. 1. Car. de Graſſ. effect. 50 poſt Abb. in cap. fin. §. in alijs vt lite,* non

non conteſt. num. 2.

Vtrum aũt hodie in Regno hæc cautio de iudicio ſiſti, ſit neceſſaria?

Reſp.negatiue, vt notat D. *Nouar.foren.quaſt.* 12.*li.*1. *& tradit Myſing.in d.§.ſed hodie,in ſt. de ſatiſd.n.*1.*quem refert, & ſequitur* Campanil. *in annot. in d.rit.*15.*d.Cur.Arch.n.*8.

In Curia tamen prædicta Arch. vt teſtatur idem C*ampanil. ib. nu.* 9. reus conuentus præſertim,ſi non ſit diœceſanus, ſatiſdationem ſiſtendi in iudicio præſtare compellitur, ne in caſu ſuccumbentiæ ſententia foret eluſoria. Nam plerumq. accidit, vt aliquis tanquam reus conueniatur coram aliquo iudice,licet alibi natus ſit,& extra territorium illius, & iuriſdictionem, cum pluribus modis quis poſſit ſortiri forum, vt notat *Socc.in cap.fin. n.*1.*de for.comp*.ſcilicet, ratione delicti, contractus, domicilij, rei ſitæ,& communis patriæ; præcipuè tamen quando quis ratione contractus ſortitur forum, intelligunt Doctores, ſi eo loco reperiatur, ex quo illuc inuitus trahi non permittitur,ex *c.*1.*§.contrahentes,de for.comp.in* 6. præter quam ſi certo loco ſe ſoluturum promiſit cum iuramento,*§.ſi vero & quidem iurent*, *in auth.de exhib.reis*. Niſi autem in caſibus, in quibus foreſis tenetur comparere in ipſa Curia,compelleretur ad dictam ſatiſdationem,de iudicio ſiſti, ſententia redderetur eluſoria in caſu ſuccumbentiæ, vt per *Campanil.loc.cit.*

VIgeſimum quintum Priuilegium eſt, quia fideiuſſor de iudicio ſiſti liberatur, ſi is pro quo
26 fideiuſſit fecit ſe clericum, vel monachum,C*ard. in clem.*1 *de cenſib.q.*9.*Bar.in l.ſi filius ff de tutel.& ration.diſtrab.* C*ar.de Graſſ.eff.*51.*& Boſſ.in tr.crim. titul. de carcer.fideiuſſ.commit. num.* 42. *& faciunt quæ tradit Muſcatell in pract.fideiuſſ.p.*2. *q.*9.*n.*41.vbi dicit, quod ſi reus principalis,& fideiuſſor ſe obligauerunt ad factum præſentationis,vt ad aliquem repreſentandum infra terminum, &c. tunc ſi reus mutauit ſtatum, ex quo ſe effecit clericum, fideiuſſor eſt liberatus, & mouetur ea ratione,quia reo effecto clerico,fideiuſſor non põt, immo impoſſibile eſt adimplere illud factum repreſentandi, & ſiſtendi; cum clericus in iudicio laicali, etiam ſi voluerit, eſſe non poſſit,iux. *Cap ſi diligenti,de for.comp.*& dictum eſt ſupra c.7.nu.2. & ideo propter hanc impoſſibilitatem excuſatur fideiuſſor,argu.*l. continuus*

§.illud

§.illud ff.de verb. obl. & conſe-
runt etiam, qua notat de Ponte
conſ.152.n.22.to.2.

VIgeſimum ſextum Priui-
legium eſt, vt clerici nõ
poſſint capi pro repręſalijs, *Cap.& si pigno-*
rationes, de iniur.& damn.dat.
27 *in 6.auth.ſtatuimus C.de Epiſ.*
& cler.c.2.de for.comp. Bar.tr.
de repręſal.in 7.q.nu.6.Caetan.
verb.excom.c.32. Bertach. in
repert.verb.clerici, pro repræſa-
lijs. Imo contra illos, qui cle-
28 ricos capiunt pro repręſaliis
iudex Eccleſiaſticus procede-
re poteſt, *Aufrer.tr.de poteſt.*
iud.Ecc.ſuper laic.n.43.verſ.86
fol.129.& Car.de Graſſ.eff.23.

VIgeſimum ſeptimum Pri-
uilegium eſt, quia & ſi
propter nimiam pau-
pertatem, & famis ne-
ceſsitatem, poſsit pater vẽde-
re filium, hoc eſt, ſeruitiũ filii,
cum ſeruus non efficiatur, iux.
tex. in l. 2. C. *de patrib.qui fil.*
diſtr.& glo ibi.& in l.fi. C.*de*
patria poteſt. Nihilominus non
29 poterit vendere filium, ſeu ſer
uitium filii, ſi eſſet clericus,
Ioan.de Anan.in c. 3.de furt &
alÿ quos refert, & ſequitur Car.
de Graſ.eff.43.

VIgeſimum octauum Pri-
uilegium eſt, quia non
tenetur canere palino-
diam, nec publice ſe
diſdicere, *glo. & Card Alex.in*
30 *cap.clerico diſt.50.Iac. de Graſ.*
deciſ.aur.p.1.lib.2 c. 137.Boer.
conſ.4.n.4.Car.de Graſſ. eff.48.
& ante eum Silueſt.verb contu-
melia,n.3. vnde inquit Genuen.
in prax c.36.nu.6. quod cleri-
cus propter offenſam factam
laico non tenetur illi genufle-
ctere, cum iſtud fieri non poſ-
ſit ſine iniuria clericali, ſed de-
31 bet ſatisfacere rationabiliter,
data pecunia, vel petendo ve-
niam, vt inquit *Hoſt.in cap. cõ-*
tingit,il 1.de ſent.exco.& refert
Ric.p.2.dec.103.

VIgeſimum nonum pri
uilegium eſt, quia nõ
32 puniuntur pęna ſan-
guinis, ſed pro qui-
buſdam delictis poni, & detru-
di debent in monaſteriis, iux.
tex.in c.tua, de pęn. vt per Abb.
in cap.cum non ab homine, de
iud.& alios apud Car.de Graſſ.
eff.46.

TRigeſimum Clericorum
Priuilegium eſt, quia
eis non debet imponi
pęnitentia ſolemnis *gl.*
in cap.1.de pęnit.& remiſſ.arg.
cap.in capite, diſt.50.& cap.con-
firmandum, ead. diſt.rationem

aſſert D. *Tho. in 2. diſt.* 14.*q.*1. *a.*5.*q.*9. vbi dicit, ſolemnis pę-nitẽtia non poteſt imponi cle-
34 ricis, propter ſcandalum, & in *reſponſ. ad ſecũdum, idem S.Th.* ſic inquit, clericus plus peccat, quam laicus, tamen non iniungitur ei pęnitẽtia ſolemnis, ne ordo vęniat in contemptum, vnde nõ defertur perſonæ, ſed ordini, & alias rationes refert *Genuen. in prax. cap.*91: *n.*5. *& per D. Ric. d. p.*2. *dec.*103 *quinimò idem S.Tho.*2.2.*q.*70. *a.*2. dicit, conſtituto in digni-
35 tate Eccleſiaſtica, quandoque eſſe omnino parcendũ, ad euitandum ſcandalum, quod eſt maius, quam non punire tali ignominioſa pęna.

36 Qui autem clerici gaudeãt, vel ne huiuſmodi *priuilegijs*, patet ex dictis in præcedentibus capitibus.

Et cum iſtis tantum ſcriptis pertranſeo, calamo finem imponendo in cumulandis aliis Priuilegiis clericorum. Omnia tamen, & ſingula, quæ in hoc opuſculo continentur, humiliter ſubmitto correctioni Sanctæ Sedis Apoſtolicæ.

Laus Deo, Beata Maria Virgini, Diuo Ianuario Patrono, & omnibus Sanctis.

INDEX
OMNIVM RERVM,

Quæ in hoc tractatu ex ordine continentur.

A

ABſoluere à cenſuris extra ſacramentalem Confeſſionem, an poſſit habens ordinariam, vel delegatam iuriſdictionem in foro interno. cap. 1. num. 10.

Abſoluere poteſt quilibet ſacerdos in mortis articulo à cenſuris, & peccatis. c. 1. n. 16.

Abſoluere an poſſit ſimplex Sacerdos extra articulum mortis à p. v. & à p. m. alias confeſſis. cap. 1. nu. 17. & 18. & an ab excommunicatione minori. ibid.

Abſoluere an poſſit ſimplex ſacerdos à p. v. ſi fuerit excommunicatus vitandus c. 1. n. 19.

Abſoluere an poſſit in artic. mortis quiuis ſacerdos quãtumuis præciſus, degradatus, aut hæreticus. c. 1. n. 30.

Abſoluere quis debeat in eo articulo, quando adeſt ſimplex ſacerdos, Parochus, aut Superior. c. 1. nu. 31.

Abſoluere eo caſu, an poſſit ſimplex Sacerdos, ſi adeſſet Confeſſarius approbatus, ſed nollet, aaut non poſſet udire confeſſionem. cap. 1. num. 32.

Abſoluere an poſſit eo caſu, ſi eſt dubius, an oportune adueniet expoſitus, vel licentia ſuperioris pro abſolutione à caſibus, & cẽſuris. c. 1. n. 33.

Abſoluere in eo articulo, an poſſit ſimplex ſacerdos, ſi ibi adſit approbatus in alia diœceſi, c. 1. n. 34

Abſoluere an poſſit ſimplex Sacerdos ſi adſit approbatus, ſed eſſet aliqua cenſura innodatus, vel ſi adeſſent plures ſacerdotes diuerſis cenſuris innodati, quis eorum eſſet præferendus. c. 1. num. 35.

Abſoluere an poſſit ſimplex ſacerdos, quando ipſe adire poſſet ſuperiorem: quamuis infirmus nequeat ipſum adire, nec acerſere. c. 1. n. 37.

Abſoluere an poſſit ſimplex ſacerdos ſi cœpit confeſſionem audire conſtituti in articulo mortis, & poſtea ſuperueniret approbatus, vel ſuperior. c. 1. n. 39. & 40.

Abſoluere an poſſit ſacerdos generaliter approbatus, omnes ad ſe accedentes, & ſi accedant animo

eui-

euitandi proprium parochum. c.1.n.98.
Abſoluere an poſſit religioſus approbatus ab Ordinario, extraneos ad ſe accedentes.c. 1.n.99.
Abſoluere quis poſſit extraneos à caſibus reſeruatis prælato pœnitentis, vel prælato diœceſis in qua confitetur, & quid ſi hoc animo pœnitens acceſſerit extra diœceſim, vt à reſeruatis abſolueretur.c.1.à n.100.
Abſoluere quis poſſit ab excommunicatione à iure, vel ab homine reſeruata, aut non reſeruata. c.1.n.94.& 104.
Abſoluere,an poſſint Epiſcopi à cēſuris Papæ reſeruatis, & quando.c.4 à n.154.
Abſoluere,an poſſit Epiſcopus à cēſuris Papæ reſeruatis, quando delictum fuit deductum ad forum contentioſum, ſed reus ſe purgauit via iniqua c.4.n.160.
Abſoluere,an poſſit Epiſcopus illū, qui commiſit delictum publicū in eo loco, vbi alias morabatur, ſed occultum in loco, vbi nunc reperitur.c.4.n.156.
Abſoluere, an poſſit Epiſcopus à cenſura Papæ reſeruata,quando reus non poteſt Romam adire. c.4.n.177.
Abſoluere, an poſſit Epiſcopus ſuū ſubditum,qui in aliena diœceſi incidit in cenſuram.c.4 n. 175.
Abſoluere,an poſſit iudex à cenſuris,quas tulit contra eum,qui à ſe appellauit.c.2.n.85.
Abſoluere, an poſſit à cenſuris extra confeſſionem, qui habet facultatem abſoluendi in foro cōſcientiæ,ſiue pœnitentiæ. c.1 nu. 10.& c.4.n.181.
Abſoluere,quis poſſit ab excommunicatione cōtracta ob percuſſionem clerici.c.6.n.105.
Abſoluere, an poſſit Epiſcopus ab excommunicatione ob duellum. c.4.n.176.
Abſolui à quibus cēſuris poſſit exiſtens in articulo mortis. cap.1. nu.47.
Abſolui,an poſſit ab irregularitate exiſtens in mortis articulo.c. 1.n.47.
Abſolui,an poſſit à cenſuris infirmus, qui nō petit abſolutionem peccatorum.c.1.n 47.
Abſolui ab excommunicatione, an poſſit ſubditus extra diœceſim, c.1.n 94.& c.2.n.56.
Abſolui à quo poſſit extraneus,& quid ſi iter agat ſolum ad finem euitādi propriū parochū, vt alteri confiteatur.c.1.n 96 & 97.
Abſolui,an poſſit extraneus à cenſuris,c.1.n.104.
Abſolui,à quo nam poſſit extraneus à caſibus reſeruatis. c. 1.nu. 100.
Abſolui, à quo nam poſſit habens caſus occultos Papæ reſeruatos. c.4.n.154.
Abſolui,an poſſit à Confeſſario approbato ab Ordinario alterius diœceſis qui habet facultatem eligendi Confeſſarium. c. 2.n 172.

Abſo-

Abſolutio, an valide conferatur ab eo, qui non eſt ſacerdos, ſed communi errore, & titulo colorato exiſtimatur ſacerdos. c. 1. n. 15.

Abſolutio à peccatis collata ab eo, qui poteſtatem conſecrandi ſolũ accepit, non eſt valida c. 1. n. 15.

Abſolutio, an valide conferatur ab eo ſacerdote, qui habuit facultatem abſoluendi per annum, ſed elapſo anno adhuc abſoluit, concurrente communi errore, et titulo colorato. c. 1. n. 78.

Abſolutio, an valide conferatur à ſacerdote excommunicato vitãdo in eo loco, in quo id communiter ignorabatur. c. 1. n. 82.

Abſolutio obtenta à ſacerdote vitando, quem ſolus pęnitens ſciebat eſſe vitandum, an ſit valida; vel ſi pęnitens neſciebat eſſe vitandum. c. 1. n. 83.

Abſolutio à caſibus occultis ex vi facultatis S. C. *T. an poſſit impartiri extra confesſionem ſacramentalem. c. 4 n 181.*

Abſolutio à cenſuris, nõ eſt ſacramentalis. c. 1. n. 10.

Abſolutio cenſurarum à Papa *delegata* Ordinario *loci, an ab eo poſſit ſubdelegari. c. 2. n. 49.*

Abſolutus in mortis articulo à ſimplici ſacerdote, ſi in ea confeſſione mentitus fuit, vel aliqua peccata fuerit oblitus, & ſuperueniat confeſſor approbatus, an eidem ſimplici confiteri poſſit. c. 1. n. 42. & 43.

Abſolutus in mortis articulo à caſibus. & cenſuris reſeruatis, an teneatur, ſi ſuperuixerit, ſe præſentare Superiori. *c. 1. nu. 44. & 45.*

Abſolutus à cenſura reſeruata, ſi ceſſante impedimento nõ ſe præſentat Superiori, *an reincidat in eamdem, vel ſimilem cenſuram. c. 1. n. 46*

Acta vicarij poſt mortem Epiſcopi, an ſint valida. c. 2. n. 123.

Acta geſta à Vicario Epiſcopi excommunicati vitandi, an valeant. c. 2. n. 119.

Aduentitia bona, quæ ſint. cap. 12. nu. 1.

Aetas 14. annorũ requiritur pro obtinendo beneficio ſimplici c. 4. n. 60. & an debeat eſſe 14. annũ completum nu. 62. Quid ſi aliter dicatur, in fundatione beneficij nu. 61. & quis diſpenſet, vt ante 14. annum poſſit, quis obtinere beneficium ſimplex. nu. 61. & an diſpenſatus ſuper ætate ad benef. ſimplex, poſſit alia obtinere abſque noua diſpenſatione. n. 63.

Aetas requiſita ad beneficium regulare. c. 4. n. 63.

Aetas, quænam requiratur ad canonicatum collegiatæ. c. 4. n. 64.

Aetas ad Canonicatum Cathedra*lis. c. 4. n. 65.*

Aetas requiſita ad Canonicatum, *an debeat eſſe completa, vel ſufficiat, vt prouiſus promoueri poſſit infra annum. c. 4. n. 67.*

Aetas, quænam requiratur, vbi in

Ca-

Cathedrali non reperitur facta diſtributio ſacrorum ordinum. c.4 n.68.

Aetas requiſita in canonico pœnitentiario.c.4.n.69.

Aetas requiſita pro obtinendis beneficijs habentibus annexum ordinem ſacrum.c.4.n.71.

Aetas requiſita ad beneficium parochiale c.4 n.72

Aetas, quanam requiratur ad obtinendam Eccleſiaſticam dignitatem.c.4.n.72.& 74.

Aetas Epiſcopi, Archiepiſcopi, Patriarchæ,& Cardinalis, qua nã eſſe debeat.c.4.n.77 & 78.

Aetas ad coadiutoriam à Papa cõceſſam.c.4 n.79.

Aetas ad penſionem Eccleſiaſticam obtinendam, qua nam ſit. cap.4. n.79.

Aetas ad capellaniam erectam ſine Epiſcopi auctoritate, qua ſit. c. 4.n.81.

Aetas requiſita ad benef. an dicatur, vbi deficit vna dies, vel hora c.4 n.81.

Aetas legitima ad teſtandum, an ſit vltima dies incepta pubertatis c.4.n.81.

Allecti in Ciues Neap. an admittantur ad ordines, c.4.n.193.

Apoca Banco directa, an habeat exequutionem in Cur. Eccleſiaſtica.c.7.n.93.

Apoſtatæ à fide, an poſſint obtinere beneficia.c.4.n.221.

Appellationi quando iudex detulit vel non, aut cum clauſula, ſi & in quantum, an abdicauit à ſe iuriſdictionem c.2.n.85.

Approbatio Epiſcopi, an ſit delegatio iuriſdictionis in foro conſcientiæ.c.1.n.65.

Approbatio Epiſcopi, quomodo debeat eſſe.c.1.n.61.

Approbatio pro audiendis confeſſionibus, iux. S.C.T. ſemel conceſſa ab Epiſcopo, an poſſit reuocari.c.1.n 66.

Archidiaconus, quis dicatur.cap.4. n.111

Arma prohibita à ſtatuto, reperta in poſſe clerici, ad quem deferri debeant.c.6.n.92.

Articulus mortis, qui nam dicatur, in quo poſſit ſimplex ſacerdos abſoluere à cenſuris, & peccatis.c.1.n.21.

Articulus, & periculum mortis, an ſit idem, quoad effectum abſoluendi.c.1.n.20.

Aſſaſſinus quis dicatur.c.7.n.112.

Aſſaſſinus clericus, an poſſit obtinere beneficium Eccleſiaſticum. c.4.n.209.

Aſſaſſinus clericus, an gaudeat priuilegio fori.c.7.n.112.

B

Bannitus, ſeu foriudicatus ſi durante banno fecit ſe clericum, an liberetur à iuriſdictione iudicis laici.c.7.n.107.

Baro, an poſſit ordinari ab Epiſcopo in cuius diœceſi ſitum eſt feudum.c.4.n.269.

Beneficia ſecularia, & regularia, quæ ſint.c.4.n.3.

Be-

Beneficia quando ſint conferenda certo generi perſonarum. c.4.n. 202.

Beneficia an poſſit obtinere occultus ſodomita.c.4.n.215.

Beneficiatus, an acquirat dominiū fructuum beneficiorum.c.4.nu. 226.

Beneficiatus, an poſſit diſponere de fructibus beneficiorum, tàm in proſpera, quàm in aduerſa valetudine, & ad quos vſus.c. 4.nu. 228.

Beneficiatus gaudet priuilegio canonis, fori, & immunitatis cap. 4 n.251.

Beneficiatus, an, & quando poſſit ordinari ab Epiſcopo loci in quo ſitum eſt beneficium. cap.4.à n. 233.

Beneficiatus non deferens habitum & tonſuram clericalem, an gaudeat priuilegio fori.c. 7.n.23. & an, & quando ſit priuatus beneficijs.c.4.n.8.

Beneficij collatio facta excommunicato, an ſit valida. c.4 n.131.

Beneficij collatio, an validè recipiatur ab eo, qui inuincibiliter ignorabat ſe eſſe excommunicatum.c.4.n.132.

Beneficij collatio facta iniuſtè excommunicato, an valeat c.4.nu. 135.

Beneficij poſſeſſio capta ab excommunicato, an valeat.c. 4.n.136.

Beneficij collatio facta excommunicato minori excōmunicatione, an ſit valida.c 4 n 143.

Beneficij titulum habens, non vero poſſeſſionem, an gaudeat priuilegio fori.c 7 n.16.

Beneficij collatio facta illiterato, an ſit valida.c 4 n.104.

Beneficio Cap. Odoardus quando gaudeat clericus.c.10. à n.13.

Beneficio, an debeat priuari clericus, qui commiſit delictum tali priuatione dignum, ſi fuerit ad illius titulum ordinatus, nec habeat, unde alias viuere. c. 4.nu. 213.

Beneficium, Cap. Odoardus, an proficiat etiam laico fideiuſſore clerici.c.10.n 47.

Beneficium Cap. Odoardus, an ſit denegandum clerico, ſi ei cum iuramento renunciaſſet.cap.10. n.49.

Beneficium Eccleſiaſticum, quid ſit & quotuplex.c.4.n.2. & 3.

Beneficium manuale quod ſit, & an ſit vere benef c.4.n.3.

Beneficium impetrare volens, an debeat facere mentionem de ordine annexo c.4.n.18.

Beneficium, an poſſit reſignari ad fauorem, pendente appellatione à ſententia priuationis eiuſdem beneficij.c.4.n. 153. & an accuſatus de crimine poſſit pendente lite permutare ibid.

Beneficium, an valide acceptetur ab eo, qui eſt excommunicatus tempore acceptationis, non vero tempore collationis c.4.n.145.

Beneficium an valide retineatur ab eo, qui erat excommunicatus tem-

tempore collationis;ſed collationem acceptauit poſt obtentam abſolutionem.c.4 n.144.

Beneficium an valide renuncietur ab excommunicato in fauorem tertij.c.4.n.147.

Beneficium obtinens in excommunicatione, an debeat curare, vt ſibi denuo conferatur poſt obtẽtam abſolutionem.c.4.n.133.& quid in penſione,n.134.

Beneficium an valide conferatur ſuſpenſo ab officio,vel beneficio. c.4.n.148.

Beneficium an valide conferatur infami c.4.nu.127.& quid de clerico aleatore.ibid.

Beneficium collatum excommunicato, an poſſit retineri ex diſpẽſatione Epiſcopi.c.4.nu. 138.Et quid ſi ſcienter ab Epiſcopo fuerit beneficium collatum excommunicato,an idem Epiſcopus diſpenſare poſſit n.141.

Beneficium quando conferendum ſit oriundis.c.4.n.200.

Bigamia quando contrahatur. c.4. n.96.& c.6.n.24.

Bigamus an poſſit diſpenſari ab Epiſcopo, quoad minores ordines.c.7.n.37.

Bigamus religioſus,an gaudeat canonis priuilegio. c. 6.n 28.

Bona caſtrenſia,quaſi caſtrenſia, aduentitia, & profectitia, quanam dicantur.c.12. n.3.

Bona patrimonialia clericorum, an comprehendantur in prohib. Bullæ Cęnæ.c.8.n.6.

Bona clerici,ſi eſſent communia, pro indiuiſo cũ fratre, vel alijs laicis;an omnia gaudeãt immunitate.c.8.n 58.

Bona,quæ clericus dedit in emphyteuſim, an gaudeant immunitate.c.8.n.59.

Bona donata à patre filio clerico intuitu clericatus, vel vt ad ſacros ordines promoueretur, an ſint quaſi caſtrenſia.c. 12.n.21.

Bona donata filio,ad hoc,vt ad ſacros ordines promoueri poſſit,an ſint computanda in legitimam. c.12.n.24.

Bulla S.D.N.D.Vrb.PP.8. cõtra monetarios refertur. c.6.n.116.

C

Cadauer clerici, vel alterius religioſi, an gaudeat priuil. canonis.c.6.n.36.

Canonicus, an poſſit poſt reſignationem canonicatus cognoſcere de cauſa,quæ tempore, quo erat canonicus ſibi commiſſa fuerat. c.2.n.192.

Canonicus regularis,an, & quãdo poſſit obtinere beneficium curatum.c.4 n.73.

Capellania an ſit ſacerdotalis, ex eo, quod habeat annexum onus celebrandi.c.4.n.26.

Capellania,ſi eſt ſacerdotalis actu, vel habitu, an poſſit Epiſcopus diſpenſare de conſenſu patroni, vel hæredis,vt non habenti qualitatem requiſitã, prouideatur. c.4.n.28.

Capitulum ſede vacante, an poſſit

diſpenſare, vel abſoluere ex vi decreti Sac.C.T. in occultis delictis.c.4.n.170.

Cauſa criminalis, vel ciuilis Cler. an poſſit delegari laico, vel clerico, & laico ſimul, aut cler.coniugato.c.2.n.54.

Cauſa, quæ pertinet ad clericum, & laicum, à quo iudice expedienda ſit.c.7.n.77.

Cautio expenſarum, an ſit danda à clericis actoribus.c. 16. n.22. & 24.

Cæcus an poſſit præſentari ad beneficium.c.4.n.197.

Cenſura excommunicationis, an incurratur à mandante, vel cõſulente percuſſionem clerici, vel auxilium, & fauorem præſtante.c.6.n.57.& 58.

Cenſura, an incurratur à mandãte, ſi mãdatum non fuit expreſſum, ſed tacitum.c.6.n.62.

Cenſura lata cõtra mandantes, an incurratur, quando mandans reuocauit mandatum.c. 6.num. 59.

Cenſura, an incurratur à conſulente, qui conſilium percuſſionis reuocauit.c.6.n.60.

Cenſura, an incurratur à mandãte clerici percuſſionem, ſi mandatarius exceſſerit fines mãdati. c.6.n.63.

Cenſura, an incurratur ab eo, qui manus violentas mittit in clericum, de mandato ſui prælati.c. 6.n.65.

Cenſura, an incurratur ab eo, qui poteſt prohibere ne clericus verberetur, & non prohibet. c.6.n. 66.

Cenſura, an incurratur ab eo, qui ratam habet percuſſionem clerici ſuo nomine factam.c.6.num. 68.

Cenſura, an incurratur ab eo, qui percutit clericum permittentem ſe verberari c.6.n.69.

Cenſura, an incurratur à clerico, qui patitur ſe verberari.c.6.nu. 70.

Cenſura, an incurratur à clerico, qui percutit ſe ipſum. c.6.n.71.

Cenſura, an poſſit ferri extra proprium territorium.c. 2 n.55.

Cenſura, an incurratur ab eo, qui violat præceptum proprij Epiſcopi in parochijs, ſeu locis exemptis exiſtentibus in diœceſi proprij Epiſcopi.c.2.n.67.

Cenſura lata contra occidentes in tali loco, an liget eum, qui in eo loco percutit, ſed percuſſus extra illum obijt.c.2.n. 71.

Cenſura lata ab Epiſcopo contra furantes, an incurratur ab eo, qui mutato domicilio furatur extra diœceſim illius Epiſcopi.c. 2 n.69.

Cenſura per ſententiam lata, an liget ſubditos in alieno territorio exiſtentes.c.2. n.72.

Cenſura lata ab Epiſcopo contra ſacerdotes ne extra diœceſim celebrẽt, an incurratur ab ijs, qui extra diœceſim celebrant c.2.nu. 73.

Cenſura lata cõtra fures, niſi reſti tuant, an liget fures non reſtituentes, qui extra diœceſim ſe trausferunt.c.2 n.74.

Cenſura lata à ſuperiore al cuius loci, an liget extraneos.c.2.num. 75.

Cenſura, in quam reincidit pœnitens non ſe præſentando ſuperiori, an ſit eadem, vel diuerſa cum ea quæ fuit ablata.c. 1.nu. 46.

Cenſura, vide etiam, verb. excommunicatio.

Citatio creditorum requiritur in conceſſione benef. Cap. Odoard. *& creditori non citato, an officiat c.10.n.3.*

Ciuis alicuius diœceſis, qui furatur extra eam diœceſim, an incurrat cenſuras latas ab Epiſcopo *dicta diœceſis contra fures.c.2.n.69.*

Ciues allecti, an admittantur ad ordines.c.4.n.269.

Clericatus, & ordo cum habitu clericali, requiritur in eo, qui vult obtinere beneficium Eccleſiaſticum.c.4.n.5.

Clericalis habitus, qualis eſt.cap.4. nu.8.

Clericatus quomodo probetur.c.4. n.6.& c.7.n.4.

Clerici, ſeu diaconi ſiluatici, an, & quando gaudeant priuileg. cler.c.7.n.41.

Clerici exempti ſunt à laica poteſtate, tàm in cauſis ſpiritualib. quàm temporalibus. c. 7 n.1.

Clerici, quo iure exẽpti ſint à laica poteſtate.cap.7. num.1.

Clerici non poſſunt fori priuilegio renunciare cum iuramẽto, neq. cum conſenſu Epiſcopi. *c.7.n.2. & 3.*

Clerici fideiuſſio coram laico an valeat.c.7.n.84.

Clerici fideiuſſor ſi eſt laicus, an ſit remittendus iudici Eccleſiaſtico.c.7.n.85.

Clerici, an, & quando teneantur legibus, & ſtatutis ciuilibus.c.7. n.94.

Clerici, an teneantur ſeruare pretium frumenti, & aliarum rerum à Principe ſeculari taxatũ c.8.n.41.

Clerici, & qui ſint immunes à vectigalibus, tributis, & alijs oneribus.c.8.à n.8.

Clerici, quo iure ſint immunes.c.8. n.1.

Clerici non poſſunt cogi eſſe tutores, nec ſuſcipere tutelam legitimam.c.14.n. 1. & ſi ſuſceperint à quo cogendi ad reddendũ computum.ibid. & ibi de nonnullis dubijs.

Clerici iurant in conſcientia, & tacto pectore.c.16.n 2.

Clerici non poſſunt capi pro repreſalijs.c.16.n.27.

Clerici ſeruitium, non poteſt vendi à patre tempore neceſſitatis.c. 16.n.29.

Clerici an poſſint diſponere de omnibus aduentitijs acquiſitis ſub poteſtate patris.c. 12. num.1.& quid ſi eſſent acquiſita ante

clericatum. num.15.
Clerici coniugati, an poſſint diſponere de aduentitijs c.12.n.11.
Clerici, an poſſint diſponere de bonis profectitijs acquiſitis poſt clericatum.c.12.n.19.
Clerici, an poſſint teſtari ſine ſolẽnitatibus iuris ciuilis. c.13.n.1.
Clerici teſtamẽtum prætereuntis, aut exheredantis filios, aut parẽtes ſine cauſa, an annulletur, & ſubiaceat quærelæ inofficioſi teſtamenti.c.13.n.3.
Clerici an,& quando teneantur ad ſoluendas decimas.c. 3.n.27.
Clerici, & qui gaudeant beneficio Cap.Odoardus.c.10 à nu.5.
Clerici,an teneantur iurare de calumnia.c.16.n.20.
Clerico coniugato, an poſſit delegari cauſa crimin.cler. c. 2.n.54.
Clerico habenti equum, ſi aliquis, qui fugit, occurrat perſequẽtem inimicũ, an poſſit ab eo per vim auferre equum,vt fugiat cap.6. nu.87.
Clerico aleatori, an poſſit conferri benef.c.4.n.127.
Clerico iniuriam inferẽs,à quo iudice puniri debeat.c.6.n.97.
Clerico irregulari, an poſſit Epiſ. dare licentiam reaſſumendi habitum cler.c.7.n.10.
Clerico non imponitur pœnitentia ſolemnis,quæ ſit cum ignominia c.16.n.33.
Clerico minori à quo iudice dãdus ſit tutor,vel curator.c.14.n.18.
Clericum pluries percutiens eodem impetu,an dicatur ſemel percuſſiſſe.c.6.n 2.
Clericum veneno interficiens, an ſit excommunicatus.c. 6.n.55.
Clericum dormientem ſpolians veſtibus, aut nummos, vel aliud ab eius poſſe ſurripiens, an ligetur excommunicatione. c.6.nu. 46.
Clericum arcendo, an excuſetur oſtiarius,aut officialis Principis c.6.n.48.
Clericum percutiens caſu fortuito, vel ex primis motibus,an ſubiaceat excommunicationi. c.6.nu. 49.
Clericum percuti mandans,vel cõſulens,aut auxilium,& fauorẽ præſtans, an ligetur excommunicatione.c.6.n.57.
Clericum percuti mandans, an ligetur excõne, ſi pœnitentia ductus reuocauerit mãdatum; ſed effectus ad huc eſt ſequutus, eo quod reuocatio non innotuerit mandatario.c.6.n.59.
Clericum percuti mandans, an ligetur excõne, ſi ſit in gratia dũ mandatarius exequitur mandatum.c.6.n.59.
Clericum percuti conſulens, an excuſetur ab excommunicatione ſi reuocauerit conſilium.c.6.n.60.
Clericũ interfici, vel percuti mandans, & ante executionem moriens, an incurrat poſtea ſequuta morte, vel offenſione clerici.c. 6.n.61.
Clericum percuti mandans, an lige-

ligetur excõne ſi mandatarius exceſſerit fines mandati. Vel ſi mandatum non ſit expreſſum, ſed tacitum. c. 6. n. 63.

Clericum percutiens de mandato ſui prælati, an ligetur excommunicatione. c. 6. n. 65.

Clericum percuti non obſtans, an ſubiaceat excõi. c. 6. num. 66.

Clericum percutiẽti, quis teneatur obſtare. c. 6. n. 66.

Clericum percuti ratum habens, an, & quando ligetur excõne. c. 6. n. 68.

Clericum conſentientem percutiẽs, an excuſetur ab excommunicatione. c. 6. n. 69.

Clericum ſe ipſum percutiens, an ligetur excõne. c. 6. n. 71. & quid ſi cõſentiat in ſui percuſſionem. n. 70.

Clericum percutiens, credẽs, & volẽs percutere laicum, aut alium clericum, vel volens percutere clericum, percutiat laicum, an ſubiaceat excõi. c. 6. n. 73. & 74.

Clericum percutiens, volens percutere laicum, an incurrat ſi percuſſiſſet, ſi illum clericũ nouiſſet. c. 6. n. 75.

Clericum percutiens, quem neſciebat eſſe clericum, an incidat in excommunicationem. c. 6. n. 76.

Clericum percutiens ob iuſtam defenſionem, an ligetur excommunicatione. c. 6. à nu. 77.

Clericum percutiens, turpiter inuentum cum vxore, filia, vel ſorore, an excuſetur. c. 6. n. 81.

Clericum percutiens, ad defenſionem, vel recuperationem bonorum, & pudicitiæ, an ſit excommunicatus. c. 6. à n. 78.

Clericum debitorem detinens, vt eum ſuperiori præſentet, an ſit excommunicatus. c. 6. n. 80.

Clericum inuadentem proximum, percutiens, an ſit excommunicatus. c. 6. n. 88.

Clericum percutiens pro defenſione rerum proximi, an excuſetur ab excommunicatione. c. 6. n. 90.

Clericum percutiens cum moderamine inculpatæ tutelæ, an excuſetur ab excõne. c. 6. num. 77.

Clericum detinens per vim, ne aliquis iniurioſe eum percutiat, aut ne ipſe clericus, committat aliquod homicidium, vel ne incidat in manus hoſtiũ, aut pro tuitione ſua perſona, an excuſetur ab excõne. c. 6. num. 93.

Clericum excõtum expellens ab Eccleſia, an excuſetur. c. 6. n. 94.

Clericum percutiens cauſa correctionis, an excuſetur. c. 6. nu. 95.

Clericum percutiendo, an excuſetur pater, magiſter, aut alius ſuperior. c. 6. n. 95.

Clericum, percutiens non baptizatus, an ligetur excõne. c. 6. n. 96.

Clericum percutiens, à quo ſit abſoluendus. c. 6. à n. 98.

Clericum leuiter, vel grauiter, aut enormiter percutere quis dicatur. c. 6. n. 99.

Clericum grauiter, vel enormiter percutiens, an poſſit in aliquibus

bus caſibus abſolui ab Epiſcopo. c.6.n.107.

Clericum grauiter percutiens, an quandoq. poſſit abſolui ab Epiſcopo ſi habeat impedimentum adeundi Romam. c.6.n.107.

Clericum grauiter percutiens, an poſſit abſolui ab Epiſcopo, quando delictum eſt occultum. c.6.n. 108.

Clericus, an poſſit ſe excuſare à tutela ſi illam inceperit, antequam eſſet clericus. c.14.n.9.

Clericus, an poſſit cõſequi legatum factum cum conditione, vt ſuſcipiat tutelã, ſi à tutela vult ſe excuſare, & quid in eo, qui vult fieri clericus. c.14.n. 13. & 14.

Clericus, qui noluit acceptare tutelam, an priuetur ſucceſſione pupilli. c.14.n.15.

Clericus non petens tutorem pupillo, cui erat ſucceſſurus, an priuetur eius ſucceſsione. c.14.n.16

Clericus debet eſſe de legitimo matrimonio natus, vt poſſit obtinere beneficia. c.4.n.37.

Clericus coniugatus, an poſſit obtinere beneficia eccl. c.4. n.82.

Clericus beneficiatus contrahens matrimonium, an amittat beneficia. c.4.n.83. & quid ſi matrimonium ſit tantum ratum. nu. 84. vel ſi mulier non dum cognita decedat, aut religionem ingrediatur. nu. 85. & quid ſi matrimonium ſit irritum n. 87.

Clericus beneficiatus contrahens ſponſalia de futuro, an amittat beneficia. c.4. num.90.

Clericus coniugatus cum vnica, & virgine, an poſsit obtinere beneficia ſi perpetuam virginitatem vouerit cum vxore. c.4.n.91.

Clericus coniugatus, an poſſit durante matrimonio ex diſpenſatione obtinere beneficia, & quid mortua vxore. c.4.n.92. & quid de clericis, & presbyteris græcis. c.4.n.95.

Clericus bigamus, an poſſit obtinere benef. c.4 n.95.

Clericus debet habere ſcientiam, & literaturam competentem, pro obtinendo beneficio. c.4.n.98.

Clericus, qui commiſit delictum dignum priuatione beneficij, ſi fuerit ad illius titulum ordinatus nec habeat vnde alias viuere, an debeat priuari. c.4. n.213.

Clericus debet eſſe bonæ vitæ, & morum, vt obtineat beneficia eccleſ. c 4.n.125.

Clericus non debet eſſe aliqua cenſura innodatus, vt obtinere poſſit beneficia. c.4.n.130.

Clericus non debet eſſe irregularis, vt obtinere valeat beneficia eccleſ. c.4.n.151.

Clericus incidens in irregul. ex defectu ad vſum vnius ordinis, & non alterius iam ſuſcepti, an poſſit obtinere beneficium non requirens maiorem vſum. cap. 4 n.194.

Clericus laborãs morbo caduco, an poſſit obtinere benef. c.4.n. 195.

Clericus incidens in cæcitatem, an obti-

obtinere poſſit benef.c.4.n. 197.

Cler.olim furioſus, an poſſit præſentari ad benef.ibid.

Clericus habens defectum corporis impediens ſolum celebrationem, an poſſit promoueri ad alios ordines ſacros, & obtinere beneficium, talem ordinem requirens. c.4.n.198.

Clericus occultus ſodomita an poſſit promoueri ad ordines, & beneficia acquirere.c. 4.n.215.

Clericus ordinatus à non ſuo Epiſcopo *ſine literis, vel cum falſis dimiſſorijs, an poſsit obtinere beneficia, & penſiones. c.4.n.16. & 17.& c.5.nu.12.* Et *an gaudeat canonis, & fori priuilegio. c.6.n.6.& c.7.n.29.*

Clericus ſcienter ordinatus ab Epiſcopo *hæretico, ſchiſmatico, excõmunicato, vel ſuſpenſo, aut per ſaltum ordinatus, vel ante legitimam ætatem ſine diſpenſatione, an poſsit obtinere benef. & quid ſi eſſet priuilegio cler. priuatus.c.4.n.16.*

Clericus beneficiatus, an poſſit promoueri ad ordines ab Epiſ. *loci, in quo ſitum eſt beneficium.c.4. nu.233. & quid ſi* Epiſcopus *ad hunc finem contuliſſet beneficium extero.nu.234.vel ſi haberet talis clericus plura beneficia in diuerſis diœceſibus.n. 235. & facta electione vnius* Epiſcopi, *an poſſit variare, & ab alio promoueri ad alios ordines. n. 236. & quid ſi beneficium nõ requirat reſidẽtiam, vel ſit tenue, aut tenuiſsimum.num.237.& 240. vel ſi beneficium ſit ad nutum amouibile, aut habeat beneficiũ in commendam à num. 241. & quid ſi beneficium haberet ſolũ annexum ordinem ſubdiaconatus, an poſcit ad alios ab eo promoueri.num.243 & quid ſi beneficium prædictum ſpectaret ad collationẽ alterius* Epiſcopi *quã* Epiſcopi *loci, in quo ſitum eſt.eod.c.4.nu.247.& an requiratur etiam poſseſsio beneficij. nu.248 & an ſufficiat habere penſionem, vt poſſit promoueri ab* Epiſcopo *illius loci, in quo eſt beneficium, unde pẽſio habetur. n. 249. & an ſufficiat habere capellaniam.n.250.*

Clericus coniugatus, an poſſit eſſe Vicarius Epiſcopi.*c.*1.*n.12.*

Clericus per ſaltum ordinatus, an poſsit obtinere benef.c. 4. nu.16.

Clericus ordinatus prima tonſura cum dimiſſorijs Capituli *ſede vacante infra annum, an poſsit obtinere beneficium* Eccleſiaſt. *c.4.n.14.*

Clericus ordinatus, non tamen baptizatus, an gaudeat canon.priuileg.c.6.n.6.

Clericus ſimoniace ordinatus, vel ante legitimam ætatem, an gaudeat fori priuil.c.7.n.30.

Clericus ordinatus ab Epiſcopo *excommunicato, ſuſpenſo, interdicto, vel hæretico, ſimoniaco, &c. an gaudeat fori priuil.c.7.n.32.*

Cle-

Clericus incorrigibilis an gaudeat canonis, & fori priuil. c.6.n.11. & c 7 n.31 & ibi etiam de cler. qui immiſcet ſe enormitatibus, vel exercet artem vilem, aut militia ſe adſcriberet.
Clericus incedens ſine habitu, & tonſura, an gaudeat canonis, & fori priuil. c.6.n.10. & c. 7.n.8.
Clericus incedens ſine habitu, & tonſura, an poſſit cognoſci à ſuo Epiſcopo. c.7.n.24.
Cler. excōtus, ſuſpenſus, vel interdictus, depoſitus, vel irregularis, aut degradatus, an gaudeat canonis, & fori priuil. c. 6.n.13. & c.7.n.26.
Cler. hæreticus, vel ſchiſmaticus, an gaudeat canon. priuil c. 6.n.16.
Cler. coniugatus, an, & quādo gaudeat canonis, & fori priuil. c.6. n.16. & c.7.n.26.
Cler. coniugatus mortua vxore, quando recuperet priuilegia clericalia. c.6.n.17.
Cler. coniugatus, an poſſit cogi ad ſubeunda munera Vniuerſitatis. c.7.n.28.
Cler. qui aliqua de cauſa nō gaudet priuil. fori, an gaudeat canonis, & è cōtra. c.6.n.12. & c.7.n.25.
Cler. qui dimiſit habitum clerical. an poſſit illum reaſſumere ſine licentia Epiſcopi c.6.n.19.
Cler. qui non defert tonſuram, ex eo, quia caput raſum habet, an gaudeat canon & fori priuileg. c.6.n.18. & c.7.n.6.
Cler. qui non defert babitum clericalem ob paupertatem, vel alia iuſta cauſa, an gaudeat fori priuileg. c.7.n.7.
Cler. Græcus, qui vtitur legitimo matrimonio, an gaudeat canon. & fori priuil. ſi in diuinis non inſeruiat. c.6.n 20 & c 7 n.15.
Cler. bigamus, an gaudeat fori, & canon. priuil. c.6.nu.23. & c.7. nu.36.
Cler. effectus poſt delictum cōmiſſum, an gaudeat fori priuil. c.7. n.33. & quid ſi tempore promotionis erat irregul ibid.
Cler. an gaudeat fori priuil. ſi tempore delicti, vel captura careat tonſura. c.7 n.10.
Cler. ſi ſeruitium in diuinis, non continuatum, ſed interpellatum præſtiterit; vel ſi bis, vel ter tantum inſeruierit, an gaudeat fori priuil. c.7.n.11.
Cler. inſeruiens alteri Eccleſię, quā illi, cui fuit adſcriptus, an gaudeat fori priuil. c.7.n.13.
Cler. vt fori priuil. gaudeat, an neceſſario debeat eſſe adſcriptus Eccleſiæ. c.7.n.14.
Cler. habēs titulum beneficij abſq; poſſeſſione, an gaudeat fori priuileg. c.7.n.16.
Cler. an gaudeat fori priuil. ſi poſſideret titulum beneficij abſque redditibus, vel capellaniam, aut fratantiam, vel coadiutoriam, aut penſionem Eccleſiaſticam. c. 7. à n.17.
Cler. qui de facto reperitur in poſſeſſione beneficij, quod obtinere non

non poterat, ex quo erat illegitimus, vel irregularis, an gaudeat fori priuil.c.7.n.22.
Cler.qui cõfeſſus eſt, ſe eſſe laicum, & poſtea conuincatur de mendacio, an gaudeat priuileg. fori c.7.n.4.
Cler.coniugatus, qui poſt commiſſum delictum tempore, quo omnia requiſita habebat, vt fori priuileg.frueretur, effectus ſit bigamus, an fori priuileg.gaudeat.c.7.n.38.
Cler.in ſacris diſpenſatus à Papa ad nuptias contrahendas, an gaudeat priuil.cler.c.7.n.39.
Cler.qui poſt commiſſum delictum vxorem duxit, an fori priuileg. gaudeat.c.7.n.40.
Cler.inuentus in actuali crimine, vel noctu cum armis prohibitis, per iudicem ſecularem, an poſſit capi, & præſentari ſuperiori, & quid faciendum ſit de armis.c.6 n.91.& 92.
Cler.exiſtens extra diœceſim, an poſſit ligari cenſuris à proprio Epiſcopo.c.2.n.62.
Cler.an poſſit eligere iudicem ſecularem tãquam arbitrũ.c. 7.n.4.
Cler. quæ requiſita habere debeat, vt fori priuil.gaudeat.c.7.nu.5.
Cler.hæres laici an poſſit conueniri coram iudice laico, & quid ſi lis erat cepta contra laicum, cap.7. à n.58. & quid ſi cauſa eſſet inchoata antequam quis effectus ſit clericus nu.59.& quid ſi inſtantia eſſet perempta, & inſufflaretur ſpiritus.ibid.
Cler.an, & quando poſſit reconueniri coram iudice laico.c. 7 à n. 61.ad 73.
Cler.an poſſit deſiſtere à conuentione ad finem euadendi reconuentionem.c.7 n.66.
Cler.reconuentus, ſi à iudice laico condemnetur, à quo ſit exequendum decretum c 7 n 74.
Cler.ſpoliãs laicum ſua poſſeſſione à quo ſit cogendus ad illius reſtitutionem.c.7.n.73.
Cler.an citari poſſit per edictum ſi ſua intereſſe putauerit à iudice laico.c.7.n.75.
Cler.in iudicio laudatus in auctorem à laico, an poſſit fori declinatoriam opponere.c.7. n.78.
Cler. immiſſus in poſſeſſionem ex primo decreto iudicis laici, an poſſit poſtea ab eodem ea poſſeſſione priuari c.7.n.81.
Cler.qui in iudicio ſeculari depoſitum recepit, à quo iudice ſit cogendus, pro illius reſtitutione c.7.n.82.
Cler.fideiubens pro laico de ſtando iuri, & iudicatum ſoluendo coram laico, an poſſit coram eodẽ conueniri.c 7.n 83.
Cler.exercens officium tutoris, curatoris, vel procur.alicuius laici, coram quo iudice conueniri debeat.c 7 n 87 & c 14.nu. 18.
Cler.delinquens in officio laicali à quo iudice puniẽdus ſit c.7.n.88
Cler. à quo iudice iudicari debeat pro contractibus, & obligationibus.

nibus factis tempore, quo erat laicus.c.7.n.91.
Cler.qui ſe obligauit ſoluere certa die,deinde effectus ſit laicus, à quo debeat cognoſci. c.7.n.92.
Cler.litigans in Curia ſecalari, an ligetur ſtatutis laicorum de com promittendis cauſis.c.7.n.95.
Cler.an poſſit conuenire,& conueniri iure congrui.c.7.n.96.
Cler. an ligetur conſuetudinibus locorum particulariũ.c.7.n.97.
Cler.in feudalibus,an teneatur ſubire iudicium coram domino feudi, & coram ipſo conueniri. c.7.n.104.
Clericus feudatarius,à quo iudice aſtringi, & condemnari debeat in criminalibus.c.7.nu. 106.& quid ſi ageretur cõtra cler. vaſſallum ad amiſſionem feudi cri min.vel ciuil pro crimine. ibid.
Cler. effectus, poſtquam fuit condemnatus in exilium, à quo iudice punire debeat.c.7.n.107.
Cler.effectus poſtquam fuit foriudicatus, à quo puniẽdus veniat. c.7.n.107.
Cler.relegatus ab Eccleſiaſt.ſi durante relegationis tempore efficiatur laicus, & frangat relegationẽ,à quo puniẽdus c.7.n.108.
Cler.ſi poſt delictum, habitum, & tonſuram relinquat, à quo puniri debeat.c.7.n.109.
Cler.deponens falſum coram laico à quo puniendus ſit.c.7.n.110.
Cler.aſſaſſinus à quo iudice puniri poſſit.c.7.n.112.
Cler. committens crimen laſæ maieſtatis,à quo iudice ſit puniendus.c.7.n.114.& c.15.n.4.
Cler. negotiator, an teneatur ſoluere collectas.c.8.n.32.
Cler.ſi conduceret aliquod prædiũ, an gaudeat immunitatis priuilegio pro fructibus prædij conducti.c.8.n.31.
Cler.pro quibus bonis gaudeat priuilegio immunitatis.c.8.n.34.
Cler.an, & quando gaudeat immunitatis priuilegio pro rebus donatis.c.8.à n.42.
Cler.an teneatur ad collectas ſi ad ipſum perueniret res alicuius laici cum pacto expreſſo, vt teneatur ad collectas.c.8.n.56.
Cler.ſi poſſideret bona in communi cum fratre, vel alijs laicis,an omnia gaudeant immunitate.c.8.n.58.
Cler.an poſſit vendere, & donare, quod ei ſupereſſet de immunitate taxata.c.8.n.68.
Cler.percipiens penſionem,officium B.M.V.perſoluere tenetur.c.5.n 52.
Clericus tenetur vendere frumentum,& alia bona, iuſta,& approbata menſura, & iuſto pretio.c.8.n.39.
Cler.pro debito ciuili non põt conueniri,niſi in quantum facere poteſt.c.10.nu.1. & quando dicatur non ſoluendo n.2.
Cler.fideiuſſor laici gaudet beneficio Cap.Odoardus c.10.n.47.
Cler. qui tempore contractus ſcie-

bat ſe non eſſe ſoluendo, an gaudeat beneficio Cap. Odoardus.c. 10.n.14.

Cler qui in fraudem creditorum cõſumpſit, aut occultauit bona, vel luxurioſe viuendo, an gaudeat beneficio Cap.Odoardus.c. 10 n.15.

Cler. qui tempore contractus, ſe finxit non eſſe clericum, an poſſit vti beneficio Cap.Odoardus. c.10 n.17.

Cler effectus poſt contracta debita, vel poſtquam fuit condemnatus ad ſolutionem an gaudeat beneficio Cap Odoardus c 10.n.18.

Cler condemnatus per tres ſententias conformes, aut obligatus in forma Cameræ, an gaudeat beneficio Cap.Odoard. c.10.n.20.

Cler. obligatus ad ſoluendam penſionem, an poſſit vti hoc beneficio.c.10.n 22.

Cler. in debito iurato, vel ſi fuerit conuentus s *actione reali, an poſſit vti hoc beneficio* Cap Odoardus.c.10.n.22.

Cler an gaudeat hoc beneficio in debitis ex *delicto prouenientibus, vel in mulctis debitis fiſco.* c.10 n.26.& 31.

Cler. an poſſit carcerari pro debito, quando eſt periurus.c. 10.n.32. *Vel ſi eſt ſuſpectus de fuga*.n 33 *aut obligatus in forma* Cameræ n.34.

*Cler. an poſſit carcerari pendente diſcuſſione ſuper admiſſione ad beneſ.*Cap. Odoardus c.10.n 36.

Cler. qui fuit condemnatus ad ſoluendum, & poteſt ſatisfacere, & recuſat, an poſſit vti beneficio Cap.Odoardus.c.10.n.39.

Cler. debitor, an gaudeat beneſ. Cap. Odoardus, *ſi creditor eſt pauperior*.c.10.n.40.

Cler. debitor ratione depoſiti penès ſe facti, an poſſit vti beneficio Cap.Odoardus.c.10. n 42.

Cler. hæres non confecto inuentario, an poſſit vti beneficio Cap. Odoardus.c.10.n.43.

Cler. qui bona aliena adminiſtrauit vti tutor, vel procurator, & malam reddidiſſet rationem de adminiſtratis, an poſſit carcerari.c.10.nu.44.

Cler. exercens illicitam negotiationem, an poſſit vti beneficio Cap. Odoardus.c.10 n.45.

Cler. ſemel admiſſus ad beneficium Cap.Odoardus, *an poſſit iterum admitti* c.10.n.48.

Cler. an vti poſſit beneficio Cap. Odoardus, *ſi cum iuramento ei renunciaſſet*.c.10.n.49.

Cler. non punitur pœnis pro crimine læſæ maieſtatis humanæ à patre commiſſo.c 15.n.2.

Cler. an cõmittat crimen læſæ Maieſtatis *humanæ*.c.15.n.3.

Cler filiusfam. an, & quando poſſit eſſe in iudicio ſine conſenſu patris c.16 n 5.

Cler habens iuſpatronat. Eccleſiaſticum, *ſiue tamquam beneficiatus poteſt præſentare in eo Capellanũ infra ſex mẽſes*.c.16.à n.7.

Cler.

Cler. ſi compatronus ſit alicuius iuriſpatron. ſimul cũ laicis, an laicus poſſit præſentare, etiam infra ſex menſes. c. 16. n. 14.

Cler elapſo biennio, an poſſit opponere exceptionem non numeratæ pecuniæ. c. 16. n. 18.

Cler. ſi vt actor ageret coram iudice laico, an teneatur cauere, aut ſatiſdare de expenſis in caſu ſuccumbentiæ. c. 16. n. 22.

Cler. an teneatur præſtare cautionem de iudicio ſiſti. c. 16. n. 24.

Cler. non tenetur canere palinodiã. c. 16. n. 30.

Cler. propter offenſam factam laico, quomodo debeat illi ſatisfacere. c. 16. n. 31.

Cler. pro delicto non punitur pęna ſanguinis. c. 16. n. 32.

Cler. filiusfamil. an poſſit à patre exhæredari ex cauſis ingratitudinum. c. 16. n. 2.

Cler. monetarius à quo ſit cognoſcẽdus, et refertur Bulla S. D N. D. Vrbani Papæ 8. *c. 7. n. 116.*

Coadiutor canonici cũ futura ſucceſſione, an teneatur emittere fidei profeſſionem prout tenetur Canonicus *c 4 n. 79.*

Collatio beneficij facta illiterato, an ſit valida c 4 n. 104.

Collationem beneficij obtinens, non vero poſſeſſionem, an gaudeat priuileg fori c. 7. n. 16.

Coloni Eccleſiæ, *aut clericorum, an gaudeant priuil immunitatis. c. 8. n. 20.*

Commendatarij S. Ioannis, S. Iacobi, & ſimiles, an gaudeant priuilegio, canonis, fori, & immunitatis. c. 6. n. 37. c. 7. n. 46. & c. 8. n. 16.

Commiſſio, aut realis, aut perſonalis eſt. c. 2. n. 181.

Commiſſio, quomodo cognoſcatur ſi realis, vel perſonalis ſit. cap. 2. n. 182.

Commiſſio facta alicui ſolo nomine dignitatis, aut perſona expreſſo, an, & quando cenſeatur perſonalis, vel realis. c. 2 n. 184.

Commiſſiones factæ Vicario Epiſcopi, an expediri poſſint per ſucceſſorem in officio, eo mortuo c. 2. n. 187.

Commiſſiones diſpenſandi in matrimonij impedimentis, vel literæ in forma dignum, quæ ſolent committi Vicario Generali diœceſis, eo reuocato, an tranſeãt ad ſucceſſorem, vel ab ipſomet expediri poſſint. c. 2. nu. 197. & quid ſi idem vicarius eſſet factus Epiſcopus *eiuſdem diœceſis. n. 198.*

Commiſſiones prædictæ, & literæ in forma dignum, an expirent morte Papæ *re integra c. 2. nu. 173.*

Commiſſiones huiuſmodi an expediri poſſint per Vicarium Capituli *c. 2. n. 199.*

Commiſſiones, ſeu diſpenſationes, quarum expeditio concredita fuit Vicario, ſeu officiali Epiſcopi à quo ſint expediendæ ſi duo eſſent Vicarij generales Epiſcopi. c. 2. n. 201.

Com-

Commiſſiones facta Canonico ſub nomine dignitatis, an tranſeant ad ſucceſſorem in canonicatu. c. 2. n. 189.
Commutatio pœnæ pecuniariæ in corporalem, quomodo facienda. c. 10. n. 89.
Concubinarius percutiẽs clericum deprehenſum cum concubina incidit in canon. ſi quis ſuaden. c. 6. n. 86.
Conductores prædiorum Eccleſiaſticorum, an poſſint conueniri coram Eccleſiaſtico. c. 7. n. 57 & gaudeant immunitatis priuil. pro re conducta. c. 8. n. 29.
Confeſſarius debet eſſe approbatus, & quomodo. c. 1. n. 61.
Confeſſarius regulariũ, à quo nam ſit approbandus. c. 1. n. 65.
Cõfeſſarius à proprio Epiſcopo debet approbari c. 1. n. 58. & 62.
Confeſſarius ab Epiſcopo debet eſſe approbatus, vt eligi poſſit. cap. 1. n. 63.
Confeſſarius non cenſetur approbatus ſi non fuit idoneus indicatus c. 1. n. 59.
Confeſſarius, an cenſeatur approbatus, ſi falſo idoneus iudicatus fuerit c. 1. n. 60.
Confeſſarius, an debeat ſimul approbari, & iudicari idoneus ad confeſſiones c. 1. n. 59.
Confeſſarius ſimpliciter approbatus, non autem quoad moniales, an poſſit eligi à monialibus virtute iubilei. c. 1. n. 66.
Confeſſio facta excõto vitando, an quandoq; ſit valida c. 1. nu. 82.
Conſanguineus Epiſcopi conuiuẽs expenſis Epiſcopi in eius domo, an dicatur eius familiaris ad effectum, vt poſſit ei ordines conferre, iuxta mentem Conc. Trid. c. 7. n. 53.
Conſanguineus cler. ſi percutiatur in odium ipſius cler. percutiens, an ſit excõtus c. 6. num. 21.
Conſtituto in dignitate Eccleſiaſtica, an ſit quandoque parcendum ad euitandum ſcandalum. c. 16. n. 35.
Conſt. S. D. N. Vrb. 8. contra clericos ordin. cum falſis dimiſſorijs commemoratur c. 7. n. 30.
Conſtit. Synod. Neap. de fidei profeſſionẽ facienda à recip. gradũ Doctoratus, refertur c. 4. n. 124.
Conſuetudines laicorum, an ligent clericos c. 7. n. 103.
Conſuetudines Neapol. an ſint approbatæ per ritum Curiæ Arch. Neap. c. 7. n. 103.
Contentioſa iuriſdictio, quæ nam ſit c. 2. n. 6.
Corona, ſeu tonſura clericalis vnde initium ſumpſit. c. 6. n. 18.
Crimen læſæ maieſtatis, an committatur à clericis c. 7. n. 114. & c. 15. n. 4.
Cura fatuorum, prodigorum, & ſimilium, an ad clericos deferri poſſit, ſi fuerint coniuncti. c. 14. n. 5.

D

DEcima, quo iure ſoluenda ſit c. 3. n. 4.

De-

Decima, an debeatur ab vna Eccleſia, alteri Eccleſia parochiali, quando prædia vnius ſita ſunt intra terminos alterius parochiæ c.3.n.45.
Decima, an poſſit denegari parocho non diſtribuenti candelas in die Purificationis B.M.V. c.3.nu.16.
Decima petenda eſt coram Eccleſiaſtico c.3.n.58.
Decimas ſoluere nolenti, an Parochus poſſit denegare ſacramenta c.3.n.13.
Decimas nolenti ſoluere, an Eccleſiaſtica ſepultura denegari poſſit. c.3.n.14.
Decimas ex prædio alteri locato, an ſoluere teneatur dominus, vel Colonus c.3.n.17.
Decimas reales ſoluens, non debet detrahere expenſas, nec tributa, cenſus, &c. ſecus in perſonalib. c.3.n.51.
Decimas non ſoluens, quando dicatur eſſe in mora. c.3. n. 57.
Decimarum ius, an laicis poſſit cōpetere c.3.n.15.
Decima aut prædiales, aut perſonales, aut mixta c.3.n.2
Decima quibus ſolui debeant. c.3. nu.6.
Decima, an ſint ſoluenda clericis diuitibus, vel improbis cap. 3.n. 12.
Decima, à quo ſint ſoluenda cap. 3. nu.16.
Decima cui Eccleſia debeātur prædiali, vel parochiali c.3.n.20.
Decima, an debeantur proprio Parocho ex fructibus perceptis ex prædijs ſitis extra territorium ſua Parochia c.3.n.21.
Decima, an ſoluenda ex fructibus, quos dominus colligi potuiſſet, ſi agrum coluiſſet c. 3.n.22.
Decima, an ſolui debeant à nouo emptore prędij, ſi pro præterito, ex fructibus ex eo collectis non fuerint ſoluta c. 3.n.23.
Decima perſonales, cui, & à quib. debeantur c.3.n.43.
Decima, an ſint ſoluenda à clericis Parochis, Epiſcopis, & Monaſterijs c.3 à nu.26. ad 35.
Decima, an ſint ſoluenda ab Eremitis, vel Tertiarijs S. Franciſci, & S. Dominici c.3. n.36.
Decima perſonales, prædiales, & mixta ex quibus rebus ſoluendę ſint. c.3 n.47.
Decima prædiales, an debeantur, etiam ex noualibus c.3.n.49.
Decima de agnis, & vitulis, quando, & cui ſoluantur c. 3.n.50.
Decimę, an debeantur ſuper corporibus feudalibus c.3. à n.50.
Decimę ſi ſoluantur ex negotiatione, an deducantur expenſę. c.3. n.54.
Decimę quo tempore ſint ſoluendę, & an ſint deferendę ad certum locum c.3.n.55.
Decretum Sacrę Congr. circa cler. ſeu diacon. ſiluaticos, refertur, c. 7.n.41.
Degradatus verbaliter tantum, an gaudeat fori, & canonis priui-

legio

legio.c.6.nu.13. & c.7.n.26.
Delegans iuriſdictionem in foro interno, vel externo, non debet eſſe impeditus cenſuris, vt licite, vel ſaltem non vitandus, vt valide poſſit delegare. c.1. n.6. & c. 2.n.5
Delegans ſi eſſet cenſuris innodatus, an expiret iuriſdictio ab eo delegata. c.2 n.118.
Delegante ſuperſtite ſi moriatur delegatus re integra, quoad ſubdelegatum, an expiret ſubdelegati iuriſdictio. c.2.n. 129.
Delegantis morte, re integra, quoad ſubdelegatum, qui vti non incepit, nō autem quoad ſubdelegatum, qui iam vti ceperat, an expiret iuriſdictio ſubdelegati. c.2.n.127.
Delegantis obitu, re integra, quoad delegatum, ſed re non integra, quoad ſubdelegatum, an expiret iuriſdictio. c.2.n.128.
Delegantis morte ignorata, vel delegati reuocatione, an valeant geſta à delegato ſi procederet ad executionem gratia facienda. c. 2.n.159.
Delegare, vel ſubdelegare iuriſdictionem fori interni, vel externi, qui nam poſſint. c.1. à nu.58. & c.2 à n.21.
Delegare, an poſſit Epiſcopus, ea que ſibi competunt ex officio, vel dignitate, etiam ſi id contingat cauſa priuilegij conceſſi dignitati. c.2.n.42.
Delegare an poſſit Epiſcopus poteſtatem conferendi beneficia, vel diſpenſandi in denunciationibus matrimonij. c. 2.n.43.
Delegari, quibus poſſit iuriſdictio fori interni, vel externi c. 1 à n. 60 & c.2. à n.51.
Delegari an poſſit aliqua cauſa ab aliis, Vicario Epiſcopi excommunicati. c.2.n.121.
Delegari an poſſit cauſa criminalis clericorum alicui laico, vel clerico & laico ſimul, vel clerico coniugato c.2.n.54.
Delegata iuriſdictio fori interni, in quibus reperitur. c. 1.n.3.
Delegata iuriſdictio fori externi, in quibus reperitur. c. 2.n 3.
Delegata iuriſdictio contentioſa, vel voluntaria in foro externo an poſſit exerceri extra territorium. c.2.n.7.
Delegata iuriſdictio fori interni, vel externi, pro quo tempore durat. c.3.n.75. & c.2. num.87.
Delegata iuriſdictio executorum literarum Apoſt. quibus mandatur, vt inducant prouiſum in beneficii poſſeſſionem, & defendant inductum, &c. quandiu duret. c.2. à n.88.
Delegata iuriſdictio ad literas gratia, vel iuſtitia exequendas, an expiret morte, vel ceſſatione officij delegantis. c.2.n.93. & 114.
Delegata poteſtas ad exequendas literas iuſtitia, an expiret finito officio delegantis, vel ſi re integra delegans moriatur. c. 2 nu. 113. & 117. 132. & 133.

Dele-

Delegata iuriſdictio donec ipſe delegans voluerit, vel non reuocauerit, an, & quando per obitum delegantis expiret. c. 2. nu. 126.

Delegata poteſtas nomine dignitatis committentis, an expiret re integra obitu delegantis. c. 2. nu. 134.

Delegata poteſtas ad exequendas literas gratiæ, an, & quãdo expiret morte delegantis. c. 2. à nu. 136.

Delegata facultas audiendi confeſſiones, an expiret obitu delegantis. c. 2. n. 167.

Delegata iuriſdictio diſpenſandi cum certis, vel incertis perſonis, an expiret morte delegantis. c. 2. n. 168.

Delegata poteſtas in foro interno, vel externo, an expiret morte, vel ceſſatione officij perſonæ, cui commiſſa eſt. c. 1. n. 76. & c. 2. n. 179.

Delegati duo ſi ſunt dati inſolidũ, & vnus præoccupauit, an, & quando poſſit alter ſe intromittere. c. 2. à n. 203.

Delegatio facta Vicario Epiſcopi, an expiret eius morte, vel tranſeat ad vicarium ſucceſſorem. c. 2. n. 187.

Delegatio facta Vicario Capituli ſede vacante, an tranſeat ad ſucceſſorem Vicarium. c. 2. n. 188.

Delegatio facta Canonico ſub nomine dignitatis, per eius obitum an tranſeat ad ſucceſſorem in canonicatu. c. 2. n. 189.

Delegatio facta alicui expreſſo nomine dignitatis perſona delegati, an cenſeatur realis, aut perſonalis. c. 2. n. 190.

Delegatur iuriſdictio fori externi tripliciter. Primo expreſſo ſolo nomine proprio delegati. Secundo, expreſſo ſolo nomine dignitatis. & Tertio, expreſſo vtroque nomine. c. 2. n. 180. & vide verb. commiſſio.

Delegatus, cui aliquid expediendũ committitur à Sede Apoſtolica debet in dignitate exiſtere tempore impetrationis, ſeu datæ. c. 2. n. 193.

Delegatus Papæ ad diſpenſandum, non poteſt per alium diſpenſationem expedire, poteſt vero receptionem teſtium, & informationem alteri committere. c. 2. n. 46.

Delegatus Principis poteſt ſubdelegare. c. 2 n 30.

Delegatus Principis, an poſſit ſubdelegare cum poteſtate ſubdelegandi c. 2. n. 31.

Delegatus inferioris Principis, qui non eſt ad vniuerſitatem cauſarum, an poſſit ſubdelegare, quãdo eſt ei conceſſa facultas ſubdelegandi c 2. n. 22.

Delegatus ad vniuerſitatem cauſarum, quæ poſſit ſubdelegare c. 2. n. 32.

Delegatus ad generalitatem cauſarum, an poſſit ſubdelegare aliquam cauſam. c. 2. n. 38.

Delegatus ad vnã, vel plures cauſas

Zz

ſas, an poſſit ſubdelegare. cap. 2. num. 39.
Delegatus ad aſſiſtendum matrimonio, an poſſit ſubdelegare. c. 2. nu. 40.
Delegatus inferioris Principis ad vnam cauſam, an poſſit ſubdelegare aliquem articulum c. 2. n. 41.
Delegatus ad exequendum literas Apoſt. in forma dignum, an poſſit alteri ſubdelegare, & committere vices ſuas, ſtante clauſula, ſuper quo conſcientiam tuam oneramus, vel exiſtente clauſula, tua conſciētia committimus. c. 2. n. 48.
Delegatus, an poſſit ſubdelegare examen in beneficÿs parochialibus, dum in literis Apoſt. dicitur, ſi per diligentem examinationem per te adhibitis exam. ſynod. c. 2. n. 49.
Delegatus Apoſtolicus, an poſſit ſubdelegare perſonis non conſtitutis in dignitate. c. 2. n. 53.
Delegatus Apoſt. an, & quãdo poſſit procedere extra ciuitatem, in qua fuit deputatus c. 2. à n. 59.
Delegatus, ſi officio, vel dignitate, iam functus eſt, an extinguatur delegatio perſonalis; realis vero ad ſucceſſorem tranſeat. c. 2 nu. 192. & quid ſi eſſet res integra. nu. 192.
Delegatus, ſi officio, vel dignitate priuatus ſit in pœnam alicuius delicti, an idem dicendum ſit. c. 2. n. 195. vel ſi ad ſtatum incompatibilem tranſÿſſet. n. 196.
Delegatus, ſi pronũciauerit reſcriptum eſſe ſubreptitium, an poſſit ſe retractare, ſi ſe deceptum inuenerit. c. 2. n. 208. & quid ſi iure ordinario iudicauit, vel contra formam mandati n. 207.
Delegatus, ſi pronunciauerit validam eſſe diſpenſationem, & poſtea inueniat ſe deceptum, vel erraſſe, an poſſit ſe retractare. c. 2. n. 209.
Delegatus, cui fuerunt directę literæ in forma dignum; ſi infra triginta dies non conferat beneficium impetranti ſub aliquo prætextu, poſſit ne recurri ad ſecundum exequutorem vigore Bullæ exequutoriæ. c. 2. nu. 215.
Delegatus prædictus, an poſſit dictas literas in forma dignũ executioni demandare, & conferre elapſo termino 30. dierum, poſtquam ei præſentata fuerunt, & ſic re integra moram purgare, an vero lapſo termino ſtatim in ſecundum exequutorem deuoluatur iſta poteſtas. c. 2. num. 217. & 218.
Delegatus Sedis Apoſt. an poſſit excommunicare impedientes, vel tentantes impedire exequutionẽ ſuarum literarum c. 2. n. 92.
Delictum occultum, quando dicatur c. 4. n. 155.
Delictum, an dicatur occultum, ſi in aliquo loco ſit publicum, ſed vbi petitur diſpenſatio, ſit occultum c. 4 n. 156.

De-

Delictum, ſi in vno loco fuit deductum ad forum contentioſum, an poſſit delinquens extra illũ locum obtinere abſolutionem in foro conſcientiæ. c. 4. n. 157.

Delictum, an dicatur occultum ſi iuſtè, vel iniuſtè fuerit vnico teſte probatum c. 4. nu. 158. aut ſi delinquens fuerit abſolutus in foro externo ex defectu probationis, vel quia falſis teſtibus ſe defenderit. nu. 160. aut ſi ſolum fuit deductum, & non probatũ. n. 161.

Delictum ſocij criminis, an dicatur deductum in foro contentioſo ſi alter ſolum ad iudicium deferatur. c. 4. n. 163.

Delictum, ſi fuit deductum ad forum externum, & terminatum iudicium, & punitum delictũ, an poſſit Epiſcopus diſpẽſare ex vi facultatis S.C.T. *c. 4. n. 164.*

Delinquens ſi non fuit abſolutus, neque condemnatus propter delictum, ſed tranſegit, ſeu compoſuit cum Curia, *an poſſit diſpẽſari ab* Epiſcopo *ex vi facultatis* S.C.T. *c. 4 n. 166.*

Delinquens ratione delicti, an efficiatur ſubditus, & de foro iudicis loci delicti. c. 2. n. 81.

Diaconi, ſeu clerici ſeluatici, an, & quando gaudeant priuilegijs cler. c. 7. n. 41.

Dies biſſexti, an ſit computandus ad ætatem legitimam recipiendi ord. c. 4. n. 81.

Dies vltima ætatis requiſita quã do ſuffiiat, quod ſit incepta. c. 4. nu. 81.

Dimiſſoriales literæ ad ordines ſuſcipiendos, an expirent morte, vel ceſſatione ab officio concedẽtis. c. 2. à n. 162.

Diſpẽſare, an, & quãdo poſſit Epiſcopus *in irregularitate. c. 4. nu. 154.*

Diſpenſare, an poſſit Epiſcopus *in irregularitate ex delicto, finito iudicio. c. 4. n. 162.*

Diſpenſare, an poſſit Epiſcopus *in irregularitate cum religioſis. c. 4. n. 172.*

Diſpenſare quis poſſit in irregularitatibus prouenientibus ex defectu corporis. c. 4 n. 199.

Diſpenſare quis poſſit cũ ſimoniaco. c. 4 n. 204

Diſpensatio irregularitatis, à quo concedatur. c. 4. n. 154.

Diſpenſatio irregularitatis ex homicidio, an poſſit cõcedi ab Epiſcopo. *c. 4 n. 184.*

Diſpẽſatio in irregularitate ex homicidio caſuali proueniente, an poſſit ab Epiſcopo *concedi c. 4. n. 186. & 187.*

Diſpenſatio irregularitatis cõtracta ab eo, qui occidit, cum haberet intentionem tantummodo percutiẽdi, an pertineat ad Epiſcopum. *c. 4. n. 187.*

Diſpenſatio irregularitatis ad quẽ pertineat, quando dominus mãdauit ſeruo, vt percuteret, ſed ipſe occidit. c. 4. n. 188.

Diſpenſatio irregularitatis cõtra-

ſta ob homicidium factum in ſui defenſionem, non ſeruato moderamine, ad quem pertineat. c. 4.*n.*190.

Diſpenſatio irregularitatis cõtractæ ob iniuſtam mutilationem occultam, ad quem pertineat. c. 4.*n* 191.

Diſpenſatio cõceſſa ab Epiſcopo *ex vi decreti* S.C. *T. quando delictum erat occultum, an proſit, ſi poſtea fuit deductũ in foro contentioſo.c.*4.*n.*167.

Diſpenſatio irregularitatis, an cõpetat Vicario Capituli,*&* Prælatis *habentibus iuriſdictionem quaſi* Epiſcopalem*. c.* 4 *nu.*169. *&* 170.

Diſpenſatio bigamiæ, an pertineat ad Epiſcopum*.c.*4 *n.*97.

Diſpenſatio irregularitatis cõtractæ ob infamiam, an pertineat ad Epiſcopum *c.*4.*n.*129.

*Diſpenſatio matrimonialis ſuperueniens, an confirmet præſentationem factam ad beneficium filij inceſtuoſi.c.*4.*n.*44.

*Diſpenſatio in foro conſciẽtiæ, quæ committitur per reſcriptum ſacræ pœnitentiariæ confeſſori eligendo, vno electo, an poſſit eo dimiſſo, alter eligi c.*2.*nu.* 210.*vel ſi vnus pronunciauit diſpenſationem eſſe ſubreptitiam, an poſſit alter adiri, vel poſſit idem confeſſarius melius re inſpecta, diſpenſationem exequi mutata ſententia.nu.*212. *& quid ſi ſemel abſoluit, aut votum commutauit num.*213.

Diſpenſationes commiſſæ vicario, vide commiſſiones.

*Diſpenſatus ad ordines, an cenſeatur diſpenſatus ad beneficia.c.*4. *num.*48.

*Diſpenſatus ſuper ætate, vt poſſit obtinere beneficium ſimplex, an poſſit alia beneficia ſine diſpenſatione obtinere.c.*4.*n.*63.

Doctoratus gradus, an ſufficiat ſine competenti ſciẽtia, vbi requiritur talis gradus pro obtinẽda aliqua dignitate Eccleſiaſtica*.c.* 4.*n.*121.

*Doctoratus gradus, an ſufficiat in tali caſu, ſi fuerit receptus cõtra ſtatuta Academiæ, vt quia falſo probauit curſus neceſſarios, &c. c.*4.*nu.*122.*& quid ſi promotio ad gradum eſſet nulla ob non factam fidei profeſſionem num.* 123.*& refertur in hoc conſtitutio ſynodalis Neap. n.*124.

Donatio facta clerico, quãdo præſumatur in fraudem. c. 8. *à nu.* 48.

Donatio *facta filio, vt ad ſacros ordines promoueri poſſit, an ſit computanda in legitimam.c.*12. *nu.*24.

Donatio *ob cauſam, quando dicatur.c.*12.*n.*25.

Donatio *facta filio ob cauſam clericatus ad cuius titulum fuit promotus, an poſſit reuocari propter ingratitudinem c.* 12.*n.* 26.

Ele-

E

ELectio ſemel habita de viro diſcreto, cui à ſacra pœnitentiaria commiſſa eſt diſpenſatio, an poſſit variari. c. 2. n. 210.

Eligi, an poſſit pro confeſſario, ſacerdos ab alieno Epiſcopo approbatus. c. 1. n 62.

Emphyteota Eccleſiæ corã quo iudice conueniri debeat ad ſoluendum cenſum, vel ad relaxationem rei ſub prætextu caducitatis c. 7 n. 57.

Emptor bonorum Eccleſiæ, & clericorum, an gaudeat priuilegio immunitatis c. 8. n. 25.

Enormis percuſſio, quænam dicatur c. 6. n. 101.

Epiſcopi; an poſſint per ſtatutum ligare cenſuris ſuos ſubditos in alieno territorio exiſtentes cap. 2. n. 62.

Epiſcopi, an poſſint ligare per ſtatutum ſuos ſubditos extra diœceſim exiſtentes, ſi intendant eos ligare. c 2. n 63.

Epiſcopi morte, expirat iuriſdictio vicarij c. 2. n. 85.

Epiſcopi nomine, quid intelligendum ſit in decreto S. C. T. ſeſſ. 24. c. 6. de refor. c. 4 n 168. & an comprehendantur alij Prælati inferiores, aut Capitulum ſede vacante n. 169.

Epiſcopi, qui impedirentur, ne iuriſdictionem exerceant in proprio territorio, an poſſint eam exercere in alieno territorio. c. 2 n. 58.

Epiſcopo excommunicato, an Vicarius generalis valide exerceat iuriſdictionem ab eo acceptam, c. 2. n. 118. & quid ſi eidem Vicario fuerit ab alio, cauſa aliqua commiſſa. ibid n. 121.

Epiſcopo excõto, an poſſit eius Vicarius aſſiſtere matrimonio, vel alijs committere, vt aſſiſtant. c. 2 n. 122.

Epiſcopo ſuſpenſo à Pontificalib. an prohibeatur exercitium iuriſdictionis Epiſcopalis, & quæ prohibeantur per talem ſuſpenſionem, & an in illis pontificalibus celebrando, efficiatur irregularis c. 2. n. 122.

Epiſcopus an poſſit excõicare clericum non reſidentem, exiſtentem extra diœceſim c. 2. n. 64.

Epiſcopus, an poſſit ligare cenſuris deferẽtes aliquid extra diœceſim c. 2. n. 66.

Epiſcopus, an poſſit excõare tranſgredientem ſuum ſtatutum in locis, ſeu parochijs exemptis ſuæ diœceſis c. 2. n. 67.

Epiſcopus, an poſſit cenſuris ligare ſubditum, qui furatur extra territorium. c. 2. n. 69.

Epiſcopus, an, & quãdo poſſit abſoluere à cenſuris à iure, vel ab homine latis. c. 1. n 94. & 104. & c. 4 n. 180.

Epiſcopus, an poſſit per ſententiam ligare ſuos ſubditos in alieno territorio exiſtentes. c. 2. n. 72.

Epiſcopus an poſſit prohibere ſub cenſuris ſacerdoti ſubdito, ne

cele-

celebre extra diœceſim.c.2.n.73.

Epiſcopus, an poſſit ferre cenſurã contra fures, qui in diœceſi furati ſunt, niſi reſtituant, ſi ſe recipiant in alienam diœceſim. cap. 2.n.74.

Epiſcopus, an poſſit reuocare literas dimiſſorias ad ordines conceſſas à ſuo prædeceſſore. c.2.nu. 165.

Epiſcopus, qui nam dicatur proprius.c.4.n.260.

Epiſcopus domicilij, originis, & beneficij, qui nam ſit.c.4. à n.233. & 252.

Epiſcopus, an poſſit extra diœceſim exercere iuriſdictionem fori externi, & ferre cenſuras, vel ab eis abſoluere ſubditos.c.2.n.55. & 59.

Epiſcopus, an poſſit abſoluere à cẽſuris Papæ reſeruatis, & quando c.4.n.154.

Epiſcopus, an poſſit abſoluere à cẽſuris in Bulla cœnæ reſeruatis. c.4.n.175.

Epiſcopus, an poſſit abſoluere à cẽſuris propter ingreſſum in Monaſterium Monialium. c.4.nu. 175.

Epiſcopus, an poſſit abſoluere ſubditum ab excõe incurſa in aliena diœceſi.c.4.n.175.

Epiſcopus, an poſſit punire clericũ ſuum, qui alibi delinquit. c.2.n. 75.

Epiſcopus, an poſſit abſoluere à cẽſuris, quas tulit contra eum, qui à ſe appellauit.c.2.n.85.

Epiſcopus, an poſſit abſoluere à cẽſuris Papæ reſeruatis, quando delictum fuit deductum ad forum contentioſum, ſed reus via iniqua ſe liberauit c.4.n.160.

Epiſcopus, an poſſit diſpenſare cum ſuo familiari, in interſtitijs, & in illegitimitate.c.4.n.245.

Epiſcopus originis, vel domicilij, quando poſſit aliquem ad ordines promouere.c.4.à n.252.

Epiſcopus poteſt ordinare ſuum familiarem triennalem.c.4.n.270

Epiſcopus titularis, an poſſit ordinare alienum ſubditum rationi continuæ commenſalitatis. cap. 4.n.272.

Epiſcopus, an, & quando poſſit cõferre ordines ſuo conſanguineo vti familiari.c.7.n.53.

Epiſcopus an poſſit abſoluere irretitum cenſura Papæ reſeruata, quando eius delictum erat publicum in loco vbi eſt commiſſum, ſed eſt occultum in propria diœceſi.c.4.n.156.

Epiſcopus, an poſſit abſoluere à cẽſura Papæ reſeruata, quando quis habet impedimentum, propter quod non poteſt Papã adire c.4.n.177.

Epiſcopus excommunicatus, an valide concedat facultatem adminiſtrandi ſacramentum Pœnitentiæ.c.1.n. 81. & quid de facultate conceſſa antequã eſſet excommunicatus.n.80.

Epiſcopus in aliquibus caſibus, an poſſit abſoluere ab excõne contracta

tracta ob grauem, vel enormem clerici percuſſionem. c.6.n. 107.

Epiſcopus, an poſſit concedere alteri facultatem diſpẽſandi in matrimonij impedimentis. c. 2.nu. 44.

Epiſcopus, an poſſit abſoluere ab excommunicatione contracta ob duellum, quãdo delictum eſt occultum.c.4.n.176.vel ſi pœnitens non poſſit adire ſanctam Sedem nu.177.

Epiſcopus, an poſſit diſpẽſare in irregularitate ex delicto, finito iudicio.c.4.n.162.

Epiſcopus, an poſſit diſpẽſare cum illegitimo, vt ordines ſuſcipiat, & ad beneficium ſimplex.cap.4. nu.48.

Epiſcopus, an poſſit diſpẽſare, vt illegitimus obtinere valeat canonicatum in Cathedrali, vel collegiata. aut dignitatem ſine cura, aut beneficium, quod requirit ordinem ſacrum.c. 4.à n. 51.

Epiſcopus, an poſſit diſpenſare in irregularitate prouenient ex bigamia.c.4.n.97.

Epiſcopus, an poſſit diſpenſare in irregularitate prouenient ex infamia.c.4.n.129.

Epiſcopus, an valeat diſpenſare in irregularitate prouenĩẽte ex homicidio voluntario c.4.nu.184. vel ex homicidio licito.nu. 185. vel caſuali.n.186.

Epiſcopus, an poſſit diſpenſare cũ eo, qui alicui mandauit, vt perc uteret, ille autem occidit. c.4.n. 188.

Epiſcopus, an diſpenſare valeat in homicidio occulto patrato cauſa offenſionis non ſeruato moderamine.c.4.n.190.

Epiſcopus, an poſſit diſpenſare in irregularitate prouenĩẽte ex iniuſta mutilatione occulta.c.4.n. 191.

Epiſcopus quando poteſt diſpenſare in irregularitate prouenient ex delicto occulto.c.4 à nu.154.

Epiſcopus, an poſſit diſpenſare in irregularitate cum religioſis. c. 4 n.172.

Epiſcopus, an poſſit diſpenſare in irregularitate prouenĩẽte ex delicto deducto ad forum contentioſum, poſtquã delinquens fuit punitus.c.4.n.164.

Epiſcopus, an poſſit alijs concedere facultatem ſibi conceſſam à Sac. Conc.Trid.diſpenſandi, & abſoluendi in caſibus occultis. c. 4. n.182.

Epiſcopus, an poſſit dare alteri facultatem diſpenſandi ſecum in irregularitate, vel vt ipſum abſoluat.c.4.n.183.

Epiſcopus, an poſſit diſpenſare, vt capellania ſacerdotalis prouideatur non habenti qualitatem requiſitam in fundatione. c. 4.n. 28.

Epiſcopus, an poſſit moderare numerum miſſarum ſi redditus beneficij non ſunt ſufficientes, & refertur decr.Sac.Cõg.c.4.n.34.

Epi-

Epiſcopus, an poſſit diſpẽſare cum illegitimis ſuper pluralitate beneficiorum c.4.n. 49. & quid ſi vnum non ſufficiat ad ſuſtentationem.n 50.

Epiſcopus, an poſſit diſpẽſare cum bigamo, vt valeat obtinere beneficium.c.4 n.97 & c. 7 n.37.

Epiſcopus, an poſſit diſpẽſare cum excõmto, cui ſcienter contulit beneficium.c.4.nu.141. & quid ſi talis beneficiatus eſſet intruſus in beneficio ſibi excommunicato collato nu.142

Epiſcopus, an poſſit abſoluere, & diſpẽſare ex vi facultatis S.C.T. cum ſubdito abſente.c. 4.n.174.

Epiſcopus, an poſſit vti prædicta facultate S.C.T. abſoluendi, vel diſpenſandi, ſi exiſtat extra diœceſim, & cum ſubdito extra eamdem ſuam diœceſim exiſtente c.4.n.173.

Epiſcopus, an poſſit vti ea facultate cum religioſis exemptis.c.4.n. 172.

Epiſcopus beneficij, an poſſit diſpẽſare in interſtitijs cum ſuddito ratione beneficij, & in illegitimitate c.4.n.244.

Epiſcopus, an poſſit eſſe tutor alicuius.c.14.n 7.

Equites S. Ioa. Hieroſol. *S. Iacobi, & ſimiles, an gaudeant priuil. fori, canon & immun.c.6.n.37. c.7 n.46.& c.8.n.16.*

Eremitæ, an gaudeant priuil. fori, & canonis.c. 6.n.34.& c.7.nu. 44.

Eremita, an teneantur ſoluere decimas c.3.n 44.

Eripiens aliquid per vim è manibus clerici, an remaneat excommunicatus c.6.n. 40.

Exceptio non numeratæ pecuniæ, an elapſo biennio poſſit opponi à clericis c.16.n.18.

Exceptio, vel repulſa, an poſſit opponi contra teſtem à ſe approbatum.c.7.n.90.

Exceptio cap Odoardus, quãdo impediat liquidationem inſtrumẽti.c.10.n.4.

Excõtio, an incurratur ab eo, qui percutit clericum permittentem ſe verberari.c.6.n.69.

Excommunicatio, an incurratur à clerico, qui percutit ſe ipſum, vel patitur ſe verberari, c.6.nu.70. & 71.

Excommunicatio, an incurratur ab eo, qui percutit clericũ, quem putabat eſſe laicum.c. 6.n.73.

Excõtio, an liget eum, qui volens percutere Titium clericum, percutit Seium clericum.c.6.n. 74.

Excõtio, an incurratur ab eo, qui vult percutere laicum, & percutiens clericum, ſi percuſſiſſet etiã ſi clericum nouiſſet.c.6.n.75.

Excõtio, an incurratur à mandante, vel conſulente percuſſionem clerici. vide verb. cenſura.

Excõtio, quando in alijs caſibus incurratur. vide verb. cenſura.

Excõtio minor, an poſſit auferri à ſimplici ſacerdote. c.1.n.17.

Excõnem contentam in Bulla cœna

an

an incurrant cuſtodes portis ciuitatis exigẽtes gabellas, vel tributa à cler. tranſeuntibus. cap. 8. nu. 4.

Excommunicatus, quando dicatur vitandus. c. 6. n. 2.

Excõtus vitandus, an valide aſſiſtat matrimonio c. 2. n. 122.

Expoſiti, an pro legitimis habendi ſint. c. 4. n. 38 & cui Epiſcopo dicantur ſubditi. n. 261.

Extraneus, à quo poſſit abſolui. c. 1. n. 96.

F

FAcultas abſoluendi à cenſuris Papæ reſeruatis, an extẽdatur ad caſus Bullæ cœnæ. c. 4. n. 175. & c. 6. n. 109.

Facultas audiendi confeſſionem, an expiret morte concedentis. c. 1. à n. 86.

Facultas adminiſtrãdi ſacramenta, an duret poſtquam Epiſcopus fuit denunciatus excommunicatus. c. 1. n. 80.

Falſarius liter. Apoſt. an poſſit obtinere beneficium. c. 4. n. 212.

Falſificans liter. Cardin. ſcribentis nomine Papæ, an puniatur pœna falſarij liter. Apoſt. c. 4. n. 212

Familia vicarij, an gaudeat priuilegio fori. c. 7. n. 55.

Familia cler. an gaudeat priuileg. canon. fori, & immun. c. 6. n. 22. c. 7. n. 57. & c. 8. n. 19.

Familiaris Epiſcopi, qui nam dicatur, & quando poſſit ab eo ordinari. c. 4. n. 271. & c. 7. à n. 50.

Fidei profeſſio facienda eſt à clericis, qui in Collegio Neap. aſſumunt doctoratus inſignia, ex Conſt. Synod. c. 4 n. 124.

Fidei profeſſio, an ſit facienda à coadiutore Canonici. c. 4. n. 79.

Fideiuſſor cler. ſi fuerit laicus, an ſit Eccleſiaſtico remittendus. c. 7. nu. 85.

Filij, & nepotes presbyterorum, an poſſint obtinere beneficia, & pẽſiones, & Eccleſias paternas. c. 4. n. 58.

Filius legitimus cler. an gaudeat priuileg. cler. c. 6. n. 22. c. 7 n. 35. & c. 8. n. 13.

Filius allecti, ſeu aggregati in nobilem, vel ciuem alicuius Ciuitatis, an poſſit ordinari ab Epiſcopo illius Ciuitatis c. 4. n. 269.

Forum, quis ſortitur pluribus modis. c. 16. n. 25.

Fraus, quando præſumatur in donationibus factis cler. c. 8. nu. 47.

G

GAbellas à cler. exigentes in quas cenſuras incidant. c. 8. à num. 3. & quid ſi cler. ſponte aliquid darent. ibid.

Gabella, an ſit ſoluenda à cler. ſi fuerit impoſita pro cõi vtilitate, & neceſſitate. c. 8. n. 85.

Geſta per excõtum, vel ſuſpenſum, an ſint valida. c. 1. n. 82. & c. 2. num. 5.

Gradus Doctoratus, quãdo requiritur pro obtinendis Eccleſ. dignitatibus. c. 4. à n. 105. & vide verb. Doctoratus.

Gratia, quæ nam dicatur facta, & quæ facienda. c. 2. n. 136.

H

HAbitum cler. dimittens, an poſſit illum reaſſumere ſine licentia Epiſ. c. 6. n. 19.

Hæretici, credentes, &c. eorumque filij, & nepotes, an poſſint obtinere beneficia, & penſiones. c. 4. nu. 216. & quid ſi conuerſi fuerint ad fidem, vel ſint occulti n. 217. & quid de beneficijs, & pẽſionib. obtentis à filijs ante paternam hæreſim. n. 219.

Hæreticus, an amittat iuriſdictionem fori interni, & externi, c. 1. n. 79. & c. 2. n. 86.

Hæreticus cler. an gaudeat priuil. cler. c. 6. n. 15. & c. 7. n. 26.

Homicida, an poſſit obtinere de nouo benef. Eccleſiaſt. c. 4. n. 206.

Homicida, an amittat beneficia per prius obtenta. c. 4. n. 206.

Homicidium voluntarium, quando dicatur. c. 4. n. 184.

Hoſpitalarij, an gaudeant priuil. fori, & canonis. c. 6. n. 35. & c. 7. n. 45.

I

IGgnorantia, an excuſet illum, qui percuſſit cler. quem credebat eſſe laicum. c. 6. n. 73.

Illegitimus, ſi de facto ordinetur abſque diſpẽſatione, an gaudeat fori priuil. c. 7. n. 22.

Illegitimus, an ſit præſumendus filius expoſitus, cuius parentes ignorantur. c. 4. n. 38.

Illegitimus diſpenſatus ad ordines an cenſeatur diſpenſatus, quoad beneficia c. 4. n. 48.

Illegitimus, an fiat legitimus per ſubſequens matrimonium. cap. 4. n. 40. vel per diſpenſationem. num. 48.

Illegitimus, à Papa legitimatus, an cenſeatur quoad ordines, & beneficia legitimatus. c. 4. n. 47.

Illegitimus, à quo nam poſſit diſpenſare c. 4. n. 48.

Illegitimus, an poſſit obtinere benef. vbi pater obtinuit, & quid ſi erat benef. manuale illud, quod obtinebat pater. c. 4. n. 58.

Illegitimus an poſſit obtinere penſionem ſuper eadẽ præbenda, ſuper qua eius pater obtinebat pẽſionem, & an poſſit obtinere eamdem penſionem à patre, ſi haberet facultatem illam transferendi. c. 5. n. 27.

Illiteratus quis dicatur. c. 4. n. 104.

Immunitas cler. conceſſa, vt non poſſint cogi ad hoſpitãdum milites, an extendatur ad fratres ipſorum ſi habitant in communi. c. 9. n. 3.

Infamis infamia iuris, vel facti, quis dicatur. c. 4. nu. 126. & à quo diſpenſandus, vt obtineat beneficium n. 129.

Iniuriam inferens Cardinali, Epiſcopo, vel conbeneficiato, qua pœna puniatur. c. 4. n. 208.

Iniuriam factam Monacho, an poſſit remittere Abbas monaſt. c. 6. n. 113.

Interdicti tempore, an clerici, religioſi,

gioſi, & nouitÿ licite poſſint celebrare, intereſſe diuinis, & inſeruire ſacrificio Miſſæ. *cap.11. nu.1. & an cler. coniugati. n.4.*

Interdicti localis generalis tempore, an teneantur cler. & religioſi miſſam audire diebus feſtis. cap. 11.n.3.

Interdicti tempore, an poſſint cler. ſepeliri in loco ſacro. c.11 nu.4. & an poſſint ſepeliri in Eccleſia ſpecialiter interdicta. n.9.

Interdicti tempore, an parochi ſint priuati iuribus parochial. dum mortui interdicti ſepeliētur extra c.11.n.13.

Interdictus perſonaliter, an poſſit benef. Eccleſ. *obtinere. c.4.n 150.*

Intruſus, quis dicatur in benef. c.4. nu 46.

Inuentario non confecto à cler. qui adiuit hæredicatem, an teneatur vltra vires hæreditarias. cap.7. n.60.

Irregularis accipiēs beneficium in irregularitate, an poſſit percipere fructus beneficÿ. c.4.n.152.

Irregularis, qui incidit in irregularitatem poſt obtentum beneficium, an poſſit illud reſignare. c.4 n.153.

Irregularis, à quo diſpenſationem obtinere valeat. c.4.n.154.

Irregularis ob homicidium, an priuandus ſit beneficio, vel penſione c.4.n.207. & c. 5.n.17.

Irregularis, an ſit capax iuriſdictionis in foro exter. c.2.n.51.

Irregularis, an poſſit accipere auctoritatem ordinariam fori pœnitentiæ c.1.n.69.

Irregularis, an ſit capax iuriſdictionis delegatæ. c.1.n. 69.

Irregularis, an poſſit alteri facultatem abſoluendi delegare. cap. 1 nu.55.

Irregularis, an poſſit exercere actus iuriſdictionis, qui non includunt exercitium ordinis. c.2. n.51.

Irregularis ordinatus cler. an gaudeat fori priuileg c.7. n.33.

Iudex eccleſ. an ſecularis debeat decidere, vtrum quis ſit cler. vel no & gaudere debeat, vel ne priuil. cler. c.7. ſub n.25.

Iudex laicus, aut eius miniſtri, an poſſint auferre pecuniam à cler. dum exportatur extra regnum. c.7.n.94.

Iudex, qui detulit appellationi, vel nō detulit, aut cū clauſula, ſi & in quantum, vtrum abdicauit à ſe iuriſdictionem c.2.n.85.

Iudex Eccleſ. non tenetur punire cler. pœnis lege ciuili impoſitis. c.8.n.39.

Iudex laicus, an poſſit procedere contra animalia cler. reperta in alienis paſcuis. c.7.n.94.

Iudex, tàm Eccleſ. quàm laicus, an poſſit punire inferentem iniuriam cler. c.6.n.97.

Iudex eccleſ. an poſſit punire laicū coram eo falſum deponentem. c. 7.n.110. et cler. aſſaſſinum. ibid. n.113.

Iudex laicus non poteſt iudicare

cler. conſentientes, licet poſſit eligi, vt arbiter c.7.n.2.& 4.
Iudex laicus, an poſſit cognoſcere de falſa depoſitione coram eo facta per cler. vt irritetur eius depoſitio. c.7 n.110.
Iudex laicus, an cognoſcat de cauſa coram eo inchoata antequam quis fuiſſet effectus cler. c. 7. nu. 59. & quid ſi eſſet perempta inſtantia, & inſufflaretur ſpiritus vita. ibid.
Iudex laicus, an Eccleſiaſt. cognoſcat de cauſa vbi cler. ſpoliauit laicum. c.7.n.73.
Iuramentum calumnia, quid contineat. c.16.n.21.
Iuriſdictio gratioſa, ſeu voluntaria & contentioſa, quæ nam ſit. c.2.n.6.
Iuriſdictio Eccleſiaſtica ordinatur, aut ad forum internum, aut externum. c.1.n.1.
Iuriſdictio in foro interno, vel externo, aut ordinaria, aut delegata eſt. c.1.n.2. & c.2.nu. 1. & in quibus reperiatur. ibid.
Iuriſdictio fori interni, quibus poſſit delegari. c.1.n.60.
Iuriſdictio conceſſa alicui ſub nomine dignitatis, an expiret morte concedentis. c.2. à n. 136.
Iuriſdictio fori interni, an poſſit exerceri à ſuſpẽſo à iuriſdictione, vel excõto vitando. c.1.n.82.
Iuriſdictio fori interni, an expiret morte Epiſ. vel eius amotione concedentis. c.1.n.84.
Iuriſdictio fori externi, quando conferatur. c.2.nu. 15. & 17. & quam ſit durabilis. n.83.
Iuriſdictio vicarij Epiſ. excõti, an ſit ſuſpenſa, quo ad negotia cepta, vel non cepta. c.2.n.119.
Iuriſdictio conceſſa Vicario Epiſ. an poſſit ab Epiſ. exerceri, ſi vicarius amotus ſit ab officio, vel etiam ab ipſomet, ſi ad Epiſcopatum aſſumptus ſit. c. 2. n.197.
Ius congrui, an detur laico contra cler. & è contra. c.7.n 96.
Iuſpatron. Eccleſ. quando dicatur. c.16 à n.10.

L

Laicus, an poſſit eſſe aſſeſſor epiſcopi in cauſa criminali cler. c.2.nu. 54. vel ei delegari cauſa crim. cler ibid.
Laicus conductor decimarum, coram quo poſſit conueniri. c.3.n. 60. & c.7.n.57.
Laicus delinquens ſimul cum cler. à quo iudice puniendus c.7.n.77
Legitimati per habentem põtem, an poſſint obtinere benef c 4. n.48.
Literæ dimiſſoriales ad ordines ſuſcipiendos, an expirent morte, vel ceſſatione ab officio cõcedentis c.2. à n.162.
Liquidatio inſtrumenti contra cler. & de obligationibus factis ante clericatum. c.7.n.91.
Locus exemptus, an ſit de diœceſi, vel tantum materialiter in diœceſi. c.2.n.67.

M

Magiſter Act. Cur. Epiſ. an ſit familiaris epiſ. et ab eo poſſit

ordi-

ordinari, ac gaudeat fori priuil. c.7 n.54.

Mandans vulnerare mediante pecunia, an dicatur aſſaſsinus, & an gaudeat Eccleſia *immunitate c.7.n.119.*

Manuale beneficium quid ſit. c.4. nu.3.

Minori, ſi eſt cler. à quo iudice dãdus ſit tutor, aut curator. c. 14. nu.16.

Minor ætas de iure cõi, c.4. nu 81.

Miſſa celebranda in aliquo altari deſignato, an poſsint celebrari in alio c.4.n.31. & 33.

Moderamen inculpatæ tutelæ, in quod conſiſtat. c. 6. n.77.

Monachi, & Moniales gaudent priuil canon. fori, & immunit. c.6.n.27.c.7.n.42.& c.8. n.14.

Moniales virtute iubilei, an poſsint eligere Cõfeſſarium simpliciter *approbatum, non autem quoad moniales. c.1.n 66.*

Monitoria conceſſa à Papa in forma ſignificauit, an expirent morte Papæ. c.2.n.174.

Mulieres, quæ non ſunt profeſſæ, ſed vt Deo *ſeruiant ſe recludũt in aliquo loco, an gaudeant priuileg. canon. c.6.n.26.*

N

NEgatiua clericatus quomodo probetur c.7 n.4.

Nomine Epiſ. *an veniat electus, & confirmatus, non dum conſecratus c.4.n.168.*

O

OCcultum delictum quãdo dicatur cap.4.à num.155.

Ordinatus ab alieno Epiſ. *ſine liter. dimiſſ. vel ab* Epiſ. *hæretico, excõto, &c. aut per ſaltum, vel ante legitimam ætatem, an poſſit obtinere benef. c.4 n.16.*

Ordines ſimoniace recipiens, quam pœnam incurrat. c.4.n.205.

Origo patris, aui, vel matris quando inſpiciatur, quoad ordines ſuſcipiendos c.4.n.262. & quid de filio allecti, ſeu aggregati in nobilem, vel ciuem alicuius ciuitatis. n.269.

Oriundus quis dicatur. c 4.n.201. & 260.

P

PArochus, an poſſit abſoluere ab excõne minori, ſi non dum ſit ſacerdos. c.1.n.17. vel extra confeſſionem n.10.

Parochus, an ſit priuatus iuribus Parochialibus *dum tempore interdicti ſepelientur extra, mortui interdicti. c.11.n.13.*

Peculium filijfamil. quotuplex ſit. c.12 n.3.

Penſio, an valide cõferatur excõto. c.4.n.134.& c.5.n.15.

Penſio exigi, & ſolui an poſſit, literis non expeditis. c. 5.n.29.

Penſione prouideri an poſſit ille, cui mandatur prouideri de beneficio. c.5.n.26.

Penſionem obtinens in excommunicatione. vide beneficium.

Percuſſio cler. quando ſit ſufficiens ad incurrendam excõem. c. 6. à nu.51.

Per-

Percutiens cler vel monachum, debet ſatisfacere antequam abſoluatur.c.6.n.111. & quid ſi non poſſet, vel non ſine magno incõmodo.n.115.
Peregrini, an ligentur cenſuris latis à ſuperiore loci, in quo reperiuntur.c.2.n.75.
Periurus, an poſſit obtinere beneficium Eccleſiaſt.c.4.n 210.
Permutare, an poſſit beneficium accuſatus de crimine pendente lite c.4.n.153.
Prælati habentes iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, an poſſint diſpenſare in irregularitate, iuxta S.C.T.c.4.n. 169.
Pretium taxatum à Principe, an ſit ſeruandum à cler.c. 8.n.41.
Priuilegio cler.priuatus, an poſſit obtinere benef c. 4.n.16.
Priuilegio canonis, qui gaudeant, vel ne c.6.à n.3.
Priuilegio canonis, & alijs, an gaudeat, qui non habet requiſita ad priuileg.fori, & è contra. c.6.n.12.c.7.n.25.& c. 12.n.7.
Priuilegio fori, qui gaudeant, vel ne c.7.à n.26. & vide ver.cler.
Priuilegio immunitatis bonorum, qui gaudeant, vel ne.c.8 à nu.8. & in dubio ad quem iudicem pertineat cognitio n.66.
Priuilegio non hoſpitandi milites qui gaudeant, vel ne c.9.n.2.

Q

QVi fortuito natus eſt in aliquo loco, quem mater pertranſibat, an ſequatur domicilium patris cap.4. num.268.
Quid requiratur, ad hoc, vt penſio ſuper beneficio exigi, & ſolui poſſit.c.5 n.29.
Quando dicatur cler. non eſſe ſoluendo c.10.n.2.
Quod ſupereſt cler. de immunitate taxata, an poſſit donari, & vendi c.8.n.68.

R

REgulares, qui habent facultatem abſoluendi à caſibus Sedi Apoſt.reſeruatis, an poſſint abſoluere ab excommunicatione ex cauſa duelli.c.4.n.179.
Regularia beneficia præſumuntur de ſui natura manualia, & an interdum perpetua.c.4.n.3.
Regularia benef an quandoq. poſſint conferri cler ſecularibus. c. 4.n.63.
Regularis audiens confeſſ. abſque licẽtia, & approbatione epiſ. qua pęna veniat puniẽdus.c.1.n.62.
Religioſi an poſſint eſſe tutores.c. 14.n.7.
Religioſum percutiens, an poſſit abſolui ab Epiſ.c.6.n.104.
Religioſus approbatus in vna diœceſi, an cenſeatur approbatus in alijs diœceſibus.c.1.n.66.
Renunciare, an poſſit cler. benef. Cap.Odoardus c.10.n. 50.
Requiſita, quæ deſiderantur in eo, qui benef. Cap. Odoard. vti voluerit c.10.n.9.
Requiſita in eo, qui vult obtinere beneficium, vel penſionem. c.4.à n.4.& c.5.à n.9.

Re-

Requiſita in cler. tàm de iure cõi, quàm ex diſpoſitione S.C.T. ad hoc, vt gaudeat priuil. fori, quæ ſint. c.7. à n 5.

Res integra, vel non integra, quãdo dicatur. c.2. à n. 100.

Reſignari, an poſsit beneficium ad fauorem, pendente appellatione à ſententia priuationis eiuſdem beneficij. c.4 n.153.

Reſignatio beneficij facta ab excõmunicato, vel irregulari, in fauorem tertij, an ſit valida. c.4. n.47. & n.153.

Reuocatio priuilegiorum quibuſuis regularibus audien. ſecularium confeſſion. abſque Ordi*narij examine, & approbatione. c.1. n 65.*

S

SAcerdos *ſimplex, an poſſit abſoluere à p.v. & à p.m. alias cõfeſſis. vide ver. abſoluere.*

Sacerdos diſpenſatus à Papa *ad nuptias contrahendas, an gaudeat priuil. cler. c. 9. n. 39.*

Sacerdos approbatus ad audiendas confeſſiones in certo loco, vel pro certis perſonis, an valide audiat aliorum confeſſiones, aut extra eum locum c.1 n.72.

Sacrilegus, an poſſit obtinere beneficium c.4. n.213.

Schiſmatici, an poſſint obtinere beneficia c.4 n.222.

Schiſmatici cler. an gaudeant priuileg. cler. c.6. n.15. & c. 7. n.26.

Scientia, quæ nam requiratur pro obtinendis beneficijs, & dignitatibus. & c.4. à nu.99.

Sententia diffinitiua, vel inter loc. an poſſit ab eodem iudice reuocari, & quid ſi diffinitiua non eſſet adhuc publicata c.2. n.209

Simoniacus, an poſſit obtinere beneficia, & quid de beneficijs per prius obtentis. c.4. n. 203.

Statuta laicorum, an comprehendant cler. c.7. n.94.

Studentes, & officiales, an cenſeantur contrahere domicilium in loco, in quo ſtudent, vel ſunt officiales. c.4. n.255.

Subditi nomine, quis intelligatur in decreto S.C. *T. ſeſſ. 24. cap.6. de refor. c.4. n.171.*

Subditus ratione domicilij, quis dicatur c.4. à n.253.

Subditus ratione delicti, an, & quando poſſit cenſuris ligari, ſi à diœceſi, in qua deliquit diſceſſit. c.2 n.80.

Subditus epiſ. ratione originis, quis dicatur. c.4. n.260.

Suſpect. de fuga, quis dicatur c.10. n.35. & an poſſit carcerari. n.33

T

TErtiarij S.Franciſ. & S. Dominici, & ſorores eiuſdem Tertij Ordinis quibus priuil. gaudeant, & quando. c. 6. num.30. c.7. n.42. & c.8. n.15.*

Tonſura clericalis vnde initium ſumpſit. c.6. n.18.

Tutor excuſatur à tutela ex militia ſuperuenienti. c. 14. n.11.

Tutor, qui vult fieri cler. & propterea ſe excuſare à tutela, an

amittat legatum.c.14.nu.13.& quid ſi eſſet cler. n.14.

V

VEctigalia, quo iure non ſint ſoluenda à cler.c.8.n.1.

Vectigalia, an exigi poſſint pro bonis patrimonialibus cler. vel pro bonis donatis, aut emptis. cap.8. n.42.

Vicarius generalis, an poſſit exercere iuriſdictionem, dum Epiſ. eſt ligatus cenſura.c.2.n.119.& quid ſi ab alio fuerit ei cauſa delegata.n.121.

Vicarius, an poſſit de cauſa ſibi cõmiſſa cognoſcere, poſtquam ab officio fuit amotus.c.2.nu.197. vel factus Epiſ.eiuſdem diœceſis nu.198.

Vicarius Capituli ſede vacante infra annum, an poſſit concedere dimiſſorias ad primam tonſuram illi, qui eſt præſentatus ad beneficium à patronis laicis. c.4.n.13.

Vicarius Capituli, an poſſit commiſſiones, ſeu delegationes factas vicar. Epiſ. expedire.c.2. n 199.

Vltima dies ætatis requiſita, quãdo ſufficiat, quod ſit incepta. c.4. n.81.

Vota realia emiſſa à cler. filiofam. de bonis acquiſitis poſt clericatum, an poſſit pater irritare. c. 12.n.14.

Vxor clerici Græci, vel Latini, in minoribus, an gaudeat priuileg. eius viri.c.6.nu.21.c.7.n.34.& c.8.n.12.

FINIS.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Imprimatur.

Iacobus Terragnolus Vicarius Generalis.

Riccius Vidit.

D.Franciſcus de Claro Canonic.Dep.Vidit.

Digitized by Google

Digitized by Google